

CUPRINS

CUPRINS	1
I.CALITATEA ȘI POLUAREA AERULUI ÎNCONJURĂTOR	4
I.1. CALITATEA AERULUI ÎNCONJURĂTOR: STARE ȘI CONSECINȚE	4
I.1.1. Starea de calitate a aerului înconjurător	4
I.1.1.1. Nivelul concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici în aerul înconjurător	4
I.1.1.2. Tendințe privind concentrațiile medii anuale ale anumitor poluanți atmosferici	11
I.1.1.3. Depășiri ale valorilor limită și valorilor țintă privind calitatea aerului înconjurător în zonele urbane	20
I.1.2. Efectele poluării aerului înconjurător	22
I.1.2.1. Efectele poluării aerului înconjurător asupra sănătății	22
I.1.2.2. Efectele poluării aerului înconjurător asupra ecosistemelor	24
I.1.2.3. Efectele poluării aerului înconjurător asupra solului și vegetației	24
I.2. FACTORII DETERMINANȚI ȘI PRESIUNILE CARE AFECTEAZĂ STAREA DE CALITATE A AERULUI ÎNCONJURĂTOR	24
I.2.1. Emisiile de poluanți atmosferici și principalele surse de emisie	24
I.2.1.1. Energia	24
I.2.1.2. Industria.....	29
I.2.1.3. Transportul.....	37
I.2.1.4. Agricultură	41
I.3. TENDINȚE ȘI PROGNOZE PRIVIND POLUAREA AERULUI ÎNCONJURĂTOR	43
I.3.1. Tendințe privind emisiile principalilor poluanți atmosferici	43
I.4. POLITICI, ACȚIUNI ȘI MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI ÎNCONJURĂTOR	62
II APA	63
II.1. RESURSE DE APĂ. CANTITĂȚI ȘI DEBITE	63
II.1.1. Stare, presiuni și consecințe	65
II.1.1.1. Resurse de apă potențiale și tehnic utilizabile.....	65
II.1.1.2. Utilizarea resurselor de apă dulce	67
II.1.1.3. Evenimente extreme produse de debitele cursurilor de apă	69
II.1.1.4. Schimbări hidromorfologice ale cursurilor de apă	90
II.1.2. Prognoze	95
II.1.2.1. Disponibilitatea, cererea și deficitul de apă.....	95
II.1.2.2. Riscurile și presiunile inundațiilor	98
II.1.3 Utilizarea și gestionarea eficientă a resurselor de apă	100
II.2 CALITATEA APEI	102
II.2.1. Calitatea apei: stare și consecințe	102
II.2.1.1 Calitatea apei cursurilor de apă	102
II.2.1.2 Calitatea apei lacurilor	107
II.2.1.3 Calitatea apelor subterane	108
II.2.1.4 Calitatea apelor de îmbăiere.....	111
II.2.2 Factori determinanți și presiunile care afectează starea de calitate a apelor	112
II.2.2.1 Presiuni semnificative asupra resurselor de apă din România.....	112
II.2.2.2. Apele uzate și rețelele de canalizare	119
II.2.3. Tendințe și prognoze privind calitatea apei	138
II.2.4. Politici, acțiuni și măsuri pentru îmbunătățirea stării de calitate a apelor	153
III. SOLUL	162
III.1. CALITATEA SOLURILOR: STARE ȘI TENDINȚE	162
III.1.1 Repartiția terenurilor pe clase de calitate	162
III.1.2 Terenuri afectate de diverși factori limitativi	163
III.2. ZONE CRITICE SUB ASPECTUL DETERIORĂRII SOLURILOR	166
III.2.1 Zone afectate de procese naturale	168
III.3. PRESIUNI ASUPRA STĂRII DE CALITATE A SOLURILOR	168
III.3.1 Utilizare și consumul de îngrășăminte	168

III.3.2 Consumul de produse de protecția plantelor.....	170
III.3.3. Evoluția suprafețelor de îmbunătățiri funciare.....	171
III.4. PROGNOZE ȘI ACȚIUNI ÎNTREPRINSE PENTRU AMELIORAREA STĂRII DE CALITATE A SOLURILOR	172
IV. UTILIZAREA TERENURILOR	174
IV.1. STARE ȘI TENDINȚE	174
IV.1.1. Repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare	174
IV.2. IMPACTUL SCHIMBĂRII UTILIZĂRII TERENURILOR ASUPRA MEDIULUI.....	179
IV.2.1 Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra terenurilor agricole	179
IV.2.2 Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra habitatelor	179
IV.3. FACTORI DETERMINANȚI AI SCHIMBĂRII UTILIZĂRII TERENURILOR	181
IV.3.1. Modificarea densității populației.....	181
IV.3.2. Expansiunea urbană	182
IV.4. PROGNOZE ȘI ACȚIUNI ÎNTREPRINSE PRIVIND UTILIZAREA TERENURILOR	187
V. PROTECȚIA NATURII ȘI BIODIVERSITATEA	188
V.1. AMENINȚĂRI PENTRU BIODIVERSITATE ȘI PRESIUNI EXERCITATE ASUPRA BIODIVERSITĂȚII.....	188
V.1.1. Specii invazive.....	191
V.1.2. Poluarea și încărcarea cu nutrienți	192
V.1.3. Schimbările climatice	195
V.1.4. Modificarea habitatelor	199
V.1.4.1. Fragmentarea ecosistemelor.....	199
V.1.4.2. Reducerea habitatelor naturale și semi-naturale.....	202
V.1.5. Exploatarea excesivă a resurselor naturale	204
V.1.5.1. Exploatarea forestieră	206
V.2. PROTECȚIA NATURII ȘI BIODIVERSITATEA: PROGNOZE ȘI ACȚIUNI ÎNTREPRINSE.....	207
V.2.1. Rețeaua de arii naturale protejate.....	210
VI PĂDURILE	225
VI.1. FONDUL FORESTIER NATIONAL: STARE ȘI CONSECINȚE	225
VI.1.1. Evoluția suprafeței fondului forestier.....	234
VI.1.2. Distribuția pădurilor după principalele forme de relief	239
VI. 1.3. Starea de sănătate a pădurilor.....	241
VI. 1.4. Suprafețe de păduri regenerare.....	245
VI. 1.5. Zone cu deficit de vegetație forestieră și disponibilități de împădurire	249
VI.2. AMENINȚĂRI ȘI PRESIUNI EXERCITATE ASUPRA PĂDURILOR	251
VI.2.1. Suprafețe de pădure parcurse cu tăieri.....	251
VI.2.2. Schimbarea utilizării terenului.....	257
VI.2.2.1. Fragmentarea ecosistemelor	257
VI.3. TENDINȚE, PROGNOZE ȘI ACȚIUNI PRIVIND GESTIONAREA DURABILĂ A PĂDURILOR	259
VII. RESURSELE MATERIALE ȘI DEȘEURILE.....	260
VIII. MEDIUL, SĂNĂTATEA ȘI CALITATEA VIEȚII.....	310
VIII.1. MEDIUL URBAN ȘI CALITATEA VIEȚII: STAREA ȘI CONSECINȚE	310
VIII.1.1. Calitatea aerului din aglomerările urbane și efectele asupra sănătății	310
VIII.1.1.1. Depășiri ale concentrației medii anuale de PM10, NO2, SO2 și O3 în anume aglomerări urbane	310
VIII.1.2. POLUAREA FONICĂ ȘI EFECTELE ASUPRA SĂNĂTĂȚII ȘI CALITĂȚII VIEȚII	314
VIII.1.2.1. Expunerea la poluarea sonoră a aglomerărilor urbane cu peste 250 000 locuitori	314
VIII.1.3. CALITATEA APEI POTABILE ȘI EFECTELE ASUPRA SĂNĂTĂȚII	318
EFECTELE APEI POLUATE ASUPRA STĂRII DE SĂNĂTATE	318
VIII.1.4. Spații verzi și efectele asupra sănătății și calității vieții	322
VIII.1.4.1. Suprafața ocupată de spațiile verzi în aglomerările urbane	322
IX. RADIOACTIVITATEA MEDIULUI.....	326
IX. MONITORIZAREA RADIOACTIVITĂȚII FACTORILOR DE MEDIU	326
IX.1.1. Radioactivitatea aerului	326
IX.1.2. Radioactivitatea apelor.....	332
IX.1.3. Radioactivitatea solului	335
IX.1.4. Radioactivitatea vegetației.....	337

X. CONSUMUL ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR.....	341
X.1. TENDINȚE DE CONSUM.....	341
<i>X.1.1 Alimente și băuturi.....</i>	<i>342</i>
<i>X.1.2. Locuințe.....</i>	<i>346</i>
<i>X.1.3. Mobilitate.....</i>	<i>349</i>
X.1.3.1 Transportul de pasageri.....	349
X.1.3.2 Transportul de mărfuri.....	354
X.2. FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ CONSUMUL	358
X.3 PRESIUNILE ASUPRA MEDIULUI CAUZATE DE CONSUM	361
<i>X.3.1 Emisii de gaze cu efect de seră din sectorul rezidențial.....</i>	<i>361</i>
<i>X.3.2. Consumul de energie pe locuitor</i>	<i>366</i>
<i>X.3.3 Utilizarea materialelor.....</i>	<i>367</i>
X. 4 PROGNOZE, POLITICI ȘI MĂSURI PRIVIND CONSUMUL ȘI MEDIUL	368

I.CALITATEA ȘI POLUAREA AERULUI ÎNCONJURĂTOR

I.1. Calitatea aerului înconjurător: stare și consecințe

I.1.1. Starea de calitate a aerului înconjurător

Calitatea aerului în județul Arad este monitorizată prin măsurători continue în două stații automate amplasate în municipiul Arad (AR1 și AR2) și o stație amplasată în orașul Nădlac (AR3), conform criteriilor indicate în legislație, în zone reprezentative pentru fiecare tip de stație:

- **Stație de trafic/industrie (T/I) – stația AR1 – pasaj Micălaca** – amplasată în zonă cu trafic intens;
- **Stație de fond urban (FU) – stația AR2 – str. Fluieraș nr. 10c** – amplasată în incinta Colegiului Tehnic de Construcții și Protecția Mediului, care este o zonă rezidențială;
- **Stația de trafic/suburban/ (T/S) – stația AR3 – orașul Nădlac, str. Dorobanți FN** – amplasată la ieșirea din localitate, în apropierea frontierei de stat cu Republica Ungaria.

În stațiile de monitorizare din județul Arad, parte integrantă a Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA), se efectuează măsurători continue pentru: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM₁₀ și PM_{2,5}), ozon (O₃) și precursori organici ai ozonului (benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen și p-xilen).

Corelarea nivelului concentrației poluanților cu sursele de poluare, se face pe baza datelor meteorologice obținute în stațiile prevăzute cu senzori meteorologici de: direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, umiditate, precipitații și intensitate a radiației solare.

Metodele de măsurare, folosite pentru determinarea poluanților specifici sunt metodele de referință prevăzute în Legea 104/2011, cu completările și actualizările ulterioare.

În cursul anului 2019, unele analizoare din stațiile de monitorizare a calității aerului AR1, AR2, AR3 au funcționat aproape continuu, iar altele au funcționat mai puțin. Toate datele au fost transferate către serverul principal de la București.

Datele pot fi vizualizate pe totemurile amplasate la sediul APM Arad și în incinta Primăriei Nădlac. În anul 2019, totemurile nu au funcționat.

Vizualizarea indicilor de calitate a aerului se face pe panoul de informare a publicului, amplasat în P-ța Caius Iacob (lângă Catedrala Ortodoxă).

I.1.1.1. Nivelul concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici în aerul înconjurător

În anul 2019, parametri urmăriți la cele 3 stații au evoluat diferit, după cum rezultă din tabelele și figurile de mai jos.

Dioxid de azot

În cursul anului 2019, analizoarele de NO_x din stațiile de monitorizare AR1, AR2 și AR3 au funcționat aproape continuu.

Concentrațiile medii anuale validate de NO₂ și proporțiile de date validate, aferente pentru cele trei stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.1.1. și figura I.1.1.1.1..

Tabelul I.1.1.1.1.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de NO₂ la cele 3 stații de monitorizare continuă, în anul 2019

Stația	Medie anuală (μg/mc)	Proporția de date validate (%)
AR1	25,30	94,82
AR2	18,14	93,95
AR3	11,15	95,58

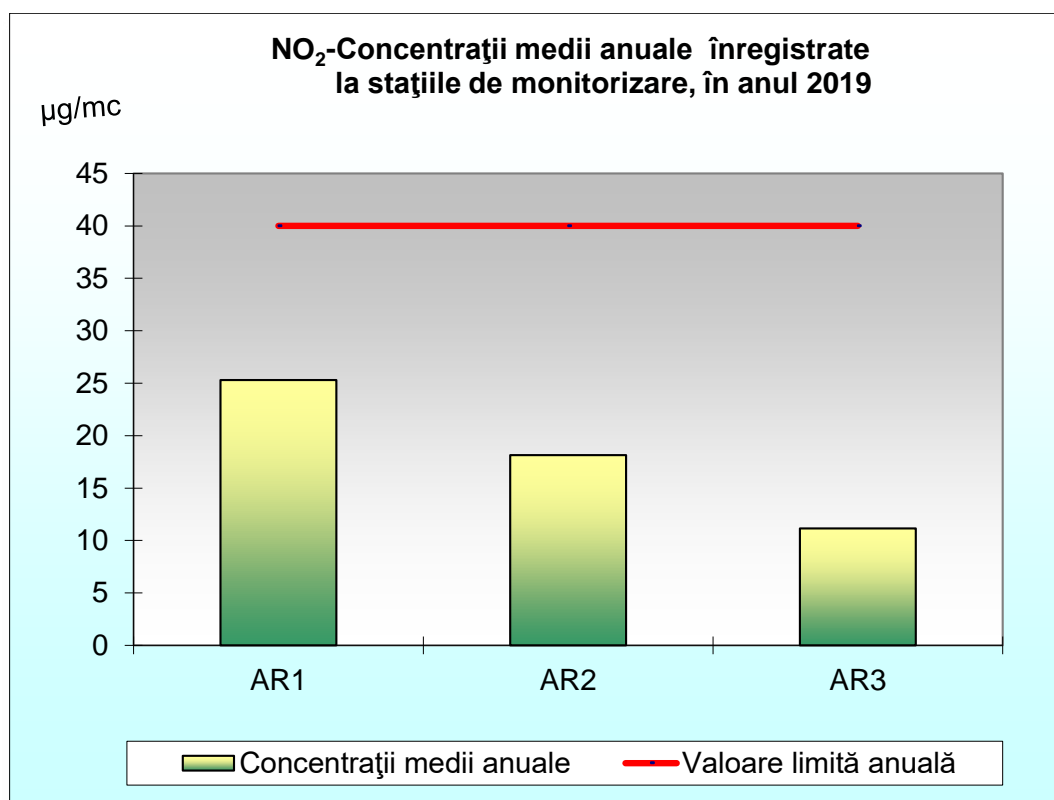

Figura I.1.1.1.1.

Din datele prezentate, la stațiile AR1, AR2 și AR3, s-a observat că nu a fost depășită valoarea limită anuală de 40 μg/mc, reglementată de Legea 104/2011.

Dioxid de sulf

În cursul anului 2019, analizoarele de SO₂ din stațiile de monitorizare AR1 și AR2 au funcționat aproape continuu, mai puțin analizorul din stația AR3 - unde proporția de date validate a fost sub 51%.

Concentrațiile medii anuale validate de SO₂ și proporțiile de date validate, aferente pentru cele trei stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.1.2. și figura I.1.1.1.2..

Tabelul I.1.1.1.2.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de SO₂ la cele 3 stații de monitorizare continuă, în anul 2019

Stația	Medie anuală (μg/mc)	Proporția de date validate (%)
AR1	9,83	94,93
AR2	9,56	95,07
AR3	10,79*	50,05

Notă: *- proporție insuficientă de date validate

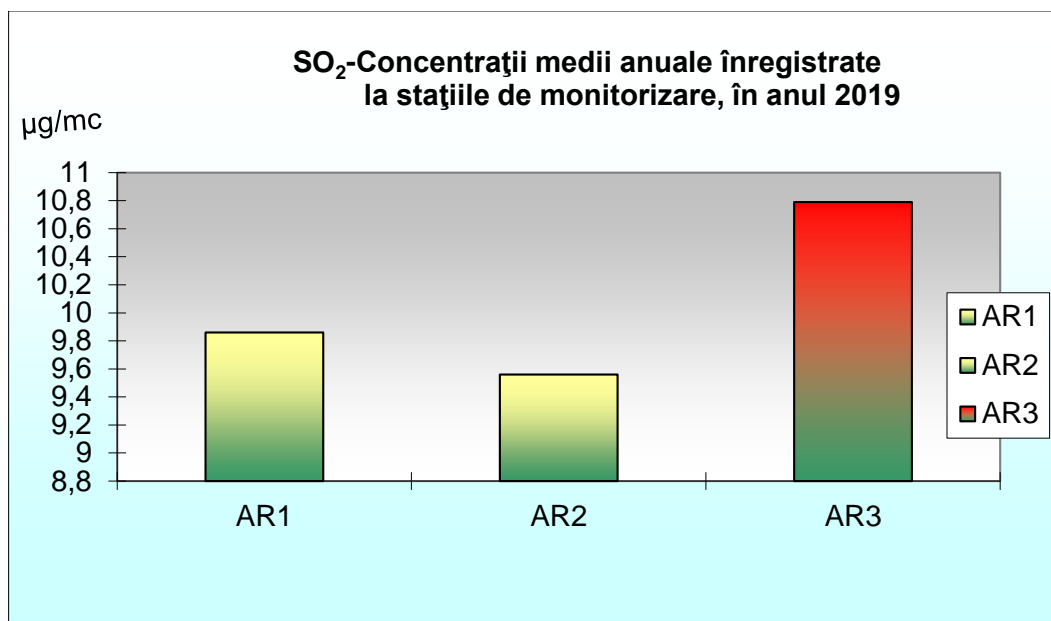

Figura I.1.1.1.2.

Din datele prezentate s-a observat că cea mai mare valoare medie anuală a rezultat la stația AR3, fiind influențată de sursele rezidențiale de încălzire din zonă care utilizează combustibil diferit (solid, lichid și gazos).

Pulberi (PM₁₀, PM_{2,5})

PM₁₀ gravimetric

În cursul anului 2019, în stațiile de monitorizare AR1, AR2, AR3 au funcționat și analizoarele de pulberi în suspensie PM₁₀, care au înregistrat concentrații medii zilnice de PM₁₀ prin metoda nefelometrică. În paralel s-au efectuat și determinări gravimetrice, care sunt considerate măsurători de referință. Pompele au funcționat mai puțin, rezultând proporții de date gravimetrice validate sub 50%.

Concentrațiile medii anuale validate de PM₁₀ gravimetric și proporțiile de date validate aferente pentru cele 3 stații de monitorizare automată, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.1.3.1. și figura I.1.1.1.3.1..

Tabelul I.1.1.1.3.1.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de PM₁₀ gravimetric la cele 3 stații de monitorizare continuă, în anul 2019

Stația	Medie anuală (μg/mc)	Proporția de date validate (%)
AR1	28,68*	43,29
AR2	19,61*	42,19
AR3	19,08*	38,36

Notă: *- proporție insuficientă de date validate

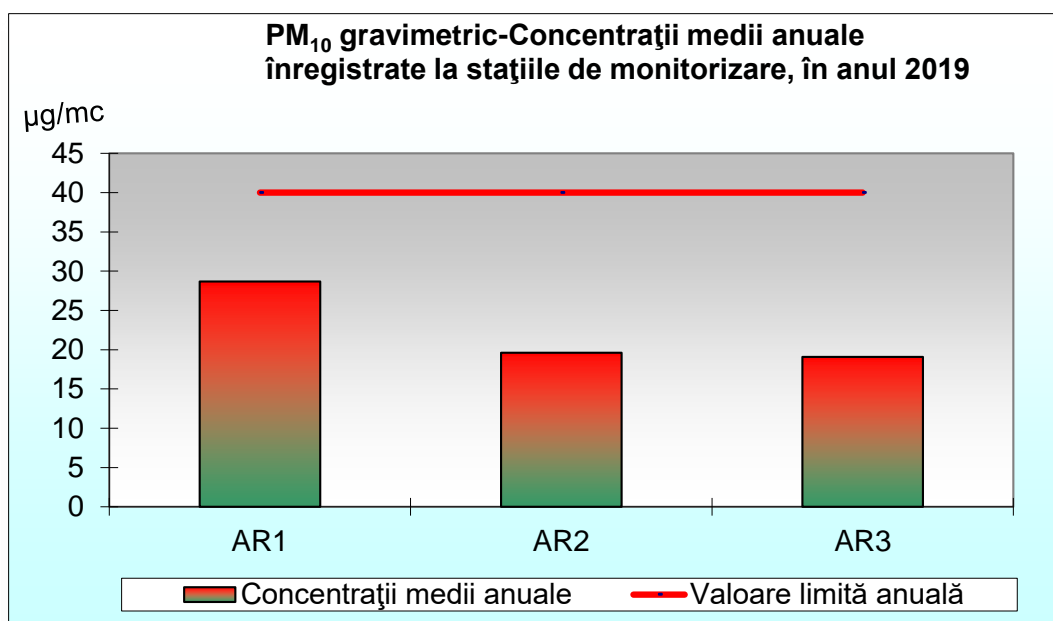

Figura I.1.1.1.3.1.

Din datele prezentate s-a observat că nu a fost depășită valoarea limită anuală de 40 μg/mc, reglementată de Legea 104/2011. Cea mai mare valoare medie anuală s-a înregistrat la stația AR1, aceasta depinzând foarte mult de tipicul stației trafic/industrie și amplasarea sa în municipiul Arad.

PM_{2,5} gravimetric

În cursul anului 2019, în stația de monitorizare AR2 a funcționat și pompa specifică pulberilor în suspensie PM_{2,5}. S-au efectuat doar determinări gravimetrice, care sunt considerate măsurători de referință. Pompa a funcționat foarte puțin, rezultând o proporție de date gravimetrice validate sub 12%.

Concentrația medie anuală validată de PM_{2,5} gravimetric și proporția de date validate aferentă stației de monitorizare continuă AR2, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.1.3.2. și figura I.1.1.1.3.2..

Tabelul I.1.1.1.3.2.

Evoluția concentrației medii anuale de PM_{2,5} gravimetric la stația de monitorizare continuă AR2, în anul 2019

Stația	Medie anuală (μg/mc)	Proporția de date validate (%)
AR2	10,57*	11,78

Notă: *- proporție insuficientă de date validate

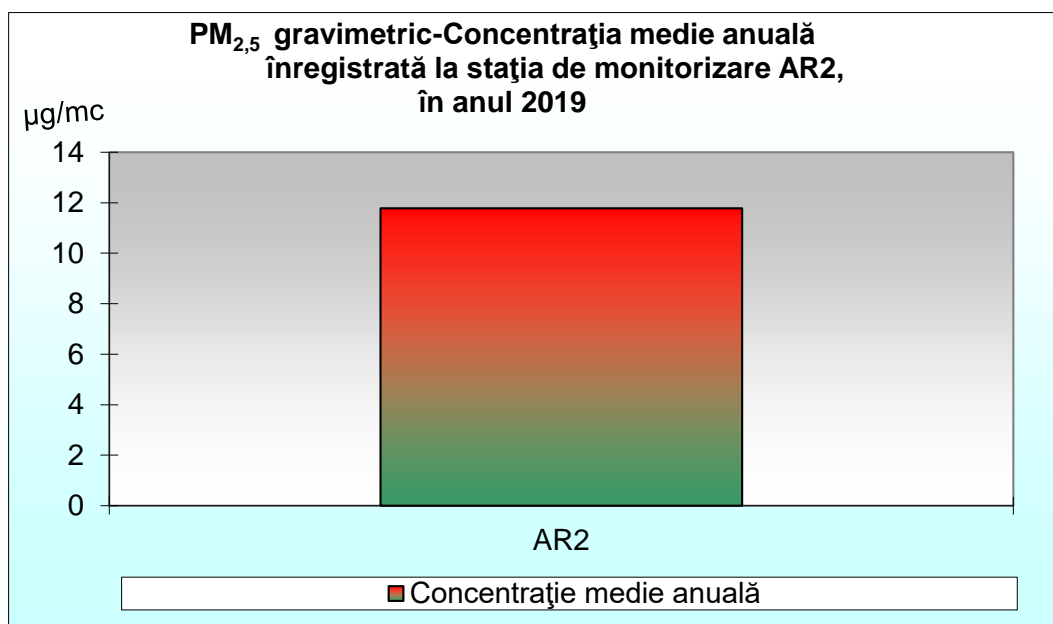

Figura I.1.1.1.3.2.

Valoarea limită anuală, reglementată de Legea 104/2011, trebuie să fie 20 μg/mc până la data de 1 ianuarie 2020.

Ozon

În cursul anului 2019, ozonul s-a monitorizat în stațiile de monitorizare AR1 și AR2, unde analizoarele au funcționat aproape continuu.

Concentrațiile medii anuale validate de O₃ și proporțiile de date validate, aferente pentru cele două stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.1.4. și figura I.1.1.1.4..

Tabelul I.1.1.1.4.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de O₃ la cele 2 stații de monitorizare continuă, în anul 2019

Stația	Medie anuală (μg/mc)	Proporție de date validate (%)
AR1	56,86	92,59
AR2	55,21	93,77

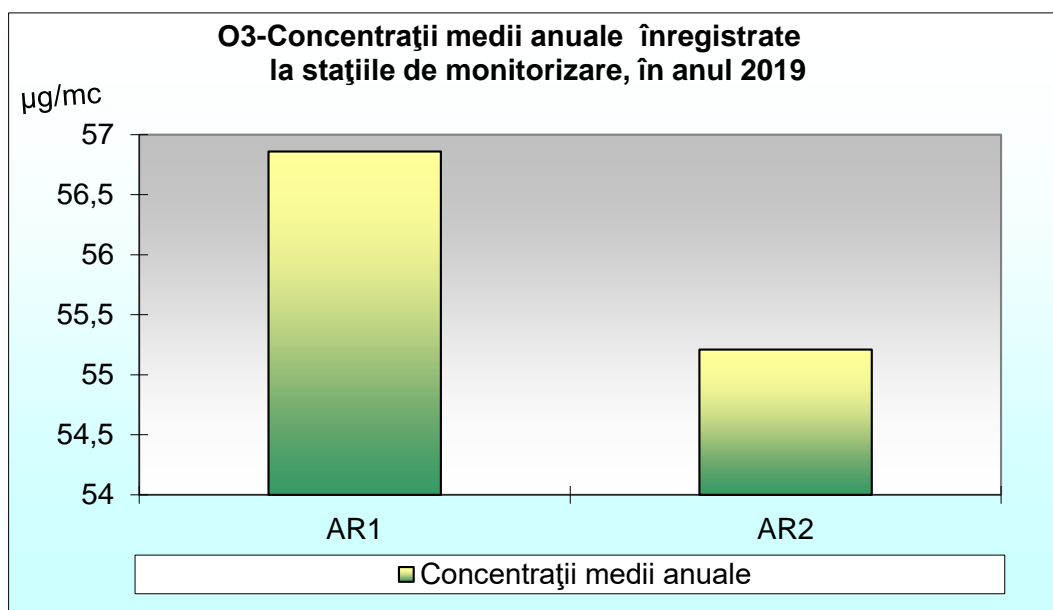

Figura I.1.1.1.4.

La cele 2 stații de monitorizare s-a observat că valorile medii anuale au fost mai ridicate, pe fondul unei radiații solare mai intense în perioada caldă a anului și datorită concentrațiilor mai ridicate de precursori ai formării ozonului în anumite perioade, în condițiile meteorologice și climatice actuale.

Monoxid de carbon

În cursul anului 2019, analizoarele de CO din stațiile de monitorizare AR1, AR2 și AR3 au funcționat aproape continuu.

Concentrațiile medii anuale validate de CO și proporțiile de date validate aferente pentru cele trei stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.1.5. și figura I.1.1.1.5..

Tabelul I.1.1.1.5.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de CO la cele 3 stații de monitorizare continuă,
în anul 2019

Stația	Medie anuală (mg/mc)	Proporție de date validate (%)
AR1	0.12	94.41
AR2	0.16	95.53
AR3	0.30	94.75

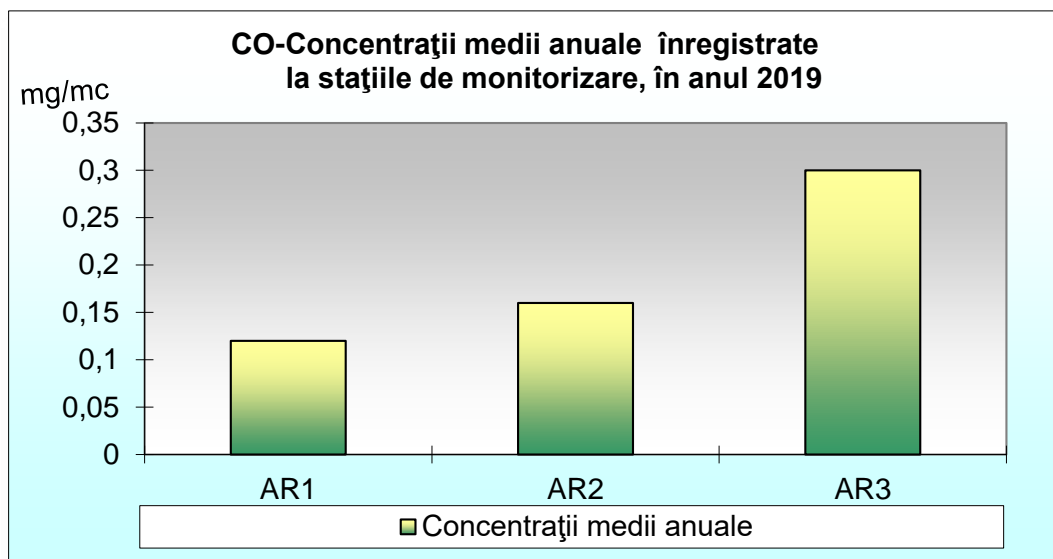

Figura I.1.1.1.5.

La cele trei stații de monitorizare s-a observat că valorile medii anuale au fost influențate de activitățile rezidențiale și arderile din sectorul industrial, mai ales în perioadele reci ale anului.

Benzen

În cursul anului 2019, analizoarele de BTX din stațiile AR1 (de la sfârșitul lunii iunie transfer la AR2) și AR3 au funcționat aproape continuu.

Concentrațiile medii anuale validate de C₆H₆ și proporțiile de date validate aferente pentru cele două stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.1.6. și figura I.1.1.1.6..

Tabelul I.1.1.1.6.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de C₆H₆ la cele 2 stații de monitorizare continuă, în anul 2019

Stația	Medie anuală (μg/mc)	Proporție de date validate (%)
AR1/AR2	2,50/2,08	39,62/49,74
AR3	2,65	98,31

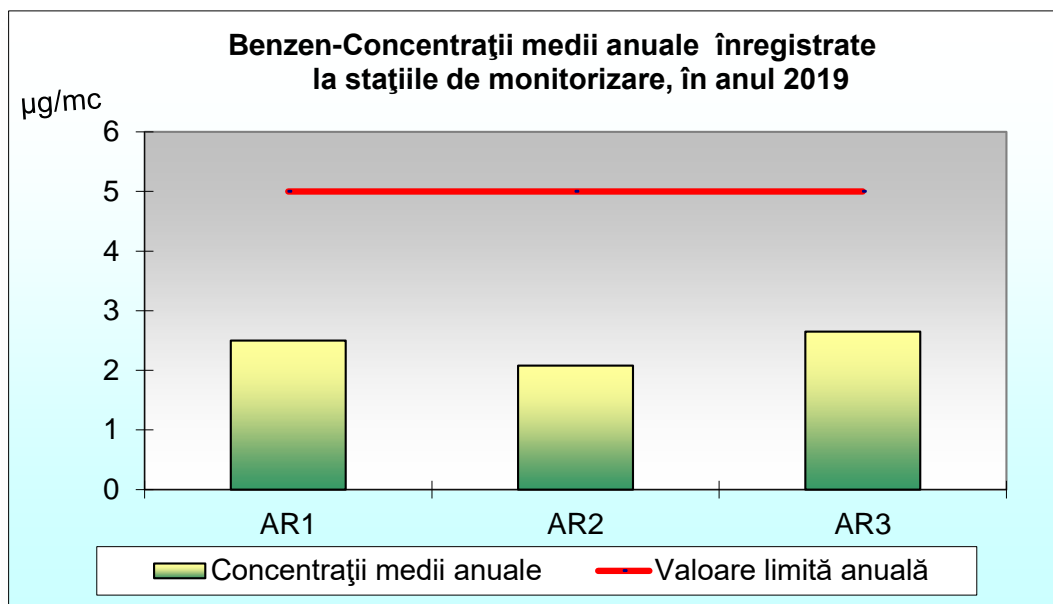

Figura I.1.1.1.6.

Din datele prezentate s-a observat că nu s-a depășit valoarea limită anuală de 5 µg/mc, reglementată de Legea 104/2011.

I.1.1.2. Tendințe privind concentrațiile medii anuale ale anumitor poluanți atmosferici

Dioxid de azot

În cursul perioadei luate în studiu, adică minim 5 ani, analizoarele de NO_x au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de NO₂ și tendințele de manifestare, la cele trei stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.2.1. și figura I.1.1.2.1..

Tabelul I.1.1.2.1.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de NO₂ la cele 3 stații de monitorizare continuă, în intervalul 2015-2019

Stația/Anul	µg/mc				
	2015	2016	2017	2018	2019
AR1	-**	23,31*	9,33	22,49	25,30
AR2	-**	-**	6,17	17,68*	18,14
AR3	-***	-***	-**	11,67	11,15

Notă: *- proporție de date validate peste 84%

** - proporție insuficientă de date validate sub 55%

***- în anii 2015 și 2016, analizorul de NO_x din stația AR3 nu a funcționat

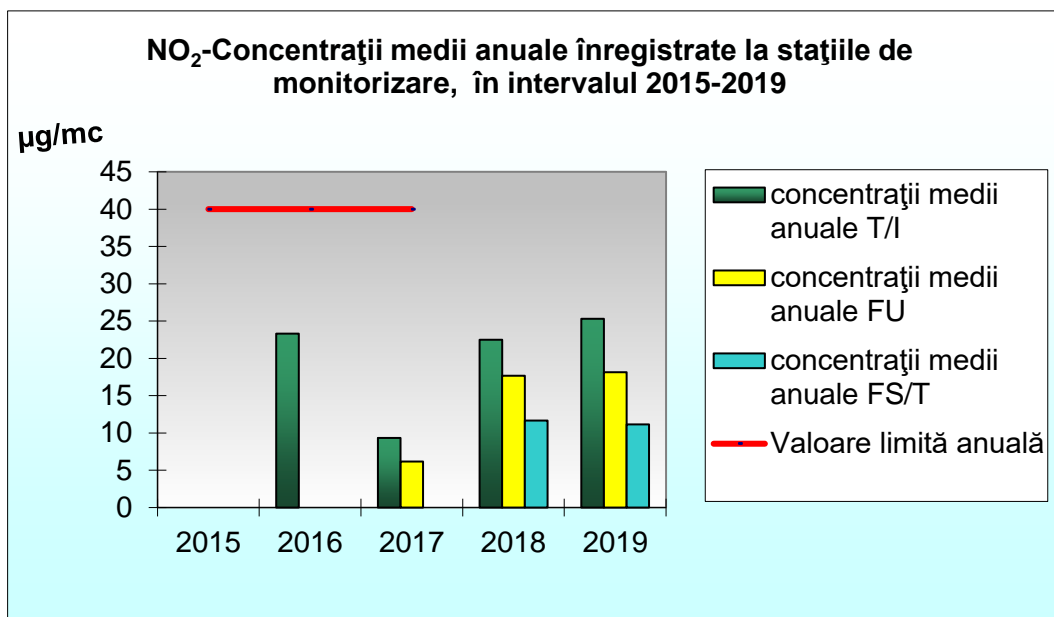

Figura I.1.1.2.1.

În anii cu proporțiile de date validate insuficiente, datele respective nu sunt reprezentative.

Din datele prezentate s-a observat că nu a fost depășită valoarea limită anuală de 40 µg/mc, reglementată de Legea 104/2011.

Aceste concentrații medii anuale au variat în funcție de: condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială, etc..

Tendențele de manifestare se prezintă astfel:

- la stația AR1, tendință fluctuantă descreștere/creștere;
- la stația AR2, tendință de creștere;
- la stația AR3, tendință de descreștere.

Dioxid de sulf

În cursul perioadei luate în studiu, adică minim 5 ani, analizoarele de SO₂ au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de SO₂ și tendințele de manifestare, la cele trei stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.2.2. și figura I.1.1.2.2..

Tabelul I.1.1.2.2.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de SO₂ la cele 3 stații de monitorizare continuă, în intervalul 2015-2019

Stația/Anul	µg/mc				
	2015	2016	2017	2018	2019
AR1	8,39	8,28*	6,08	7,89	9,83
AR2	-**	-**	5,73	6,75	9,56
AR3	-**	-**	7,02*	8,94	-**

Notă: *- proporție de date validate peste 82%

** - proporție insuficientă de date validate sub 51%

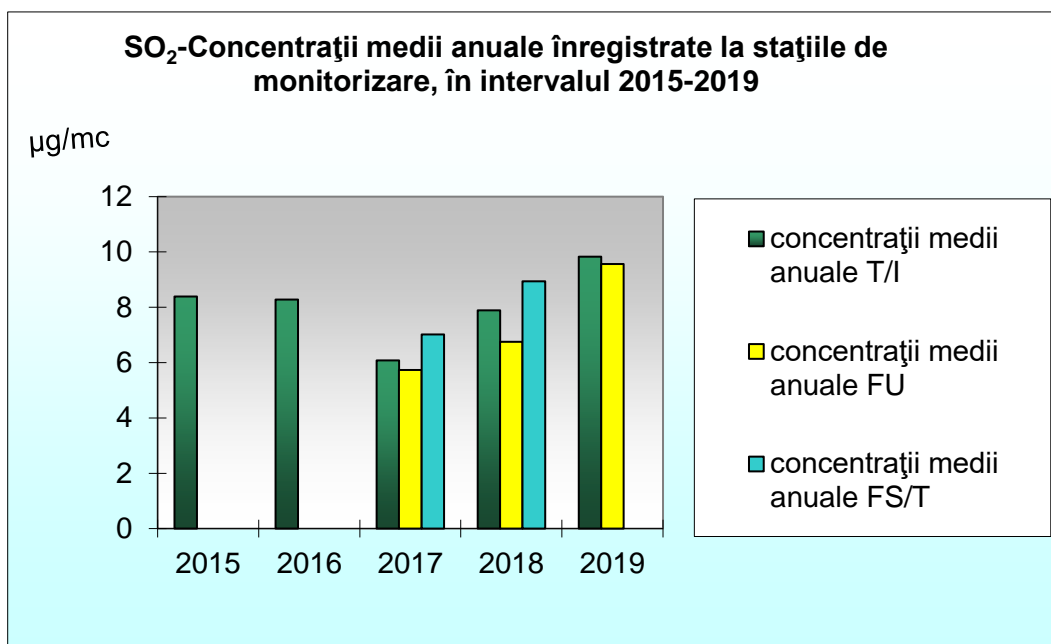

Figura I.1.1.2.2.

În anii cu proporțiile de date validate insuficiente, datele respective nu sunt reprezentative.

Din datele prezentate s-a observat că nu au rezultat valori medii anuale foarte mari. Aceste concentrații medii anuale au variat în funcție de: condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială, etc.

Tendențele de manifestare se prezintă astfel:

- la stația AR1, tendința fluctuantă descreștere/creștere;
- la stația AR2, tendința de creștere;
- la stația AR3, tendința de creștere.

Pulberi (PM₁₀, PM_{2,5})

PM₁₀ gravimetric

În cursul perioadei luate în studiu, adică minim 5 ani, analizoarele și pompele de PM₁₀ au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de PM₁₀ gravimetric și tendințele de manifestare, la cele trei stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.2.3.1. și figura I.1.1.2.3.1..

Tabelul I.1.1.2.3.1

Evoluția concentrațiilor medii anuale de PM₁₀ la cele 3 stații de monitorizare continuă, în intervalul 2015-2019

Stația/Anul	µg/mc				
	2015	2016	2017	2018	2019
AR1	28,21	25,09	30,34	31,76*	-**
AR2	-**	-**	23,54*	-**	-**
AR3	28,15*	24,57*	-**	-**	-**

Notă: * - proporție de date validate între 75-88%

** - proporție insuficientă de date validate sub 74%

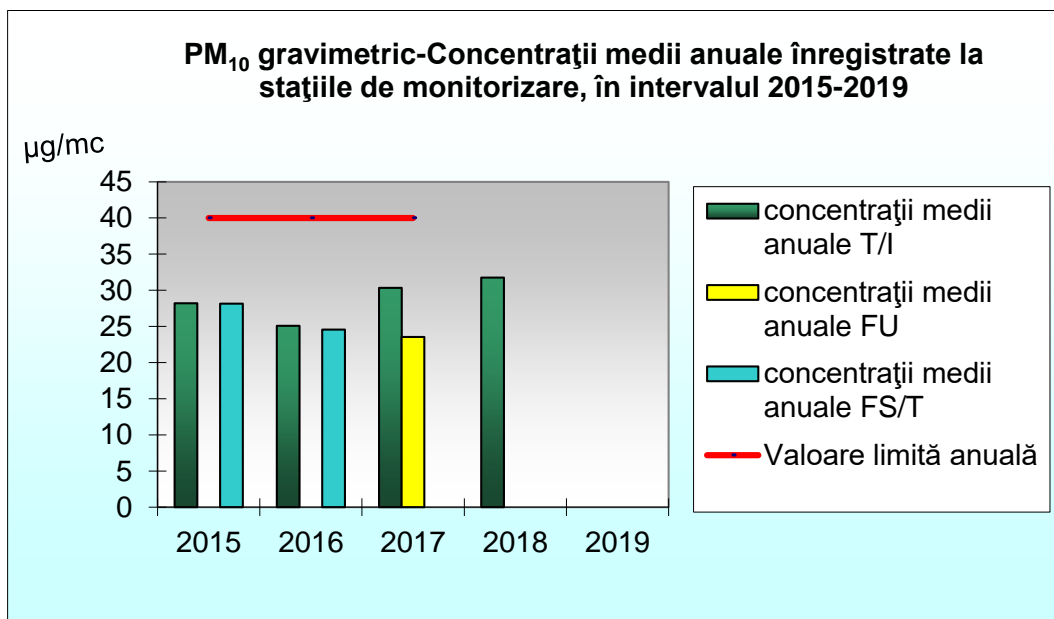

Figura I.1.1.2.3.1.

În anii cu proporțiile de date validate insuficiente, datele respective nu sunt reprezentative.

Din datele prezentate s-a observat că nu a fost depășită valoarea limită anuală de 40 µg/mc, reglementată de Legea 104/2011.

Aceste concentrații medii anuale au variat în funcție de: condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială, etc.

Tendențele de manifestare se prezintă astfel:

- la stația AR1, tendința fluctuantă descreștere/creștere;
- la stația AR2, nu se poate defini o tendință;
- la stația AR3, tendința de descreștere.

PM_{2,5} gravimetric

În cursul perioadei luate în studiu, adică minim 5 ani, pompa de PM_{2,5} gravimetric a funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de PM_{2,5} gravimetric și tendința de manifestare, la stația AR2 (singura stație în care se măsoară PM_{2,5}), sunt evidențiate în tabelul I.1.1.2.3.2. și figura I.1.1.2.3.2..

Tabelul I.1.1.2.3.2.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de PM_{2,5} la stația de monitorizare continuă AR2, în intervalul 2015-2019

Stația/Anul	2015	2016	2017	2018	2019
AR2	-**	-**	20,34	17,87*	-**

Notă: * - proporție de date validate aproape de 80%

** - proporție insuficientă de date validate sub 54%

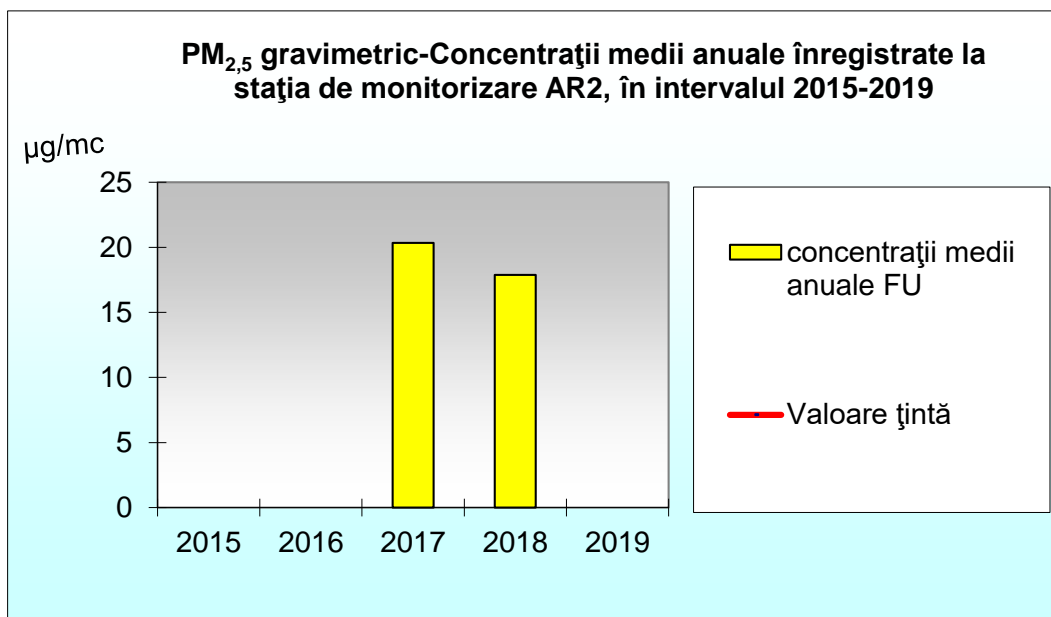

Figura I.1.1.2.3.1.

În anii cu proporțiile de date validate insuficiente, datele respective nu sunt reprezentative.

Valoarea limită anuală, reglementată de Legea 104/2011, trebuie să atingă 20 µg/mc până la data de 1 ianuarie 2020.

Aceste concentrații medii anuale au variat în funcție de: condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială, etc.

Tendința de manifestare se prezintă astfel:

- la stația AR2, tendința de descreștere.

Ozon

În cursul perioadei luate în studiu, adică minim 5 ani, analizoarele de O₃ au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de O₃ și tendințele de manifestare, la cele două stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.2.4. și figura I.1.1.2.4..

Tabelul I.1.1.2.4.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de O₃ la cele 2 stații de monitorizare continuă, în intervalul 2015-2019

Stația/Anul	µg/mc				
	2015	2016	2017	2018	2019
AR1	-**	39,75*	50,61	52,42*	56,86
AR2	-**	-**	53,80	51,41*	55,21

Notă: * - proporție de date validate între 84-<90%

** - proporție insuficientă de date validate sub 65%

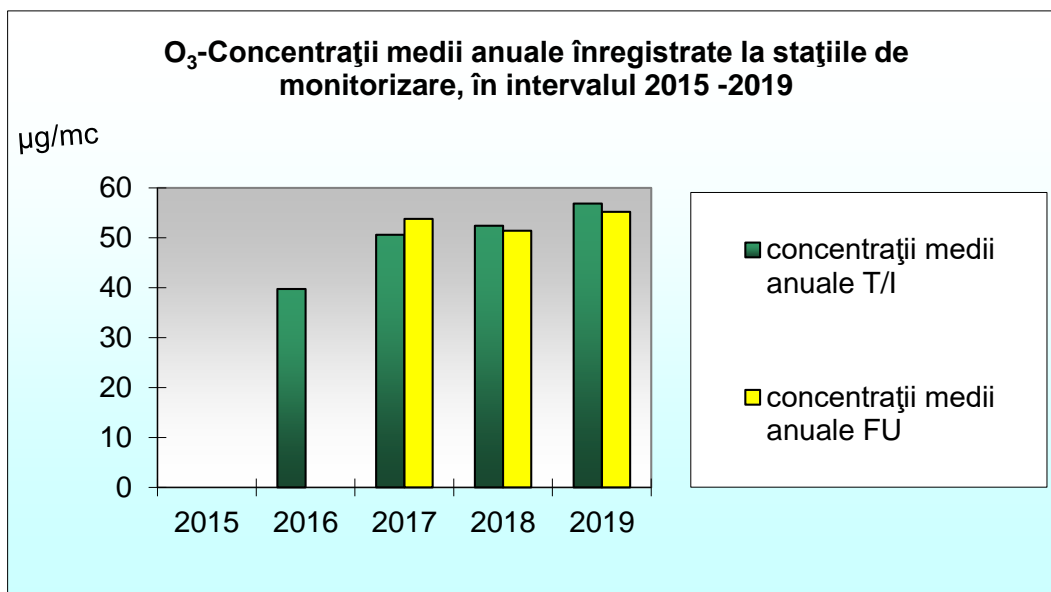

Figura I.1.1.2.4.

În anii cu proporțiile de date validate insuficiente, datele respective nu sunt reprezentative.

Din datele prezentate s-a observat că cele mai mari valori medii anuale se mențin la un nivel ridicat în ultimii trei ani.

Aceste concentrații medii anuale au variat în general în funcție de: condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială, etc.

Tendențele de manifestare se prezintă astfel:

- la stația AR1, tendința de creștere;
- la stația AR2, tendința de creștere.

Monoxid de carbon

În cursul perioadei luate în studiu, adică minim 5 ani, analizoarele de CO au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de CO și tendințele de manifestare, la cele trei stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.2.5. și figura I.1.1.2.5..

Tabelul I.1.1.2.5.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de CO la cele 3 stații de monitorizare continuă, în intervalul 2015-2019

Stația/Anul	mg/mc				
	2015	2016	2017	2018	2019
AR1	-**	-**	0,17	0,14	0,12
AR2	-**	-**	0,17	0,16	0,16
AR3	-***	-***	-**	0,38*	0,30

Notă: * - proporție de date validate peste 87%

** - proporție insuficientă de date validate sub 73%

*** - în anii 2015 și 2016, analizorul de CO din stația AR3 nu a funcționat

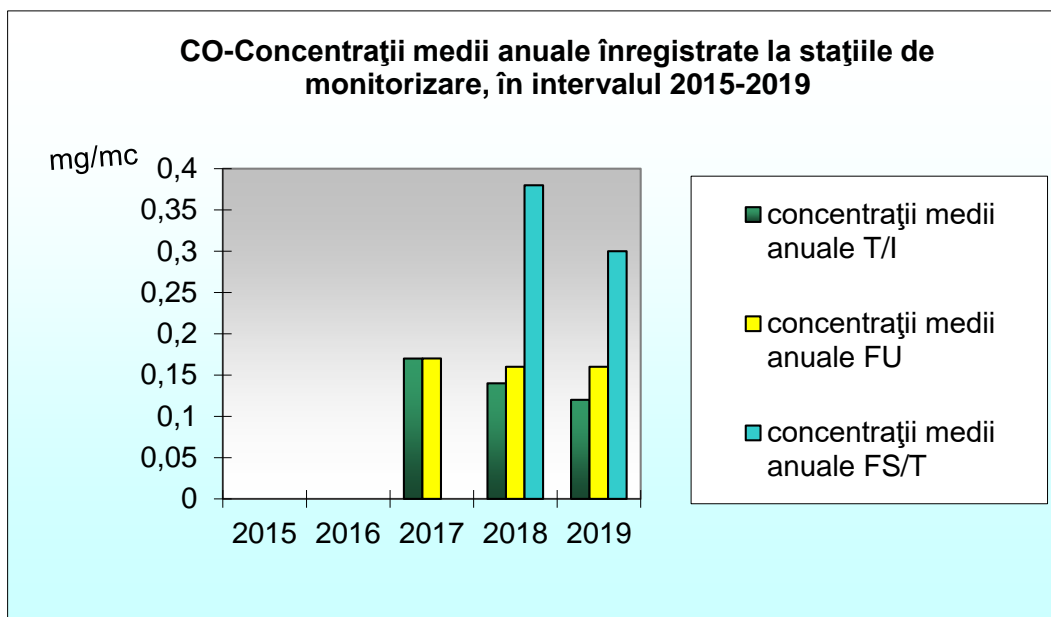

Figura I.1.1.2.5.

În anii cu proporțiile de date validate insuficiente, datele respective nu sunt reprezentative.

Din datele prezentate s-a observat că nu au fost valori medii anuale foarte mari. Aceste concentrații medii anuale au variat în funcție de: condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială, etc.

Tendința de manifestare se prezintă astfel:

- la stația AR1, tendința de descreștere;
- la stația AR2, tendința de constanță;
- la stația AR3, tendința de descreștere.

Benzen

În cursul perioadei luate în studiu, adică minim 5 ani, analizoarele de BTX au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de C_6H_6 și tendințele de manifestare, la cele două stații, sunt evidențiate în tabelul I.1.1.2.6. și figura I.1.1.2.6..

Tabelul I.1.1.2.6.

Evoluția concentrațiilor medii anuale de C_6H_6 la cele 2 stații de monitorizare continuă, în intervalul 2015-2019

Stația/Anul	μg/mc				
	2015	2016	2017	2018	2019
AR1/AR2	-**	-**	3,11*	2,13	2,50/2,08
AR3	-***	-***	-***	2,55	2,65

Notă: * - proporție de date validate peste 81%

** - proporție insuficientă de date validate sub 35%

*** - în intervalul 2015-2017 analizorul de BTX nu a funcționat la stația AR3

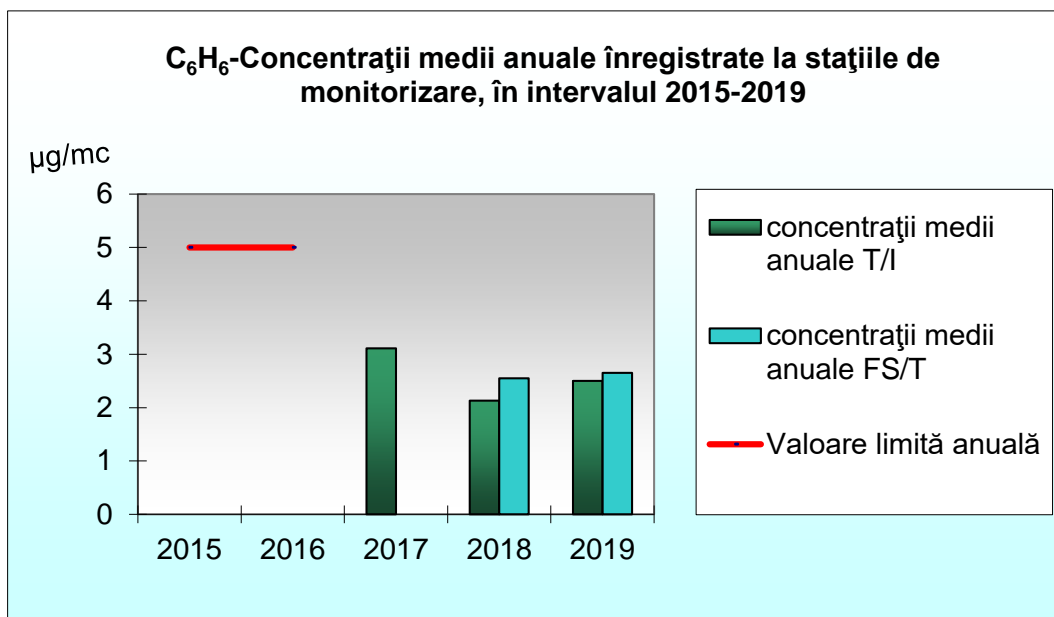

Figura I.1.1.2.6.

În anii cu proporțiile de date validate insuficiente, datele respective nu sunt reprezentative.

Din datele prezentate s-a observat că nu a fost depășită valoarea limită anuală de 5 µg/mc, reglementată de Legea 104/2011.

Aceste concentrații medii anuale au variat în general în funcție de: condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială, etc.

Tendința de manifestare se prezintă astfel:

- la stația AR1, tendința de descreștere/creștere;
- la stația AR2, nu se poate defini o tendință;
- la stația AR3, tendința de constanță.

Stațiile de trafic în raport cu valoarea limită anuală

În județul Arad sunt 2 stații de monitorizare continuă, AR1 și AR3, care au ca tipic monitorizarea continuă a poluanților rezultați din trafic.

Stația AR1 este amplasată în orașul Arad și surprinde poluanții rezultați de pe raza orașului și împrejurimi, iar stația AR3 este amplasată în orașul Nădlac și surprinde traficul de pe raza orașului și împrejurimi.

Tabelul I.1.1.2.8.

Evoluția concentrațiilor medii anuale la stația AR1 trafic/industrie, în intervalul 2015-2019

Poluant stația AR1/Anul	2015	2016	2017	2018	2019
NO ₂	-**	23,31*	9,33	22,49	25,30
SO ₂	8,39	8,28*	6,08	7,89	9,83
PM10 grav	28,21	25,09	30,34	31,76*	-**
O ₃	-**	39,75*	50,61	52,42*	56,86
CO	-**	-**	170	140	120
Benzen	-**	-**	3,11*	2,13	2,50***

Notă: * - proporție date validate între 75-<90%
 ** - proporție insuficientă de date validate
 ***- analizorul de BTX a fost transferat în stația AR2 de la sfârșitul lunii iunie

Tabelul I.1.1.2.9.
 Evoluția concentrațiilor medii anuale la stația AR3 trafic/suburban,
 în intervalul 2015-2019

<i>Poluant stația AR3/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
NO ₂	***	***	**	11,67	11,15
SO ₂	**	**	7,02*	8,94	**
PM10 grav	28,15*	24,57*	**	**	**
CO	***	***	**	**	300
Benzen	***	***	***	2,55	2,65

Notă: * - proporție date validate între 75-<90%
 ** - proporție insuficientă de date validate
 *** - în anii 2015 și 2016 analizorul de NOx și analizorul de CO, în intervalul 2015-2017 analizorul de BTX, nu au funcționat la stația AR3

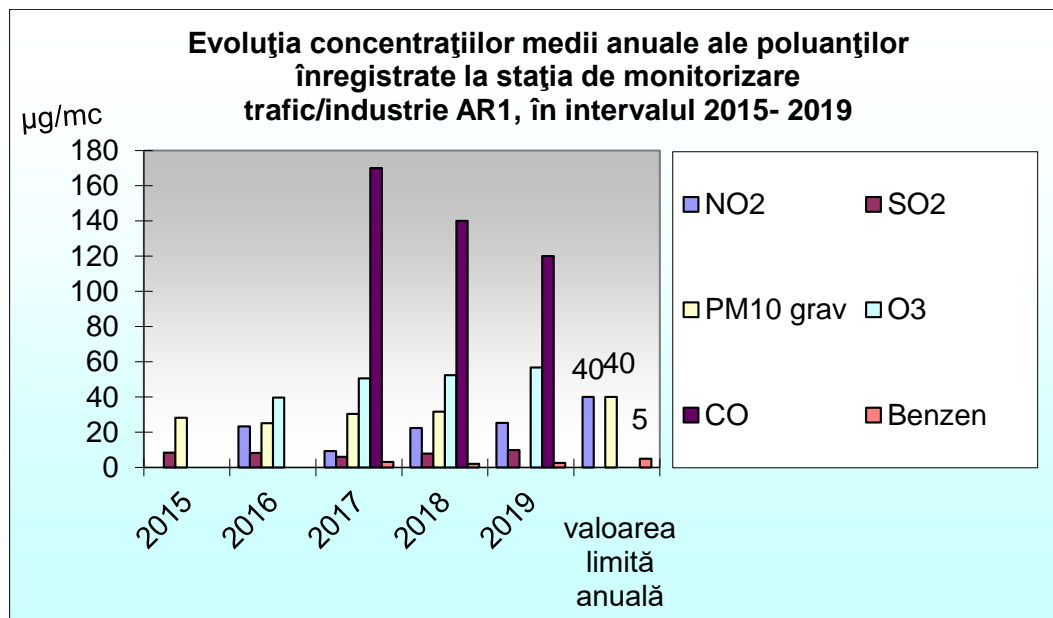

Figura I.1.1.2.8.

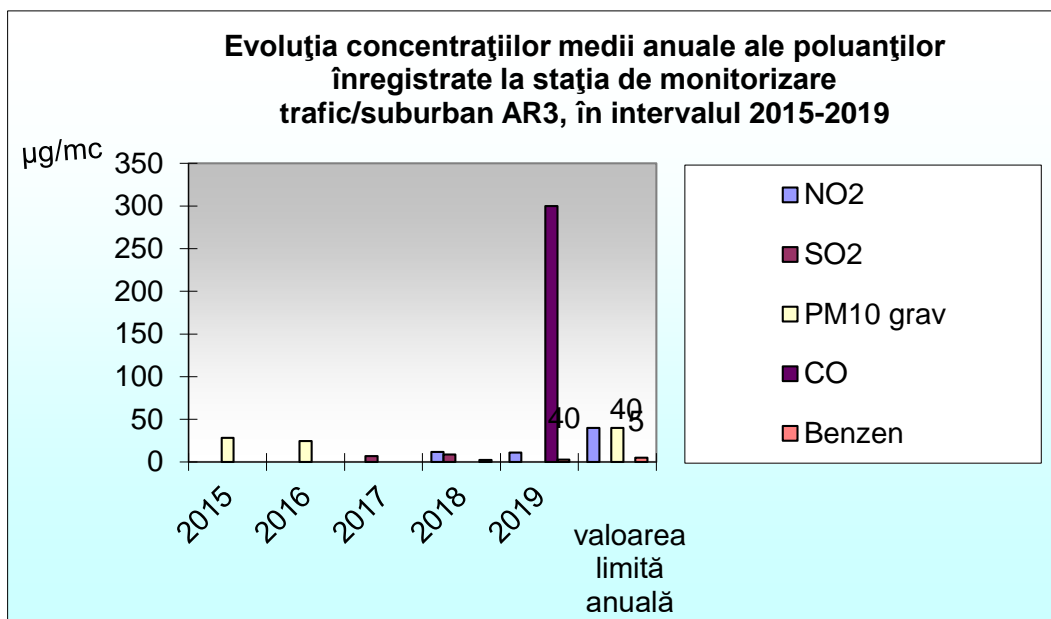

Figura I.1.1.2.9.

Din datele prezentate în tabelele I.1.1.2.8., I.1.1.2.9. și în graficele I.1.1.2.8. , I.1.1.2.9., s-a observat că nu au existat depășiri ale valorilor limită anuală în cazul parametrilor prezentați.

I.1.1.3. Depășiri ale valorilor limită și valorilor țintă privind calitatea aerului înconjurător în zonele urbane

Valori limită PM₁₀ gravimetric

Conform Legii 104/2011, în cazul unei stații de monitorizare continuă a calității aerului nu trebuie să se depășească de 35 de ori pe an valoarea limită zilnică de 50 µg/mc.

În cazul județului Arad, în anul 2019, datele referitoare la numărul de depășiri ale acestei valori limită zilnice la stațiile de monitorizare continuă existente, sunt prezentate în tabelul I.1.1.3.1. și figura I.1.1.3.1..

Tabelul I.1.1.3.1.

PM10 grav- Depășiri ale valorii limită zilnice la stațiile de monitorizare din județul Arad, în anul 2019

Stația/Anul	nr depășiri/an
	2019
AR1	8**
AR2	10**
AR3	8**

Notă: ** - proporție insuficientă de date validate

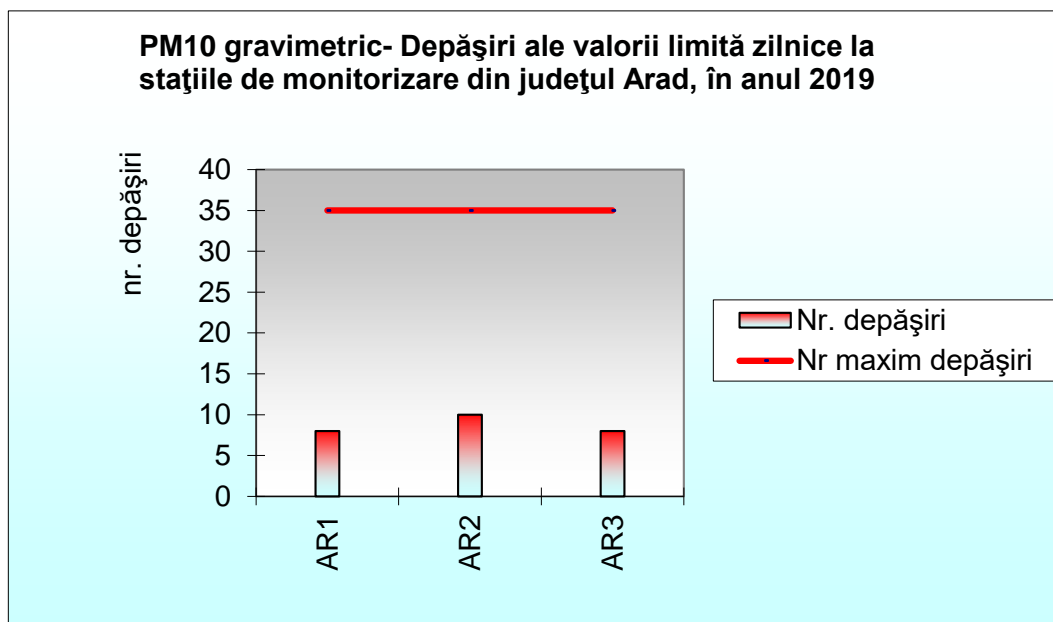

Figura I.1.1.3.1.

La cele 3 stații de monitorizare continuă din orașul Arad, nu s-au înregistrat depășiri ale numărului maxim admis reglementat de Legea 104/2011.

În ceea ce privește ponderea populației expusă la concentrații de PM₁₀ gravimetric valoare limită anuală, s-a observat din valorile medii anuale prezentate la parametrul luat în discuție anterior, că nu există depășiri pe parcursul intervalului studiat (5 ani) și ca atare nu se poate face o raportare a populației expusă la acest tip de depășire. Nu este depășit nici numărul de zile maxim stipulat în legea amintită mai sus.

Totuși, trebuie menționat că locuitorii municipiului Arad și cei ai orașul Nădlac au fost expuși la diferite concentrațiile de PM₁₀ gravimetric, chiar dacă nu s-au depășit valorile medii anuale și nr. de zile admis, stipulate în lege.

Valori țintă O₃

Conform Legii 104/2011, în cazul unei stații de monitorizare continuă a calității aerului nu trebuie să se depășească de 25 de ori pe an valoarea țintă de 120 μg/mc - nr. mediat pe 3 ani* (* explicațiile menționate în lege).

De asemenea pragul de informare pentru ozon este 180 μg/mc.

În cazul județului Arad, datele referitoare la nr. de depășiri ale acestei valori țintă, la cele 2 stații de monitorizare continuă, sunt prezentate în tabelul I.1.1.3.2. și figura I.1.1.3.2..

Tabelul I.1.1.3.2.

O₃- Depășiri ale valorii țintă la stațiile de monitorizare din județul Arad, în anul 2019

nr. depășiri/an	
Stația/Anul	2019
AR1	31
AR2	14

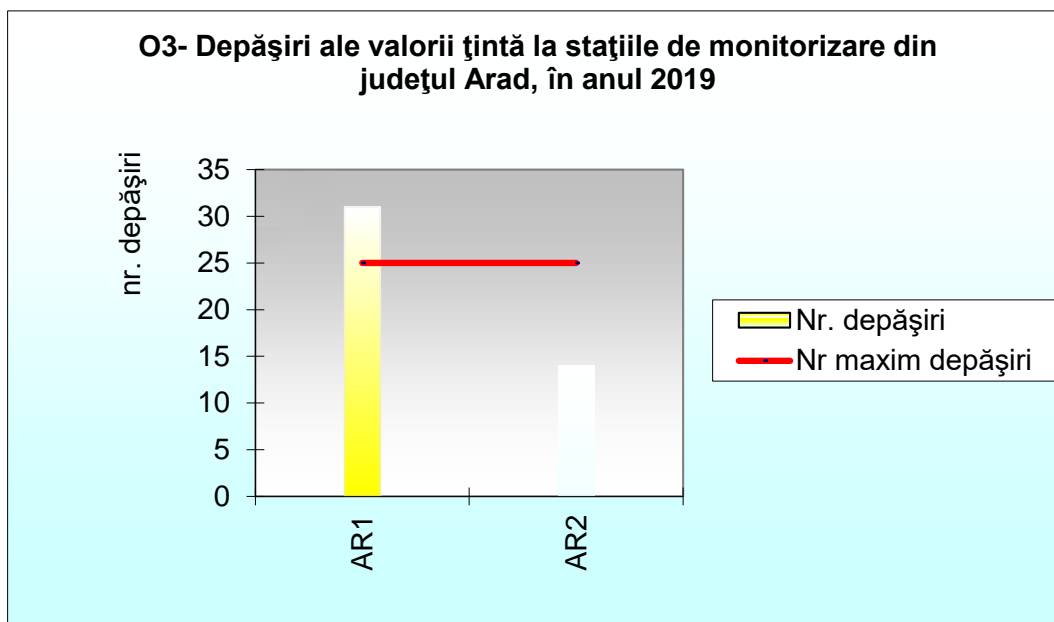

Figura I.1.1.3.2.

La stația AR1, nr. de zile cu depășiri ale valorii țintă la ozon a fost de 31 de zile/an, dar acest nr. de zile anual mediat pe 3 ani nu depășește nr. admis specificat în lege. Pragul de informare de 180 $\mu\text{g}/\text{mc}$ nu a fost depășit niciodată pe parcursul intervalului studiat.

Totuși, trebuie menționat că locuitorii județului Arad în condițiile schimbărilor climatice și meteorologice actuale, alături de alte posibile surse, au fost expuși pe durate diferite de timp la concentrații mai mari sau mici de ozon.

I.1.2. Efectele poluării aerului înconjurător

I.1.2.1. Efectele poluării aerului înconjurător asupra sănătății

La nivelul celor 3 stații de monitorizare continuă din județul Arad, nu s-a înregistrat numărul maxim admis de depășiri ale valorilor limită a concentrațiilor de poluanți așa după cum se specifică în Legea 104/2011 și nici depășiri ale valorilor limită anuale. În baza informațiilor înregistrate de stațiile de monitorizare, concentrațiile medii anuale variază permanent, fiind influențate de foarte mulți factori naturali și antropici.

Pe parcursul intervalului studiat există depășiri ale valorilor limită zilnice la PM_{10} și ale valorilor țintă la O_3 , susținute și de schimbările parametrilor meteorologici și climatici.

Populația județului Arad, și în special a orașelor, este expusă în permanență și tot timpul anului la toate tipurile de poluanți, chiar dacă nu sunt depășite valorile limită sau nr. de zile stipulate în legea privind calitatea aerului înconjurător.

Poluare atmosferică desemnează introducerea în atmosferă de către om, direct sau indirect, de substanțe sau energie care au o acțiune nocivă de natură să pună în pericol sănătatea omului, să dăuneze resurselor biologice și ecosistemelor, să deterioreze bunurile materiale și să aducă atingere sau să păgubească valorile de agrement și alte utilizări legitime ale mediului înconjurător, expresia "poluant atmosferic" fiind înțeleasă în același sens (definiție Convenția de la Geneva).

Din punct de vedere al acțiunii asupra sănătății efectele pot fi:

- **Efectele directe** sunt modificările care apar în starea de sănătate a populației ca urmare a expunerii directe la agenți poluanți. Acest tip de efecte pot fi: imediate (în momentul expunerii) sau de lungă durată (la un anumit interval timp sau cu o anumită repetitivitate).
- **Efectele indirecte** sunt modificările produse de poluarea aerului asupra mediului și resimțite ulterior de populație.

Din punct de vedere al acțiunii asupra organismului, poluanții atmosferici pot fi împărțiți în următoarele grupe:

- **Poluanți iritanți** (pulberi, gaze: SO₂, NO₂, O₃, Cl, NH₃, CH₄, etc.) care generează efecte iritative asupra mucoasei oculare și îndeosebi asupra aparatului respirator. Dintre bolile favorizate de acest tip de poluanți, cele mai caracteristice sunt: rinofaringita, bronșita cronică, emfizemul pulmonar, asmul bronșic, etc..
- **Poluanți fibrozanti** (pulberi de azbest, cărbune, dioxid de siliciu, oxizi de fier etc.) care produc modificări fibroase la nivelul aparatului respirator, printre primele semnalate fiind așa zisele pneumoconioze neprofesionale.
- **Poluanți toxici asfixianți** (CO, H₂S, COV-uri, etc.) care împiedică asigurarea cu oxigen a țesuturilor organismului. Printre cele mai frecvente efecte sunt: intoxicațiile cronice și unele modificări fiziologice ale reflexelor și sensibilității vizuale pe termen scurt, astenie și cefalee pe termen lung, etc..
- **Poluanți sistemici** (Pb, Hg, Cd, Se, Mn, P, F, pesticidele organoclorurate și organofosforice, etc.) care după pătrunderea în circulația generală determină leziuni specifice la nivelul anumitor organe sau sisteme. Acești agenți poluanți pot afecta: țesutul osos și/sau muscular, sistemul renal, sistemul nervos, sistemul endocrin, etc..
- **Poluanți alergici** (polen, fungi, insecte, pulberi) care pot genera un număr foarte mare de alergii respiratorii sau cutanate.
- **Poluanți cancerigeni** (Co, Be, As, Cr, Ni, Se, azbest, benzo (a) pirenul, benzo (a) antracenu, benzofluorantenu, insecticide organoclorurate, epoxizii, etc.) care pot genera efecte mutagene, teratogene, carcinogene.

Agenții poluanți pot afecta în aceeași măsură flora, fauna, apele, solul și subsolul, generând dezechilibre climatice, ecologice, hidrologice și pedologice cu efecte directe și/sau indirecte asupra omului.

Echilibrul natural al gazelor atmosferice, care s-a menținut timp de milioane de ani, este amenințat și de activitatea omului. Aceste pericole ar fi pe lângă poluarea aerului: efectul de seră, încălzirea globală, subțierea stratului de ozon și ploile acide.

Acțiunea asupra plantelor și animalelor poate constitui, prin alterări ale unor mecanisme biologice, și un indicator al nocivității potențiale asupra omului.

Pentru substanțele toxice stabile în mediu și care pot să polueze suprafețe sau să fie metabolizate de plante, există și riscul pătrunderii în lanțul trofic al animalelor sau omului. Degradarea construcțiilor, a țesăturilor și a diferitelor materiale constituie, pe lângă pierderea economică, și un factor de disconfort pentru populație.

Trebuie menționat și disconfortul produs uneori de mirosul dezagrabil al unor poluanți (NH₃, CH₄, COV-uri, H₂S, etc.), chiar în limite de concentrații în care nu produc tulburări importante.

I.1.2.2. Efectele poluării aerului înconjurător asupra ecosistemelor

Aceste efecte ale poluării aerului înconjurător vor fi tratate la nivel național, deoarece datele din RNMCA, nu acoperă fiecare județ cu valorile SO₂, NO_x și O₃, pentru vegetație și ecosisteme.

I.1.2.3. Efectele poluării aerului înconjurător asupra solului și vegetației

Terenurile supuse eutrofizării și acidifierii reprezintă o problemă importantă la nivel național și vor fi tratate ca atare pentru întreg teritoriul țării. La nivel județean nu deținem date referitoare la ponderea suprafețelor de teren supuse riscului eutrofizării și acidifierii.

I.2. Factorii determinanți și presiunile care afectează starea de calitate a aerului înconjurător

I.2.1. Emisiile de poluanți atmosferici și principalele surse de emisie

I.2.1.1. Energia

Datele privind „Consumul final de energie pe tip de sector, cât și „Consumul de energie primară pe tip de combustibil,, nu sunt disponibile la nivel județean. Indicatorii se vor trata doar la nivel național.

Emisii de substanțe acidifiante

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.1.1. și graficul I.2.1.1.1., ponderile emisiilor de substanțe acidifiante (SO_x,NO_x,NH₃) raportate la sectoarele de activitate în care sunt arderi pentru: producerea energiei electrice și termice, prelucrarea metalelor neferoase și alte domenii industriale, încălzirea instituțiilor, încălzirea sectorului rezidențial, instalațiile din agricultură, transportul nerutier și alte utilaje mobile din diverse domenii.

Tabelul I.2.1.1.1.

Contribuția sectoarelor de activitate din energie la emisiile de poluanți cu efect de acidifiere la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

<i>Poluantul/Tipul de sector de activitate</i>	<i>Producție de energie electrică și termică</i>	<i>Arderi energetice pentru diferite domenii industriale</i>	<i>Încălzire instituții</i>	<i>Încălzire rezidențială</i>	<i>Arderi energetice în agricultură</i>	<i>% Nerutiere si alte utilaje mobile</i>
SO _x	1,00	13,38	3,67	81,82	0,13	0,00
NO _x	16,50	9,60	5,06	60,55	0,51	7,78
NH ₃	0,00	0,03	0,73	99,06	0,18	0,00

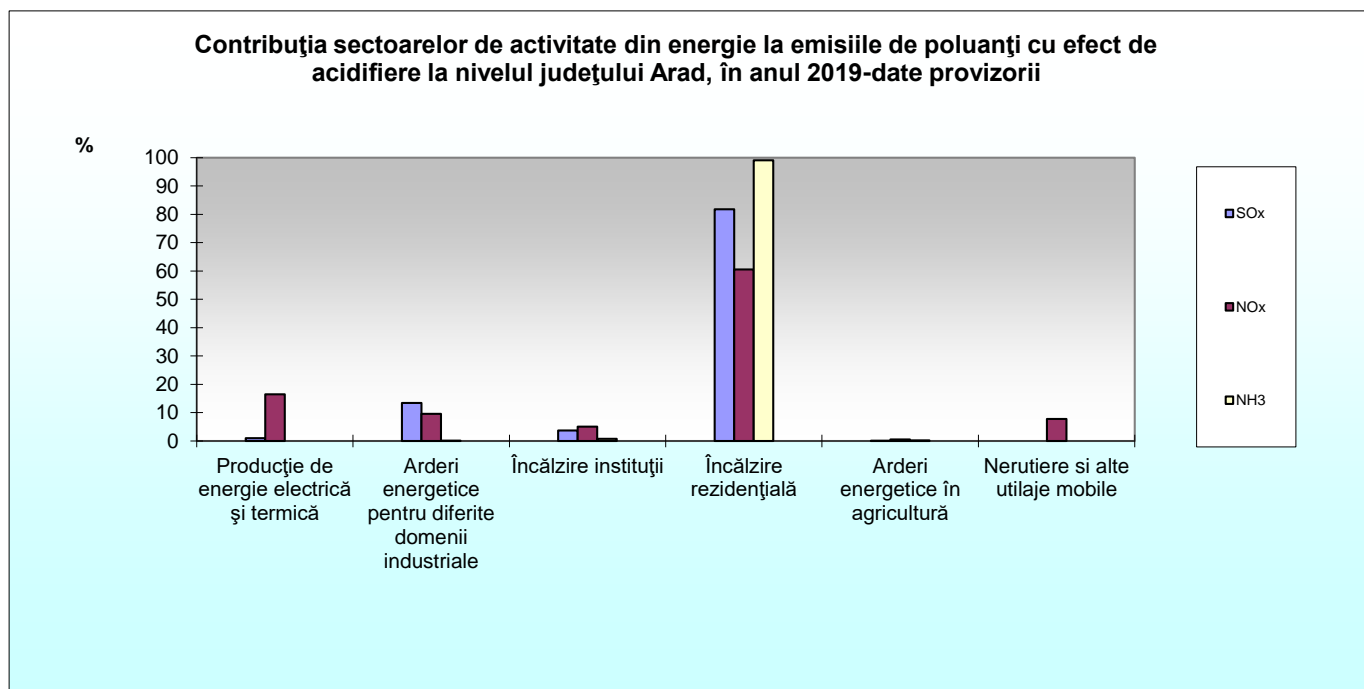

Figura I.2.1.1.1.

Din datele prezentate s-a observat că ponderile cele mai mari de SO_x, NO_x și NH₃ rezultă din sectorul încălzire rezidențială.

Emisii de precursori ai ozonului

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.1.2. și graficul I.2.1.1.2., ponderile emisiilor de precursori ai ozonului (NO_x, NMVOC, CO) raportate la sectoarele în care sunt arderi pentru: producerea energiei electrice și termice, prelucrarea metalelor neferoase și alte domenii industriale, încălzirea instituțiilor, încălzirea sectorului rezidențial, instalațiile din agricultură, transportul nerutier și alte utilaje mobile din diverse domenii.

Tabelul I.2.1.1.2.

Contribuția sectoarelor de activitate din energie la emisiile de poluanți precursori ai ozonului la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

<i>Poluantul/Tipul de sector de activitate</i>	<i>%</i>					
	<i>Producție de energie electrică și termică</i>	<i>Arderi energetice pentru diferite domenii industriale</i>	<i>Încălzire instituții</i>	<i>Încălzire rezidențială</i>	<i>Arderi energetice în agricultură</i>	<i>Nerutiere și alte utilaje mobile</i>
NO _x	16,50	9,60	5,06	60,55	0,51	7,78
NMVOC	0,44	0,39	0,77	98,01	0,19	0,20
CO	0,16	0,19	0,26	99,25	0,05	0,09

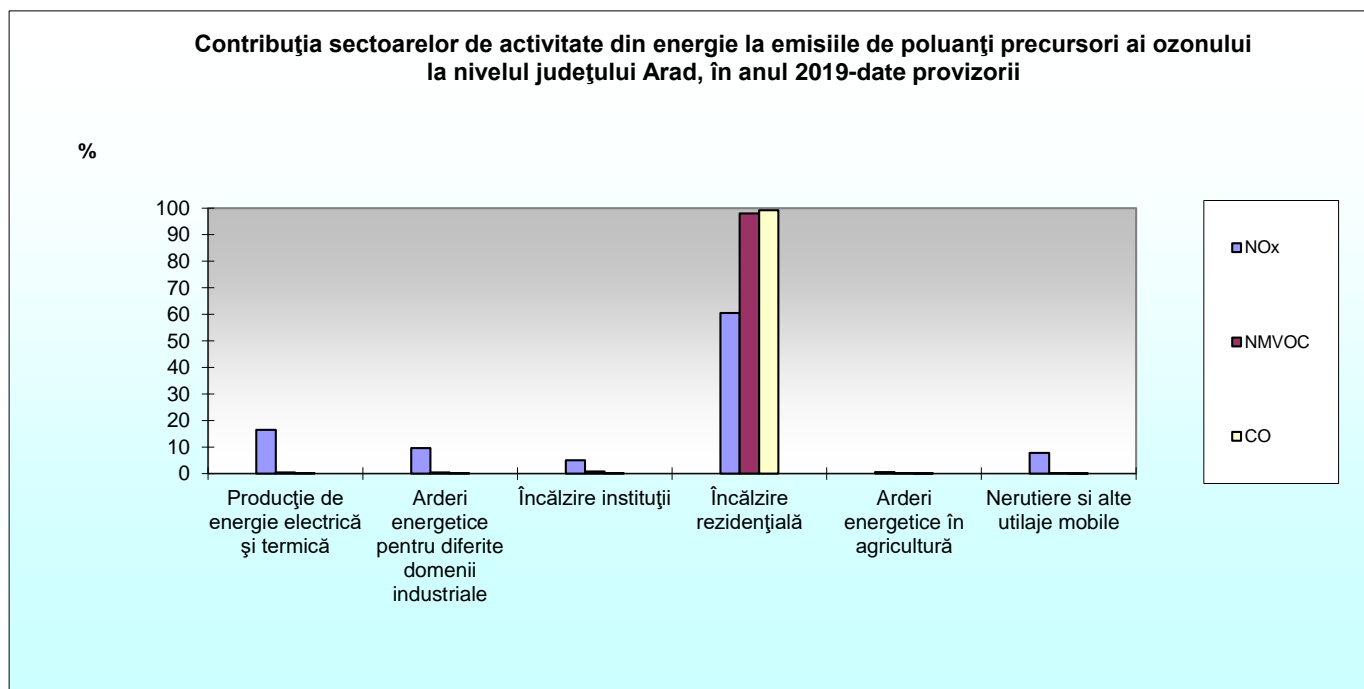

Figura I.2.1.1.2.

Din datele prezentate s-a observat că ponderile cele mai mari de NO_x, NMVOC și CO rezultă din sectorul de încălzire rezidențială.

Emisii de particule primare și precursori secundari de particule

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.1.3. și graficul I.2.1.1.3., ponderile emisiilor de particule primare și precursori de particule raportate la sectoarele de activitate în care sunt arderi pentru: producerea energiei electrice și termice, prelucrarea metalelor neferoase și alte domenii industriale, încălzirea instituțiilor, încălzirea sectorului rezidențial, instalațiile din agricultură, transportul nerutier și alte utilaje mobile din diverse domenii.

Tabelul I.2.1.1.3.

Contribuția sectoarelor de activitate din energie la emisiile de particule primare în suspensie la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de sector de activitate	%					
	Producție de energie electrică și termică	Arderi energetice pentru diferite domenii industriale	Încălzire instituții	Încălzire rezidențială	Arderi energetice în agricultură	Nerutiere și alte utilaje mobile
PM _{2,5}	0,00	0,03	0,27	99,50	0,10	0,10
PM ₁₀	0,00	0,03	0,27	99,50	0,11	0,09

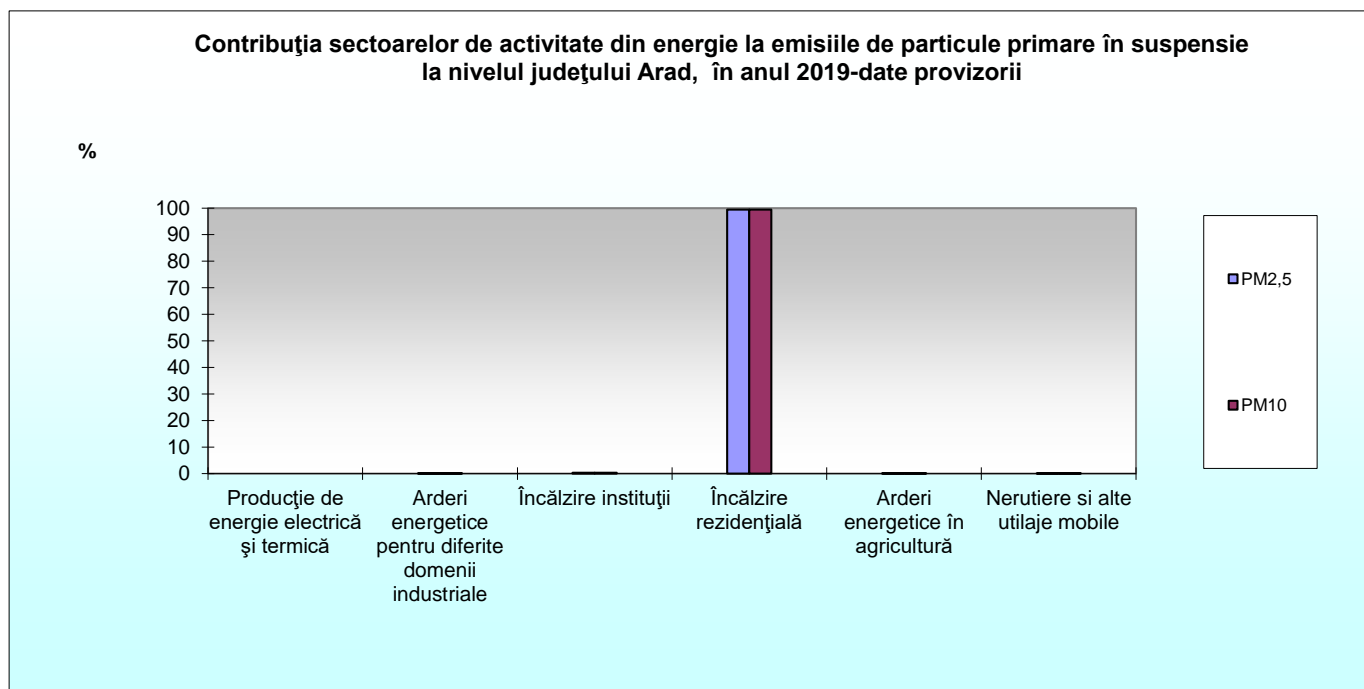

Figura I.2.1.1.3.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de pulberi în suspensie rezultă din sectorul încălzire rezidențială.

Emisii de metale grele

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.1.4. și graficul I.2.1.1.4., ponderile emisiilor de metale grele raportate la sectoarele de activitate în care sunt arderi pentru: producerea energiei electrice și termice, prelucrarea metalelor neferoase și alte domenii industriale, încălzirea instituțiilor, încălzirea sectorului rezidențial, instalațiile din agricultură, transportul nerutier și alte utilaje mobile din diverse domenii.

Tabelul I.2.1.1.4.

Contribuția sectoarelor de activitate din energie la emisiile de metale grele la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de sector de activitate	%					
	Producție de energie electrică și termică	Arderi energetice pentru diferite domenii industriale	Încălzire instituții	Încălzire rezidențială	Arderi energetice în agricultură	Nerutiere și alte utilaje mobile
Pb	0,00	0,06	1,33	98,28	0,33	0,00
Cd	0,00	0,05	1,36	98,22	0,34	0,03
Hg	5,36	5,13	2,37	86,67	0,47	0,00

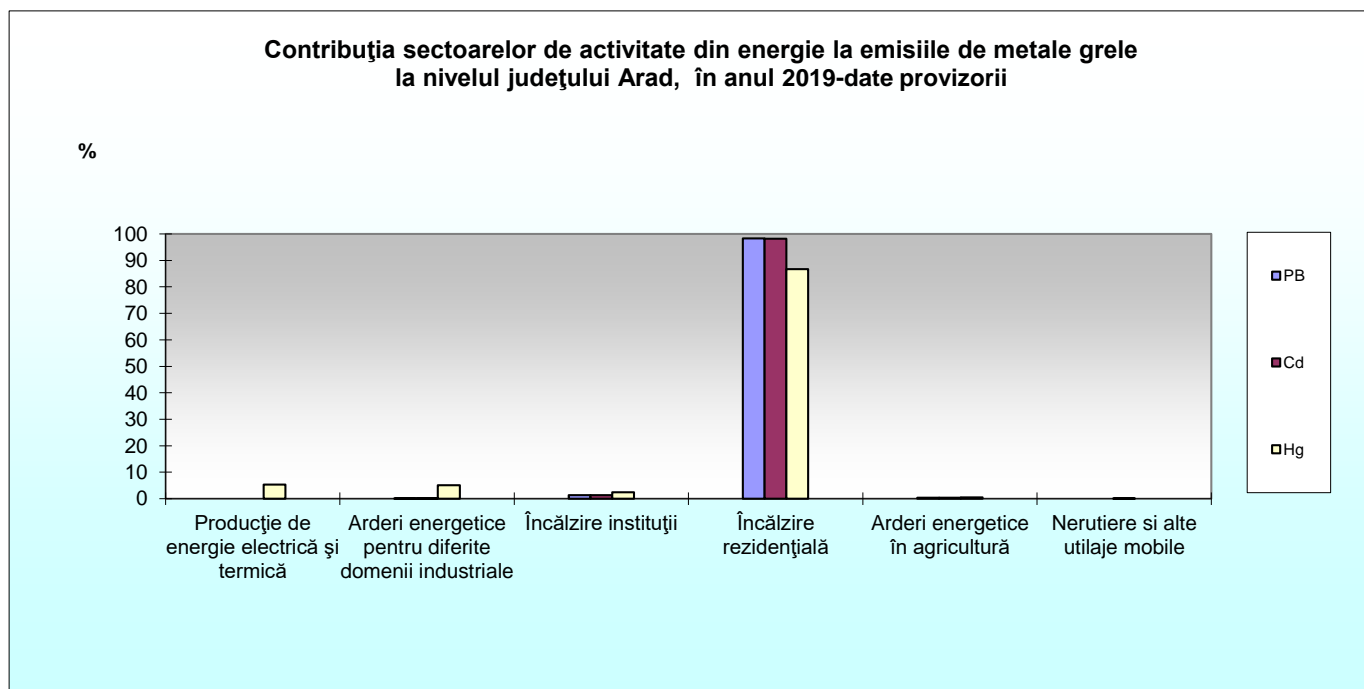

Figura I.2.1.1.4.

Din datele prezentate s-a observat că ponderile cele mai mari de Pb, Cd, Hg rezultă din sectorul încălzire rezidențială.

Emisii de poluanți organici persistenti

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.1.5. și graficul I.2.1.1.5., ponderile emisiilor de poluanți organici persistenti raportate la sectoarele de activitate în care sunt arderi pentru: producerea energiei electrice și termice, prelucrarea metalelor neferoase și alte domenii industriale, încălzirea instituțiilor, încălzirea sectorului rezidențial, instalațiile din agricultură, transportul nerutier și alte utilaje mobile din diverse domenii.

Tabelul I.2.1.1.5.

Contribuția sectoarelor de activitate din energie la emisiile de poluanți organici persistenti la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de sector de activitate	%					
	Producție de energie electrică și termică	Arderi energetice pentru diferite domenii industriale	Încălzire instituții	Încălzire rezidențială	Arderi energetice în agricultură	Nerutiere și alte utilaje mobile
PCDD/PCDF	0,03	0,01	0,18	99,74	0,04	0,00
PAH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
HCB	0,00	0,05	1,37	98,24	0,34	0,00
PCBs	0,00	0,00	0,06	99,92	0,02	0,00

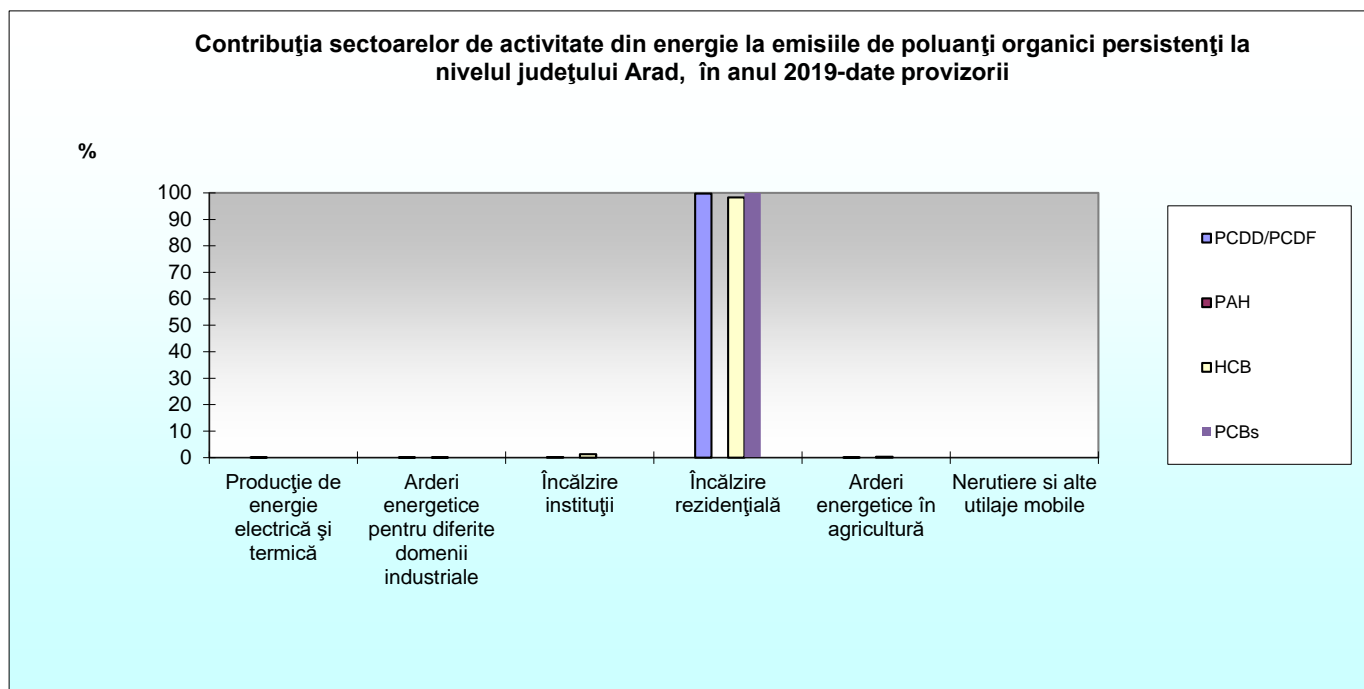

Figura I.2.1.1.5.

Din datele prezentate s-a observat că ponderile cele mai mari de PCDD, HCB și PCBs rezultă din sectorul încălzire rezidențială.

I.2.1.2. Industria

Emisii de substanțe acidifiante

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.2.1. și graficul I.2.1.2.1., ponderile emisiilor de substanțe acidifiante (SO_x, NO_x, NH_3) raportate la sectoarele de activitate de mai jos.

Tabelul I.2.1.2.1.

Contribuția sectoarelor de activitate la emisiile de poluanți atmosferici cu efect acidifiant la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Ti-pul de sector de activitate	%				
	Producție de energie electrică și termică (inclusiv arderi în diferite industrii, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agric./silv./pescuit, nerutiere și alte utilaje mobile)	Transporturi	Procese industriale	Agricultura	Deșeuri
SO_x	100	0,00	0,00	0,00	0,00
NO_x	15,91	80,68	0,00	3,41	0,00
NH_3	16,94	1,44	0,00	81,48	0,14

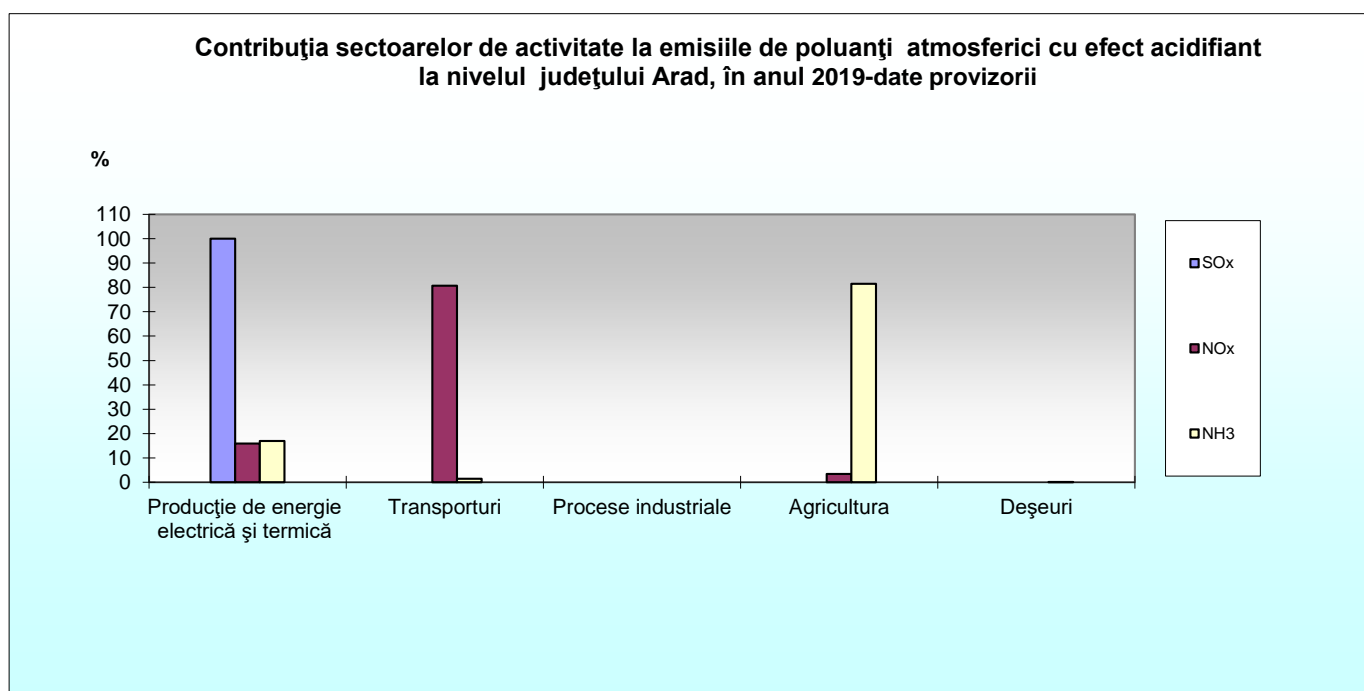

Figura I.2.1.2.1.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de SO_x a provenit din energie - producția de energie electrică-termică și arderile din: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agric./silv./pescuit, nerutiere și alte utilaje mobile. De asemenea, ponderea cea mai mare de NO_x a rezultat din transporturi (rutier și feroviar) și ponderea cea mai mare de NH₃ a rezultat din agricultură.

Referitor la contribuția sectoarelor de activitate din industrie la emisiile poluante cu efecte de acidifiere pentru anumite tipuri de producții, emisiile pentru cei trei poluanți sunt nereprezentative din punct de vedere al raportării unora la altele .

La nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelul I.2.1.2.2. și graficul I.2.1.2.2., evoluția emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere (SO_x, NO_x, NH₃) pentru un interval de 5 ani cu echivalentul de acidifiere aferent.

Tabelul I.2.1.2.2.
Evoluția emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere,
la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	mii tone				
	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
SO _x	0,084	0,104	0,068	0,018	0,018
NO _x	3,689	3,970	3,846	3,546	3,546
NH ₃	1,547	1,849	1,520	1,541	1,541
Echivalent de acidifiere	0,174	0,198	0,175	0,168	0,168

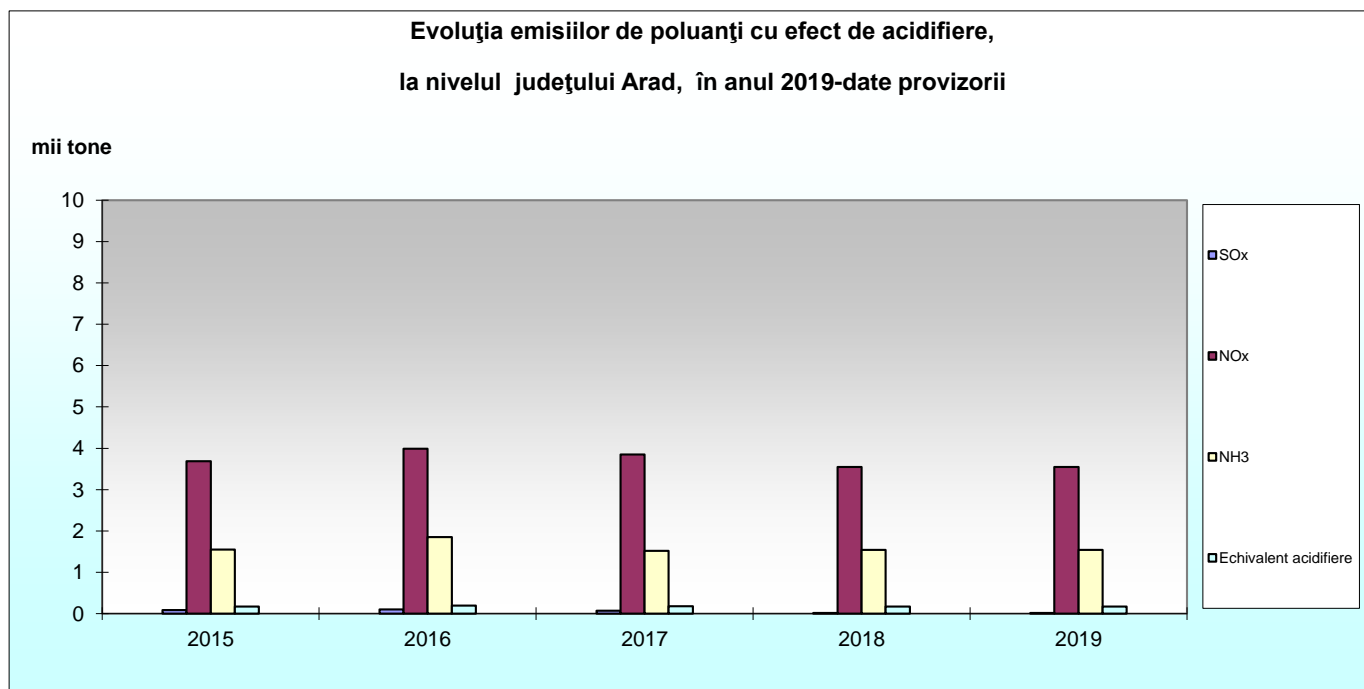

Figura I.2.1.2.2.

Din datele prezentate s-a observat că poluantul SO_x a scăzut foarte mult în ultimii ani ai intervalului studiat, deoarece SC CET Arad SA a renunțat la utilizarea combustibilului lignit și în ultimul an a funcționat parțial. Poluanții NO_x și NH₃ au înregistrat evoluții relativ constante cu mici fluctuații descreștere/creștere.

De asemenea, echivalentul de acidifiere este mai redus spre sfârșitul intervalului comparativ cu prima parte a intervalului.

Emisii de precursori ai ozonului

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.2.3. și graficul I.2.1.2.3., ponderile emisiilor de precursori ai ozonului (NO_x, NMVOC, CO) raportate la sectoarele de activitate de mai jos.

Tabelul I.2.1.2.3.

Contribuția sectoarelor de activitate la emisiile de poluanți precursori ai ozonului
la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de sector de activitate	%						
	Energie	Transporturi	Industrie	Utilizarea produselor	Agricultură	Deșeuri Ape uzate	Producție și distribuție combustibili
NO _x	15,91	80,68	0,00	0,00	3,41	0,00	0,00
NMVOC	59,18	21,08	2,21	7,40	2,58	6,85	0,70
CO	79,06	20,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

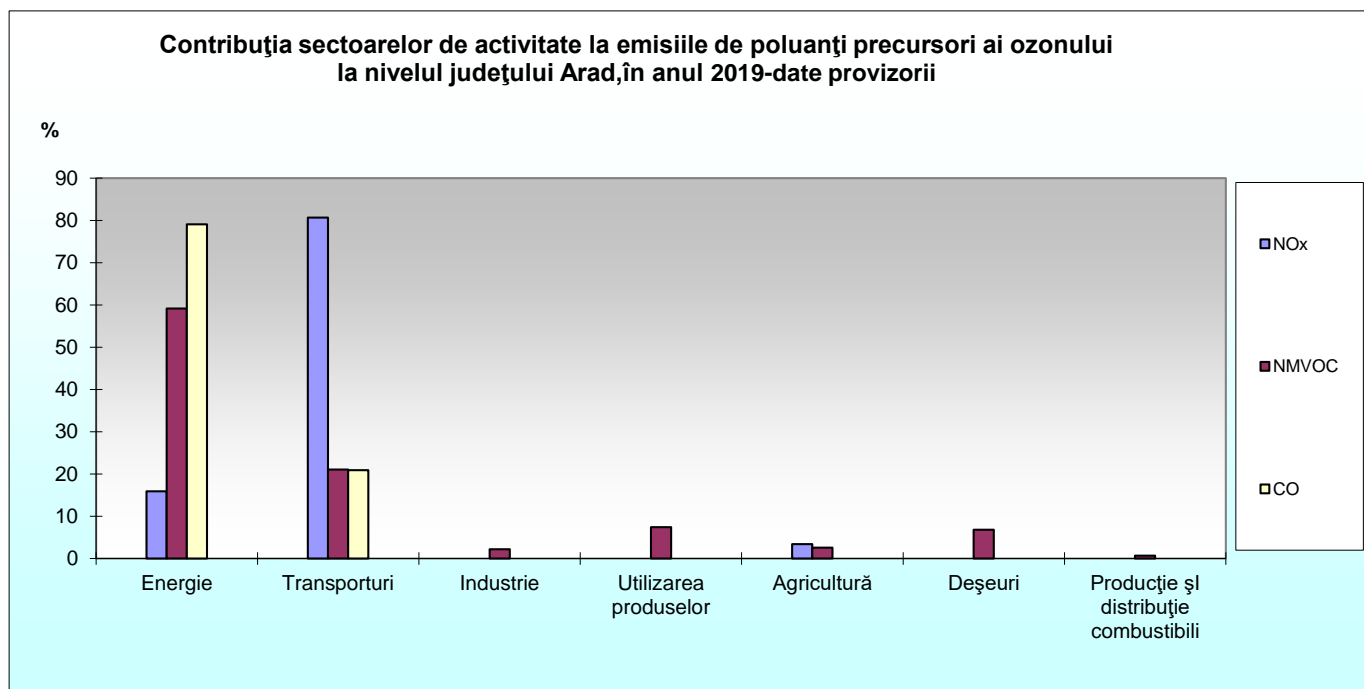

Figura I.2.1.2.3.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de NO_x a provenit din sectorul transporturi, iar ponderile cele mai mari de NMVOC și CO au rezultat din sectorul energie - producere a energiei electrice-termice și arderi din: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agric./silv./pescuit, nerutiere și alte utilaje mobile.

Referitor la contribuția sectoarelor de activitate din industrie la emisiile poluante de precursori ai ozonului pentru anumite tipuri de producții, emisiile pentru cei trei poluanți sunt nerepresentative din punct de vedere al raportării unora la altele.

Emisii de particule primare și precursori secundari de particule

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.2.4. și graficul I.2.1.2.4., ponderile emisiilor de particule primare și precursori de particule raportate la sectoarele de activitate de mai jos.

Tabelul I.2.1.2.4.

Contribuția sectoarelor de activitate la emisiile de particule primare în suspensie la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de sector de activitate	%						
	Energie	Transporturi	Industrie	Agricultură	Deșeuri	Construcții și demolări	Cariere
PM _{2,5}	94,97	4,11	0,46	0,45	0,00	0,01	0,00
PM ₁₀	91,24	4,51	1,81	2,37	0,00	0,06	0,01

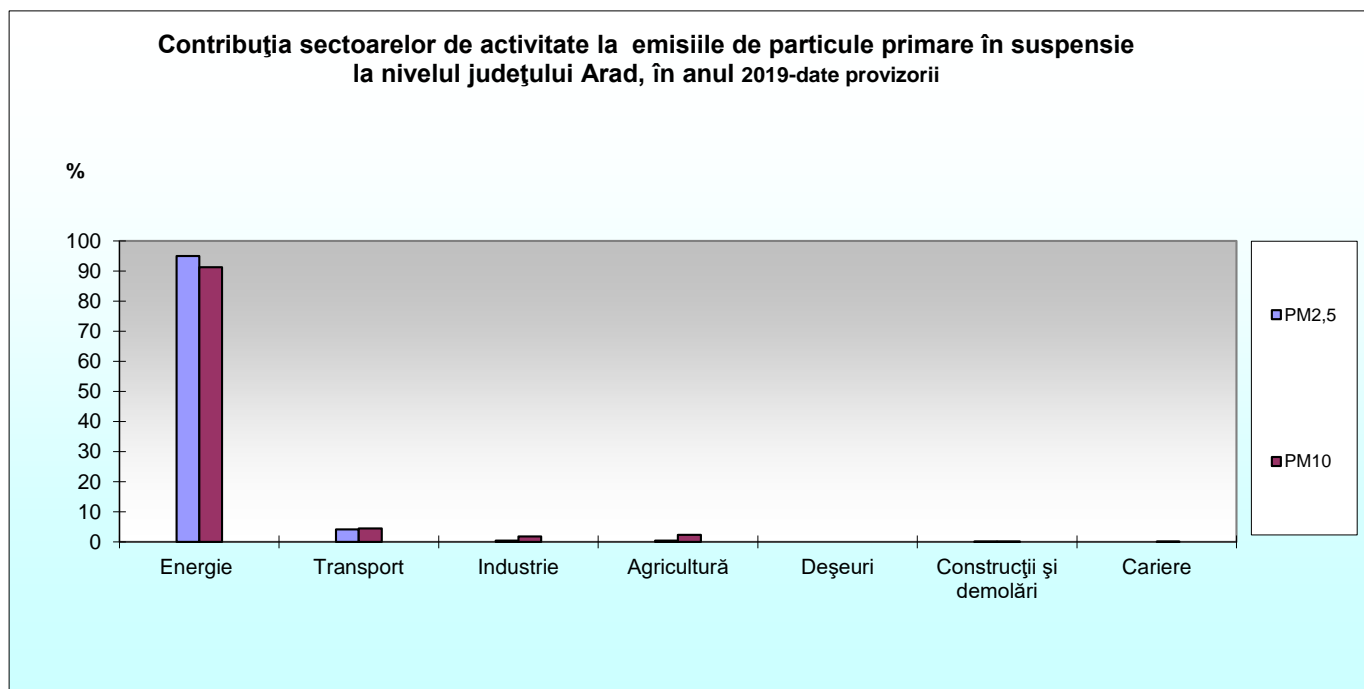

Figura I.2.1.2.4.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de pulberi a provenit din sectorul energie - producție de energie termică-electrică și arderi din: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agric./silv./pescuit, nerutiere și alte utilaje mobile.

Tabelul I.2.1.2.5.

Contribuția sectoarelor de activitate din industrie la emisiile de particule primare în suspensie la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**
%

Poluantul/Tipul de sector de activitate	Producția de asfalt	Producția de aluminiu secundar și aliaje	Altele (producția de aliaje Zn, Cu, fontă, oțel, Mg, alte metale, alte produse minerale, preparare betoane, prelucrare lemn)
PM2,5	47,64	10,08	42,28
PM10	84,34	5,67	9,99

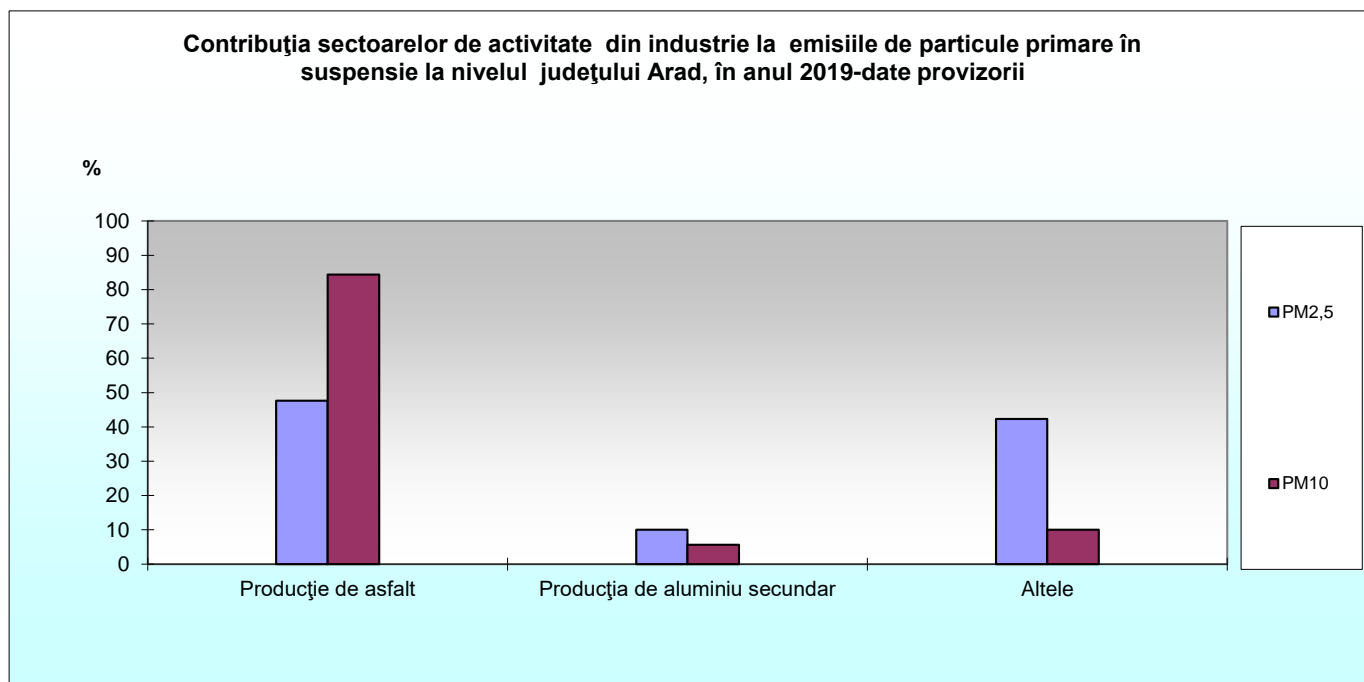

Figura I.2.1.2.5.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de pulberi a provenit din sectorul producție asfalt.

Emisii de metale grele

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.2.6. și graficul I.2.1.2.6., ponderile emisiilor de metale grele raportate la sectoarele de activitate de mai jos.

Tabelul I.2.1.2.6.

Contribuția sectoarelor de activitate la emisiile de metale grele la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de sector de activitate	%			
	Energie	Industria	Transporturi	Deșeuri
Pb	51,62	14,95	33,43	0,00
Cd	73,29	24,25	2,46	0,00
Hg	99,92	0,08	0,00	0,00

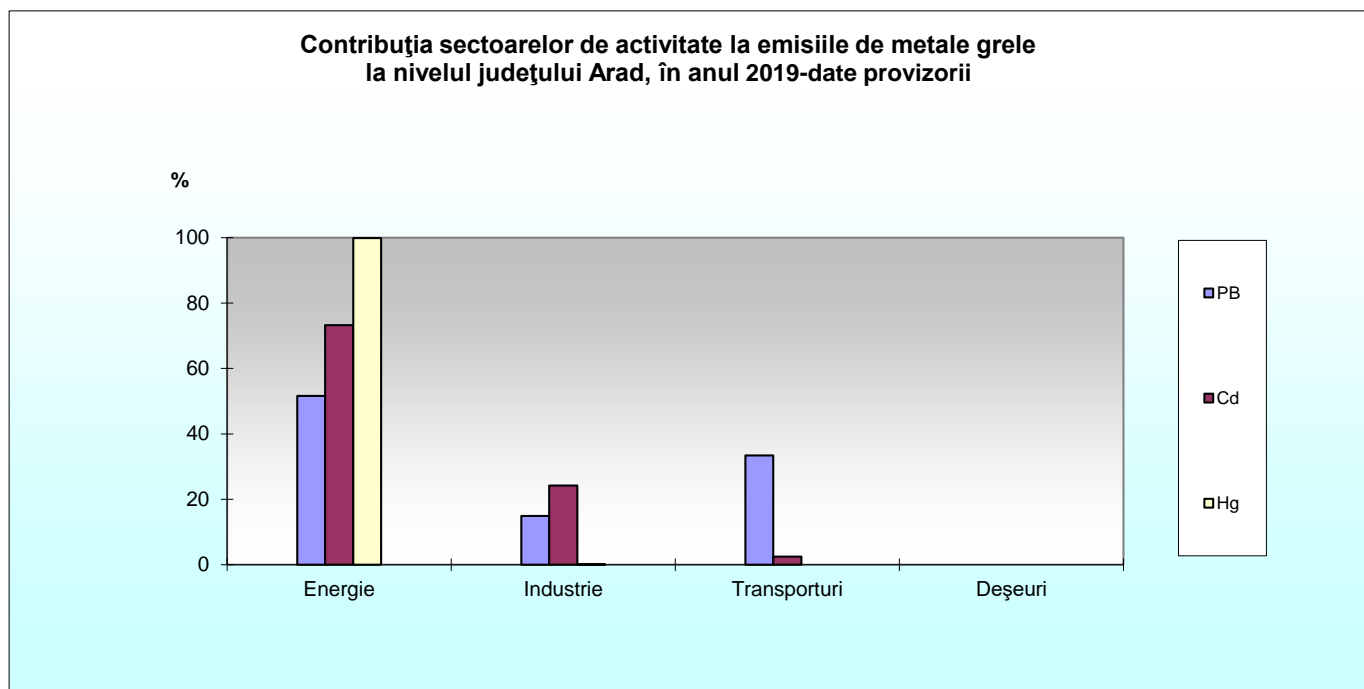

Figura I.2.1.2.6.

Din datele prezentate s-a observat că ponderile cele mai mari de Pb, Cd și Hg au provenit din sectorul de energie – producție de energie termică-electrică și arderi din: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agric./silv./pescuit, nerutiere și alte utilaje mobile.

Referitor la contribuția sectoarelor de activitate din industrie la emisiile poluante de metale grele pentru anumite tipuri de producții, emisiile pentru cei trei poluanți sunt nerepresentative din punct de vedere al raportării unora la altele.

Emisii de poluanți organici persistenti

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.2.7. și graficul I.2.1.2.7., ponderile emisiilor de poluanți organici persistenti raportate la sectoarele de activitate de mai jos.

Tabelul I.2.1.2.7.

Contribuția sectoarelor de activitate la emisiile de poluanți organici persistenti la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de sector de activitate	%			
	Energie	Industrie	Transporturi	Deșeuri
PCDD/PCDF	98,60	1,40	0,00	0,00
PAH	0,00	100,00	0,00	0,00
HCB	0,29	99,71	0,00	0,00
PCBs	0,96	99,04	0,00	0,00

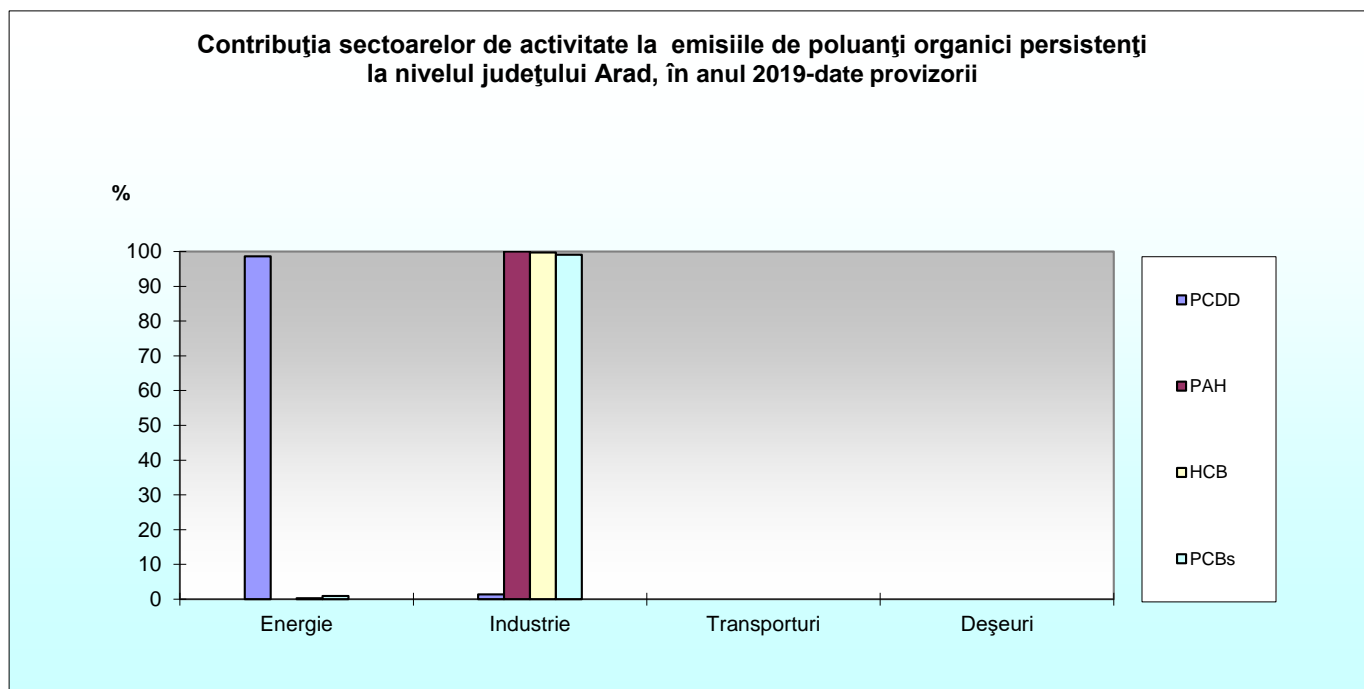

Figura I.2.1.2.7.

Din datele prezentate s-a observat că ponderile cele mai mari de PAH, HCB și PCBs au provenit din sectorul industrial, iar ponderea cea mai mare de PCDD din sectorul de energie – producție de energie termică-electrică și arderi din: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agric./silvic./pescuit, nerutiere și utilaje mobile.

Tabelul I.2.1.2.8.

Contribuția sectoarelor de activitate din industrie la emisiile de poluanți organici persistenți la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

<i>Poluantul/Tipul de sector de activitate</i>	%			
	<i>Producție de aliaje cu fier și oțel</i>	<i>Producție de aluminiu secundar și aliaje de aluminiu</i>	<i>Producție de aliaje cu Zn</i>	<i>Producție de aliaje cu Cu</i>
PCDD/PCDF	0,05	95,74	0,64	3,57
PAH	100,00	0,00	0,00	0,00
HCB	0,00	100,00	0,00	0,00
PCBs	0,00	0,00	0,18	99,82

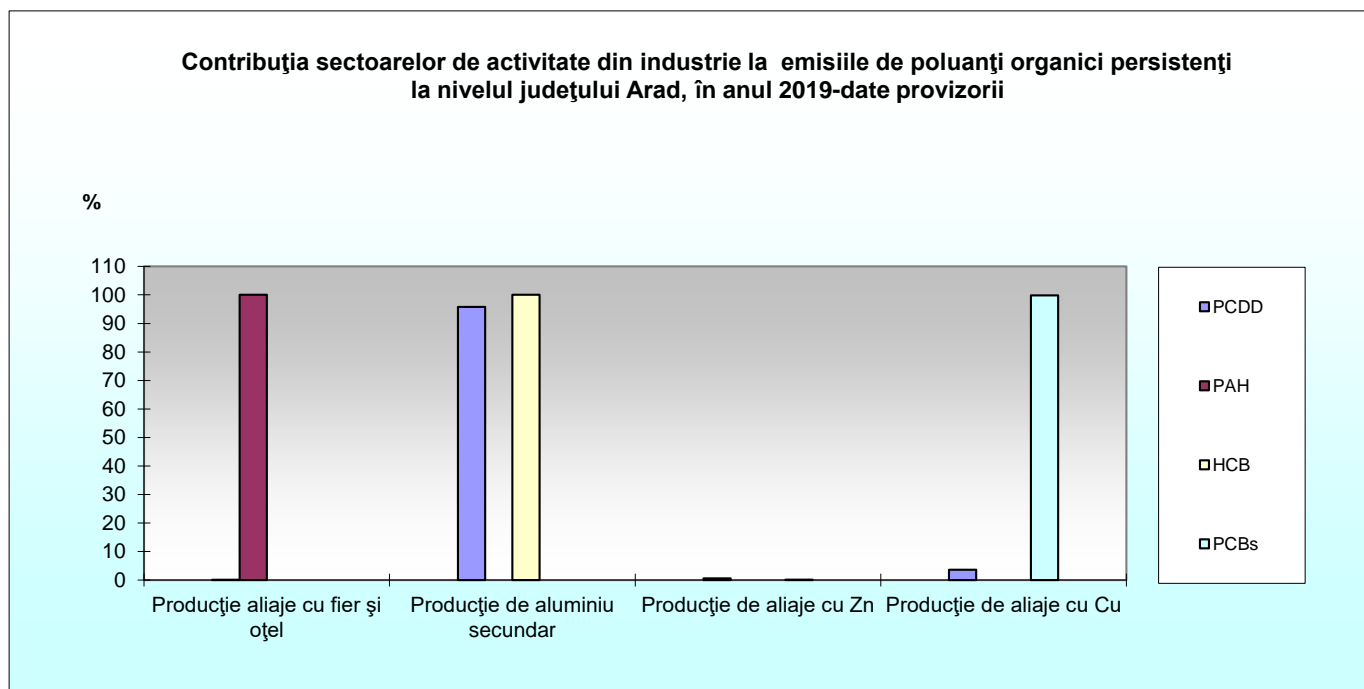

Figura I.2.1.2.8.

Din datele prezentate s-au observat următoarele: ponderea cea mai mare de PAH a provenit din producția de aliaje cu fier și oțel, ponderile cele mai mari de HCB și PCDD din producția de aluminiu secundar și aliaje cu aluminiu, ponderea cea mai mare de PCBs din producția de aliaje cu Cu.

I.2.1.3. Transportul

Emisii de substanțe acidifiante

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.3.1. și graficul I.2.1.3.1., ponderile emisiilor de substanțe acidifiante (SO_x , NO_x , NH_3) raportate la transportul auto -tipurile de vehicule și transportul feroviar, tipurile de transport luate în calcul.

Tabelul I.2.1.3.1.

Contribuția diverselor tipuri de vehicule la emisiile poluanților cu efect de acidifiere și eutrofizare la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de vehicul	Autoturisme	Vehicule ușoare	Vehicule grele	Motorete și motociclete	Căi ferate	%
SO_x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
NO_x	26,65	8,85	55,47	0,06	8,96	
NH_3	87,11	5,86	6,83	0,05	0,15	

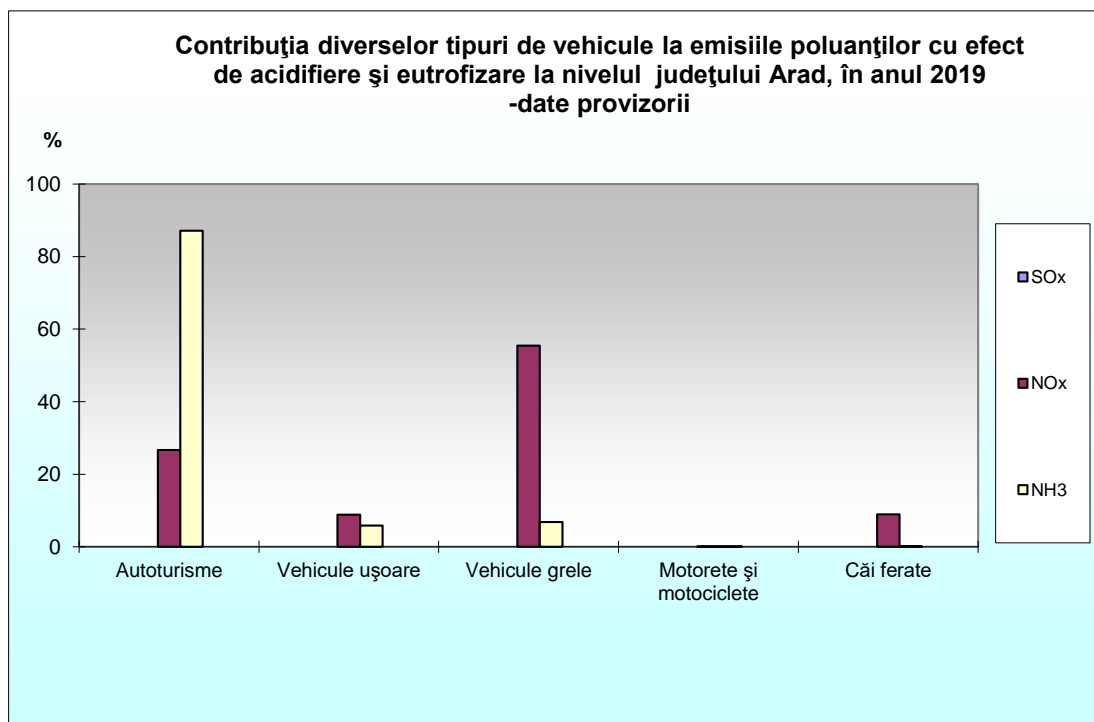

Figura I.2.1.3.1.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de NO_x a provenit de la vehiculele grele, iar de la autoturisme a provenit ponderea cea mai mare de NH₃.

Emisii de precursori ai ozonului

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.3.2. și graficul I.2.1.3.2., ponderile emisiilor de precursori ai ozonului (CO, NMVOC, NO_x) raportate la tipurile de vehicule luate în calcul.

Tabelul I.2.1.3.2.

Contribuția tipurilor de vehicule la emisiile de poluanți atmosferici precursori ai ozonului la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

<i>Poluantul/Tipul de vehicul</i>	<i>Autoturisme</i>	<i>Vehicule ușoare</i>	<i>Vehicule grele</i>	<i>Motorete și motocicletă</i>	<i>Căi ferate</i>	%
CO	73,55	12,07	11,01	2,06	1,31	
NMVOC	71,47	8,41	14,60	2,72	2,80	
NO _x	26,65	8,85	55,47	0,06	8,96	

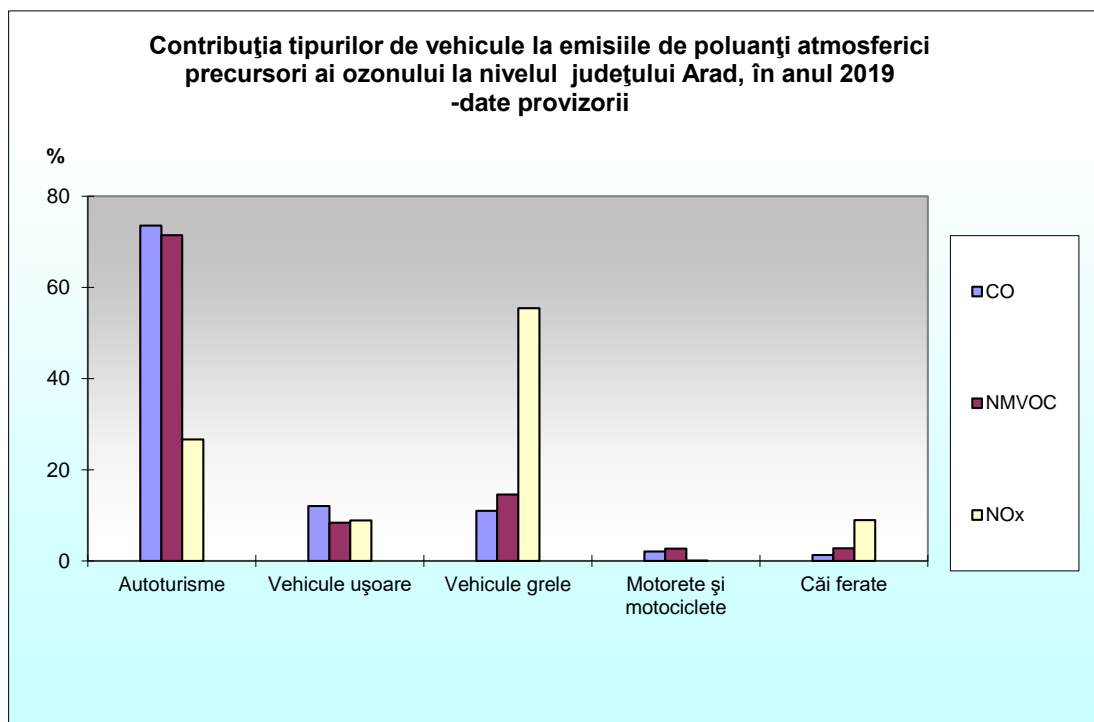

Figura I.2.1.3.2.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de NO_x a provenit de la vehiculele grele, iar de la autoturisme au provenit ponderile cele mai mari de CO și NMVOC.

Emisii de particule primare și precursori secundari de particule

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.3.3. și graficul I.2.1.3.3., ponderile emisiilor de particule primare și precursori de particule raportate la tipurile de vehicule luate în calcul.

Tabelul I.2.1.3.3.

Contribuții ale tipurilor de vehicule de transport la emisiile de particule primare în suspensie la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Tipul de vehicul	Autoturisme	Vehicule ușoare	Vehicule grele	Motorete și motociclete	Căi ferate	%
PM _{2,5}	32,64	14,94	46,42	0,39	5,61	
PM ₁₀	34,15	14,66	45,79	0,36	5,04	

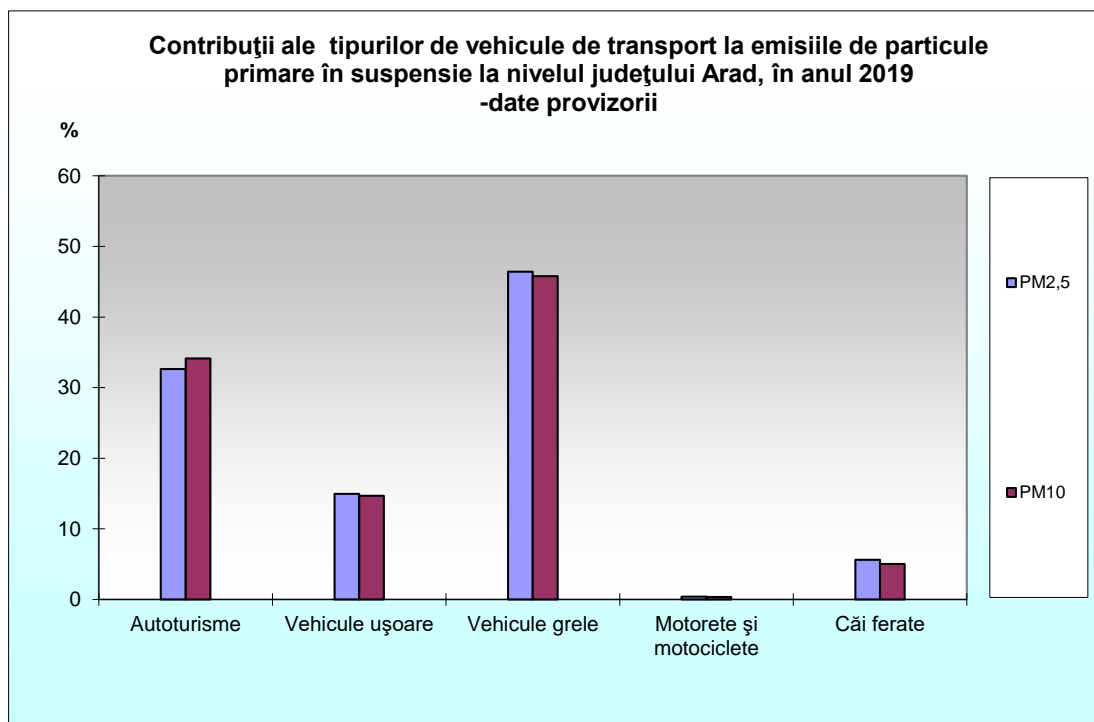

Figura I.2.1.3.3.

Din datele prezentate s-a observat că ponderile cele mai mari de PM₁₀ și PM_{2,5} au provenit de la vehiculele grele, urmate de autoturisme.

Emisii de metale grele

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.3.4. și graficul I.2.1.3.4., ponderile emisiilor de metale grele raportate la tipurile de vehicule luate în calcul.

Tabelul I.2.1.3.4.

Contribuția tipurilor de vehicule de transport la emisiile de metale grele la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

<i>Poluantul/Tipul de vehicul</i>	<i>Autoturisme</i>	<i>Vehicule ușoare</i>	<i>Vehicule grele</i>	<i>Motorete și motociclete</i>	<i>Căi ferate</i>	%
Pb	41,86	12,65	45,31	0,18	0,00	
Cd	47,13	11,65	38,02	0,22	2,98	

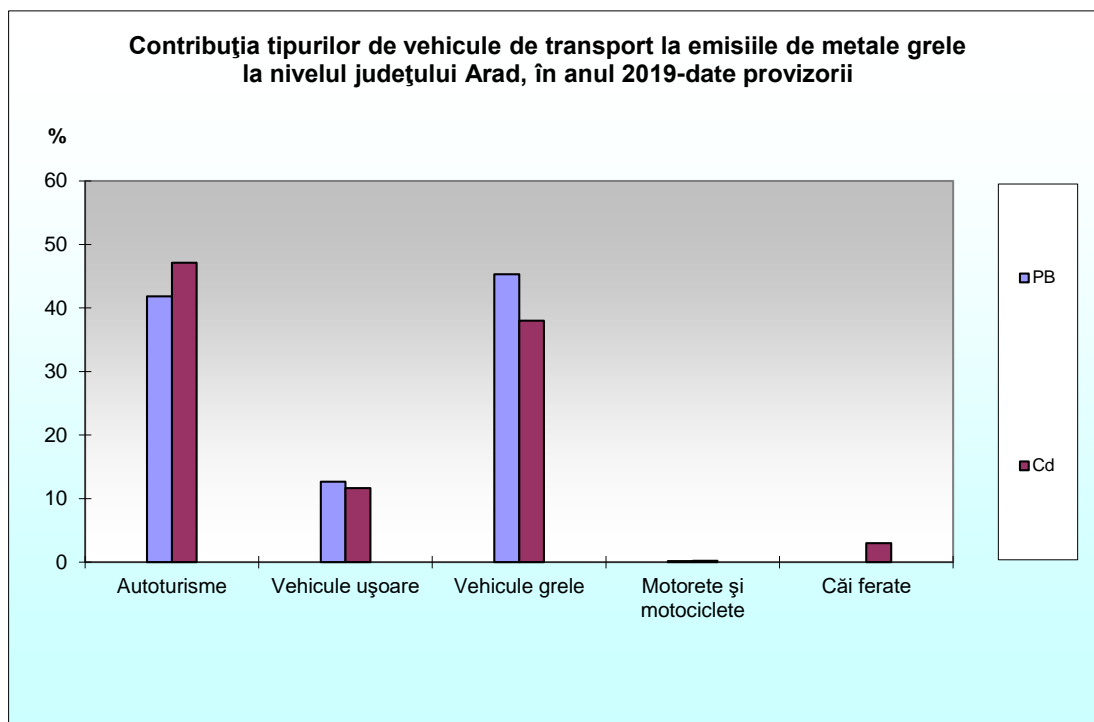

Figura I.2.1.3.4.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de Pb a provenit de la vehiculele grele, urmată de ponderea de la autoturisme. În cazul Cd-lui, ponderile cele mai mari au rezultat de la autoturisme și vehiculele grele.

Emisii de poluanți organici persistenti

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, nu s-au înregistrat date referitoare la emisiile de poluanți organici persistenti ceruți în anuar, raportate la tipurile de trafic luate în calcul.

I.2.1.4. Agricultură

Emisii de substanțe acidifiante

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.4.1., emisiile de substanțe acidifiante (NO_x – date doar despre NO, NH₃) raportate la categoriile de animale inventariate. Deoarece nu sunt calculate emisiile pentru toate efectivele de animale existente la nivel de județ pe toate categoriile cerute, nu s-au calculat nici ponderile - datele rezultate fiind nerepresentative. De asemenea sursele de încălzire a hănelor inventariate se regăsesc la arderile în sectorul agricultură/silvicultură/pescuit.

Tabelul I.2.1.4.1.

Contribuțiile sectoarelor de activitate din agricultură la emisiile de poluanți cu efect de acidifiere la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii** tone

Poluantul/Categoria de animal/pasăre	Vaci	Alte bovine	Porci	Găini	Ingrășăminte neorganice pe bază de azot
NO	0,008	0,002	0,126	0,004	120,767
NH ₃	20,640	7,873	481,777	11,234	376,241

Emisiile de amoniac din aplicarea dejecțiilor pe sol rezultate de la categoriile cuprinse mai sus în tabel sunt 358,053 tone.

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de NH₃ a provenit de la categoria porci. Cantitatea cea mai mare de NO a rezultat din aplicarea îngrășămintelor pentru fertilizarea culturilor agricole.

Emisii de precursori ai ozonului

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.4.2., emisiile de precursori ai ozonului (NO₂ – date doar despre NO, NMVOC) raportate la categoriile de animale inventariate. Deoarece nu sunt calculate emisiile pentru toate efectivele de animale existente la nivel de județ pe toate categoriile cerute, nu s-au calculat nici ponderile - datele rezultate fiind nereprezentative. De asemenea sursele de încălzire a halelor inventariate se regăsesc la arderile în sectorul agricultură/silvicultură/pescuit.

Tabelul I.2.1.4.2.

Contribuțiile sectoarelor de activitate din agricultură la emisiile precursorilor ozonului la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii** tone

Poluantul/Categoria de animal	Vaci	Alte bovine	Porci	Găini	Ingrășăminte neorganice pe bază de azot
NO	0,008	0,002	0,126	0,004	120,767
NMVOC	8,650	4,110	67,717	5,792	0,000

Emisii de NMVOC au mai rezultat din operațiuni agricole în cantitate de 13,315 tone. Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de NMVOC a provenit de la categoria porci.

Emisii de particule primare și precursori secundari de particule

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, sunt prezentate în tabelul I.2.1.4.3., emisiile de particule primare în suspensie (PM_{2,5}, PM₁₀) raportate la categoriile de animale inventariate. Deoarece nu sunt calculate emisiile pentru toate

efectivele de animale existente la nivel de județ pe toate categoriile cerute, nu s-au calculat nici ponderile - datele rezultate fiind nereprezentative. De asemenea sursele de încălzire a halelor inventariate se regăsesc la arderile în sectorul agricultură/silvicultură/pescuit.

Tabelul I.2.1.4.3.

Contribuția ale sectoarelor de activitate din agricultură la emisiile de particule primare la nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**

Poluantul/Categoria de animal	tone					
	Vaci	Alte bovine	Porci	Găini	Operațiuni agricole	Crematorii (proces)
PM2,5	0,441	0,205	7,183	0,807	0,929	1,032
PM10	0,677	0,308	40,733	4,178	24,153	1,206

Din datele prezentate s-a observat că ponderea cea mai mare de pulberi a provenit de la categoria porci.

Emisii de poluanți organici persistenti

La nivelul județului Arad, în anul **2019-date provizorii**, nu s-au înregistrat emisii de poluanți organici persistenti raportate la categoriile de animale cerute.

I.3. Tendințe și prognoze privind poluarea aerului înconjurător

I.3.1. Tendințe privind emisiile principalilor poluanți atmosferici

Emisii de substanțe acidifiante

La nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelul I.3.1.1. și graficul I.3.1.1., tendințele emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere și eutrofizare (SO_x, NO_x, NH₃) pentru un interval de 5 ani.

Tabelul I.3.1.1.

Tendința emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere și eutrofizare, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	Gg				
	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
SO _x	0,084	0,104	0,068	0,018	0,018
NO _x	3,689	3,970	3,846	3,546	3,546
NH ₃	1,547	1,849	1,520	1,541	1,541

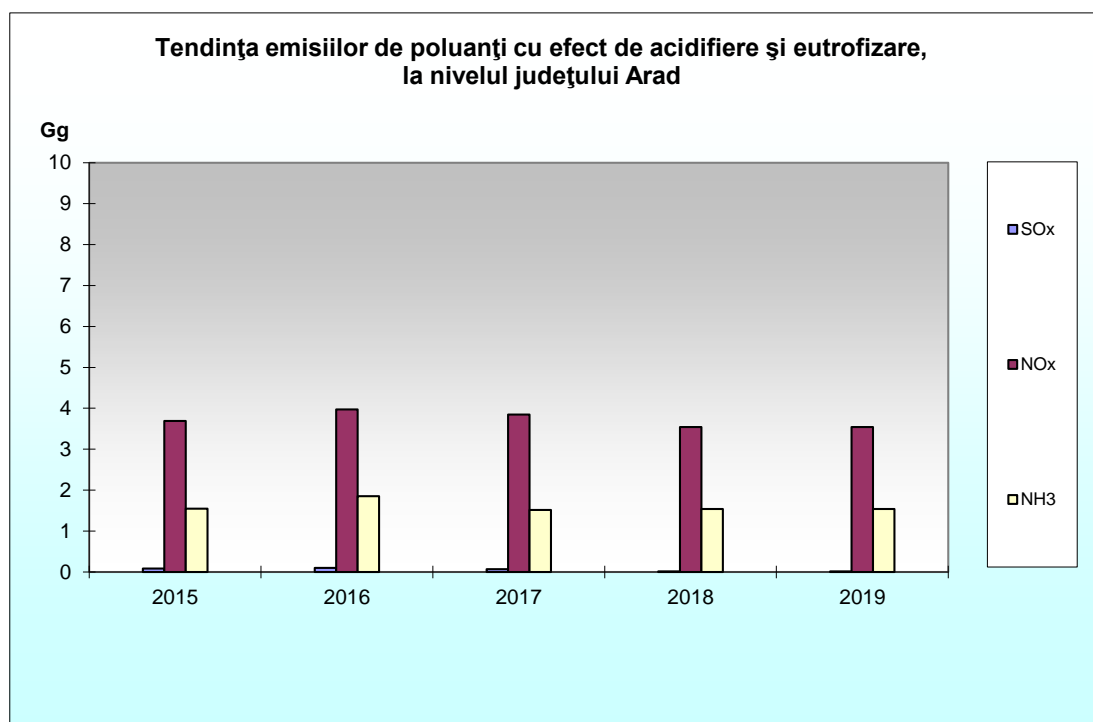

Figura I.3.1.1.

Din datele prezentate s-a observat că poluantul SO_x a scăzut foarte mult în ultima parte a intervalului studiat, deoarece SC CET Arad SA a renunțat la utilizarea combustibilului lignit și în ultimul an a funcționat parțial.

De asemenea s-au înregistrat tendințe: de descreștere pentru poluantul NO_x începând cu anul 2017 și de creștere pentru NH₃ spre sfârșitul intervalului. Aceste fluctuații au rezultat și datorită numărului de surse inventariate.

În intervalul 2015-2019, la nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelele și graficele de mai jos, tendințele emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere și eutrofizare (SO_x, NO_x, NH₃) pentru: energie-producție și arderi în: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agricultură/silvicultură/pescuit, nerutiere și utilaje mobile; industrie - procese de producție, utilizare produse; transport și agricultură.

Tabelul I.3.1.2.

Tendința emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere și eutrofizare din sectorul de activitate energie, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	Gg				
	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
SO _x	0,084	0,104	0,068	0,018	0,018
NO _x	0,757	0,750	0,583	0,564	0,564
NH ₃	0,359	0,434	0,291	0,261	0,261

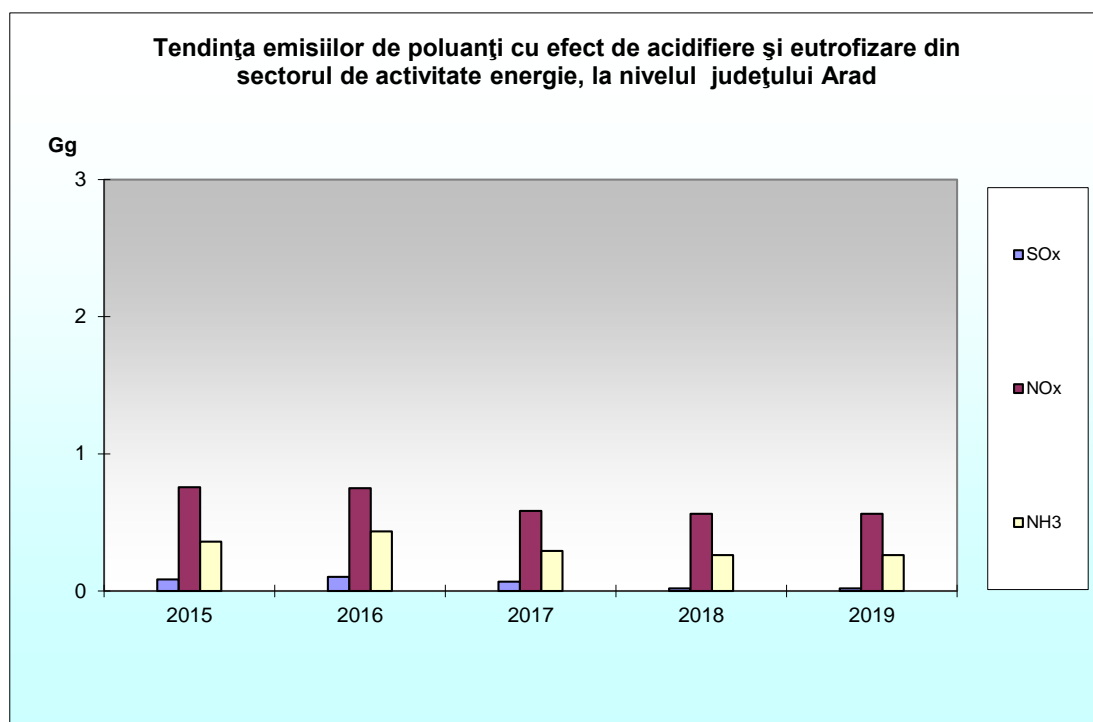

Figura I.3.1.2.

Din datele prezentate s-a observat că poluantul SO_x a scăzut foarte mult în ultima parte a intervalului studiat, deoarece SC CET Arad SA a renunțat la utilizarea combustibilului lignit și în ultimul an a funcționat parțial.

Pentru poluantul NO_x s-a observat o tendință de descreștere în tot intervalul studiat în timp ce la poluantul NH₃ s-a observat o tendință de descreștere începând cu anul 2017, raportat la numărul de surse inventariate.

Deoarece poluanții prezentați nu s-au regăsit decât în arderile din procesele industriale, evoluția acestora în intervalul 2015-2019 se regăsește la sectorul energie.

Tabelul I.3.1.3.

Tendința emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere și eutrofizare din sectorul de activitate transport, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	Gg				
	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
SO _x	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
NO _x	2,818	3,032	3,137	2,861	2,861
NH ₃	0,019	0,023	0,026	0,022	0,022

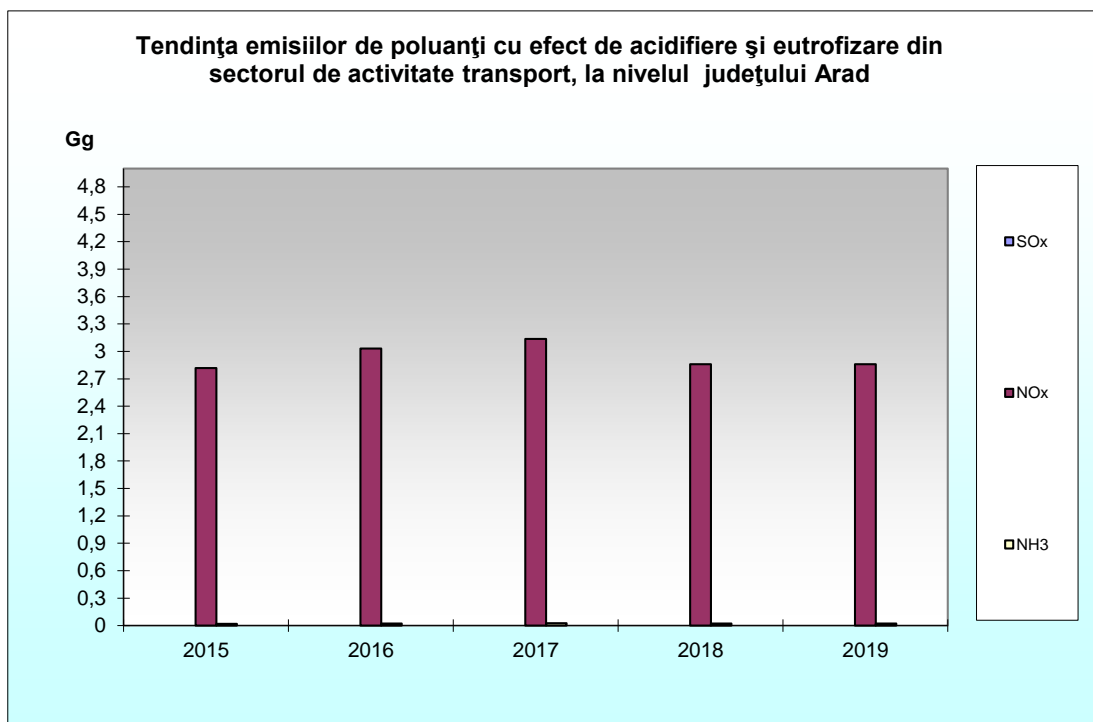

Figura I.3.1.3.

În intervalul 2015-2019, s-au luat în calcul următoarele tipuri de trafic: rutier, aerian, feroviar. Nu toate tipurile amintite se regăsesc în toți anii studiați.

Din datele prezentate s-a observat că poluanții NO_x și NH₃ au prezentat tendințe de creștere și ulterior de descreștere, raportat la numărul de surse inventariate.

Tabelul I.3.1.4.

Tendența emisiilor de poluanți cu efect de acidifiere și eutrofizare din sectorul de activitate agricultură, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	Gg				
	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
SO _x	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
NO _x	0,114	0,188	0,126	0,121	0,121
NH ₃	1,169	1,392	1,203	1,256	1,256

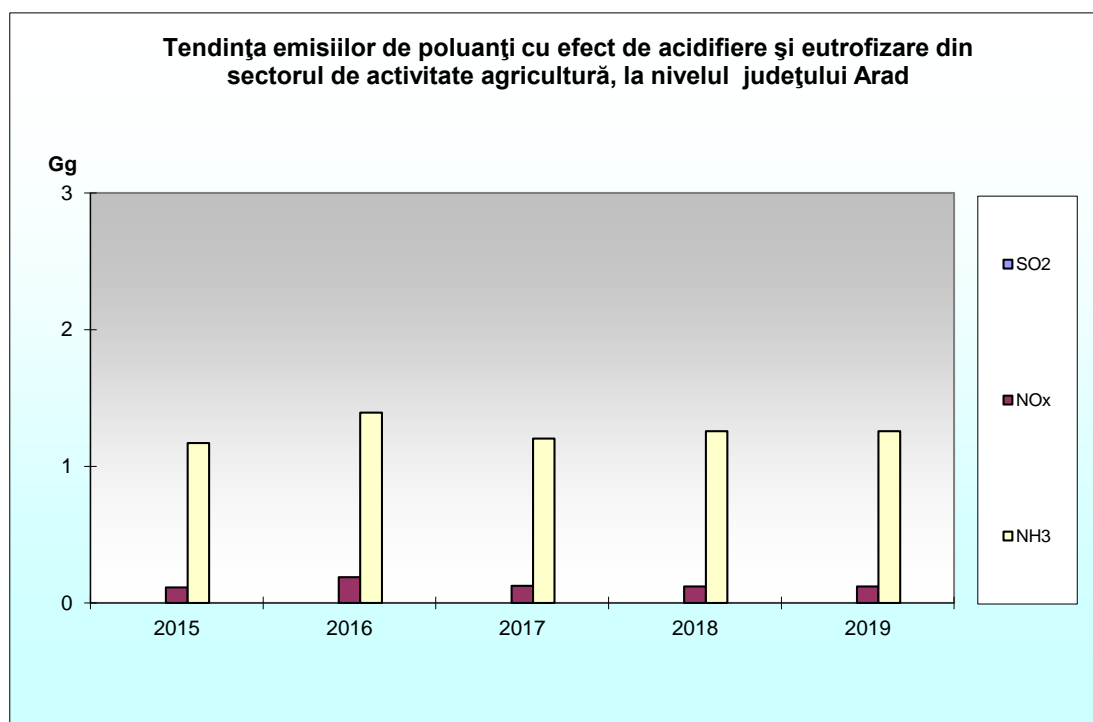

Figura I.3.1.4.

Din datele prezentate s-a observat că poluantul NO_x a prezentat o tendință de descreștere începând cu anul 2017, iar poluantul NH₃ a prezentat tendințe ușor fluctuante, raportat la numărul de surse inventariate.

În anul 2018, din sectorul depozit de deșeuri a rezultat NH₃- 0,002 Gg. Pentru anul **2019-date provizorii** s-a luat în considerare cantitatea de 0,002 Gg.

Emisii de precursori ai ozonului

La nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelul I.3.1.5. și graficul I.3.1.5. tendințele emisiilor de poluanți precursori ai ozonului (NO_x, NMVOC, CO) pentru un interval de 5 ani.

Tabelul I.3.1.5.

Tendința emisiilor de poluanți precursori ai ozonului,
la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
NO _x	3,689	3,970	3,846	3,546	3,546
NMVOC	4,427	5,278	4,134	3,854	3,854
CO	25,829	28,883	21,121	19,064	19,064

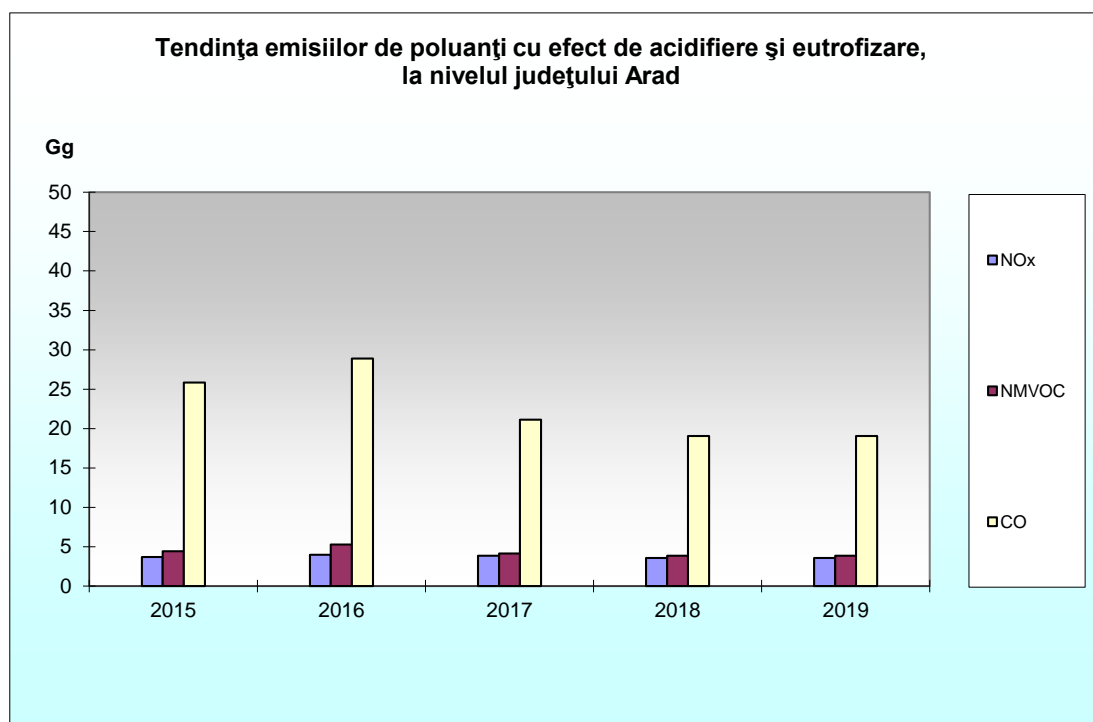

Figura I.3.1.5.

Poluanții NMVOC și CO au prezentat tendințe de descreștere începând cu anul 2017. Aceste diferențe au apărut și datorită numărului de surse inventariate.

În intervalul 2015-2019, la nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelele și graficele de mai jos, tendințele emisiilor de poluanți precursori ai ozonului (NO_x, NMVOC, CO) pentru: energie-producție și arderi în: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agricultură/silvicultură/pescuit, nerutiere și utilaje mobile; industrie - procese de producție, utilizare produse; transport; agricultură; depozitare deșeuri și epurare ape uzate.

Tabelul I.3.1.6.

Tendința emisiilor de poluanți precursori ai ozonului din sectorul de activitate energie, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
NO _x	0,757	0,750	0,583	0,564	0,564
NMVOC	3,114	3,765	2,523	2,281	2,281
CO	20,684	24,852	16,709	15,072	15,072

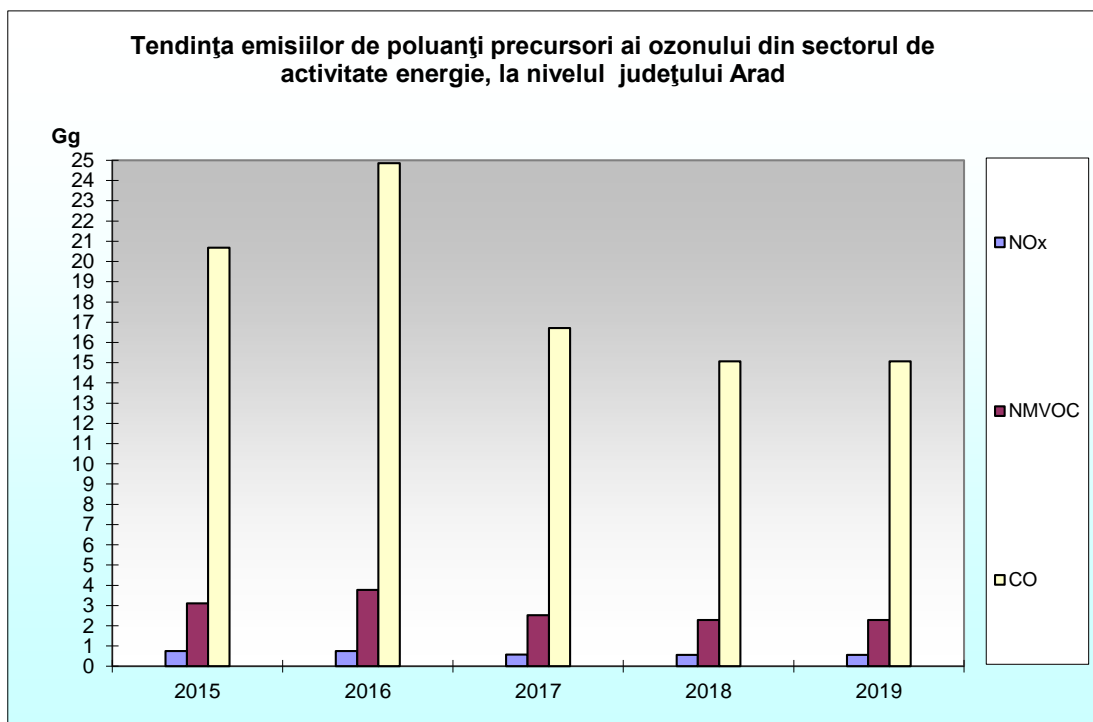

Figura I.3.1.6.

În cazul celor doi poluanți NMVOC și CO s-au observat tendințe de descreștere începând cu anul 2017, raportat la numărul de surse inventariate.

Tabelul I.3.1.7.

Tendința emisiilor de poluanți precursori ai ozonului din sectorul de activitate industrie, la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i> <i>-date</i> <i>provizorii</i>
NO _x	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
NMVOC	0,367	0,474	0,445	0,397	0,397
CO	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

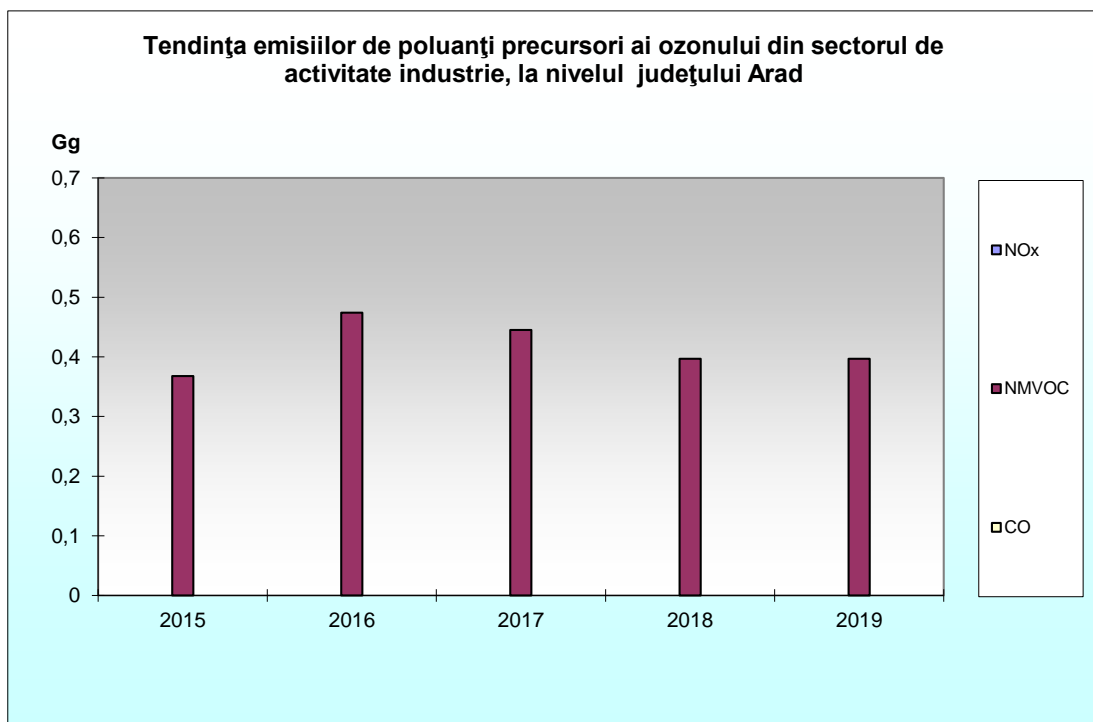

Figura I.3.1.7.

Din datele prezentate s-a observat că poluantul NMVOC a prezentat o tendință de descreștere începând cu anul 2017, raportat la numărul de surse inventariate.

Tabelul I.3.1.8.

Tendința emisiilor de poluanți precursori ai ozonului în sectorul de activitate transport, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	2015	2016	2017	2018	Gg 2019 -date provizorii
NO _x	2,818	3,032	3,137	2,861	2,861
NMVOC	0,675	0,759	0,877	0,812	0,812
CO	5,145	4,031	4,412	3,992	3,992

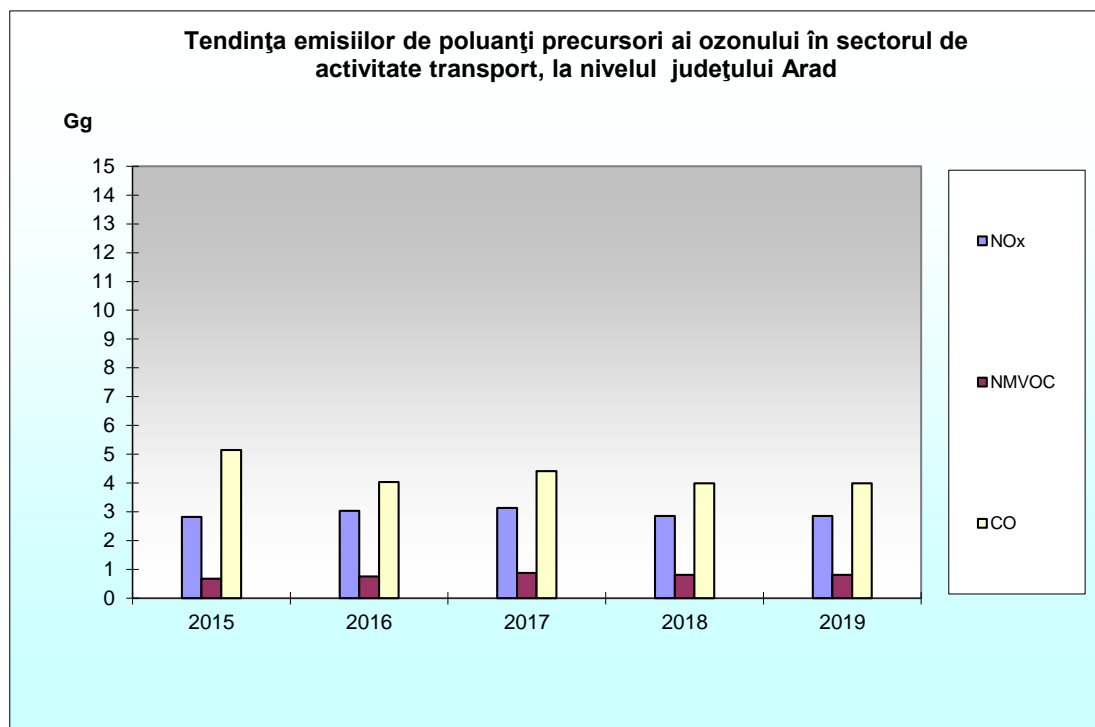

Figura I.3.1.8.

Din datele prezentate s-a observat că poluanții NO_x, NMVOC și CO au prezentat tendințe fluctuante în tot intervalul studiat, raportat la numărul surselor inventariate.

Tabelul I.3.1.9.

Tendința emisiilor de poluanți precursori ai ozonului în sectorul de activitate agricultură, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
NO _x	0,114	0,188	0,126	0,121	0,121
NMVOC	0,079	0,071	0,071	0,100	0,100

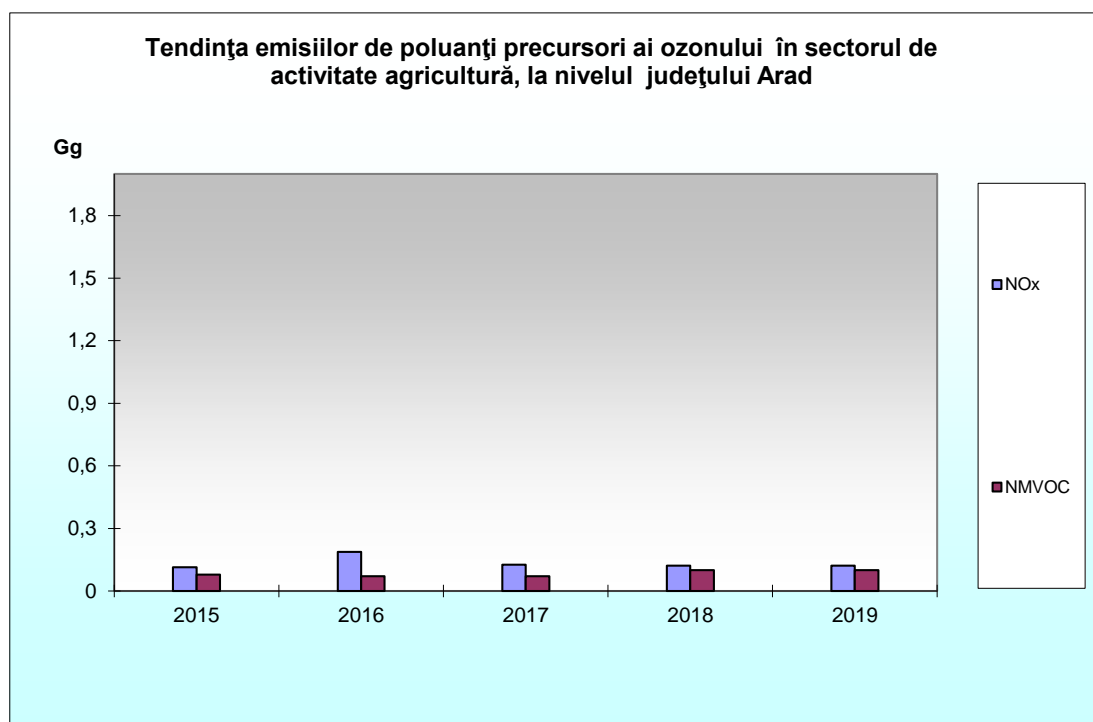

Figura I.3.1.9.

Din datele prezentate s-a observat că poluantul NO_x a înregistrat o tendință de descreștere începând cu anul 2017, iar poluantul NMVOC a înregistrat o tendință de creștere începând cu anul 2018, raportat la numărul de surse inventariate.

În afara sectoarelor mari prezentate, NMVOC a rezultat și din depozitare deșeurii și ape uzate: 2015 - 0,192 Gg, 2016 - 0,209 Gg, 2017 – 0,218 Gg, 2018 - 0,264 Gg. Pentru anul **2019-date provizorii** s-a luat în considerare cantitatea de 0,264 Gg.

Din datele prezentate s-a observat o tendință de creștere a emisiilor de NMVOC din aceste 2 sectoare amintite anterior.

Emisiile au fost diferite în funcție de cantitățile raportate și de numărul surselor inventariate.

Emisii de particule primare și precursori secundari de particule

La nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelul I.3.1.10. și graficul I.3.1.10., tendințele emisiilor de particule primare în suspensie (PM_{2,5}, PM₁₀) pentru un interval de 5 ani.

Tabelul I.3.1.10.

Tendința emisiilor de particule primare în suspensie,
la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	Gg				
	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019 -date provizorii</i>
PM _{2,5}	3,954	4,686	3,232	2,904	2,904
PM ₁₀	4,294	5,092	3,495	3,104	3,104

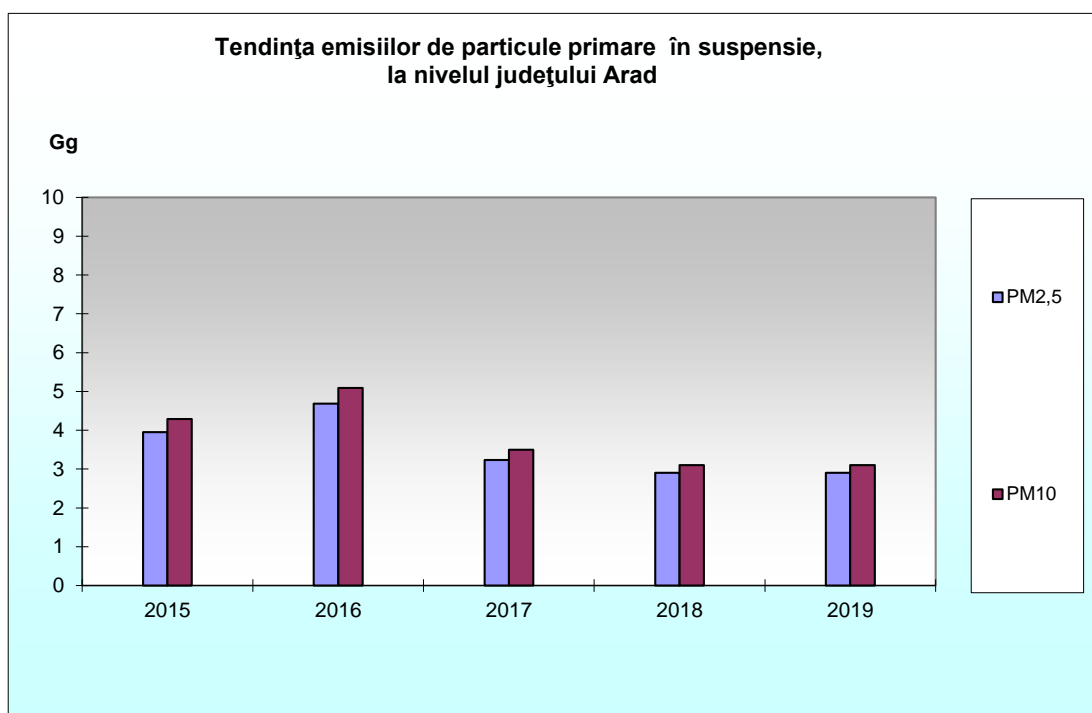

Figura I.3.1.10.

Din datele prezentate s-a observat că particulele au avut tendințe de descreștere spre sfârșitul intervalului. Aceste variații au fost influențate și de numărul surselor inventariate.

În intervalul 2015-2019, la nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelele și graficele de mai jos, tendințele emisiilor de particule primare pentru: energie-producție și arderi în: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agricultură/silvicultură/pescuit; industrie - procese de producție, utilizarea produselor; transport și agricultură.

Tabelul I.3.1.11.

Tendința emisiilor de particule primare în suspensie din sectorul de activitate energie, la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i> <i>-date</i> <i>provizorii</i>
PM2,5	3,793	4,562	3,070	2,758	2,758
PM10	3,895	4,684	3,153	2,832	2,832

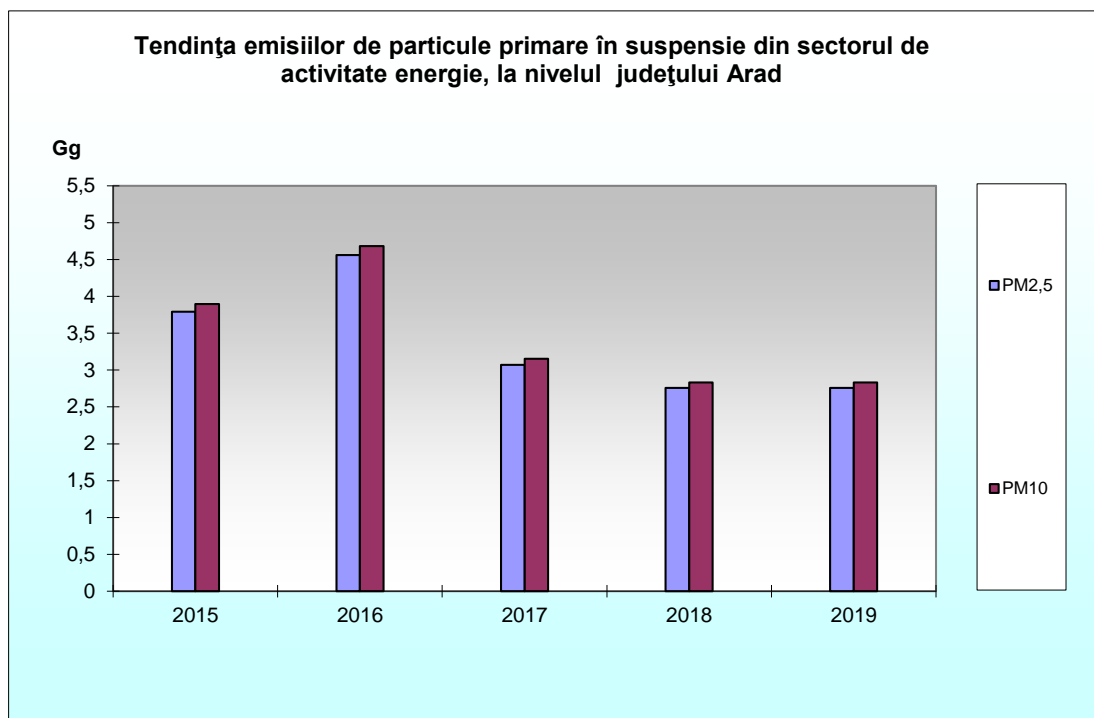

Figura I.3.1.11.

Din datele prezentate s-a observat că particulele au avut tendințe de descreștere spre sfârșitul intervalului. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

Tabelul I.3.1.12.

Tendența emisiilor de particule primare în suspensie din sectorul de activitate procese industriale, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
PM2,5	0,029	0,034	0,022	0,013	0,013
PM10	0,183	0,161	0,127	0,056	0,056

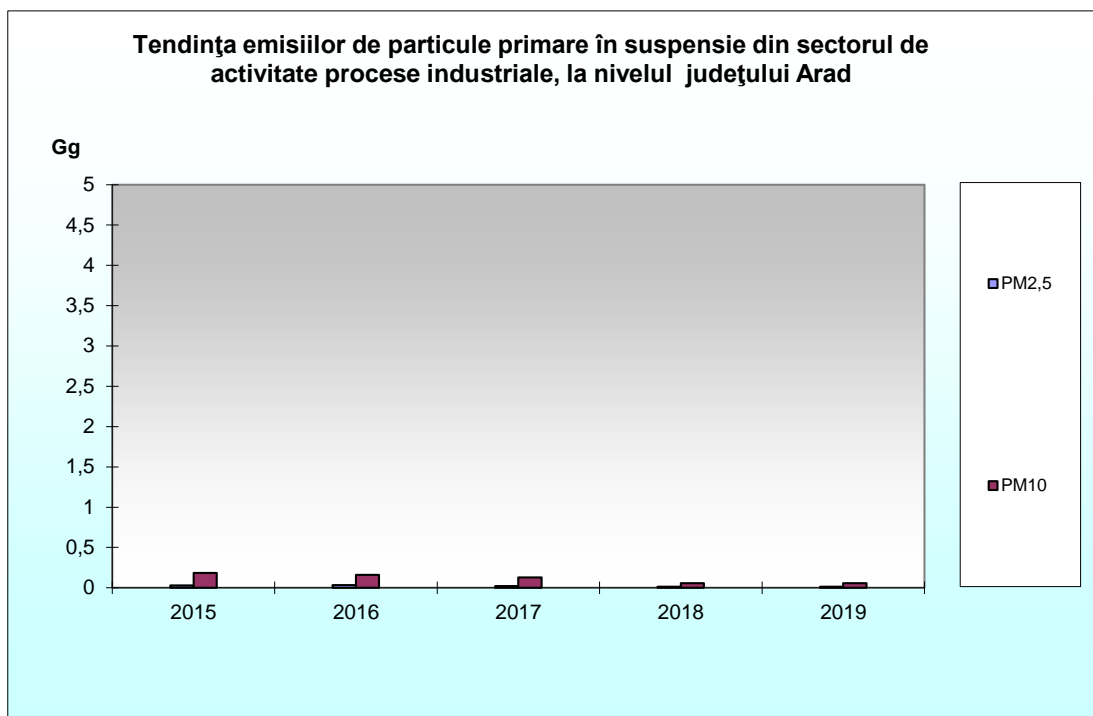

Figura I.3.1.12.

Din datele prezentate s-a observat că particulele au avut tendințe de descreștere spre sfârșitul intervalului. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

Tabelul I.3.1.13.

Tendința emisiilor de particule primare în suspensie din sectorul de activitate transport, la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i> <i>-date</i> <i>provizorii</i>
PM2,5	0,120	0,075	0,128	0,120	0,120
PM10	0,137	0,144	0,150	0,140	0,140

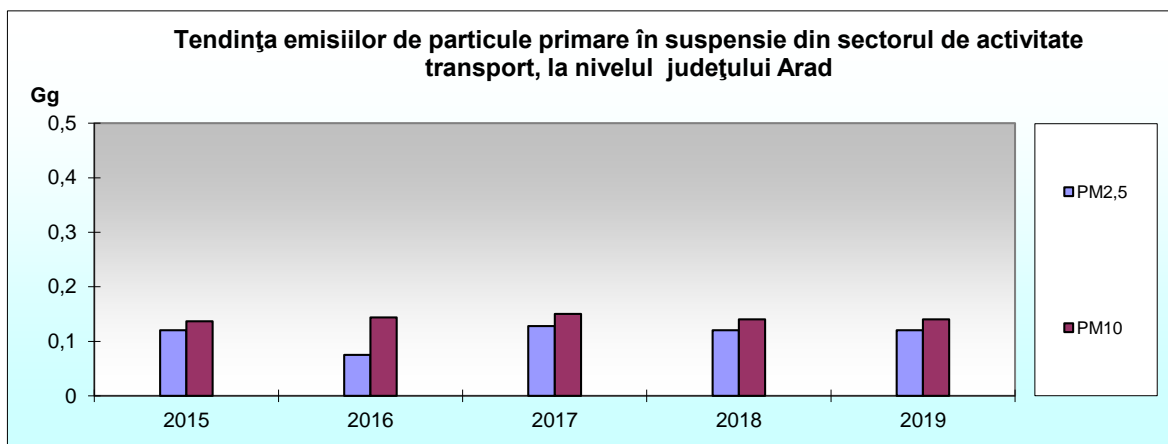

Figura I.3.1.13.

Din datele prezentate s-a observat că particulele au avut tendințe de descreștere spre sfârșitul intervalului. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

Tabelul I.3.1.14.

Tendența emisiilor de particule primare în suspensie din sectorul de activitate agricultură, la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i> <i>-date</i> <i>provizorii</i>
PM2,5	0,012	0,011	0,012	0,013	0,013
PM10	0,076	0,064	0,064	0,074	0,074

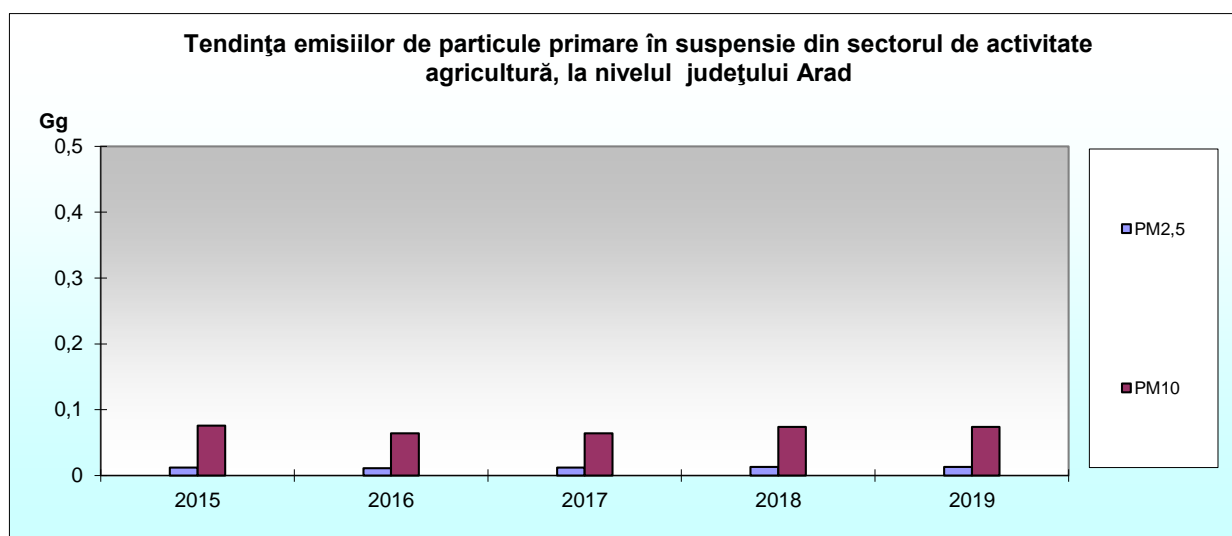

Figura I.3.1.14.

Din datele prezentate s-a observat că particulele au avut tendințe de creștere spre sfârșitul intervalului. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

În afară de sectoarele amintite, particulele au mai rezultat și din sursa denumită „construcții și demolări,,, după cum urmează:

2015-PM2,5-0,000 Gg/PM10-0,003 Gg/ 2016-PM2,5-0,004 Gg/PM10-0,039 Gg/2017-PM2,5-0,000 Gg/PM10-0,001 Gg/2018-PM2,5-0,000 Gg/PM10-0,002 Gg.

Pentru anul **2019-date provizorii** s-a luat în considerare cantitatea de 0,002 Gg PM10. Aceste variații ale emisiilor au fost influențate și de numărul surselor inventariate.

Emisii de metale grele

La nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelul I.3.1.15. și graficul I.3.1.15., tendințele emisiilor de metale grele (Cd, Hg, Pb) pentru un interval de 5 ani.

Tabelul I.3.1.15.
Tendința emisiilor de metale grele,
la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i> <i>-date</i> <i>provizorii</i>
Pb	0,268	0,269	0,212	0,202	0,202
Cd	0,084	0,099	0,070	0,067	0,067
Hg	0,005	0,005	0,004	0,004	0,004

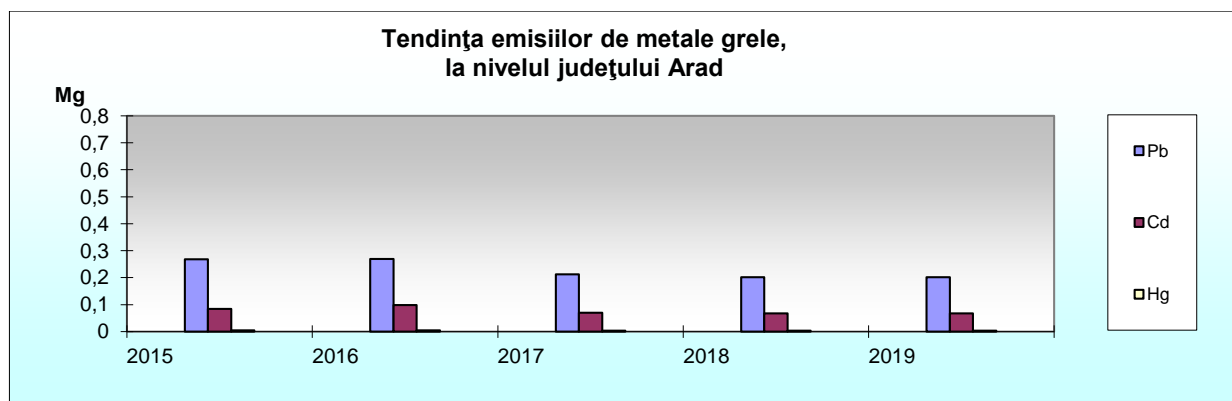

Figura I.3.1.15.

Din datele prezentate s-a observat că poluanții Pb și Cd au prezentat tendințe de descreștere din anul 2017, iar poluantul Hg a prezentat o tendință de constanță. Aceste variații au depins și de numărul de surse inventariate.

În intervalul 2015-2019, la nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelele și graficele de mai jos, tendințele emisiilor de metale grele pentru: energie-producție și arderi în: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agricultură/silvicultură/pescuit; industrie - procese de producție, utilizare produse și transport.

Tabelul I.3.1.16.
Tendința emisiilor de metale grele din sectorul de activitate energie,
la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i> <i>-date</i> <i>provizorii</i>
Pb	0,141	0,173	0,115	0,104	0,104
Cd	0,067	0,081	0,054	0,049	0,049
Hg	0,005	0,005	0,004	0,004	0,004

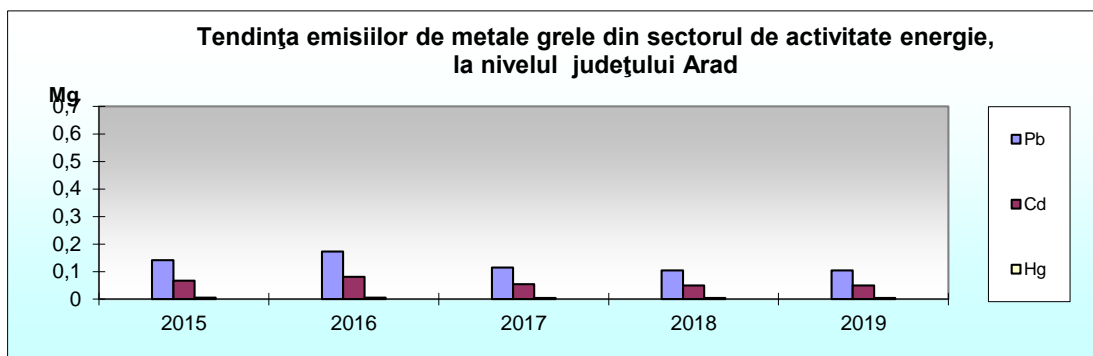

Figura I.3.1.16.

Din datele prezentate s-a observat că poluanții Pb și Cd au prezentat tendințe de descreștere din anul 2017, iar poluantul Hg a prezentat o tendință de constanță. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

Tabelul I.3.1.17.

Tendența emisiilor de metale grele din sectorul de activitate industrie,
la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
Pb	0,025	0,028	0,024	0,030	0,030
Cd	0,015	0,016	0,014	0,016	0,016
Hg	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

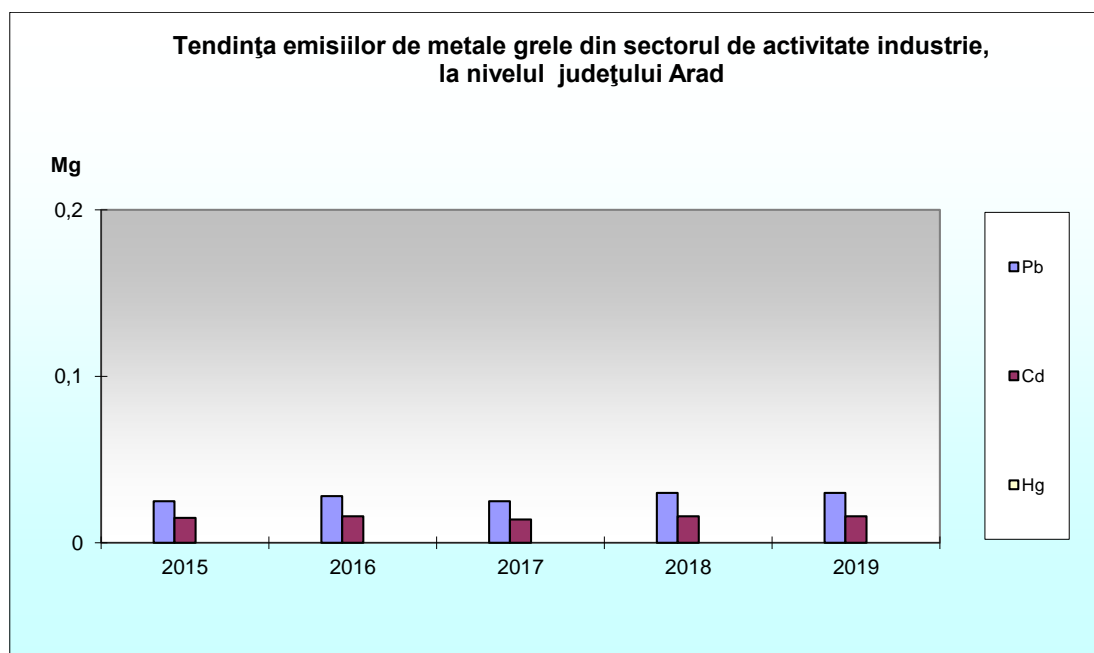

Figura I.3.1.17.

Din datele prezentate s-a observat că poluanții prezentați Pb, Cd, Hg, au înregistrat tendințe fluctuante în intervalul studiat. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

Tabelul I.3.1.18.

Tendința emisiilor de metale grele din sectorul de activitate transport,
la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i> <i>-date</i> <i>provizorii</i>
Pb	0,102	0,068	0,073	0,068	0,068
Cd	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002
Hg	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

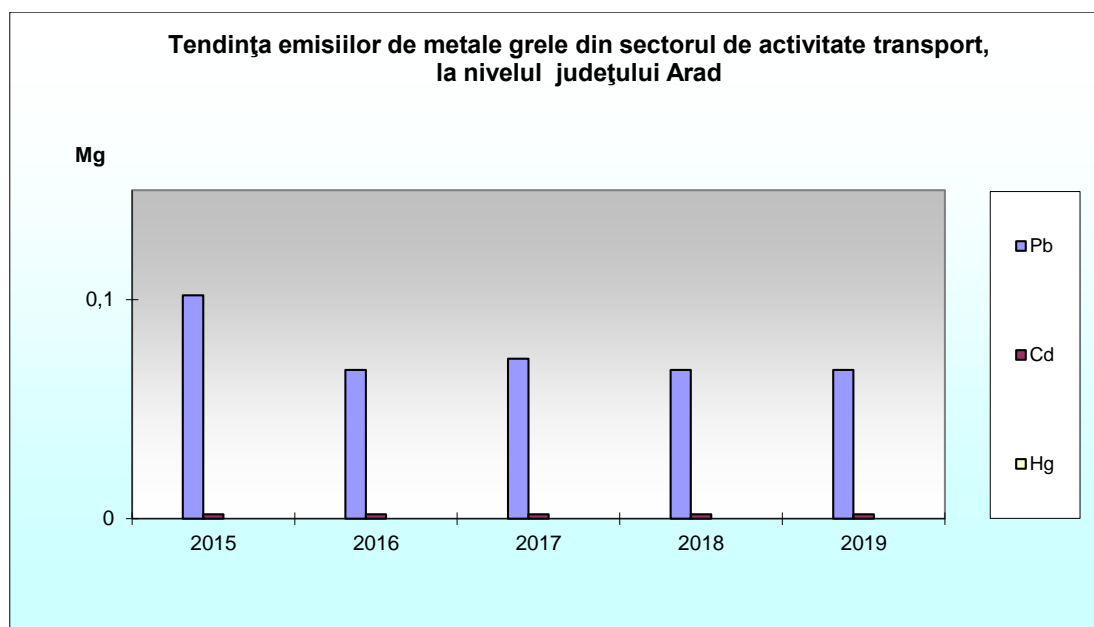

Figura I.3.1.18.

Din datele prezentate s-a observat că poluantul Pb a înregistrat o tendință fluctuantă, iar poluantul Cd a înregistrat o tendință de constanță, în tot intervalul studiat.

Emisii de poluanți organici persistenti

La nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelul I.3.1.19. și graficul I.3.1.19., tendințele emisiilor de poluanți organici persistenti (HCB,PCB, PCDD/PCDF, PAH) pentru un interval de 5 ani.

Tabelul I.3.1.19.
Tendința emisiilor de poluanți organici persistenți,
la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019 -date provizorii</i>
PCDD (g I-Teq)	4,141	4,967	3,351	3,021	3,021
PAH (Mg)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
HCB (kg)	5,339	6,460	6,406	6,581	6,581
PCBs (kg)	0,345	0,409	0,374	0,503	0,503

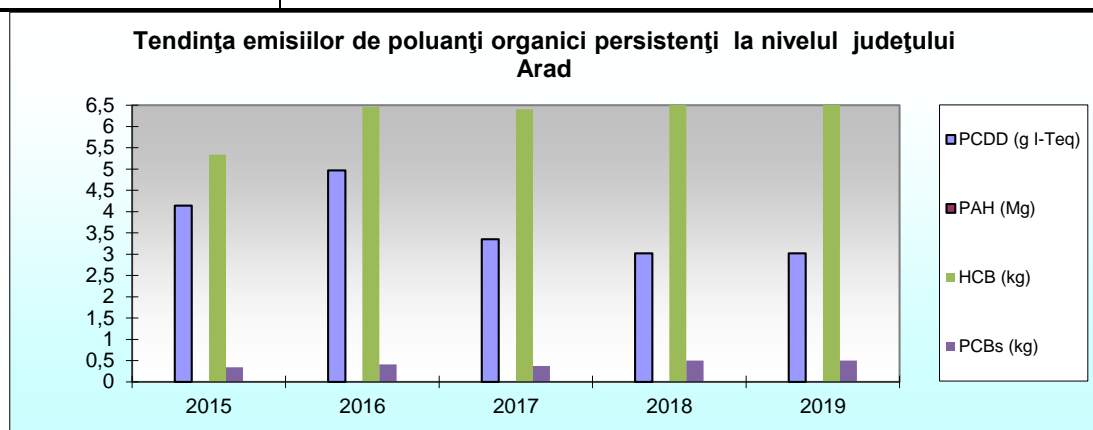

Figura I.3.1.19.

Din datele prezentate s-a observat că poluanții de mai sus au prezentat tendințe fluctuante în intervalului studiat și datorită numărului de surse inventariate.

În intervalul 2015-2019, la nivelul județului Arad sunt prezentate în tabelele și graficele de mai jos, tendințele emisiilor de poluanți organici persistenți pentru: energie-producție și arderi în: sectorul industrial, sectorul instituțional/comercial, sectorul rezidențial, sectorul agricultură/silvicultură/pescuit; industrie - doar procese de producție.

Tabelul I.3.1.20.
Tendința emisiilor de poluanți organici persistenți din sectorul de activitate energie, la nivelul județului Arad

<i>Poluantul/Anul</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019 -date provizorii</i>
PCDD (g I-Teq)	4,103	4,925	3,310	2,979	2,979
PAH (Mg)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
HCB (kg)	0,025	0,031	0,021	0,019	0,019
PCBs (kg)	0,003	0,007	0,003	0,005	0,005

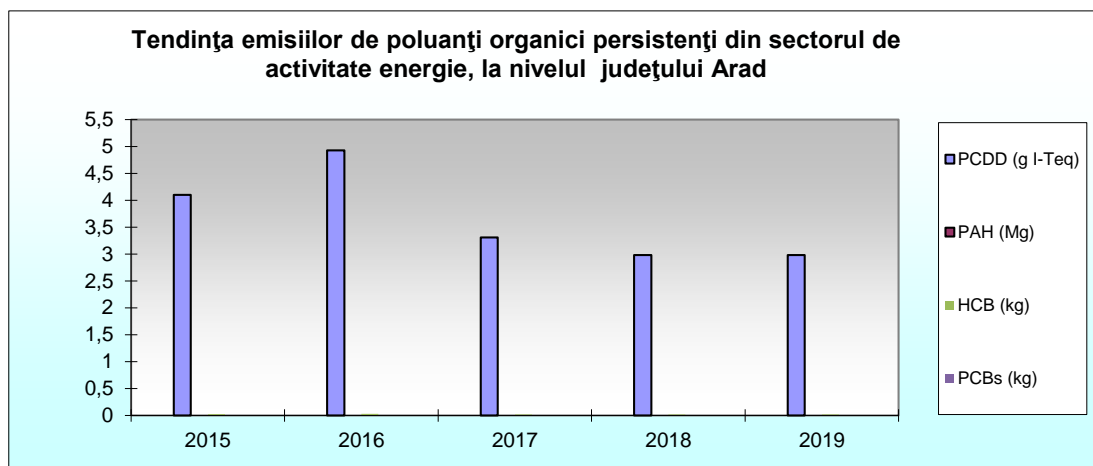

Figura I.3.1.20.

Din datele prezentate s-a observat că toți poluanții au înregistrat tendințe fluctuante în intervalul studiat. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

Tabelul I.3.1.21.

Tendința emisiilor de poluanți organici persistenti din sectorul de activitate industrie, la nivelul județului Arad

Poluantul/Anul	2015	2016	2017	2018	2019 -date provizorii
PCDD (g I-Teq)	0,038	0,042	0,041	0,042	0,042
PAH (Mg)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
HCB (kg)	5,314	6,429	6,385	6,562	6,562
PCB (kg)	0,342	0,402	0,371	0,498	0,498

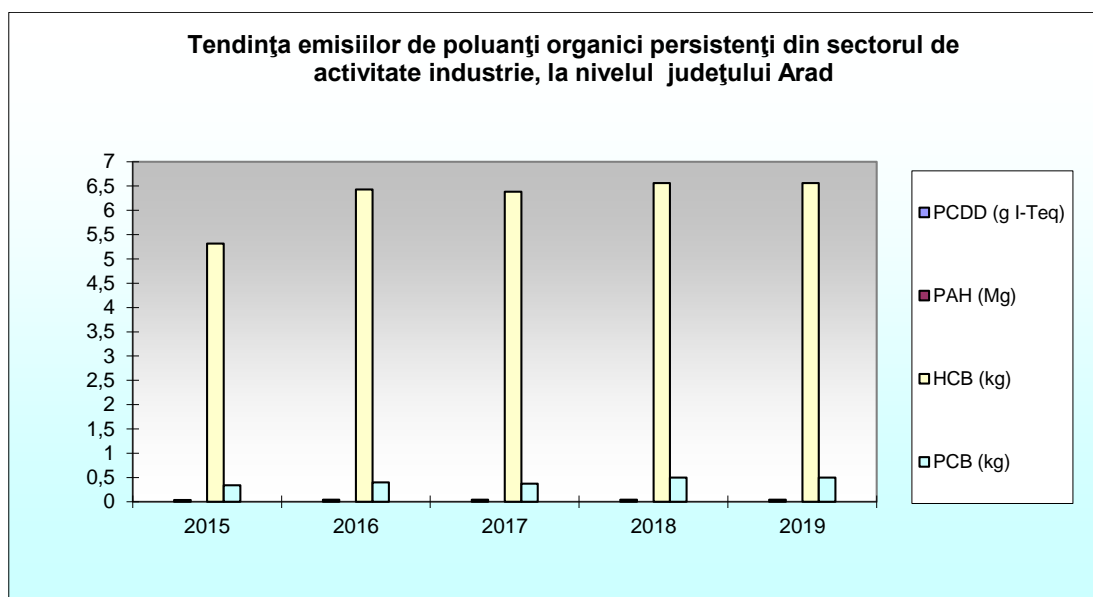

Figura I.3.1.21.

Din datele prezentate s-a observat că poluanții prezentați au înregistrat tendințe fluctuante în intervalul studiat. Aceste variații au depins și de numărul surselor inventariate.

Tendințele emisiilor de poluanți organici persistenti din sectorul de activitate transport, la nivelul județului Arad nu se pot contura deoarece nu sunt calculate emisii pentru astfel de poluanți.

PROGNOZE PRIVIND EMISIILE PRINCIPALILOR POLUANȚI ATMOSFERICI

Emisiile de substanțe poluante evacuate în atmosferă au tendințe descendente, în special pentru SO_x, NO_x, PM₁₀, datorită faptului că nu se mai utilizează lignit și păcură pentru producerea energiei electrice și termice. Aceste descreșteri s-au observat mai accentuat în sectorul producerii energiei termice și electrice din industria energetică. În cazul în care privim din perspectiva surselor de emisii inventariate poluanții urmăriți înregistrează tendințe diferite, deoarece sunt influențați de foarte mulți factori.

La nivelul județului Arad este dificil pentru a realiza prognoze în condițiile în care totul depinde de: dezvoltarea socio-economică, capitalurile existente, factorii interni/externi, etc..

I.4. Politici, acțiuni și măsuri pentru îmbunătățirea calității aerului înconjurător

În anul 2019, în orașul Arad, s-au menținut câteva acțiuni prioritare a căror efecte s-au reflectat în concentrațiile poluanților înregistrați la stațiile de monitorizare continuă din oraș și la nivelul inventarului de emisii:

- SC CET Arad SA a utilizat ca și combustibil de ardere gazul și în ultimul an (2019) a funcționat parțial;
- SC CET Hidrocarburi SA nu a utilizat păcură;
- societățile cu autorizație integrată care au fost obligate să se doteze cu echipamente de automonitorizare continuă au urmat acest demers pentru a menține sub control concentrațiile de poluanți emiși în atmosferă;
- societățile care au utilizat substanțe ce conțin VOC, s-au dotat cu filtre adecvate pentru captarea acestor compuși;
- s-a reorganizat activitatea industrială;
- s-au umectat frecvent străzile din municipiul Arad în perioada caldă a anului.

Sursele de informații pentru toate datele cuprinse în acest capitol:

-APM Arad - datele prelucrate de la stațiile de monitorizare a calității aerului din județul Arad din intervalul 2015-2019;

-APM Arad – datele prelucrate din Inventarele de emisii din intervalul 2015-2019-date provizorii;

-Chimia sanitară a mediului/ Sergiu Mănescu, Manole Cucu, Mona Ligia Diaconescu – parte din informațiile de la subcapitolul Efectele poluării aerului înconjurător asupra sănătății.

II APA

II.1. Resurse de apă. Cantități și debite

Resursele naturale de apă la nivelul anului 2019

Resursele naturale de apă reprezintă rezervele de apă de suprafață și subterane ale unui teritoriu care pot fi folosite pentru diverse scopuri.

Resursa naturală este cantitatea de apă exprimată în unități de volum acumulată în corpurile de apă într-un interval de timp dat, în cazul de față în cursul anului 2019.

Resursa teoretică este dată de stocul mediu anual reprezentând totalitatea resurselor naturale de apă atât de suprafață cât și subterane.

Resursa tehnic utilizabilă este cota parte din resursa teoretică care poate fi prelevată pentru a servi la satisfacerea cerințelor de apă ale economiei.

Resursele de apă de suprafață

Resursele de apă de suprafață ale României provin din 2 categorii de surse, respectiv:

- râurile interioare (inclusiv lacurile naturale);
- fluviul Dunărea.

Pentru utilizatorii din România ponderea principală în asigurarea resursei necesare o au râurile interioare. Lacurile naturale au volume reduse de apă, cu excepția lacurilor litorale din sistemul lagunar Razelm – Sinoe care, deși dispun de volume apreciabile, au apă salmastră datorită legăturilor cu apele Mării Negre.

Fluviul Dunărea, deși deține întâietatea în ceea ce privește volumul total al resursei, fiind situat excentric față de teritoriul național, este mai puțin folosit ca sursă de apă utilizabilă. Până în prezent singura utilizare a resursei de apă oferită de Dunăre a fost în domeniul agricol (pentru irigații).

Resursa naturală de apă a anului 2019 provenită din râurile interioare a reprezentat un volum scurs de $37195 \cdot 10^6 \text{m}^3$ care îl situează cu 7% sub nivelul volumului mediu multianual calculat pentru o perioadă îndelungată (1950 – 2018), respectiv $40\,054 \cdot 10^6 \text{m}^3$

În acest context anul 2019 poate fi considerat tot un an normal la fel ca și anul 2018.

Comparativ cu ultimii 5 ani (2014 – 2018), volumul scurs în anul 2019 este mai mic cu circa 1.0 % față de media multianuală a stocului anual ($37681,6 \cdot 10^6 \text{m}^3$) scurs în intervalul amintit (tabelul II.1.1.1.2).

Apropierea față de media multianuală a ultimilor 5 ani se explică prin faptul că în ultimii 5 ani în acest interval au existat ani secetoși (2015 și 2017) care au scăzut valoarea medie a resursei de apă (figura nr. II.1.1.1.2).

Extinzând analiza evoluției comparative a resursei aferente anului 2019 la nivelul bazinelor principale constatăm că în principal în partea de vest și est a țării, volumul scurs în 2019 a fost excedentar față de media multianuală a ultimilor 5 ani. Situația menționată se observă în bazinele hidrografice ale râurilor Tisa, Someș, Crișuri, Bega – Timiș –

Cerna, Argeș, Siret și Prut (vezi tabel nr. II.1.1.1.2). Cea mai mare creștere se constată în bazinul râului Prut unde stocul anual din 2019 a reprezentat 136% din media stocului multianual (2014-2018) urmat de bazinele hidrografice ale râurilor Bega – Timiș – Cerna (126% din media stocului mediu pe ultimii 5 ani).

În concluzie, anul 2019 a fost un an normal în ceea ce privește cuantumul resursei de apă totale provenită din râurile interioare, stocul mediu anual fiind aproximativ egal cu valoarea medie multianuală calculată pe lungă perioadă ($40000 \cdot 10^6 \text{ m}^3$)

Fluviul Dunărea prezintă o situație asemănătoare cu cea înregistrată pe cursurile râurilor interioare, volumul scurs la intrarea în țară (st. h. Baziaș) și cel înregistrat la ieșirea din țară (st. h. Isaccea) situându-se sub nivelul mediu calculat pe ultimii 5 ani (tabelul II.1.1.1.3).

Resursa corespunzătoare fluviului Dunărea la intrarea în țară este de 75891,5 mld. m^3 în anul 2019 (respectiv, 79975,3 mld. m^3 în anul 2018 și 82294 mld. m^3 în perioada 2014-2018), cu circa 11% mai puțin față de media multianuală a fluviului care, pentru ultimii 60 ani, este de cca. 85 000 mld. m^3 (valorile reprezintă 50% din volumele scurse pe Dunăre la intrarea în țară, aferente României, cealaltă jumătate revenind Republicii Serbia).

Față de volumul total al resursei oferite de râurile interioare ($37195 \cdot 10^6 \text{ m}^3$), la ieșirea din țară (Isaccea), Dunărea a avut un volum scurs de circa 5 ori mai mare ($200493 \cdot 10^6 \text{ m}^3$).

Resursa considerabilă pe care o reprezintă fluviul Dunărea este însă puțin accesibilă din cauza poluării apelor fluviului și a excentricității poziției sale față de utilizatorii potențiali din România.

Resursa medie la nivelul României este de circa 0,156 mil. m^3/km^2 . În anul 2019 cea mai bogată resursă de apă a revenit bazinelor Tisa, Someș, Crișuri, Bega – Timiș – Cerna, Argeș, Siret și Prut, în timp ce unitățile cele mai deficitare din acest punct de vedere sunt bazinele râurilor Vedea și cele din Dobrogea.

De asemenea, România a avut la nivelul anului 2019 o resursă specifică din râurile interioare de 1920,7 $\text{m}^3/\text{loc.}/\text{an}$ raportat la 19,365 mil loc (populația României în anul 2019 conform <https://www.worldometers.info/world-population/romania-population/>).

Extinzând analiza, a fost calculată, resursa specifică pe fiecare bazin hidrografic analizat. Astfel, prin tehnici GIS, a fost determinată populația corespunzătoare fiecărui bazin hidrografic pe baza shp-ului "Localitățile", câmpul "Populația" realizat pe baza datelor obținute în urma Recensământului Populației și al Locuinței din anul 2011 (<http://www.recensamantromania.ro/>).

Tabel nr. II.1.1.1.. Resursele de apă ale anului 2019, comparativ cu perioada anterioară (2014-2018)

Bazinul hidrografic	Parametrul	F (km ²)	Q med anual (m ³ /s)							Q ₂₀₁₉ /Q _{med} (%)
			2014	2015	2016	2017	2018	MED 2014-2018	2019	
	V		2166	2919	4105	3003	2939	3026	3450	
CRIȘURI	Q	14860	51.9	55	90.4	64.92	81.48	68.7	79.88	116
	V		1637	1734	2859	2047	2569	2169	2519	
MUREȘ	Q	29390	127	124	176.4	116.1	159.4	141	139.2	99.0
	V		4005	3910	5578	3661	5027	4436	4391	
BEGA – TIMIȘ - CARAȘ	Q	13060	73.1	57.132	78.85	46.61	66.3	64.4	80.86	126
	V		2305	1802	2487	1470	2091	2031	2550	

Notă: Q - Debit Q (m³/s)
V - volum total (10⁶m³)

II.1.1. Stare, presiuni și consecințe

II.1.1.1. Resurse de apă potențiale și tehnic utilizabile

Resursele de apă reprezintă potențialul hidrologic format din apele de suprafață și subterane în regim natural și amenajat, inventariate la începutul anului, din care se asigură alimentarea diverselor folosințe.

Din punct de vedere hidrografic în județul Arad există importante cursuri de apă și rezerve subterane apreciabile.

Teritoriul județului Arad aparține următoarelor bazine hidrografice: Crișuri, Mureș, Bega. Dintre suprafețele lacustre amintim, în special, lacurile naturale de luncă, numeroase pe Valea Mureșului, lacurile antropice cum ar fi lacul de baraj de la Tauț.

Apele subterane se caracterizează printr-un debit bogat și prin situarea pânzei freatice, în general, la mică adâncime (peste 2/3 din Câmpia Aradului are ape subterane la mai puțin de 3 m adâncime).

Județul Arad, cu o suprafață de 7.754 km², dispune de unele dintre cele mai importante rezerve de apă din România.

Cele două râuri, Mureșul și Crișul Alb, care străbat județul de la est la vest aduc un important aport de debite și în același timp au construit pe parcursul ultimei ere geologice, două mari acvifere, conurile aluvionare, cu mari rezerve de ape subterane. Acest lucru a permis dezvoltarea alimentărilor cu apă pentru populație și ramuri economice.

Mureșul constituie de departe râul cel mai important, intrând în județ cu 187 m³/s debit mediu multianual, ceea ce nu pune probleme cantitative.

Utilizarea lui este însă restricționată de calitatea apelor de capăt de bazin hidrografic, râul conținând poluanți care îl fac utilizabil numai pentru industrie și agricultură.

Crișul Alb este al doilea râu ca mărime, intrând în județ cu un debit de 14,2 m³/s, fiind folosit aproape numai pentru agricultură și anume, în unități piscicole.

Crișul Negru, la limita nordică a județului este slab utilizat, la fel și afluentul său principal Teuzul.

Resursele de ape subterane sunt deosebit de valoroase atât sub aspect cantitativ cât și calitativ, contribuind decisiv la satisfacerea nevoilor populației și ramurilor economice, în special industriale.

În cadrul acestei secțiuni sunt prezentate resursele de apă potențiale și tehnic utilizabile, diferențiat pe tipuri de resurse de apă, la nivelul național.

Tabel II.1.1.1.2.
Resursele de apă potențiale și tehnic utilizabile în mii m³

Anii	Resursa teoretica	Resursa utilizabilă
2014	134600000	38346760
2015	134600000	38346760
2016	134600000	38346760
2017	134600000	38346760
2018	134600000	38346760
2019	134600000	38346760

Resursa utilizabilă, potrivit gradului de amenajare a bazinelor hidrografice, cuprinde și resursa aferentă lacurilor litorale, precum și resursa asigurată prin re folosire externă indirectă în lungul râului.

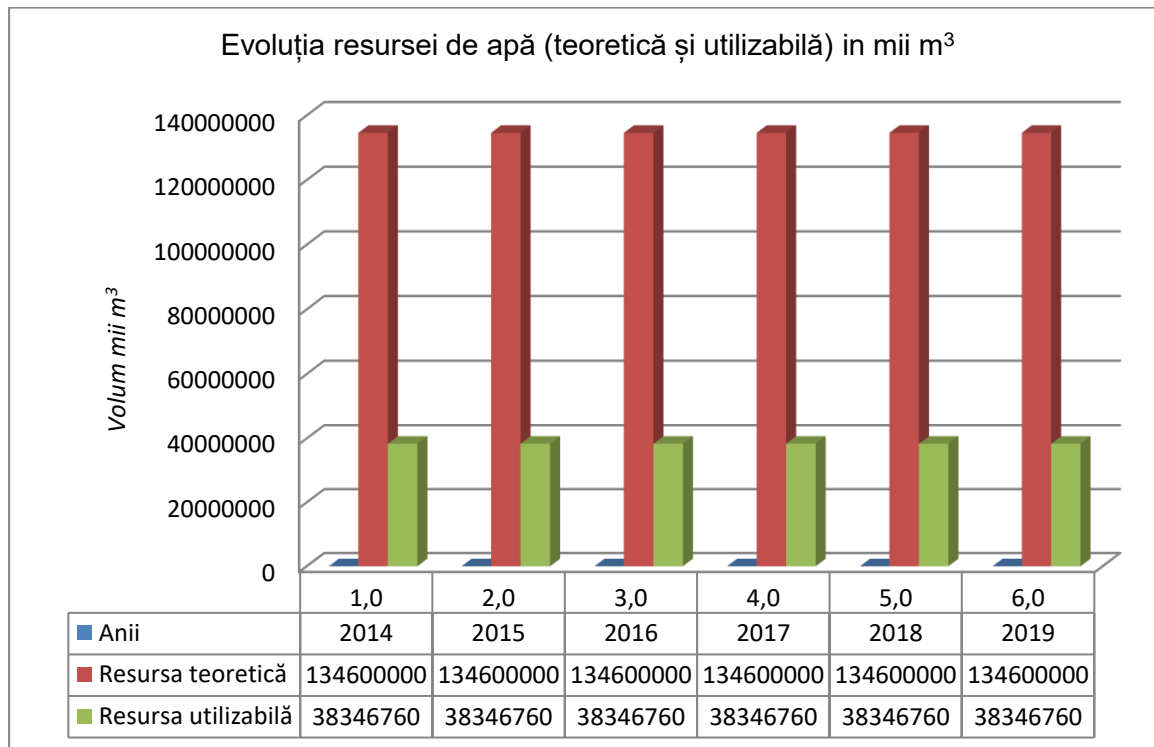

Fig. II.1.1.1.1.
Evoluția resursei de apă (teoretică și utilizabilă) in mii m³

Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, cel de-al doilea Plan Național de Management - aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea

care este cuprinsă în teritoriul României - Sinteza planurilor de management la nivel de bazine/spații

II.1.1.2 Utilizarea resurselor de apă dulce

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 18 Cod indicator AEM: CSI 18
DENUMIRE	Utilizarea resurselor de apă dulce
DEFINIȚIE	Indicele de exploatare a apei (WEI) reprezintă captarea total medie anuală de apă dulce raportată la resursele totale medii anuale de apă regenerabilă la nivel national, se exprimă în procente și se calculează cu formula: $WEI = \frac{CT}{RT} \cdot 100$ În care: WEI este indicele de exploatare a apei, exprimat în %; CT – captarea totală medie anuală de apă dulce, exprimată în m ³ /an RT – resursele totale medii anuale de apă regenerabilă la nivel national, exprimată în m ³ /an

Tabelul II.1.1.2.1. Evoluția cerinței de apă comparativ cu prelevarea volumelor de apă (mii m³)

Sursa	Populație		Industrie		Agricultură		TOTAL	
	Cerință	Prelevat	Cerință	Prelevat	Cerință	Prelevat	Cerință	Prelevat
Suprafață	669012	542360	2010819	1341359	850863	816313	3530694	2700032
	568137	546977	1782359	1285454	875837	910626	3226333	2743057
	579424	536969	1690074	1244955	998258	888659	3267756	2670583
	594990	535160	1707998	1350532	942300	1035709	3245288	2921401
	593806	557945	1307286	1255395	1099659	951952	3000751	2765292
	615797	612211	1730382	1322859	1120766	1028841	3466945	2963911
Subteran	435448	397883	179770	129393	31460	27903	646678	555179
	434383	420464	173783	134530	35993	35365	644159	590359
	472993	454977	166987	140553	40674	39518	680654	635048
	482213	452958	162548	147014	44805	46458	689566	646430
	498167	467129	167239	159826	55458	51737	720864	678692

	521195	492378	184000	159092	60841	53341	766036	704811
Dunăre	84774	76607	2474334	2685627	472783	234995	3031891	2997229
	69200	62869	2449641	2716769	302339	344753	2821180	3124391
	69170	59187	2336364	2684657	363069	314452	2768603	3058296
	67599	60042	2595753	2725887	387068	408583	3050420	3194512
	68575	59876	2593468	2479875	502860	423146	3164903	2962897
	67222	71904	2592137	2719039	467507	508740	3126866	3299683
Marea Neagră	63	63	8804	13198	36	33	8903	13294
	61	49	11803	7011			11864	7060
	60	65	9503	9533			9563	9598
	58	52	10287	10253			10345	10305
	65	46	10179	9238			10244	9284
	74	47	10339	6405			10413	6452
TOTAL 2014	1189297	1016913	4673727	4169577	1355142	1079244	7218166	6265734
TOTAL 2015	1071781	1030359	4417586	4143764	1214169	1290744	6703536	6464867
TOTAL 2016	1121647	1051198	4202928	4079698	1402001	1242629	6726576	6373525
TOTAL 2017	1144860	1048212	4476586	4233686	1374173	1490750	6995619	6772648
TOTAL 2018	1160613	1084996	4078172	3904334	1657977	1426835	6896762	6416165
TOTAL 2019	1204288	1176540	4516858	4207395	1649114	1590922	7370260	6974857

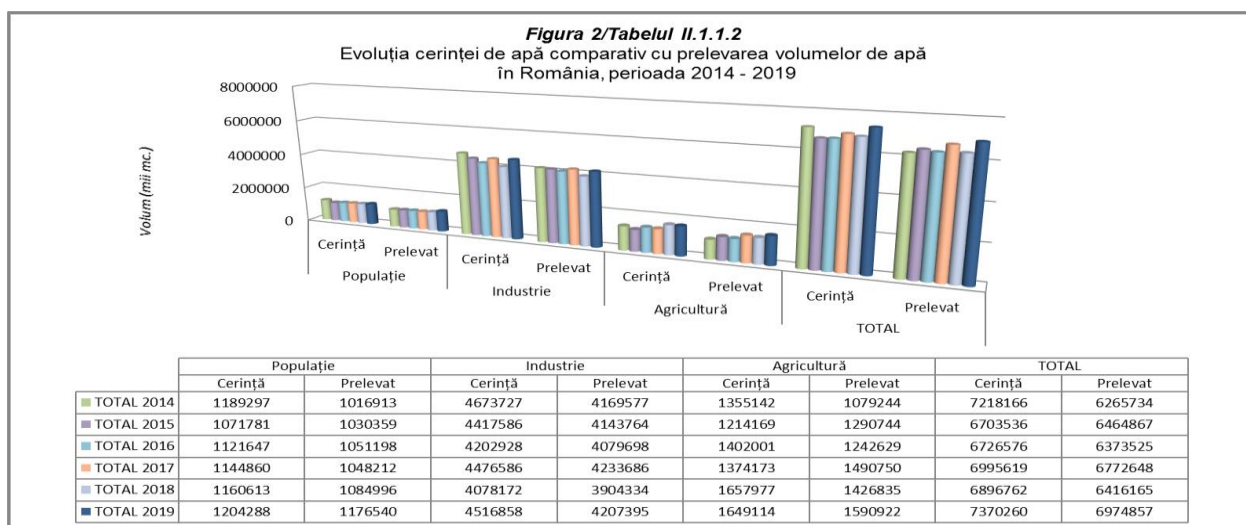

Fig. II.1.1.2.1. Evoluția cerinței de apă comparativ cu prelevarea volumelor de apă în România, perioada 2014-2019

Tabelul II.1.1.2.2. Evoluția cerinței de apă comparativ cu prelevarea volumelor de apă (%)

Sursa	Anii	Populație			Industrie			Agricultură			TOTAL		
		Cerință	Prelevat	Grad de realizare (%)	Cerință	Prelevat	Grad de realizare (%)	Cerință	Prelevat	Grad de realizare (%)	Cerință	Prelevat	Grad de realizare (%)
Suprafață	2014	669012	542360	81.1%	2010819	1341359	66.7%	850863	816313	95.9%	3530694	2700032	76.5%
	2015	568137	546977	96.3%	1782359	1285454	72.1%	875837	910626	104.0%	3226333	2743057	85.0%
	2016	579424	536969	92.7%	1690074	1244955	73.7%	998258	888659	89.0%	3267756	2670583	81.7%
	2017	594990	535160	89.9%	1707998	1350532	79.1%	942300	1035709	109.9%	3245288	2921401	90.0%
	2018	593806	557945	94.0%	1307286	1255395	96.0%	1099659	951952	86.6%	3000751	2765292	92.2%
Subteran	2014	435448	397883	91.4%	179770	129393	72.0%	31460	27903	88.7%	646678	555179	85.9%
	2015	434383	420464	96.8%	173783	134530	77.4%	35993	35365	98.3%	644159	590359	91.6%
	2016	472993	454977	96.2%	166987	140553	84.2%	40674	39518	97.2%	680654	635048	93.3%
	2017	482213	452958	93.9%	162548	147014	90.4%	44805	46458	103.7%	689566	646430	93.7%
	2018	498167	467129	93.8%	167239	159826	95.6%	55458	51737	93.3%	720864	678692	94.1%
Dunăre	2014	84774	76607	90.4%	2474334	2685627	108.5%	472783	234995	49.7%	3031891	2997229	98.9%
	2015	69200	62869	90.9%	2449641	2716769	110.9%	302339	344753	114.0%	2821180	3124391	110.7%
	2016	69170	59187	85.6%	2336364	2684657	114.9%	363069	314452	86.6%	2768603	3058296	110.5%
	2017	67599	60042	88.8%	2595753	2725887	105.0%	387068	408583	105.6%	3050420	3194512	104.7%
	2018	68575	59876	87.3%	2593468	2479875	95.6%	502860	423146	84.1%	3164903	2962897	93.6%
Marea Neagră	2014	63	63	100.0%	8804	13198	149.9%	36	33	91.7%	8903	13294	149.3%
	2015	61	49	80.3%	11803	7011	59.4%				11864	7060	59.5%
	2016	60	65	108.3%	9503	9533	100.3%				9563	9598	100.4%
	2017	58	52	89.7%	10287	10253	99.7%				10345	10305	99.6%
	2018	65	46	70.8%	10179	9238	90.8%				10244	9284	90.6%
	2019	74	47	63.5%	10339	6405	61.9%				10413	6452	62.0%
TOTAL	2014	1189297	1016913	85.5%	4673727	4169577	89.2%	1355142	1079244	79.6%	7218166	6265734	86.8%
TOTAL	2015	1071781	1030359	96.1%	4417586	4143764	93.8%	1214169	1290744	106.3%	6703536	6464867	96.4%
TOTAL	2016	1121647	1051198	93.7%	4202928	4079698	97.1%	1402001	1242629	88.6%	6726576	6373525	94.8%
TOTAL	2017	1144860	1048212	91.6%	4476586	4233686	94.6%	1374173	1490750	108.5%	6995619	6772648	96.8%
TOTAL	2018	1160613	1084996	93.5%	4078172	3904334	95.7%	1657977	1426835	86.1%	6896762	6416165	93.0%
TOTAL	2019	1204288	1176540	97.7%	4516858	4207395	93.1%	1649114	1590922	96.5%	7370260	6974857	94.6%

Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, cel de-al doilea Plan Național de Management - aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României - Sinteza planurilor de management la nivel de bazine/spații

II.1.1.3 Evenimente extreme produse de debitele cursurilor de apă

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 52 Cod indicator AEM: CLIM 16
DENUMIRE	Debitele cursurilor de apă
DEFINIȚIE	Indicatorul definește modificările estimate ale debitelor medii zilnice, lunare, sezoniere și anuale ale cursurilor de apă

CARACTERIZAREA HIDROLOGICĂ A ANULUI 2019

I) RÂURI

În anul 2019 regimul hidrologic s-a situat la valori cuprinse între 80 – 100 % din mediile multianuale, mai mici (50-80% din mediile multianuale) pe râurile din bazinele hidrografice: Târnave, Olt inferior, Vedea, Putna, Rm. Sărat, Bârlad și pe afluenții Prutului (figura nr. nr.II.1.1.3.1).

În cursul anului 2019 cele mai importante evenimente meteorologice și hidrologice periculoase s-au înregistrat în lunile mai și iunie 2019. Cele mai afectate bazine hidrografice au fost în luna mai Tur, Someș, Crasna, Barcău, Crișuri, Mureș superior, Bega Veche, Bega, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Olt superior și Bârlad, iar în luna iunie râurile din bazinele hidrografice Crasna, Barcău, Tur, Crișul Negru, Crișul Alb, Bega Veche, Bega, Timiș, Bârzava, Neajlov, Teleajen, Bârlad, afluenții Oltului, afluenții Buzăului, afluenții Prutului și râurile din Dobrogea.

De asemenea, în perioada mai – august 2019, ca urmare a unor evenimente de precipitații importante cantitativ și cu caracter torențial, s-au înregistrat frecvent fenomene hidrologice periculoase reprezentate prin scurgeri importante pe versanți, torenți, pâraie, viituri rapide pe râurile mici nemonitorizate din punct de vedere hidrologic, care au produs de multe ori efecte majore de inundații locale.

În anul 2019, pe baza situației hidrologice și a prognozelor meteorologice, înaintea declanșării fenomenelor periculoase, au fost emise la nivel național **26 AVERTIZĂRI HIDROLOGICE (25 COD PORTOCALIU și 1 COD ROȘU)**, **28 ATENȚIONĂRI - COD GALBEN**, **213 avertizări pentru fenomene imediate (din care 17 COD ROȘU)** și **390 atenționări pentru fenomene imediate**.

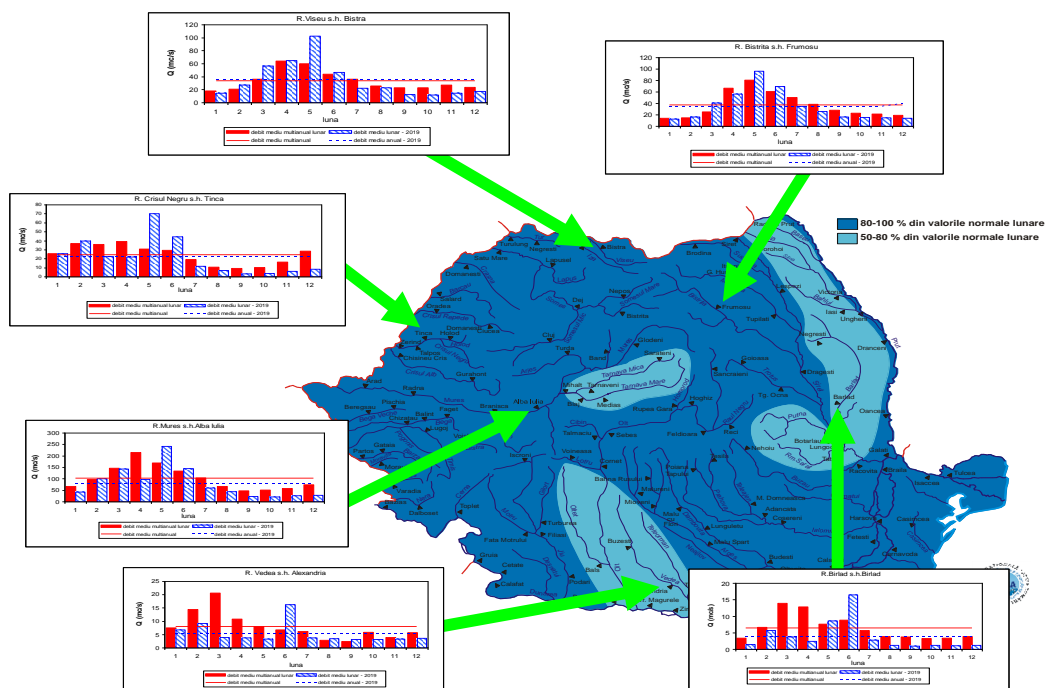

Figura nr.II.1.1.3.1 Harta cu repartitia coeficientilor moduli anuali (raportul dintre debitul mediu anual și debitul mediu multianual) pentru anul 2019, hidrograful debitelor medii lunare () comparativ cu valorile normale lunare (), debitul mediu anual 2019 (), debitul mediu multianual () la câteva stații hidrometrice reprezentative pentru principalele zone din țară.

Caracterizarea lunilor de iarnă 2019

În luna ianuarie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr.II.1.1.3.2) s-a situat la următoarele valori:

- peste mediile multianuale lunare pe râurile din bazinele hidrografice: Vedea, Argeș inferior, Suceava, pe cursurile superioare ale Moldovei și Prutului și pe cursul superior și mijlociu al Siretului;

- între 80-100% din normalele lunare pe râurile din bazinele hidrografice: Crișul Negru, Crișul Alb, Jiu, Olt inferior, Trotuș, Bistrița, pe cursurile superioare ale Mureșului și Oltului, pe cursul inferior al Siretului, pe cursul mijlociu și inferior al Prutului și pe râurile din Dobrogea;

- între 50-80% din mediile multianuale lunare în bazinele hidrografice ale râurilor: Vișeu, Iza, Tur, Someș, Crasna, Barcău, Crișul Repede, Mureș, Bega Veche, Bega, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Cerna, Desnățui, Argeș superior și mijlociu, Ialomița, Buzău și pe cursul mijlociu al Oltului.

- între 30-50% din normalele lunare pe râurile din bazinele hidrografice: Putna, Rm. Sărat, Bârlad și pe afluenții Prutului.

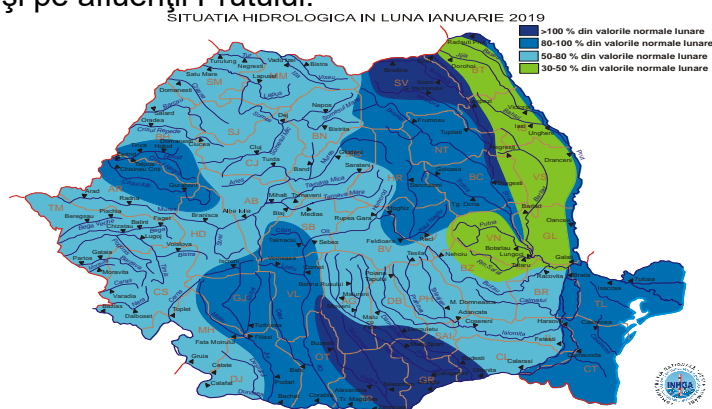

Figura nr. II.1.1.3.2 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna ianuarie 2019

În primele șase zile ale lunii ianuarie 2019 debitele au fost în general staționare, exceptând râurile din Crișana și Banat unde au fost în scădere.

În intervalul 7-9 ianuarie 2019 debitele au fost în general staționare pe râurile din jumătatea vestică a țării și pe cele din Dobrogea și în scădere pe celelalte râuri.

În intervalul 10-17 ianuarie 2019 debitele au fost în general staționare, exceptând primele patru zile ale intervalului când s-au produs creșteri datorită precipitațiilor lichide, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării pe râurile din Dobrogea, pe Târnave și pe unele râuri din bazinul Someșului și ultimele patru zile când creșterile s-au înregistrat pe unele râuri din Maramureș, Crișana, Banat și pe cursul superior al Prutului.

În intervalul 18-26 ianuarie 2019 debitele au fost în general în creștere datorită precipitațiilor lichide, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării pe toată durata intervalului pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someș, Crasna, Barcău, Crișuri, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera și în ultimele trei zile și pe râurile din bazinele hidrografice: Cerna, Jiu, Olt inferior, Vedea, Ialomița. Pe celelalte râuri debitele au fost

relativ staționare. În ultima zi a acestui interval s-au situat peste COTELE DE ATENȚIE râul Moravița la stația hidrometrică Moravița și râul Orlea la stația hidrometrică Celei.

În intervalul 27-28 ianuarie 2019, debitele au fost în general în scădere pe râurile din Maramureș, Banat și Crișana, în creștere pe cele din Oltenia și Muntenia și relativ staționare pe celelalte râuri. Datorită precipitațiilor lichide mai însemnate cantitativ, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării, în acest interval s-au situat peste COTELE DE ATENȚIE râurile la stațiile hidrometrice: Orlea – Celei, Pesceana – Șutești, Teslui – Teslui și Vedea – Buzești,

În ultimele trei zile ale lunii ianuarie 2019 debitele au fost în general în creștere, ca urmare a efectului combinat al precipitațiilor lichide mai însemnate cantitativ căzute în interval, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării pe râurile din Maramureș, Crișana, Banat, Oltenia și Muntenia și în general staționare pe cele din Transilvania, Moldova și Dobrogea.

În acest interval s-au situat peste COTELE DE ATENȚIE râurile la stațiile hidrometrice Neajlov – Vadu Lat, Moravița – Moravița, Orlea – Celei și Jiu – Răcari.

Formațiunile de gheață (gheață la mal și izolat pod de gheață) prezente în prima zi a lunii ianuarie 2019 pe râurile din bazinul Bistriței, pe unele râuri din bazinele superioare ale Mureșului, Arieșului, Argeșului, Prahovei, Buzăului, Moldovei, Trotușului, Oltului și pe unii afluenți ai Prutului, au fost în extindere și intensificare în prima decadă a lunii, astfel încât în data de 10 ianuarie 2019 erau prezente în majoritatea bazinelor hidrografice, menținându-se fără modificări importante până în data de 17 ianuarie. Începând din data de 18 ianuarie 2019 formațiunile de gheață au intrat într-un proces de restrângere, diminuare și eliminare pe majoritatea râurilor, exceptând cele din bazinele Siretului și Prutului unde s-au menținut, astfel ca în ultima zi a lunii erau prezente pe râurile din Moldova, în bazinul superior al Mureșului, bazinul superior și mijlociu al Oltului și izolat pe unele râuri din Maramureș unde predomina gheața la maluri, podurile de gheață fiind prezente pe râurile din bazinele hidrografice: Suceava, Trotuș, Bârlad, Jijia, bazinele inferioare ale Moldovei și Prutului și din bazinul superior al Bistriței.

În luna februarie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.3) s-a situat la valori peste mediile multianuale lunare, exceptând râurile din bazinele hidrografice Vedea și Rm. Sărat, cursurile mijlocii și inferioare ale Buzăului și Bârladului, cursul inferior al Ialomiței și râurile din Dobrogea unde au avut valori cuprinse între 80-100% din valorile normale lunare, precum și râurile din bazinele Crasnei, Barcăului și cele din bazinele superioare ale Mureșului și Oltului, cu valori situate între 50-80%.

În primele cinci zile ale lunii februarie 2019 debitele au fost în general în creștere, datorită efectului combinat al precipitațiilor lichide căzute în acest interval, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării, exceptând râurile din Dobrogea unde au fost staționare. Creșteri mai importante de niveluri și debite, datorită cedării mai însemnate din stratul de zăpadă și propagării, s-au înregistrat pe râurile din Maramureș, Crișana, Banat și vestul Olteniei.

În acest interval s-au situat peste COTELE DE ATENȚIE râurile la stațiile hidrometrice: Jiu – Răcari, Chizdia – Ghizela, Crișul Alb – Crișcior, Crișul Alb – Vața de Jos, Crișul Alb – Gurahonț, Miletin – Șipote și Desnățui – Dragoia.

În intervalul 6-11 februarie 2019 debitele au fost în scădere, exceptând râurile din Dobrogea unde au fost staționare. În prima zi a acestui interval s-au mai înregistrat creșteri datorită efectului combinat al cedării apei din stratul de zăpadă, evoluției formațiunilor de gheață și propagării pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Jiu și Bârlad și numai prin propagare pe cursurile inferioare ale Barcăului, Crișului Alb, Arieșului, Târnavelor, Mureșului, Siretului și Prutului, cu depășirea COTEI DE ATENȚIE pe Crișul Alb la stația hidrometrică Chișineu Criș în intervalul 6-8 februarie.

În intervalul 2-11 februarie s-au mai înregistrat creșteri de niveluri și debite pe râul Tur - aval stația hidrometrică Călinești Oaș (sector îndiguit), cu depășirea COTELOR DE ATENȚIE la stațiile hidrometrice Călinești Oaș și Turulung și a COTEI DE INUNDAȚIE la stația hidrometrică Micula, ca urmare a deversărilor controlate din Acumularea Călinești.

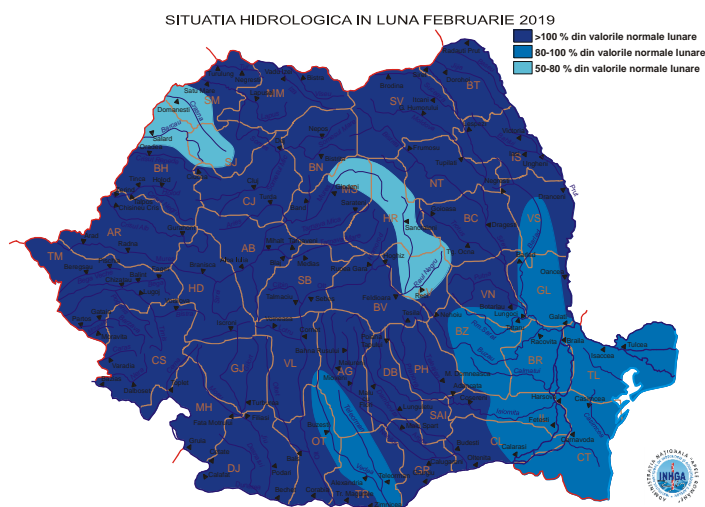

Figura nr.II.1.1.3.3 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna februarie 2019

În intervalul 14-17 februarie 2019 debitele au fost în general în scădere pe râurile din jumătatea vestică a țării și relativ staționare pe cele din jumătatea estică. Creșteri de niveluri și debite, datorită cedării apei din stratul de zăpadă și propagării, s-au înregistrat pe Suceava, Trotuș, Bârlad, Jijia și pe cursul superior și mijlociu al Prutului.

În intervalul 18-23 februarie 2019, debitele au fost în general staționare. Creșteri de niveluri și debite, datorită efectului combinat al precipitațiilor înregistrate, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării, s-au înregistrat în primele trei zile ale acestui interval pe unele râuri din nord (Vișeu, Lăpuș, Tur, Siret superior, Prut superior), din vest și centru (Crișul Negru, Nera, Cerna, Timiș, Bega, Arieș, Târnava Mică) și în ultimele trei zile pe râurile din bazinul Siretului și pe unele râuri din Maramureș, Crișana și Banat.

În zilele de 24 și 25 februarie 2019 debitele au fost în general în scădere pe râurile din jumătatea de nord a țării și în general staționare pe cele din jumătatea sudică.

În ultimele trei zile ale lunii februarie 2019 debitele au fost în general staționare, exceptând râurile din Crișana și Banat unde au fost în scădere. Mici creșteri, ca urmare a cedării apei din stratul de zăpadă și propagării s-au înregistrat pe unii afluenți ai Siretului (Buzău, Trotuș, Suceava, Bârlad), pe cursurile superioare ale Oltului și Prutului și pe Bârzava.

Formațiunile de gheață (gheață la maluri, năboi și izolat pod de gheață) prezente în prima zi a lunii februarie pe râurile din Moldova, din bazinul superior al Mureșului, bazinul superior și mijlociu al Oltului și pe unele râuri din Maramureș au intrat într-un proces de diminuare, restrângere și chiar eliminare până în data de 5 februarie când mai erau prezente (predominant gheață la maluri) în bazinele superioare ale unor afluenți de dreapta ai Siretului (Moldova, Bistrița, Trotuș, Buzău) și în bazinele superioare ale Mureșului, Arieșului, Oltului și Lotrului, apoi în intervalul 6-22 februarie s-au menținut fără modificări importante. În intervalul 23-25 formațiunile de gheață au apărut în bazinele superioare ale altor râuri (Vișeu, Iza, Someș, Crișul Repede, Prut, Jiu, Argeș, Ialomița și izolat pe unele râuri din Banat și Dobrogea, fiind frecvente curgerile de năboi (zăpadă înghețată în albie), iar pe cele unde erau deja prezente (Mureș, Olt, Siret), s-au extins și intensificat.

În ultimele zile ale lunii formațiunile de gheață au fost în diminuare, restrângere și chiar eliminare, astfel încât în ultima zi mai erau prezente în bazinele superioare ale

râurilor: Mureș, Olt, Buzău, Trotuș, Bistrița, Moldova și pe unii afluenți ai Oltului mijlociu, fiind predominantă gheața la maluri.

Caracterizarea sezonului de primăvară 2019

În primăvara anului 2019 regimul hidrologic al râurilor din România (figura nr. II.1.1.3.4) s-a situat în general la valori sub mediile multianuale sezoniere, cu coeficienți moduli cuprinși între 80-100%, mai mari (peste 100%) pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Lăpuș, Crasna, Bistrița, pe cursul inferior al Someșului și pe cursurile superioare ale Siretului și Prutului și mai mici (50-80%) pe râurile din bazinul Argeșului și pe cursul Ialomiței. Cele mai mici valori ale debitelor medii sezoniere (30-50%) s-au înregistrat pe râurile din bazinele hidrografice: Olt inferior, Vedea, Rm.Sărat, Bârlad și pe afluenții Prutului.

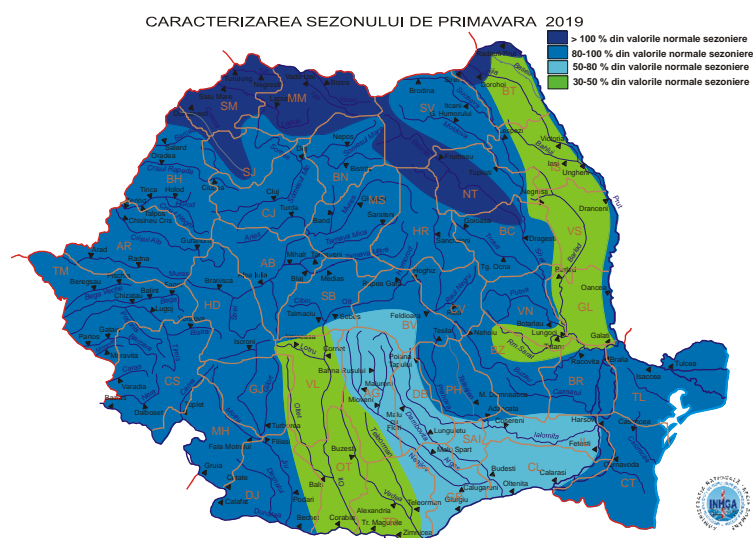

Figura nr. II.1.1.3.4 Regimul hidrologic în sezonul de primăvară 2019

În luna martie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.5) s-a situat la următoarele valori:

- peste mediile multianuale lunare pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Lăpuș, Someșul Mare, Arieș, Bistrița, Moldova, Suceava, în bazinele superioare ale râurilor: Mureș, Jiu, Olt, Putna și Trotuș și pe cursul superior și mijlociu al Siretului;
- între 80-100% din normalele lunare pe râurile din bazinele hidrografice: Someș - aval Dej, Crișul Repede, Mureș mijlociu și inferior, Olt mijlociu, Prahova și pe cursul Prutului;
- între 50-80% din mediile multianuale lunare în bazinele hidrografice ale râurilor: Crișul Negru, Crișul Alb, Bega, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Cerna, Jiu mijlociu și inferior, Olt inferior, Argeș, Buzău, Rm.Sărat, pe cursul Ialomiței, pe cursul mijlociu și inferior al Putnei, pe cursul inferior al Siretului și pe râurile din Dobrogea;
- între 30-50% din normalele lunare pe Crasna și Barcău;
- sub 30% în bazinele hidrografice ale râurilor Vedea, Bârlad și pe afluenții Prutului.

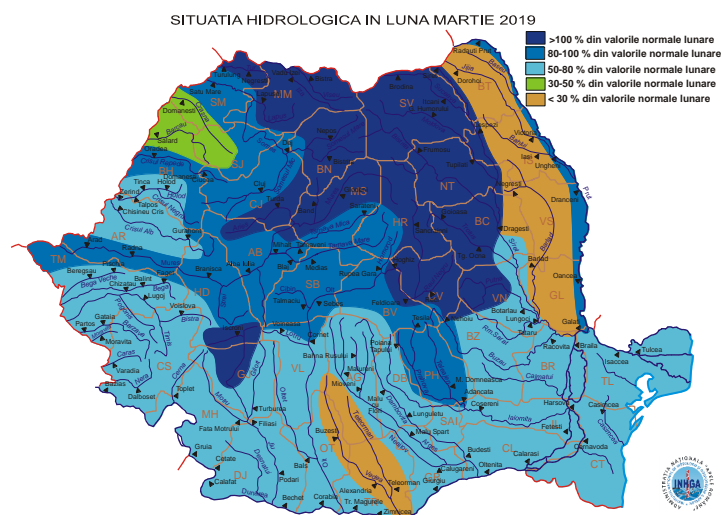

Figura nr. II.1.1.3.5. Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna martie 2019

În primele cinci zile ale lunii martie 2019 debitele au fost în general staționare, exceptând râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Lăpuș, Crișuri, Arieș, Târnave, Bega, Timiș unde au fost în creștere datorită efectului combinat al precipitațiilor lichide căzute în acest interval, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării.

În intervalul 6-12 martie 2019 debitele au fost în general în creștere datorită precipitațiilor lichide, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării pe râurile din Maramureș, Crișana, Banat precum și pe unele râuri din Transilvania și Moldova, iar pe celelalte râuri debitele au fost relativ staționare.

În intervalul 13-16 martie debitele au fost în general în scădere, exceptând râurile din sudul Olteniei și al Munteniei, precum și cele din Dobrogea, unde debitele au fost relativ staționare.

În intervalul 17-20 martie 2019 debitele au fost în general în creștere datorită precipitațiilor lichide, cedării apei din stratul de zăpadă și propagării pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someș, Arieș, Bistrița, Moldova, Mureș superior și mijlociu, Olt superior și mijlociu și în ultimele două zile și pe unele râuri din zona de munte a Munteniei și Moldovei. Pe celelalte râuri debitele au fost staționare sau în scădere.

În intervalul 21-31 martie 2019 debitele au fost în scădere pe râurile din jumătatea de nord a țării și staționare pe cele din jumătatea sudică. Mici creșteri, ca urmare a cedării apei din stratul de zăpadă, precipitațiilor lichide și propagării, s-au înregistrat pe Vișeu, Iza, Someșul Mare, pe cursurile superioare ale Oltului, Trotușului și Prutului și pe cursurile superioare și mijlocii ale Bistriței și Moldovei.

Formațiunile de gheață (gheață la mal, năboi și izolat pod de gheață) existente în prima zi a lunii martie în bazinele superioare ale râurilor: Mureș, Olt, Buzău, Trotuș, Bistrița, Moldova și pe unii afluenți ai Oltului mijlociu au fost în diminuare, restrângere și eliminare în primele două decade ale lunii.

În luna aprilie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.6) s-a situat la valori cuprinse în general între 50-80% din mediile multianuale lunare. Valori mai mari (între 80-100% din normalele lunare) s-au înregistrat pe Vișeu, Bistrița, pe cursul superior al Moldovei și pe cursul inferior al Jiului și mai mici pe râurile din bazinele hidrografice: Tur, Someș inferior, Crasna, Barcău, Caraș, Nera, Cerna, Olt inferior, Vedea și în bazinele superioare ale Timișului, Mureșului și Oltului (între 30-50%), precum și pe râurile din bazinele Bârladului și Jijiei (sub 30%).

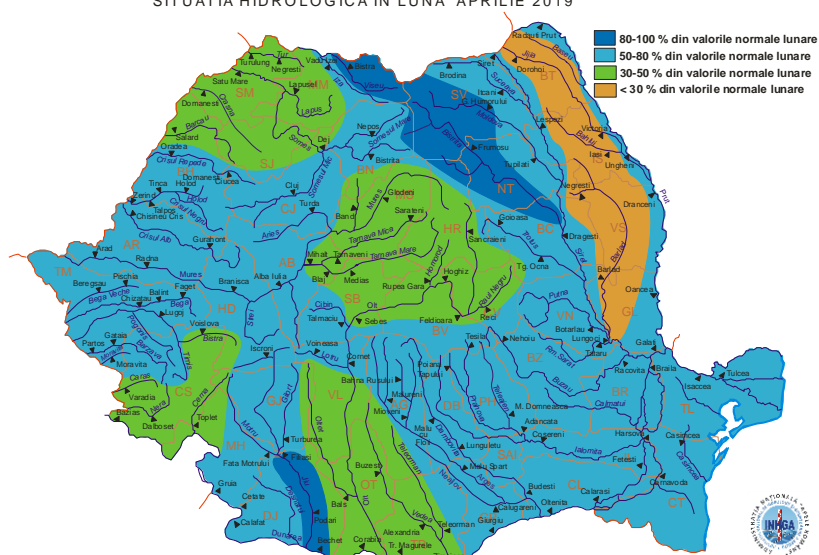

Figura nr. II.1.1.3.6 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna aprilie 2019

În primele trei zile ale lunii aprilie 2019 debitele au fost în general staționare, exceptând râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Someșul Mare, Crișul Negru, Mureș superior și mijlociu, Bârzava precum și cele din bazinele superioare ale râurilor: Timiș, Jiu, Buzău, Bistrița și Prut unde au fost în creștere datorită efectului combinat al precipitațiilor lichide căzute în acest interval, cedării apei din stratul de zăpadă din zona de munte și propagării.

În următoarele două zile debitele au fost în scădere pe râurile din bazinele hidrografice: Someș, Arieș, Târnave, Buzău, Putna și pe cursul Prutului și relativ staționare pe celelalte râuri.

În intervalul 6-10 aprilie 2019 debitele au fost în general staționare. În acest interval s-au înregistrat creșteri de niveluri și debite pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someșul Mare, Lăpuș, Arieș, Putna, Trotuș și pe cele din bazinele superioare ale Someșului Mic, Crișului Negru, Bistriței, Buzăului și Prutului, iar în ultima zi și în bazinele superioare ale râurilor: Nera, Cerna, Jiu, Olt, Argeș și Ialomița.

Precipitațiile căzute în intervalul 11-15 aprilie pe aproape întreg teritoriul țării, mai importante cantitativ în sud-vestul și sudul teritoriului, au determinat creșteri pe majoritatea râurilor, exceptând cele din Maramureș și nordul Crișanei unde debitele au fost în scădere ușoară. În ultimele două zile ale acestui interval au fost depășite COTELE DE ATENȚIE pe râul Desnățui la stațiile hidrometrice Dragoia și Călugărei și pe râul Orlea la stația hidrometrică Celei.

În intervalul 16-20 aprilie 2019 debitele au fost în general în scădere, exceptând prima zi a intervalului când s-au înregistrat creșteri pe râurile din bazinele hidrografice: Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Cerna și pe unii afluenți ai Jiului și ultimele trei zile când s-au produs creșteri pe Siret, pe majoritatea afluenților săi de dreapta și pe cursul superior al Prutului, datorită precipitațiilor lichide, cedării apei din stratul de zăpadă din zona de munte și propagării.

În intervalul 21-25 aprilie 2019 debitele au fost în scădere, exceptând râurile din Muntenia și Dobrogea unde au fost relativ staționare. Mici creșteri, ca urmare a precipitațiilor, cedării apei din stratul de zăpadă din zona de munte și propagării, s-au înregistrat în prima parte a acestui interval pe unii afluenți ai Siretului (Bistrița, Moldova, Trotuș), pe Tur, Târnave și pe cursurile superioare ale Someșului și Mureșului.

În zilele de 26 și 27 aprilie 2019 debitele au fost în general staționare, exceptând râurile din bazinele Siretului și Jiului unde au fost în scădere. Mici creșteri s-au înregistrat pe Vișeu și în bazinele superioare ale râurilor: Iza, Lăpuș, Someș și Bistrița.

În intervalul 28-29 aprilie debitele au fost în creștere datorită precipitațiilor înregistrate, cedării apei din stratul de zăpadă aferent zonelor montane și propagării, exceptând râurile din zonele de câmpie din sudul și estul țării unde au fost staționare. Creșteri mai importante de niveluri și debite, ca urmare a precipitațiilor însemnate cantitativ, s-au înregistrat pe râurile din bazinele: Vișeu, Iza, Tur, Firiza și în bazinele superioare ale râurilor Crasna, Crișul Repede și Crișul Alb.

În ultima zi a lunii aprilie 2019 debitele au fost în general în scădere, exceptând Jiul, cursul superior al Prutului, cursurile mijlocii și inferioare ale Crișului Alb, Mureșului și Timișului și cursurile inferioare ale Someșului, Târnavelor și Ialomiței unde au fost în creștere ca urmare a precipitațiilor căzute în interval și propagării.

În luna mai 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.7) s-a situat la valori peste mediile multianuale lunare, exceptând râurile din bazinele hidrografice: Argeș, Rm.Sărat, Putna, Trotuș, cursul inferior al Ialomiței și râurile din Dobrogea unde au avut valori cuprinse între 80-100% din normalele lunare și râurile din bazinele hidrografice: Cerna, Motru, Desnățui, Olt inferior și Vedea unde regimul hidrologic s-a situat la valori cuprinse între 50-80% din mediile multianuale ale lunii.

În primele două zile ale lunii mai 2019 debitele au fost în general în creștere datorită efectului combinat al precipitațiilor căzute și propagării pe râurile din jumătatea de vest a țării și în scădere pe cele din jumătatea estică.

Creșteri însemnate de niveluri și debite, cu depășiri ale COTELOR DE APĂRARE, ca urmare a precipitațiilor importante cantitativ și cu caracter torențial, s-au înregistrat pe râurile din Crișana, Banat și pe unii afluenți ai Mureșului inferior. Cele mai semnificative creșteri, cu depășiri ale COTELOR DE PERICOL și ale COTELOR DE INUNDAȚIE, s-au înregistrat pe râurile din Banat (bazinele Bega, Timiș, Nera, Caraș).

În intervalul 3-5 mai debitele au fost în general în scădere, exceptând râurile din bazinele hidrografice ale Oltului inferior, Vedei, Argeșului și cele din Dobrogea unde au fost staționare. În prima zi a acestui interval s-au mai înregistrat creșteri însemnate de niveluri și debite, cu depășiri ale COTELOR DE APĂRARE, ca urmare a propagării viiturilor formate anterior, pe cursurile mijlocii și inferioare ale râurilor din Banat și pe cursul superior al Prutului, iar în ultima zi s-au înregistrat creșteri pe Crasna, Barcău, Bârzava și Nera.

Precipitațiile căzute în intervalul 6-8 mai pe aproape întreg teritoriul țării, mai importante cantitativ în jumătatea estică, au determinat creșteri pe majoritatea râurilor, exceptând cele din zonele de câmpie ale Olteniei și Munteniei și din Dobrogea, unde debitele au fost staționare. Ca urmare a precipitațiilor cu caracter torențial, însemnate cantitativ, căzute în acest interval și propagării, s-au produs scurgeri importante pe versanți, torenți, pâraie, viituri rapide cu efecte severe de inundații locale pe unele râuri mici și creșteri importante de debite și niveluri cu depășiri ale COTELOR DE APĂRARE pe râurile din bazinele hidrografice Trotuș, Bârlad și Mureș superior. Cele mai însemnate creșteri, cu depășiri ale COTELOR DE PERICOL și ale COTELOR DE INUNDAȚIE s-au înregistrat în bazinul superior al Bârladului și pe Niraj.

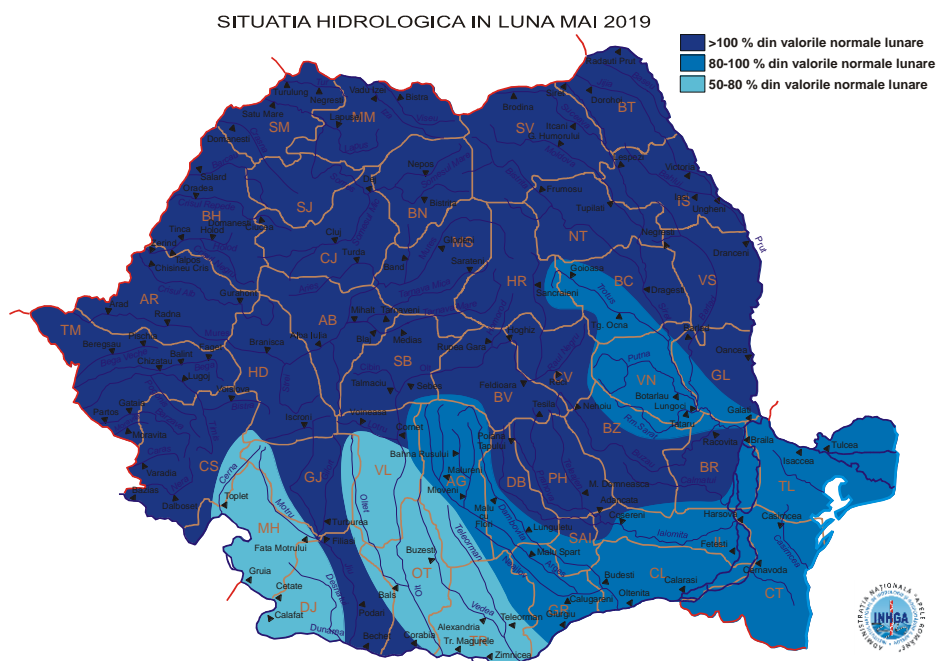

Figura nr. II.1.1.3.7. Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna mai 2019

În intervalul 9-11 mai debitele au fost în general în scădere, exceptând râurile din bazinele Vedea, Argeș inferior și cele din Dobrogea unde au fost relativ staționare. Creșteri datorită propagării viiturilor formate anterior, s-au înregistrat pe cursurile mijlocii și inferioare ale râurilor: Tur, Mureș, Buzău, Siret, Bârlad, Jijia, Crișul Alb, Timiș și pe cursul superior al Prutului, iar datorită precipitațiilor căzute în acest interval și propagării pe Arieș, Bega, Crasna, Barcău, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera și Cerna. În acest interval s-au menținut peste COTELE DE INUNDAȚIE și peste COTELE DE ATENȚIE cursurile inferioare ale Turului, Timișului, Bârzavei, Bârladului și cursul superior al Prutului.

În intervalul 12-14 mai debitele au fost în scădere, exceptând râurile din Oltenia, Muntenia și Dobrogea unde au fost relativ staționare. Creșteri de niveluri și debite, ca urmare a precipitațiilor și propagării, s-au înregistrat în prima zi pe Cerna și pe cursurile superioare ale Oltului, Ialomiței și Buzăului și în ultima zi pe Someșul Mic și Crișul Repede. În acest interval s-au menținut peste COTELE DE ATENȚIE cursurile inferioare ale râurilor: Tur, Timiș și Bârzava.

În intervalul 15-17 mai debitele au fost în creștere datorită precipitațiilor înregistrate și propagării, exceptând râurile din sudul Munteniei și cele din Dobrogea unde au fost staționare. În acest interval s-au înregistrat frecvente depășiri ale COTELOR DE APĂRARE pe râurile din bazinele hidrografice: Someșul Mare, Mureș superior, Bega Veche și Moravița. Cele mai însemnate creșteri de niveluri și debite, cu depășiri ale COTELOR DE PERICOL și ale COTELOR DE INUNDAȚIE, ca urmare a precipitațiilor mai importante cantitativ, sub formă de aversă și cu caracter torențial, s-au înregistrat pe râul Șieu, afluent al Someșului Mare și pe râul Niraj, afluent al Mureșului.

În intervalul 18-20 mai debitele au fost în general în scădere, exceptând râurile din Dobrogea unde au fost staționare. Creșteri de niveluri și debite, ca urmare a precipitațiilor și propagării, s-au înregistrat în primele două zile ale acestui interval pe unele râuri din bazinele hidrografice: Someș, Crasna, Barcău, Crișuri, Vedea, Ialomița, Olt, Siret și Prut, cu depășiri ale COTELOR DE ATENȚIE pe unele râuri mici din bazinele Someș (Nădaș, Almaș, Agrij), Siret (Răcăciuni) și pe cursurile superioare ale Crasnei și Prutului, iar în ultima zi a intervalului, creșterile s-au înregistrat pe râurile din bazinele Carașului și Bârladului.

Precipitațiile înregistrate în intervalul 21-26 mai, combinate cu propagarea, au determinat creșteri de niveluri și debite, în prima parte a intervalului pe râurile din Maramureș, Crișana, Transilvania și nordul Munteniei, iar în a doua parte a acestui interval pe râurile din Moldova și Transilvania. Pe celelalte râuri debitele au fost relativ staționare. În prima parte a intervalului s-au produs scurgeri importante pe versanți, torenți și pâraie, viituri rapide cu efecte de inundații locale pe unele râuri mici și creșteri însemnate de niveluri și debite, cu depășiri ale COTELOR DE APĂRARE, pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someș, Crasna și pe cele din bazinele superioare ale Mureșului și Oltului. Cele mai însemnate creșteri, cu depășiri ale COTELOR DE PERICOL și ale COTELOR DE INUNDAȚIE s-au înregistrat în bazinele hidrografice Tur, Someșul Mare și Mureș superior. În a doua parte a acestui interval, scurgerile importante pe versanți, torenți și pâraie, viiturile rapide pe râurile mici cu efecte de inundații locale și creșterile importante de niveluri și debite, cu depășiri ale COTELOR DE APĂRARE, ca urmare a precipitațiilor, sub formă de aversă și cu caracter torențial, s-au produs pe unele râuri din nordul Transilvaniei, Moldova și Banat. Cele mai importante creșteri, cu depășirea COTELOR DE PERICOL, s-au produs pe Nirajul Mic.

În intervalul 27-31 mai debitele au fost în general în scădere, exceptând râurile din sudul Olteniei, sudul Munteniei și cele din Dobrogea unde au fost relativ staționare. Ca urmare a precipitațiilor căzute în ultimele zile ale acestui interval și propagării s-au înregistrat creșteri în ziua de 29 mai pe râurile din Maramureș, Crișana, Banat, nordul Olteniei și nordul Moldovei, mai însemnate în bazinele hidrografice ale râurilor Crasna, Barcău, Crișul Negru, Crișul Alb, pe unii afluenți ai Mureșului inferior și pe unele râuri din Banat, cu depășiri ale COTELOR DE ATENȚIE și în ziua de 31 mai pe râurile din Maramureș, Crișana, Banat, Moldova și pe unele râuri din Dobrogea, cu depășiri ale COTELOR DE INUNDAȚIE și ale COTELOR DE ATENȚIE pe Șieu, Crasna, Crișul Negru, Bârzava, Topolog și pe unii afluenți ai Timișului și Begăi.

Datorită propagării viiturilor formate anterior, s-au menținut peste COTELE DE INUNDAȚIE, pe toată durata acestui ultim interval, cursurile inferioare ale râurilor Tur și Crasna.

Situația depășirii COTELOR DE APĂRARE în luna mai 2019 (valori maxime preliminare determinate pe baza datelor din fluxul operativ) este prezentată în figura nr. II.1.1.3.8.

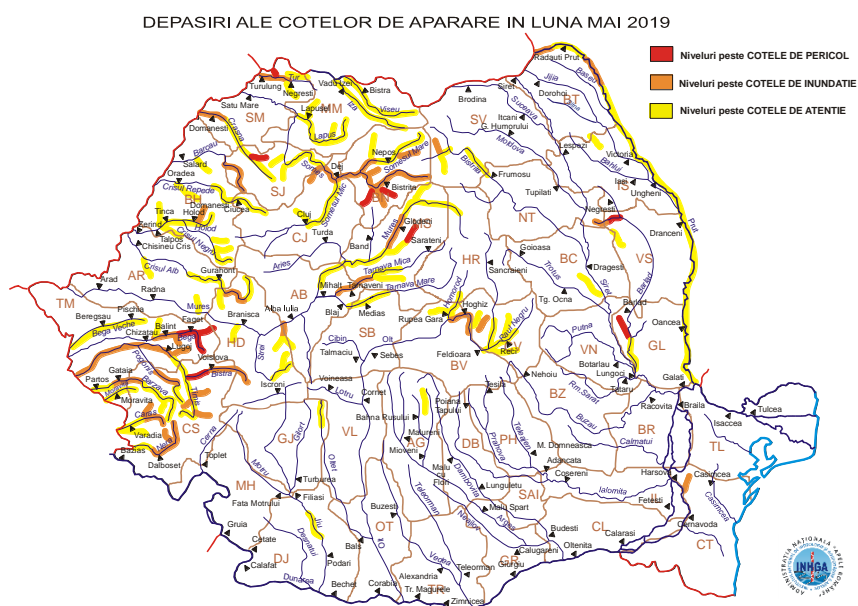

Figura nr. II.1.1.3.8 Situația depășirilor de COTE DE APĂRARE pentru luna mai 2019

Caracterizarea sezonului de vară 2019

În vara anului 2019 regimul hidrologic al râurilor din România (figura nr. II.1.1.3.9) s-a situat la valori cuprinse între 80-100% din mediile multianuale sezoniere, exceptând râurile din bazinele hidrografice: Vedea, Argeș, Ialomița și Buzău unde s-au situat peste aceste valori.

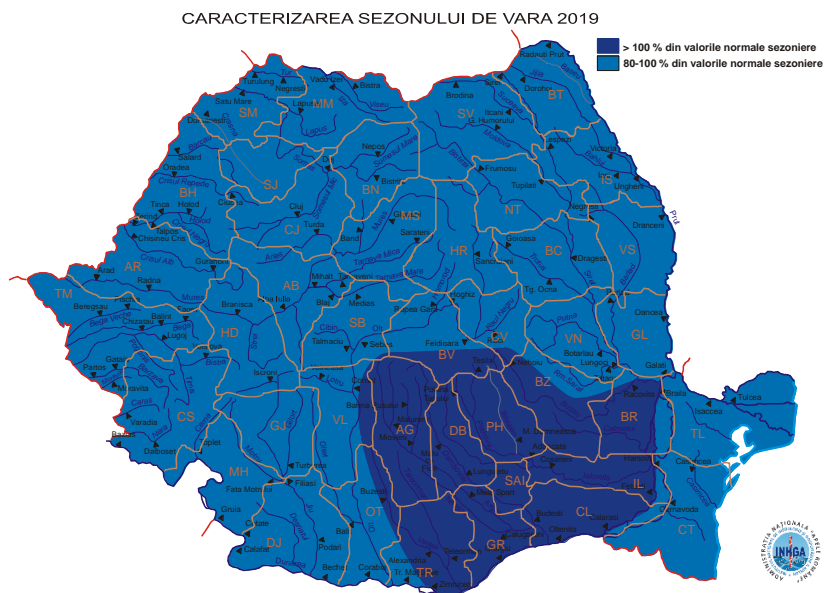

Figura nr. II.1.1.3.9 Regimul hidrologic în sezonul de vară 2019

În luna iunie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.10) s-a situat la valori peste mediile multianuale lunare, exceptând râurile din Dobrogea unde au avut valori cuprinse între 80-100% din normalele lunare.

Figura nr. II.1.1.3.10 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna iunie 2019

În primele trei zile ale lunii iunie 2019 debitele au fost în general în creștere datorită efectului combinat al precipitațiilor căzute și propagării, exceptând unele râuri din nordul

Moldovei unde au fost în scădere și majoritatea râurilor din Dobrogea unde au fost staționare.

Datorită precipitațiilor însemnate cantitativ căzute în acest interval, precipitații îndeosebi sub formă de aversă și cu caracter torențial, s-au înregistrat scurgeri importante pe versanți, torenți și pâraie, viituri rapide pe râurile mici, cu efecte de inundații locale și creșteri de debite și niveluri pe unele râuri din bazinele hidrografice ale Begăi, Bârladului, Jijiei și Timișului, unde au fost depășite COTELE DE APĂRARE. Cele mai semnificative creșteri, cu depășiri ale COTELOR DE PERICOL și ale COTELOR DE INUNDAȚIE, s-au înregistrat punctiform pe unele râuri din nord-vestul, centrul și sud-estul țării.

În acest interval s-au situat peste:

- COTA DE PERICOL râul Crasna la stația hidrometrică Domănești;
- COTELE DE INUNDAȚIE: Tur–Micula, Crasna–Bervenii, Bega–Balinț, Bârzava–Gătaia, Topolog–Saraiu, Mierea–Nișcov, Sighișoara–Brazii, Budac–Budacu de Jos, Cricovul Sărat–Cioranii de Jos și Prut–Stânca Aval, datorită deversărilor controlate din acumularea Stânca Costești;

- COTELE DE ATENȚIE: Tur–Călinești Oaș și Turulung, Crișul Negru–Tinca, Talpoș și Zerind, Crișul Alb–Chișineu Criș, Teuz – Cărand, Cigher–Chier, Obârșă–Târnava de Criș Orăștie–Orăștie, Gavojdia–Teliuc, Vornic–Râmna, Gladna–Firdea, Hăuzeasca–Firdea, Bega Veche–Pischia, Bega–Făget, Balinț și Chizătău, Sașa–Poieni, Timiș–Lugoj și Grăniceri, Bistra–Obreja, Pogăniș–Valea Pai, Bârzava–Partoș, Olt–Hoghiz, Vârghiș–Vârghiș, Râul Doamnei–Ciumești, Teleajen–Moara Domnească, Jijia–Dângeni și Todireni, Sitna–Todireni, Miletin–Șipote, Bârlad–Negrești, Tutova–Puiști și Rădeni, Tecucel–Tecuci, Drislea–Drislea, iar datorită deversărilor controlate din acumularea Stânca Costești, cursul Prutului, la stațiile hidrometrice: Fălcu, Oancea și Șivița.

În intervalul 4-8 iunie debitele au fost în general în creștere ca efect combinat al precipitațiilor înregistrate și propagării în primele două zile pe râurile din Oltenia, Muntenia, Moldova și pe cele din estul Transilvaniei și în următoarele două zile pe cele din Banat, Oltenia, Muntenia și sudul Crișanei. Pe celelalte râuri debitele au fost în scădere, exceptând cele din Dobrogea unde au fost staționare. În acest interval s-au situat peste COTELE DE APĂRARE, râurile la stațiile hidrometrice:

- COTELE DE PERICOL: Teslui–Teslui, Miletin–Șipote, Bega–Balinț, Chizdia–Ghizela, Sitna–Todireni, Fânețelor–Sărsig și Miletin–Hălceni Aval;

- COTELE DE INUNDAȚIE: Bârzava–Gătaia și Partoș, Simila–Băcani, Tecucel–Tecuci, Fizeș–Tirol, Teleajen–Moara Domnească, Neajlov–Vadu Lat, Lipova–Lipova, Bârlad–Negrești, Tutova–Rădeni, Bega Veche–Pischia, Bega–Chizătău, Timiș–Grăniceri și Topolog–Milcoiu;

- COTELE DE ATENȚIE: Tur–Micula, Moravița–Moravița, Neajlov–Călugăreni, Sabar–Vidra, Ciorogârla–Bragadiru, Bârlad–Tecuci, Racova–Pușcași, Horincea–Gănești, Racova–Oprișița, Lohan–Curteni, Bega–Făget, Beliu–Beliu, Sartiș–Siad, Cungrea Mică–Căzânești, Vedea–Buzești, Cărcinov–Dobrești, Buzău–Sita Buzăului, Slănic–Cernătești, Rebricea–Rateșu Cuzei, Crasna–Domănești, Crasna–Bervenii, Fânețelor–Sărsig, Cigher–Chier, Pogăniș–Valea Pai, Jiu–Răcari, Sașa–Poieni, Orlea–Celei, Timercea–Timercea, Monoroștia–Monoroștia, Bistrița–Genuneni, R. Doamnei–Bahna Rusului, Brăția–Bălilești, Pârâul Căinelui–Vârtoapele, Azuga–Azuga, Bârlad–Bârlad, Bahlui–Podu Iloaiei, Jijia–Todireni și Crasna–Vinețești, iar datorită deversărilor controlate din acumularea Stânca Costești, cursul Prutului, la stațiile hidrometrice: Ungheni, Drânceni, Prisăcani, Fălcu, Oancea și Șivița.

În intervalul 9-17 iunie debitele au fost în scădere, exceptând râurile din Dobrogea unde au fost staționare. În acest interval s-au înregistrat creșteri mai însemnate de niveluri și debite, cu depășirea COTELOR DE APĂRARE, pe unele râuri mici din zonele

de deal și munte din Banat, Moldova și estul Transilvaniei datorită precipitațiilor, sub formă de aversă și cu caracter torențial, izolate, căzute îndeosebi în prima parte a acestui interval. Datorită propagării viiturilor formate anterior, s-au menținut peste COTELE DE APĂRARE cursurile mijlocii și inferioare ale râurilor din Banat, Muntenia și sudul Olteniei și prin propagarea debitelor deversate controlat din acumularea Stânca Costești, cursul mijlociu și inferior al Prutului.

Precipitațiile căzute în intervalul 18-25 iunie pe aproape întreg teritoriul țării, mai importante cantitativ, în nord-vestul, sud-vestul și nord-estul țării, au determinat creșteri pe majoritatea râurilor, la început pe cele din Crișana, Banat, Transilvania, apoi pe cele din Maramureș, estul Transilvaniei, Moldova, nordul Munteniei și al Olteniei. Ca urmare a precipitațiilor cu caracter torențial, însemnate cantitativ, căzute în acest interval și propagării, s-au produs scurgeri importante pe versanți, torenți, pâraie, viituri rapide cu efecte severe de inundații locale pe unele râuri mici și creșteri importante de debite și niveluri cu depășiri ale COTELOR DE APĂRARE pe râurile din bazinele hidrografice: Bega, Timiș, Olt superior și pe unii afluenți de dreapta ai Siretului.

În acest interval au fost depășite:

- COTA DE PERICOL pe râul Valea Rece la stația hidrometrică Valea Rece;
- COTELE DE INUNDAȚIE: Sălatrucel–Berislăvești, Teleajen–Vălenii de Munte, Gura Vitioarei și Moara Domnească, Nișcov–Mierea, Goleț–Goleț, Taița–Hamcearca, Trebeș–Valea Budului, Agicabul–Cuza Vodă și Sașa–Poieni;
- COTELE DE ATENȚIE: Lohan–Curteni, Vl. Brihenilor–Șuști, Vl. Terovei–Terova, Tău–Soceni, Pârâul Urșanilor–Horezu, Bârlad–Tecuci, Jijia–Dângenii, Lotru–Valea lui Stan, Șuști–Briheni, Ozunca–Bățanii Mari, Hușnița–Strehaia, Chier–Tăuț, Trebeș–Mărgineni, Troțuș–Ghimeș Făget, Casimcea–Casimcea, Cerna–Măciuca, Cungrea Mică–Căzănești, Bolatău – Poiana Largului și Bega–Chizătău.

În intervalul 26-30 iunie 2019 debitele au fost în general în scădere, exceptând prima și a treia zi a acestui interval când s-au mai înregistrat scurgeri importante pe versanți, torenți și pâraie, viituri rapide pe râurile mici cu efecte de inundații locale și creșteri mai însemnate de debite și niveluri cu depășiri ale COTELOR DE APĂRARE, pe unele râuri mici. În acest interval s-a situat peste COTA DE INUNDAȚIE râul Goleț la stația hidrometrică Goleț și peste COTELE DE ATENȚIE: Săliște – Săliște și Telița–Poșta Frecăței.

Situația depășirii COTELOR DE APĂRARE în luna iunie 2019 (valori maxime preliminare determinate pe baza datelor din fluxul operativ) este prezentată în figura nr. II.1.1.3.11

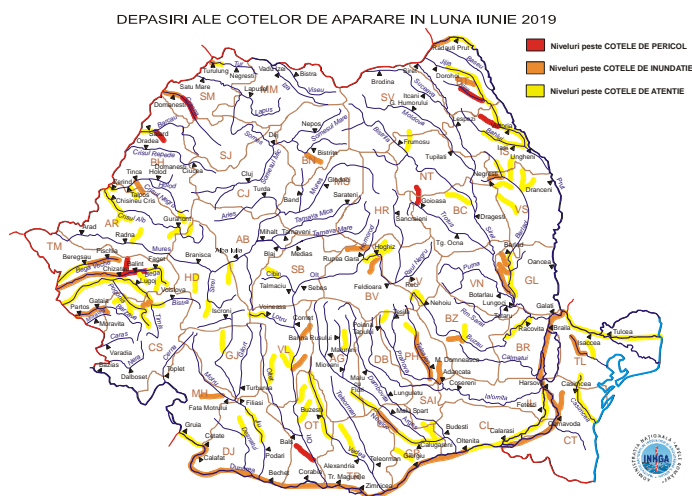

Figura nr. II.1.1.3.11 Situația depășirilor de COTE DE APĂRARE pentru luna iunie 2019

În luna iulie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.12) s-a situat la valori cuprinse între 50-80% din mediile multianuale lunare, mai mici pe râurile din bazinele hidrografice: Someș, Crasna, Barcău, Crișul Repede, Mureș superior și mijlociu, Caraș, Nera, Cerna, Rm. Sărat, Putna, Bârlad și pe afluenții Prutului (30-50% din normalele lunare) și mai mari pe râurile din bazinul Ialomiței unde au avut valori în general cuprinse între 80-100%, exceptând Doftana și Teleajenul unde regimul hidrologic s-a situat la valori peste normalele lunare.

În primele trei zile ale lunii iulie 2019 debitele au fost în general în scădere, exceptând râurile din Dobrogea unde au fost staționare. Mici creșteri s-au înregistrat în ultima zi pe cursul superior al Vișeuului.

În intervalul 4-5 iulie 2019, datorită precipitațiilor căzute și propagării, s-au înregistrat creșteri de debite și niveluri pe râurile din bazinele hidrografice: Someș, Crișuri, Mureș superior și mijlociu, Siret, Prut mijlociu și inferior și pe cele din bazinele superioare ale râurilor: Jiu, Olt, Argeș și Ialomița. Creșteri mai importante s-au înregistrat în bazinele superioare ale Someșului, Oltului și Buzăului. Pe celelalte râuri debitele au fost relativ staționare.

În intervalul 6-9 iulie debitele au fost în general în scădere pe râurile din jumătatea nordică a țării și relativ staționare pe cele din jumătatea sudică. În prima zi a acestui interval s-au produs creșteri, ca efect combinat al precipitațiilor înregistrate și propagării, pe râurile din bazinele: Vișeu, Iza, Tur, Someșul Mare și pe cele din bazinul superior al Ialomiței, iar în ultima zi pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someșul Mare, Lăpuș, Crișul Negru, Crișul Alb, Bega, Timiș, Moravița, Nera, Cerna, Cibin, Lotru și pe cursurile superioare ale râurilor: Arieș, Târnave, Caraș, Jiu, Olt, Argeș și Ialomița, cu depășiri ale COTELOR DE ATENȚIE pe unii afluenți ai Oltului superior: Homorodu Mic–Lueta, Homorodu Mare–Băile Homorod și Sânpaul, Cormoș–Brăduț și Vârghiș–Vârghiș.

În intervalul 10-13 iulie debitele au fost în scădere, exceptând râurile din Maramureș, Banat și unele râuri din Oltenia unde au fost staționare. În prima parte a acestui interval s-au înregistrat creșteri de niveluri și debite pe cursul superior al Prutului și pe unele râuri din Dobrogea, iar în partea a doua pe unele râuri din bazinele hidrografice: Crasna, Barcău, Crișuri, Someșul Mic, Mureș mijlociu, Argeș și Ialomița.

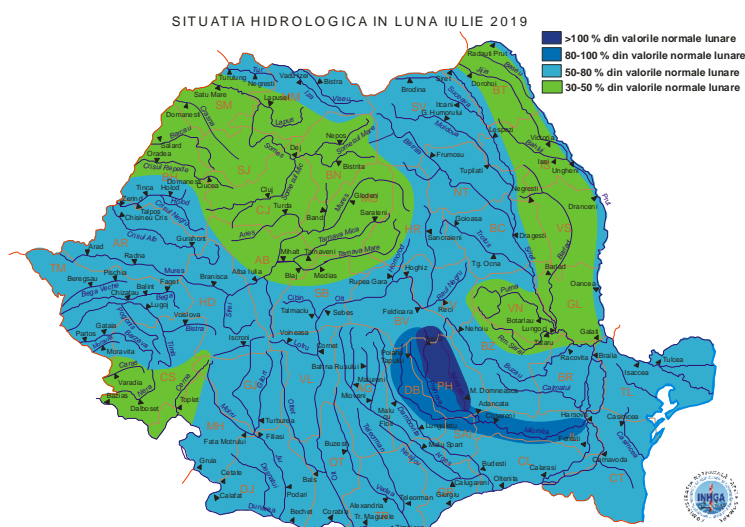

Figura nr. II.1.1.3.12 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna iulie 2019

În intervalul 14-16 iulie debitele au fost relativ staționare. Ca urmare a precipitațiilor, în general sub formă de aversă și cu caracter torențial, în ultimele două zile

În intervalul 5–10 august debitele au fost în general în scădere, exceptând ultimele trei zile ale intervalului, când pe râurile din Oltenia, sudul Munteniei, Dobrogea și estul Moldovei debitele au fost relativ staționare. În prima parte a acestui interval s-au produs creșteri, ca efect combinat al precipitațiilor înregistrate și propagării, pe Vișeu, Iza și pe cursul superior al Prutului, iar în ultima parte pe Lăpuș, Timiș, Bega, Bârzava, Târnave, Trotuș și Olt superior. De asemenea, în intervalul 8–9 august s-au înregistrat scurgeri importante pe versanți, torenți, pâraie, viituri rapide pe râurile mici cu efecte de inundații locale și creșteri de debite și niveluri pe unele râuri din bazinul hidrografic Bahlui, bazinele superioare ale Arieșului, Pogănișului, Jiului, Oltului, pe unii afluenți ai Mureșului inferior (Ampoi, Strei, Râul Galben) și Sitnei inferioare, ca urmare a precipitațiilor sub formă de aversă, izolat mai însemnate cantitativ. S-a situat peste COTA DE ATENȚIE râul Goleț la stația hidrometrică Goleț.

În intervalul 11–19 august debitele au fost în general în scădere pe râurile din jumătatea vestică a țării și relativ staționare pe cele din jumătatea estică. În partea a doua a acestui interval, datorită precipitațiilor înregistrate în special în zonele de munte, s-au înregistrat creșteri izolate de niveluri și debite în bazinele superioare ale râurilor: Crasna, Barcău, Suceava, Moldova, Bistrița, Trotuș, Argeș, Ialomița, Olt, Mureș, Buzău și Prut.

În intervalul 20–31 august debitele au fost relativ staționare, exceptând intervalul 26-29 august când, datorită precipitațiilor căzute și propagării, s-au înregistrat creșteri de niveluri și debite pe unele râuri din Maramureș, Crișana, Banat și nordul Munteniei, iar ca urmare a precipitațiilor, în general sub formă de aversă și cu caracter torențial, în intervalul 22-24 august s-au înregistrat scurgeri importante pe versanți, torenți, pâraie, viituri rapide pe râurile mici și creșteri de debite și niveluri pe unele râuri din jumătatea de vest a țării.

Caracterizarea sezonului de toamnă 2019

În toamna anului 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.14) s-a situat la valori sub mediile multianuale sezoniere pe toate râurile, cu coeficienți moduli cuprinși între 30-50%, mai mari (50-80%) pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Mureș inferior, Bega, Timiș, Bârzava, Moravița, Jiu, Olt superior și mijlociu, Argeș, Ialomița, Buzău, Trotuș, Bistrița, Moldova, Suceava și pe râurile din Dobrogea și mai mici (sub 30%) pe râurile din bazinul Bârladului.

Figura nr. II.1.1.3.14 Regimul hidrologic în sezonul de toamnă 2019

În luna septembrie 2019, regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.15) s-a situat la valori cuprinse între 30-50% din mediile multianuale lunare, mai mari (50-80%) pe râurile din bazinele hidrografice: Mureș superior, Olt superior și mijlociu, Vedea, Argeș, Ialomița, Trotuș superior, Bistrița și pe râurile din Dobrogea și mai mici (sub 30% din normele lunare) pe râurile din bazinul hidrografic Bârlad și pe afluenții Prutului.

Figura nr. II.1.1.3.15 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna septembrie 2019

În intervalul 1-25 septembrie 2019 debitele au fost în general staționare. Creșteri izolate de niveluri și debite, datorită precipitațiilor înregistrate și propagării, s-au înregistrat în intervalul 4-6 septembrie pe Vișeu, pe afluenții de dreapta ai Siretului și pe cursul superior al Prutului, iar ca urmare a precipitațiilor sub formă de aversă, s-au produs scurgeri pe versanți, torenți și pâraie în bazinele superioare ale Bistriței, Moldovei și Sucevei. De asemenea, s-au mai înregistrat creșteri în ultima zi a acestui interval, pe unele râuri din sud-vestul țării (Strei, Bârzava, Bistra, Bega și Timiș).

În intervalul 26–28 septembrie 2019 debitele au fost în general în creștere datorită precipitațiilor înregistrate și propagării, exceptând ultima zi a acestui interval când pe râurile din Banat și pe cursurile superioare ale râurilor din Crișana debitele au fost în scădere.

În ultimele două zile ale lunii septembrie 2019 debitele au fost în general în scădere, exceptând cursurile mijlocii și inferioare ale râurilor: Mureș, Siret, Buzău și Bârlad și cursul superior al Prutului pe care s-au mai înregistrat creșteri datorită propagării.

În luna octombrie 2019, regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.16) s-a situat la valori cuprinse între 50-80% din mediile multianuale lunare pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Mureș (exceptând Arieșul), Olt superior și mijlociu, Argeș, Ialomița, Buzău, Trotuș Bistrița, Moldova, Suceava și pe râurile din Dobrogea și între 30-50% din normele lunare pe celelalte râuri.

SITUATIA HIDROLOGICA IN LUNA OCTOMBRIE 2019

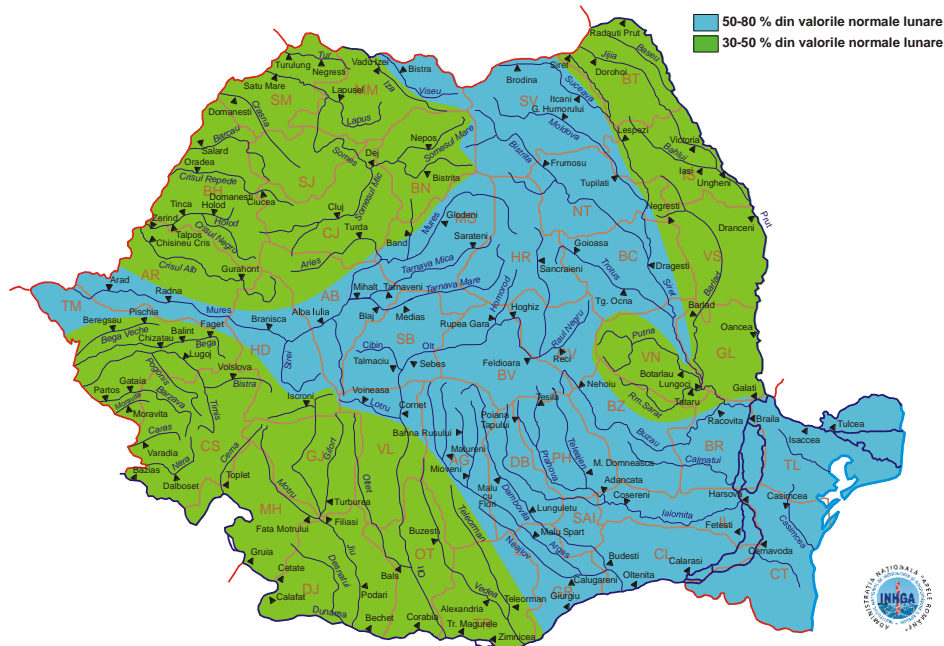

Figura nr. II.1.1.3.16 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna octombrie 2019

În primele trei zile ale lunii octombrie debitele au fost în general staționare, exceptând râurile din Maramureș și Crișana unde au fost în scădere ușoară.

În zilele de 4 și 5 octombrie debitele au fost în general în creștere ca efect combinat al precipitațiilor înregistrate și propagării, în prima zi pe râurile din jumătatea nordică și în a doua zi pe cele din jumătatea sudică.

În intervalul 6-9 octombrie debitele au fost în scădere ușoară, exceptând râurile din Oltenia, Muntenia și Dobrogea unde au fost staționare. Mici creșteri datorită precipitațiilor căzute în intervalul 6-7 octombrie s-au înregistrat pe râurile din Maramureș, pe afluenții de dreapta ai Siretului și pe Târnave și prin propagare pe cursul superior al Prutului.

Începând din data de 10 octombrie debitele au fost staționare pe toate râurile, exceptând ultimele două zile ale lunii când s-au produs creșteri, datorită precipitațiilor și propagării, pe râurile din bazinele hidrografice: Someș, Crișuri, Mureș, Bega, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Cerna, Olt, Buzău, Putna, Trotuș, Bistrița și din bazinele superioare ale Crasnei, Jiului și Argeșului.

În luna noiembrie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.17) s-a situat la valori cuprinse între 50-80% din mediile multianuale lunare, mai mici (30-50%) pe râurile din bazinele hidrografice: Iza, Tur, Someș, Crasna, Barcău, Crișul Repede, Crișul Negru, Crișul Alb, Târnave, Bega, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera și Prut și mai mari (80-100%) pe râurile din bazinul Jiului. Cele mai mici valori (sub 30% din normele lunare) s-au înregistrat pe râurile din bazinele hidrografice Râmnicu Sărat și Bârlad.

În prima zi a lunii noiembrie 2019 debitele au fost în general staționare, exceptând cursurile mijlocii și inferioare ale râurilor: Someș, Crișul Repede, Crișul Negru, Crișul Alb, Mureș, Arieș, Târnave, Bega, Bârzava și Timiș pe care s-au înregistrat creșteri prin propagare.

În intervalul 2-4 noiembrie debitele au fost în general staționare, exceptând prima zi când pe râurile din nord-vestul țării și pe cursurile superioare ale Mureșului, Oltului, Buzăului, Trotușului și Sucevei debitele au fost în scădere, iar în ultima zi, ca urmare a precipitațiilor căzute, s-au înregistrat creșteri pe Someș, pe cursul superior al Bistriței și pe cursurile inferioare ale Vișeuului, Izei și Turului.

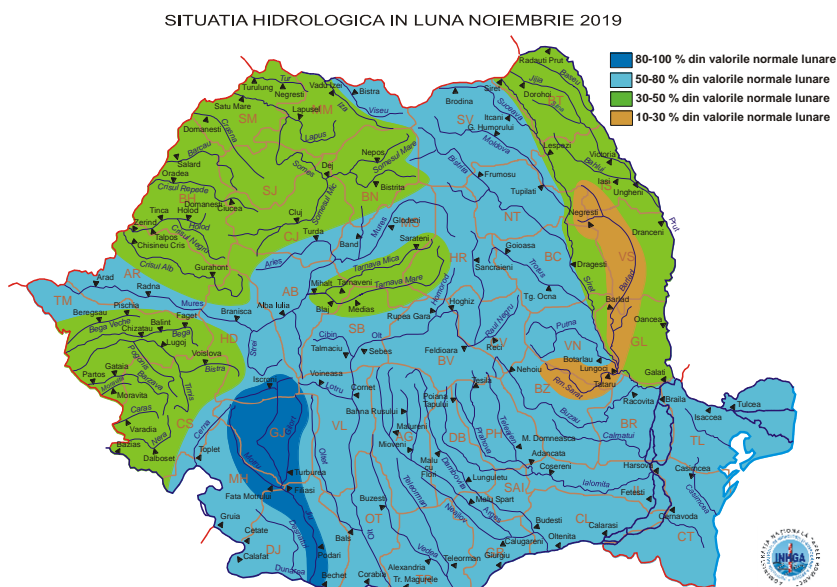

Figura nr. II.1.1.3.17 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna noiembrie 2019

În intervalul 5-8 noiembrie debitele au fost în general în creștere pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someș, Crișuri și Mureș, ca efect combinat al precipitațiilor înregistrate în acest interval și propagării. Creșteri izolate s-au mai înregistrat în prima zi a acestui interval în bazinele superioare ale râurilor: Bega, Timiș, Bârzava, Caraș, Jiu, Olt, Argeș și Bistrița și în ultima zi pe Crasna și Barcău. Pe celelalte râuri debitele au fost relativ staționare.

În intervalul 9-11 noiembrie debitele au fost relativ staționare pe majoritatea râurilor. Excepție au făcut Vișeu, Iza, Lăpușul, Someșul Mare, Cerna și Jiul superior pe care s-au mai produs creșteri datorită precipitațiilor căzute în acest interval și unele râuri din Crișana și Banat unde debitele au fost în scădere.

În intervalul 12-20 noiembrie debitele au fost în general staționare, exceptând intervalul 17-18 noiembrie când au fost în scădere pe râurile din sud-vest. Creșteri izolate s-au înregistrat în prima parte a acestui interval pe Vișeu, Iza, Tur, Nera, Cerna, Arieș, Jiu superior, pe unii afluenți ai Argeșului superior și ai Oltului mijlociu.

Precipitațiile lichide căzute în zilele de 20 și 21 noiembrie în vestul și sudul țării, au determinat creșteri de niveluri și debite în zilele de 21 și 22 noiembrie pe râurile din bazinele hidrografice: Crasna, Barcău, Someșul Mic, Crișul Repede, Crișul Negru, Crișul Alb, Mureș inferior, Bega, Timiș, Bârzava, Caraș, Nera, Cerna, Jiu, Olt inferior, Argeș, Ialomița, Buzău, Putna și Trotuș. Pe celelalte râuri debitele au fost staționare.

În intervalul 23-25 noiembrie debitele au fost în scădere pe râurile din Oltenia, Muntenia, sudul Moldovei și al Transilvaniei și staționare pe celelalte râuri.

În intervalul 26-28 noiembrie debitele au fost relativ staționare, exceptând râurile din bazinul Jiului și cele din bazinul superior al Argeșului, unde au fost în scădere.

În ultimele zile ale lunii debitele au fost relativ staționare, exceptând râurile din Maramureș, Crișana, Banat și vestul Olteniei unde au fost în creștere, ca urmare a precipitațiilor lichide și propagării.

În luna decembrie 2019 regimul hidrologic al bazinelor hidrografice din România (figura nr. II.1.1.3.18) s-a situat la valori cuprinse între 50-80% din mediile multianuale lunare, mai mici (30-50%) pe râurile din bazinele hidrografice: Tur, Someș, Crasna, Barcău, Crișul Repede, Crișul Negru, Crișul Alb, Târnave, Bega, Timiș, Bârzava, Moravița, Caraș, Nera, Cerna, Olteț, Vedea și Prut și mai mari (80-100%) pe râurile din bazinul Jiului. Cele mai mici valori (sub 30% din normalele lunare) s-au înregistrat pe râurile din bazinele hidrografice Rm. Sărat și Bârlad.

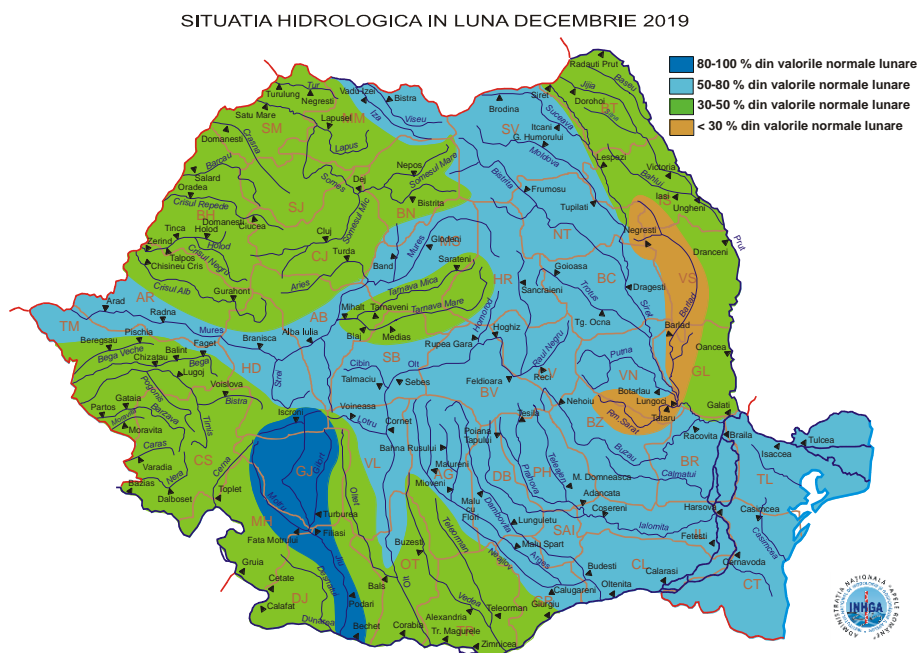

Figura nr. II.1.1.3.18 Regimul hidrologic al debitelor medii lunare în luna decembrie 2019

În intervalul 1-8 decembrie 2019 debitele au fost în general staționare pe râurile din jumătatea estică a țării și în scădere ușoară pe cele din jumătatea vestică. Creșteri izolate, datorită precipitațiilor lichide, s-au înregistrat în intervalul 3-4 decembrie pe Tur, Crasna, Barcău, Crișul Repede, Crișul Negru, Bega și Bârzava și în ultimele două zile pe Iza, Tur, Lăpuș, Arieș, Târnava Mică și Nera.

În intervalul 11-22 decembrie debitele au fost relativ staționare pe majoritatea râurilor. Creșteri mici de niveluri și debite, ca urmare a precipitațiilor căzute, s-au înregistrat în intervalul 13-15, în primele două zile pe râurile din bazinele Jiului, Oltului inferior, pe cele din bazinele superioare ale Argeșului și Ialomiței și în ultima zi pe Vișeu, Iza, Tur, Crasna, Someșul Mare, Bega, Buzău, pe cursurile superioare ale Crișului Alb, Bistriței, Prutului și pe râurile din Dobrogea.

În intervalul 23-25 decembrie, precipitațiile lichide căzute pe aproape întreg teritoriul țării, au determinat creșteri pe majoritatea râurilor din Maramureș, Crișana, Transilvania, Banat, Oltenia, nordul Munteniei și vestul Moldovei. Pe celelalte râuri debitele au fost staționare. Creșteri mai importante de niveluri și debite datorită precipitațiilor lichide, însemnate cantitativ, căzute în intervalul 23-24 decembrie, s-au înregistrat pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someșul Mare, Lăpuș și în bazinele superioare ale râurilor Crasna, Mureș și Târnave.

În intervalul 26-29 decembrie debitele au fost în scădere, exceptând râurile din Moldova și cele din Dobrogea unde au fost relativ staționare, iar în ultimele zile ale lunii debitele au fost în scădere pe majoritatea râurilor.

Formațiunile incipiente de gheață (gheață la maluri, năboi) au apărut în primele două zile ale lunii decembrie în bazinele superioare ale râurilor: Crișul Repede, Moldova, Bistrița, Putna, Mureș și Olt, iar în următoarele zile, până în data de 8 decembrie au fost în ușoară extindere și intensificare, fiind prezente (gheață la mal, năboi, izolat pod de gheață) pe râurile din bazinele hidrografice: Vișeu, Iza, Tur, Someșul Mare, Lăpuș, Târnava Mică, bazinele superioare ale râurilor Barcău, Crișul Repede, Argeș, Mureș, Olt, pe unii afluenți ai Oltului mijlociu și pe unii afluenți ai Siretului și Prutului.

În intervalul 9-23 decembrie formațiunile de gheață au fost în diminuare, restrângere până la eliminare totală în ultima zi a acestui interval și au apărut din nou în ultimele patru zile ale lunii, la început în bazinul Bistriței, apoi, treptat pe unele râuri din zona de munte din Maramureș, Crișana, Muntenia și Moldova.

II.1.1.4. Schimbări hidromorfologice ale cursurilor de apă

Modificările caracteristicilor hidromorfologice ale cursurilor de apă (schimbări ale cursurilor naturale, schimbări ale regimului hidrologic, deteriorarea biodiversității acvatice, etc.) sunt rezultatul prezenței presiunilor hidromorfologice care produc un impact asupra stării ecosistemelor acvatice și pot contribui la neatingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

Conform Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, corpurile de apă puternic modificate sunt acele corpuri de apă de suprafață care datorită „alterărilor fizice” și-au schimbat substanțial caracterul lor natural. Alterarea trebuie să fie profundă, permanentă și să afecteze la scară largă. Conform Art. 2.8 din Directiva Cadru a Apei, corpurile de apă artificiale sunt corpurile de apă de suprafață create prin activitatea umană.

Corpurile de apă puternic modificate și corpurile de apă artificiale au ca obiectiv atingerea unui „potențial ecologic bun”, precum și atingerea „stării chimice bune”.

Un corp de apă a fost încadrat în categoria corpurilor de apă puternic modificate dacă nu este în stare ecologică bună, consecință a alterărilor hidromorfologice potențial semnificative, și a parcurs toate etapele din testul de desemnare, conform cerințelor art. 4.3 al Directivei Cadru Apă.

Construcțiile hidrotehnice cu barare transversală (baraje, stavilare, praguri de fund) întrerup conectivitatea longitudinală a râurilor cu efecte asupra regimului hidrologic, transportului de sedimente, dar mai ales asupra migrării biotei. Lucrările în lungul râului (îndiguirile, lucrări de regularizare și consolidare maluri) întrerup conectivitatea laterală a corpurilor de apă cu luncile inundabile și zonele de reproducere ce au ca rezultat deteriorarea stării. Prelevările și restituțiile semnificative au efecte asupra regimului hidrologic, dar și asupra biotei.

Astfel, impactul alterărilor hidromorfologice asupra stării corpurilor de apă se poate exprima prin afectarea migrării speciilor de pești migratori, declinul reproducerii naturale a populațiilor de pești, reducerea biodiversității și abundenței speciilor, precum și alterarea compoziției populațiilor.

În tabelul următor se prezintă evoluția procentuală a clasificării corpurilor de apă, la nivel național, pentru o perioadă de zece ani (2004-2013), observându-se că predomină corpurile de apă naturale.

Numărul total al corpurilor de apă s-a modificat având în vedere aplicarea criteriilor din Planurile de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice, aprobate prin HG nr. 80 pentru aprobarea Planului național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României și

HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României.

Tabel II.1.1.4.1

Clasificarea corpurilor de apă la nivel național în perioada 2004-2018

Anul	Categorია corpului de apă			
	% nr. corpuri de apă naturale	% nr. corpuri de apă artificiale	% nr. corpuri de apă puternic modificate	Total
2004	76,91	2,07	21,03*	100
2007	82,11	2,79	15,09	100
2012	80,86	3,01	16,13	100
2013	81,64	2,43	15,93	100
2015	81,60	2,28	16,12	100
2016	81,60	2,28	16,12	100
2017	81,60	2,28	16,12	100
2018	81,60	2,28	16,12	100

* inclusiv corpurile de apă considerate posibil a fi puternic modificate, conform nivelului de informații disponibile la acel moment (2004)

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, rapoarte conform cerințelor art. 5 și 13 ale Directivei Cadru Apă 2000/60/CE)

Reactualizarea clasificării și numărului corpurilor de apă se va realiza pentru pregătirea celui de-al treilea ciclu de planificare odată cu aplicarea cerințelor art. 13 al Directivei Cadru Apă 2000/60/CE.

Criteriile pentru identificarea presiunilor hidromorfologice utilizate în Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr.80/2011 (definite în cadrul Proiectului Regional UNDP-GEF al Dunării), au fost utilizate și în Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016, ținând cont de intensitatea presiunii, stabilită pe baza unor parametri abiotici, precum și efectul acestora asupra biotei. Astfel, în cadrul celui de-al doilea Plan Național de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice din România au fost inventariate tipurile de presiuni hidromorfologice potențial semnificative identificate la nivel național (tabel II.1.1.4.2), datorate următoarelor categorii de lucrări:

- Lucrări de barare transversală situate pe corpul de apă – de tip baraje, praguri de fund, lacuri de acumulare cu suprafețe mai mari de 0,5 km², cu efecte asupra regimului hidrologic, stabilității albiei, transportului sedimentelor și a migrării biotei, care întrerup conectivitatea longitudinală a corpului de apă;
- Lucrări în lungul râului - de tip diguri, amenajări agricole și piscicole, lucrări de regularizare și consolidare maluri, tăieri de meandre - cu efecte asupra vegetației din lunca inundabilă și a zonelor de reproducere și asupra profilului longitudinal al râului, structurii substratului și biotei, care conduc la pierderea conectivității laterale;
- Prelevări și restituții/ derivații - prize de apă, restituții folosințe (evacuări), derivații cu efecte asupra curgerii minime, stabilității albiei și biotei;
- Canale navigabile – cu efecte asupra stabilității albiei și biotei.

Aceste lucrări au fost executate pe corpurile de apă în diverse scopuri, și anume: asigurarea cerinței de apă, regularizarea debitelor naturale, apărarea împotriva efectelor

distructive ale apelor, producerea energiei electrice, combaterea excesului de umiditate, etc, cu efecte funcționale pentru comunitățile umane (alimentare cu apă potabilă și industrială, irigații, etc.).

Potrivit Planului național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016, centralizarea la nivel național a presiunilor care afectează în mod semnificativ caracteristicile hidromorfologice ale corpurilor de apă este prezentată în continuare în tabelul II.1.1.4.2 și figura II.1.1.4.1. Astfel, la nivel național s-au identificat 1.960 presiuni hidromorfologice potențial semnificative. În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative – alterări hidromorfologice cu atingerea obiectivelor de mediu de către corpurile de apă de suprafață, la nivel național s-a identificat un număr de 226 presiuni hidromorfologice semnificative.

Presiuni hidromorfologice potențial semnificative ale corpurilor de apă

Tabel II.1.1.4.2

Nr. crt.	Presiuni hidromorfologice		Număr	Lungime (km)	Exemple
1	Lucrări de barare transversală situate pe corpul de apă	Lacuri de acumulare*	231		Acumulările au fost construite cu scopuri multiple: apărare împotriva inundațiilor, alimentare cu apă potabilă și industrială, energetic, irigații, piscicultură. Cele mai importante acumulări la nivel național sunt reprezentate de: Murani, Surduc, Poiana Mărului, Ișalnița, Fântânele, Caraula, Olt, Lotru, Cibin, Vidraru, Pecineagu, Văcărești, Bolboci, Măneciu, Paltinu, Siriu, PF1, PFII, Horia, Gura Apelor, Oașa, Tău, Lugașu, Tileag, Drăgan, Iad, Colibi, Someșul Cald, Gilău, Izvorul Muntelui, Bucecea, Rogojești, Stâncă Costești, Solești, Râpa Albastră, Pușcași, etc.
2	Lucrări în lungul cursurilor de apă	Îndiguiri		9.309	Cele mai importante lucrări de regularizare și îndiguiri sunt localizate pe râurile Aranca, Bega, BegaVeche, Timiș, Jiu, Baboia, Jieț, Hușnița, Olt, Râul Negru, Hârtibaciu, Dâmbovița, Vedea, Călmățui, Chiciu - Isaccea, Isaccea - Sulina, Prahova, Ialomița, Buzău,

Nr. crt.	Presiuni hidromorfologice		Număr	Lungime (km)	Exemple
					Crișul Alb, Crișul Negru, Teuz, Barcău, Mureș, Târnava, Orăștie, Cerna, Someș, Crasna, Tur, Siret, Bistrița, Prut, Bârlad, Jijia.
	Lucrări de regularizare			6750	
3	Lucrări de prelevare și restituție a apelor	Prelevări de apă	103		
		Restituții	38		
		Derivații și canale	99	952	Scopul lor fiind suplimentarea debitului afluent pentru anumite acumulări, precum și asigurarea cerinței de apă pentru localitățile aferente producând modificări semnificative ale debitelor cursurilor de apă pe care funcționează. Derivațiile cele mai importante sunt: Cerna - Motru, Canalul de alimentare Timiș-Bega, Nera, Motru/Tismana, Jieț/Lotru, Buta/Acumulare Valea de Pești, Ialomița-Mostiștea-Dridu-Hagiești, Crișul Repede, Tileagd – Sacadat, Canalul Matca, Cătămărești, Pușcași și Râpa Albastră, Râușor-Odovașnița - Cârlete, Vulcănița, Canalul Timiș și Lueta, Argeș/Dâmbovița, Ilfov/Dâmbovița, Iara (Lindru, Calu)-Dumitreasa, Pârâul Negru (Negruța)-Dumitreasa, Dumitreasa-Someșul Rece.
4	Canale navigabile				Fluviul Dunărea este principala rută navigabilă din România; de asemenea, canalul Dunăre – Marea Neagră (CDMN) și canalul Poarta Albă – Midia – Navodari (CPAMN). Singura rută navigabilă pe râurile interioare este canalul Bega. În prezent, pe canalul Bega se desfășoară doar navigație de

Nr. crt.	Presiuni hidromorfologice	Număr	Lungime (km)	Exemple
				agrement, foarte redusă și doar pe tronsonul Timișoara – Sânmihaiul Român, datorită nefuncționării ecluzei de la Sânmihaiul Român.

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

Pe lângă impactul produs de alterările hidromorfologice existente asupra stării corpurilor de apă, există o serie de proiecte aflate în diferite stadii de planificare și implementare, care pot contribui la alterarea fizică a corpurilor de apă. Viitoarele proiecte de infrastructură au ca principale scopuri asigurarea cerinței de apă, apărarea împotriva inundațiilor, producerea de energie electrică, asigurarea condițiilor de navigație etc.

În cadrul acțiunilor de dezvoltare a Planurilor de Amenajare ale bazinelor hidrografice și Planurilor de Management privind Riscul la Inundații s-a desfășurat procesul de identificare și prioritizare a investițiilor necesare pentru atingerea obiectivelor propuse de către strategiile naționale din domeniu. Aceste acțiuni s-au materializat prin elaborarea unor liste cu lucrări propuse (proiecte) împărțite pe trei orizonturi: termen scurt - până în 2015, termen mediu - 2015-2018 și termen lung - după 2018.

Directiva Cadru a Apei subliniază rolul esențial al cantității și dinamicii apei ca suport al calității ecosistemelor acvatice și îndeplinirii obiectivelor de mediu. Conform acesteia, lista elementelor de calitate aferentă obiectivelor de mediu pentru fiecare categorie de apă de suprafață cuprinde: elemente hidromorfologice și elemente fizico-chimice și poluanți specifici care reprezintă suport pentru elementele biologice. Regimul hidrologic este inclus în categoria elementelor hidromorfologice.

La nivel european, preocupările în ceea ce privește definirea unui debit ecologic au apărut ca urmare a cerințelor Directivei Cadru a Apei cu privire la stabilirea unui regim hidrologic care să reprezinte suport pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu („debit ecologic” – „ecological flow”).

Pentru a sprijini Statele Membre în identificarea unui regim hidrologic care să reprezinte suport pentru atingerea și menținerea stării bune a apelor sau pentru nedeteriorarea stării ecologice existente, la nivelul Comisiei Europene în cadrul Strategiei de Implementare Comună a Directivei Cadru a Apei a fost elaborat, în anul 2015, Ghidul nr. 31 - Debitul ecologic în implementarea Directivei Cadru a Apei/Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive - Guidance Document no. 31. Acest ghid prezintă noțiunea de „debit ecologic” în contextul implementării Directivei Cadru a Apei ca „un regim hidrologic care să asigure atingerea obiectivelor de mediu prevăzute de Directiva Cadru a Apei pentru corpurile naturale de apă de suprafață, așa cum se menționează în articolul 4(1)”. Prin urmare, debitul ecologic trebuie să fie stabilit astfel încât să mențină, într-o anumită măsură, dinamica naturală a curgerii apei, adică să fie variabil în timp și spațiu. Debitul ecologic trebuie să conducă la atingerea și menținerea stării ecologice bune pentru corpurile de apă naturale sau nedeteriorarea stării ecologice acolo unde este cazul.

În calitate de Stat Membru, România trebuie să răspundă tuturor cerințelor Uniunii Europene și implicit cerinței de asigurare a unui debit ecologic. În România, nu există legiferat modul de determinare a debitului ecologic. În acest context, Administrația

Națională “Apele Române” a solicitat Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor elaborarea unei Metodologii de determinare a debitului necesar protecției ecosistemelor acvatic/debitului ecologic pe baza Ghidului Comisiei Europene nr. 31 - Debiturile ecologice în implementarea Directivei Cadru a Apei, aceasta fiind elaborată în anul 2015. Incepând cu anul 2017, se află în pregătire proiectul de act normativ prin care se propune aprobarea prin hotărâre a Guvernului a Metodologiei pentru determinarea debitului ecologic.

Actualizarea inventarului presiunilor hidromorfologice potențial semnificative ale corpurilor de apă se va realiza în anul 2020, în cadrul procesului de actualizare a Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice pentru cel de-al treilea ciclu de planificare (2022-2027), în vederea stabilirii măsurilor necesare pentru îmbunătățirea stării ecologice /potențialului ecologic a corpurilor de apă de suprafață.

II.1.2. Prognoze

II.1.2.1. Disponibilitatea, cererea și deficitul de apă

Prognoza cerințelor de apă pentru folosințe (populație, industrie, irigații, zootehnie, acvacultură/piscicultură) pentru orizontul de timp 2020 – 2030

Prognoza cerințelor de apă s-a determinat în anul 2014 în cadrul temei: Actualizarea studiilor de fundamentare a P.A.B.H. - Evaluarea cerințelor de apă (an de referință 2011) la nivelul celor 11 Administrații Bazinale de Apă, pentru orizontul de timp 2020 - 2030.

Pentru realizarea prognozei cerințelor de apă pentru orizontul de timp 2020 - 2030 a fost aplicată „Metodologia de prognoză a cerințelor de apă ale folosințelor”, elaborată în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, metodologie aplicată în elaborarea Planului Național de Amenajare a Bazinelor Hidrografice, parte componentă a Schemei Directoare de Amenajare și Management a Bazinelor Hidrografice.

Prognoza cerințelor de apă s-a determinat prin metode specifice de prognoză pentru fiecare categorie de folosință de apă:

- Populație;
- Industrie;
- Irigații;
- Zootehnie;
- Acvacultură/piscicultură.

În elaborarea **prognozei cerințelor de apă pentru populație** s-a ținut cont de:

- datele puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică prin Recensământul Populației și Locuințelor realizat în anul 2011;
- datele statistice privind evoluția populației din România realizată de Organizația Națiunilor Unite (Departamentul pentru Economie și Afaceri Sociale – Divizia Populației) în lucrarea „World Population Prospects: The 2012 Revision” publicată la 13 iunie 2013;
- repartiția populației pe medii de locuire;

- coeficientul de creștere a gradului de urbanizare pentru România (conform statisticii Organizației Națiunilor Unite (Departamentul pentru Economie și Afaceri Sociale – Divizia Populației) din lucrarea „World Urbanization Prospects: The 2011 Revision. Average Annual Rate of Change the Percentage Urban by Major Area, Region and Country” publicată în octombrie 2012;
- prognoza evoluției populației pentru orizontul de timp 2020-2030;
- rata de utilizare a apei pentru populație în zonele urbane/rurale, la nivelul României;
- prevederile *Programului Operațional Sectorial de Mediu (POS MEDIU)*.

Prognoza cerințelor de apă pentru populație s-a realizat pentru trei scenarii în funcție de rata fertilității: scenariul minimal (rata scăzută a fertilității), scenariul mediu (rata medie a fertilității) și scenariul maximal (rata ridicată a fertilității).

Prognoza cerințelor de apă pentru industrie s-a determinat prin metoda prelevărilor pe locuitor, având la bază:

- volumul de apă industrială prelevat la nivelul anului de referință, volum ce a fost preluat din Balanța Apei elaborată de Administrația Națională „Apele Române”;
- populația la nivelul anului de referință;
- evoluția principalilor indicatori economico - sociali furnizată de Comisia Națională de Prognoză, prin publicația "*Proiecția principalilor indicatori economico - sociali în profil teritorial până în 2016*", publicat în iunie 2013.

Ca și în cazul prognozei cerințelor de apă pentru populație, prognoza cerințelor de apă pentru industrie s-a realizat pentru trei scenarii de prognoză.

Pentru calculul **prognozei cerințelor de apă pentru irigații** s-au luat în considerare:

- volumele de apă prelevate pentru irigații în anii anteriori etapei de calcul;
- suprafețele prognozate a fi irigate în conformitate cu Strategia Investițiilor în Sectorul Irigațiilor, elaborată de Fidman Merk at S.R.L. (Ianuarie 2011) pentru Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Proiectul de Reabilitare și Reformă a Sectorului de Irigații;
- suprafețele prognozate a fi amenajate pentru irigații cu normele de udare aferente la nivel național, conform informațiilor primite de la Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (ANIF).

Calculul de prognoză s-a realizat pentru trei scenarii de prognoză.

Prognoza cerințelor de apă pentru zootehnie se referă în mod exclusiv la cerința de apă necesară creșterii animalelor în regim industrial, pentru animalele crescute în gospodăriile populației volumele de apă necesare s-au considerat a fi înglobate în cerința de apă pentru populația din mediul rural.

Pentru calcul prognozei cerințelor de apă pentru zootehnie s-au luat în considerare:

- datele furnizate de Institutul Național de Statistică ce cuprind efectivele de animale, pe categorii de animale, forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe pentru anul de referință (2011);
- numărul populației la nivelul anului de referință;
- prognoza evoluției numărului de locuitori pentru orizontul de timp 2020 - 2030 determinată anterior;
- cerința medie de apă pentru animalele crescute în regim industrial.

Calculule de prognoză s-au realizat pentru trei scenarii de prognoză în funcție de coeficienții estimați ai creșterii economice.

Prognoza cerințelor de apă pentru acvacultură/piscicultură s-a realizat luând în considerare:

- volumele de apă prelevate în anii anteriori pentru acvacultură/piscicultură, volume ce au fost preluate din Balanța Apei elaborată de Administrația Națională „Apele Române”;
- suprafețele amenajărilor piscicole – pepiniere și crescătorii potrivit Registrului Unităților de Acvacultură (RUA actualizarea martie 2014) a Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură.

Calculule de prognoză s-au realizat pentru trei scenarii de prognoză care prevăd o creștere ponderată a suprafețelor amenajate pentru acvacultură.

În tabelul nr. II.1.2.1.1 este redată cerința de apă prognozată pe folosințe apă, pentru orizontul de timp 2020-2030, în cazul scenariului mediu.

Tabel nr. II.1.2.1. Centralizator privind

cerința de apă pentru orizonturile de timp 2020 și 2030

<i>Folosința de apă</i>	<i>CERINȚA DE APĂ (mil. mc)</i>	
	2020	2030
Populație	2.088	2.097
Industrie	6.664	7.383
Irigații	562	1.689
Zootehnie	172	164
Acvacultură	818	949
Total România	10.304	12.282

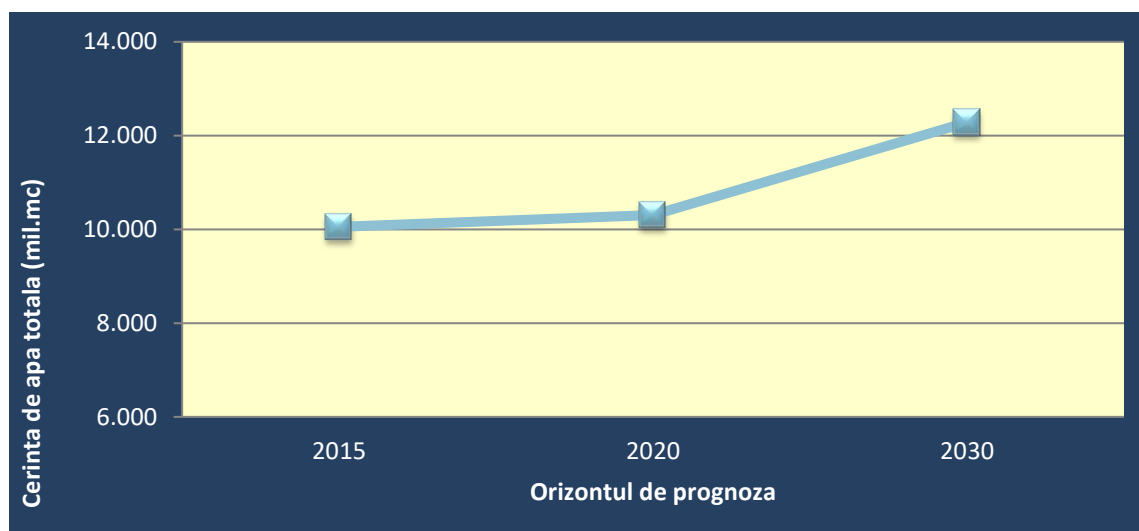

Figura II.1.2.1.1 Prognoza cerinței de apă totală la nivel național pentru orizontul de timp 2015 -2030.

Date și informații despre prognozele privind disponibilitatea, cererea și deficitul de apă se găsesc la nivel național. La nivelul județului nu sunt informații și date relevante despre prognoza disponibilității, cererii și deficitului de apă.

Sursa informațiilor: Institutul Național de Statistică – Anuar Statistic al României
http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

II.1.2.2 Riscurile și presiunile inundațiilor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 53 Cod indicator AEM: CLIM 17
DENUMIRE	INUNDAȚII
DEFINIȚIE	Indicatorul evidențiază tendința producerii de inundații majore la nivel național, precum și schimbările preconizate în variația inundațiilor cu o perioadă de revenire de 100 de ani.

Inundațiile reprezintă unul dintre hazardele principale din țara noastră, care prin intensitate și amploare amenință populația, activitatea economică, mediul, valorile culturale și de patrimoniu.

În România inundațiile sunt posibile pe tot parcursul anului, acestea având ca sursă revărsări naturale ale cursurilor de apă, precipitațiile abundente, topirea zăpezilor, blocajele datorate podurilor de gheață sau plutitorilor, etc.

Practica mondială a demonstrat că apariția inundațiilor nu poate fi evitată, însă ele pot fi gestionate, iar efectele lor pot fi reduse printr-un proces sistematic, reprezentat de măsuri și acțiuni menite să contribuie la diminuarea riscului asociat acestor fenomene.

În urma analizării și prelucrării hărților de hazard și de risc la inundații elaborate la nivelul fiecărui bazin/spațiu hidrorafic din România, aferente scenariului mediu, corespunzător debitului max cu probabilitatea de depășire 1%, respectiv inundații care se pot produce în medie **o dată la 100 de ani** a rezultat, pentru teritoriul țării, o serie de date și informații care constituie o serie indicatori care descriu consecințele pe care inundațiile le pot avea asupra populației și mediului înconjurător:

- Populația potențial afectată în acest scenariu se regăsește repartizată în aproximativ 3.783 de localități răspândite pe întreg teritoriul țării noastre și reprezintă cca. 4% (aproximativ 830.000 loc. din totalul populației României); cele mai afectate județe din punct de vedere al populației situate în interiorul zonelor inundabile sunt: Bihor, Mureș, Brașov și Cluj;
- 33 de instalații I.E.D (instalații privind emisiile industriale – desemnate prin Directiva „Industrial Emissions Directive”) sunt supuse riscului de a fi inundate pe teritoriul României;
- Siturile de importanță comunitară SCI, ariile de protecție specială avifaunistică SPA, habitate, zone vulnerabile; la nivelul țării 469 de zone protejate se regăsesc în zone inundabile, detaliate astfel: 204 zone protejate pentru captarea apei în scopul consumului uman; 79 de arii de protecție specială avifaunistică (SPA), 86 de situri de importanță comunitară (SCI), și 100 de arii naturale protejate de interes național;
- Infrastructura afectată: aproximativ 700 km de cale ferată ar putea fi afectată de inundații, 650 km de drum național/european; 1300 km de drum județean și 1000 km de drum comunal;
- Patrimoniului cultural poate fi afectat de efectele negative ale inundațiilor. În acest sens pentru România au fost luate în considerare bisericile, monumentele și muzeele aflate în interiorul zonelor inundabile, rezultând astfel cca. 293 de biserici, 13 muzee și 15 monumente culturale.

Inundațiile pot fi clasificate în funcție de sursa acestora (râuri și lacuri, ploi torențiale în zone urbane unde capacitatea de retenție a sistemului de canalizare este depășită, ape maritime), mecanismul inundației (depășiri naturale, avarierea infrastructurii de apărare sau blocaje), precum și de alte caracteristici (inundații instantanee – viituri, inundații cauzate de topirea zăpezii). În Europa, inundațiile și furtunile reprezintă cele mai importante dezastre naturale care produc pierderi economice semnificative (deteriorarea infrastructurii, locuințelor terenurilor agricole). De asemenea, inundațiile pot cauza pierderi de vieți omenești și strămutarea populației, în special în cazul viiturilor, putând avea efecte adverse asupra sănătății umane, mediului și patrimoniului natural.

Având în vedere consecințele inundațiilor și multitudinea de factori care le influențează, Strategia națională de gestionare pe termen mediu și lung a riscului la inundații are ca scop definirea cadrului pentru orientarea coordonată, intersectorială a tuturor acțiunilor, în vederea prevenirii și reducerii consecințelor inundațiilor asupra activităților socio-economice, vieții și sănătății oamenilor și asupra mediului. Aceasta vizează o gestionare integrată a apei și a resurselor adiacente: amenajarea teritoriului și dezvoltarea urbană, protecția naturii, dezvoltarea agricolă și silvică, protecția infrastructurii de transport, a construcțiilor și a zonelor turistice, protecția individuală ș.a.

Pentru gestionarea riscului la inundații strategia stabilește aplicarea unor politici, proceduri și practici având ca obiective identificarea, analiza și evaluarea, tratarea, monitorizarea și reevaluarea riscurilor în vederea reducerii acestora astfel încât comunitățile umane, toți cetățenii, să poată trăi, munci și să-și satisfacă nevoile și aspirațiile într-un mediu fizic și social durabil.

Se estimează că încălzirea globală va intensifica ciclul hidrologic și va crește frecvența acestor evenimente în multe zone ale Europei. Totuși, modificările estimate privind frecvența și magnitudinea inundațiilor prezintă o incertitudine ridicată. Astfel, în regiunile

cu acumulări de zăpadă nesemnificative, riscul producerii unor inundații în anotimpul de primăvară va fi redus.

România s-a confruntat, în timpul primului deceniu al acestui secol cu o serie de fenomene meteorologice extreme, ce au determinat producerea de inundații. Producerea fenomenelor meteo-hidrologice extreme au ca efect atât pierderea de vieți omenești, cât și pierderi economice semnificative în toate sectoarele de activitate, iar modelele climatice globale indică faptul că frecvența și intensitatea acestor evenimente vor crește. Ținând cont de aceste prognoze, adaptarea la efectele schimbărilor climatice va fi un element important în politica națională a României privind schimbările climatice și în dezvoltarea țării în general.

II.1.3 Utilizarea și gestionarea eficientă a resurselor de apă

Regimul hidrologic al râurilor României este direct influențat de precipitații, relief, soluri, vegetație și structura geologică, adică de mediul în care se formează, fapt deosebit de bine conturat în cadrul țării noastre. În afară de zonalitatea verticală a climei, o mare influență asupra regimului hidrologic o are zonalitatea climatică orizontală, în special regimul precipitațiilor și temperaturii aerului.

Până în prezent studiile au arătat, de exemplu, că frecvența inundațiilor este mai mare în lunile de primăvară, martie-aprilie, și în cele de vară, iulie-august. Resursa de apă este mai redusă în lunile aprilie și septembrie și în acest caz eforturile de gestionare a acesteia trebuie orientate către asigurarea disponibilului de apă la sursă. O problemă actuală o reprezintă precipitațiile scurte de mare intensitate care conduc la creșterea numărului de hazarde de inundații de tip viituri rapide (flash flood).

România este caracterizată printr-o distribuție neuniformă în spațiu a resurselor de apă ale râurilor, cele mai bogate fiind bazinele hidrografice cu suprafețe relativ mici, dar cu altitudini mari, iar cele mai sărace în resursele de apă sunt bazinele sfluenților direcți ai fluviului Dunărea și ai Litoralului. În ceea ce privește distribuția în timp resursele de apă ale râurilor au mari variații sezoniere.

În ceea ce privește resursa de apă subterană acviferele capabile să asigure debite importante pentru alimentarea cu apă a populației sunt cele acumulate în formațiunile cuaternare din luncile inundabile, terasele și conurile aluviale ale râurilor.

Având în vedere caracterul limitat al resursei de apă subterană, direct dependentă de precipitații și de volumele exploatate, în general, apa freatică este utilizată pentru irigații și industrie iar pentru alimentarea populației sunt utilizate izvoare și apa subterană din acviferul de adâncime. Există zone unde acviferul freatic este folosit pentru alimentarea populației dar în procent scăzut. În situația în care resursa disponibilă este depășită de debitul anual captat pe termen lung, nivelul apelor subterane este supus modificărilor antropogenice care ar putea conduce la supraexploatare.

Caracterul limitat și vulnerabil al resurselor de apă precum și indispensabilitatea resurselor de apă subliniază necesitatea valorificării și protecției acestora împotriva epuizării și degradării.

Schimbările climatice reprezintă unul din principalii factori cu impact major asupra resursei de apă atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ.

Pentru a asigura disponibilul de apă la sursă în România ținând cont de distribuția (variabilitatea) în spațiu și timp a resurselor de apă, caracterul limitat al resurselor de apă, variația regimului de curgere, caracterul torențial al bazinelor hidrografice, variația spațio-temporală a calității apelor și schimbările climatice trebuie întreprinse următoarele măsuri:

- **Măsuri de adaptare pentru asigurarea disponibilului de apă la sursă:**
 - realizarea de noi infrastructuri de transformare a resurselor hidrologice în resurse socioeconomice: noi lacuri de acumulare, noi derivații interbazinale și altele asemenea;
 - modificarea infrastructurilor existente pentru a putea regulariza debitele a căror distribuție în timp se modifică ca urmare a schimbărilor climatice: supraînălțarea unor baraje, reechiparea cu noi uvraje și altele asemenea;
 - proiectarea și implementarea unor soluții pentru colectarea și utilizarea apei din precipitații;
 - extinderea soluțiilor de reîncărcare cu apă a straturilor freatice;
 - realizarea de poldere pentru atenuarea viiturilor: acumulări nepermanente laterale cursurilor de apă.

- **Măsuri de adaptare la folosințele de apă / utilizatori:**
 - utilizarea eficientă și conservarea apei prin reabilitarea instalațiilor de transport și de distribuție a apei și prin modificări tehnologice: promovarea de tehnologii cu consumuri reduse de apă;
 - modificări în stilul de viață al oamenilor: reducerea cerințelor de apă, utilizarea pentru anumite activități a apei recirculate și altele asemenea;
 - creșterea gradului de recirculare a apei pentru nevoi industriale;
 - modificarea tipurilor de culturi agricole prin utilizarea acelor adaptate la cerințe mai reduse de apă;
 - elaborarea și implementarea unor sisteme de prețuri și tarife pentru apă în funcție de folosința de sezon și de resursa disponibilă
 - utilizarea pentru anumite destinații/folosințe a apelor de calitate inferioară;
 - îmbunătățirea legislației de mediu.

- **Măsuri care trebuie întreprinse la nivelul bazinului hidrografic:**
 - actualizarea schemelor directe de amenajare și de management, astfel încât să se ia în considerare efectele schimbărilor climatice: scăderea disponibilului la sursă, creșterea cerinței de apă;
 - aplicarea principiilor de management integrat al apei pentru cantitate și calitate;
 - introducerea chiar de la proiectare în lacurile de acumulare care se vor construi, a unor volume de rezervă care să se utilizeze doar în situații excepționale sau realizarea unor lacuri de acumulare cu regim special de exploatare pentru a suplimenta resursele de apă disponibile în situații critice;
 - transferuri inter-bazinale de apă pentru a compensa deficitul de apă în anumite bazine;
 - stabilirea unor obiective privind calitatea apei și aplicarea unor criterii de calitate a acesteia în scopul prevenirii, controlării și reducerii impactului transfrontalier, coordonarea reglementărilor și emiterii avizelor;
 - îmbunătățirea tratării apei reziduale și menajere;
 - armonizarea reglementărilor privind limitarea emisiilor de substanțe periculoase în apă;
 - identificarea zonelor cu risc potențial la inundații, deficit de apă/secetă.

- **Măsuri care trebuie întreprinse pentru managementul riscului la inundații:**
 - alegerea unor lucrări de protecție împotriva inundațiilor la nivel local destinate unor localități și structuri socio-economice în locul lucrărilor de protecție împotriva inundațiilor ample, de mari dimensiuni;

- alegerea unor soluții tehnice care să conducă la încetinirea și diminuarea inundațiilor pe măsură ce se produc, în locul supraînălțării digurilor existente sau construirii de noi diguri;
 - folosirea celor mai noi metode și tehnologii pentru reabilitarea/construirea digurilor și efectuarea lucrărilor de protecție în corelare cu planurile teritoriale de amenajare urbanistică;
 - elementele planurilor de management al riscului la inundații trebuie revizuite periodic și, dacă este cazul, trebuie actualizate, luând în considerare efectele posibile ale schimbărilor climatice asupra apariției inundațiilor;
 - creșterea gradului de conștientizare privind riscul de inundații în rândul populației expuse, măsuri adecvate înainte și după producerea acestora, încheierea de contracte de asigurare și altele asemenea;
 - îmbunătățirea capacității de răspuns a autorităților administrației publice locale cu atribuții în managementul situațiilor de urgență generate de inundații, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale.
- **Măsurile care trebuie întreprinse pentru a combate seceta / deficitul de apă se vor lua în funcție de fazele de apariție a acesteia / acestuia:**
 - servicii de monitorizare și avertizare privind scăderea debitelor/secetă la nivel național;
 - diminuarea scurgerilor în rețelele de distribuție a apei;
 - măsuri de economisire și folosire eficientă a apei: irigații, industrie;
 - cooperarea cu alte țări vizând schimbul de experiență în combaterea secetei;
 - planuri de aprovizionare prioritară cu apă a populației și animalelor/ierarhizarea restricțiilor de folosire a apei în perioade deficitare;
 - stabilirea de metodologii pentru pragurile de secetă și cartografierea secetei;
 - mărirea capacității de depozitare a apei;
 - asigurarea calității apei pe timp de secetă.

În ultima perioadă de timp se observă o variație descrescătoare a volumelor de apă prelevate. Această variație nu exprimă doar cerința efectivă de apă, ci poate exprima existența anumitor restricții în aprovizionarea cu apă, precum și efectele introducerii contorizării consumului de apă, reducerii pierderilor de apă pe rețelele de distribuție, etc.

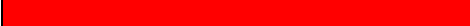
Utilizarea și gestionarea eficientă a resurselor de apă implică implementarea unor schimbări de comportament atât al producătorilor de bunuri și servicii de gospodărire a apelor, cât și al utilizatorilor, al populației față de resursele de apă și față de mediu.

II.2 Calitatea apei

II.2.1. Calitatea apei: stare și consecințe

II.2.1.1 Calitatea apei cursurilor de apă

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 67 Cod indicator AEM: WEC 04
DENUMIRE	Scheme de clasificarea a cursurilor de apă
DEFINIȚIE	Scheme de clasificarea a cursurilor de apă sunt concepute pentru a oferi o indicație privind gradul de poluare.

Clasa de calitate	Starea ecologică	Cod de culori
I	Foarte bună	
II	Bună	
III	Moderată	
IV	Slabă	
V	Proastă	

Schemele de clasificare a cursurilor de apă sunt concepute pentru a oferi o indicație privind gradul de poluare al acestora. În România, schema de clasificare a cursurilor de apă este de tip combinat și se bazează pe elemente de calitate biologice, chimice și fizico-chimice. Schemele de clasificare a cursurilor de apă evidențiază, sub aspect general, dacă a existat o ameliorare sau nu a calității acestora.

Corpul de apă este unitatea de bază care se utilizează pentru stabilirea, raportarea și verificarea modului de atingere al obiectivelor țintă ale Directivei Cadru Apă.

Conform Directivei Cadru Apă (DCA), prin „corp de apă de suprafață” se înțelege un element discret și semnificativ al apelor de suprafață: râu, lac, canal, sector de râu, sector de canal, ape tranzitorii, o parte din apele costiere.

"Starea bună a apelor de suprafață" înseamnă starea atinsă de un corp de apă de suprafață atunci când, atât starea sa ecologică, cât și starea chimică sunt cel puțin "bune".

"Starea ecologică" este o expresie a calității structurii și funcționării ecosistemelor acvatice asociate apelor de suprafață.

Pentru categoriile de ape de suprafață, evaluarea stării ecologice pentru corpurile de apă de suprafață se realizează pe 5 stări de calitate, respectiv: foarte bună, bună, moderată, slabă și proastă.

Evaluarea elementelor de calitate biologice, chimice și fizico-chimice se face pe baza Cu privire la elementele hidromorfologice, în tabelele de mai jos se prezintă încadrarea corpurilor de apă (râuri, lacuri) în clasele corespunzătoare.

Se face precizarea că aceste 3 clase de stare / potențial ecologic (clasa 1, clasa 2, clasa 3 și situațiile M, N, U) corespund metodologiei INHGA de evaluare a stării/ potențialului ecologic din punct de vedere al elementelor hidromorfologice, după cum urmează:

Sistem de clasificare - metodologie INHGA

Clasa 1: stare ecologică foarte bună/ potențial ecologic maxim

Clasa 2: stare ecologică bună/ potențial ecologic bun

Clasa 3: stare ecologică moderată/ potențial ecologic moderat, stare ecologică proastă/ potențial ecologic prost și stare ecologică slabă/ potențial ecologic slab

M - monitorizat dar nu este utilizat în evaluarea stării,

N - nerelevant,

U - neevaluat (fără informații)

Tabel nr.II 2.1.1 Rezultatele evaluării stării hidromorfologice a corpurilor de apă la nivelul Spațiului Hidrografic Crișuri

Categorie corp de apă	Clasa 1	Clasa 2	Clasa 3	M,N,U	Total
Râuri	30	133	69	0	232
Lacuri	0	1	4	4	9
Nr.total corpuri de apă	30	133	71	4	241

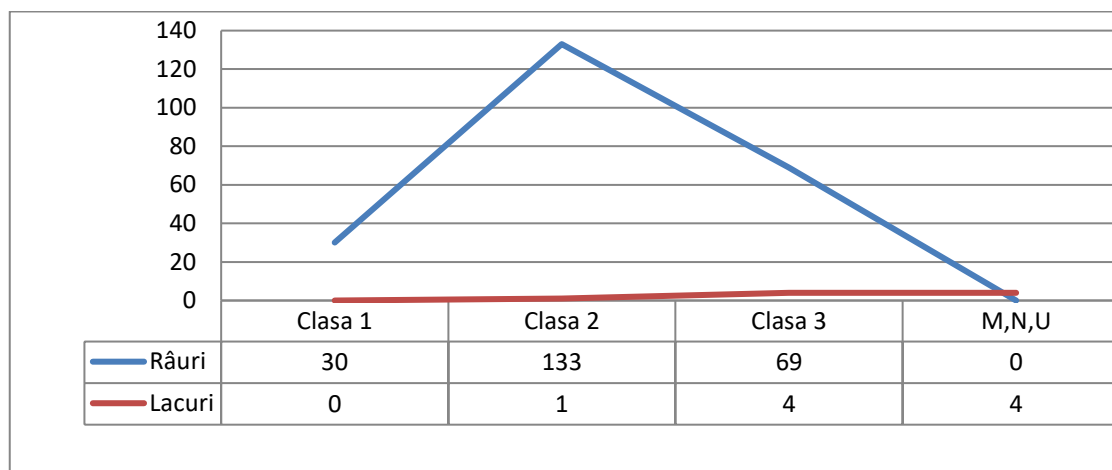

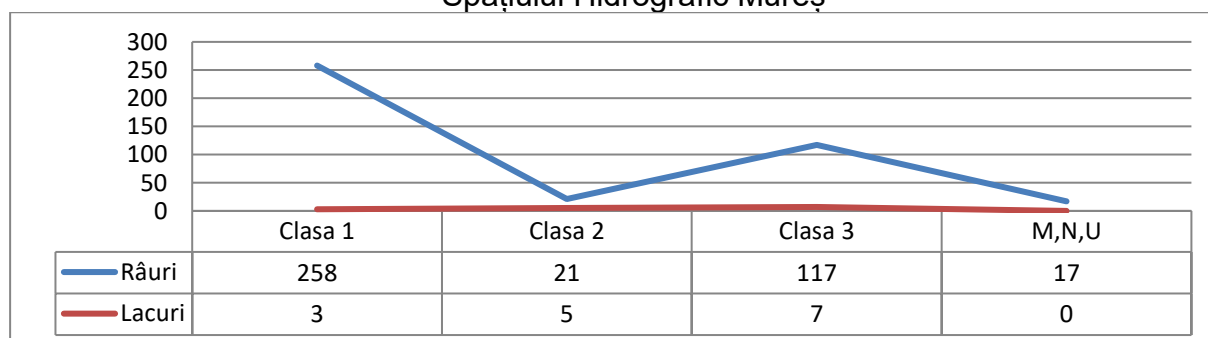
Fig. nr.II 2.1.3 Rezultatele evaluării stării hidromorfologice a corpurilor de apă la nivelul Spațiului Hidrografic Crișuri

Sursa : Planul de managementul bazinal al Spațiului hidrografic Crișuri 2016 - 2021

Tabel nr.II 2.1.2 Rezultatele evaluării stării hidromorfologice a corpurilor de apă la nivelul Spațiului Hidrografic Mureș

Categorie corp de apă	Clasa 1	Clasa 2	Clasa 3	M,N,U	Total
Râuri	258	21	117	17	513
Lacuri	3	5	7	0	15
Nr.total corpuri de apă	361	26	124	17	528

Fig. nr.II 2.1.4 Rezultatele evaluării stării hidromorfologice a corpurilor de apă la nivelul Spațiului Hidrografic Mureș

Sursa : Planul de managementul bazinal al Spațiului hidrografic Mureș 2016 - 2021

Tabel nr.II 2.1.3 Rezultatele evaluării stării hidromorfologice a corpurilor de apă la nivelul Spațiului Hidrografic Banat

Categorie corp de apă	Clasa 1	Clasa 2	Clasa 3	M,N,U	Total
Râuri	79	157	64	0	30
Lacuri	0	4	5	0	9
Nr.total corpuri de apă	79	161	69	0	309

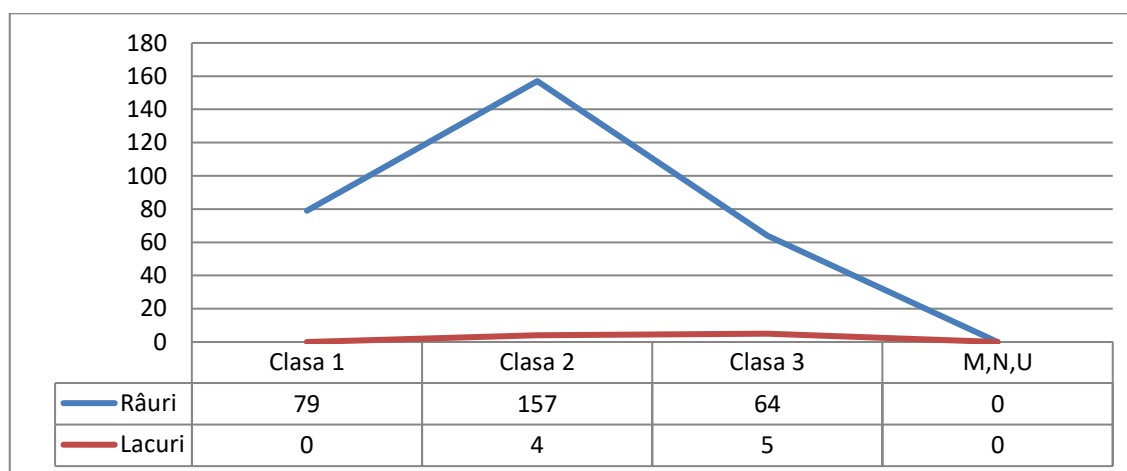

Fig. nr.II 2.1.5 Rezultatele evaluării stării hidromorfologice a corpurilor de apă la nivelul Spațiului Hidrografic Banat

Sursa : Planul de managementul bazinal al Spațiului hidrografic Banat 2016 - 2021

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 19 Cod indicator AEM: CSI 19
DENUMIRE	Substanțele consumatoare de oXgen din râuri
DEFINIȚIE	Indicatorul principal pentru starea de oXgenare a corpurilor de apă este consumul biochimic de oxygen după 5 zile de incubație (CBO₅) cae reprezintă necesarul de oxygen al organismelor acvatic care consumă materii organice ușor oXdabile prezentate în mediul acvatic. Indicatorul prezintă situația actuală și tendințele concentrațiilor de CBO₅ și amoniu (NH₄⁺) din râuri

Prezența în mediul acvatic a unor cantități mari de substanțe organice pot determina deteriorarea calității chimice și biologice a ecosistemelor lotice, diminuarea diversității comunităților acvatice și o contaminare microbiologică care poate afecta calitatea apei potabile și a apei de îmbăiere.

Sursele de substanțe organice sunt evacuările provenite din stațiile de epurare a apelor uzate, efluenții industriali și scurgerile provenite din agricultură. Poluarea organică conduce la creșterea vitezelor proceselor metabolice care necesită oXgen. Acest fapt poate avea ca rezultat dezvoltarea unor zone acvatice anaerobe (lipsite de oXgen). Descompunerea substanțelor organice cu azot, în condiții anaerobe, conduce la

creșterea concentrațiilor de amoniu care este toXc pentru viața acvatică (atunci când depășește anumite concentrații) în funcție de temperatura, salinitatea și pH-ul apei. Indicatorul principal pentru starea de oXgenare a corpurilor de apă este consumul biochimic de oXgen după 5 zile de incubație (CBO5), care reprezintă necesarul de oXgen al organismelor acvatice care consumă materiile organice ușor oXdabile prezente în mediul acvatic.

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 20 Cod indicator AEM: CSI 20
DENUMIRE	Nutrienți în apă
DEFINIȚIE	Indicatorul global al poluării cu substanțe nutritive a corpurilor de apă. Indicatorul cuantifică ortofosfații solubili și azotații prezenți în râuri, și este utilizat pentru a evidenția variațiile geografice ale concentrațiilor de nutrienți și evoluția lor în timp.

Intrările mari de azot și fosfor din zonele urbane, industriale și zonele agricole în corpurile de apă subterane și de suprafață pot duce la eutrofizare. Acest lucru provoacă schimbări ecologice care pot duce la deteriorarea stării ecologice, la dispariția unor specii de plante și animale și au un impact negativ asupra utilizării ulterioare a apei (potabilizare, îmbăiere, etc.).

Indicatorul numit generic "*nutrienți în apă*" este un indicator global al poluării cu substanțe nutritive a corpurilor de apă. Astfel, indicatorul cuantifică ortofosfații solubili și azotații prezenți în râuri, fosforul total prezent în lacuri și azotații prezenți în apele subterane.

Excesul de nutrienți, indiferent de sursa din care provin, ajunge prin spălare sau infiltrație în corpurile de apă (ape subterane, râuri, lacuri, etc.). În mod natural nitrații (NO₃-) și ortofosfații (PO₄³⁻) din ape provin din dejecțiile animalelor acvatice (peștilor cu precădere), din solul ce formează cuveta lacustră sau din descompunerea materiei organice specifice acviferului. Surplusul de fosfați și nitrați provine din activitățile antropice, respectiv din dejecții umane și din diverse surse industriale și agricole (îngrășăminte și dejecții animaliere).

Prezența în apele uzate, în cantități mari, a nutrienților, determină contaminarea râurilor și lacurilor care pot suferi procesul de eutrofizare sau de "înflorire". Deosebit de important este că ajunși în apa potabilă, nitrații se transformă în nitriți și provoacă sugarilor o boală letală a sângelui numită "maladia albastră".

Nitrații și ortofosfații se monitorizează în apele de suprafață, atât în râuri cât și în lacuri, și sunt indicatori ce contribuie la evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață.

În vederea reducerii potențialului de poluare cu nitrați în zonele vulnerabile se impun următoarele măsuri:

- utilizarea metodelor specifice sistemelor de agricultură durabilă și biologică
- utilizarea de materiale organice reziduale provenite de regula din sectorul zootehnic (de preferință a celor solide compostate) în combinație cu îngrășămintele minerale pentru asigurarea cu nutrienți a culturilor dar și pentru conservarea stării de fertilitate a solului
- depozitarea reziduurilor zootehnice în afara zonelor sensibile și departe de sursele de apă, în scopul minimizării poluării acestora
- utilizarea de tehnici de irigare care să nu ducă la infiltrarea fertilizanților în subsol
- protecția solului împotriva eroziunii

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 65 Cod indicator AEM: VHS 02
DENUMIRE	Substanțele periculoase din cursurile de apă
DEFINIȚIE	Indicatorul cuantifică concentrațiile (medii anuale) de substanțe periculoase prezente în cursurile de apă. Substanțele periculoase solicitate pentru raportare sunt cele listate în HG nr. 351/2005, privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase, modificată și completată prin HG. Nr. 1038/2010.

Multe dintre substanțele chimice existente pe piață ajung în mediul acvatic și au efecte dăunătoare asupra resurselor de apă de suprafață și implicit asupra omului. Ele se degradează lent și se acumulează în sediment și de-a lungul lanțurilor trofice. Prin urmare, este important ca nivelul acestor substanțe potențial dăunătoare să fie monitorizat în componentele mediului înconjurător.

Substanțele periculoase – reprezintă substanțele sau grupurile de substanțe care sunt toxice, persistente și care tind să se bioacumuleze și alte substanțe sau grupuri de substanțe care conduc la un nivel echivalent ridicat de preocupare.

Substanțe prioritare – substanțe care reprezintă un risc semnificativ de poluare asupra mediului acvatic și prin intermediul acestuia asupra omului și folosințelor de apă.

II.2.1.2 Calitatea apei lacurilor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 20 Cod indicator AEM: CSI 20
DENUMIRE	Nutrienți în apă
DEFINIȚIE	Indicatorul cuantifică fosforul total prezent în lacuri și este utilizat pentru a evidenția variațiile geografice ale concentrațiilor acestuia și evoluția lor în timp

Indicatorul numit generic “*nutrienți în apă*” este un indicator global al poluării cu substanțe nutritive a corpurilor de apă. Astfel, indicatorul cuantifică ortofosfații solubili și azotații prezenți în râuri, fosforul total prezent în lacuri și azotații prezenți în apele subterane.

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 66 Cod indicator AEM: VHS 03
DENUMIRE	Substanțele periculoase din lacuri
DEFINIȚIE	Indicatorul cuantifică concentrațiile (medii anuale) de substanțe periculoase prezente în lacuri. Substanțele periculoase solicitate pentru raportare sunt cele listate în HG nr. 351/2005, privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase, modificată și completată prin HG. Nr. 1038/2010.

Pentru acest indicator s-au avut în vedere raportarea substanțelor prioritare din HG 1038/2010 care stau la baza evaluării stării chimice a apelor de suprafață. De asemenea, prin depășiri față de SCM se înțelege atât depășirile față de SCM-MA cât și față de SCM-MAC (conform H.G. 1038/2010).

Pentru anul 2019 nu deținem date și informații datorită nefuncționării sistemului internațional dedicat al A.N. Apele Române pentru evaluarea integrată și caracterizarea parametrilor de calitate ai apei, sistem necesar în procesarea tuturor datelor de monitorizare, atât la nivel bazinal, cât și la nivel național.

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 64 Cod indicator AEM: VHS 01
DENUMIRE	Pesticidele din apele subterane
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă concentrația unei substanțe active sau suma concentrațiilor substanțelor active din clasa pesticidelor determinate în apele subterane. Pesticidele solicitate pentru raportare sunt cele enumerate în lista de substanțe prioritare din HG nr. 351/2005, privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase, modificată și completată prin HG. nr. 1038/2010

Pentru anul 2019 nu deținem date și informații datorită nefuncționării sistemului internațional dedicat al A.N. Apele Române pentru evaluarea integrată și caracterizarea parametrilor de calitate ai apei, sistem necesar în procesarea tuturor datelor de monitorizare, atât la nivel bazinal, cât și la nivel național.

II.2.1.3 Calitatea apelor subterane

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 20 Cod indicator AEM: CSI 20
DENUMIRE	Nutrienți în apă
DEFINIȚIE	Indicatorul cuantifică azotați prezenți în apele subterane și este utilizat pentru a evidenția variațiile geografice ale concentrațiilor acestora și evoluția lor în timp.

EVOLUȚIA NUMĂRULUI PUNCTELOR DE MONITORIZARE CU DEPĂȘIRI LA CONȚINUTUL DE NITRAȚI ÎN PERIOADA 2010 – 2017 (%)

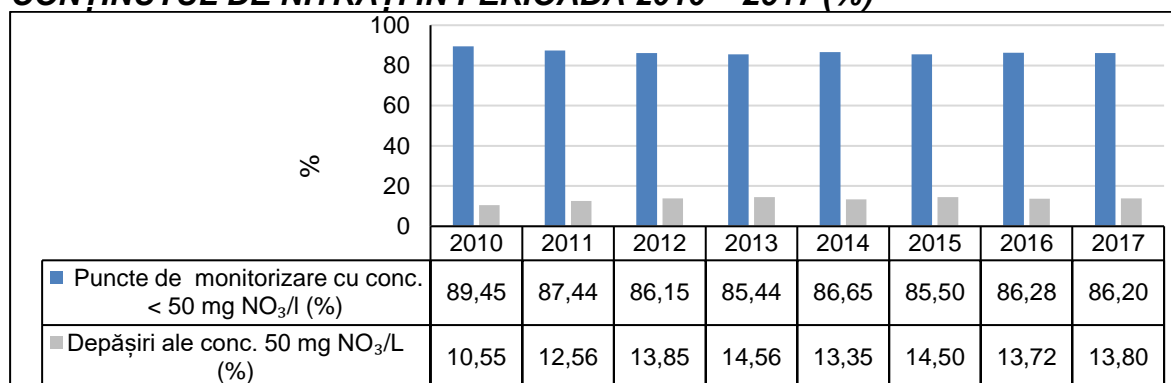

Figura II.2.1.3.1. Evoluția punctelor de monitorizare cu depășiri ale concentrațiilor de nitrați în perioada 2010-2017 (%)

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 64 Cod indicator AEM: VHS 01
DENUMIRE	Pesticidele din apele subterane
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă concentrația unei substanțe active sau suma concentrațiilor substanțelor active din clasa pesticidelor determinate în apele subterane. Pesticidele solicitate pentru raportare sunt cele enumerate în lista de substanțe prioritate din HG nr. 351/2005, privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase, modificată și completată prin HG. nr. 1038/2010

EVOLUȚIA NUMĂRULUI PUNCTELOR DE MONITORIZARE CU DEPĂȘIRI LA CONȚINUTUL DE NITRAȚI ÎN anul 2017 (%)

Distribuția numărului punctelor de monitorizare a pesticidelor pe spații/bazine hidrografice în anul 2017

Tabel II.2.1.3.1. Pesticide monitorizate în anul 2017 (nr.)

2017				
Spații/Bazine hidrografic	Număr corpuri de apă monitorizate	Număr total de puncte de monitorizare	Număr de puncte în care se monitorizează pesticidele	Pesticide monitorizate (nr.)
Crișuri	9	130	1	3
Mureș	22	122	6	16
Banat	20	215	0	0

Ponderea punctelor de monitorizare cu concentrație mai mare de 0,1 µg/L din numărul de foraje în care se monitorizează pesticidele pentru anul 2017

Tabel II.2.1.3.2. Ponderea punctelor de monitorizare cu concentrație mai mare de 0,1 µg/L din numărul de foraje în care se monitorizează pesticidele pentru anul 2017 (%)

Spații/Bazin hidrografic	Număr de puncte în care se monitorizează pesticidele	Puncte de monitorizare cu concentrație mai mare de 0.1 µg/L (nr)	Puncte de monitorizare cu concentrație mai mare de 0.1µg/L (%)
Crișuri	1	0	0
Mureș	6	0	0
Banat	0	0	0

Evoluția punctelor de monitorizare cu concentrație mai mare de 0,1 µg/L pentru perioada 2013-2017 (%)

Tabel II.2.1.3.3 Evoluția punctelor de monitorizare cu concentrație mai mare de 0,1 µg/L pentru perioada 2013-2017 (%)

Anul	2013	2014	2015	2016	2017
Număr pesticide monitorizate	19	19	19	20	21
Număr total de puncte monitorizate	1271	1318	1310	1523	1536
Număr de puncte în care se monitorizează pesticidele	333	284	365	574	550
Ponderea punctelor de monitorizare cu concentrație mai mare de 0.1µg/L din nr. punctelor în care se monitorizează pesticidele (%)	2.7	0	6.3	3.31	2.0

Tabel II.2.1.3.4. Numărul punctele monitorizate în care se monitorizează pesticidele și nr. punctelor cu concentrație mai mare de 0,1µg/L în anul 2017.

<i>Pesticide</i>	<i>Nr. de puncte în care se monitorizează pesticide</i>	<i>Nr. puncte de monitorizare cu conc. mai mare decât 0,1 µg/L</i>
<i>Alaclor</i>	462	2
<i>Atrazin</i>	457	9
<i>Clorfenvinfos</i>	141	
<i>Clorpirifos</i>	140	
<i>Diuron</i>	164	
<i>gama HCH- Lindan</i>	461	
<i>Izoproturon</i>	164	
<i>p,p-DDT</i>	459	
<i>Aldrin</i>	460	
<i>Dieldrin</i>	460	
<i>Endrin</i>	463	
<i>Isodrin</i>	460	
<i>Simazin</i>	460	
<i>Trifluralin</i>	103	
<i>Diclorvos</i>	9	
<i>Mevinfos</i>	89	
<i>delta-hexaclorciclohexan</i>	1	
<i>DDT- Toital</i>	457	
<i>Beta endosulfan</i>	487	
<i>p,p - DDE</i>	5	
<i>Ebdosulfan</i>	547	

Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, cel de-al doilea Plan Național de Management - aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României - Sinteza planurilor de management la nivel de bazine/spații.

Pentru anul 2019 nu deținem date și informații datorită nefuncționării sistemului internațional dedicat al A.N. Apele Române pentru evaluarea integrată și caracterizarea parametrilor de calitate ai apei, sistem necesar în procesarea tuturor datelor de monitorizare, atât la nivel bazinal, cât și la nivel național.

II.2.1.4 Calitatea apelor de îmbăiere

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 22 Cod indicator AEM: CSI 22
DENUMIRE	Calitatea apei de îmbiere
DEFINIȚIE	Indicatorul exprimă în termeni procentuali zonele de îmbăiere costiere și interioare care respectă standardele obligatorii și nivelurile recomandate pentru parametri microbiologici și fizico-chimici.

În conformitate cu informațiile furnizate de Direcția de Sănătate Publică Arad, pentru anul 2019, s-au prelevat 315 de probe și s-au efectuat 1575 de determinări, conform OMS nr. 119/2014 și 18 probe au fost neconforme.

II.2.2 Factori determinanți și presiunile care afectează starea de calitate a apelor

II.2.2.1 Presiuni semnificative asupra resurselor de apă din România

În conformitate cu Directiva Cadru Apă 2000/60/CE, în cadrul planurilor de management al bazinelor/spațiilor hidrografice au fost considerate presiuni semnificative acelea care au ca rezultat neatingerea obiectivelor de mediu pentru corpul de apă. După modul în care funcționează sistemul de recepție al corpului de apă se poate cunoaște dacă o presiune poate cauza un impact. Această abordare corelată cu lista tuturor presiunilor și cu caracteristicile particulare ale bazinului de recepție conduce la identificarea presiunilor semnificative.

O alternativă este aceea ca înțelegerea conceptuală să fie sintetizată într-un set simplu de reguli care indică direct dacă o presiune este semnificativă. O abordare de acest tip este de a compara magnitudinea presiunii cu un criteriu sau o valoare limită relevantă pentru corpul de apă. În acest sens, Directivele Europene prezintă limitele peste care presiunile pot fi numite semnificative și substanțele și grupele de substanțe care trebuie luate în considerare. Stabilirea presiunilor semnificative stă la baza identificării în continuare a legăturii dintre toate categoriile de presiuni – obiective – măsuri. S-a avut în vedere analiza presiunilor și a impactului pe baza utilizării conceptului DPSIR (Driver-Pressure-State-Impact-Response – Activitate Antropică-Presiune-Stare-Impact-Răspuns).

Aplicarea setului de criterii a condus la identificarea presiunilor semnificative punctiforme, având în vedere evacuările de ape epurate sau neepurate în resursele de apă de suprafață:

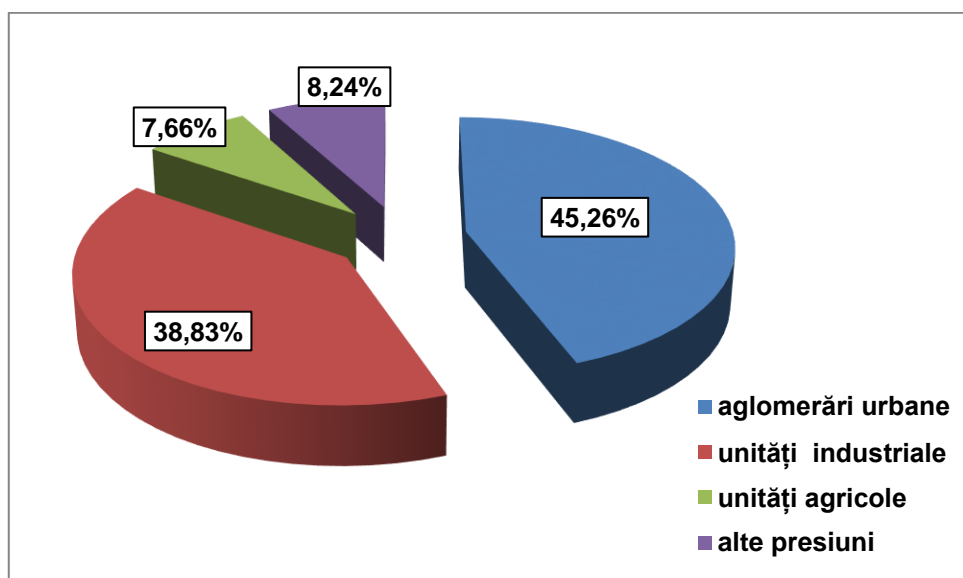
- **aglomerările umane** (identificate în conformitate cu cerințele Directivei privind epurarea apelor uzate urbane - Directiva 91/271/EEC), ce au peste 2000 locuitori echivalenți (l.e.) care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare și care evacuează în resursele de apă; de asemenea, aglomerările <2000 l.e. sunt considerate surse semnificative punctiforme dacă au sistem de canalizare centralizat; de asemenea, sunt considerate surse semnificative de poluare, aglomerările umane cu sistem de canalizare unitar care nu au capacitatea de a colecta și epura amestecul de ape uzate și ape pluviale în perioadele cu ploi intense;
- **industria:**
 - instalațiile care intră sub incidența Directivei 2010/75/CEE privind emisiile industriale (Directiva IED) - inclusiv unitățile care sunt inventariate în Registrul Poluațiilor Emiși și Transferați (E-PRTR), care sunt relevante pentru factorul de mediu apă;
 - unitățile care evacuează substanțe periculoase (lista I și II) și/sau substanțe prioritare peste limitele legislației în vigoare (în conformitate cu cerințele Directivei 2006/11/EC care înlocuiește Directiva 76/464/EEC privind poluarea cauzată de substanțele periculoase evacuate în mediul acvatic al Comunității);
 - alte unități care evacuează în resursele de apă și care nu se conformează legislației în vigoare privind factorul de mediu apă;

- **agricultura:**

- fermele zootehnice care intră sub incidența Directivei 2010/75/CEE privind emisiile industriale (Directiva IED) - inclusiv unitățile care sunt inventariate în Registrul Poluațiilor Emiși și Transferați (E-PRTR), care sunt relevante pentru factorul de mediu apă;
- fermele care evacuează substanțe periculoase (lista I și II) și/sau substanțe prioritare peste limitele legislației în vigoare (în conformitate cu cerințele Directivei 2006/11/EC care înlocuiește Directiva 76/464/EEC privind poluarea cauzată de substanțele periculoase evacuate în mediul acvatic al Comunității);
- alte unități agricole cu evacuare punctiformă și care nu se conformează legislației în vigoare privind factorul de mediu apă;

În Planul Național de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice din România, actualizat și aprobat prin HG nr. 859/2016, au fost inventariate la nivel național un număr total de 2970 utilizatori de apă care folosesc resursele de apă de suprafață ca receptor al apelor evacuate, din care, ținând seama de criteriile menționate mai sus, au rezultat un număr total de **1409 surse punctiforme potențial semnificative (626 urbane, 563 industriale, 106 agricole și 114 alte presiuni de tipul exploatărilor forestiere, acvacultură, etc.)**.

Figura nr. II.2.2.1.1. Ponderea presiunilor punctiforme potențial semnificative

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

Se constată că ponderea cea mai mare a presiunilor punctiforme este reprezentată de aglomerări umane, cu cca. 45%, respectiv apele uzate evacuate de la sistemele de colectare și epurare a aglomerărilor urbane.

În ceea ce privește **sursele difuze de poluare semnificativă**, identificate cu referire la modul de utilizare al terenului, se pot menționa:

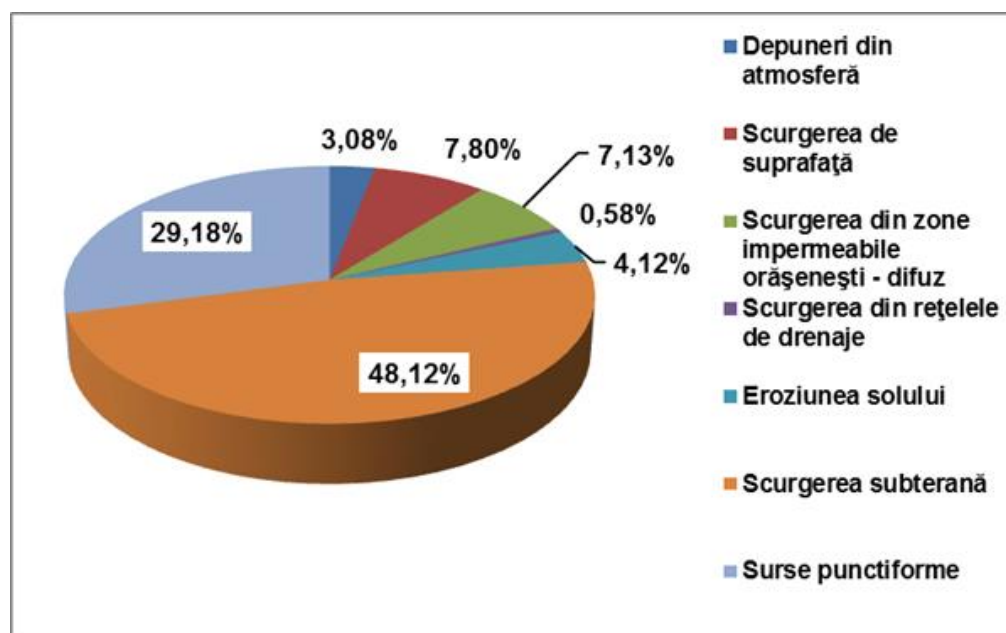
- aglomerările umane/localitățile care nu au sisteme de colectare a apelor uzate sau sisteme corespunzătoare de colectare și eliminare a nămolului din stațiile de epurare, precum și localitățile care au depozite de deșeuri menajere neconforme;
- fermele agro-zootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare/utilizare a dejecțiilor, localitățile identificate ca fiind zone vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole, unități care utilizează pesticide și nu se conformează legislației în vigoare, alte unități/activități agricole care pot conduce la emisii difuze semnificative;
- depozitele de materii prime, produse finite, produse auxiliare, stocare de deșeuri neconforme, unități ce produc poluări accidentale difuze, situri industriale abandonate.

Presiunile difuze provenite din activitățile agricole sunt dificil de cuantificat. Totuși, cantitățile de poluanți emise de sursele difuze de poluare pot fi estimate prin aplicarea unor modele matematice. De exemplu, modelul MONERIS (*Modelling Nutrient Emissions in River Systems*) permite estimarea emisiilor de nutrienți (azot și fosfor) luând în considerație șase căi de producere a poluării difuze: scurgerea pe suprafață, scurgerea din rețele de drenaje, scurgerea subterană, scurgerea din zone impermeabile orășenești, depuneri din atmosferă și eroziunea solului.

Aplicarea modelului MONERIS se realizează la elaborarea fiecărui plan de management, ultimele informații fiind disponibile la nivelul anului 2012. Se precizează că aceste date au fost actualizate pentru al doilea plan de management cu valori din anul 2012, pe baza finalizării aplicării modelului MONERIS la nivel național (în cadrul Districtului internațional al Dunării), cât și la nivel de sub-bazine internaționale (Tisa).

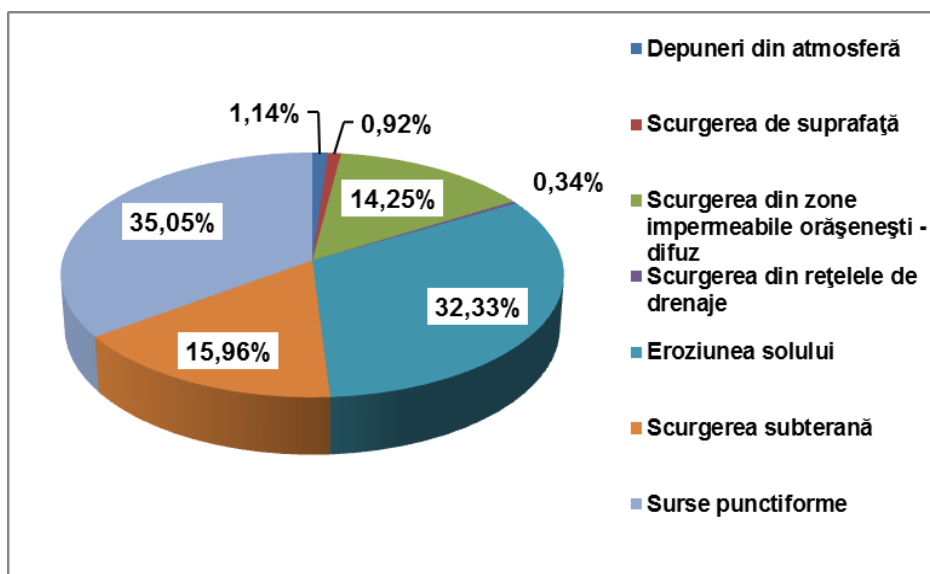
În *Figurile II.2.2.1.2 și II.2.2.1.3* se prezintă contribuția modurilor de producere a poluării difuze cu azot și fosfor pentru anul 2012, având în vedere căile prezentate mai sus.

Figura nr. II.2.2.1.2. *Moduri (căi) de producere a poluării difuze cu azot*

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

Figura nr. II.2.2.1.3. Moduri (căi) de producere a poluării difuze cu fosfor

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

De asemenea, modelul MONERIS cuantifică contribuția diverselor categorii de surse de poluare la emisia totală de nutrienți. Astfel pentru sursele difuze de poluare, aceste categorii de surse sunt reprezentate de: agricultură, localități (așezări umane), alte surse (ex. depunerea oxizilor de azot din atmosferă), precum și fondul natural. De subliniat este faptul că, modelul MONERIS ia în considerare toate sursele de poluare și nu numai pe acelea identificate ca fiind semnificative.

În Tabelul II.2.2.1.1 se prezintă emisiile de azot și fosfor din surse difuze de poluare, având în vedere aportul fiecărei categorii de surse de poluare.

Tabelul II.2.2.1.1. Emisii de azot și fosfor din diferite surse difuze, pentru anul 2012

Surse difuze de poluare	Emisii de azot		Emisii de fosfor	
	tone	%	tone	%
Agricultură	16295	22,47	2.943,097	55,18
Aglomerări umane	5035	6,94	1.014,474	19,02
Alte surse	37148	51,21	566,124	10,61
Fond natural	14056	19,38	810,124	15,19
Total surse difuze	72.533	100	5.334	100
Emisia difuză medie specifică pe suprafața totală	3,05 kg N/ha		0,22 kg P/ha	
Emisia difuză medie specifică din agricultură pe suprafața agricolă	1,18 kg N/ha		0,21 kg P/ha	

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

Se observă că cca. 22% din cantitatea de azot emisă de sursele difuze se datorează activităților agricole și aproximativ 19% din emisia totală difuză de fosfor se datorează localităților/aglomerărilor umane.

Comparativ cu emisiile totale din surse difuze de poluare evaluate în primul Plan Național de management al bazinelor/spațiilor hidrografice (date din anul 2005), se constată o reducere importantă a emisiilor totale de azot (cu cca. 39%) și fosfor (cu cca. 45%), urmare a aplicării în principal de măsuri eficiente și reducerii / închiderii unor activități economice. Astfel, în perioada 2009 - 2012 s-a redus numărul de aglomerări umane fără sisteme de canalizare prin construirea de noi rețele de canalizare și a crescut nivelul de conectare la acestea, iar în agricultură s-au aplicat prevederile Programelor de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole și Codului de bune practici agricole.

La poluarea difuză contribuie un număr total de **5431 presiuni potențial semnificative difuze** pentru corpurile de apă care nu ating obiectivele de mediu, din care:

- 1298 aglomerări mai mari de 2000 l.e. care nu sunt dotate cu sisteme de colectare a apelor uzate (inclusiv aglomerările unde în 75 sisteme de colectare / epurare se produc fenomene de revărsări de ape pe timp ploios);
- 3.678 aglomerări mai mici de 2000 l.e. fără sisteme de colectare;
- 263 presiuni semnificative difuze agricole;
- 61 unități industriale și
- 57 altele (activități piscicole, etc.).

În urmă aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative difuze – activități agricole cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potențialul ecologic și starea chimică a corpurilor de apă), s-a identificat un număr de 2048 **presiuni semnificative difuze** (1.776 urbane, 263 agricole, 9 industriale).

O altă categorie importantă de presiuni semnificative este cea legată de **presiunile hidromorfologice semnificative**. Modificările caracteristicilor hidromorfologice ale cursurilor de apă (schimbări ale cursurilor naturale, schimbări ale regimului hidrologic, deteriorarea biodiversității acvatice, etc.) provoacă impact asupra mediului acvatic, care poate contribui la neatingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

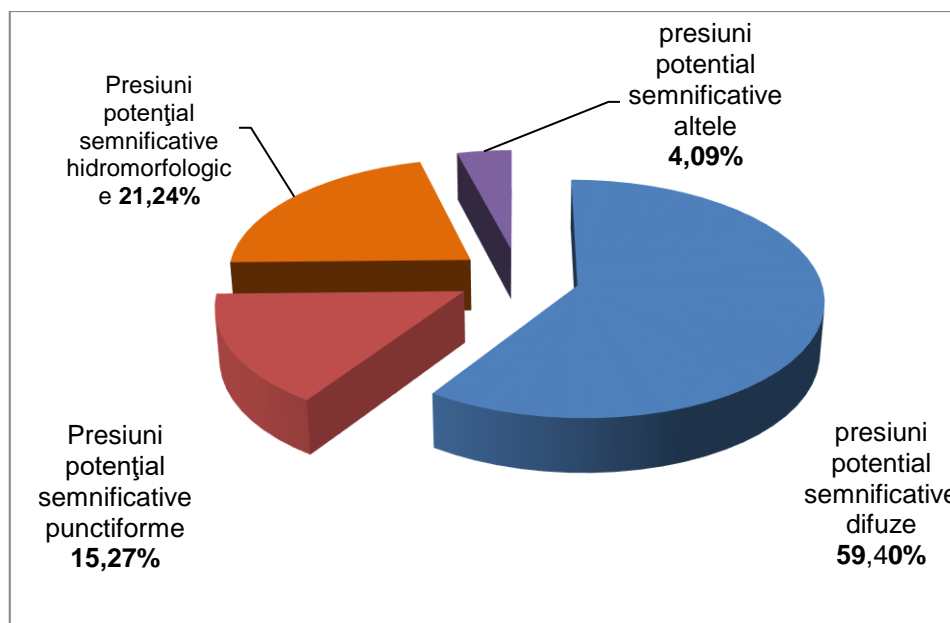
În anul 2013, la nivel național s-a identificat un număr de 1960 **presiuni hidromorfologice potențial semnificative**. În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative – alterări hidromorfologice cu atingerea obiectivelor de mediu de către corpurile de apă de suprafață, la nivel național s-a identificat un număr de 226 **presiuni hidromorfologice semnificative**.

Concluzionând, în anul 2013 s-a identificat un număr total de **8800 presiuni potențial semnificative**, tipul și ponderea acestora fiind prezentate în *Figura II.2.2.1.4*. Se constată că ponderea cea mai mare a presiunilor potențial semnificative este reprezentată de presiunile difuze - aglomerări umane fără sisteme de colectare și agricultură, precum și de presiunile hidromorfologice.

Potrivit Sintezei calității apei elaborată de Administrația Națională „Apele Române”, la nivel național s-a identificat un număr de **1272 utilizatori de apă ce pot produce poluări accidentale** și care și-au elaborat Planuri proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale. În anul 2017, s-au înregistrat 70 **poluări accidentale** ale cursurilor de apă de suprafață, preponderent pe râurile interioare: 19 cu produs petrolier și alte

hidrocarburi, 28 cu ape uzate neepurate, două poluări cu ape de mină, 6 poluări cu condiții de oxigenare scăzută, 4 cu substanțe neidentificate, 5 cu substanțe de altă natură și 6 cu deșeuri semisolide. Fenomenele au avut impact local/bazinal, iar datorită duratei reduse, a naturii poluantului, a lungimii tronsonului afectat și a inerției comunităților din structura biocenozelor acvatic, efectele fenomenelor în discuție s-au redus doar la modificarea pe plan local a valorilor indicatorilor fizico-chimici, fără ca pe termen lung acestea să inducă o modificare semnificativă a biodiversității acvatice. Producerea de poluări accidentale se datorează în principal neglijenței manifestată de unii operatori economici în timpul desfășurării proceselor tehnologice sau a nerespectării prevederilor legislative privind evacuarea apelor uzate în resursele de apă.

Figura nr.II.2.2.1.4. Ponderea presiunilor potențial semnificative identificate

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

În ceea ce privește tipul și mărimea presiunilor antropice care pot afecta **corpurile de apă subterană** (conform Directivei Cadru 2000/60/EC – anexa II – 2.1), se au în vedere:

- **surse de poluare punctiforme și difuze:**

- sursele de poluare datorate aglomerărilor umane fără sisteme de colectare și epurare a apelor uzate (menajere, industriale, agricole, etc.) sau fără sisteme corespunzătoare de colectare a deșeurilor;
- surse de poluare difuză determinate de activitățile agricole (ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare a gunoiului de grajd, etc) și activitățile industriale prin depozitele de deșeuri neconforme (deșeuri industriale, menajere, din construcții, etc);
- alte activități antropice potențial poluatoare.

Din punct de vedere al impactului asupra stării cantitative a corpurilor de apă subterane, presiunile cantitative sunt considerate captările de apă semnificative, care pot depăși rata naturală de reîncărcare a acviferului.

- *prelevări de apă și reîncărcarea corpurilor de apă subterană:*

Conform prevederilor DCA, Anexa II – 2.3, criteriile de selecție a captărilor de apă sunt considerate cele care au în vedere prelevările de apă >10 m³/ zi. În România, apa subterană este folosită în general în scopul alimentării cu apă a populației, cât și în scop industrial, agricol, etc. În anul 2013 la nivel național au fost identificate **46 exploatări semnificative de ape subterane**, respectiv captări cu debite mai mari sau egale cu 1500 mii m³/an.

În ceea ce privește balanța prelevări/reîncărcare, care conduce la evaluarea corpului de apă subterană din punct de vedere cantitativ, nu se semnalează probleme deosebite, prelevările fiind inferioare ratei naturale de realimentare.

În primul Plan Național de Management au fost identificate 19 corpuri de apă subterană care nu atingeau starea chimică bună datorită următorilor parametri: azotați și amoniu, pentru care au fost prevăzute excepții de la atingerea obiectivelor până în 2027. Datorită măsurilor luate în primul ciclu de implementare și urmare a evaluării actuale a stării chimice (anul 2015), 128 corpuri de apă subterană sunt în stare chimică bună și 15 sunt în stare chimică slabă.

Actualizarea inventarului presiunilor semnificative asupra resurselor de apă, respectiv analiza presiunilor și a impactului, pe baza utilizării conceptului DPSIR (Driver-Pressure-State-Impact-Response–Activitate Antropică-Presiune-Stare-Impact-Răspuns), se va realiza în anul 2020, în cadrul procesului de actualizare a Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice pentru cel de-al treilea ciclu de planificare (2022-2027), în vederea stabilirii măsurilor necesare pentru îmbunătățirea stării ecologice /potențialului ecologic și stării chimice a corpurilor de apă de suprafață și a stării cantitative și stării chimice a corpurilor de apă subterană.

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 25 Cod indicator AEM: CSI 25
DENUMIRE	Balanța brută a nutrienților
DEFINIȚIE	<p>Indicatorul estimează surplusul de azot de pe terenurile agricole. Acest lucru se realizează prin calcularea balanței dintre cantitatea totală de azot intratp în sistemul agricol și cantitatea totală de azot ieșită din sistemul agricol, raportată pe unitatea de suprafață a terenului agricol.</p> <p>Indicatorul prezintă toate intrările și ieșirile de azot de pe un teren agricol. Intrările constau în cantitatea de azot aplicată prin îngrășăminte minerale și natural, azotul fixat de pe plante și emisiile în aer. Azotul ieșit este conținut în recolte, iarbă și culturi consumate de animale. Emisiile de azot în aer sub formă de NO₂ sunt dificil de estimate și nu sunt luate în calcul.</p> <p>Balanța brută a substanțelor nutritive oferă o indicație asupra riscului de poluare a corpurilor de apă de suprafață și subterane ca urmare a scurgerii surplusului de nutrienți de pe suprafețele agricole.</p>

II.2.2.2. Apele uzate și rețelele de canalizare

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 24 Cod indicator AEM: CSI 24
DENUMIRE	Epurarea apelor uzate urbane
DEFINIȚIE	Indicatorul cuantifică nivelul de conectare al populației la sistemele de colectare și epurare a apelor uzate. De asemenea, indicatorul ilustrează eficiența programelor naționale privind epurarea apelor uzate, eficiența politicilor de reducere a evacuărilor de nutrienți și substanțe organice, precum și stadiul implementării cerințelor Directivelor privind epurarea apelor uzate la nivel național

În raport cu proveniența lor, apele uzate se clasifică astfel: ape uzate menajere, sunt cele care se evacuează după ce au fost folosite pentru nevoi gospodărești în locuințe și unități de folosință publică; ape uzate urbane, definite ca ape uzate menajere sau amestec de ape menajere cu ape uzate industriale și/sau ape meteorice și ape uzate industriale, cele care sunt evacuate ca urmare a folosirii lor în procese tehnologice de obținere a unor produse finite industriale sau agro-industriale.

Apele uzate urbane sunt definite ca ape uzate menajere sau amestec de ape uzate menajere cu ape uzate industriale (în general provenite din industria agro-alimentară) sunt colectate prin sisteme de canalizare și preluate și epurate în stații de epurare.

Apele uzate neepurate din aglomerările umane (orașe și sate – zonele locuite cele mai concentrate) contribuie la poluarea apelor de suprafață și subterane. Poluarea se datorează în principal următoarelor aspecte:

- Ratei reduse a racordării populației echivalente la sistemele de colectare și epurare a apelor uzate;
- Funcționării necorespunzătoare a stațiilor de epurare existente;
- Managementului necorespunzător al nămolurilor de la stațiile de epurare (produse secundare ale procesului de epurare a apelor uzate, considerate deșeuri biodegradabile);
- Dezvoltării zonelor urbane fără asigurarea și dotarea cu sisteme și instalații de alimentare cu apă și canalizare, care se reflectă apoi prin evacuările de ape neepurate în emisarii naturali, ceea ce duce la o
- protecție insuficientă a resurselor de apă,

Calitatea apelor de suprafață este influențată în mod direct de evacuările de ape uzate, neepurate sau insuficient epurate, provenite din surse punctiforme, urbane, industriale și agricole. Impactul acestor surse de poluare asupra receptorilor naturali depinde de debitul apei și de încărcarea acesteia cu substanțe poluante.

Poluarea apelor este un proces de alterare a calității fizice, chimice sau biologice a acesteia, produsă de o activitate umană, în urma căreia apele devin improprie pentru folosință. Se poate spune că o apă poate fi poluată nu numai atunci când ea prezintă

modificări vizibile (schimbări de culoare, irizații de produse petroliere, mirosuri neplăcute) și atunci când, deși aparent bună, conține, fie și într-o cantitate redusă, substanțe toxice. Poluarea chimică rezultă din deversarea în ape a unor compuși chimici de tipul: nitrați, fosfați și alte substanțe folosite în agricultură; unor reziduuri provenite din industria metalurgică, chimică, a lemnului, celulozei, din topitorii sau a unor substanțe organice (solvenți, coloranți, substanțe biodegradabile provenite din industria alimentară) etc..

Structura apelor uzate evacuate. Substanțe poluante și indicatori de poluare ai apelor uzate

În conformitate cu rezultatele evaluării situației la nivel național, **volumul total evacuat în anul 2017 a fost de 4795,96 milioane mc.**, din care 2905,16 mil. mc. (60,57%) reprezintă ape de răcire, ape încadrate la categoria de **ape uzate care nu necesită epurare**.

Situația privind volumele de ape uzate evacuate în perioada 2012 - 2017 este prezentată în *Tabelul II.2.2.2.1 și Figura II.2.2.2.1.*

Tabelul nr.II.2.2.2.1 *Volume de ape uzate evacuate la nivel național în receptorii naturali în perioada 2012 - 2017(mii mc.)*

Anul	Total Evacuat	Nu necesită epurare	Se epurează		Nu se epurează
			Corespunzător	Necorespunzător	
2012	4985141,14	2787700,63	650290,43	881306,72	665843,36
2013	4872641,26	2911880,03	1113315,00	433497,30	413948,93
2014	4784719,64	2845917,86	1039378,07	541982,06	357441,65
2015	4762839,23	2846131,59	1242300,03	336213,33	338194,27
2016	4745681,89	2811834,25	914232,29	705086,32	314529,02
2017	4795960,86	2911561,51	1055539,91	604374,29	224485,15

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", *Sinteza calității apelor din România*)

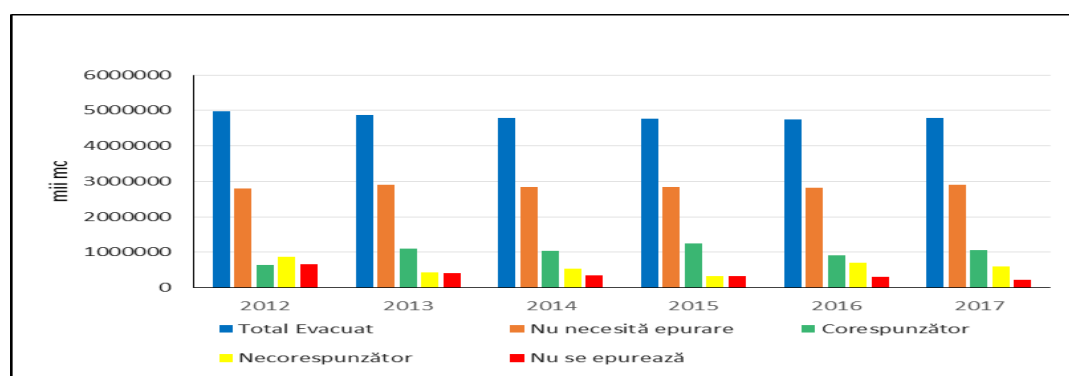

Figura nr.II.2.2.2.1. Volume de ape uzate evacuate la nivel național în receptorii naturali în perioada 2012 - 2017 (mii mc.)

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", Sinteza calității apelor din România)

În ceea ce privește ponderea încărcării principalilor indicatori de calitate din apele uzate evacuate în receptorii naturali, **pe activități din economia națională**, fără a lua în considerare încărcarea aferentă apelor de răcire, situația se prezintă în Tabelul II.2.2.2.2 și Figura II.2.2.2.2.

Tabelul nr.II.2.2.2.2 Ponderea încărcării principalilor indicatori de calitate din apele uzate evacuate în receptorii naturali în anul 2017 (%)

Principalele activități economice	Ponderea încărcării principalilor indicatori de calitate din apele uzate evacuate în receptorii naturali în anul 2017 (%)						
	CBO5	CCO-Cr	Azot total	Fosfor total	Materii în suspensie	Detergenți sintetici	Substanțe extractibile
Captare și prelucrare apă pentru alimentare pt. populație	75,26	74,41	95,75	96,70	40,77	97,35	59,25
Energie electrică și termică	4,28	4,43	0,05	0,03	21,01	0,03	28,43
Prelucrări chimice	11,64	10,22	1,31	0,86	19,51	0,45	2,43
Ind. Metalurgică și c-ții de mașini	2,83	3,82	0,12	0,07	3,03	0,06	7,22

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", Sinteza calității apelor din România)

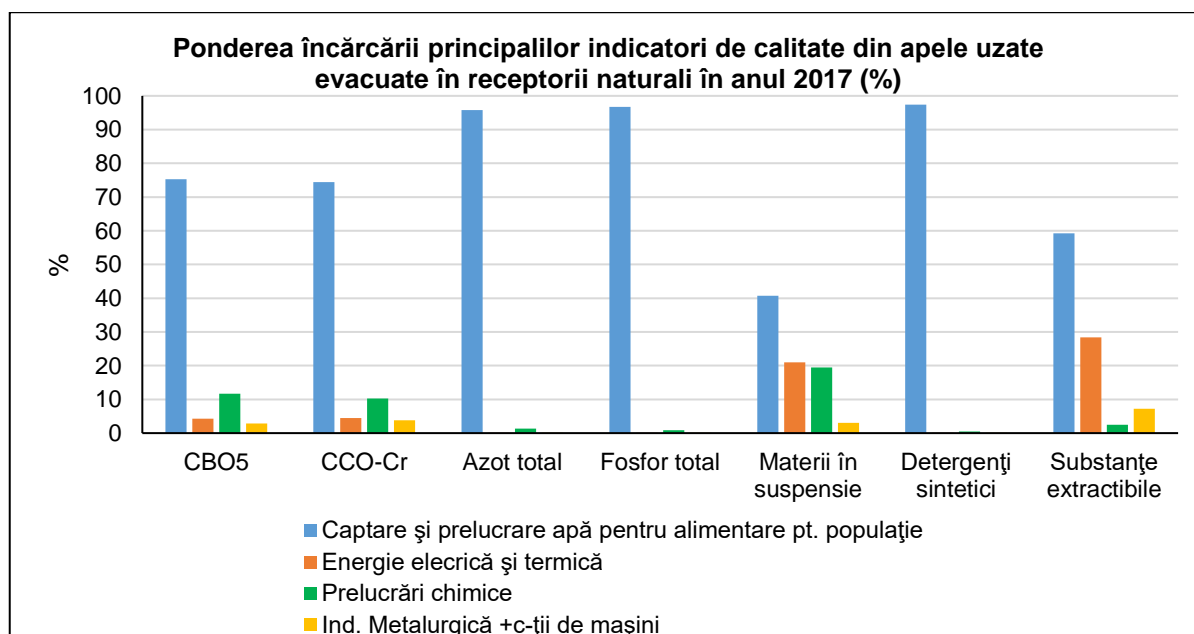

Figura nr.II.2.2.2.2. Ponderea încărcării principalilor indicatori de calitate din apele uzate evacuate în receptorii naturali în anul 2017 (%)

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", Sinteza calității apelor din România)

Statisticile întocmite și prezentate anual în "Sinteza calității apelor din România" dovedesc faptul că dintre apele uzate care necesită epurare, cel mai mare impact îl au apele uzate provenite de la aglomerările urbane, în special în ceea ce privește poluarea cu substanțe organice (CBO5 și CCO-Cr) și nutrienți (azot total și fosfor total).

Tabelele II.2.2.2.3 și II.2.2.2.4, respectiv figurile II.2.2.2.3 și II.2.2.2.4 evidențiază cele afirmate mai sus.

Tabelul nr. II.2.2.2.3. Volumul total de ape uzate urbane evacuate în receptorii naturali în perioada 2012 – 2017 (mil. m³/an)

Anul	Volum ape uzate urbane evacuate în receptorii naturali				
	Total	Nu necesită epurare	Corespunzător epurate	Necorespunzător epurate	Nu se epurează
2012	1248,129	1,483	524,769	484,921	236,956
2013	1194,423	3,024	744,003	275,164	172,232
2014	1115,475	3,144	605,266	426,280	80,785
2015	1110,701	0,485	757,153	260,195	93,352
2016	1182,080	0,471	431,128	630,170	120,310
2017	1111,128	0,479	496,515	545,421	68,711

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", Sinteză calității apelor din România)

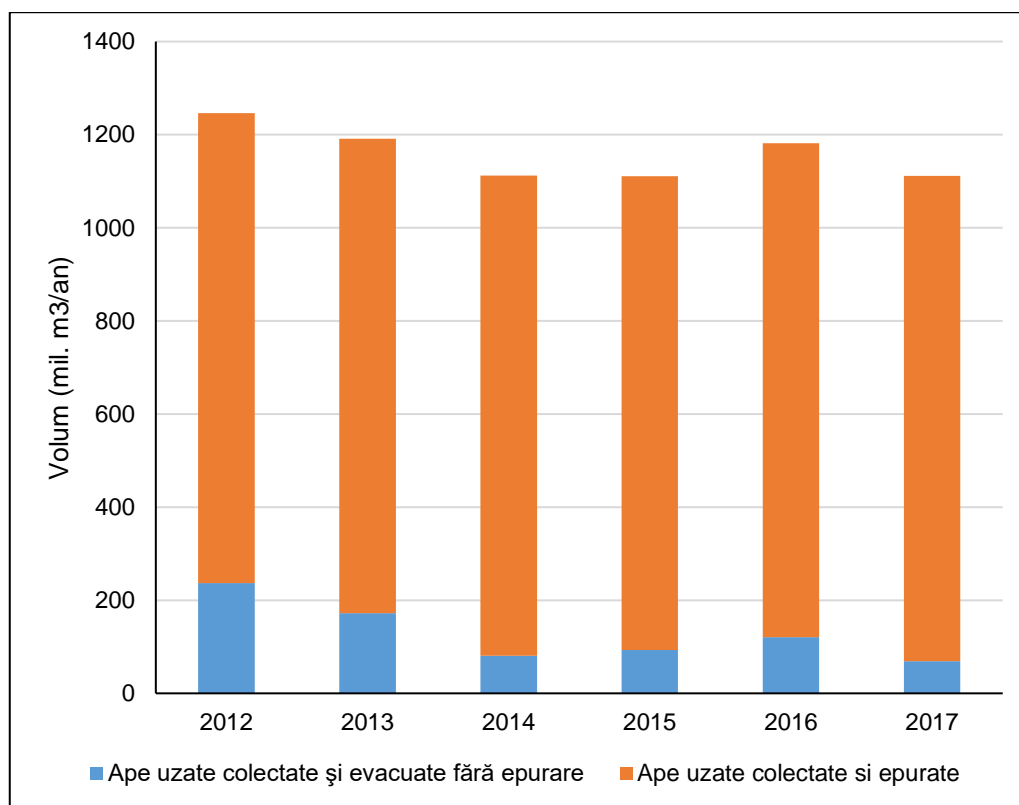
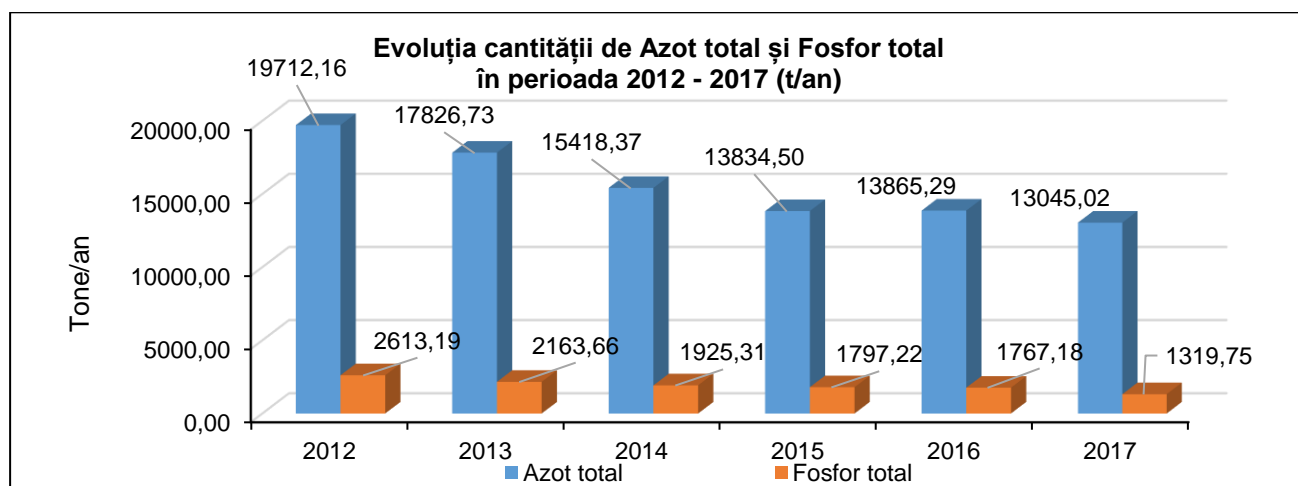
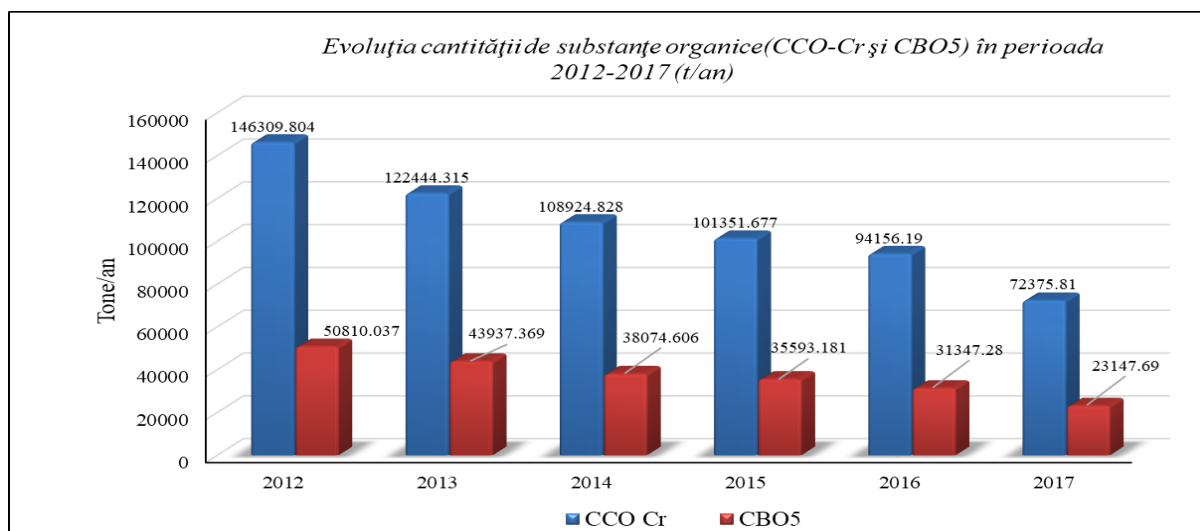

Figura nr.II.2.2.2.3. Evoluția colectării și epurării volumelor de ape uzate urbane evacuate în receptorii naturali în perioada 2012 - 2017

Tabelul nr.II.2.2.2.4. Încărcarea cu poluanți (tone/an) a efluenților evacuați de la aglomerările urbane în receptorii naturali

Poluant	Cantitatea de poluanți (tone/an)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
CBO₅	50810,04	43937,37	38074,61	35593,18	31347,28	23147,69
CCO-Cr	146309,80	122444,32	108924,83	101351,68	94156,19	72375,81
Azot total	19712,16	17826,73	15418,37	13834,49	13865,29	13045,02
Fosfor total	2613,19	2163,66	1925,31	1797,22	1767,18	1319,76
Materii în suspensie	76446,17	59907,89	54456,53	47616,87	55738,90	33501,89
Detergenți sintetici	1205,61	1049,93	1060,28	904,56	678,45	636,07
Substanțe extractibile	11465,64	10259,99	9357,28	7624,84	5823,16	3931,57

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", Sinteza calității apelor din România)

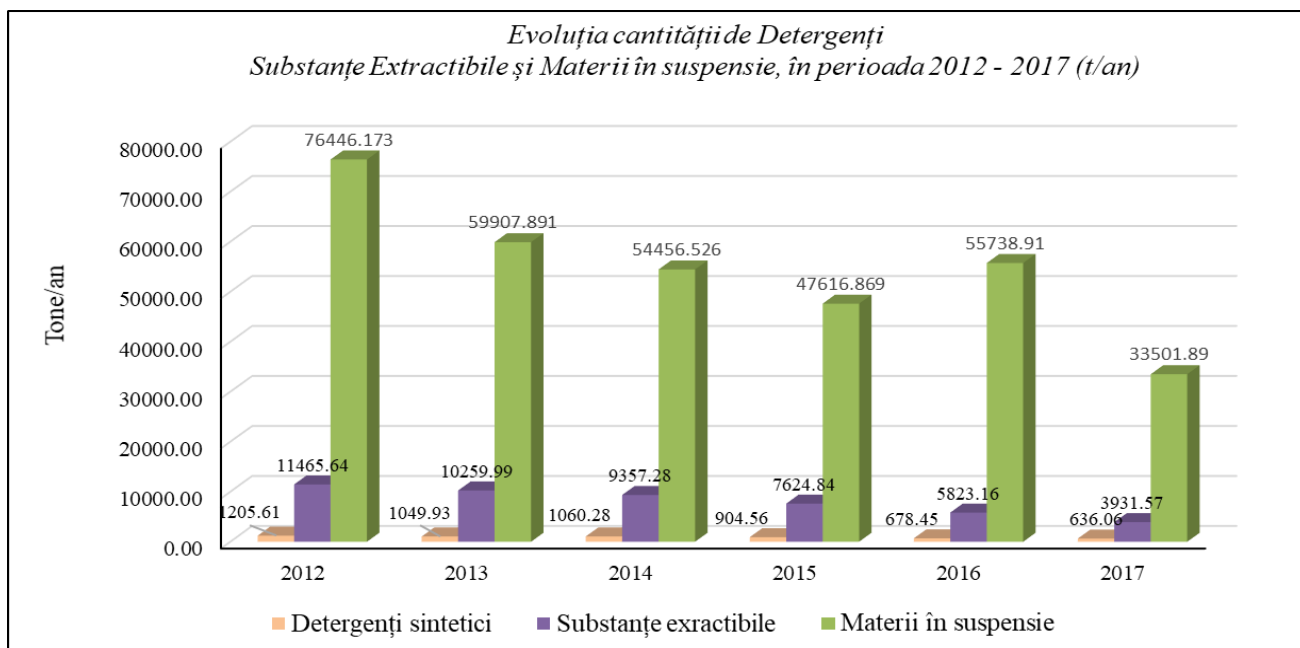

Figura nr.II.2.2.2.4 Evoluții privind încărcarea cu poluanți a apelor uzate urbane evacuate în resursele de apă în perioada 2012 - 2017

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", Sinteza calității apelor din România)

Nivelul de colectare și epurare a apelor uzate urbane

Apele uzate menajere și industriale exercită o presiune semnificativă asupra mediului acvatic, datorită încărcărilor cu materii organice, nutrienți și substanțe periculoase. Având în vedere procentul mare al populației care locuiește în aglomerări urbane, o parte semnificativă a apelor uzate este colectată prin intermediul sistemelor de canalizare și transportate la stațiile de epurare. Nivelul de epurare, înainte de evacuare, și starea apelor receptoare determină intensitatea impactului asupra ecosistemelor acvatice.

Respectarea prevederilor Directivei privind epurarea apelor uzate urbane (91/271/CEE), modificată și completată de Directiva 98/15/EC în 27 februarie 1998, respectiv a tipurilor de procese de epurare aplicate, sunt considerate indicatori reprezentativi pentru nivelul de îndepărtare a poluanților din apele uzate și pentru îmbunătățirea potențială a mediului acvatic.

Progresul politicilor aplicate pentru reducerea poluării mediului acvatic cauzată de evacuarea apelor uzate se poate evidenția prin tendințele și procentul de populație conectată la stațiile de epurare (primare, secundare și terțiare) a apelor uzate orășenești.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în anul 2018, un număr de 10.293.041 locuitori aveau locuințele conectate la sistemele de canalizare, aceștia reprezentând cca. 52,7% din populația României. În ceea ce privește epurarea apelor uzate, populația cu locuințele conectate la sistemele de canalizare prevăzute cu stații de epurare a fost de 10.035.288 persoane, reprezentând cca. 51,4% din populația țării. De asemenea, gradele de racordare al populației la sistemele de colectare și epurare a apelor uzate diferențiate pe nivele de epurare sunt prezentate în *figura II.2.2.2.5*.

Evoluția gradului de racordare al populației la sistemele de colectare și epurare a apelor uzate în funcție de tipul procesului de epurare aplicat (*figura II.2.2.2.6*) indică o

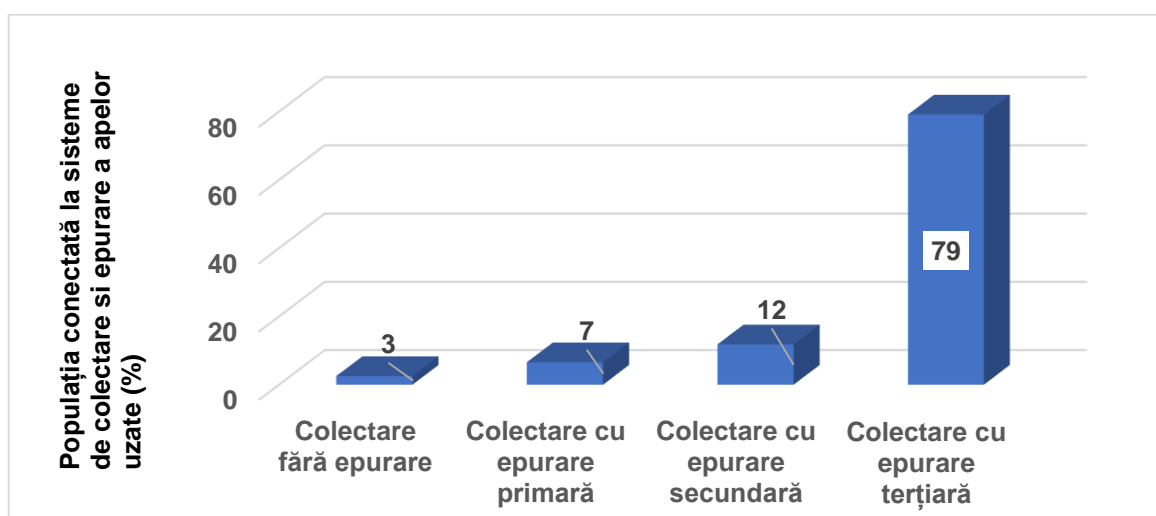
creștere constantă a numărului populației care beneficiază de servicii de apă uzată, consecință a extinderii și construirii infrastructurii aferente. Se observă că în ultima perioadă a crescut îndeosebi proporția de sisteme de colectare cu epurare terțiară. Epurarea primară (mecanică) înlătură o parte a materiilor solide în suspensie (cca. 40-70%), în timp ce epurarea secundară (biologică) utilizează micro-organisme aerobe și/sau anaerobe pentru a descompune o mare parte a substanțelor organice (cca. 50-80%), a îndepărta amoniul (cca. 75%) și pentru a reține o parte din nutrienți (cca. 20-30%). Epurarea terțiară (avansată) înlătură eficient materiile organice, compușii cu fosfor și compușii cu azot.

De asemenea, eficiența programelor naționale privind epurarea apelor uzate, eficiența politicilor existente de reducere a evacuărilor de nutrienți și substanțe organice se evaluează prin stadiul implementării cerințelor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate, modificată prin Directiva 98/15/CE. Țintele propuse pentru implementarea prevederilor Directivei 91/271/CEE , 98/15/CE și 2000/60/CE sunt:

- creșterea gradului de racordare al aglomerărilor umane cu mai mult de 2.000 I.e. la sistemele de canalizare prin extinderea rețelelor de canalizare (de la 69,1% din locuitorii echivalenți racordați în 2013, până la 80,2% în 2015 și 100% în 2018);
- creșterea gradului de racordare al aglomerărilor umane cu mai mult de 2.000 I.e. la sistemele de epurare prin construirea de noi stații de epurare a apelor uzate și prin reabilitarea și modernizarea celor existente, pentru a realiza o acoperire de 60,6% I.e. în 2013, 76,7% I.e. în 2015 și 100% I.e. în 2018.

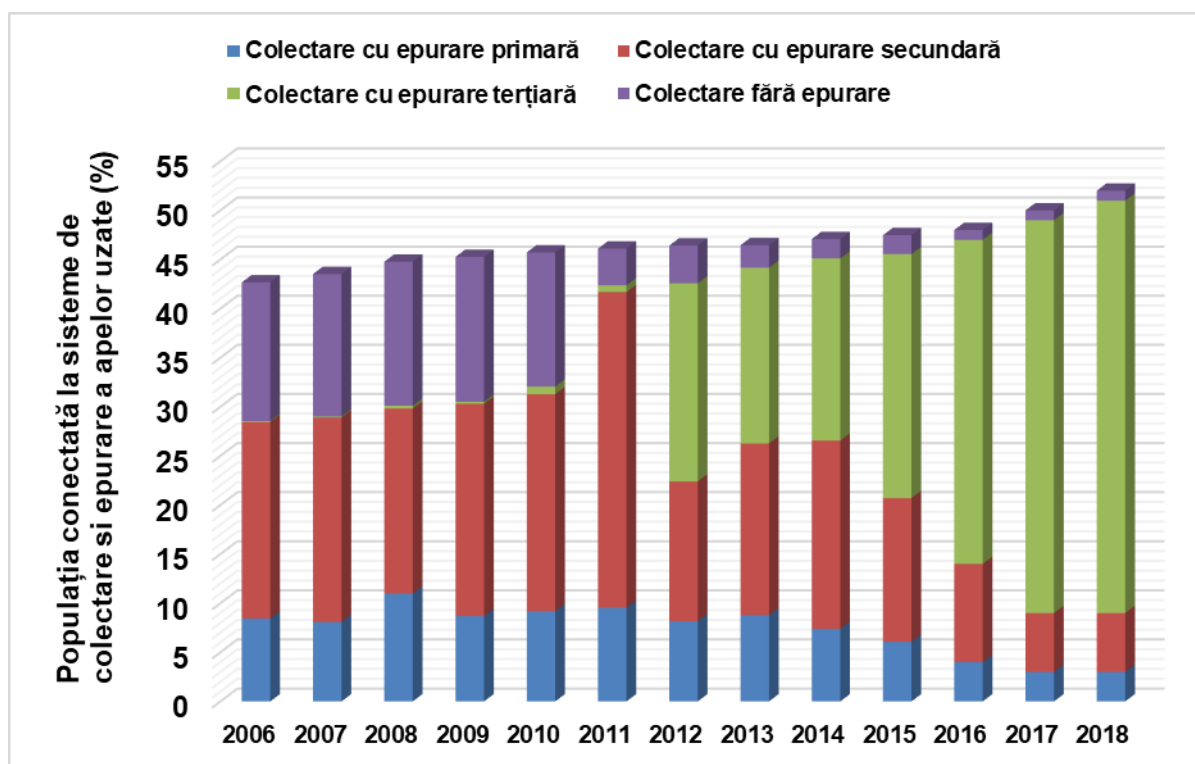
Se precizează faptul că **noțiunea de „locuitor-echivalent”** este un termen specific al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate care reprezintă unitatea de măsura pentru poluarea biodegradabilă și stabilește dimensiunea poluării provenită de la o aglomerare umană, respectiv poluarea rezultată atât de populație, cât și de la activitățile industriale care evacuează ape uzate în rețeaua de canalizare a aglomerării. Astfel **„un locuitor echivalent (I.e.) înseamnă încărcarea organică biodegradabilă cu un consum biochimic de oxigen în cinci zile (CBO5) de 60 de grame de oxigen pe zi; se exprimă ca media acelei poluări produsă de o persoană într-o zi.**

Figura nr. II.2.2.2.5. Gradul de racordare al populației la sisteme de colectare și epurare a apelor uzate, în anul 2018

(Sursa: Institutul Național de statistică, www.insse.ro)

Figura nr. II.2.2.2.6. Gradul de racordare al populației la sisteme de colectare și epurare a apelor uzate, 2006 - 2018

(Sursa: Institutul Național de statistică, www.insse.ro)

În calitate de țară membră a Uniunii Europene, România este obligată să își îmbunătățească calitatea factorilor de mediu și să îndeplinească cerințele Acquis-ului european. În acest scop, România a adoptat o serie de Planuri și Programe de acțiune atât la nivel național cât și local, toate în concordanță cu Documentul de Poziție al României din Tratatul de Aderare, cap. 22, cele mai importante fiind: Programul Național de Reformă 2017, Planul de Dezvoltare Națională, Planul de Dezvoltare Regională, Cadrul Strategic Național de referință pentru perioada de programare 2007-2013, Planul Național de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orășenești, modificată prin Directiva 98/15/CE, Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 și 2014-2020, Programul Operațional Sectorial de Mediu 2007-2013, Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020 (POIM). De asemenea, la nivel regional au fost elaborate Planuri pentru Protecția Mediului, iar la nivel local toți agenții economici au fost obligați să elaboreze și să implementeze planuri de conformare.

Directiva privind epurarea apelor uzate (91/271/CEE și 98/15/CE) are ca scop protejarea mediului împotriva efectelor adverse ale evacuărilor de ape uzate urbane și prevăd standarde/niveluri de epurare care trebuie atinse înainte de evacuarea acestor ape în receptori. În acest sens, directivele solicită statelor membre să asigure:

- sisteme de colectare și epurare secundară pentru toate aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți (i.e.) care au evacuare directă în resursele de apă;
- sisteme de colectare și epurare terțiară pentru toate aglomerările cu peste 10.000 i.e. care au evacuare în resursele de apă considerate zone sensibile.

Având în vedere atât poziționarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea și bazinul Mării Negre, cât și necesitatea protecției mediului în aceste zone,

România a declarat întregul său teritoriu ca zonă sensibilă. Această decizie se concretizează în faptul că toate aglomerările cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți trebuie să asigure o infrastructură pentru epurarea apelor uzate urbane care să permită epurarea avansată, mai ales în ceea ce privește nutrienții (azot total și fosfor total). În ceea ce privește epurarea secundară (treaptă biologică), aplicarea acesteia este o regulă generală pentru aglomerările mai mici de 10.000 locuitori echivalenți.

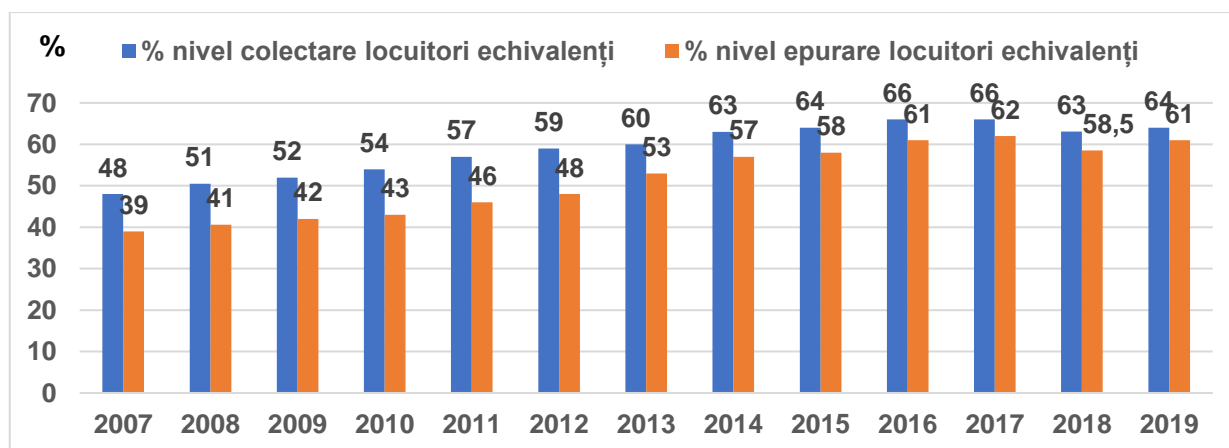
Diminuarea poluării generate de diverse surse punctiforme și difuze (în principal urbane, industriale și agricole) realizată ca urmare a implementării Directivelor privind epurarea apelor uzate urbane și a Directivei IPPC/IED trebuie considerate parte integrantă a programelor de măsuri pentru atingerea obiectivelor de mediu prevăzute în Directiva Cadru a Apei (2000/60/CE), care are ca scop atingerea până în 2015 a stării chimice și ecologice bune pentru toate corpurile de apă.

Directiva privind epurarea apelor uzate a fost transpusă integral în legislația românească prin HG nr. 352/2005 privind modificarea și completarea HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate. Astfel, au fost introduse în legislația românească inclusiv cerințele privind conformarea cu termenele de tranziție negociate pentru sistemele de colectare și epurare (asumate de România prin Tratatul de Aderare, Cap. 22 - Mediu, Calitatea apei), precum și statutul de zonă sensibilă pentru întregul teritoriu al României. HG nr. 352/2005 include trei normative tehnice privind: colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate orășenești (NTPA 011), condițiile de evacuare a apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare (NTPA 002) și limitele de încărcare cu poluanți a apelor uzate industriale și orășenești la evacuarea în receptorii naturali (NTPA 001).

Din datele Administrației Naționale "Apele Române", referitoare la lucrările privind infrastructura de apă/apă uzată, la nivel național, nivelele de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile (exprimat în %) din aglomerările umane cu mai mult de 2.000 l.e. a crescut în ultimii ani. În anul 2019, valorile nivelelor de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile au fost de 64,3% pentru colectarea apelor uzate, respectiv 60,9% pentru epurarea apelor uzate.

Conform raportului realizat de Administrația Națională "Apele Române", în aglomerările umane mai mari de 2000 l.e., gradul de racordare la sistemul de colectare a apelor uzate a înregistrat o creștere de cca. 16% la sfârșitul anului 2019 față de anul 2007 (figura II.2.2.2.7). În ceea ce privește gradul de conectare la stațiile de epurare urbane, acesta a crescut cu cca. 22% în perioada 2007- 2019.

Figura nr.II.2.2.2.7. Evoluția nivelelor de colectare și epurare (%) a încărcărilor organice biodegradabile (l.e.) a apelor uzate la nivel național în perioada 2007-2019

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", raport „Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane”)

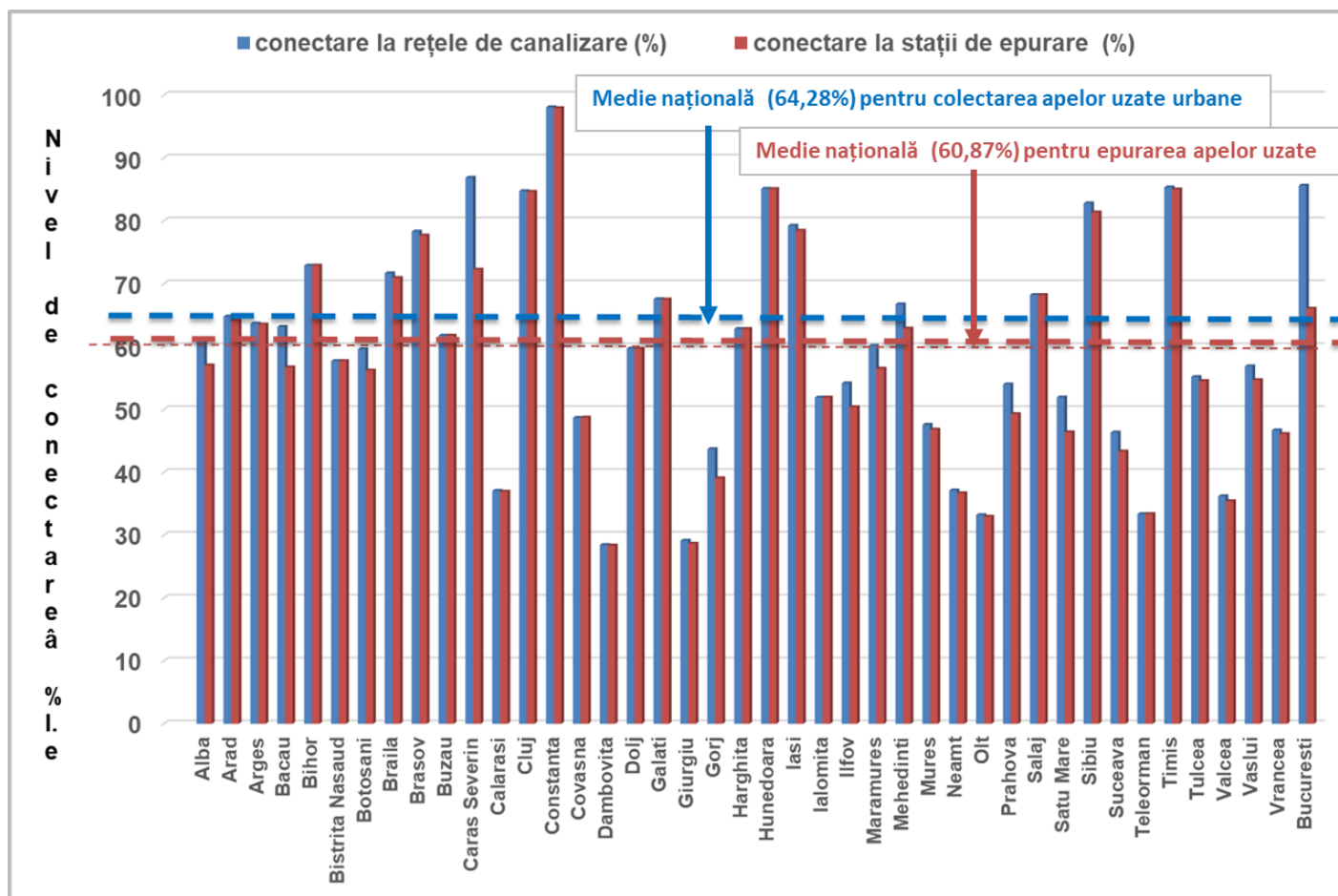
Se observă o scădere a nivelelor naționale de colectare și epurare față de anul 2017 care are principale cauze: modificarea numărului și dimensiunilor aglomerărilor, urmare a elaborării studiilor de fezabilitate pentru finanțare europeană în perioada 2014-2020, precum și faptul că în cadrul unor aglomerări umane sunt în derulare lucrări de reabilitare a stațiilor de epurare, astfel încât apele uzate colectate sunt evacuate direct, fără epurare, în resursa de apă. Astfel, modificarea nivelelor naționale de colectare și epurare are mai multe cauze, dintre care se menționează în principal:

- modificarea numărului și dimensiunilor aglomerărilor –numărul și încărcarea organică (în locuitori echivalenți) a aglomerărilor mai mari de 10.000 l.e. a scăzut, iar al aglomerărilor cu 2.000 – 10.000 l.e. a crescut, urmare a redelimitării aglomerărilor, pe baza reactualizării documentelor de planificare, respectiv Master Planurile Județene și aplicațiilor de finanțare pentru realizarea lucrărilor necesare pentru realizarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate din aglomerări umane; de asemenea, la actualizarea dimensiunii aglomerărilor contribuie și scăderea numărului populației și a activităților economice, care a condus la modificarea încadrării aglomerărilor pe categorii de dimensiuni și implicit la modificarea numărului și dimensiunii acestora;
- nivelul de încredere scăzut al datelor și informațiilor transmise, datorat atât unor interpretări eronate ale cerințelor Directivei și a datelor solicitate pentru raportare, dar și a inconsecvenței informațiilor furnizate de către operatorii de servicii de apă și autoritățile locale;
- în cadrul unor aglomerări umane sunt în derulare lucrări de reabilitare a stațiilor de epurare, astfel încât apele uzate colectate sunt evacuate direct, fără epurare, în resursa de apă.

La nivel de județe (*figura II.2.2.2.8*), cele mai ridicate grade de racordare la rețele de canalizare (peste 80%) sunt identificate în județele: Caraș Severin, Cluj, Constanța, Hunedoara, Sibiu, Timiș și în aglomerarea București, iar la polul opus (sub 30%) se află județele Dâmbovița și Giurgiu. Referitor la gradele de racordare la stațiile de epurare, situația este următoarea: în 5 județe (Cluj, Constanța, Hunedoara, Sibiu și Timiș) s-au înregistrat valori ale nivelului de conectare la stația de epurare de peste 80%. În unele dintre județe procentul de epurare a crescut față de decembrie 2018, valori mai mici de 30% înregistrându-se însă în județele Dâmbovița și Giurgiu..

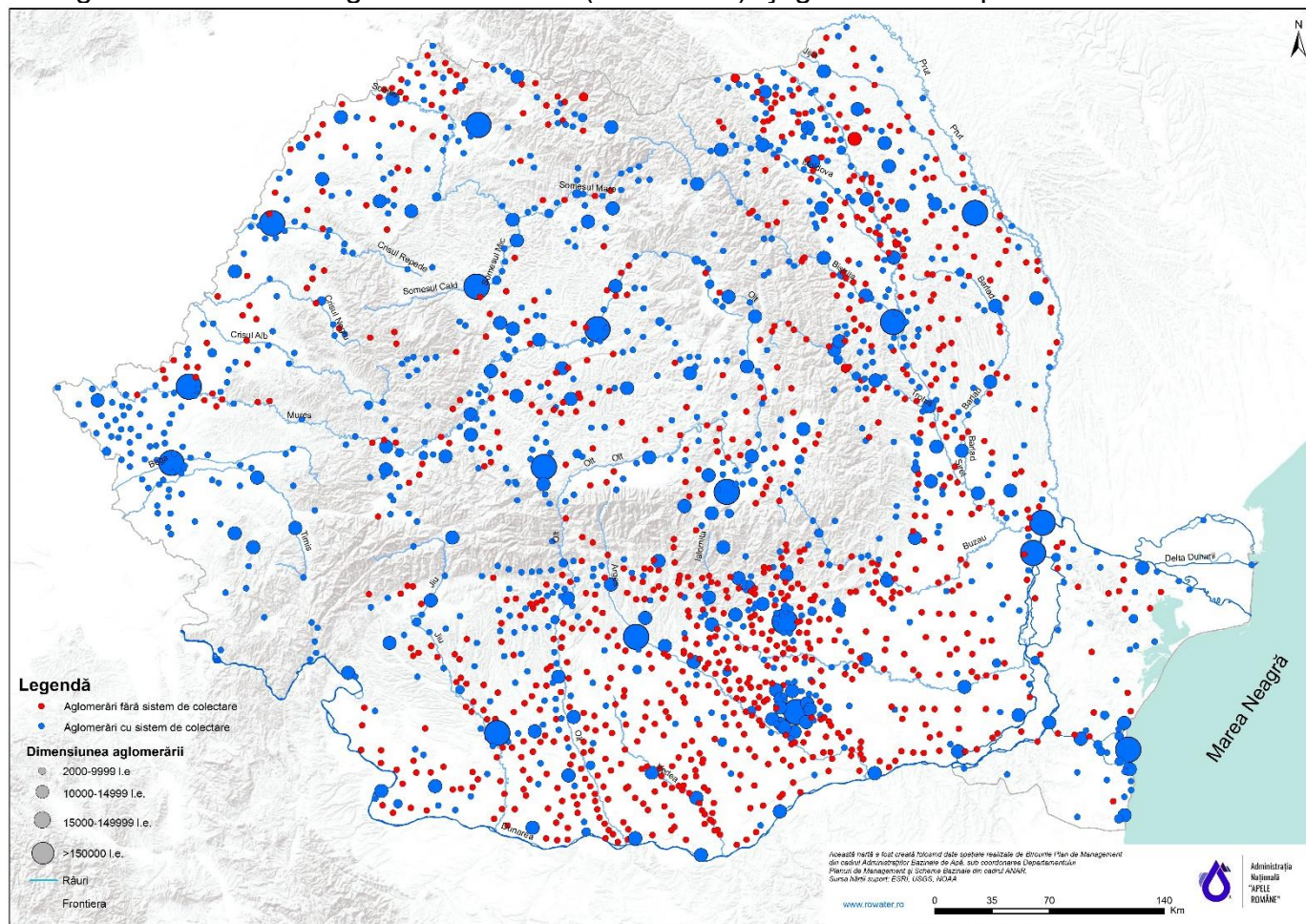
Situația dotării aglomerărilor umane cu sisteme de colectare și epurare este prezentată în *figura II.2.2.2.9*, respectiv *figura II.2.2.2.10*.

Figura nr.II.2.2.2.8. Situația la nivel de județe a colectării și epurării încărcării biodegradabile din apele uzate (l.e.) de la aglomerările umane cu mai mult de 2000 l.e., în anul 2019

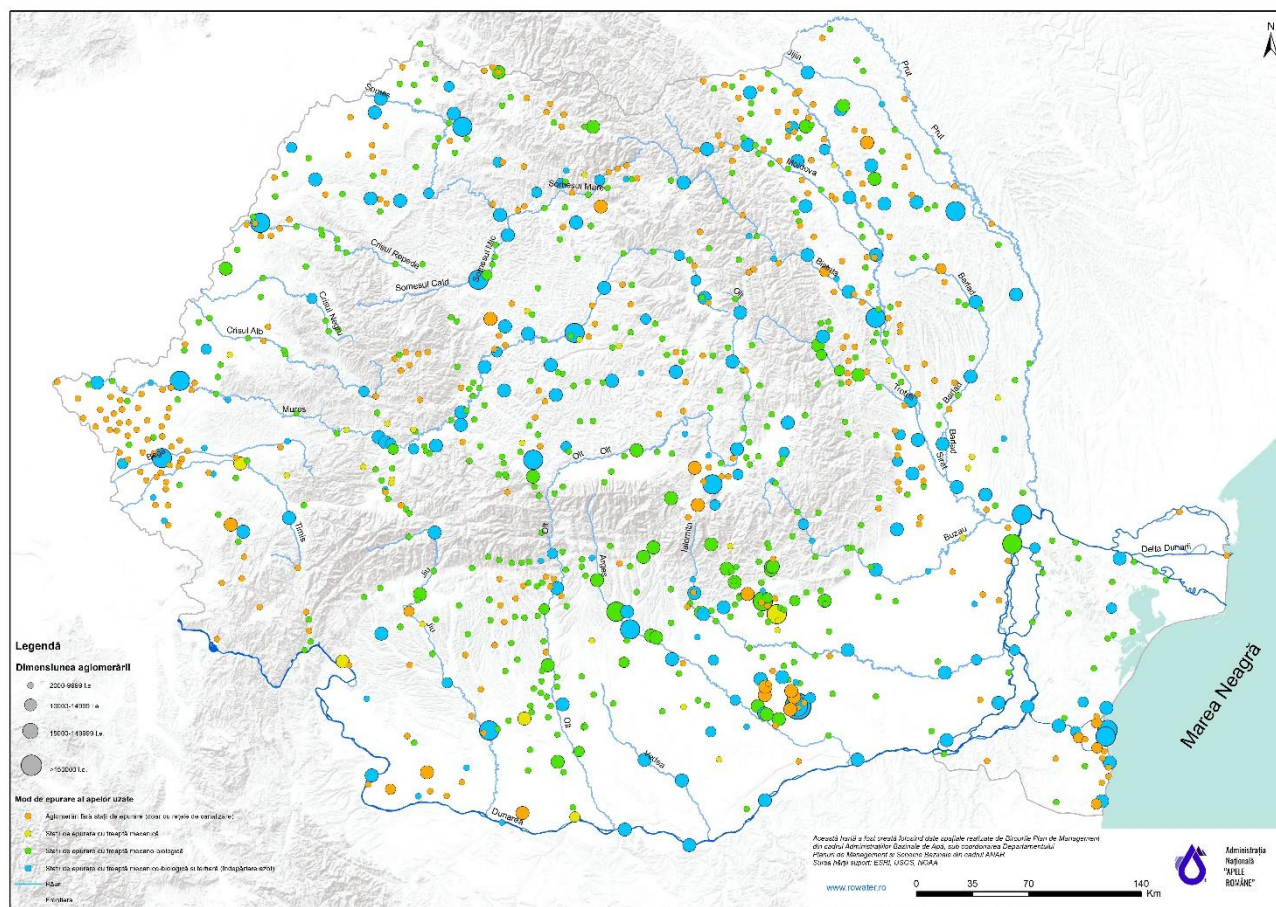
(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", raport „Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane” în anul 2019)

Figura nr. II.2.2.2.9. Aglomerări umane (>2.000 l.e.) și gradul de acoperire cu sisteme de colectare în anul 2019

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", raport „Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane” în anul 2019)

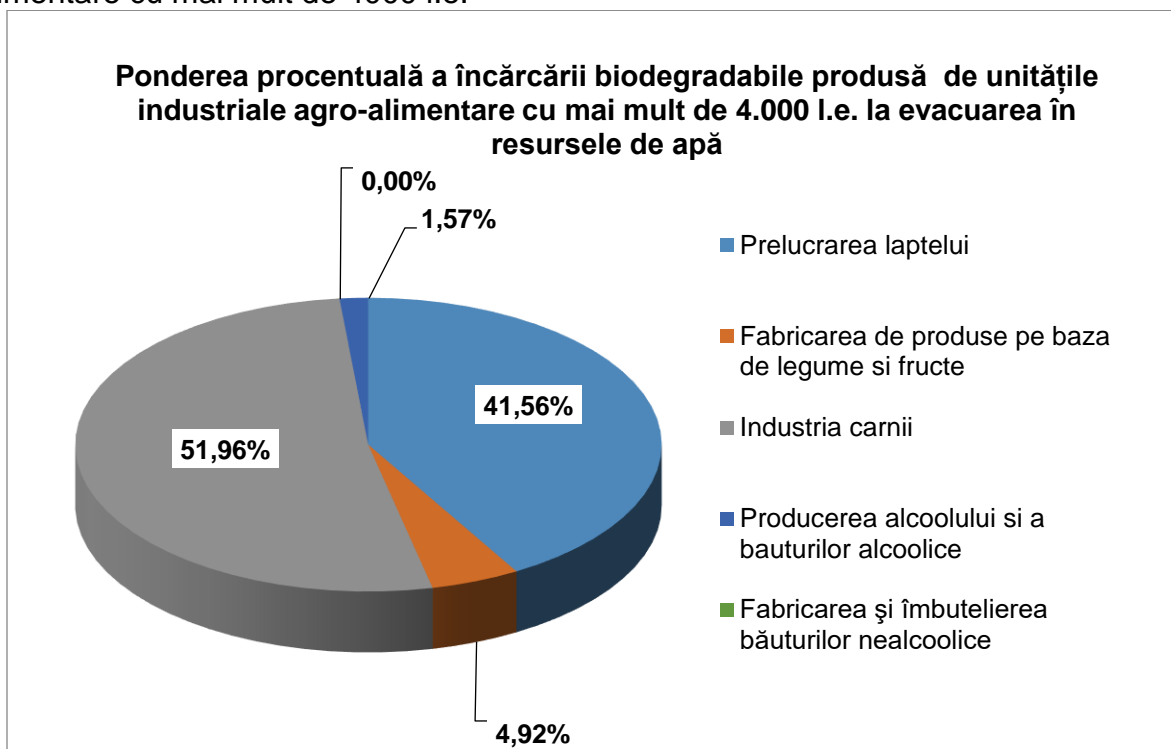
Figura nr. II.2.2.2.10. Aglomerări umane (>2.000 l.e.) și gradul de acoperire cu sisteme de epurare în anul 2017

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", raport „Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane” în anul 2017)

În ceea ce privește profilul de activitate, majoritatea unităților agro-industriale se încadrează în domeniile de industrializare a cărnii și laptelui, fabricarea băuturilor alcoolice, fabricarea produselor pe bază de legume și fructe și fabricarea și îmbutelierea băuturilor nealcoolice (figura II.2.2.2.11). Cea mai mare pondere procentuală a încărcării biodegradabile produsă de unitățile industriale agro-alimentare cu mai mult de 4000 I.e. la evacuare în resursele de apă a fost identificată pentru industria cărnii (cca. 52%) și industriei de prelucrare a laptelui (42%), iar unitățile din domeniul fabricării berii și îmbutelierea băuturilor nealcoolice fie sunt închise, fie și-au redus foarte mult producția (<4.000 I.e.) sau și-au sistat activitatea.

Figura nr. II.2.2.2.11. Ponderea încărcării biodegradabile produsă de unitățile agro-alimentare cu mai mult de 4000 I.e.

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", raport „Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate urbane și a capacităților în execuție și puse în funcțiune pentru aglomerări umane” în anul 2019)

Implementarea cerințelor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane va conduce implicit și la creșterea semnificativă a volumului de nămol rezultat de la stațiile de epurare a apelor uzate urbane. Din situația furnizată de Institutul Național de Statistică privind gestionarea nămolurilor din stațiile de epurare urbane la nivelul anului 2018 (tabel II.2.2.2.5) se observă că, din cantitatea totală de nămol generată și eliminată din stațiile de epurare cca. 18,72% a fost utilizată în agricultură.

Conform primului Plan Național de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice din România (elaborat în 2009), s-a estimat că la sfârșitul perioadei de conformare (anul 2018) s-ar fi obținut o cantitate de nămol de cca. 520,850 tone substanță uscată/an față de cca. 172,529 tone substanță uscată/an obținute în anul 2007 (figura II.2.2.2.12). Această prognoză corespunde situației planificate privind conformarea aglomerărilor în anul 2004, potrivit Planului Național de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Tabelul nr. II.2.2.2.5. Utilizarea la nivel național a nămolului de la stațiile de epurare urbane în anul 2018

Utilizări ale nămolului	Cantitate nămol (mii tone s.u./an)
Cantitate totală produsă	247,76
Utilizare în agricultură	46,39
Compostare și alte aplicații	4,15
Depozitare pe platforme amenajate	128,32
Evacuare în mare	0
Incinerare	0,72
Altele	68,18

(Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO online, www.insse.ro)

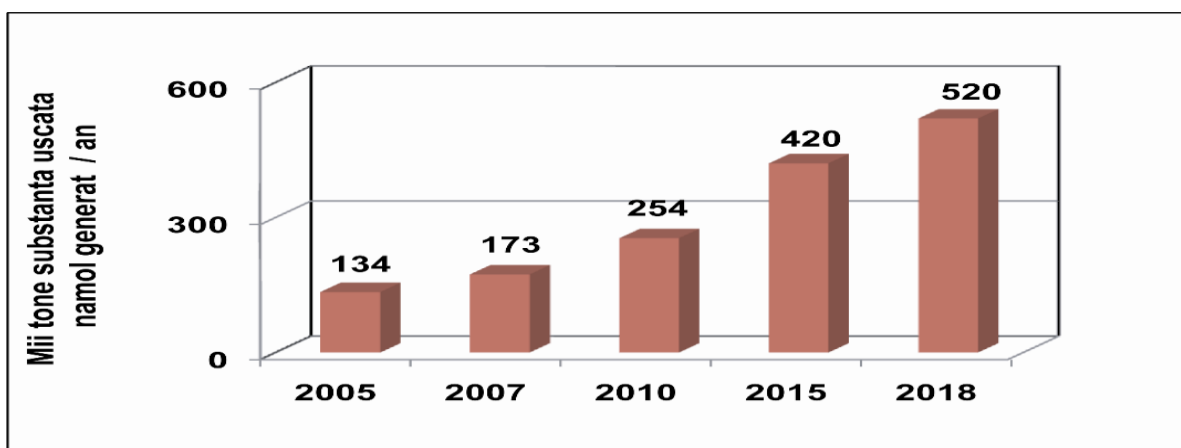
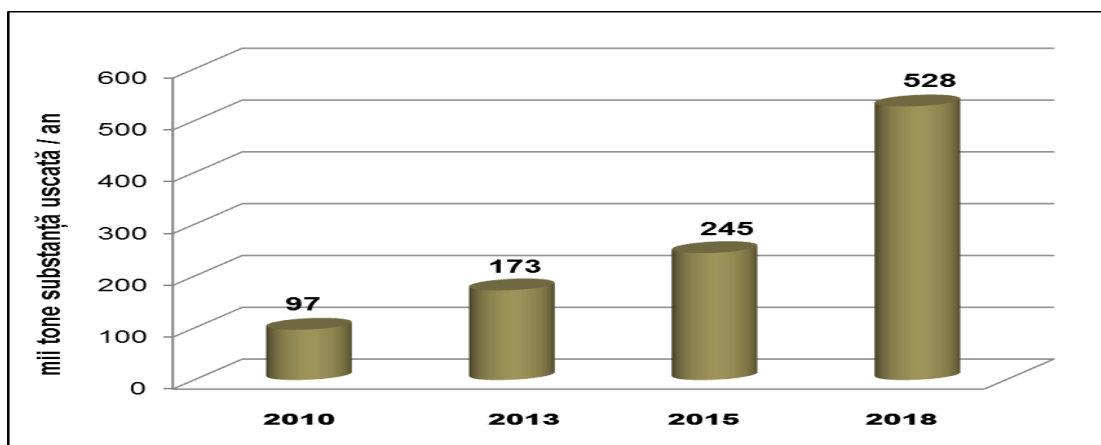

Figura nr.II.2.2.2.12. Evoluția cantităților de nămol generate de stațiile de epurare din România

(Sursa: Administrația Națională "Apele Române", Planul Național de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice din România aprobat prin HG nr. 80/2011)

În *Strategia națională de gestionare a nămolurilor de epurare*, elaborată în cadrul asistenței tehnice a POS Mediu, oferă un cadru pentru planificarea și implementarea măsurilor pentru gestionarea volumelor în creștere de nămol de la stațiile de epurare urbane existente, reabilitate și noi din România. Cantitățile viitoare estimate de nămol produs au fost evaluate conform *figurii II.2.2.2.13*. Această prognoză corespunde situației planificate privind conformarea aglomerărilor la nivelul anului 2011, având în vedere modificările produse în delimitarea aglomerărilor umane și a tipului de epurare necesar pentru conformare.

Figura nr.II.2.2.2.13. Evoluția cantităților de nămol generate de stațiile de epurare din România

(Sursa: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, *Strategia națională de gestionare a nămolurilor de epurare - proiect POSM/6/AT/I.1.2010, "Elaborarea politicii naționale de gestionare a nămolului de epurare"*)

Din analiza comparativă a datelor din tabelul II.2.2.2.5 și figurile II.2.2.2.12 și II.2.2.2.13, scenariul planificării pentru anul 2018 este optimist, având în vedere că acesta a plecat de la ipoteza că aglomerările umane cu mai mult de 2.000 l.e. vor fi dotate toate cu stații de epurare corespunzătoare, ceea ce de fapt nu s-a realizat practic. Astfel, la nivelul anului 2018, cantitatea de nămol generată în stațiile de epurare urbană a atins aprox. valoarea planificată din anul 2015, valoare care se situează la cca. 54% din valoarea aferentă anului 2018.

În vederea accelerării procesului de conformare, Planul de conformare pentru implementare a directivei privind epurarea apelor uzate urbane este în curs de actualizare, constituind unul dintre obiectivele proiectului de asistență tehnică, denumit **„Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului**

apelor în ceea ce privește planificarea, implementarea și raportarea cerințelor europene din domeniul apelor". Proiectul este finanțat din fonduri europene prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, Axa prioritară Administrație publică și sistem judiciar eficiente, obiectivul specific OS 1.1 Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP. Liderul de proiect este Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Administrația Națională „Apele Române” partener de implementare, iar consultanții Băncii Mondiale asigură asistență tehnică pe durata celor 24 luni de desfășurare a proiectului (2019-2021).

Proiectul contribuie la fundamentarea și sprijinirea măsurilor ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin aquis-ul comunitar, respectiv conformarea acceartă cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate provenite de la aglomerări umane în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor. Obiectivele și activitățile specifice ale proiectului vizează în principal: reactualizarea Planului de Implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, pe baza unei noi metodologii de delimitare a aglomerărilor umane și de calcul al încărcării acestora; elaborarea Strategiei naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane; dezvoltarea și implementarea la nivelul Administrației Naționale „Apele Române” a unui sistem electronic de colectare, prelucrare și raportare a datelor; elaborarea și promovarea unui proiect de act normativ pentru definirea obligațiilor și responsabilitățile legate de colectarea și epurarea apelor uzate urbane.

Informații privind proiectul și derularea activităților de implementare pot fi accesate pe website-ul Administrației Naționale „Apele Române”, la adresa: <http://www.rowater.ro/Proiect%20SIPOCA%20588/Pagin%C4%83%20de%20pornire.aspx>, precum și pe cele ale Administrațiilor Bazinale de Apă.

Autoritățile române competente consideră că actualizarea Planului de implementare accelerată este parte integrantă din memorandumului pentru evaluarea națională și planul de acțiune privind îndeplinirea condiției favorizante privind ”Planificarea actualizată pentru investițiile necesare în sectorul apei și cel al apelor uzate”, prevăzută prin propunerea de Regulament CE de stabilire a unor prevederi comune pentru o serie de fonduri UE post 2020 (CPR). De asemenea, în cadrul acestui proiect va fi dezvoltată, de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor o **Strategie națională privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate și revizuirea reglementărilor în vederea creșterii eficienței în aplicarea legislației specifice**. În cadrul Strategiei naționale se va stabili modul în care vor continua planificarea, finanțarea și realizarea infrastructurii specifice. Autoritățile române competente estimează că Strategia națională va fi finalizată, similar cu Planul de conformare, la un termen corelat cu termenul ce se va stabili în cadrul memorandumului pentru evaluarea națională și planul de acțiune privind îndeplinirea condiției favorizante.

Proiectul mai sus menționat se va sprijini pe rezultatele obținute din alt proiect care se derulează de circa 1 an, intitulat . Acesta este un proiect de asistență tehnică finanțat din Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020, implementat de Ministerul

Fondurilor Europene, prin Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (AM POIM), sub asistența tehnică a Băncii Europene de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și în colaborare cu Ministerul Apelor și Pădurilor, Asociația Română a Apei și Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice. Proiectul prevede:

- o analiză completă a sectorului de apă și apă uzată;
- opțiuni strategice privind dezvoltarea și consolidarea politicii de regionalizare;
- stabilirea aceluiași tipuri de indicatori în contractul de delegare, calculați în baza unei metodologii comune;
- dezvoltarea actualei platforme de benchmarking;
- analiza și revizuirea contractului-cadru de delegare, inclusiv elaborarea unei metodologii de revizuire a acestuia la fiecare 5 ani.

Până în prezent, în cadrul proiectului a fost implementată acțiunea privind analiza sectorului de apă și apă uzată, precum și realizarea documentului privind opțiunile strategice, documente ce au fost circulat pentru observații și comentarii către toți factorii implicați în sectorul de apă. De asemenea, au fost realizate rapoartele privind metodologia de benchmarking și a avut loc seria de seminarii regionale având ca temă apa nefacturată, contractele pe bază de performanță, managementul activelor și managementul contractului de delegare, precum și îmbunătățirea relațiilor instituționale.

Aspecte cheie și specifice legate de politica de mediu:

Cât de eficiente sunt politicile existente pentru reducerea cantităților de substanțe nutritive și substanțe organice deversate (evacuate)?

Protecția sănătății umane și epurarea apelor uzate sunt principalele provocări pentru un mediu sănătos, atât în zonele urbane, cât și în cele rurale. Deversarea necontrolată a apelor uzate creează un pericol atât pentru sănătatea populației, cât și pentru mediul înconjurător. Grupurile vulnerabile (copii și bătrânii) din rândul populației sunt îndeosebi afectate de bolile hidrice, însă și adulții suferă ulterior, ceea ce poate influența considerabil dezvoltarea economică a regiunii respective.

Calitatea apelor de suprafață este influențată în mod direct de evacuările de ape uzate, neepurate sau insuficient epurate, provenite din surse punctiforme, urbane, industriale și agricole. Impactul acestor surse de poluare asupra receptorilor naturali depinde de debitul apei și de încărcarea acesteia cu substanțe poluante.

În tabelul de mai jos este prezentat numărul locuitorilor cu locuințele conectate la sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate, pentru perioada 2015 – 2019, județul Arad.

Tabel II. 2.2.2. 6.
Locuitori cu locuințe conectate la sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate,
județul Arad 2015- 2019

Anul	Colectare fără epurare	Colectare cu epurare primară	Colectare cu epurare secundară	Colectare cu epurare terțiară	Sisteme de canalizare cu epurare
2019	842	13569	1562	146381	161512
2018	605	11293	3133	147301	161727
2017	192	15765	6578	141250	163593
2016	192	16601	2034	141750	160385
2015	1321	12582	7487	140830	160899

sursa de informații: Institutul Național de Statistică, <https://statistici.insse.ro>

Tabel II. 2.2.2.7.
Căleata apei evacuate în 2019, tone/zi

Nr Crt	Localitate	Căleata apei evacuate în 2019 , tone/zi					
		CBO5	CCOCr	MTS	Azot Total	Fosfor Total	Cloruri
1	Statia de epurare Arad	0.12	0.56	0.21	0.09	0.02	
2	Statia de epurare Curtici	0.005	0.012	0.003	0.013	0.0013	0.06
3	Statia de epurare Pecica	0.0095	0.028	0.012	0.012	0.001	0.118
4	Statia de epurare Nadlac	0.06	0.15	0.05	0.03	0.001	
5	Statia de epurare Lipova	0.014	0.044	0.016	0.022	0.001	
6	Statia de epurare Gurahont	0.003	0.007	0.003	0.003	0.00002	
7	Statia de epurare Paulis	0.002	0.006	0.002	0.006	0.00005	
8	Statia de epurare Moneasa	0.02	0.04	0.02	0.03	0.00001	0.007
9	Statia de epurare Pancota	0.012	0.03	0.017	0.015	0.002	0.027
10	Statia de epurare Santana	0.007	0.02	0.009	0.009	0.004	0.077
11	Statia de epurare Ineu	0.1	0.2	0.097	0.04	0.004	
12	Statia de epurare Siria	0.001	0.03	0.0008	0.0007	0.00005	
13	Statia de epurare Dezna	0.002	0.005	0.003	0.0009	0.0001	

Tabel II. 2.2.2.8.
Structura apelor uzate evacuate în anul 2019

Nr Crt	Structura apelor uzate evacuate în 2019 din cadrul sistemelor de canalizare administrate de de SC COMPANIA DE APĂ ARAD SA			
	Localitate	Rețea de canalizare Km	Volum total apa evacuată an 2019(mc)	Emisar deversare
1	Statia de epurare Arad	472,93	8634336.7	R Mureș
2	Statia de epurare Curtici	53,41	119657.12	Canalul Hathaz
3	Statia de epurare Pecica	52,84	248148	R Mureș
4	Statia de epurare Nadlac	45	157139.1	R Mureș
5	Statia de epurare Lipova	31,08	200226	R Mureș
6	Statia de epurare Gurahont	2,39	28528	Crișul Alb
7	Statia de epurare Moneasa	7,72	109932	Valea Moneasa
8	Statia de epurare Pancota	22,82	126163.18	Canal Matca
9	Statia de epurare Santana	39,47	257538.76	Canalul Militar
10	Statia de epurare Ineu	45,5	263844.83	Crișul Alb
11	Statia de epurare Siria	38,81	2811	Crișul Alb
12	Statia de epurare Dezna	5,51	17164	Valea Dezna
13	Statia de epurare Păuliș	23,79	32211	Crișul Alb

Sursa informații:
S.C. Compania de Apă Arad S.A.

II.2.3. Tendințe și prognoze privind calitatea apei

Având în vedere natura substanțelor poluante din apele uzate, cât și sursele de poluare aferente, gospodărirea apelor uzate se realizează în acord cu prevederile europene în domeniul apelor, în special cu cele ale Directivei Cadru a Apei (Directiva 2000/60/CE), care stabilește cadrul politic de gestionare a apelor în Uniunea Europeană, bazat pe principiile dezvoltării durabile și care integrează toate problemele apei. Sub umbrela Directivei Cadru a Apei sunt reunite cerințele de calitate a apei corespunzătoare și celorlalte cerințe ale directivelor europene în domeniul apelor.

Planurile de management ale bazinelor hidrografice reprezintă principalul instrument de implementare a Directivei Cadru privind Apa 2000/60/CE și a majorității prevederilor din celelalte directive europene din domeniul calității apei. Cele mai importante directive a căror implementare asigură reducerea poluării apelor uzate sunt Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, amendată de Directiva 98/15/EC și de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003, Directiva 2006/11/CE privind poluarea cauzată de

anumite substanțe periculoase evacuate în mediul acvatic al Comunității și Directivele “fiice” 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE și 86/280/CEE, modificate prin 88/347/CEE și 90/415/CEE, Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole, amendată de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003.

Directiva Cadru 2000/60/CE în domeniul apei constituie o abordare nouă în domeniul gospodăririi apelor, bazându-se pe principiul bazinal și impunând termene stricte pentru realizarea programului de măsuri. Obiectivul central al Directivei Cadru în domeniul Apei (DCA) este acela de a obține o „stare bună” pentru toate corpurile de apă, atât pentru cele de suprafață cât și pentru cele subterane, cu excepția corpurilor puternic modificate și artificiale, pentru care se definește „potențialul ecologic bun”. Conform acestei Directive, Statele Membre din Uniunea Europeană trebuie să asigure atingerea stării bune a tuturor apelor de suprafață până în anul 2015, mai puțin corpurile de apă pentru care se cer excepții de la atingerea obiectivelor de mediu.

În conformitate cu cerințele art. 14(1b) al Directivei Cadru Apă, la 22 decembrie 2013 a fost publicat **Documentul privind problemele importante de gospodărire a apelor** realizat la nivel bazinal și național, pentru asigurarea procesului de informare și consultare a publicului pe o durată de 6 luni (iunie 2014).

(<http://www.rowater.ro/SCAR/Planul%20de%20management.aspx>).

Documentul își propune să evidențieze problemele importante de gospodărire a apelor în România - problematici cheie care stau la baza stabilirii măsurilor necesare atingerii obiectivelor de mediu. Problemele importante de gospodărire a apelor sunt tratate în relație cu presiunile exercitate asupra corpurilor de apă de suprafață și subterane pentru care există riscul neatingerii obiectivelor de mediu, precum și a sectoarelor economice aferente acestor presiuni și sunt în concordanță cu problemele de gospodărire a apelor de la nivelul Districtului Internațional al Dunării în cadrul documentului Significant Water Management Issues 2013, elaborat de către Comisia Internațională pentru Protecția fluviului Dunărea (ICPDR), cu contribuția țărilor dunărene (<https://www.icpdr.org/main/SWMI-PP>).

Următoarele problematici importante privind gospodărire a apelor care afectează în mod direct sau indirect starea apelor de suprafață și apelor subterane, cu impact major în gestiunea resurselor de apă au fost identificate: poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, poluarea cu substanțe periculoase și alterările hidromorfologice.

Poluarea cu substanțe organice este cauzată în principal de emisiile directe sau indirecte de ape uzate insuficient epurate sau neepurate de la aglomerări umane, din surse industriale sau agricole, și produce schimbări semnificative în balanța oxigenului în apele de suprafață și în consecință are impact asupra compoziției speciilor/populațiilor acvatice și respectiv, asupra stării ecologice a apelor.

O problemă importantă de gospodărire a apelor este **poluarea cu nutrienți**, în special cu azot și fosfor. Nutrienții în exces conduc la eutrofizarea apelor, ceea ce determină schimbarea compoziției și scăderea biodiversității speciilor, precum și

reducerea posibilității de utilizare a resurselor de apă în scop potabil, recreațional, etc. Ca și în cazul substanțelor organice, emisiile de nutrienți provin atât din surse punctiforme (ape uzate urbane, industriale și agricole neepurate sau insuficient epurate), cât și din surse difuze (în special, cele agricole: creșterea animalelor, utilizarea fertilizanților, etc).

Directiva *Consiliului 91/676/EEC privind Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* este principalul instrument comunitar care reglementează poluarea cu nitrați provenită din agricultură. Principalele obiective ale acestei directive sunt reducerea poluării produsă sau indusă de nitrați din surse agricole, raționalizarea și optimizarea utilizării îngrășămintelor chimice și organice ce conțin compuși ai azotului și prevenirea poluării apelor cu nitrați. Aceste obiective sunt cuprinse în planuri de acțiune.

Conform planului de acțiune și articolelor 4 și 5 ale Directivei 91/676/EEC au fost elaborate și aplicate Coduri de bune practici agricole, cât și Programe de Acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole. Acestea s-au aplicat la început doar în zonele vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole, desemnate în România încă din anul 2005. La prima desemnare zonele vulnerabile la nitrați (ZVN) din surse agricole ocupau 6,94% din teritoriul României. În anul 2008 ZVN au fost revizuite, extinzându-se suprafața la 58% din teritoriul României. În anul 2013, în urma consultărilor cu Comisia Europeană s-a agreat ca România să nu mai desemneze zone vulnerabile la nitrați, ci să aplice prevederile Codului de Bune Practici Agricole și măsurile din Programele de Acțiune pe întreg teritoriul țării, conform prevederilor articolului 3 (5) al Directivei. Noul Program de Acțiune a fost îmbunătățit și aprobat prin Decizia nr. 221983/GC/12.06.2013, având, în principal, în vedere aplicarea principiului de prevenire a poluării.

Implementarea Directivei 91/676/EEC este pusă în practică în România de Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, aprobat prin HG 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu completările și modificările ulterioare, survenite în urma deciziei de aplicare a Programului de Acțiune pe întreg teritoriul României.

Prevederile programului de acțiune sunt obligatorii pentru toți fermierii care dețin sau administrează exploatații agricole și pentru autoritățile administrației publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe teritoriul cărora există exploatații agricole.

În vederea reducerii și prevenirii poluării cu nitrați din surse agricole, s-a prevăzut ca măsură generală de bază, pe întreg teritoriul României, aplicarea programelor de acțiune și respectarea Codului de Bune Practici Agricole pe întreg teritoriul României.

De asemenea, implementarea măsurilor conform cerințelor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, modificată și completată prin directiva 98/15/CE, contribuie la reducerea emisiilor de nutrienți.

La nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice sunt necesare măsuri suplimentare pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole (ferme zootehnice - poluare punctiformă, măsuri pentru reducerea poluării adresate poluării difuze generate de ferme

zootehnice, vegetale și asupra terenurilor agricole), în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă. Măsurile propuse sunt altele decât măsurile de bază pentru punerea în aplicare a Directivelor europene, în principal Directiva Consiliului 91/676/EEC privind Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole. Măsurile suplimentare pentru activitățile agricole se referă la: reducerea eroziunii solului, aplicarea codului de bune condiții agricole și de mediu și a altor coduri de bună practică în ferme, etc., consultanță/ instruire pentru fermieri, conversia terenurilor arabile în pășuni, realizarea și menținerea zonelor tampon de-a lungul apelor la o distanță mai mare decât cea prevăzută în Codul de Bune Practici Agricole, aplicarea agriculturii organice, precum și aplicarea oricăror măsuri specifice diferite de cele de bază pentru protejarea suplimentară a corpurilor de apă.

Obiectivul principal al Directivei Cadru 2000/60 a Uniunii Europene pentru apă îl reprezintă atingerea "stării bune" a apelor pentru Statele Membre până în anul 2015. În vederea atingerii "stării bune" a apelor se elaborează diferite **scenarii de prognoză a calității apelor** pe ciclu de planificare (2015, 2021 și 2027) care prevăd o serie de măsuri pentru reducerea poluării. În vederea evaluării prognozei privind calitatea apei la nivel de bazin/spațiu hidrografic, se au în vedere două scenarii, și anume:

- ***"Scenariul de bază ce presupune luarea de măsuri pentru implementarea Directivelor europene din domeniul calității apei în conformitate cu prevederile a cel puțin fiecărei Directive menționate în Anexa VI A a DCA;***
- ***Scenariul optim ce presupune măsuri suplimentare față de măsurile din scenariul de bază pentru atingerea în 2015 a stării bune sau a potențialului ecologic bun al apelor în conformitate cu prevederile Directivei Cadru pentru Apă (Anexa VI B).***

Modelul de prognoză a calității apelor WAQ în ceea ce privește nutrienții - azot total și fosfor total se utilizează pentru analiza caracterizării bazinelor hidrografice (presiuni semnificative, impact, risc) conform cerințelor art. 5 și stabilirea măsurilor de bază (scenariu de bază) și suplimentare (scenariu optim) pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

Pentru fiecare scenariu se aplică ecuația de bilanț de încărcări luând în considerare atât sursele de poluare punctuale cât și cele difuze. Sursele punctuale luate în considerare sunt: aglomerări umane, unități industriale, unități agricole (ferme zootehnice) și alte surse punctuale (unitati militare, spitale, sedii sociale ale institutiilor, in situatia cand de la acestea se evacueaza ape direct in corpul de apa care nu ating obiectivele de mediu). Sursele difuze considerate sunt: scurgerile de pe terenurile agricole provenite din utilizarea îngrășămintelor în agricultură, sistemele individuale de colectare ape uzate fără conectare la sisteme centralizate. Se menționează că măsurile pentru programele de acțiune se aplică pe tot teritoriul țării. Pe lângă acestea se iau în considerare și încărcările provenite din fondul natural: aport din zone umede, scurgeri de pe terenuri naturale ocupate cu păduri, pășuni, culturi perene și depuneri din atmosferă.

Potrivit Planului Național de management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României, prin

aplicarea **modelului MONERIS (MOdelling Nutrient Emissions in RIver Systems)** se pot realiza același tip de scenarii privind prognoza calității apelor, respectiv evaluarea emisiilor de nutrienți și a potențialul și efectului măsurilor de bază și suplimentare de reducere a nutrienților. Modelul MONERIS este folosit pentru estimarea emisiilor provenind de la sursele de poluare punctiforme și difuze. Modelul a fost elaborat și aplicat în Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr.80/2011 pentru evaluarea emisiilor de nutrienți (azot și fosfor) în mai multe bazine/districte hidrografice din Europa, printre care și bazinul/districtul Dunării. În ultimul timp, modelul MONERIS a fost dezvoltat pentru a fi aplicat atât la nivel național (al statelor din Districtul internațional al Dunării), cât și la nivel de sub-bazine internaționale (Tisa).

Poluarea cu nutrienți este cauzată de emisii punctiforme și difuze de azot și fosfor în mediul acvatic. Dintre sursele punctiforme luate în considerare în modelul MONERIS se menționează stațiile de epurare urbane, evacuările de ape uzate neepurate sau epurate de la sistemele de colectare din aglomerările urbane și de la unitățile industriale și fermele zootehnice care sunt înregistrate în E-PRTR. În ceea ce privește sursele de emisii difuze, așezările umane, activitățile agricole, fondul natural și alte surse au fost considerate ca fiind importante în producerea poluării cu nutrienți.

Modelul MONERIS a fost utilizat pentru aplicarea scenariilor de bază pentru reducerea emisiilor de nutrienți din surse punctiforme și difuze pentru orizontul de timp 2021. Scenariul utilizat a avut la bază condițiile hidrologice din perioada 2009-2012, iar datele utilizate privind încărcările au avut ca an de referință anul 2012. La evaluarea situației de referință și pentru simularea scenariilor s-a utilizat o variantă a modelului MONERIS care, comparativ cu prima evaluare cu date din anul 2005, a fost îmbunătățită tehnic în vederea creșterii sensibilității și aplicabilității, respectiv modelul a fost calibrat prin folosirea unor date statistice, date hidrologice și date de monitorizare a calității apelor complete pentru o perioadă mai mare timp.

Comparativ cu evaluarea emisiilor totale (difuze și punctiforme) din Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr.80/2011, în perioada 2009- 2012 s-a constatat o reducere medie a emisiilor de azot cu cca. 34% și o reducere medie a emisiilor de fosfor cu cca. 45%, datorate în principal implementării măsurilor de îmbunătățire a nivelurilor de colectare și epurare a apelor uzate urbane și reducerii surplusului de azot din activitățile agricole.

Limitarea conținutului de fosfor în îngrășăminte trebuie să ia în considerare atât intensitatea activităților agricole, cât și conținutul de fosfor din sol. Astfel, în România se practică o agricultură de intensitate scăzută, iar surplusul de fosfor este sub valoarea europeană, având o valoare negativă (-2 kg/ha) potrivit datelor EUROSTAT.

Scenariul de bază pentru anul 2021 se axează pe asumări privind implementarea măsurilor pentru sectoarele ape uzate urbane, activități industriale și agricole, în principal măsurile care conduc la: creșterea nivelurilor de colectare și epurare a apelor uzate, modificări ale utilizării terenurilor, îmbunătățirea practicilor de rotație a culturilor și schimbarea emisiilor specifice de fosfor pe locuitor.

În ceea ce privește evoluția privind căile de producere a emisiilor totale de azot în perioada 2012-2021, reprezentată în figurile II.2.3.1 și II.2.3.2, rezultatele modelării au arătat că depunerile atmosferice s-au redus cu 5,44%, scurgerea de suprafață a crescut cu 4,04%, iar scurgerea subterană a crescut ușor cu cca. 2%. Restul de căi de producere a emisiilor totale de azot s-au modificat foarte puțin. Aceste tendințe confirmă efectul implementării măsurilor de reducere a poluării aerului produsă de factorii antropici și măsurilor de realizare a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate care contribuie la creșterea scurgerii de suprafață. Similar, evoluția căilor de producere a emisiilor totale de fosfor în perioada 2012-2021 a evidențiat că eroziunea solului se reduce cu cca. 2%, scurgerea din zone impermeabile orășenești scade cu cca. 1%, în timp ce crește aportul surselor punctiforme cu cca. 2%, ceea ce confirmă reducerea poluării difuze și creșterea poluării punctiforme produsă în zonele urbane, urmare a construirii rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare în zonele urbane. De asemenea, în figurile II.2.3.3 și II.2.3.4 este redată evoluția privind sursele de emisii totale ale azotului și fosforului în perioada 2012-2021.

Figura nr. II.2.3.1. *Rezultatele aplicării scenariului de bază pentru căile de producere a emisiilor de azot în anul 2012 (stânga) și anul 2021 (dreapta)*

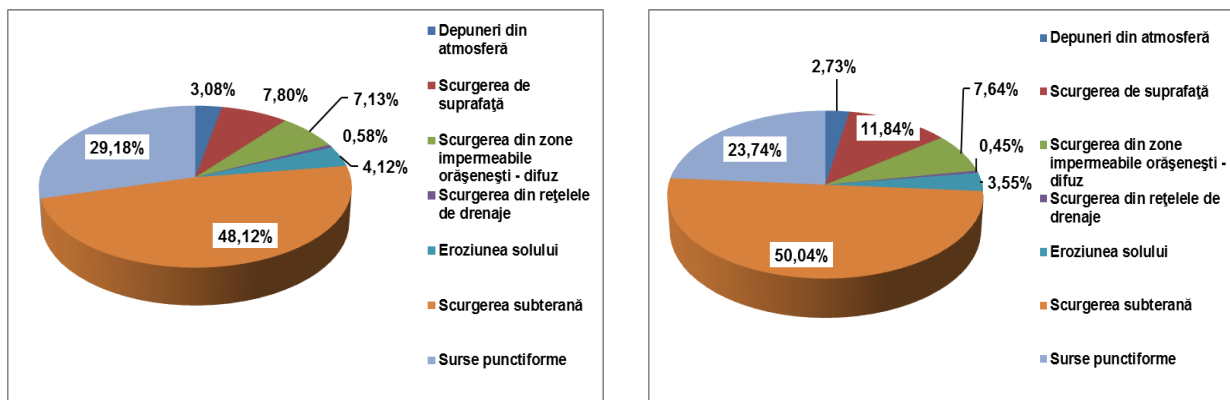

Figura nr. II.2.3.2. *Rezultatele aplicării scenariului de bază pentru căile de producere a emisiilor de azot în anul 2012 (stânga) și anul 2021 (dreapta)*

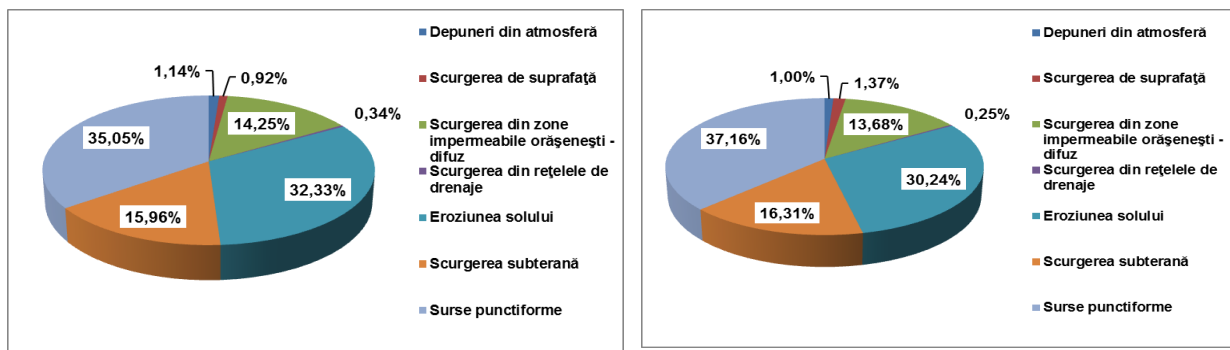

Figura nr.II.2.3.3.Rezultatele aplicării scenariului de bază pentru sursele de emisii ale azotului (punctiforme și difuze) în anul 2012 (stânga) și anul 2021 (dreapta)

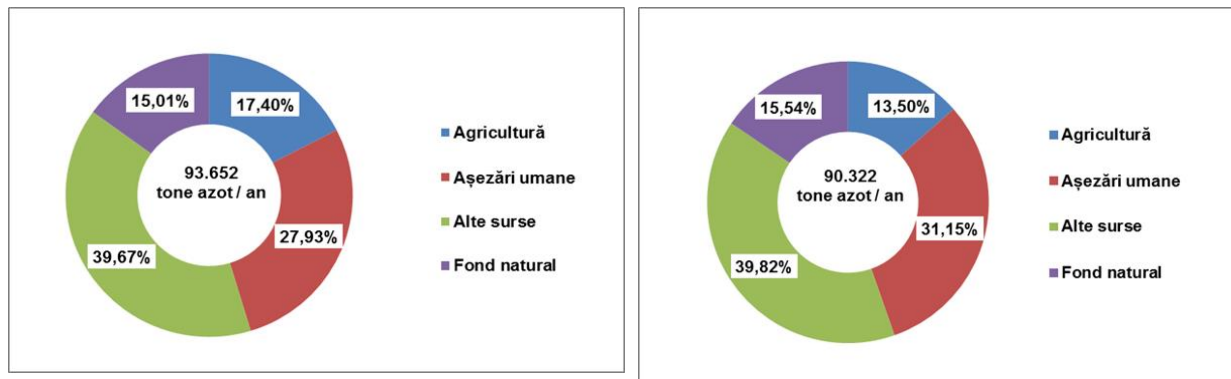
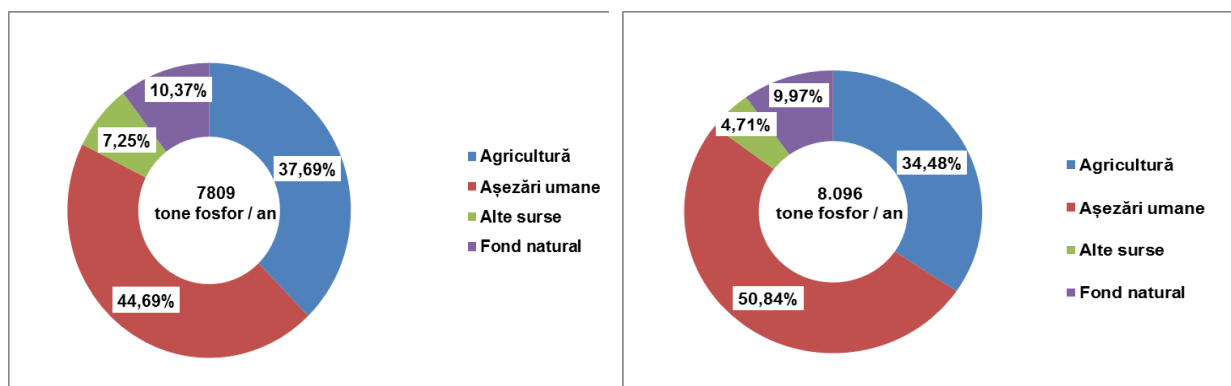

Figura nr.II.2.3.4.Rezultatele aplicării scenariului de bază pentru sursele de emisii ale fosforului (punctiforme și difuze) în anul 2012 (stânga) și anul 2021 (dreapta)

Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

În ceea ce privește aplicarea scenariilor de bază pentru emisiile totale de nutrienți la nivel național, se observă modificarea cantităților de nutrienți emise în anul 2021, comparativ cu anul 2012, respectiv cu 3.329 tone N/an (scădere cu cca. 3,6%) și 286,613 tone P/an (creștere cu cca. 3,7%).

Analiza aplicării scenariului de bază (2021) pentru agricultură indică o descreștere a emisiilor difuze din activități agricole, respectiv reducerea cu cca. 4.104 tone N/an, reprezentând 25%, precum și reducerea cu cca. 152 tone P/an, reprezentând 5%.

Aceste descreșteri sunt rezultatul aplicării măsurilor pentru reducerea emisiilor de azot prin implementarea cerințelor Directivei Nitrați - Programe de acțiune și Codul de Bune Practici Agricole, respectiv aplicării măsurilor de tip agro-mediu pentru reducerea emisiilor de fosfor, ex. modificarea rotației culturilor, controlul eroziunii și benzi de

protecție riverane, etc. Astfel emisia difuză specifică totală de azot din activitățile agricole scade de la 12,08 kg N/ha suprafață agricolă în 2012 la 9,04 kg N/ha suprafață agricolă în anul 2021.

Prin aplicarea scenariilor de bază pentru emisiile totale de nutrienți provenite de la așezările umane (punctiforme și difuze), se observă o creștere a cantităților emise de nutrienți în anul 2021, comparativ cu anul 2012, respectiv cu 1.978 tone N/an (creștere cu cca. 7,6%) și 626 tone P/an (creștere cu cca. 18%). Astfel, s-a evidențiat efectul aplicării măsurilor de realizare a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate, prin care cresc emisiile punctiforme de nutrienți și scad emisiile difuze de nutrienți. Se estimează că transformarea poluării difuze din zonele urbane în poluare punctiformă, precum și reducerea remanenței fosforului în sol și subsol, conduc la creșterea cantităților de fosfor emise. Una dintre măsurile luate în considerare în scenariu este implementarea Regulamentului nr. 259/2012 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 648/2004 în ceea ce privește utilizarea fosfaților și a altor compuși ai fosforului în detergenții de rufe destinați consumatorilor și în detergenții pentru mașini automate de spălat vase destinați consumatorilor, care contribuie la reducerea cantității de fosfor din efluenții evacuați de la stațiile de epurare urbane.

Modelul de prognoză a calității apelor WAQ în ceea ce privește nutrienții - azot total și fosfor total va fi îmbunătățit în perioada 2020-2021 în procesul de actualizare a Planului de management al districtului internațional al Dunării pentru cel de-al treilea ciclu de planificare, iar rezultatele aplicării sale la nivelul bazinului Dunării vor fi utilizate în cadrul actualizării în România a Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice (2022-2027).

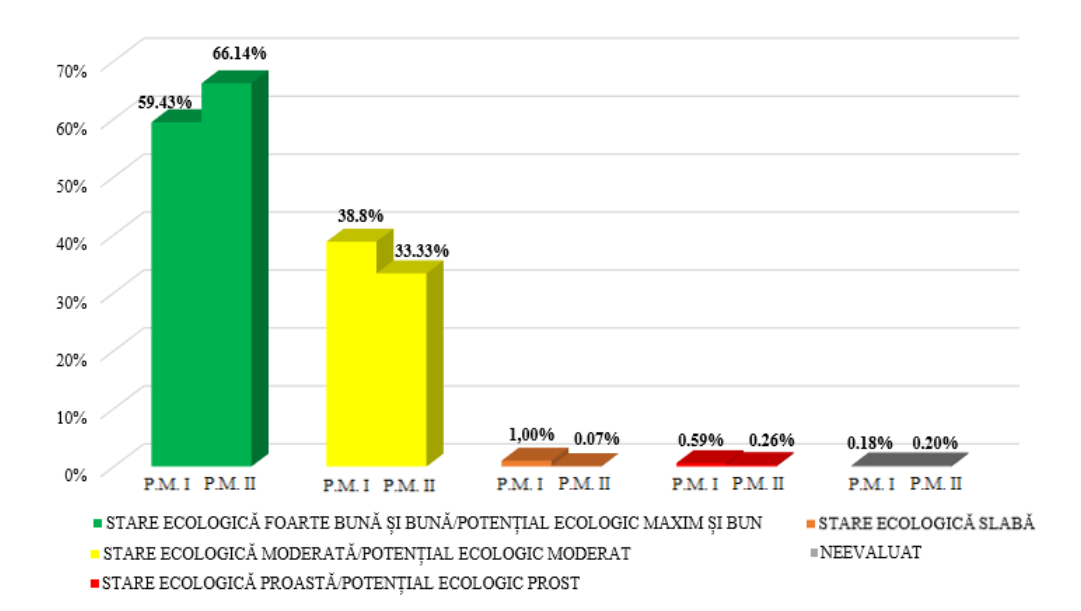
Poluarea cu substanțe chimice periculoase poate deteriora semnificativ starea corpurilor de apă și indirect poate avea efecte asupra stării de sănătate a populației. În conformitate cu prevederile directivelor europene în domeniul apelor, există 3 tipuri de substanțe chimice periculoase, și anume:

- substanțe prioritare – poluanți sau grupe de poluanți care prezintă risc semnificativ asupra mediului acvatic, incluzând și apele utilizate pentru captarea apei potabile;
- substanțe prioritare periculoase – poluanți sau grupe de poluanți care prezintă același risc ca și cele precedente și în plus sunt toxice, persistente și bioacumulabile;
- poluanți specifici la nivel de bazin hidrografic - poluanți sau grupe de poluanți specifice unui anumit bazin hidrografic.

Din categoria substanțelor periculoase fac parte produsele chimice artificiale, metalele, hidrocarburile aromatice policiclice, fenolii, disruptorii endocrini și pesticidele, etc. În vederea atingerii și menținerii stării bune a apelor este necesară conformarea cu standardele de calitate impuse la nivel european (Directiva 2013/39/CE), reducerea progresivă a poluării cauzate de substanțele prioritare și de poluanții specifici, cât și stoparea sau eliminarea emisiilor, descărcărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase.

În *Figura II.2.3.5* este ilustrată evoluția stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă cuprinse în cel de-al doilea Plan de Management, comparativ cu primul Plan de Management, pentru cele două cicluri de planificare la 6 ani aferente.

Figura nr.II.2.3.5.Evoluția stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață –cel de al 2-lea Plan de Management (2021) și primul Plan de Management (2015)

(Sursa datelor: Administrația Națională „Apele Române”, Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului Național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României)

Având în vedere rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic și stării în cadrul draft-ului (proiectului) Planului Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României, comparativ cu evaluarea din Planul Național de management aprobat prin HG nr. 80/2011 pentru aprobarea Planului național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României, se constată creșterea procentului de corpuri de apă care ating starea bună/potențialul bun și starea chimică bună (cu cca 6,71 %, de la 59,43% la 66,14 %), ceea ce indică faptul că efectul măsurilor cuprinse în programele de măsuri pentru perioada 2010-2015 începe să se facă simțit. De asemenea s-a constatat reducerea procentului corpurilor de apă în stare ecologică “slabă” și “proastă”. Comparativ cu evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață realizată în Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 80/2011, se constată că procentul de corpuri de apă evaluate în stare bună a crescut cu 4,43% (de la 93,29% la 97,72%).

Integrarea prevederilor Directivei Cadru Apă 2000/60/CE cu alte politici sectoriale reprezintă un aspect important în scopul identificării și evidențierii sinergiilor și potențialelor conflicte. Procesul este în derulare pentru a intensifica conlucrarea cu diferite sectoare precum hidroenergia și agricultura, coordonarea dintre managementul cantitativ al resurselor de apă și managementul inundațiilor, în conformitate cu cerințele Directivei 2007/60/EC privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații, precum și mediul marin, prin Directiva privind Strategia Marină 2008/56 /EC. Acest fapt contribuie la elaborarea și completarea, strategiilor naționale și regionale, precum și la elaborarea noilor Planuri de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice.

În cadrul Planului Național de management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României, s-au stabilit măsuri pentru fiecare categorie de probleme importante de gospodărirea apelor, pe baza progreselor înregistrate în implementarea măsurilor prevăzute în primul Plan de management, a rezultatelor privind caracterizarea bazinelor/spațiilor hidrografice, impactului activităților umane și analizei economice a utilizării apei, atât pentru apele de suprafață, cât și pentru cele subterane, la nivelul anului 2013. Cel de-al doilea plan de management include în continuarea primului plan de management, măsuri de bază și suplimentare care se implementează până în anul 2021 și sunt stabilite, dacă este cazul, și măsuri pentru următorul ciclu de planificare pentru anul 2027, în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

Articolul 11 alineatele (7) și (8) din DCA stabilește că măsurile trebuie să fie operaționale în decembrie 2018. Articolul 15 alineatul (3) prevede că, în termen de trei ani de la data publicării fiecărui plan de management al bazinelor hidrografice, statele membre ale UE trebuie să prezinte Comisiei Europene **un raport interimar care să descrie progresele înregistrate în implementarea programului de măsuri planificat.**

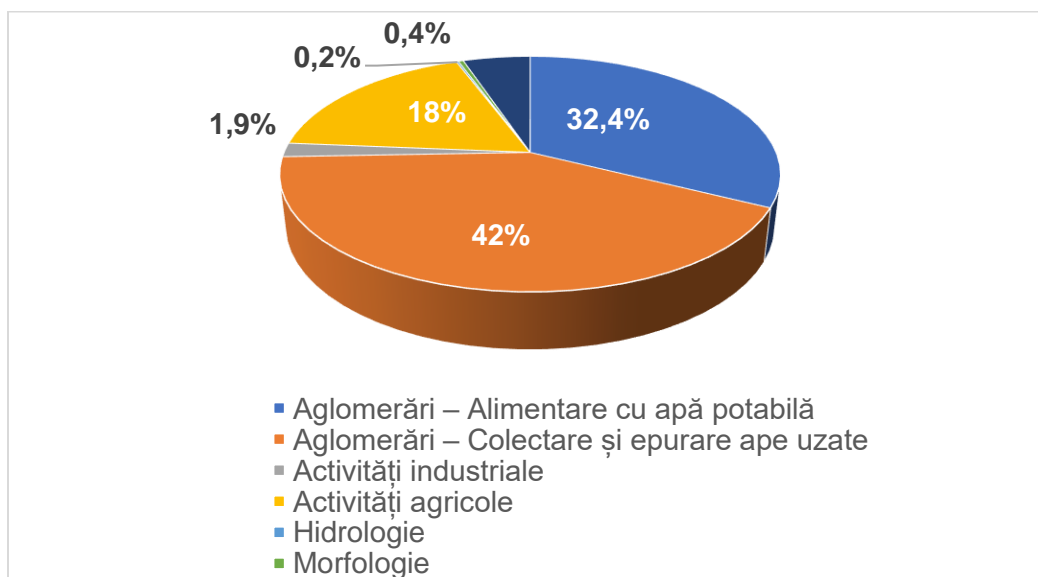
Obiectivul Raportului interimar privind stadiul implementării programului de măsuri la sfârșitul anului 2018 este acela de a furniza o vedere de ansamblu asupra implementării programelor de măsuri și măsurilor stabilite în cadrul Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate pentru cel de-al doilea ciclu de planificare și aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României. În acest sens raportul se axează în principal pe măsurile relevante a căror implementare a fost deja finalizată până în anul 2018 sau este în curs de planificare sau realizare pentru termene ulterioare anul 2018.

În ceea ce privește **situația realizării programului de măsuri la sfârșitul anului 2018**, comparativ cu cea planificată în Planurile de management actualizate ale bazinelor /spațiilor hidrografice, se constată desfășurarea conform planificării și finalizarea cu precădere a măsurilor de bază pentru aglomerările umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stații de epurare) și a activităților industriale și agro-zootehnice (IED), precum și a altor măsuri de bază referitoare la reglementarea / autorizarea, controlul și monitorizarea surselor semnificative de poluare și alterărilor hidromorfologice, aplicarea

recuperării costurilor pentru servicii de apă. De asemenea, o serie de măsuri suplimentare planificate au fost realizate sau sunt în curs de implementare.

Având în vedere actualizarea măsurilor planificate a se implementa în perioada 2016 – 2021, precum și evaluarea măsurilor implementate în perioada 2016 – 2018, s-au evaluat progresele înregistrate în ceea ce privește numărul de măsuri finalizate. Față de cele 4.933 măsuri de bază și suplimentare planificate a se realiza până în anul 2018, prin reevaluare a reieșit faptul că: cca. 80% dintre măsuri au fost măsuri identice cu cele planificate, 11% măsuri au fost modificate, 7% sunt măsuri noi și 2% sunt măsuri la care s-a renunțat. În ceea ce privește măsurile realizate în perioada 2016-2018, se constată că au fost implementate 2.879 (cca. 60%) din 4.826 măsuri planificate (s-au exclus măsurile la care s-a renunțat), din care majoritatea (cca. 74%) sunt măsuri implementate pentru aglomerările umane, respectiv pentru alimentarea cu apă potabilă, colectarea și epurarea ape uzate.

Figura nr. II.2.3.6. Ponderea măsurilor implementate în perioada 2016 – 2018, pe categorii de presiuni

Pentru evaluarea stadiului implementării Programelor de măsuri la sfârșitul anului 2018, măsuri planificate în Planul de management actualizat, s-au monitorizat în perioada 2016-2018 indicatorii aferenți implementării măsurilor de bază și suplimentare pentru reducerea poluării datorate presiunilor (potențial semnificative și presiunilor semnificative), având în principal ca activități generatoare de presiuni aglomerările umane, activitățile industriale și activitățile agricole, precum și alterările hidromorfologice.

Cheltuielile de investiții și alte costuri pentru PoM planificate au fost de cca. **6,282 miliarde Euro**, la care se adaugă costuri de operare–întreținere de cca. **159 milioane**

Euro/an, asigurate în principal din fonduri europene (41%), bugetele național și local (28%), alte surse (31%). Costul total de 6,282 miliarde Euro este constituit din:

- costurile programului de măsuri realizate până în anul 2018, de cca. 3.401 milioane Euro și
- costurile realizate prin implementarea măsurilor din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, în valoare de aprox. 2.881 milioane Euro (din care 39% pentru costuri de investiții și 61% alte costuri, exclusiv costurile de operare-întreținere), măsuri care se referă la protecția apelor împotriva poluării provenite din agricultură, finanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

Având în vedere măsurile planificate în Planului de management actualizat, până la sfârșitul anului 2018 s-au realizat măsuri de bază și suplimentare din cadrul programului de măsuri, care, din punct de vedere financiar, se situează la valoarea de aprox. **3,401 miliarde Euro**, care reprezintă costuri de investiții (94,1%), precum și alte costuri (5,9%). La acestea se adaugă alte **159 milioane Euro/an** reprezentând costurile de operare-întreținere anuale. Dintre acestea, ponderea măsurilor de bază și suplimentare a costurilor realizate din costul total al măsurilor realizate până în anul 2018 (exclusiv costurile de operare – întreținere) îndoică faptul că s-au realizat preponderent măsuri de bază al căror costuri reprezintă cca. 80,5% din costurile totale realizate în perioada 2016-2018 ((Figura II.2.3.7).

În ceea ce privește cheltuielile totale realizate pentru măsurile aferente categoriilor de presiuni (exclusiv costurile de operare – întreținere) din costul total al măsurilor realizate până în anul 2018, cea mai mare pondere o reprezintă costurile pentru realizarea măsurilor aferente aglomerărilor umane, de cca. 78% (Figura II.2.3.8).

Măsurile monitorizate se adresează tuturor presiunilor potențial semnificative pentru care se implementează măsuri de reducere a poluării, în vederea conservării sau atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă. De asemenea, măsurile suplimentare se adresează în special activităților agricole și aglomerărilor umane, în vederea atingerii obiectivelor de mediu, acolo unde implementarea măsurilor de bază nu este suficientă.

Figura nr.II.2.3.7. Situația realizării costurilor pentru măsurile de bază și suplimentare, la sfârșitul anului 2018

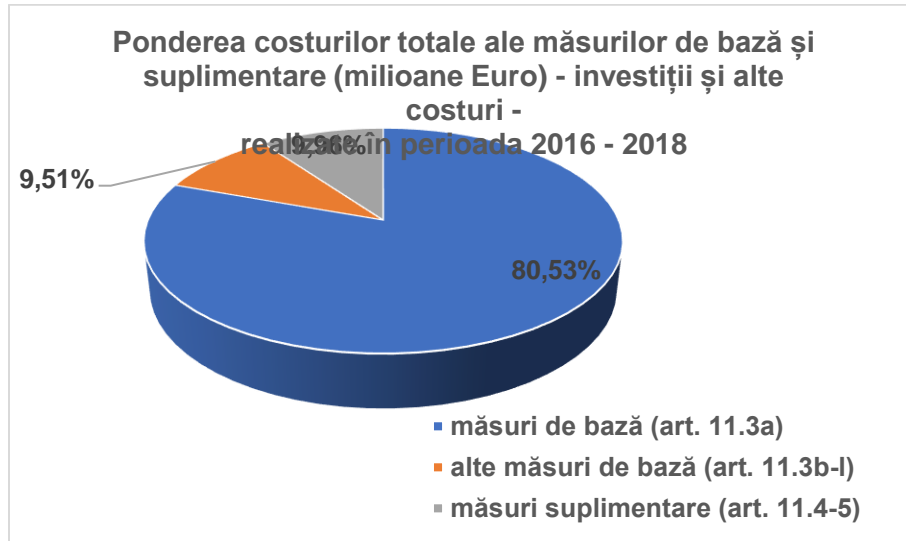
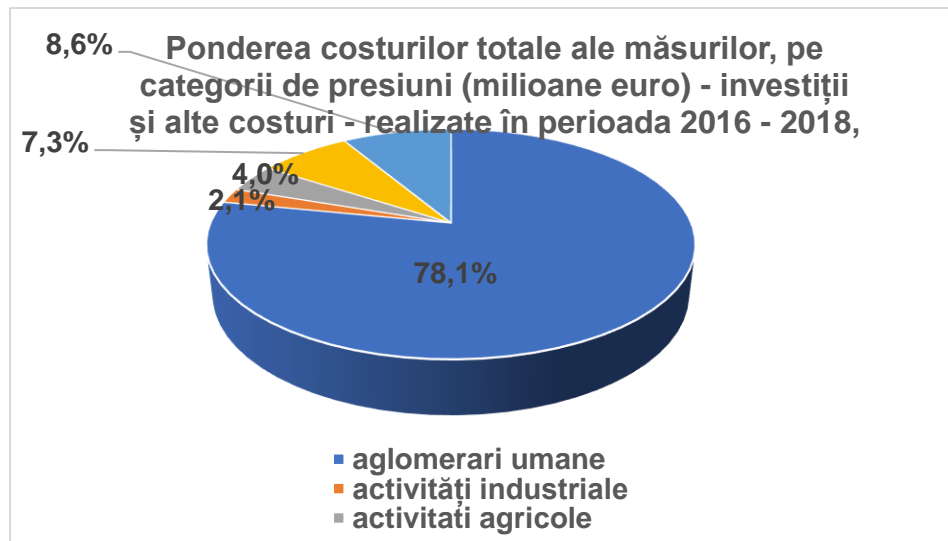

Figura nr. II.2.3.8. Situația realizării costurilor totale pentru măsuri, pe categorii de presiuni, la sfârșitul anului 2018

Combinăția măsurilor de bază și suplimentare care contribuie la atingerea obiectivelor de mediu se adresează presiunilor semnificative, așa cum au fost definite în Planul de Management actualizat (2016-2021). Dintre aceste măsuri de bază și

suplimentare, se menționează în continuare acele **măsurile specifice aferente presiunilor semnificative, implementate în perioada 2016 – 2018:**

- s-au realizat lucrări de construire și reabilitare / modernizare pentru 263 stații de epurare, prin care s-au deservit un număr de 1.075.946 l.e., precum și lucrări pentru construirea și extinderea a 252 rețele de canalizare; un număr de 135 corpuri de apă s-a estimat că au atins obiectivele de mediu ca rezultat al implementării acestor măsuri;
- s-au implementat măsuri pentru reducerea poluării cu nutrienți din agricultură pe o suprafață de cca. 160 km² teren agricol, în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă de suprafață și de cca. 163 km² în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă ubterană;
- cca. 13 km² de teren agricol era necesar pentru a fi acoperit de măsura de reducere a poluării cu pesticide din agricultură, în vederea atingerii obiectivelor de mediu până în anul 2021;
- s-au realizat lucrări pentru menținerea iazurilor de decantare în condiții de siguranță a mediului pentru 2 zone contaminate, prin finalizarea și recepția lucrărilor de închidere-ecologizare a zonelor contaminate, pe o suprafață de 0,26 km² teren contaminat;
- două instalații industriale IED au implementat măsuri pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă;
- au fost actualizate 8 autorizații de gospodărirea apelor pentru modernizarea stațiilor de epurare industriale, în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă de suprafață;
- în toate cele 11 bazine / spații hidrografice s-a realizat monitorizarea substanțelor prioritare în vederea stabilirii surselor de poluare potențiale, constând în: monitorizarea mercurului din sedimente pe corpul de apă unde s-au înregistrat depășiri ale concentrațiilor de mercur din matricea pește, precum și în cele limitrofe acestuia și analiza a 3 substanțe prioritare (mercur, hexaclorbenzen și hexaclorbutadienă) din probă de pește.
- pe două corpuri de apă au fost realizate 2 pasaje pentru pești, unul pe râul Someșul Mic și unul pe râul Someș Mare, ceea ce a condus la restabilirea continuității longitudinale pentru 150 km lungime de râuri;
- a fost finalizat studiul hidrogeologic privind situația actuală a resurselor sistemului geotermal Oradea-Băile Felix-1Mai și posibilitățile de protejare a sitului comunitar ROSCI0098, Lacul Peța;
- au fost realizate cinci studii de cercetare de către Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Delta Dunării, prin finanțare de la bugetul de stat, care se referă în principal la reducerea incertitudinilor legate de stabilirea provenienței poluării de la presiuni difuze în zona Mării Negre, precum și alte 4 studii de cercetare care să fundamenteze măsurile pentru cel de-al treilea ciclu de planificare.

Se menționează că majoritatea măsurilor sunt în curs de implementare, această evaluare a implementării măsurilor la nivelul anului 2018 fiind realizată pentru jumătatea ciclului de planificare.

În urma evaluării situației împreună cu utilizatorii de apă și autoritățile care implementează programul de măsuri, s-a constatat faptul că, în unele cazuri, există **riscuri în ceea ce privește realizarea măsurilor la termenele stabilite**, din următoarele cauze:

- măsurile sunt în curs de realizare cu întârzieri datorită prelungirii termenului de realizare și ca urmare a alocării cu întârziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat și bugetul local;
- procedurile anevoioase de promovare a finanțării (procedura de achiziție consumatoare de timp, licitații în curs de desfășurare prelungite datorită contestațiilor, co-finanțări alocate cu întârziere, etc.) conduc la depășirea termenelor prevăzute pentru demararea proiectelor;
- unele măsuri au fost abandonate, nemaifiind necesare, după reevaluarea situației din unitățile economice și modificarea presiunilor de tip aglomerări umane (redelimitarea aglomerărilor cu consecințe în modificarea măsurilor, termenelor și costurilor);
- unele lucrări sunt sistate deoarece firma constructoare a intrat în faliment;
- unele lucrări de construire/reabilitare, finanțate fondurilor de coeziune, au fost relicitate, ceea ce a creat întârzieri în începerea lucrărilor de execuție;
- întârzieri în implementarea măsurilor datorită problemelor legate de regimul juridic al terenurilor pe care se execută lucrările;
- finanțarea redusă a studiilor de cercetare de la bugetul de stat – o parte din studii au fost aprobate pentru finanțare în perioada 2016-2018, însa fie nu au demarat până în prezent, fiind în stadiul de licitație, fie altele se află doar în stadiul de propunere pentru aprobare.

În concluzie, principalele cauze care contribuie la nedemararea sau desfășurarea cu întârziere a anumitor măsuri de bază și suplimentare se datorează în principal alocării cu întârziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat sau insuficiența fondurilor de la bugetul local, dar și surselor limitate de finanțare europeană destinate implementării măsurilor specifice Directivei Cadru Apă.

Administrația Națională „Apele Române”, autoritatea competentă în domeniul managementul resurselor de apă, monitorizează în continuare stadiul implementării programului de măsuri, conform cerințelor Directivei Cadru Apă, și intervine, în măsura responsabilităților, pentru conștientizarea / impulsivarea utilizatorilor de apă în vederea realizării măsurilor planificate în cadrul planurilor de management bazinale. De asemenea, se depun continuu eforturi pentru realizarea studiilor de cercetare necesare și pentru finanțarea măsurilor tehnice în care ANAR are responsabilitate directă în implementare.

Pe de altă parte, pe baza actualizării inventarului presiunilor, a stării ecologice /potențialului ecologic și stării chimice a corpurilor de apă de suprafață și a stării cantitative și stării chimice a corpurilor de apă subterană, precum și a stadiului implementării măsurilor până în anul 2020, se va elabora programul de măsuri aferent celui de-al treilea ciclu de planificare (2022-2027).

II.2.4. Politici, acțiuni și măsuri pentru îmbunătățirea stării de calitate a apelor

Măsurile impuse de legislația națională care implementează Directivele Europene au ca obiectiv general conformarea cu cerințele Uniunii Europene în domeniul calității apei, prin îndeplinirea obligațiilor asumate prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană și documentul "Poziția Comună a Uniunii Europene (CONF-RO 52/04), Bruxelles, 24 Noiembrie 2004, Capitolul 22 Mediu". Documentele naționale de aplicare cuprind atât planurile de implementare a directivelor europene în domeniul calității apei, cât și documentele strategice naționale care asigură cadrul de realizare a acestora.

Managementul resurselor de apă necesită o abordare integrată a prevederilor Directivei Cadru Apă 2000/60/CE cu cele ale altor directive europene în domeniul apelor, precum și cu alte politici și strategii relevante ale anumitor sectoare, respectiv Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații, Directiva Cadru Strategia pentru Mediul Marin 2008/56/CE, sectorul hidroenergetic, protecția naturii, schimbările climatice, etc.

Procesul de integrare a managementului resurselor de apă din districtul bazinului hidrografic al Dunării cu alte politici, este promovat de către Declarația Dunării din 2010 și de documentele Uniunii Europene pentru salvagardarea resurselor de apă ale Europei (Blueprint - 2012). Aceste documente sunt avute în vedere și de România, în calitate de stat semnatar al Convenției privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea (Convenția pentru protecția fluviului Dunărea) și ca stat membru al Uniunii Europene.

În România, elaborarea strategiei și politicii naționale în domeniul gospodării apelor, asigurarea coordonării pentru aplicarea reglementărilor interne și internaționale din acest domeniu se realizează de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Managementul Resurselor de Apă. Gestionarea cantitativă și calitativă a resurselor de apă, administrarea lucrărilor de gospodărire a apelor, precum și aplicarea strategiei și politicii naționale, cu respectarea reglementărilor naționale în domeniu, se realizează de Administrația Națională "Apele Române", prin Administrațiile Bazinale de Apă din subordinea acesteia. Cadrul legislativ pentru gestionarea durabilă a resurselor de apă este asigurat prin Legea Apelor nr.107/1996, cu modificările și completările ulterioare.

În România conform Legii Apelor, Schema Directoare de Amenajare și Management ale Bazinelor Hidrografice este instrumentul principal de planificare, dezvoltare și gestionare a resurselor de apă la nivelul districtului de bazin hidrografic și este alcătuită

din Planul de amenajare a bazinului hidrografic (PABH) - componentă de gospodărire cantitativă și Planul de management al bazinului hidrografic (PMBH) - componenta de gospodărire calitativă. Schemele Directoare de Amenajare și Management ale Bazinelor Hidrografice se întocmesc în conformitate cu Ordinul ministrului mediului și gospodăririi apelor nr. 1.258/2006 care aprobă Metodologia și Instrucțiunile tehnice de elaborare.

Strategia și politica națională în domeniul gospodăririi apelor are drept scop realizarea unei politici de gospodărire durabilă a apelor prin asigurarea protecției cantitativă și calitativă a apelor, apărarea împotriva acțiunilor distructive ale apelor, precum și valorificarea potențialului apelor în raport cu cerințele dezvoltării durabile a societății și în acord cu directivele europene în domeniul apelor. Pentru realizarea acestei politici se au în vedere următoarele obiective specifice:

- Îmbunătățirea stării apelor de suprafață și a apelor subterane prin implementarea planurilor de management ale bazinelor hidrografice, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă a Uniunii Europene;
- Implementarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații, a planurilor și programelor necesare și realizarea măsurilor ce derivă din acestea, în concordanță cu prevederile legislației europene în domeniu;
- Elaborarea Schemelor Directoare de Amenajare a Bazinelor Hidrografice pentru folosințele de apă, în scopul diminuării efectelor negative ale fenomenelor naturale asupra vieții, bunurilor și activităților umane în corelare cu dezvoltarea economică și socială a țării;
- Implementarea Planului de protecție și reabilitate a țărmului românesc al Mării Negre împotriva eroziunii și promovarea unui management integrat al zonei costiere, conform recomandărilor europene în domeniu, inclusiv implementarea prevederilor Master Planului — Protecția și reabilitarea zonei costiere;
- Întărirea parteneriatului transfrontalier și internațional cu instituții similare din alte țări, în scopul monitorizării stadiului de implementare al înțelegerilor internaționale și promovării de proiecte comune.

În prezent se urmărește gospodăria durabilă a apelor pe baza aplicării legislației Uniunii Europene și în special a principiilor Directivei Cadru pentru Apă și Directivei Inundații, care au fost transpuse prin Legea Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare. În acest context, instrumentele de realizare a politicii și strategiei în domeniul apelor includ Schema Directoare de Amenajare și Management ale Bazinelor Hidrografice, managementul integrat al apelor pe bazine hidrografice și adaptarea capacității instituționale la cerințele managementului integrat. Pentru realizarea fiecărui obiectiv specific propus au fost planificate numeroase acțiuni. Unele dintre acestea au fost realizate până în prezent, altele sunt în curs de realizare sau vor fi realizate în etapa următoare.

Acțiunile necesare pentru îmbunătățirea stării apelor de suprafață și a apelor subterane au fost stabilite în cadrul Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice, ca parte a Planului de Management al districtului internațional al Dunării, întocmit în

conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apa. Primele Planuri de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice, precum și Planul Național de Management, au fost aprobate prin H.G. nr. 80/26.01.2011 *pentru aprobarea Planului național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*, Monitorul Oficial nr. 265/14.04.2011. Conform ciclului de planificare următor de 6 ani, România a elaborat și făcut public la 22 decembrie 2014 proiectul Planului Național de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României, pentru perioada 2016-2021. Ca și în cazul primului ciclu de planificare 2009-2015, în elaborarea proiectelor Planurilor de Management la nivel bazinal și național s-au luat în considerare recomandările ghidurilor și documentelor dezvoltate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă, precum și cerințele formulate în Ghidul de raportare a Directivei Cadru Apă 2016, elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre în anul 2014.

Conform prevederilor legale, la 22 decembrie 2014, proiectele Planurilor de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice și a Planului Național de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României au fost publicate pe website-urile Administrației Naționale „Apele Române” și ale Administrațiilor Bazinale de Ape și au fost supuse consultării publice pentru cel puțin o perioadă de 6 luni (22 iunie 2015).

La sfârșitul anului 2015, cele 11 Planuri de Management Bazinale, au fost avizate de către Comitetele de Bazin, și au fost publicate la 22 decembrie 2015 pe website-urile Administrațiilor Bazinale de Apă și al Administrației Naționale „Apele Române”, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă.

În cadrul procesului de evaluare strategică de mediu, în conformitate cu prevederile HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, s-a stabilit că Planul Național de Management aferent porțiunii din Bazinul Hidrografic Internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României pentru perioada 2016 – 2021 nu are efecte semnificative asupra mediului, nu necesită evaluare de mediu și poate fi supus procedurii de adoptare fără aviz de mediu. Versiunea finală a planului de management se regăsește la adresa

<http://www.rowater.ro/SCAR/Planul%20de%20management.aspx>.

Planul Național de Management aferent porțiunii românești a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea, precum și cele 11 Planuri de management ale bazinelor hidrografice, elaborate în conformitate cu cerințele art. 13 al Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, au fost actualizate și aprobate prin **Hotărârea de Guvern nr. 859 din 16 noiembrie 2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României și publicat în Monitorul Oficial nr. 1.004 din 14 decembrie 2016**. Planul Național de Management actualizat aferent porțiunii românești a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea a fost raportat în Sistemul

European Informatic pentru Apă (WISE) și anvelopa de raportare a fost închisă (via Agenția Europeană de Mediu - Reportnet) la data de 16 decembrie 2016.

Prin implementarea și monitorizarea programelor de măsuri se vor atinge obiectivele de mediu pentru corpurile de apă, respectiv starea ecologică bună și potențialul ecologic bun. În vederea evaluării stadiului implementării programului de măsuri stabilit în cadrul Planurilor de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice (2009-2015) s-a avut în vedere realizarea măsurilor de bază și suplimentare prevăzute în anexele primului Plan de management ale căror termene de implementare se încadrează în perioada 2009-2015. De asemenea, au fost luate în considerare și măsurile din primul Plan de management care erau planificate să se realizeze după anul 2015, dar care au început să se implementeze în avans. În perioada 2009-2015 sunt implementate și se vor realiza măsuri de bază și suplimentare pentru aglomerările umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stații de epurare) și activitățile industriale și agro-zootehnice (IED, Seveso III), precum și a altor măsuri de baza referitoare la reglementarea / autorizarea, controlul și monitorizarea surselor de poluare punctiforme și difuze și alterarilor hidromorfologice. De asemenea, o serie de măsuri suplimentare planificate au fost realizate sau sunt în curs de implementare până la sfârșitul anului 2018.

În vederea atingerii obiectivelor de mediu și menținerii stării bune a corpurilor de apă de suprafață și subterane, în perioada 2016 – 2021 se continuă implementarea măsurilor pentru aglomerările umane, activitățile industriale și agricole, precum și pentru alterările hidromorfologice, al căror termen de realizare este perioada 2019 – 2020. Tipurile de măsuri sunt similare cu cele implementate pe parcursul primului ciclu de planificare, respectiv în principal măsuri pentru implementarea cerințelor directivelor europene, la care sunt adăugate noi tipuri de măsuri recomandate de Comisia Europeană în ghidurile Strategiei comune pentru implementarea Directivei cadru Apă (CIS WFD): măsuri de stocare naturală a apelor (NWRM), măsuri de reducere a pierderilor de apă, măsuri de reutilizare a apelor, măsuri în contextul schimbărilor climatice, etc.

Inundațiile reprezintă o amenințare la siguranța și sănătatea umană. Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații și programul de acțiune al ICPDR cu privire la apărarea împotriva inundațiilor au stabilit cadrul pentru managementul inundațiilor în bazinul Dunării. Măsurile pentru protecția împotriva inundațiilor pot afecta starea apelor de suprafață (ex. diguri și poldere), însă unele măsuri pot sprijini atingerea obiectivelor Directivei Inundații, cât și ale Directivei Cadru Apă (de ex. prin reconectarea zonelor umede adiacente și a luncii inundabile). Pentru a asigura cele mai bune soluții posibile, este necesară o elaborare coordonată a celui de-al doilea plan de Management și a primului Plan de management al riscului la inundații al Dunării până în anul 2015.

În vederea stabilirii acțiunilor concrete pentru implementarea Directivei 60/2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor la inundații, s-a elaborat Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung, aprobată prin H.G. nr. 846/2010. Strategia are ca obiectiv principal prevenirea și reducerea consecințelor inundațiilor asupra vieții și sănătății oamenilor, activităților socio-economice și a mediului. Pe baza Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații s-au elaborat

Planurile pentru Prevenirea, Protecția și Diminuarea Efectelor Inundațiilor (PPPDEI), conform cerințelor Directivei 2007/60/CE (Directiva Inundații), în scopul reducerii riscului de producere a dezastrelor naturale (inundații) cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone, pe termen mediu (2020). Pe baza acestora se vor actualiza/dezvolta Planurile de Amenajare ale bazinelor hidrografice și Planurile de Management al Riscului la Inundații.

De asemenea, Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung promovează aplicarea măsurilor de restaurare a zonelor naturale inundabile în scopul reactivării capacității zonelor umede și a luncilor inundabile de a reține apa și de a diminua impactul inundațiilor, respectiv păstrarea zonelor inundabile actuale, cu vulnerabilitate scăzută, pentru atenuarea naturală a undelor de viitură, cu respectarea principiilor strategiei.

În vederea realizării obiectivelor strategice anuale, Guvernul României elaborează și implementează Planul de acțiuni pentru implementarea Programului Național de Reformă (PNR) și a Recomandărilor Specifice de Țară (RST). Programul Național de Reformă (PNR) constituie o platformă-cadru pentru definirea priorităților de dezvoltare care ghidează evoluția României până în anul 2020, în vederea atingerii obiectivelor Strategiei Europa 2020, dar și pentru definirea unor reforme structurale care să răspundă provocărilor identificate de Comisia Europeană pentru România. PNR 2017 a fost elaborat în conformitate cu orientările europene, cu prioritățile stabilite prin Analiza Anuală a Creșterii 2017 (AAC)¹, fiind luate în considerare Recomandările Specifice de Țară 2016 (RST)², precum și Raportul de țară al României din 2017³. În ceea ce privește managementul apelor, în PNR 2017 sunt monitorizate cu atenție aspectele referitoare la protecția resurselor de apă, realizarea și reabilitarea stațiilor de tratare, canalizare și a stațiilor de epurare, precum și îmbunătățirea sistemelor de protecție împotriva riscului de inundații.

Directiva 2008/56/CE de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-Cadru „Strategia pentru mediul marin”) are scopul de a proteja mai eficient mediul marin în Europa, cu obiectivul de a obține o stare bună a apelor marine ale UE până în anul 2020. Acțiunile întreprinse în cadrul districtului bazinului hidrografic al Dunării vor reduce poluarea din sursele continentale și vor proteja ecosistemele din apele costiere și tranzitorii ale regiunii Mării Negre. Directiva Cadru Apă și Directiva Cadru Strategia pentru Mediul Marin sunt strâns interconectate, ceea ce necesită o coordonare a activităților aferente.

În conformitate cu cerințele Directivei, transpusă prin Ordonanța de Urgență nr. 71 din 30 iunie 2010, cu modificările și completările ulterioare aduse de Legea nr. 6/2011 și Legea nr. 205/2013, statele membre trebuie să identifice și să pună în aplicare măsurile necesare menținerii și atingerii “Stării bune de mediu” în cadrul mediului marin până în

¹ COM(2016) 725 final, Bruxelles, 16.11.2016

² 2016/C 299/18, 18.8.2016

³ SWD(2017) 88 final, Bruxelles, 22.2.2017

anul 2020. Aceste măsuri sunt necesar a fi elaborate pe baza evaluării inițiale a mediului marin și ținând cont de obiectivele de mediu.

La nivel național, măsurile propuse în cadrul *Planului de Management al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului hidrografic Dobrogea și Apelor Costiere*, pentru implementarea cerințelor Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, respectiv măsurile care se adresează poluării cu substanțe periculoase, nutrienți și substanțe organice din surse punctiforme costiere, vor face parte integrantă din *Programul de Măsuri aferent implementării Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin*.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor derulează începând din luna octombrie 2019, Proiectul "Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul protecției mediului marin în ceea ce privește monitorizarea, evaluarea, planificarea, implementarea și raportarea cerințelor stabilite în Directiva Cadru Strategia Marină și pentru gospodărirea integrată a zonei costiere".

Proiectul derulat de Ministerul Apelor și Pădurilor este realizat în parteneriat cu Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Marină "Grigore Antipa" și Administrația Națională „Apele Române” și finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, axa prioritară IP12/2018 Sprijin pentru acțiuni de consolidare a capacității autorităților și instituțiilor publice centrale, obiectivul specific OS 1.1 Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP.

Obiectivele generale fac referire la contribuția pentru fundamentarea și sprijinirea măsurilor ce vizează consolidarea cadrului instituțional, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate prin legislația UE, în special, în ceea ce privește conformarea cu cerințele Directivei 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin), având ca scop consolidarea capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodării apelor și protecția mediului marin.

De asemenea, se vizează completarea lipsurilor în legătură cu implementarea cerințelor directivei identificate în rapoartele de evaluare conform art.12 (ciclul I de raportare încheiat în 2012 și ciclul II încheiat în 2018) într-un mod etapizat în relație cu posibilitățile tehnice, instituționale și organizatorice dezvoltate pe parcurs. Experiența implementării cerințelor directivei în România face dovada concretă a necesității unui proces continuu în care dialogul dintre Comisia Europeană și Statele Membre ajută la îmbunătățiri permanente ale abordărilor pentru noile criterii ale fiecărui descriptor.

Ca și rezultate finale, se are în vedere elaborarea unui program de măsuri pentru atingerea obiectivelor Directivei-cadru Strategia pentru mediul marin, respectiv atingerea stării ecologice bune a Mării Negre; a unei Strategii naționale privind gospodărirea integrată a zonei costiere, inclusiv a Planului de gospodărire integrată a zonei costiere, precum și întocmirea unui proiect de Hotărâre de Guvern privind stabilirea programului de monitoring integrat al zonei costiere.

La nivel internațional, măsurile propuse în cadrul *Planului de Management al Districtului Internațional al Dunării* vor contribui în cea mai mare parte la reducerea aportului poluării zonei costiere și marine și vor fi luate în considerare la stabilirea *Programul de Măsuri* aferent implementării Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin. În decembrie 2012, Strategia Comisiei Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunărea (ICPDR) privind adaptarea la schimbările climatice a fost finalizată și adoptată. Strategia oferă o descriere a scenariilor schimbărilor climatice pentru districtul bazinului hidrografic al Dunării și a impacturilor preconizate asupra apei. Este furnizată o privire de ansamblu asupra unor posibile măsuri de adaptare și sunt descriși pașii necesari spre integrarea adaptării la schimbări climatice în activitățile ICPDR și în următoarele cicluri de planificare. În România, Strategia națională privind schimbările climatice a fost adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 529/2013 pentru aprobarea Strategiei naționale a României privind schimbările climatice 2013-2020, prin implementarea acesteia urmărindu-se reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la efectele negative, inevitabile ale schimbărilor climatice asupra sistemelor naturale și antropice.

Este de așteptat ca deficitul de apă și seceta să devină relevante în timp pentru managementul resurselor de apă din bazinul hidrografic, în acest sens acordându-se o atenție sporită schimbărilor climatice. La nivelul țărilor dunărene, deficitul de apă și seceta nu sunt considerate ca fiind probleme importante de gospodărirea apei pentru majoritatea țărilor, dar o serie de țări le iau în considerare la nivel național. În România, potrivit datelor EUROSTAT, indicele de exploatare al apei WEI+ pentru România se află sub limita de 20% care constituie pragul de vertizare pentru deficitul de apă și cu mult sub 40% care constituie limita pentru deficitul sever de apă

(<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdnr310&plu gin=1>).

În raportul tehnic „**Utilizarea resurselor de apă în Europa în perioada 2002-2012 – Document adițional pentru setul de indicatori EEA CSI 018**” elaborat de Centrul European pentru Ape Interioare, Costiere și Marine

(http://icm.eionet.europa.eu/ETC_Reports/UseOfFreshwaterResourcesInEurope_2002-2014)

este prezentată o vedere de ansamblu al disponibilității resurselor de apă și utilizarea cantităților de apă în perioada 2002-2012 și permite analiza multidimensională a relațiilor dintre resursele de apă și utilizarea lor economică, inclusiv cu referire la trendul indicelui de exploatare al apei WEI+. Și potrivit acestui raport, România a avut în perioada 2002-2012 o valoare a WEI+ sub 20%.

De asemenea, conform raportului UNESCO World Water Assessment Programme 2012 “Managementul apei în condițiile incertitudinilor și riscului”, în perspectiva anului 2050, România nu va intra sub incidența riscului de epuizare al resurselor de apă, având o estimare a cantității de apă disponibilă anual de cel puțin 1,7 milioane litri de apă /locuitor. Totuși, principalele sectoare semnalate ca fiind posibil afectate de secetă și deficit de apă sunt agricultura, biodiversitatea, producerea energiei electrice, navigația și

sănătatea publică. (<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/water/wwap/wwdr/wwdr4-2012/>).

Gestionarea situațiilor de urgență generate de seceta hidrologică este stabilită prin Regulamentul privind gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale, aprobat prin Ordinul comun al ministrului mediului, apelor și pădurilor și ministrul administrației și internelor nr. 459/78/2019, care prevede întocmirea unor Rapoarte operative ce cuprind: zona în care s-a impus introducerea restricțiilor, situația hidrometeorologică care a determinat introducerea restricțiilor, măsuri întreprinse pentru suplimentarea debitelor pe râuri din acumulările situate în zonă, programul de restricții, măsuri de raționalizare a folosinței apei și transmiterea de rapoarte operative zilnice până la revenirea la situația normală. De asemenea, în cadrul Normelor metodologice pentru elaborarea regulamentelor de exploatare bazinale și a regulamentelor – cadru pentru exploatarea barajelor, lacurilor de acumulare și prizelor de alimentare cu apă, aprobate prin Ordinul nr. 76/2006, sunt prevăzute măsuri operative care sunt prevăzute în Regulamentele de exploatare ale barajelor și lacurilor de acumulare la ape mici.

Fiecare bazin/spațiu hidrografic întocmește “Planuri de restricții și folosire a apei în perioade deficitare”, cu termene și responsabilități, care se actualizează ori de câte ori este necesar. Planul de restricții se elaborează conform Ordinului nr. 9/2006 al ministrului mediului și gospodăririi apelor pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea planurilor de restricții și folosire a apei în perioadele deficitare. Planul de restricții cu aplicabilitate în perioada 2013-2017 are ca scop stabilirea restricțiilor temporare în folosirea apelor în situațiile când din cauze obiective (secetă/calamități naturale) debitele de apă contractate nu pot fi asigurate tuturor utilizatorilor.

La nivelul districtului bazinului hidrografic al Dunării, cât și în România, sunt planificate sau sunt deja în curs de implementare măsuri specifice pentru adaptarea la schimbările climatice referitoare la deficitul de apă, cum ar fi: creșterea eficienței irigațiilor, reducerea pierderilor din rețelele de distribuție a apei, cartografierea episoadelor de secetă și prognoză, educarea publicului cu privire la măsurile de economisire a apei, instrumente economice pentru plăți, reutilizarea apelor uzate, etc.

La nivel național, în vederea sprijinirii autorităților locale și operatorilor de servicii de apă și canal pentru asigurarea conformării aglomerărilor umane cu cerințele legislației în vigoare, începând cu anul 2017 s-au demarat acțiuni care au în vedere:

- modificarea și completarea Legii nr. 241/2006 a serviciului de alimentare cu apă și canalizare și a Legii nr. 51/2006 serviciilor comunitare de utilități publice, în principal în sensul monitorizării de către autoritățile locale a populației neconectate la rețeaua de canalizare și pentru acordarea de ajutoare sociale;
- reactualizarea Planului de conformare pentru implementarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, prin intermediul unui proiect de asistență tehnică finanțat din programul Operațional Capacitate Administrativă, proiect care va fi implementat de Ministerul Apelor și Pădurilor în colaborare cu Banca Mondială;

- realizarea de către Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare a Raportului privind opțiunile strategice de management al politicii de regionalizare în România, din perspectiva îndeplinirii angajamentelor de conformare, care va fi realizat prin intermediul unui proiect de asistență tehnică finanțat din Programul Operațional Asistență Tehnică.

Se menționează că investițiile pentru realizarea infrastructurii de apă și apă uzată sprijină îmbunătățirea accesului populației la servicii bune de apă, însă contribuie și la atingerea țintelor de dezvoltare durabilă (Sustainable Development Goals - SDGs) stabilite de Națiunile Unite. SDG 6 se adresează întregului ciclu al apei, accesului universal și echitabil pentru toți cetățenii la apă potabilă de calitate sigură și la costuri suportabile, eficienței de utilizare a apei în diferite sectoare economice, managementului sustenabil și integrat al apelor și îmbunătățirii apei în relația cu starea ecosistemelor. Națiunile Unite consideră astfel că este imperioasă creșterea investițiilor în infrastructura de apă pentru atingerea țintelor SDG 6. În România, politicile de management al apei urmează recomandările privind prioritizarea fondurilor pentru apă și sanitație, încurajează utilizarea durabilă a utilizării apelor și prevenirea pierderilor, prin utilizarea educației și dezvoltării tehnologiilor de tratare, prin stabilirea unui mediu în care inovația și parteneriatul pot contribui eficient în domeniu.

Referitor la protecția naturii, în ultimii ani rețeaua națională de arii naturale protejate a fost completată cu desemnarea siturilor Natura 2000, iar legislația cuprinde prevederi specifice privind protecția și îmbunătățirea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor sălbatice de interes comunitar. Pornind de la abordarea integrată a tuturor aspectelor relevante pentru resursele de apă, Directiva Cadru Apă menționează în cuprinsul său relația cu habitatele și speciile unde menținerea sau îmbunătățirea stării apei este un factor important în protecția lor. În acest sens, se prevede obligativitatea realizării și actualizării unui registru al zonelor protejate care să includă și această categorie de habitate și specii.

Efortul comun al utilizatorilor de apă, al factorilor interesați și publicului larg, al autorităților de gospodărire a apelor, prin aplicarea măsurilor prevăzute în strategiile și planurile pentru gospodărire integrată a resurselor de apă, va conduce la atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă, fiind în același timp o oportunitate pentru această generație, pentru oameni și organizații, de a lucra împreună în scopul îmbunătățirii mediului acvatic în toate aspectele lui.

III. SOLUL

Solul este definit ca fiind stratul de la suprafața scoarței terestre format din particule minerale, materii organice, apă, aer și organisme vii. Solul este un sistem dinamic, care îndeplinește multe funcții și este vital pentru desfășurarea activităților umane și pentru supraviețuirea ecosistemelor. Ca interfață dintre pământ, aer și apă, solul este o resursă neregenerabilă care îndeplinește mai multe funcții vitale:

- producerea de hrană/biomasă;
- depozitarea, filtrarea și transformarea multor substanțe;
- sursă de biodiversitate, habitate, specii și gene;
- servește drept platformă/mediu fizic pentru oameni și activitățile umane;
- este sursă de materii prime, bazin carbonifer;
- patrimoniu geologic și arheologic.

III.1. Calitatea solurilor: stare și tendințe

III.1.1 Repartiția terenurilor pe clase de calitate

Terenurile conform Legii fondului funciar, după destinația acestora se clasifică în următoarele categorii:

- terenuri cu destinație agricolă,
- terenuri cu destinație forestieră,
- terenuri aflate permanent sub luciul de apă,
- terenuri cu destinații speciale,
- terenuri din intravilan.

Calitatea solurilor reprezintă un indicator relevant în operația de apreciere a resurselor. Pentru a evalua potențialul natural al terenurilor agricole în vederea folosirii lor raționale, solurile au fost împărțite în clase, tipuri și subtipuri, în funcție de diferite criterii cum sunt: troficitatea, cantitatea de microorganisme, oferta ecologică, capacitatea bioproductivă și capacitatea de protecție, de fertilitate sau productivitate ș.a. Potrivit Sistemului Român de Taxonomie a Solurilor (SRTS 2003) în județul Arad au fost identificate 8 clase de soluri, 18 tipuri, 110 de subtipuri și numeroase unități detaliate.

Calitatea terenurilor agricole cuprinde atât fertilitatea solului, cât și modul de manifestare a celorlalți factori de mediu față de plante. Din acest punct de vedere, terenurile agricole se grupează în **5 clase de calitate**, diferențiate după Notă de bonitare medie, pe țară (clasa I – 81-100 puncte – clasa a V-a – 1-20 puncte). Clasele de calitate ale terenurilor dau preabilitatea acestora pentru folosințele agricole. Numărul de puncte de bonitare se obține printr-o operațiune complexă de cunoaștere aprofundată a unui teren, exprimând favorabilitatea acestuia pentru cerințele de existență ale unor plante de cultură date, în condiții climatice normale și în cadrul folosirii naționale.

Clasa I: 0,40%, Clasa II: 30,10%, Clasa III: 28,80%, Clasa IV: 39,60%, Clasa V: 1,10%

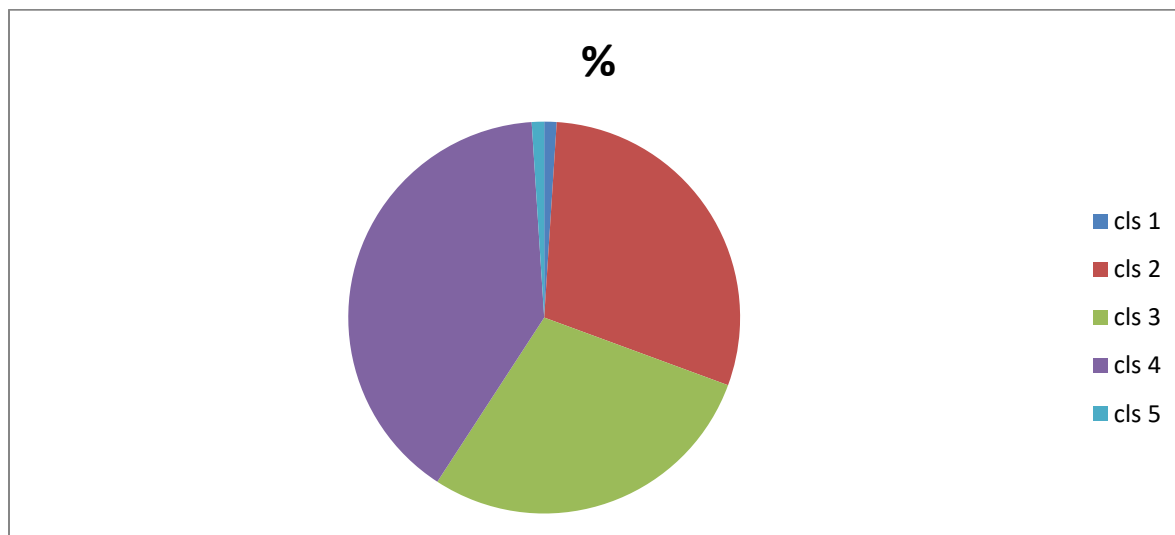

Fig. III. 1. 1. Repartiția terenurilor pe clase de calitate

*Date furnizate de către Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Arad.

III.1.2 Terenuri afectate de diverși factori limitativi

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 55 Cod indicator AEM: CLIM 27
DENUMIRE	Carbonul Organic DIN SOL
DEFINIȚIE	Variația conținutului de carbon organic din solul fertil

Având în vedere particularitățile reliefului și principalele însușiri fizico- chimice ale solurilor generate de particularitățile procesului de pedogeneză terenurile agricole ale spațiului

cercetat au fost grupate, conform Metodologiei Elaborării Studiilor Pedologice (ICPA București, 1987), respectiv Metodologiei de Bonitare cadastrală, astfel:

1. *Terenuri fără limitări sau restricții*, reprezentate prin cernoziomuri și cernoziomuri cambice (tipice, freatic-umede, gleizate slab și moderat), textură mijlocie, reacție neutră, ce ocupă 11% din suprafață, respectiv **56 275 ha**.

Pe aceste terenuri fiind necesar doar aplicarea agrotehnicii corespunzătoare sortimentului de plante cultivate și al caracteristicilor reliefului și de respectarea cu strictețe a acestora.

2. *Terenuri cu limitări sau restricții mici*, datorate texturii luto-nisipoase, reacției slab acide și alcaline, excesului de umiditate periodic, ce ocupa 38,70% din suprafață, respectiv **197 990 ha**.

Necesită lucrări de prevenire și combatere a excesului de umiditate periodic (pluvial sau freatic) aplicarea de îngrășăminte organice semifermentate și îngrășăminte verzi la intervale scurte de 1-2 ani, amendate cu calcar și dolomit, în funcție de valorile indicilor agrochimici.

3. *Terenuri cu limitări sau restricții mijlocii*, reprezentând 36,46%, respectiv 186 538 ha din suprafața cercetată, reprezentată prin soluri cu reacție moderat și puternic acidă, cu regim periodic stagnat de apă din precipitații sau afectate de eroziune de la slab la moderat, prezintă risc de acidifiere rapidă a solului, probabilitate de dereglare a nutriției cu azot și fosfor în primăveri reci (datorită diminuării ritmului de absorbție al fosforului la temperaturi scăzute), probabilitate de dereglare a nutriției cu molibden, în cazul aplicării unor doze mari sau unilaterale cu azot, probabilitate de toxicitate cu aluminiu la majoritatea plantelor și de magneziu la plantele sensibile.

Necesită amendare cu calcar și dolomit în doze stabilite de indicii agrochimici cu interval de revenire o dată la 5-7 ani, îngrășăminte organice semifermentate la intervale de 3-4 ani, fertilizări cu NPK, în condiții de asigurare a unui mediu oxidoreducător favorabil prin ameliorarea regimului aero-hidric cu lucrări pedohidro ameliorative adecvate (șanțuri, rigole, canale de coasta, desecări, drenări, etc).

4. *Terenuri cu limitări și restricții mari* reprezentând 7,70% respectiv 39 390 ha și include soluri hidromorfe și hidrohalomorfe cu însușiri fizice, hidrofizice și fizico-chimice nefavorabile pentru utilizarea lor ca arabil, fiind necesar aplicarea unui complex de măsuri ameliorative caracteristice: desecări, drenaje, amendări cu gips, agrotehnică specifică, sortiment de plante adecvate (sorg, orz, sfeclă, lucernă). Datorită

restricțiilor mari la care sunt supuse aceste suprafețe, vor rămâne în continuare ca folosință, pajiști naturale sau în perspectivă pentru o valoare superioară vor fi transformate prin amenajări piscicole, orizocole, răchitării etc.

5. *Terenuri cu limitări și restricții severe*, ce înglobează soluri afectate de eroziune puternică și excesivă și alunecări reprezentând 6,5% respectiv 17 905 ha din spațiul cercetat. Prezintă risc de antrenare pe versanți a îngrășămintelor, probabilitate de dereglare a nutriției cu macro și micro-elemente în funcție de caracteristicile solului sau materialului parental.

Necesită măsuri de fertilizare radicală, diferențiată în funcție de caracteristicile solului și cerințele plantelor cultivate (îngrășăminte organice în doze mari, îngrășăminte verzi, etc). Pentru valorificarea acestor soluri, conservarea și protecția lor apare necesitatea unor lucrări de terasare, practicarea unor culturi în benzi înierbate și perdele de protecție, executarea de canale de coastă, consolidarea taluzurilor.

6. *Terenuri cu limitări și restricții foarte severe* cu soluri erodate puternic și excesiv, cu formațiuni de eroziune în adâncime sau cu roca dură la zi, situate pe versanți foarte înclinați, reprezentând 2,64% respectiv **13 505 ha** din spațiul cercetat. Lucrările de împădurire se încadrează în complexul de lucrări și măsuri de combatere a eroziunilor de adâncime sau a celor excesive de suprafață, ce se pretează cel mai bine pe aceste soluri, de asemenea astfel de măsuri se recomandă și în zonele de mal-dig din incintele îndiguite.

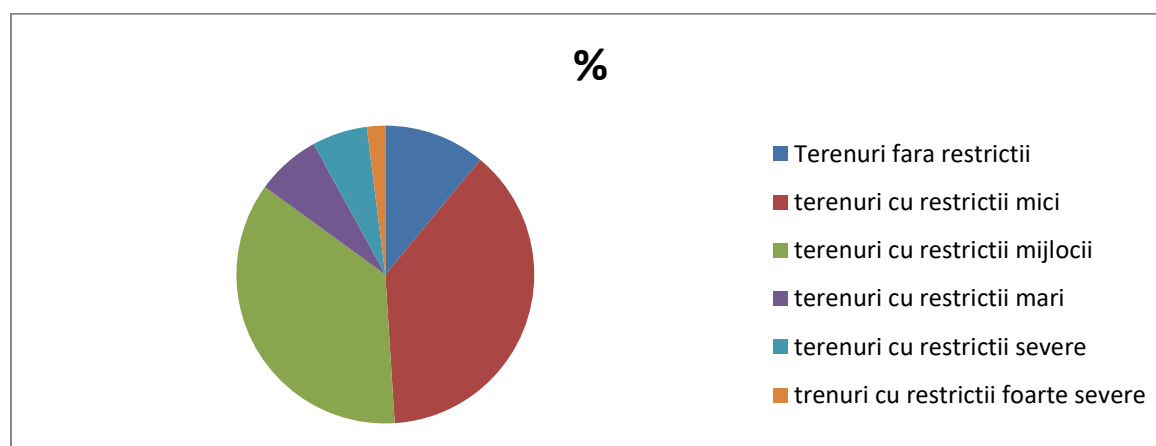

Fig. III. 1. 2. Terenuri afectate de factori limitativi

Sursa informațiilor: Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Arad

III.2. Zone critice sub aspectul deteriorării solurilor

Degradarea terenurilor și a solurilor este definită ca un declin cantitativ și calitativ al acestora cauzată de utilizarea necorespunzătoare de către om. Degradarea solurilor este un proces străvechi, ea a apărut o dată cu apariția agriculturii, dar extinderea ei și impactul ei asupra mediului ambiant sunt în prezent mai alarmante ca niciodată.

O sistematizare a proceselor de degradare a solurilor (terenurilor), foarte variate ca natura și efecte, este prezentată în tabelul de mai jos:

Procese de degradare a solurilor	A. Deteriorarea proprietatilor solurilor (in situ) prin procese:	1. Fizice	Destructurare
			Compactare
			Formare de crustă, întărire
			Plintizare
			Poluarea radioactivă
		2. Chimice	Acidifiere prin fertilizare, căderi acide, levigare
			Poluare cu compuși toxici (poluare chimică)
		3. Biologice	Reducerea populației de microorganisme
			Reducerea populației de macro și mezofauna
			Poluarea cu agenți patogeni
		4. Complexe	Exces de apă (înmlastinire) și anaerobioză
			Salinizare și/sau sodizare
			Deșertificare
	Epuizarea fertilității		
	B. Distrugerea solului prin procese de:	5. Dislocare	Eroziune prin apă
			Eroziune eoliană
			Deplasare de mase de pământ
Excavare			
6. Acoperire		Acoperire (colmatare) cu sedimente nefertile	
		Acoperire cu deșeuri, steril, cenuși, deponii etc	
7. Pierdere teren		Pierdere de teren prin construcții, pavaje etc	

Din materialul furnizat de către Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Arad, situația se prezintă astfel:

Suprafața agricolă a județului Arad, ha	Suprafața Cartată Pedologic,		Suprafața totală a județului cu risc de eroziune a solului															
	ha	%	ha	%	Din care:													
					Foarte slab erodate		Slab erodate		Moderat erodate		Puternic erodate		Puternic excesiv erodate		Ravene și ogașe			
					ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%		
497524	491636	98,8	68075	13,6	14372	21,1	13120	19,3	13602	20	15013	22,1	9800	14,4	2168	3,1		

Sursa informațiilor: Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Arad

Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor

Imbunătățiri funciare	Modul de folosință a terenurilor	Anul 2019 UM: Ha Hectare
Lucrări de combaterea eroziunii și de ameliorare a terenurilor - total	Suprafața totală amenajată	23197
-	Suprafața agricolă amenajată	22673
-	Teren arabil	8715
-	Pășuni naturale	7502
-	Fânețe naturale	1231
-	Vii, pepiniere viticole și hamești	2400
-	Livezi de pomi, pepiniere, arbuști fructiferi	2825
Lucrări de drenaj - total	Suprafața totală amenajată	654
-	Suprafața agricolă amenajată	654
-	Teren arabil	654

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 15 Cod indicator AEM: CSI 15
DENUMIRE	Progresul înregistrat în managementul siturilor contaminate
DEFINIȚIE	Managementul siturilor contaminate arată progresul obținut în cinci etape principale : studiul preliminar, investigarea preliminară, investigarea principală a sitului, punerea în aplicare a măsurilor de reducere a riscurilor, costuri decontaminării

Managementul siturilor contaminate are ca scop ameliorarea oricărui efect advers suspectat sau dovedit de degradare a mediului și de a reduce amenințările potențiale asupra sănătății umane, corpurile de apă, solului, habitatelor, produselor alimentare și biodiversității.

III.2.1 Zone afectate de procese natural

În cadrul acestei secțiuni se vor prezenta următoarele date și informații :

- Situația generală a solurilor afectate de procese naturale

NOTĂ: Agenția pentru Protecția Mediului Arad nu deține date referitoare la acest capitol.

III.3. Presiuni asupra stării de calitate a solurilor

III.3.1 Utilizare și consumul de îngrășăminte

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 25 Cod indicator AEM: CSI 25
DENUMIRE	Balanța brută a substanțelor nutritive

DEFINIȚIE

Indicatorul estimează surplusul de azot de pe terenurile agricole. Acest lucru se va realiza prin calcularea balanței dintre cantitatea totală de azot care intră în sistemul agricol și cantitatea totală de azot ieșită din sistem, pe hectarul de teren agricol.

Îngrășămintele de orice tip, aplicate în mod rațional constituie premisa menținerii și sporirii fertilității solurilor, în scopul creșterii producției agricole. Cercetările efectuate au demonstrat că îngrășămintele pot provoca dereglarea echilibrului ecologic, în cazul în care sunt folosite fără a lua în considerare natura solurilor, condițiile meteorologice concrete și necesitățile plantelor. Utilizarea nerațională a îngrășămintelor determină apariția unui exces de azotați și fosfați care au un efect toxic asupra microflorei din sol și conduce la acumularea în vegetație a acestor elemente. Limita dintre deficitul și excesul unui element este greu de sesizat, totul depinzând de natura plantelor și de condițiile de mediu.

Balanța brută a substanțelor nutritive din agricultură, indică echilibrul sau dezechilibrul substanțelor nutritive pe hectarul de teren agricol. O balanță a substanțelor nutritive mare și pozitivă (absorbțiile sunt mai importante decât emisiile) indică un risc ridicat de percolare a acestora și prin urmare un risc de poluare a apelor cu azot. Balanța la nivel național poate ascunde unele diferențe regionale importante în balanța brută substanțelor nutritive, care determină efectiv riscul de percolare a azotului la nivel regional sau local. Categoriile de zone vulnerabile la nitrați desemnate sunt:

- a) zone potențial vulnerabile ca urmare a antrenării nitraților către corpurile de apă de suprafață prin scurgere de pe versanți;
- b) zone potențial vulnerabile prin percolarea nitraților sub stratul de sol către acviferele libere;
- c) zone cu risc ridicat de vulnerabilitate la percolarea nitraților sub stratul de sol către acviferele libere

În cadrul acestei secțiuni se vor prezenta următoarele date și informații:

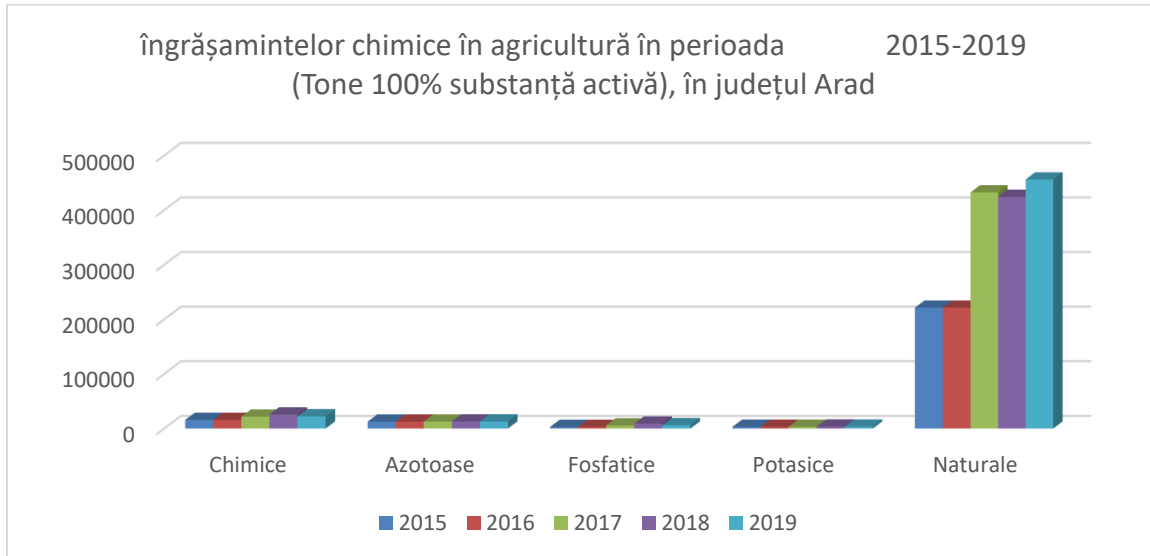
- tabele/grafice care conțin date privind utilizarea îngrășămintelor chimice și naturale și tendințele în utilizarea acestora, ponderea de aplicare, precum și surplusul de azot de pe terenurile agricole, pentru minim ultimii cinci ani.

Mod de calcul: estimarea surplusului de azot se realizează prin calcularea balanței dintre cantitatea totală de azot care intră în sistemul agricol și cantitatea totală de azot ieșită din sistem, pe hectarul de teren agricol.

<i>Tabelul nr. III.9. Utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură în perioada 2015-2019</i>					
<i>(Tone 100% substanță activă), în județul Arad</i>					
	Chimice	Azotoase	Fosfatice	Potasice	Naturale
2015	15774	12721	3053	3217	221334
2016	15774	12721	3053	3217	221334
2017	21837	12855	5765	3217	432500

2018	25819	13013	9020	3768	424250
2019	22416	12942	6061	3413	456144

Sursa informațiilor prezentate mai sus este baza de date Tempo-online, al Institutului Național de Statistică

Îngrășămintele chimice - produse industriale care după conținutul lor pot fi: azotoase, fosfatice, potasice, de asemenea, pot fi și în amestec, ca îngrășăminte complexe; ele se exprimă în substanța activă.

Utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură în perioada 2015-2019 a crescut atât pe total tipuri de îngrășămintă chimice:

- la chimice de la 15774 la 222416 tone 100% substanță activă;
- la naturale de la 221334 la 456144 tone 100% substanță activă

III.3.2 Consumul de produse de protecția plantelor

A. Indicatori specifici

B. Alte date și informații specifice

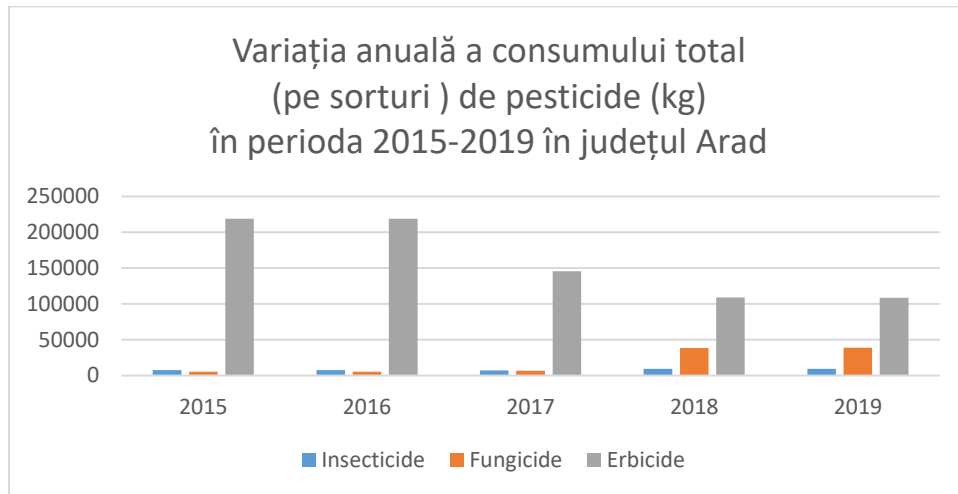
- În cadrul acestei secțiuni se va prezenta următoarele date și informații: consumul de produse de protecția plantelor la nivel județean pentru ultimii cinci ani;

	Insecticide	Fungicide	Erbicide
2015	7483	5370	218790
2016	7483	5370	218790
2017	6922	6500	145696

2018	9394	38513	109028
2019	9346	38803	108340

Sursa informațiilor prezentate mai sus este baza de date Tempo-online, al Institutului Național de Statistică

Figura nr. III.3.2.1. Variația anuală a consumului total (pe sorturi) de pesticide (kg) în perioada 2015-2019 în județul Arad

III.3.3. Evoluția suprafețelor de îmbunătățiri funciare

Îmbunătățiri funciare –totalitatea complexului de lucrări hidrotehnice care se execută pentru ameliorarea terenurilor, asigurarea fertilității solului prin îmbunătățirea calităților acestuia în vederea valorificării în folosul agriculturii a unor terenuri neproductive sau îmbunătățirii condițiilor de dezvoltare a culturilor agricole pe unele terenuri slab productive.

În cadrul acestei secțiuni se vor prezenta următoarele date și informații:

Suprafața terenurilor amenajate pe categorii de lucrări de îmbunătățiri funciare, în perioada 2017-2019, ha			
	Supratafața amenajată pentru irigații	Suprafața amenajată cu lucrări de desecare	Suprafața amenajată cu lucrări de combatere a eroziunii solului
2015	29124	228562	23197
2016	29124	228562	23197
2017	29124	228562	23197

2018	29124	228562	23197
2019	29124	228562	23197

Sursa informațiilor prezentate mai sus este baza de date Tempo-online, al Institutului Național de Statistică.

III.4. Prognoze și acțiuni întreprinse pentru ameliorarea stării de calitate a solurilor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 26 Cod indicator AEM: CSI 26
DENUMIRE	Suprafața destinată agriculturii ecologice
DEFINIȚIE	Indicatorul cuantifică ponderea suprafeței destinată agriculturii ecologice (suma zonelor actuale cu agricultura ecologică și azonelor în curs de transformare), ca producție raportată la suprafața agricolă totală

Conform Definiției date de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru agricultura organică, agricultura ecologică este un sistem de producție care pune o mare importanță pe protecția mediului și a animalelor, prin reducerea sau eliminarea utilizării organismelor modificate genetic și a produselor chimice sintetice de tipul fertilizatorilor, pesticidelor și a promotorilor regulatorilor de creștere.

Rolul agriculturii ecologice este de a produce hrană mai curată, mai potrivită metabolismului uman, în deplină corelație cu conservarea și dezvoltarea mediului. Unul dintre principalele scopuri ale agriculturii ecologice este producerea de produse agricole și alimentare proaspete și autentice, prin procese care să respecte natura și sistemele acesteia. În etapa de producție la fermă se interzice utilizarea organismelor modificate genetic, a fertilizanților și pesticidelor de sinteză, a stimulatorilor și regulatorilor de creștere, hormonilor, antibioticilor.

Agricultura ecologică nu încearcă doar să mențină solul într-o stare bună, fertilă și naturală, ci totodată să-l facă mai bun prin folosirea de elemente nutritive adecvate, îmbunătățirea structurii sale și prin gospodărirea eficientă a apelor.

În sistem ecologic trebuie folosite metode și mijloace de lucrări agricole ale solului și de îngrijire a plantelor care mențin sau cresc materia organică din sol, sporesc stabilitatea și biodiversitatea solului și previn compactarea și eroziunea acestuia. Fertilitatea și

activitatea biologică a solului trebuie menținute și îmbunătățite prin rotația multianuală a culturilor, incluzând leguminoasele și alte plante pentru îngrășăminte verzi, aplicarea de gunoi de grajd sau alte materiale organice, preferabil compostate, rezultate din producția ecologică.

În același timp, sistemele de agricultură ecologică ajută la menținerea sau îmbunătățirea calității apei prin reducerea cantității de chimicale folosite în agricultură, care pot ajunge în lacuri, râuri, pâraie și alte cursuri de apă.

Agricultura ecologică restricționează folosirea fertilizatorilor sintetici și a pesticidelor, la fel ca și creșterea animalelor pe bază de hormoni și antibiotice, prin aceasta reducând riscul ca aceste chimicale să ajungă în lacuri, râuri și alte cursuri de apă. Riscul eutrofizării este și el scăzut, adică al creșterii excesive a algelor cauzată de scurgerea nutrienților în aceste cursuri de apă, fapt ce duce la reducerea conținutului de oxigen și la periclitarea sănătății plantelor și animalelor acvatice.

Toți operatorii care desfășoară activitate în sistemul de agricultură ecologică, înainte de a-și începe activitatea, au obligația de a-și înregistra activitatea la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Înregistrarea se realizează prin depunerea la DAJ a fișelor de înregistrare însoțite de contractul încheiat între operator și organismul de inspecție și certificare menționat în fișa de înregistrare și declarația pe propria răspundere pentru deținerea documentelor necesare înscrierii în agricultura ecologică. Procedura de înregistrare a producătorilor în agricultura ecologică este reglementată prin **Ordinul nr. 1253/2013** pentru aprobarea Regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică, cu completările și modificările ulterioare.

Operatorii certificați în agricultura ecologică 2018:

Anul 2018	Nr. Op. economici	cultura
	151	Plante furajere, grau, lucerna, fructe, porumb, legume, rapita, floarea soarelui, ovaz, orz, secara, soia, mustar

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

IV. UTILIZAREA TERENURILOR

IV.1. Stare și tendințe

IV.1.1. Repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare

În cadrul acestei secțiuni sunt prezentate informații și date privind repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare, în anul de raportare.

Pentru fiecare tip de categorie de acoperire/utilizare a terenului sunt prezentate suprafețele exprimate în termeni absoluți (*ha*) și grafic ponderea categoriilor de acoperire a terenurilor ca procent din suprafața totală.

Tabel IV.1.1.1
Repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare jud. Arad

Categoria de acoperire/utilizare	Suprafața	
	ha	%
Terenuri agricole, din care:	494647	63.79
Teren arabil	350634	45.2
Pășuni	112008	14.4
Fânețe	23069	2.97
Vii și pepinirere pomicole	3764	0.49
Livezi și pepiniere pomicole	5172	0.67
Păduri și altă vegetație forestieră	219149	28.26
Ape și bălți	13978	1.80
Construcții	22490	2.90
Căi de comunicare și căi ferate	14972	1.93
Terenuri degradate și neproductive	10173	1.31
TOTAL fond funciar	775409	100

Acoperire /utilizarea terenurilor agricole

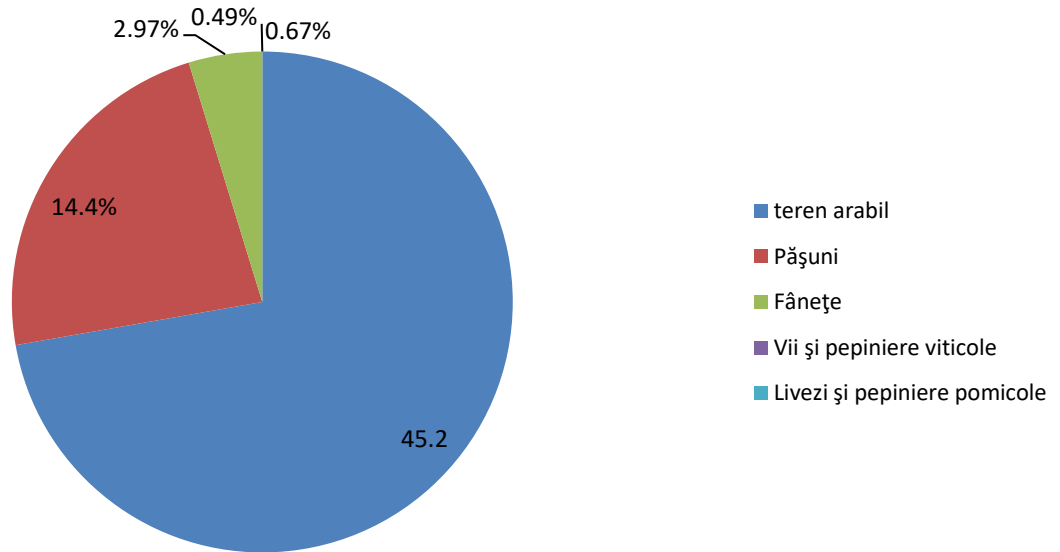

Fig.IV.1.1.1

Acoperirea/utilizarea terenurilor agricole (% din suprafața totală)

Acoperirea/utilizarea terenurilor

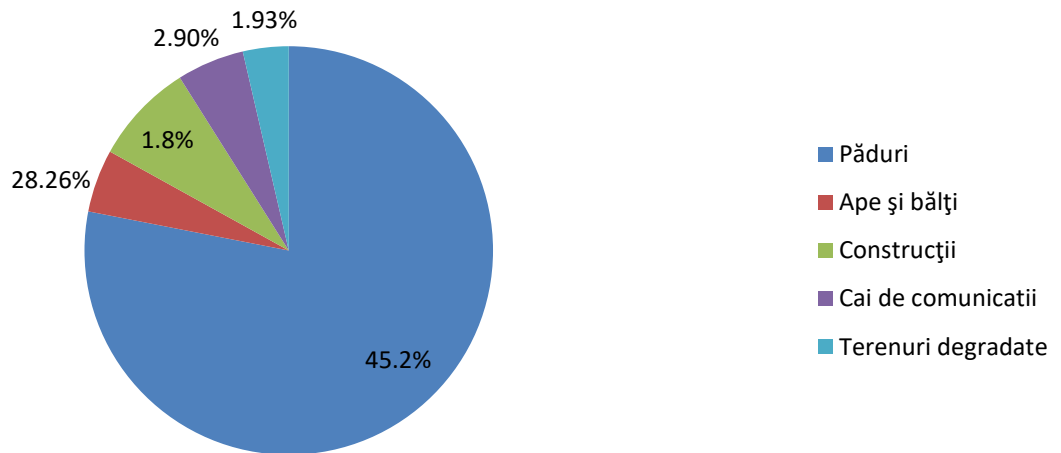

Fig. IV.1.1.2.

Acoperirea/utilizarea terenurilor(% din suprafața totală)

Sursa informațiilor:INS Până la finalizarea acțiunii de cadastrare a suprafeței țării de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, seriile de date oficiale rămân cu valorile aferente anului 2014

IV.1.2. Tendințe privind schimbarea destinației utilizării terenurilor

În cadrul acestei secțiuni sunt prezentate informații și date privind schimbările înregistrate în acoperirea/utilizarea terenurilor pentru o perioadă de cinci ani (schimbări între categoriile de acoperire/utilizare a terenurilor și schimbări în cadrul aceleasi categorii, ca de exemplu pentru categoria terenurilor agricole – conversia terenului arabil în pășuni). Datele prezentate pentru fiecare tip de categorie de acoperire/utilizare a terenului sunt exprimate în termeni absoluți (ha), precum și ca valoare procentuală din anul inițial.

Tabel IV.1.2.1
Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor, în perioada 2012 – 2016

Categoria de acoperire	Suprafața (ha)					Sch. în acop/utiliz terenurilor 2012-2016 (ha)	Sch. în acop/utiliz terenurilor % din anul 2012
	2012	2013	2014	2015	2016		
TOTAL	775409	775409	775409	775409	775409		
Terenuri agricole	497463	497524	454794	454794	454794	-42669	-8.57
Teren arabil	349343	350866	350634	350634	350634	1291	0.36
Pășuni	115756	114187	112008	112008	112008	-3748	-3.23
Fânețe	23694	23450	23069	23069	23069	-625	-2.63
Vii și pepiniere viticole	3738	3775	3764	3764	3764	26	0.69
Livezi și pepiniere pomicole	4932	5246	5172	5172	5172	240	4.86
Terenuri neagricole	277946	277885	280762	280762	280762	2816	1.01
TOTAL							
Păduri și altă vegetație forestieră, din care:	218787	218319	219149	219149	219149	362	0.16
Păduri	159628	207900	211500	211500	211500	51872	32.49
Ape și bălți	13967	14313	13978	13978	13978	2	0.01
Construcții	20698	20408	22490	22490	22490	1792	8.65
Căi de comunicații și căi ferate	14916	14996	14972	14972	14972	56	0.37

Terenuri degradate și neproductive	9096	9541	9578	9578	9578	-8019	-88.15
---	------	------	------	------	------	-------	--------

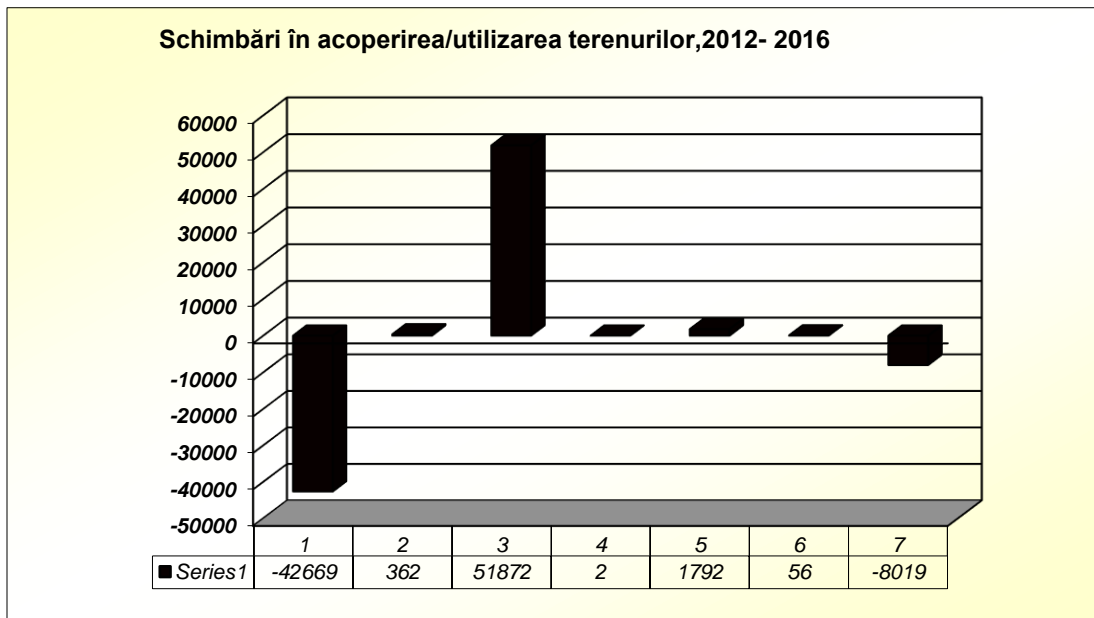

Fig. IV.1.2.1
Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor,
în perioada 2012 – 2016 în județul Arad (ha)

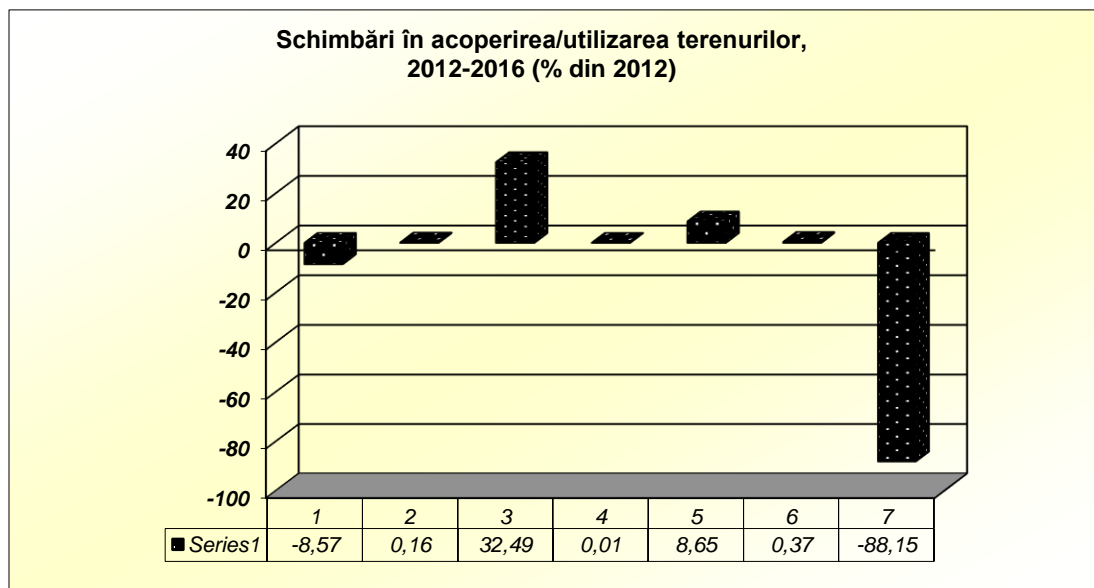

Fig. IV.1.2.2

Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor,
în perioada 2012 -2016 (% din anul 2012)

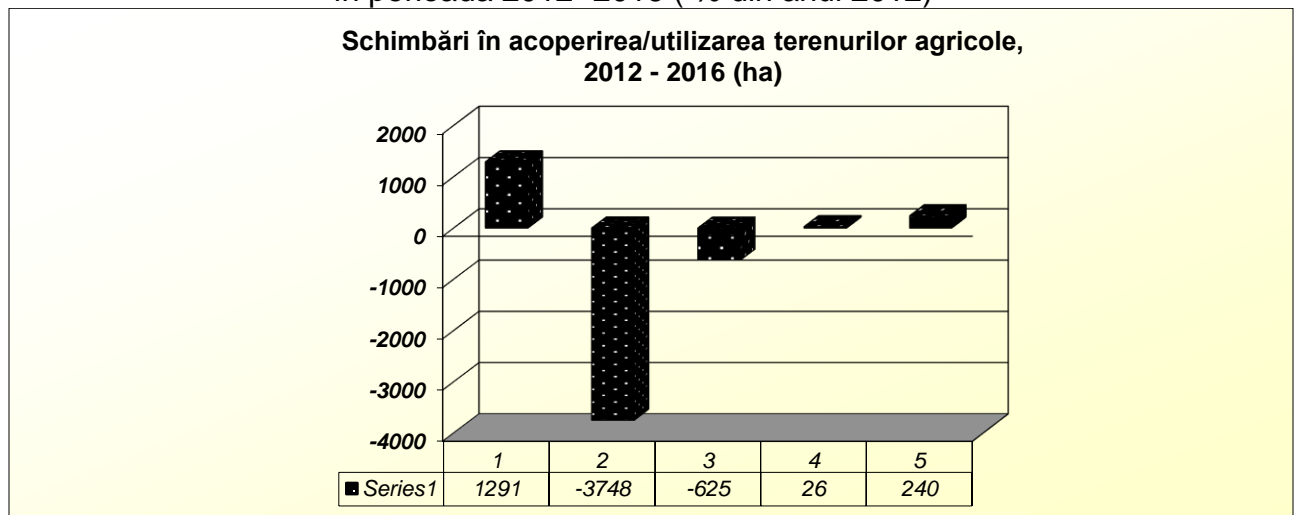

Fig. IV.1.2.3

Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor agricole,
în perioada 2012 – 2016 (ha)

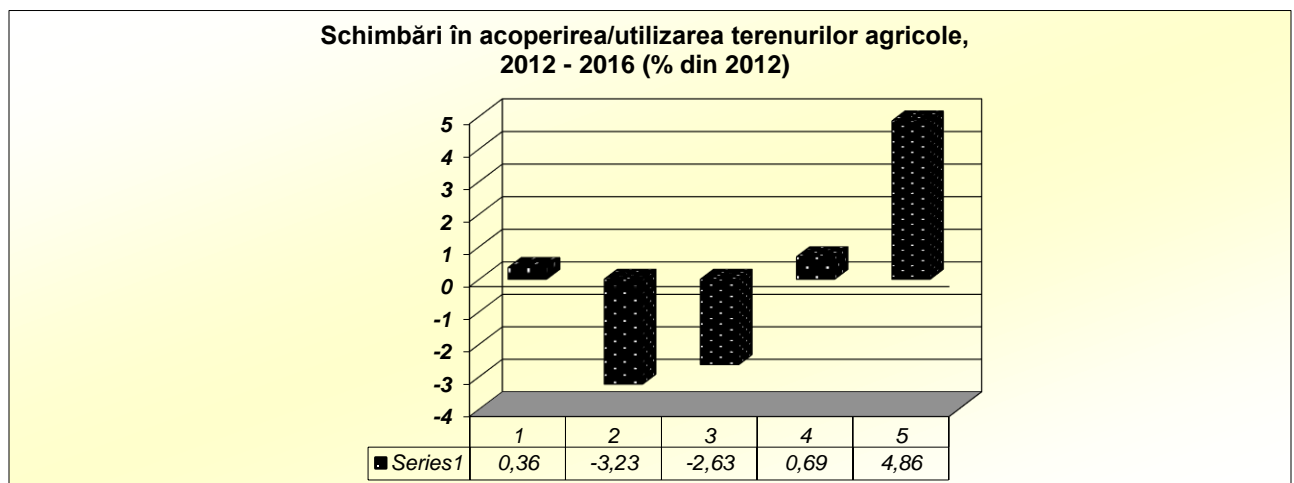

Fig IV.1.2.4

Schimbări în acoperirea/utilizarea terenurilor agricole,
în perioada 2012 – 2016 (% din 2012)

Sursa informațiilor:INS

IV.2 Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra mediului

IV.2.1 Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra terenurilor agricole

În cadrul acestei secțiuni trebuie prezentate date și informații privind conversia terenurilor agricole în suprafețe artificiale pentru o perioadă de cinci ani.

Pentru a se putea identifica principalele sectoare responsabile pentru ocuparea terenurilor agricole, se recomandă prezentarea schimbării utilizării terenurilor agricole în suprafețe artificiale pe tip de sector. Tipurile de sectoare provin din următoarele categorii Corine Land Cover: locuințe, servicii și recreere; zone industriale și comerciale; rețele de transport și infrastructură; mine, cariere și depozite de deșeuri neamenajate; construcții.

Notă: pentru acest titlu Agenția pentru Protecția Mediului Arad, nu deține datele solicitate.

IV.2.2 Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra habitatelor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 44 Cod indicator AEM : SEBI 13
DENUMIRE	Fragmentarea Arealelor Naturale și Semi – Naturale

Modul de utilizare a terenurilor s-a schimbat substanțial în ultimul secol, determinând astfel creșterea gradului de fragmentare a peisajelor naturale și semi-naturale. Principala cauză a fragmentării arealelor naturale și semi-naturale este reprezentată de *conversia terenurilor* în scopul extinderii urbane, dezvoltării infrastructurii de transport, dezvoltării industriale, agricole, turistice.

Se evidențiază diferențele în media suprafețelor naturale și semi-naturale, bazându-se pe hărți de acoperire a terenului realizate prin interpretarea imaginilor satelitare.

Indicatorul acestui titlu este destinat să abordeze problema integrității ecosistemelor prin furnizarea unei “măsuri” de dezintegrare a terenurilor de pe întreaga suprafață a României oferind informații cu privire la evoluția suprafețelor arealelor naturale și semi-naturale, calculând valorile derivate din hărțile de acoperire a terenurilor. Acestea provin din imagini satelitare din baza de date Corine Land Cover, care se bazează pe 44 de clase de acoperire a terenului, din care 26 sunt considerate ca naturale și semi-naturale pentru scopul acestui indicator. Acestea sunt grupate în păduri, pășuni, mozaicuri agricole, suprafețe semi-naturale, ape interioare și zone umede.

Pe lângă fenomenul de distrugere integrală a habitatelor, apare și cel de pulverizare prin drumuri, terenuri agricole, medii urbane ori construcții. Fragmentarea habitatelor este

procesul prin care o suprafață mare și continuă a unui habitat este divizată în două sau mai multe fragmente.

O cauză principală a fragmentării arealelor naturale și seminaturale este reprezentată de conversia terenurilor în scopul dezvoltării infrastructurii urbane, industriale, agricole, turistice sau transport, aceasta reprezentând cauza principală a pierderii de biodiversitate, ducând la degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor și implicit la declinul populațiilor naturale.

Dacă în trecut principala amenințare o reprezenta conversia diferitelor tipuri de habitate în terenuri agricole pentru monoculturi, inclusiv prin distrugerea unor importante suprafețe de zone umede din Delta Dunării, în prezent, conversia habitatelor naturale se menține ca o amenințare directă.

O altă cauză a fragmentării este generată de către procesul de extindere și dezvoltare a așezărilor umane. În prezent se consideră că aproximativ 6,5% din suprafața țării este destinată construcției de locuințe.

Fragmentarea habitatelor apare și atunci când există aglomerări mari de locuințe, dar și în cazul celor izolate, datorită construcției suplimentare de căi de acces și utilități. Construirea haotică, fără respectarea unei strategii de urbanism coerentă și consecventă conduce la utilizarea nejudicioasă a zonelor destinate pentru construcții și extinderea acestora în detrimentul celor naturale.

Dezvoltarea urbană necontrolată, periurbanizarea și transferul de populație din mediul rural, însoțite de distrugerea ecosistemelor din zonele urbane (diminuarea spațiilor verzi, construcții pe spațiile verzi, tăierea arborilor, distrugerea cuiburilor etc.) și de măsuri insuficiente pentru colectarea și tratarea corespunzătoare a deșeurilor și a apelor uzate au efecte negative considerabile, atât asupra biodiversității, cât și asupra calității vieții.

În România, soluția pentru remedierea efectelor produse de către fragmentarea arealelor naturale și semi-naturale, implicit a stării pădurilor, este punerea în aplicare a Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României, adoptată de Guvernul României la propunerea comunității academice, care prevede „creșterea suprafeței pădurilor cu cel puțin 200 000 ha prin împădurirea în principal de terenuri degradate și abandonate, până în anul 2013”, urmând ca procentul de împădurire să ajungă în anul 2030 la 34% din suprafața țării, cu perspectiva să evolueze spre procentul optim de 45. Același obiectiv este prevăzut și în Codul silvic adoptat în anul 2008, prin care este lansat Programul național de împădurire, conceput ca un mijloc eficient și indispensabil pentru reconstrucția ecologică a țării, inclusiv pentru dezvoltarea durabilă a spațiului rural. Pentru îndeplinirea acestui Program s-a prevăzut „împădurirea unor terenuri cu altă destinație decât cea silvică în suprafață de două milioane hectare, până în anul 2035”, ceea ce înseamnă că urmează să se împădurească anual câte 75-80 mii hectare.

Este în afara oricărei îndoieli faptul că România nu va putea depăși starea de subîmpădurire, fără absorbția unor importante fonduri de la Uniunea Europeană și împrumuturi nerambursabile de la alte organisme internaționale, cu atât mai mult cu cât împădurirea României se poate dovedi un factor important pentru atenuarea consecințelor provocate de schimbările climatice globale.

Surse informații:

R. Primack, M. Patroescu, L. Rozyłowicz, C. Ioja, (2008), Fundamentele conservării diversității biologice, Editura AGIR, București

Pârnuță, Gh. , Mihai, Georgeta, Ștețca, I., Petrila, M., Aspecte noi privind stabilirea și delimitarea regiunilor de proveniență pentru materialele forestiere de reproducere din România, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, București, Romania

Alte surse de informații relevante pentru județul Arad nu se dețin.

IV.3. Factori determinanți ai schimbării utilizării terenurilor

IV.3.1. Modificarea densității populației

În cadrul acestei secțiuni sunt prezentate informații și date cu privire la modificarea densității populației urbane și rurale în județul Arad în ultimii cinci ani.

Tabel IV.3.1.1.
Populația rezidentă în județul Arad

Populația rezidentă în județul Arad	2015	2016	2017	2018	2019
Urban	270395	233161	234145	267056	230316
Rural	205117	189982	189902	204099	187106
TOTAL	475512	423143	424047	471155	417422

Populația rezidentă în județul Arad(%)
Tabel IV.3.1.2.

Populația rezidentă în județul Arad(%)	2015	2016	2017	2018	2019
Urban	56.87	55.10	55.21	56.68	55.17
Rural	43.13	44.89	44.78	43.31	44.82

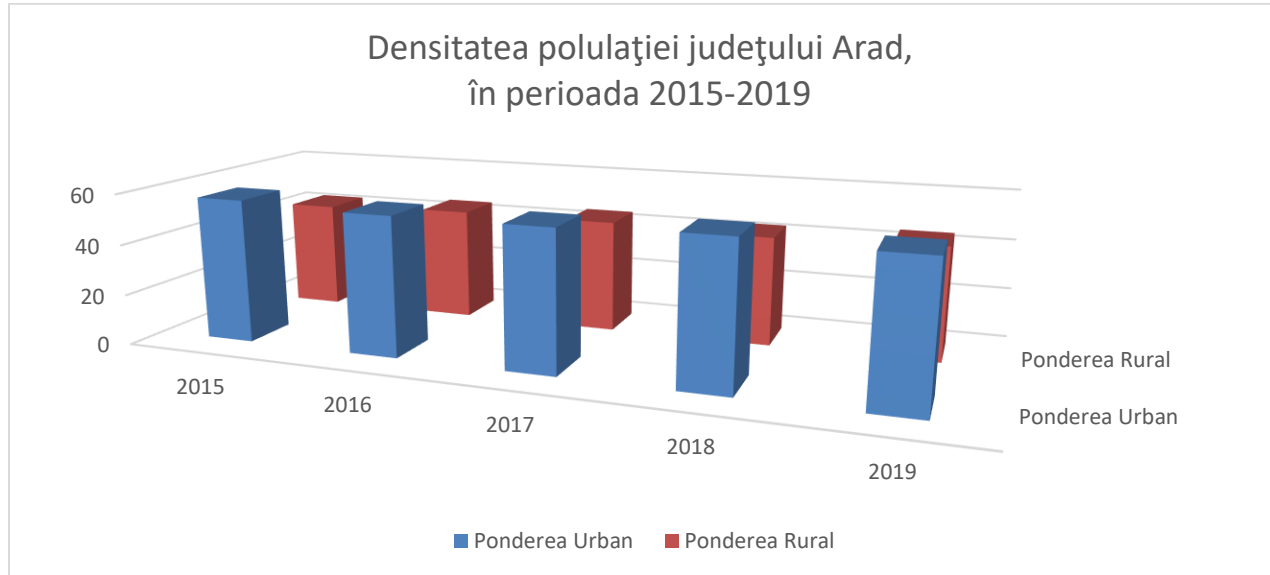

Fig. IV.3.1.1
Densitatea populației județului Arad,
în perioada 2015 - 2019

Din cele arătate mai sus, se poate observa o scădere a densității populației la nivel urban 2,98 % în anul 2019 față de anul 2015, iar la nivel rural se observă o tendință de creștere a densității populației cu un procent de 3,92 % în anul 2019 față de anul 2015.

Sursa informațiilor prezentate mai sus este baza de date Tempo-online, al Institutului Național de Statistică

IV.3.2. Expansiunea urbană

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 44 Cod indicator AEM : CSI 14
DENUMIRE	Ocuparea terenului
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă schimbarea cantitativă a ocupării terenurilor agricole, împădurite, semi-naturale și natural prin expansiunea terenurilor urbane și artificiale. Include zonele impermeabile de construcții și infrastructură urbană, precum și spațiile verzi urbane, complexele sportive și de recreerii umane

Tablel nr. IV.3.2.1 Evoluția suprafeței fondului funciar în mediul urban -ha

Municipiu/oraș	2010	2011	2012	2013	2014	Evoluția%
Arad	23406	23406	23406	23406	23252	-0.66
Chișineu Criș	11729	11729	11729	11729	11729	0.00
Curtici	7265	7265	7265	7265	7265	0.00
Ineu	11662	11662	11662	11271	11687	0.21
Lipova	13400	13400	13400	13400	13400	0.00
Nădlac	13315	13315	13315	13315	13315	0.00
Pecica	23717	23717	23717	23717	23717	0.00
Pîncota	6696	6696	6696	6453	6696	0.00
Sântana	10714	10714	10714	10714	10714	0.00
Sebiș	6577	6577	6577	6577	6577	0.00

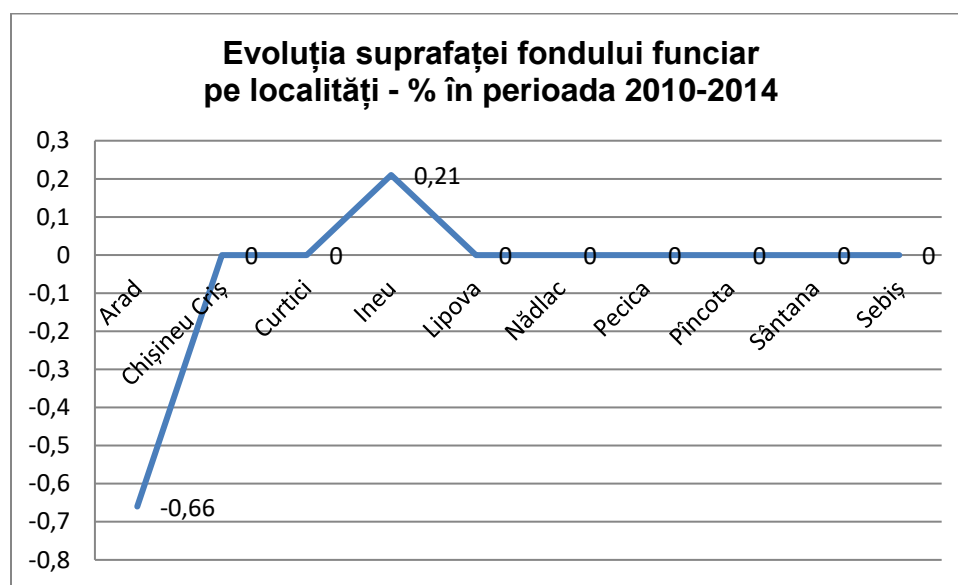

Fig. IV.3. 2.1 Evoluția suprafeței fondului funciar pe localități - % în perioada 2010-2014

În ultimii 5 ani (2010-2014) suprafața urbană s-a modificat în plus la orașul Ineu cu 0,21%, iar în municipiul Arad a scăzut cu 0,66%.

Nu există date statistice pentru intervalul 2015-2019.

Tablel nr. IV.3.2.2 Evoluția suprafeței fondului funciar în mediul urban -% în perioada 2010-2014

	Arad	Chișineu Criș	Curtici	Ineu	Lipova	Nădlac	Pecica	Pâncota	Sântana	Sebiș
Teren agricol	-2.48	0.00	0.00	0.29	0.00	-0.008	-6.28	0.00	-0.45	0.03
Arabil	1.33	0.00	0.00	0.40	0.00	0.00	0.18	0.00	0.00	0.00
Pășuni	-35.38	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.27	-29.83	0.00	-3.35	0.00
Fânețe	-48.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-19.23	1.92
Livezi și pepeniere	0.00	0.00	0.00	150	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Terenuri neagricole total	4.28	0.00	0.00	0.00	0.00	0.083	6.11	0.00	5.56	0.04
Păduri și altă vegetație forestieră	3.84	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.57	0.00	0.00	0.00
Teren ocupat cu apă, bălți	-52.95	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	15.49	0.00	0.00	0.00
Teren ocupat cu construcții	20.55	0.00	0.00	0.00	0.00	0.25	-0.20	0.00	0.00	0.00
Căi de comunicații și căi ferate	6.42	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25.34	0.00	0.00	0.00
Terenuri degradate și neproductive	-56.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-42.31	0.00	50.56	0.00

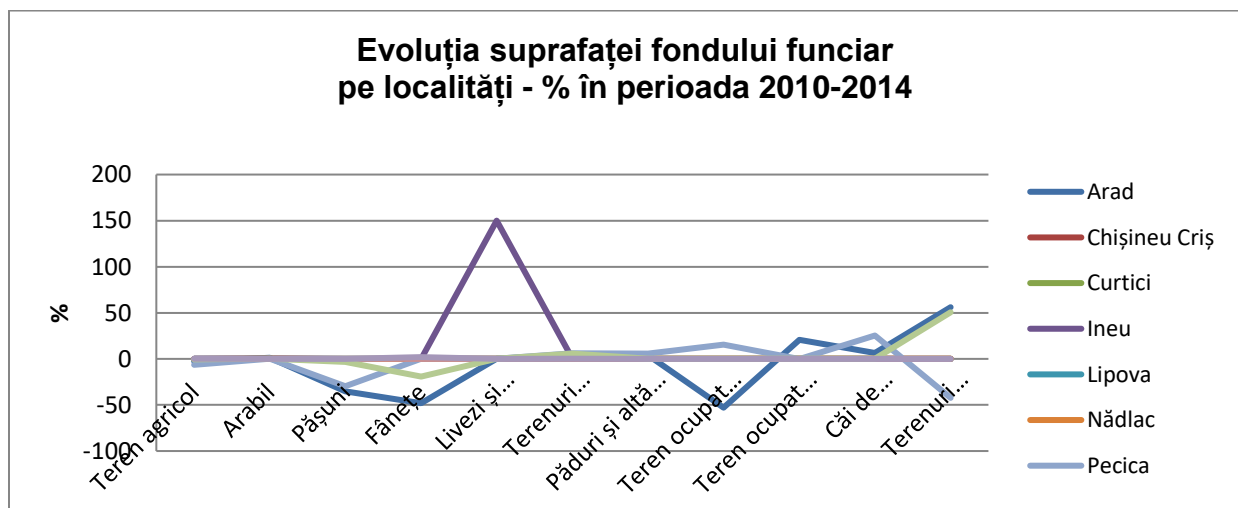

Fig. IV.3. 2.2 Evoluția suprafeței fondului funciar pe localități - % în perioada 2010-2014

Din cele prezentate se poate observa o creștere la terenurile degradabile și neproductive în orașul Sântana.

Sursa informațiilor prezentate mai sus este baza de date Tempo-online, al Institutului Național de Statistică

Notă: Nu există date statistice pentru intervalul 2015-2019.

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 68 Cod indicator AEM: TERM 08
DENUMIRE	Ocuparea terenului prin infrastructură de transport
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă terenul ocupat prin infrastructură de transport

Tabel.nr.IV 3.2.3 Evoluția suprafeței fondului funciar pe localități - %
în perioada 2010-2014

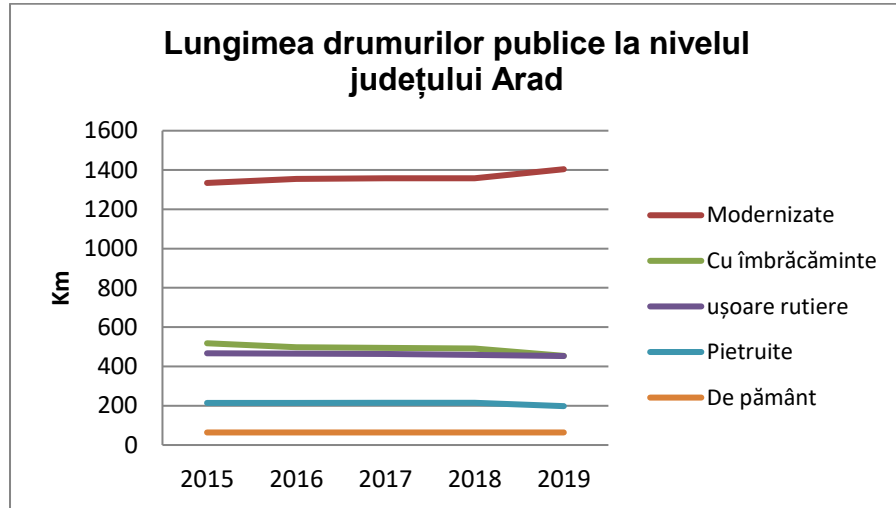
	Arad	Chișineu Criș	Curtici	Ineu	Lipova	Nădlac	Pecica	Pâncota	Sântana	Sebiș
Căi de comunicații și căi ferate	6.42	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25.34	0.00	0.00	0.00

Notă: Nu există date statistice pentru intervalul 2015-2019.

Tabel.nr.IV 3.2.4 Lungimea drumurilor publice, pe categorii de drumuri, tipuri de acoperământ în județul Arad

Tipuri de acoperământ	2015	2016	2017	2018	2019	Evoluție%
Total	2533	2533	2531	2523	2573	1,57
Modernizate	1334	1355	1358	1358	1404	5,24
Cu îmbrăcăminte ușoare rutiere	518	498	494	491	454	-12,35
Pietruite	467	466	464	459	453	-2,99
De pământ	214	214	215	215	198	-7,47
Autostrăzi	64	64	64	64	64	0

Fig.nr.IV 3.2.3 Lungimea drumurilor publice la nivelul județului Arad

În perioada 2015-2019, lungimea drumurilor publice s-au modernizat cu 5,24%.

Tabel.nr.IV 3.2.5 Lungimea căilor ferate în exploatare – Km în județul Arad

Tipuri de acoperământ	2015	2016	2017	2018	2019	Evoluție%
Total	463	463	463	463	463	0
Electrificată	167	167	167	167	167	0
Linii normale	463	463	463	463	463	0
Linii normale cu o cale	316	316	316	316	316	0
Linii normale cu 2 căi	147	147	147	147	147	0

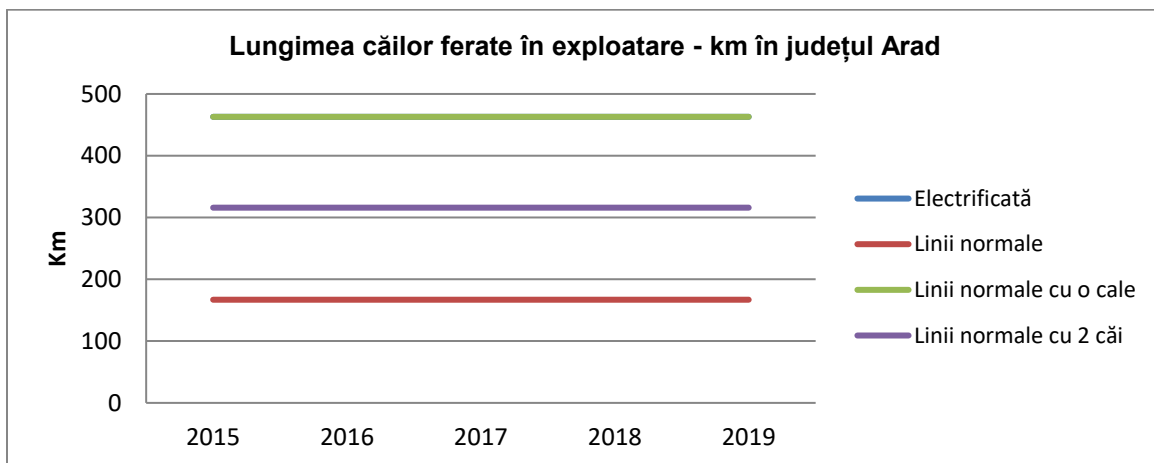

Fig.nr.IV 3.2.4 Lungimea căilor ferate în exploatare - km în județul Arad

Sursa informațiilor prezentate mai sus este baza de date Tempo-online, al Institutului Național de Statistică.

IV.4. Prognoze și acțiuni întreprinse privind utilizarea terenurilor

Obiectivul principal al politicii de mediu privind utilizarea terenurilor este acela de a măsura presiunea exercitată de dezvoltarea urbană și de terenurile artificiale asupra peisajelor naturale și semi-naturale care sunt necesare „pentru protejarea și restabilirea funcționării sistemelor naturale și pentru stoparea pierderii biodiversității” (incluse în cel de-al 6-lea Program de Acțiune pentru Mediu). Cel de-al 6-lea Program de Acțiune pentru Mediu se adresează resurselor de teren și utilizării terenurilor, în principal, prin strategiile tematice privind resursele naturale, mediul urban și protecția solului (plus propunerea Comisiei pentru o directivă-cadru privind solul).

La nivel național, reducerea presiunilor datorate schimbării destinației terenurilor și care conduc la pierderea habitatelor naturale și semi-naturale reprezintă unul dintre obiectivele prevăzute în Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2013 – 2020.

Deciziile politice care modifică utilizarea terenurilor implică compromisuri între interesele sectoriale, inclusiv industrie, transport, energie, minerit, agricultură și silvicultură. Aceste compromisuri pot fi puse în aplicare prin planificare spațială și prin practici de gestiune a terenului. Punerea în aplicare efectivă a directivelor Evaluarea Strategică de Mediu (SEA) și Evaluarea Impactului de Mediu (EIA) a arătat că acestea pot îmbunătăți luarea în considerare a aspectelor de mediu în planificarea proiectelor, planurilor și programelor de mediu, pot contribui la o planificare mai sistematică și transparentă, și pot îmbunătăți participarea și consultarea publicului.

Promovarea sistemelor de folosire integrată a terenurilor la nivel local și regional, care să permită utilizarea durabilă a terenurilor, dublată de introducerea ghidurilor și codurilor de bună practică este prevăzută în cadrul Planului național de acțiune privind schimbările climatice, prin acțiunea Utilizarea terenurilor, schimbarea utilizării terenurilor și silvicultură (LULUCF).

Deși, nu există obiective cantitative în ceea ce privește ocuparea terenurilor prin dezvoltarea urbană la nivel european, mai multe documente reflectă necesitatea unei mai bune planificări pentru a controla dezvoltarea urbană și extinderea infrastructurilor (politici referitoare la problemele de utilizare a terenurilor, și mai ales la planificarea fizică și spațială, sunt în responsabilitatea autorităților din statele membre). Foaia de parcurs a Comisiei Europene pentru o Europa eficientă (COM (2011) 571), introduce pentru prima dată o inițiativă "nici un teren ocupat net până în 2050", care implică faptul că toate zonele urbane se vor dezvolta fie pe terenuri dezafectate sau că orice teren nou ocupat va trebui să fie compensat prin recuperarea de teren artificial.

Dezvoltarea teritorială durabilă și integrată pe termen mediu și lung în România este susținută prin intermediul documentului strategic „Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030”.

Obiectivul general al CSĐT România 2030 este asigurarea integrării României în structurile Uniunii Europene prin afirmarea identității regional-continentale a rolului său în regiune, creșterea coeziunii spațiale și a competitivității și asigurarea unei dezvoltări durabile a României. Baza conceptuală a documentului strategic este convergentă cu cea promovată de documentele strategice europene, cum sunt Agenda Teritorială a UE,

Carta de la Leipzig, pentru orașe europene durabile și de documentele programatice naționale.

Sursa informațiilor:

<http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/land-take-2/> precum și Indicatorul 14 aferent capitolului prezentat mai sus.

V. PROTECȚIA NATURII ȘI BIODIVERSITATEA

V.1 Amenințări pentru biodiversitate și presiuni exercitate asupra biodiversității

Indicatorul cuprinde două elemente: "Numărul total de specii alogene în Europa din 1900", care arată evoluția speciilor care au potențial de a deveni specii alogene invazive, și "cele mai dăunătoare specii alogene invazive care amenință biodiversitatea în Europa", ce cuprinde o listă a speciilor invazive cu impact negativ demonstrat.

Convenția privind Diversitatea Biologică definește o specie alogenă ca fiind "o specie, subspecie sau un taxon inferior, introdus în afara răspândirii sale naturale din trecut sau prezent, incluzând orice parte, gameți, semințe, ouă sau mijloace de răspândire a acestor specii, care pot supraviețui și se pot reproduce ulterior", în timp ce o specie alogenă invazivă este "o specie alogenă a cărei introducere și/sau răspândire amenință diversitatea biologică".

Pentru a deveni invazivă, o specie alohtonă trebuie să se naturalizeze, adică odată pătrunsă pe teritoriul național în ecosisteme naturale, reușește să se reproducă, iar prin creșterea efectivelor populaționale în sistem concurențial poate elimina anumite specii autohtone (native) și poate produce diferite pagube economice. Indivizii care s-au aclimatizat (au reușit să supraviețuiască în noile condiții de biotop), dar care nu au capacitatea de a se reproduce pe cale naturală, nu reprezintă pericol de a deveni invazivi.

În România, în conformitate cu cel de-al treilea raport național CBD (Convention on Biological Diversity) din 2005, sunt înregistrate un număr destul de important de specii străine invazive.

Prin specie străină invazivă se înțelege o specie străină a cărei introducere și/sau răspândire amenință diversitatea biologică.

Specia străină potențial invazivă este o specie a cărei introducere și/sau răspândire ar putea prezenta o amenințare pentru diversitatea biologică.

Speciile străine potențial invazive sunt specii care în prezent sunt destul de răspândite astfel încât pot deveni în câțiva ani **specii străine**.

Introducerea unei specii din aria sa naturală într-o altă arie (regiune) este realizată direct sau indirect de către om. Unele introduceri sunt realizate **intenționat** în timp ce altele sunt **neintenționate**.

De exemplu: Cenușerul (*Ailanthus altissima*) originar din estul Asiei, a fost introdus în Europa în mod intenționat pentru calitățile sale ornamentale. Același lucru s-a întâmplat și cu Sânzienele de grădină (*Solidago canadensis*). În schimb Ambrosia (*Ambrosia artemisifolia*) a fost introdusă în mod neintenționat, împreună cu diverse cereale, ea găsindu-se astăzi și în județul Arad.

Unele specii ajunse departe de patria mamă nu supraviețuiesc mult în noile condiții, altele se obișnuiesc destul de repede producând urmași viabili ce le vor asigura supraviețuirea. În cazul plantelor botaniștii au folosit termeni diferiți pentru a clasifica speciile străine. Astfel avem:

Plante străine – taxoni vegetali dintr-o zonă dată a căror prezență acolo se datorează introducerii intenționate sau accidentale, ca rezultat al activității umane. Ca sinonime pentru plantele străine se utilizează următorii termeni: plante exotice, plante adventive, plante alohtone, plante non-native, plante non-indigene.

Distanța aproximativă care se ia în considerare ca planta să fie străină dintr-o zonă dată este de peste 100 km. de la locul de origine.

În cazul unor bariere geografice majore cum ar fi munții, apele etc. această distanță poate fi mai mică.

Plante străine ocazionale – sunt acele plante străine care se pot dezvolta și chiar reproduce ocazional într-o zonă dată, dar care nu formează populații capabile de reînnoire și care se bazează pe introduceri repetate pentru a persista.

De exemplu: Ochiul bouului (*Callistephus chinensis*) plantă originală din China poate fi găsită uneori în strate subspontană pe malul unor ape curgătoare pe lângă drumuri. Asta numai pentru un sezon deoarece nu are capacitatea de a supraviețui fără ajutor uman. Astfel sunt necesare reintroduceri permanente pentru ca planta respectivă să persiste în timp.

Plante naturalizate – sunt acele plante străine care se reproduc constant și susțin populații pe durata mai multor cicluri de viață (cel puțin 10 ani după unii autori) fără intervenția directă a omului. Adesea stabilesc urmași în mod liber în apropierea plantelor adulte și nu invadează neapărat ecosisteme naturale, seminaturale sau antropice.

De exemplu: Arborele de mătase (*Albizzia julibrissin*) arbore care se găsește și în grădinile și parcurile din județul Arad, având un rol ornamental. Înfloarește, fructifică iar semințele lui sunt viabile dar plantele tinere apar în apropierea celor adulte. Astfel urmașii nu ajung însă la distanțe prea mari de plantele mamă și nici în număr mare.

Plantele străine invazive – sunt acele plante naturalizate care produc urmași adesea în efective mari la distanțe considerabile de plantele parentale și pe suprafețe extinse.

Unii specialiști au realizat o scară pentru aprecierea fenomenului de invazie mai mare de 100m/50 ani pentru taxonii care se răspândesc prin semințe și peste 60/3 ani pentru taxonii care se răspândesc prin: rădăcini, rizomi, stoloni, tulpini târâtoare etc.

De exemplu: Feriga de apă (*Azolla filiculoides*) poate fi considerată un bun exemplu. Menționată pentru prima dată în anii 90 în Delta Dunării, în prezent acoperă suprafețe însemnate de apă mai ales în sudul țării afectând specii și habitate native.

Plantele invazive care schimbă caracterul, condiția sau natura ecosistemelor pe o suprafață substanțială în raport cu extinderea acelor ecosisteme **sunt numite transformatoare.**

De exemplu: Ciurma apelor cu frunze înguste (*Elodea nutallii*) poate fi o astfel de plantă. Acolo unde se instalează ocupă tot volumul apei și modifică complet ecosistemul invadat.

Plantele indigene care în anumite condiții ajung să ocupe suprafețe însemnate în cadrul unor ecosisteme perturbate se numesc **plante colonizatoare sau expansive**.

De exemplu: Țolul lupului (*Pteridium aquilinum*). Această ferigă se instalează rapid formând populații însemnate în pajiști degradate și tăieturi de păduri.

Cauzele invaziilor vegetate:

- globalizarea și dezvoltarea transportului, turismului și comerțului,
- degradarea habitatelor naturale,
- lipsa dușmanilor naturali,
- schimbarea climatică globală,
- momentele de regres din dinamica speciilor,
- necunoașterea informațiilor despre speciile străine.

V.1.1. Specii invazive

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 43 Cod indicator AEM: SEBI 010
DENUMIRE	Specii alogene invazive
DEFINIȚIE	Indicatorul cuprinde două elemente: " Numărul total de specii alogene în Europa din 1900 ", care arată evoluția speciilor care au potențial de a deveni specii alogene invazive, și " cele mai dăunătoare specii alogene invazive care amenință biodiversitatea în Europa ", ce cuprinde o listă a speciilor invazive cu impact negativ demonstrat.

Pentru a deveni invazivă o specie alohtonă trebuie să se naturalizeze, adică odată pătrunsă pe teritoriul național în ecosisteme naturale reușește să se reproducă și prin creșterea efectivelor populaționale în sistem concurențial poate elimina anumite specii autohtone (native) și poate produce diferite pagube economice. Nu reprezintă pericol de a deveni invazivi, indivizii care s-au aclimatizat (au reușit să supraviețuiască în noile condiții de biotop), dar care nu au capacitatea de a se reproduce pe cale naturală.

Specii invazive în județul Arad:

- Ambrosia (*Ambrosia artemisifolia*)
- Arțar american (*Acer negundo*)
- Bunghișor american (*Erigeron annuus*)
- Cornuți (*Xanthium italicum*)
- Dud alb (*Morus alba*)
- Napi porcești (*Helianthus tuberosus*)
- Salcâmul (*Robinia pseudacacia*)
- Amorfa (salcâmul pitic) (*Amorpha fruticosa*)
- Sânzienne canadiene (*Solidago canadensis*)
- Viță canadiană (*Parthenocissus inserta*)

Notă: Pentru speciile invazive din cadrul vertebratelor și nevertebratelor nu deținem date. Având în vedere aspectul enunțat anterior nu se poate realiza o interpretare grafică a indicatorului din ghid.

V.1.2. Poluarea și încărcarea cu nutrienți

Nutrienții sunt elemente chimice, iar compuși ai acestora se găsesc în mediul înconjurător. De aceștia plantele și animalele au nevoie pentru a supraviețui.

Prezența nutrienților în apă, sol, subsol este normală, poluarea reprezentând încărcarea cu substanțe nutritive a factorilor de mediu peste concentrațiile admise care aduc perturbări în mecanismele de funcționare a ecosistemelor.

Din punct de vedere al poluării, nutrienții care prezintă interes sunt: *diverse forme ale azotului și fosforului* (de ex: nitrații, nitriții, amoniul, azotul organic din resturile vegetale sau alți compuși organici și fosfații).

Sursele nutrienților din sol – sunt atât nitrații și fosforul din surse naturale, cât și îngrășămintele chimice (anorganice) sau cele organice (ureea), organice naturale (provenite din zootehnie) sau organice vegetale (provenite de la plantele verzi).

Aplicarea îngrășămintelor pe terenurile agricole este indispensabilă pentru completarea rezervelor de nutrienți din sol și asigurarea suplimentului necesar unor recolte bune, dar *aplicarea incorectă* sau excesivă duce la apariția fenomenului de poluare.

Excesul de nutrienți indiferent de sursa de proveniență (agricultură, zootehnie, industrie) ajunge prin spălare sau infiltrare în apele subterane sau în apele de suprafață.

Trebuie să se rețină că prin febre concentrația de nitrați din apă crește, iar filtrele de purificare nu absorb nitrații.

Acest lucru are efecte letale asupra nou-născuților determinând apariția methemoglobinemiei.

Efectele poluării cu nutrienți nu se resimt numai asupra omului ci și asupra vegetației.

Cantitățile crescute de nutrienți slăbesc sistemul imunitar al plantei, făcându-le mai vulnerabile la boli și dăunători. În același timp nutrienții în exces reduc rezistența plantelor la căldură, secetă sau frig. Poluarea cu nutrienți duce în agricultură la scăderea producției și calității recoltelor.

Pe lângă riscurile pentru sănătatea umană, asociate cu utilizarea ca sursă de apă potabilă, poluarea cu nutrienți conduce la dezvoltarea explozivă a organismelor acvatice. Algele răspund la creșterea conținutului de nutrienți printr-o dezvoltare accelerată. Atunci când această populație nenatural de alge moare și începe să se descompună, oxigenul din apă este consumat, iar peștii și alte specii dependente de oxigen mor, fenomenul fiind cunoscut sub denumirea de eutrofizare.

În procesul implementării Directivei Nitrați, au fost elaborate și aplicate Coduri de Bune Practici Agricole și Programe de Acțiune. Începând cu luna iunie 2013, s-a luat decizia aplicării Programului de Acțiune pe întreg teritoriul României, în conformitate cu art. 3 alin. 5 al Directivei Nitrați. Astfel, conform prevederilor menționate, România nu mai are obligativitatea de a desemna zone vulnerabile la nitrați din surse agricole, întrucât programul de acțiune se aplică fără excepție pe întreg teritoriul țării.

Prevederile programului de acțiune sunt obligatorii pentru toți fermierii care dețin sau administrează exploatații agricole și pentru autoritățile administrației publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe teritoriul cărora există exploatații agricole.

Monitorizarea conformității corpurilor de apă se face de către Administrația Națională "Apele Române" prin Administrațiile Bazinale de Apă prin supravegherea concentrației de nitrați, precum și a elementelor fizico-chimice și biologice indicatoare ale procesului de eutrofizare.

La nivel național s-au utilizat în anul 2012 cantități medii specifice de îngrășăminte chimice (exprimate în substanță activă) de cca. 19,84 kg N/ha teren agricol, respectiv 7,73 kg P/ha teren agricol; comparativ cu anul 2006, cantitățile de îngrășăminte naturale utilizate au scăzut cu cca.10,78%. *Comparând cantitățile specifice de îngrășăminte utilizate în România cu cantitățile utilizate în statele membre ale UE, se observă că România se situează cu mult sub media europeană.*

Expunerea ecosistemelor la acidifiere, eutrofizare, ozon:

Acidifierea este procesul de modificare a caracterului chimic natural al unui component de mediu, ca urmare a prezenței unor compuși chimici alogeni, ce determină reacții chimice în atmosferă, în cantități depășind anumite concentrații critice, care conduc la modificarea pH-ului precipitațiilor, solului, apelor, cu potențial de afectare a ecosistemelor terestre și/sau acvatic.

Gazele cu efect acidifiant asupra atmosferei sunt dioxidul de sulf și oxizii de azot.

Aceste gaze, care rezultă în principal din arderea combustibililor fosili, dar și din transporturi, diferite activități industriale, sunt gaze care pot persista de la câteva ore până la câteva zile în atmosferă, putând fi transportate la sute de kilometri distanță de locul producerii.

Sursele antropice pentru acești poluanți sunt reprezentate de instalațiile de ardere a combustibililor fosili, traficul auto, industria metalurgică și unele procese din industria chimică.

Gazele cu efect eutrofizant sunt amoniacul și oxizii de azot. Amoniacul provine în principal din sursele agricole. Unele cantități de amoniac, mai reduse, provin din diverse surse industriale, combustii etc.

Acești compuși sunt prezenți în toată troposfera, deoarece dispersia lor și a produșilor lor de transformare se produce cu extindere atât pe verticală cât și pe orizontală, sub acțiunea vântului și a mișcărilor verticale ale aerului.

Eutrofizarea se datorează acumulării, peste un nivel considerat critic, a azotului nutritiv (compuși cu azot de origine antropică implicați în circuitul azotului în natură, emiși în

atmosfera sub forma oxizilor de azot și amoniacului) într-un ecosistem, cu consecințe negative asupra echilibrului ecologic.

Amploarea riscului de eutrofizare a ecosistemelor și acoperirea sa geografică s-au diminuat ușor de-a lungul anilor. Previziunile pentru 2010 și 2020 indică faptul că acest risc este încă răspândit în Europa. Acest fapt este în contradicție cu obiectivul pe termen lung al UE privind nedepășirea încărcărilor critice ale substanțelor responsabile pentru acidifierea și eutrofizarea ecosistemelor sensibile (Directiva privind plafoanele naționale de emisie, al 6-lea Program de Acțiune pentru Mediu, Strategia Tematică privind Poluarea Aerului).

Ozon (O3). Majoritatea vegetației și culturilor agricole sunt expuse la concentrații de ozon care depășesc obiectivul pe termen lung stabilit prin Directiva UE privind calitatea aerului. De asemenea, o parte semnificativă este expusă la niveluri care depășesc valoarea-țintă stabilită prin directivă pentru anul 2010. În anul 2009, concentrațiile au fost în medie mai mici decât în anul 2008. În perioada 1996-2009 există o tendință de creștere a expunerii. Așa cum am arătat anterior efectele excesului de nutrienți din agricultură are un impact major asupra apelor de suprafață și subterane influențând calitatea acestora.

La nivelul județului Arad avem mai multe artere hidrografice (Mureșul, Crișul alb, Crișul Negru, Aranca etc) care aparțin bazinelor hidrografice Banat, Mureș și Crișuri, iar în capitolul II Apa al prezentului raport sunt prezentate informații relevante despre calitatea acestora.

V.1.3. Schimbările climatice

În ultimii 100 de ani, temperatura medie anuală la nivel global a crescut cu 1° Celsius, iar cercetările arată că această creștere a fost accelerată în ultimii 20 de ani. Majoritatea speciilor faunistice din lume sunt foarte sensibile la schimbările climatice. Unele populații de păsări s-au confruntat cu o scădere a efectivului de până la 90%, iar altele au fost incapabile să se reproducă din cauza acestor modificări de climă. Schimbările climatice asociate și cu pierderea sau fragmentarea habitatului și poluarea pun în pericol orice specie de pe Glob. Se estimează că până în 2100, 10 % dintre speciile actuale de plante și animale nu vor mai exista, iar cele mai pesimiste surse afirmă că acest declin se va

produce până în 2050. Păsările sunt printre cele mai bine studiate grupe de animale, astfel că e ușor să se facă analize și prognoștici asupra biodiversității și impactului schimbărilor climatice asupra ei, bazându-ne pe observațiile asupra acestora.

Grupuri specifice de păsări se află expuse unui risc mai mare: păsările acvatice, păsările de munte, păsările arctice și antarctice, păsările migratoare, păsările insulare și cele din habitatele umede. Păsările care se deplasează ușor dintr-un habitat într-altul sau cele care migrează pe distanțe scurte fac față mai ușor schimbărilor climatice. În schimb păsările cantonate într-un teritoriu restrâns, cele care depind doar de un anumit tip de habitat sau sursă de hrană vor scădea dramatic în număr și populații.

De-a lungul evoluției, păsările au reușit să se adapteze condițiilor de mediu mereu schimbătoare, însă acum ritmul prea avansat în care clima și mediul înconjurător se alterează le depășește aceste capacități.

Păsările migratoare care parcurg ruta europeană-africană observă că de la an la an au de străbătut un deșert din ce în ce mai mare. În mod normal, păsările poposesc în oaze, locuri de adăpat și păduri pentru a-și reface forțele, iar odată cu expansiunea deșertului aceste locuri dispar, iar multe păsări cad epuizate și deshidratate în pustiu.

Distribuția geografică se modifică, iar tendința actuală este de a urca odată cu latitudinea și altitudinea. În momentul în care habitatul dispăre, păsările care depind de el îl urmează. Creșterea temperaturii anuale face ca primăvara să vină mai repede în ținuturile nordice. Astfel calendarul de migrație se modifică și el. Păsările pleacă mai repede din locurile sudice unde au iernat. Ajunse în nord, depun mai devreme ouă și au pui, față de cum erau obișnuite. În paralel, plantele și celelalte viețuitoare revin și ele mai devreme la viață. În mod normal, eclozarea puilor se sincronizează cu belșugul naturii și astfel au acces la surse generoase de hrană. Atunci când primăvara vine mai repede, iar calendarul migrației este dat peste cap, păsările și puii lor riscă să ajungă mai târziu și să piardă abundența hranei de primăvară. În consecință se înregistrează pierderi multe în rândul puilor.

Precipitațiile sunt un alt factor climatic ce influențează comportamentul păsărilor, mai ales al celor migratoare. Fluctuația nivelului de precipitații are consecințe asupra deciziei păsărilor de a porni în migrație, în condițiile în care hrana pe terenul actual este

abundentă sau dimpotrivă lipsește, ele vor întârzia, respectiv vor grăbi plecarea. Seceta prelungită reduce cantitatea de hrană disponibilă și afectează sursele de apă (în habitatele aride dispar bălțile sau cursurile de apă folosite pentru adăpat, îmbăiat). Încălzirea globală duce și la fenomene meteo extreme: furtunile sunt mai atroce și mai frecvente. Unele păsări și mai ales puii nu sunt pregătiți să facă față acestor ploi masive, iar migratoarele nu pot înainta prin furtuni și întârzie sosirea la locurile de cuibărit, dacă mai au șansa să ajungă vreodată acolo.

Păsările dețin un rol important în cadrul lanțului trofic din ecosistemul în care trăiesc. Rețeaua care conectează aceste relații de nutriție este foarte fină și orice alterare a unuia sau mai multe elemente componente se răsfrânge asupra tuturor celorlalte. Dispariția sau schimbarea distribuției geografice a unor specii de păsări pot avea efecte devastatoare asupra unor habitate. De aceea este important, inclusiv pentru noi oamenii, să rămână vii toate speciile de plante și animale.

Asupra dispariției animalelor de pe teritoriul țării a influențat nu numai factorul antropic, dar și diferitele perioade când clima a suferit schimbări esențiale. Astfel dispariția unor specii ca **zimbrul, bourul, dropia (a fost observată ultima dată în 1970 în jud. Arad)** ș.a. a fost influențată nu numai de activitatea omului dar și de schimbările meteorologice de lungă durată. La fel, se presupune, că din cauza eventualelor schimbări climaterice (ridicarea temperaturii, aridizarea) efectivele unor specii de animale ar putea scădea (căprioare, șoareci, potârnică, prepelițe, șerpi, șopârle etc.) și ar putea să apară unele specii, ce preferă temperaturi mai înalte (antilopa saiga, marmota de stepă, castorul, șacal etc.).

Din datele Organizației Mondiale de Meteorologie (OMM), temperatura medie a globului a crescut în perioada 1901 – 2000 cu 0,6°C. Pentru România, conform INMH – București, această creștere este de 0,3°C, mai mare în regiunile de sud și est (0,8°C) și mai mică în regiunile intracarpatică (0,1°C). Încălzirea climei este mai pronunțată după anii 1961 și cu deosebire după anul 2000 (2003, 2005) când frecvența zilelor tropicale (maxima zilnică > 30°C) a crescut îngrijorător de mult și zilele de iarnă (maxima zilnică < 0°C) a scăzut substanțial. **Drept urmare mai multe zone din țara noastră prezintă un risc ridicat de secetă și deșertificare în special cele unde temperatura medie anuală este mai mare**

de 10°C: suma precipitațiilor atmosferice anuale este sub 350 – 550 mm; precipitații aprilie – octombrie sunt sub 200 – 350 mm iar rezerva apă din sol 0 – 100 cm la 31 martie este mai mică de 950 – 1500 mc /ha.

Conform Convenției Națiunilor Unite pentru Combaterea Deșertificării (UNCDD) indicele de ariditate (cantitatea anuală de precipitații/evapotranspirația potențială – ETP) pentru zonele aride, deșerturi este de 0,05 și pentru zonele subumed uscate de 0,65, prag peste care un teritoriu se consideră a fi aproape de normalitate. Conform acestei convenții ETP pentru stepă și silvostepă este de 400 – 900 mm și pentru zona montană de 300 mm de apă.

În al patrulea raport (2007) al Comitetului Internațional pentru Schimbări Climatice (IPCC) pentru perioada 2020 – 2030 față de anul 2000 într-o variantă optimistă se estimează o creștere globală a temperaturii medii cu 0,5°C și într-o variantă mai pesimistă cu 1,5°C iar în perioada 2030 – 2100 creșterea în cele două variante se situează între 2,0°C și 5,0°C, ceea ce este extrem de mult.

Dacă am lua nivelul anului 2070 cu o creștere de numai 3°C față de nivelul actual, atunci 68 % din teritoriul României situat sub 500 m altitudine va fi supusă aridizării și deșertificării, respectiv o suprafață mai mult decât dublă cea a zonei montane actuale.

Prin creșterea temperaturii medii a aerului cu numai 3°C până în anul 2070 conform prognozelor, peste 30 % din teritoriul țării va fi afectat de deșertificare și cca. 38% de aridizare accentuată, care vor îngloba toate câmpiile noastre, până la 85 % din zona de dealuri și aproape 20 % din zona premontană și montană joasă;

Prognoza încălzirii globale cu 3°C în țara noastră va crea perturbații majore în distribuția pe altitudine a etajelor de vegetație din Carpați, în sensul creșterii limitei superioare a molidului cu 600 m, cu dispariția treptată a etajelor subalpin (jneapăn) și alpin. Productivitatea maximă a pădurilor și a pajiștilor naturale situate în prezent la nivelul de 1000 – 1200 m după încălzirea globală se va ridica la 1600 – 1800 m altitudine. Toate acestea se vor răsfânge în final așa cum am arătat anterior asupra speciilor de faună.

Pentru a preîntâmpina acest scenariu România s-a angajat în conformitate cu prevederile Protocolului de la Kyoto să reducă emisiile de GES cu 8% în perioada 2008-2012, față de anul de bază 1989. Emisiile totale de GES (exceptând LULUFC) au scăzut cu 54.86%

în 2011 în comparație cu anul 1989. Pe baza acestor observații, există o probabilitate mare ca România să-și îndeplinească angajamentele de reducere a emisiilor de GES pentru perioada 2008-2012.

Notă: Nu deținem date concrete pentru a face o corelație prin intermediul unui grafic între valori climatice și speciile de faună.

V.1.4. Modificarea habitatelor

V.1.4.1. Fragmentarea ecosistemelor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 44 Cod indicator AEM: SEBI 013
DENUMIRE	FRAGMENTAREA AREALELOR NATURALE ȘI SEMI-NATURALE
DEFINIȚIE	Indicatorul arată diferența dintre media suprafețelor naturale și seminaturale, bazându-se pe hărți de acoperire a terenului realizate prin interpretarea imaginilor satelitare.

Indicatorul arată diferența dintre media suprafețelor naturale și semi-naturale, bazându-se pe hărți de acoperire a terenului realizate prin interpretarea imaginilor satelitare.

Sub aspectul biodiversității, indicatorul are relevanță furnizând informații cu privire la evoluția suprafețelor arealelor naturale și semi-naturale pentru orice tip de ecosistem. Dacă suprafața arealului scade într-un mod semnificativ, aceasta va avea o influență negativă asupra tipurilor de habitate și a speciilor dependente de aceste tipuri de habitate.

Concluziile raportului “Landscape fragmentation in Europe Joint EEA-FOEN report” arată totuși o fragmentare mai redusă a teritoriului României în comparație cu alte țări din UE, situația fiind similară cu cea din țările nordice.

Fragmentarea habitatelor, este procesul prin care o suprafață mare și continuă a unui habitat este divizată în două sau mai multe fragmente.

Cauze ale fragmentării:

Ocauză principală a fragmentării arealelor naturale și seminaturale este dată de conversia terenurilor în favoarea dezvoltării infrastructurii urbane, industriale, agricole, turistice sau de transport, aceasta reprezentând cauza principală a pierderii biodiversității, ducând la degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor și implicit la declinul populațiilor naturale.

O altă cauză a fragmentării este generată de către procesul de extindere și dezvoltare a așezărilor umane. În prezent se consideră că aproximativ 6,5% din suprafața țării este destinată construcției de locuințe. Fragmentarea habitatelor apare și atunci când există aglomerări mari de locuințe, dar și în cazul celor izolate, datorită construcției suplimentare de căi de acces și utilități.

Se estimează că în trecut aproximativ 70-80% din suprafața României era acoperită de păduri. Se putea merge din Carpații Meridionali până la Dunăre doar prin păduri. De exemplu, Teleorman înseamnă în turca veche “pădure nebună”, deși acum pădurile ocupă doar 10% din suprafața județului. *Pădurile au rămas doar pe 27% din teritoriul țării, adică doar o treime din suprafața inițială împădurită.*

Distrugerea pădurilor a fost accentuată de degradarea parcelelor de pădure rămase și de fragmentarea acestora.

Extinderea în spațiu a sistemului socio-economic uman, creșterea complexității subsistemelor componente precum și sporirea conexiunilor dintre acestea duc la **distrugerea, degradarea și fragmentarea sistemelor ecologice naturale și seminaturale**. Alterarea sistemelor ecologice naturale terestre și a apelor curgătoare este considerată una din cele mai grave amenințări asupra biodiversității la nivel global.

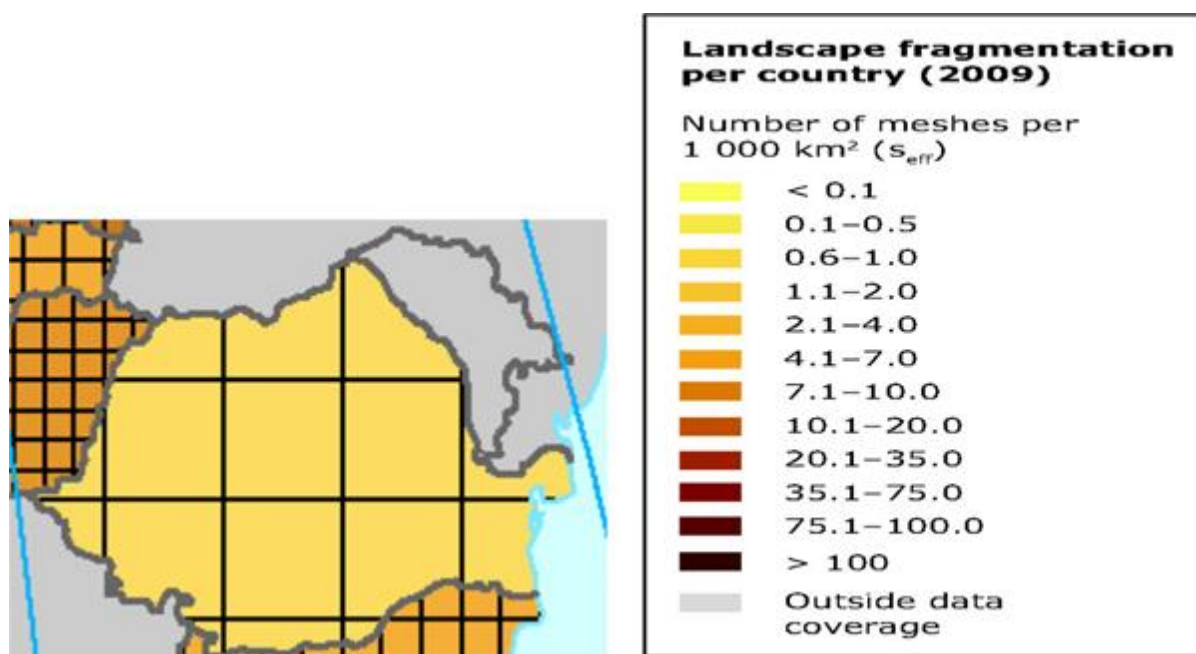
Cea mai vizibilă și cu un impact major este **distrugerea directă** a sistemelor ecologice (ex. tăierea unei păduri, drenarea unui zone umede, construirea unui baraj, transformarea zonelor de stepă/preerie/savană în agroecosisteme). Deseori impactul distrugerii directe este mult amplificat de **fragmentarea** sistemelor ecologice rămase. Fragmentarea poate duce la întreruperea continuității structurale sau funcționale a sistemelor ecologice, datorită distribuirii habitatului rămas în parcele mici, izolate. Rezultatul final al dezvoltării componentelor sistemului socio-economic uman într-o regiune sunt un ansamblu de zone

naturale și seminaturale, cu suprafață redusă, izolate, adevărate insule într-o “mare” de agroecosisteme, ecosisteme urbane și rurale.

Evoluția procentului pierderilor de suprafață forestieră între 1990 – 2000 este prezentată sub forma unei hărți (cu ajutorul bazei de date Corine Land Cover).

În harta de mai jos fragmentarea habitatelor este redată prin prisma numărului de ochiuri de rețea (meshes) pe o anumită suprafață. Dimensiunea ochiului de rețea efectivă (M_{eff}) este proporțională cu probabilitatea ca două puncte alese aleatoriu în regiune să fie conectate. Cu cât numărul ochiurilor de rețea este mai mare cu atât peisajul este mai fragmentat.

În harta de mai jos teritoriului județului Arad îi corespunde un interval între 0.1 și 0.5 de ochiuri de rețea/1000km², ceea ce înseamnă o fragmentare redusă a habitatelor.

Ilustrarea nivelului de fragmentare a terenului în Romania

Sursa: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/illustration-of-the-level-of>

Notă: Nu deținem date concrete pentru a putea realiza o reprezentare grafică cu ecosistemele fragmentate la nivelul județului Arad.

V.1.4.2. Reducerea habitatelor naturale și semi-naturale

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 14 Cod indicator AEM: SEBI 014
DENUMIRE	OCUPAREA TERENURILOR
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă schimbarea cantitativă a ocupării terenurilor agricole, împădurite, semi-naturale și naturale, prin expansiunea terenurilor urbane și artificiale. Include zonele impermeabilizate de construcții și infrastructura urbană, precum și spațiile verzi urbane, complexe sportive și de recreere.

Indicatorul prezintă schimbarea cantitativă a ocupării terenurilor agricole, împădurite, semi-naturale și naturale, prin expansiunea terenurilor urbane și artificiale. Include zonele impermeabilizate de construcții și infrastructura urbană, precum și spațiile verzi urbane, complexe sportive și de recreere.

Noțiunea de "habitat natural", așa cum este definită în *Directiva Habitate nr.92/43/CEE* privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, se referă la zone terestre sau acvatice ce se disting prin caracteristici geografice, abiotice și biotice, în întregime naturale sau seminaturale.

Habitatele naturale și seminaturale, întâlnite la nivel județean caracterizează mediul acvatic, terestru și subteran:

- habitate acvatice – de apă dulce;
- habitate terestre – habitat de pădure, de pajiști, habitat de stepă;
- habitate subterane – habitat de peșteră.

Conservarea diversității biologice se realizează prin intermediul Rețelei Ecologice „Natura 2000”. Rețeaua ecologică Natura 2000 reprezintă o structură de protejare a naturii, care nu înseamnă neapărat „limitări și restricții”. Natura 2000 permite atât conservarea cât și perpetuarea/dezvoltarea pe mai departe a biodiversității la nivelul județului și a țării. Rețeaua Natura 2000 este principalul instrument al Uniunii Europene pentru conservarea

naturii. Este o rețea pe teritoriul Uniunii Europene unde speciile de plante și animale vulnerabile, cât și habitatele importante, trebuie protejate.

În ultimi ani natura este din ce în ce mai amenințată. Sunt specii ale căror populații înregistrează un declin alarmant, iar multe dintre habitatele naturale și semi-naturale dispar cu rapiditate. *Astăzi, aproape jumătate dintre mamiferele Europei, și o treime din reptile, pești și păsări sunt amenințate cu dispariția.*

Acest declin dramatic este cauzat de pierderea, reducerea și fragmentarea habitatelor de care depind aceste specii.

Multe dintre aceste habitate se modifică ca suprafață, prin intensificarea folosinței terenurilor, dezvoltarea infrastructurii, cum este cazul drumurilor și prin expansiunea constantă a zonelor urbane.

În doar câțiva zeci de ani, zonele umede au fost desecate prin lucrări de îmbunătățiri funciare.

Recent, schimbările climatice reprezintă un motiv de îngrijorare major atât pentru oameni cât și pentru biodiversitate, la fel fiind și expansiunea speciilor invazive ce vor înlocui plantele și animalele autohtone. Natura este amenințată și de poluare, exploatarea necontrolată a resurselor naturale și abandonarea terenurilor.

În fața acestui declin alarmant, oamenii de pretutindeni din Europa și-au exprimat îngrijorarea pentru pierderea moștenirii naturale și a biodiversității de care depindem toți pentru sănătatea și bunăstarea noastră.

Guvernele Statelor Membre au răspuns la acest apel și în anul 2001, la Summitul de la Gothenburg s-au angajat să stopeze declinul biodiversității în Europa.

Pilonul central al legislației Europene pentru conservarea naturii îl reprezintă Directivele Păsări și Habitate.

Conform **Directivei Păsări**, Statele Membre trebuie să protejeze zonele cele mai importante pentru toate speciile de păsări migratoare și pentru mai bine de 190 de specii amenințate, o atenție specială acordându-se zonelor umede de importanță internațională.

În 1992, UE adoptă **Directiva Habitate**. Aceasta introduce măsuri similare celor din Directiva Păsări, cu scopul de a proteja viața sălbatică a Europei, dar aria de acoperire este mult mai extinsă, vizând arealul a aproape o mie de specii de plante și animale rare,

endemice și amenințate. Totodată, aproximativ 230 de habitate rare, cu particularități deosebite, sunt prin această Directivă pentru prima dată selectate pentru a fi conservate. Caracteristicile geologice, pedologice, hidrologice și climatice ale **județului Arad** determină particularitățile floristice și faunistice; astfel particularitățile floristice sunt puse în evidență atât de către specii rare, cât și de elementele termofile, meridionale, prezente într-un număr remarcabil 20,1%, conferind vegetației, o nuanță mozaicată, specifică, motiv pentru care flora județului se încadrează în Provincia Est-Carpatică, Districtul Codru-Zărand-Trascău, Ținutului Câmpiei de Vest. Predomină formațiunile zonale de silvostepă (asociate, pe suprafețe mici, chiar de stepă și forestiere), cele azonale de luncă și vegetația antropică; *44% din teritoriul județului este ocupat de o vegetație naturală propriu-zisă, sau foarte puțin transformată (aici se include fondul forestier, pășunile și fânețele), restul 56% fiind înlocuită cu vegetație de cultură.* Vegetația forestieră (26% din suprafața județului) ocupă suprafețe mari în zona montană și în dealurile piemontane. În anul 2019 la nivelul APM Arad nu au fost depuse/analizate documentații pentru planuri/proiecte care ar avea un impact negativ semnificativ asupra biodiversității ducând la fragmentarea habitatelor identificate sau la izolarea unor specii de importanță națională sau comunitară.

V.1.5 Exploatarea excesivă a resurselor naturale

O serie de evenimente grave legate de creșterea populației, starea mediului natural, asigurarea și conservarea resurselor naturale, etc au avut ca urmare o reconsiderare a conceptului de dezvoltare economică. Dezbaterile generate de aceste evenimente, multe materializate în rapoarte, s-au concretizat în conceptul de dezvoltare economică durabilă. În conceptul dezvoltării durabile, problematica mediului și a resurselor naturale își pune amprenta asupra redefinirii și determinării conținutului lor real, în condițiile evoluției sistemelor naturale.

Introducerea sintagmei „dezvoltare durabilă”, în vocabularul uzual al științei economice a reprezentat o necesitate obiectivă, ca răspuns la criză economică și ecologică pe care lumea a parcurs-o la sfârșit de secol XX și continuă să o parcurgă la început de mileniu.

Dezvoltarea durabilă are trei dimensiuni: economică, socială și ecologică.

Dimensiunea ecologică a dezvoltării durabile contribuie la refacerea echilibrului dintre societate și natură prin utilizarea resurselor într-un mod mai rațional, prin cultivarea unui comportament al oamenilor responsabil față de mediul ambiant. Ea asigură dezvoltarea societății umane în armonie cu natura pe perioade lungi și foarte lungi.

Accentuarea pe un tip de creștere extensiv a dus, în ultimele decenii, la o creștere impresionantă a consumului de resurse naturale, energetice și de materii prime, precum și la o creștere a poluării și dezechilibrelor ecologice.

Folosirea excesivă s-a materializat într-un volum mare de resurse consumate, determinând contradicția dintre rezervele de substanțe existente și folosirea nerațională cu randamente nesatisfăcătoare în prezent. Exploatarea nelimitată a resurselor naturale, fără luarea în considerare a factorilor de mediu, a echilibrului ecologic a provocat efecte negative asupra solului, aerului, apei, faunei, florei, etc., cu mari pierderi în economie. A apărut astfel necesitatea reconsiderării problemelor reproducției condițiilor de mediu și a resurselor naturale, a redimensionării raportului nevoi - resurse prin combinarea optimă a factorilor cantitativi cu cei calitativi.

Dezvoltarea economică durabilă presupune găsirea unui echilibru al raportului nevoi – resurse, prin încercarea unei valorificări superioare a resurselor naturale, reducerea consumurilor de materii prime și energie, restructurarea și modernizarea producției, generalizarea recuperării și re folosirii tuturor materialelor rezultate din procesul de producție și consum. Recuperarea și reciclarea constituie una dintre metodele cele mai eficiente și mai avantajoase pentru economisirea resurselor neregenerabile, deoarece prin aceasta se realizează o economisire de energie și materii prime.

În concluzie, pe măsura dezvoltării economice, trebuie trecut la o creștere calitativă structurată în care factorii eficienței economice să aibă o pondere importantă, care să contribuie la realizarea unei dezvoltări economice durabile.

V.1.5.1. Exploatarea forestieră

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 45 Cod indicator AEM: SEBI 017
DENUMIRE	PĂDURI: fond forestier, creșterea și recoltarea masei lemnoase
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă evoluția fondului forestier, creșterea anuală netă și tăierile anuale, ca și rata de utilizare a pădurilor (fracția de tăieri anuale din creșterea anuală).

Indicatorul prezintă evoluția fondului forestier, creșterea anuală netă și tăierile anuale, ca și rata de utilizare a pădurilor (fracția de tăieri anuale din creșterea anuală). Raportul dintre creșterea și tăierea arborilor arată sustenabilitatea producției de masă lemnoasă în timp, cât și disponibilitatea actuală a masei lemnoase și potențialul acesteia. Pentru o dezvoltare durabilă, tăierile anuale nu trebuie să depășească creșterea anuală netă. Creșterea fondului forestier este o indicație a maturizării pădurilor. Raportul dintre creștere și tăieri în pădurile de exploatare este cel mai bun indicator pentru potențialul producției de masă lemnoasă și pentru starea biodiversității, a sănătății și funcțiilor pădurilor

Exploatarea forestieră sau procesul de producție al exploatării lemnului, simplificat exploatarea lemnului, reprezintă ansamblul activităților silvice, tehnice și economice ce au ca scop și efect introducerea în circuitul economic a produselor rezultate din verificarea biomasei lemnoase a pădurilor.

Exploatarea lemnului implică atât o fază inițială, reprezentată de procesul de producție din cultura pădurilor, cât și o fază cu caracter tehnico-industrial, care are ca efect atât transformarea masei lemnoase în produse brute sau semifinite, cât și transportul acestora pentru consum sau prelucrare ulterioară.

Fondul forestier necesită însă o gospodărire rațională (ceea ce este unul dintre scopurile silviculturii) pentru a evita defrișările excesive.

Pentru a evita tăierile de masă lemnoasă excesive, exploatarea forestieră trebuie realizată în concordanță cu legislația în vigoare și în funcție de prevederile din amenajamentul silvic în vigoare. De asemenea, trebuie avut în vedere și planul de

management în vigoare al ariei naturale protejate dacă exploatarea are loc în cadrul unui sit Natura 2000.

La nivelul APM Arad, s-au emis pe anul 2016 un număr de 44 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră, în 2015 un număr de 13 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră, în 2014 un număr de 9 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră, în 2013 tot 9 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră, în 2012, 36 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră, în 2011, 3 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră, în 2010, 11 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră, iar în 2009, 76 autorizații pentru activitatea de exploatare forestieră.

Din anul 2017 autorizarea activităților de exploatare forestiere nu mai intră în competența APM-urilor.

V.2. Protecția naturii și biodiversitatea: prognoze și acțiuni întreprinse

Asigurarea unei calități corespunzătoare a mediului, protejarea lui – ca necesitate a supraviețuirii și progresului – reprezintă o problemă de interes major și certă actualitate pentru evoluția socială. În acest sens, se impune păstrarea calității mediului, diminuarea efectelor negative ale activității umane cu implicații asupra acestuia.

Poluarea și diminuarea drastică a depozitelor de materii regenerabile în cantități și ritmuri ce depășesc posibilitățile de refacere a acestora pe cale naturală au produs dezechilibre serioase ecosistemului planetar.

Protecția mediului este o problemă majoră a ultimului deceniu dezbătută la nivel mondial, fapt ce a dat naștere numeroaselor dispute între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Acest lucru a impus înființarea unor organizații internaționale ce au ca principale obiective adoptarea unor soluții de diminuare a poluării și creșterea nivelului calității mediului în ansamblu.

Cercetările amănunțite legate de calitatea mediului, de diminuarea surselor de poluare s-au concretizat prin intermediul unui ansamblu de acțiuni și măsuri care prevăd:

- cunoașterea temeinică a mediului, a interacțiunii dintre sistemul economic și sistemele naturale; consecințele acestor interacțiuni; resursele naturale trebuie utilizate rațional și cu maxim de economicitate;
- prevenirea și combaterea degradării mediului provocată de om, dar și datorate unor cauze naturale;
- armonizarea intereselor imediate și de perspectivă ale societății în ansamblu sau a agenților economici privind utilizarea factorilor de mediu.

Pentru protejarea mediului, în primul rând trebuie identificate zonele afectate, evaluat gradul de deteriorare și stabilite cauzele care au produs dezechilibrele respective.

Făcând referire la modalitățile de protejare, trebuie soluționate trei categorii de probleme:

- crearea unui sistem legislativ și instituțional adecvat și eficient care să garanteze respectarea legilor în vigoare;
- evaluarea costurilor acțiunilor de protejare a mediului și identificarea surselor de suportare a acestora;
- elaborarea unor programe pe termen lung corelate pe plan național și internațional referitoare la protejarea mediului.

Pentru elaborarea unor programe pentru protejarea mediului, trebuie identificați toți factorii de mediu și zonele în care pot apărea probleme de poluare a acestora. Un astfel de program presupune identificarea zonelor, evaluarea costurilor necesare și stabilirea responsabilităților pentru derularea proiectelor.

Presiunea activității omului asupra mediului natural crește foarte rapid. De asemenea, se accelerează dezvoltarea industrială, schimburile, circulația mărfurilor, spațiul ocupat, parcurs și utilizat pentru activitățile umane este din ce în ce mai vast. Această evoluție își pune amprenta în mod nefavorabil asupra mediului și a componentelor sale.

Un alt factor care dăunează mediului este modernizarea transporturilor, accesibilitatea lejeră în spațiile verzi. Prin comportamentul său omul poluează mediul într-o măsură mai mare sau mai mică, fie sub forma activității cotidiene, fie a consumurilor turistice.

Prin dezvoltarea activității umane sunt afectate toate componentele mediului în proporții diferite. Dintre aceste elemente cele mai importante sunt: peisajele, solul, apa, flora, fauna, parcurile și rezervațiile, precum și biosfera.

În consecință, conservarea funcțiilor igienico-sanitare, recreativă și estetică ale elementelor componente specifice mediului natural, constituie garanția unei dezvoltări continue a societății umane.

Raportat la nivelul european, se consideră că în România fenomenul de poluare are o intensitate medie, dar sunt prezente așa-numitele puncte fierbinți (hot spot): Copșa Mică, Baia Mare, Zlatna, Ploiești-Brezoi, Borzești-Onești, Bacău, Suceava, Pitești, Târgu Mureș etc. Toate aceste zone cu poluare intensă sunt areale industriale, mai ales cu industrie chimică, în care impactul proceselor tehnologice este complex și se manifestă asupra tuturor condițiilor geocologice și asupra sănătății umane. În unele dintre aceste situații, problema poluării actuale a fost rezolvată odată cu închiderea întreprinderilor responsabile, rămânând însă vizibile în peisaj efectele cumulate ale poluării.

Ținând cont de cele amintite anterior același lucru se poate spune și despre județul Arad - poluarea mediului nu înregistrează cote alarmante, totuși pe harta județului există anumite puncte fierbinți unde, omul și-a pus pregnant amprenta.

Pentru a veni în sprijinul protecției biodiversității județului Arad încă din anul 1995 prin Hot. nr.1/1995 a comisiei Administrative de pe lângă Prefectura județului Arad s-au desemnat un număr de 30 de arii naturale protejate unele din ele prin Legea nr. 5/2000 devenind rezervații de importanță națională. În anul 2007 s-a început implementarea rețelei de arii naturale protejate europene Natura 2000 care a cunoscut o extindere în 2011, iar prin apariția formularelor standard pentru fiecare sit s-au realizat pași importanți în ceea ce privește conservarea speciilor faunistice și floristice de la nivelul județului.

Pentru siturile Natura 2000 care nu au avut custode, s-a întocmit un set de măsuri minime de protecție a obiectivelor de conservare. Aceste măsuri minime au fost transmise autorității responsabile de mediu pentru aprobare. În cursul anului 2016 au fost aprobate prin legislația în vigoare un număr de 17 planuri de management pentru Situri Natura 2000, unde sunt cuprinse și un număr de 6 arii naturale protejate din Legea nr. 5/2000.

Prin aplicarea corectă a Ordinului nr. 410/2008 se urmărește recoltarea de elemente din flora și fauna sălbatică având în vedere conservarea durabilă a biodiversității la nivelul județului Arad. Astfel s-au eliberat în anul 2015 un număr de 64 de autorizații de recoltare de exemplare din flora și fauna locală, în 2016 un număr de 62 de autorizații de recoltare

de exemplare din flora și fauna locală, în 2017 un număr de 58 de autorizații de recoltare de exemplare din flora și fauna locală, în 2018 un număr de 39 de autorizații de recoltare de exemplare din flora și fauna locală, iar în 2019 un număr de 33 de autorizații de recoltare de exemplare din flora și fauna locală

V.2.1. Rețeaua de arii naturale protejate

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 08 Cod indicator AEM: CSI 008
DENUMIRE	ARII PROTEJATE DESEMNAȚE
DEFINIȚIE	Indicatorul arată tendențele suprafațelor (în km ²) ariilor desemnate în conformitate cu legislația națională, în conformitate cu directivele europene și în conformitate cu convențiile și inițiativele internaționale. De asemenea, indicatorul arată stadiul actual de implementare a Directivei Habitate exprimat prin Indicele de suficiență (distanța până la țintă) și proporția la nivel național de arii desemnate protejate de Directiva Păsări și Directiva Habitate sau de reglementări naționale sau de ambele.

Ariile naturale protejate

Ariile naturale protejate sunt importante pentru menținerea biodiversității ecosistemelor, a speciilor precum și a varietății genetice, care alcătuiește diversitatea vieții.

Ele conservă caracterele complexe și mereu schimbătoare ale ecosistemelor, sunt un prim loc de apărare împotriva dispariției speciilor mari și mici păstrând diversitatea biologică, sălbatică sau cultivată a unora dintre cele mai importante resurse ale omenirii. De asemenea, reprezintă un rezervor vital pentru plantele și animalele necesare medicinei.

Ariile naturale protejate îmbunătățesc, de asemenea, calitatea vieții umane, în mod deosebit ca locuri de recreere.

Conform articolului nr. 5 din OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 49/2011) ariile naturale protejate se împart în următoarele categorii:

a). de interes național: rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale,

- b). de interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei,
- c). de interes comunitar sau situri Natura 2000: situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică,
- d). de interes județean sau local: stabilite numai pe domeniul public/privat al unităților administrativ – teritoriale, după caz,

Ariile naturale protejate de interes național

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 41 Cod indicator AEM: CSI 007
DENUMIRE	ARII PROTEJATE DESEMNAȚE LA NIVEL NAȚIONAL
DEFINIȚIE	Indicatorul ilustrează rata de creștere a numărului și suprafeței totale a ariilor protejate de interes național de-a lungul timpului. Indicatorul poate fi împărțit în categoriile: IUCN, regiune biogeografică și țară.

Arii naturale protejate de interes județean și național

Conform Hotărârii Consiliului Județean Arad, nr. 27/2000, din data de 28.03.2000, au fost declarate un număr de 37 arii protejate de importanță județeană.

Conform Hotărârii nr. 1/1995, din data de 27.01.1995 a Comisiei Administrative de pe lângă Prefectura Județului Arad și al Hotărârii Consiliului Județean Arad, nr. 27/2000, din data de 28.03.2000, pe raza județului Arad, au fost declarate un număr de 9 parcuri dendrologice.

Conform Legii 5/2000, în județul Arad, au fost declarate un număr de 15 arii protejate, de importanță națională:

- 3 rezervații botanice (Dosul Laurului, Baltele Gurahonț, Poiana cu narcise Rovina);
- 3 rezervații zoologice (Balta Rovina, Balta Șoimoș, Pădurea Sâc);
- 3 rezervații speologice (Peștera Duțu, Peștera Sinesie, Peștera Valea Morii);
- 2 rezervații paleontologice (Locul fosilifer Monoroștia, Locul fosilifer Zăbalț);
- 2 rezervații forestieră (Runcu-Groși, Pădurea de stejar pufos de la Cărand);
- 1 rezervații mixte (Rezervația de soluri sărăturate de la Socodor);
- 1 rezervație științifică (Arboretul Macea).

Conform Hotărârii de Guvern nr. 2151/ 2004, în județul Arad, au fost declarate un număr de 3 zone puse sub protecție, de importanță națională:

- 1 parc natural (Parcul Natural Lunca Mureșului);
- 2 arii de protecție speciale avifaunistice (Pădurea Lunca, Pădurea Socodor).
- 1 rezervație naturală (Prundu Mare)

Evidența ariilor naturale protejate de importanță județeană și națională

REZERVAȚII BOTANICE

“Dosul Laurului” → obiectivul de protecție este *Ilex aquifolium*;

“Poiana cu Narcise Rovina” → obiectivul principal protejat este narcisa - *Narcissus stelaris*;

“Baltele Gurahont” → obiectivul principal protejat este *Centaurea simonkaiana*;

“Rezervația Păliurul” → obiectivul principal protejat este *Paliurus spina cristi*;

REZERVAȚII ZOOLOGICE

“Balta Rovina” → obiectivele principale protejate sunt: *Ciconia nigra*, *Platalea leucordia*, *Haliaetus albicilla*;

“Balta de la Șoimoș” → obiectivele principale protejate sunt: *Emys orbicularis*, *Unio pictorum*, *Planorbis* sp., *Limnea* sp., *Misgurnus fossilis*;

“Stârcii cenușii de la Sâc” → obiectivul principal protejat este *Ardea cinerea*.

REZERVAȚII SPEOLOGICE

“Peștera lui Duțu” → obiectivele principale protejate sunt coloniile de chiroptere din speciile *Myotis* m. și *Rinolophus* r.;

“Peștera Sinesie” → obiectivele principale protejate sunt: coloniile de chiroptere din speciile *Myotis* m. și *Rinolophus* r. și fragmente osteologice de *Ursus spelaeus*;

„Peștera cu Apă de la Moară” → obiectivele principale protejate sunt chiropterele din speciile *Myotis* m.

REZERVAȚII PALEONTOLOGICE

„Locul Fosilifer Zăbaț” → obiectivele principale protejate sunt fosilele de gasteropode silivalve, din ponțianul mediu;

„Punctul Fosilifer Monoroștia” → obiectivele principale protejate sunt fosilele de gasteropode silivalve, din ponțianul mediu;

REZERVAȚII FORESTIERE

„Rezervația Runcu - Groși” → obiectivele principale protejate sunt asociațiile de vegetație forestieră, cu arborete de vârste între 100 și 180 ani;

„Arboretele de Fag de la Râul Mic” → obiectivul principal de protecție este vegetația forestieră, cu vârste cuprinse între 90 și 160 ani, asigură jir de calitate genetică superioară;

„Pădurea de Fag de la Archișel” → obiectivul principal de protecție este vegetația forestieră, cu făgete și gorunete de 70 - 210 ani - este un genofond valoros;

„Pădurea de Stejar Pufos de la Cărand” → obiectivele principale protejate sunt asociațiile de vegetație forestieră, cu arborete de stejar pufos (*Quercus pubescens*).

REZERVAȚII MIXTE

„Rezervația Dealul Mocrea” → obiectivul principal de protecție este vegetația forestieră specifică unui deal vulcanic, cu arborete cvasigrădinate, cu exemplare de arbori seculari;

„Rezervația Bezdin - Prundu Mare” → obiectivele principale protejate sunt: *Nymphaea alba*, *Nuphar luteum*, *Nymphoides peltata*, *Potamogeton natans*, *Salvinia natans*, *Acuila pomarina*, *Milvus migrans*, etc.;

„Rezervația naturală mixtă Moneasa” → obiectivele principale protejate sunt: apele termale din carst, asociațiile forestiere valoroase;

„Rezervația de Soluri Sărăturate de la Socodor” → obiectivele principale de protecție sunt: solul, cu profil alcalinizat, salinizat, gleizat, cu concrețiuni de carbonat de calciu lipsit de ghips; solonețurile luvice și solonețurile alcaline; vegetația xerohalofilă;

“Măgura cu ghimpi de la Patârș” → obiectivul principal de protecție este tipul de stațiune și de pădure cu ghimpele - *Ruscus aculeatus*;

“Pădurea cu ghimpi de la Groși și Peștiș” → obiectivele principale de protecție sunt: asociațiile forestiere și ghimpele - *Ruscus aculeatus*;

„Dealul Pleșa” → obiectivele principale de protecție sunt: ghimpele - *Ruscus aculeatus* și vegetația lemnoasă termofilă.

REZERVAȚII ȘTIINȚIFICE

„Arboretul Macea” → obiectivele principale de protecție sunt: o gamă largă de specii, din ecosistemele forestiere, plante ierboase/ lemnoase exotice, exemplare seculare de arbori, etc..

PARCURI NATURALE

“Parcul Natural Lunca Mureșului” → are o suprafață de 17.166 ha, include mai multe rezervații naturale, se întinde atât în județul Arad cât și în Timiș. Obiectivele principale de protecție sunt: o serie de habitate valoroase, asociații vegetale, specii ocrotite de legislația națională și internațională - are o valoare peisagistică ridicată.

ARII DE PROTECȚIE SPECIALE AVIFAUNISTICE

„Pădurea Lunca” → obiectivele principale de protecție sunt coloniile de stârci cenușii – *Ardea cinerea*;

„Pădurea Socodor” → obiectivele principale de protecție sunt coloniile de stârci cenușii – *Ardea cinerea*;

PARCURI DENDROLOGICE

„Parcul Dendrologic Arboretum Sylva Gurahonț” are o suprafață de 12,5 ha;

„Parcul Dendrologic Neudorf” are o suprafață de 73 ha;

„Parcul Dendrologic Bulci” are o suprafață de 4,0 ha;

„Parcul Dendrologic Căpâlnaș” are o suprafață de 10 ha;

„Parcul Dendrologic Săvârșin”, are o suprafață de 19,5 ha;

„Parcul Dendrologic Mocrea”, are o suprafață de 6,0 ha;

„Parcul Dendrologic Mănăștur” are o suprafață de 4,5 ha;

„Parcul Dendrologic Ineu” are o suprafață de 12,0 ha;

„Parcul Dendrologic Odvoș” are o suprafață de 2,3 ha.

„Parcul Dendrologic Petriș” are o suprafață de 10 ha

A.P.M. Arad monitorizează starea ariilor naturale din județ prin vizite te teren periodice, dar și prin studiul speciilor importante existente în cadrul acestor rezervații.

Arii naturale protejate de interes internațional

Rezervațiile biosferei

Rezervațiile biosferei au fost definite ca forma de conservare a unor spații întinse, terestre, costiere, marine sau îmbinări ale acestora, caracterizate prin biodiversitate și geodiversitate recunoscute internațional, în care se desfășoară activități variate după un program care respectă anumite norme și se află sub suveranitatea statului respectiv.

Rezervațiile biosferei au trei funcții majore:

- Conservarea diversității naturale și culturale
- Dezvoltarea economică și socială
- Suportul logistic pentru cele mai diverse activități.

În prezent, sunt în lume aproximativ 324 rezervații ale biosferei, care formează o rețea mondială, dintre care 127 sunt în Europa. (IUCN, Parks for Life, 1994)

Situația în România

În România au fost declarate până acum trei rezervații ale biosferei, și anume:

1. Delta Dunării – declarat prin HG 983/1990 și Legea 82/1993;
2. Parcul Național Retezat - declarat la 10 ianuarie 1980;
3. Parcul Național Rodna - declarat la 10 ianuarie 1980.

Situri Ramsar

Zonele Ramsar sunt zone umede de importanță internațională în special ca habitat al păsărilor de apă.

Convenția asupra Zonelor Umede de Importanță Internațională, în special ca Habitat pentru Păsările de Apă, cunoscută sub numele de Convenția Ramsar, adoptată la Ramsar, Iran în anul 1971, a intrat în vigoare la sfârșitul anului 1975 și este un tratat interguvernamental, care asigură cadrul pentru cooperarea internațională în domeniul conservării zonelor umede.

Situația la nivel mondial

1600 zone Ramsar în lume, în Europa sunt 394. (IUCN, Parks for Life, 1994)

Situația în România

La noi în țară au fost desemnate cinci zone umede, conform Convenției Ramsar, anume:
Rezervația biosferei Delta Dunării, cu o suprafață de 580000 ha,
Insula Mică a Brăilei, cu o suprafață de 17586 ha,

Parcul Natural Lunca Mureșului, județul Arad, cu o suprafață de 17166 ha,

Complexul piscicol Dumbrăvița, cu o suprafață de 413,5 ha,

Lacul Techilghiol, cu o suprafață de 1462 ha.

Arii naturale protejate de interes comunitar

Siturile de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene „Natura 2000” (SCI) au fost declarate prin **Ordin 1964/2007** - ordin privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat și completat prin **Ordinul nr. 2387/2011** pentru modificarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, **Ordinul nr. 46/2016** privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000.

La nivelul Județului Arad siturile de importanță comunitară sunt următoarele:

Codrul Moma, Crișul Alb, Crișul Negru, Defileul Mureșului Inferior, Drocea, Lunca Mureșului Inferior, Mlaștina Satchinez, Platoul Vașcău, Podișul Lipovei Poiana Ruscă, Coridorul Drocea – Codru Moma, Coridorul Munții Bihorului – Codru Moma, Crișul Alb între Gurahonț și Ineu, Crișul Alb între Gurahonț și Ineu, Defileul Crișului Alb, Pădurea Neudorfului, Lunca Teuzului, Râul Mureș între Lipova și Păuliș, Turnu – Variașu, Zărandul de Est, Zărandul de Vest, Munții Bihor, Dealul Mocrei - Rovina Ineu – extindere, Nădab – Socodor – Vărșand - extindere

Ariile de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene „Natura 2000” (SPA) au fost declarate prin **HG nr. 1248 din 24 octombrie 2007** – hotărâre privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000 în România, modificat și completat prin **HG nr. 971/2011**, Hotărâre pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, **HG nr. 663/2016**, privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000 din România

La nivelul județului Arad ariile de protecție specială avifaunistică sunt următoarele:

Câmpia Cermeiului, Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru, Defileul Mureșului Inferior-Dealurile Lipovei, Hunedoara Timișană, Lunca Mureșului Inferior Drocea – Zărand, Defileul Crișului Alb, Pescăria Nădlac.

Managementul ariilor naturale protejate din România

Pentru a asigura o protecție eficientă a ariilor naturale protejate aceste au fost atribuite în custodie conform Ordinului nr. 1948/2010 (abrogat), conform Ordinului 1470/2013 (abrogat), conform Ordinului nr. 1052/2014 (abrogat) și conform Ordinului 1447/2017 (vigoare).

Custozii/administratorii ariilor naturale protejate/siturilor Natura 2000

din județul Arad

Situația custozilor/administratorilor ariilor naturale protejate de importanță națională din jud. Arad:

Nr. crt.	Cod/Denumire arie naturală protejată	Actul normativ prin care a fost instituită	Suprafață	Administrator/plan de management
1.	2.84 Peștera Valea Morii	Legea nr. 5/2000	5 ha	ANANP
2.	2.85 Dosul Laurului	Legea nr. 5/2000	32,20 ha	ANANP
3.	2.86 Baltele Gurahonț	Legea nr. 5/2000	2 ha	ANANP/ plan de management aprobat prin OAP 1184/2016
4.	2.87 Runcu Goși	Legea nr. 5/2000	261,80 ha	ANANP
5.	2.88 Poiana cu Narcise Rovina	Legea nr. 5/2000	0,10 ha	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1180/2016
6.	2.89 Balta Rovina	Legea nr. 5/2000	120 ha	ANANP/ plan de management aprobat prin OAP 1180/2016
7.	2.90 Balta Șoimoș	Legea nr. 5/2000	1 ha	ANANP
8.	2.91 Pădurea Sâc	Legea nr. 5/2000	17,80 ha	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1180/2016
9.	2.92 Peștera lui Duțu	Legea nr. 5/2000	0,10 ha	ANANP
10.	2.93 Peștera Sinesie	Legea nr. 5/2000	0,10 ha	ANANP
11.	2.94 Locul fosilifer Monoroștia	Legea nr. 5/2000	0,10 ha	ANANP
12.	2.95 Locul fosilifer Zăbalt	Legea nr. 5/2000	5 ha	ANANP
13.	2.96 Pădurea de stejar pufos de la Cărand	Legea nr. 5/2000	2,10 ha	ANANP

14.	2.97 Rezervația de soluri sărăturate	Legea nr. 5/2000	95 ha	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1181/2016
15.	2.98 Arboretul Macea	Legea nr. 5/2000	20,50 ha	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1181/2016
16.	VI.1 Pădurea Lunca	HG nr. 2151/2004	2 ha	ANANP
17.	VI.2 Pădurea Socodor	HG nr. 2151/2004	3 ha	ANANP
18.	IV. 1 Prundul Mare (din cadrul Parcului Natural Lunca Mureșului)	HG nr. 2151/2000	654,9 ha	Administrația Parcului Natural Lunca Mureșului
19.	Parcul Natural Lunca Mureșului	HG nr. 2151/20004	17166 ha	Administrația Parcului Natural Lunca Mureșului

Arii protejate de importanță internațională

Nr. Crt.	Denumire arie naturală protejată	Actul normativ prin care a fost instituit	Suprafața	Administrație
1.	Parcul Natural Lunca Mureșului sit RAMSAR	Legea nr. 5 din 01/25/1991 aderarea României la Convenția asupra zonelor umede, de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice Monitorul Oficial nr. 18 din 01/26/1991	17166 ha	Administrația Parcului Natural Lunca Mureșului parc@luncamuresului.ro

Situatia custozilor/administratorilor siturilor Natura 2000 din judetul Arad:

SCI

Nr. crt	Denumire arie naturală protejată de interes comunitar SCI	Actul normativ de instituire	Suprafața (ha)	Administrator/Plan de management
1	Codru Moma-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	24 650	ANANP Plan de management nu are la momentul prezentei.
2	Crișul Alb-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	891	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1181/2016
3	Nădab - Socodor – Vârșand -SCI și extinderea prin Ordinul nr.46/2016	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	6 661	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1181/2016
4	Lunca Teuzului-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	5239	ANANP/ plan de management aprobat prin OAP 1180/2016
5	Crisul Negru-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	1850	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1074/2016
6	Defileul Mureșului- SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	34 149	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1155/2016
7	Dealul Mocrea Rovina Ineu-SCI și extinderea prin Ordinul nr.46/2016	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	3730	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1180/2016
8	Crișul Alb între Gurahont si Ineu-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin	1229	ANANP/plan de management

		OAP 2387/2011		aprobat prin OAP 1180/2016
9	Defileul Crişului Alb-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	16558	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1184/2016
10	M-ţii Bihorului-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	20885	ANANP/Plan management nu are la momentul prezentei.
11	Pădurea Neudorfului- SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	4502	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1120/2016
12	Podişul Lipovei-Poiana Ruscă-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	35738	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.
13	Râul Mureş între Lipova şi Păuliş-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	256	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1191/2016
14	Turnu-Variaş -SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	312	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.
15	Zărandul de Est-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	20315	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.
16	Zărandul de Vest-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	8888	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.
17	Drocea-SCI	OAP 1964/2007	26108	ANANP

		modificat prin OAP 2387/2011		Plan management nu are la momentul prezentei.
18	Lunca Mureșului Inferior-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	17457	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1224/2016
19	Mlaștina Satchinez-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	2290	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.
20	Platoul Vașcău-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	4983	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1044/2016
21	Coridorul Drocea-Codru Moma-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	3229	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1182/2016
22	Coridorul M-tii Bihorului Codru Moma-SCI	OAP 1964/2007 modificat prin OAP 2387/2011	7592	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.

SPA

Nr. Crt.	Denumire arie naturală protejată de interes comunitar SPA	Actul normativ de instituire	Suprafața (ha)	Administrator/ Plan de management
1	Câmpia Cermeiului - SPA	HG 1284/2007 modificat prin HG 971/2011	24 424	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1180/2016

2	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru-SPA	HG 1284/2007 modificat prin HG 971/2011	39 499	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1181/2016
3	Hunedoara Timișana-SPA	HG 1284/2007 modificat prin HG 971/2011	1 537	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1023/2016
4	Defileul Mureșului Inferior-Dealurile Lipovei	HG 1284/2007 modificat prin HG 971/2011	55 660	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.
5	Lunca Mureșului Inferior-SPA	HG 1284/2007 modificat prin HG 971/2011	17 428	ANANP/plan de management aprobat prin OAP 1224/2016
6	Drocea –Zărand-SPA	HG 1284/2007 modificat prin HG 971/2011	40 677	ANANP Plan management nu are la momentul prezentei.
7	Defileul Crișului Alb-SPA	HG 633/2016		ANANP

				Plan management nu are la momentul prezentei.
8	Pescăria Nădlac-SPA	HG 633/2016		ANANP PI management nu are la momentul prezentei.

Evoluția numărului de arii natural Protejate în județul Arad în perioada 1995 - 2019

Nr. crt.	Categoria de arii natural protejate	1995	2000	2004	2007	2011	2014	2015	2016 - 2019
1.	De importanță locală	30	33	35	35	35	35	35	35
2.	De importanță națională	-	15	17	17	17	17	17	17
3.	De importanță internațională	-	-	1	1	1	1	1	1
4.	De importanță comunitară	-	-	-	13	25	25	25	27

VI PĂDURILE

VI.1. Fondul forestier național: stare și consecințe

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 45 Cod indicator AEM: CSI 017
DENUMIRE	PĂDURI: fond forestier, creșterea și recoltarea masei lemnoase
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă evoluția fondului forestier, creșterea anuală netă și tăierile anuale, ca și rata de utilizare a pădurilor (fracția de tăieri anuale din creșterea anuală).

Silvicultura este definită ca știința care studiază legile și procesele de viață ale pădurii și stabilește măsurile capabile să-i sporească productivitatea și să-i intensifice funcțiile protectoare; cu alte cuvinte, silvicultura are ca obiect de studiu cunoașterea pădurii precum și precizarea și fundamentarea măsurilor tehnice specifice de dirijare a dezvoltării sale în spațiu și timp, în conformitate cu scopurile gospodăririi silvice momentane, dar și de lungă perspectivă.

În sens larg, silvicultura, ca ramură de producție, integrează întreg sistemul de cunoștințe și tehnici privind cunoașterea pădurii, amenajarea și gospodărirea durabilă și eficiență a resurselor forestiere, protecția și conservarea acestora și conducerea judicioasă a întregului proces de gospodărire forestieră.

Fondul forestier cuprinde pădurile, terenurile alocate împăduririi și cele care servesc nevoilor gospodăririi silvice, terenurile pentru administrare silvică, drumurile și alte căi de acces în pădure, apele și talvegurile acestora din interiorul pădurilor, terenurile pentru culturi cinegetice și piscicole, pepinierele silvice, răchităriile, terenurile neproductive trecute în fondul forestier.

Scopul silviculturii este de a pune la îndemâna proprietarilor și a celor care activează sau cooperează în gestionarea durabilă a resurselor forestiere, a cunoștințelor, a tehnicilor și tehnologiilor necesare în vederea apărării, optimizării și valorificării în grad

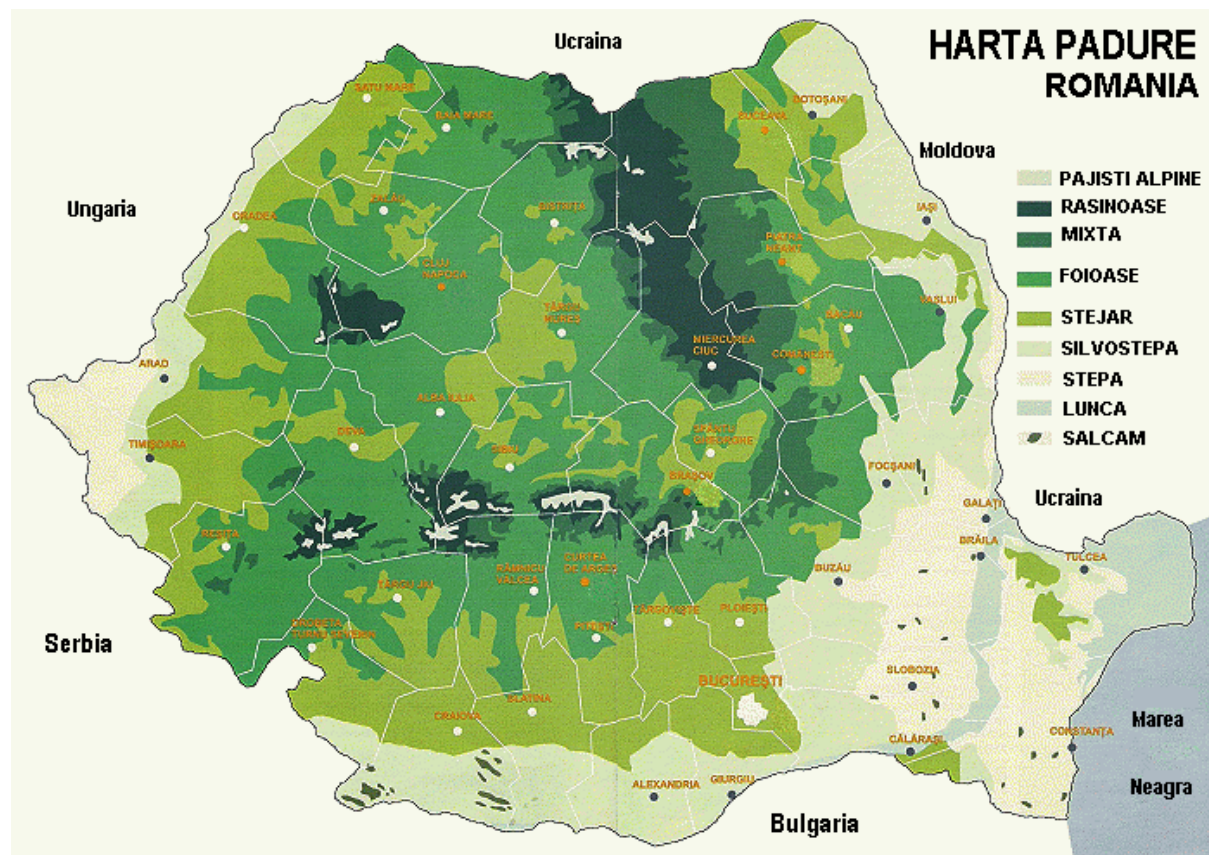
superior a produselor și influențelor benefice oferite de pădure, fără a-i periclita existența și stabilitatea ecosistemică în spațiu și timp.

Obiectivele silviculturii sunt numeroase și variate în raport cu întinderea și starea resurselor forestiere pe de o parte, dar și cu capacitatea acestor resurse de a susține nevoile socio-umane și mediogene aflate în continuă schimbare. Între oferta ecosistemelor forestiere și cerințele de produse și servicii reclamate de societate este obligatorie menținerea unui echilibru durabil, ca o condiție decisivă pentru păstrarea stabilității și perenității fondului forestier, ca și a eficacității sale polifuncționale. În concordanță cu dezvoltarea social-economică de ansamblu se urmărește creșterea ponderii fondului nostru forestier și a vegetației forestiere, concomitent cu o mai bună repartizare a vegetației forestiere pe mari zone fizico-geografice; pentru aceasta va fi necesar ca cea mai mare parte din terenurile degradate și slab productive pentru agricultură să fie reîmpădurite, iar ponderea spațiilor verzi intravilane și a altor asociații forestiere din afara fondului forestier să sporească într-un viitor apropiat.

Se impune tot mai mult diferențierea rațională și eficientă a organizării și gospodării eficiente a pădurilor cu rol principal de producție, dar și a celor cu funcții prioritare de protecție a localităților, a solurilor, a lacurilor de acumulare, a celor de interes cinegetic, științific, peisagistic, a celor din bazinele hidrografice torențiale, a rezervațiilor naturale. Silvicultura este chemată să-și adapteze și perfecționeze continuu tehnicile și tehnologiile de întemeiere și îngrijire a pădurii, de alegere și aplicare a regimelor și tratamentelor, de reconstrucție a ecosistemelor necorespunzătoare structural și funcțional, de conservare eficientă a pădurilor supuse regimului special de conservare sau de ocrotire integrală. Din statisticile elaborate sub egida FAO rezultă că *suprafața actuală a fondului forestier planetar este de circa 3,9 milioane hectare, reprezentând aproximativ 30% din suprafața uscatului. Raportată la populația globului rezultă în medie 0,6 ha/locuitor. Se estimează că 47% din resursele forestiere se găsesc în zonele tropicale, 33% în cele boreale, 11% în cele temperate și 9% în cele subtropicale.*

Pe teritoriul țării noastre, pădurile au ocupat cea mai mare întindere în trecut. Se estimează că acestea au ocupat 80% din suprafața uscatului, restul fiind ocupat de vegetație stepică (15%) și vegetație alpină, subalpină, acvatică și palustră (5%). Se

apreciază, că pădurile de stejari pure și cele în amestec, care se găseau în silvostepă până în regiunile deluroase aveau cea mai mare întindere 56% și lor le urmau făgetele 18%, amestecurile de fag și rășinoase 8%, molidișurile 8% și pădurile din câmpia inundabilă 10%.

Harta VI.1.1 Distribuția vegetației la nivel național - din harta prezentată anterior se observă că la nivelul județului Arad întâlnim următoarele tipuri de vegetație: stepă, silvostepă, luncă și păduri de foioase.

Sub influențe antropice, care s-au manifestat încă din epoca fierului în România, pădurile au pierdut continuu din întindere; astfel, la finele secolului al XX-lea, pădurile mai ocupau doar 40%, iar după cel de-al doilea război mondial au scăzut la 28%.

Actualmente, suprafața fondului nostru forestier este de 6592 mii ha, adică 27,6%. Pe mari regiuni geografice, se estimează că în regiunea montană se găsește 58,5% din suprafața păduroasă, în regiunea deluroasă și colinară 32,7%, în timp ce la câmpie și în

lunci doar 8,8%, iar dacă raportăm suprafața fondului forestier la populația României rezultă că avem în medie 0,34 ha pe cap de locuitor.

Situația fondului forestier național în anii 2015, 2016, 2017, 2018, 2019.

Suprafața fondului forestier la 31 decembrie 2015, a înregistrat o creștere de aproximativ 0,2%. Această creștere se datorează în principal unor reamenajări de pășuni împădurite și introducerii în fondul forestier a terenurilor degradate și a terenurilor neîmpădurite, stabilite în condițiile legii a fi împădurite (Legea nr. 133/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 46/2008 privind Codul Silvic, cu modificările și completările ulterioare).

Suprafața pădurilor în anul 2015 reprezintă 97,6% din fondul forestier național. Suprafața regenerată a scăzut cu 2,6 %.

Terenurile din fondul forestier național acoperite de pădure însumau la finele anului 2016 o suprafață de 6.404 mii ha, 97,6% din fondul forestier național. Terenurile în curs de regenerare și plantațiile înființate în scopuri forestiere ocupau 23527 ha, din care cele destinate împăduririi 21256 ha; cele care servesc nevoilor de cultură silvică (pepiniere, solarii, plantaje și culturi de plante-mamă) ocupau 3316 ha, cele care servesc nevoilor de producție silvică 3056 ha, administrație silvică (terenuri destinate asigurării hranei vânatului și producerii de furaje, terenuri date în folosință temporară personalului silvic) 31027 ha, terenuri ocupate de construcții și curțile aferente acestora 21124, terenuri neproductive 46415 ha, ocupații și litigii 23663 ha, ocupări temporare 1021 ha, iazurile și albiile pâraielor 1403 ha și fâșia de protecție a frontierei 73 ha. Aceste terenuri totalizează o suprafață de 2,4% din fondul forestier național.

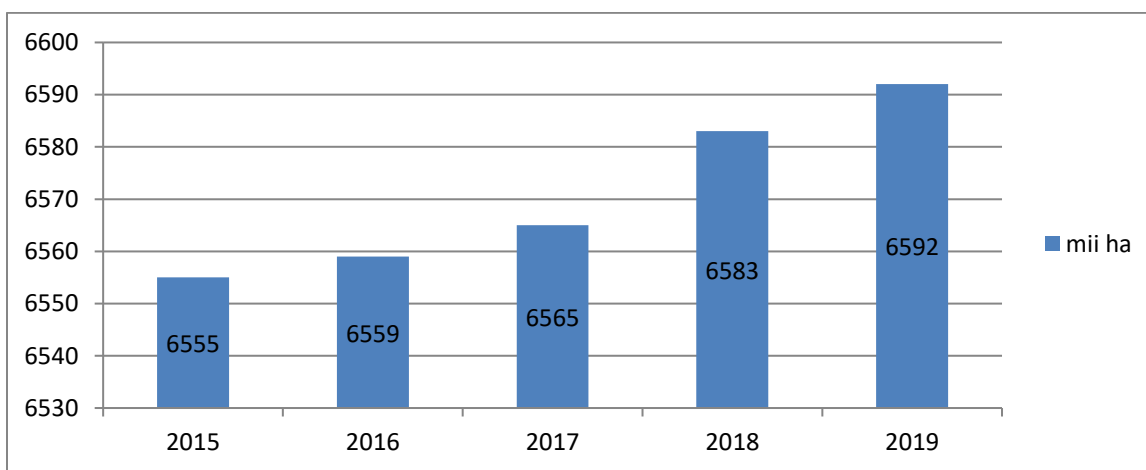
La data de 31.12.2017 fondul forestier național ocupa o suprafață de 6565 mii ha, reprezentând 27,5% din suprafața țării. Față de situația existentă la 31.12.2016, suprafața fondului forestier național a înregistrat o creștere de 6 mii ha, în principal datorită unor reamenajări de pășuni împădurite și introducerii în fondul forestier a terenurilor degradate.

Suprafața fondului forestier la 31 decembrie 2018, comparativ cu aceeași dată a anului 2017, a înregistrat o creștere de aproximativ 0,3%, datorată în principal unor

reamenajări de pășuni împădurite și introducerii în fondul forestier a terenurilor degradate, conform Legii nr. 46/2008 – Codul silvic cu modificările și completările ulterioare. În anul 2018, suprafața pădurilor a fost de 6418 mii hectare, speciile de rășinoase acoperind 1917 mii hectare (respectiv 29,9%), iar speciile de foioase 4501 mii hectare (respectiv 70,1%).

În anul 2018, s-au recoltat 19462 mii metri cubi (volum brut) de lemn, cu 1146 mii metri cubi mai mult față de anul 2017. Pe specii forestiere, rășinoasele reprezintă 36,6% din volumul total de masă lemnoasă recoltată, fagul 33,8%, stejarul 10,5%, diverse specii tari (salcâm, paltin, frasin, nuc etc.) 11,3%, și diverse specii moi (tei, salcie, plop etc.) 7,8%. În anul 2018, s-au recoltat 12713 mii metri cubi de lemn din pădurile proprietate publică reprezentând 65,3% din volumul total de masă lemnoasă recoltată, restul fiind recoltat din pădurile proprietate privată (30,2%) și din vegetația forestieră situată pe terenuri din afara fondului forestier (4,5%). În anul 2018, s-au efectuat tăieri de conservare pe 62,0% din suprafața totală parcursă cu tăieri, tăieri de regenerare în codru pe 35,5%, tăieri de regenerare în crâng pe 2,0% și tăieri de substituiri–refacere a arboretelor slab productive și degradate pe 0,5%.

Grafic VI 1.1. Evoluția fondului forestier pe ultimii cinci ani la nivel national – mii ha -

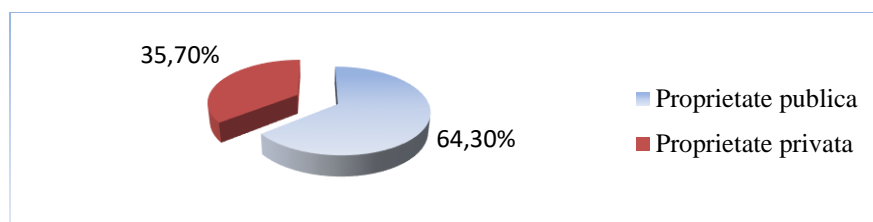
Evoluția fondului forestier	2015	2016	2017	2018	2019
mii ha	6555	6559	6565	6583	6592
%	27.5 %	27.5 %	27.5 %	27.6	27.6

Tabel VI 1.1. Evoluția fondului forestier pe ultimii cinci ani la nivel național – mii ha - și %

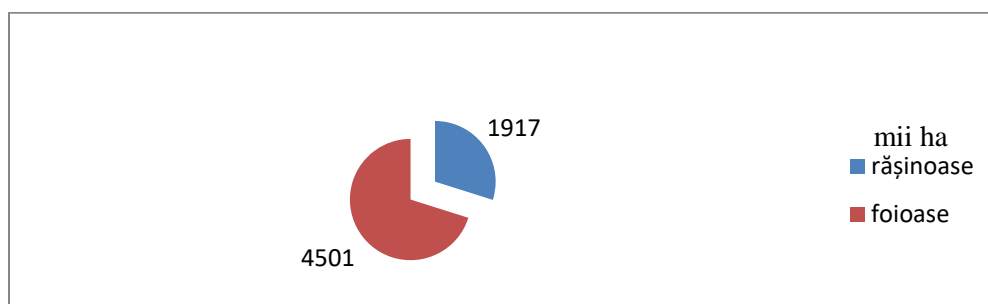
În anul 2018, proprietatea publică reprezenta 64,3% din suprafața totală a fondului forestier național, fiind administrată în principal de către Regia Națională a Pădurilor – Romsilva (75,3%), iar proprietatea privată reprezenta 35,7%, fiind administrată în cea mai mare parte de structurile silvice private (95,6%).

Suprafața fondului forestier în proprietate privată are o tendință crescătoare, în defavoarea suprafeței în proprietate publică, datorită continuării procesului de retrocedare a pădurilor.

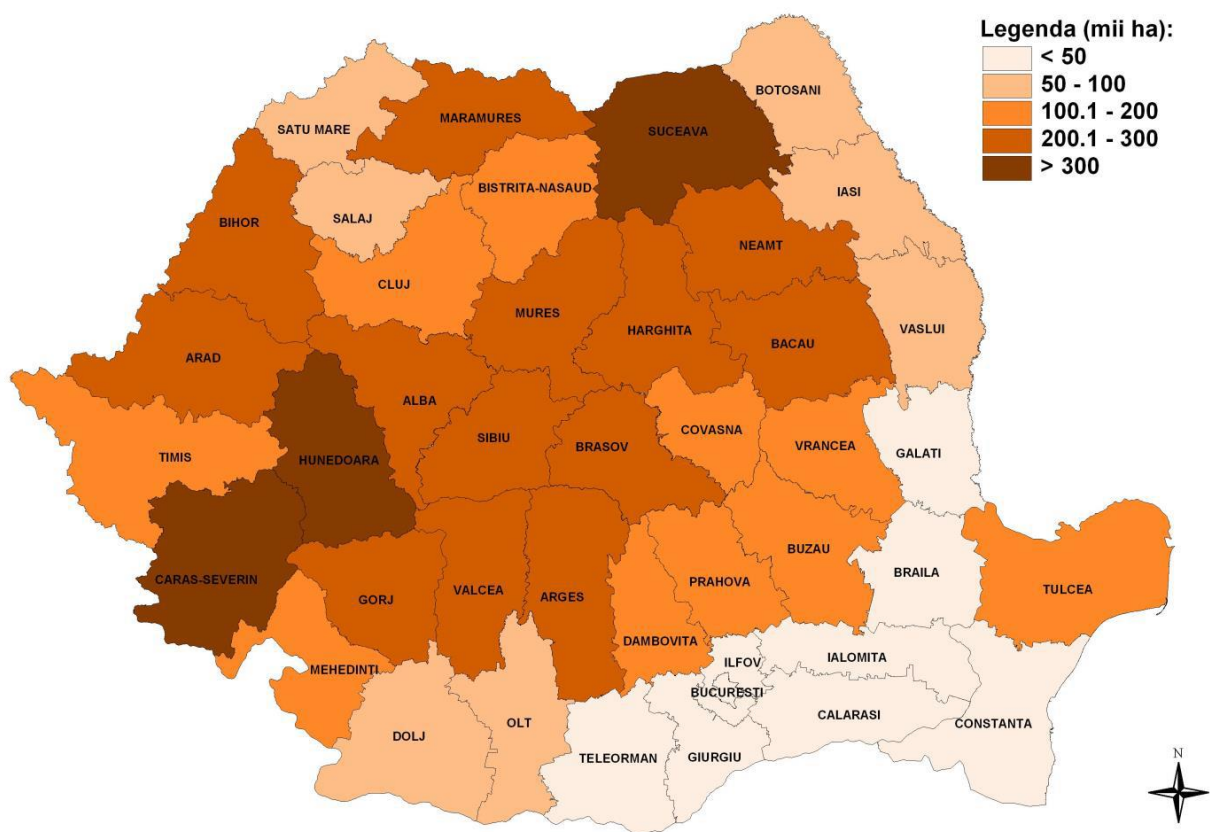
Grafic VI 1.2. Structura fondului forestier pe forme de proprietate la sfârșitul anului 2018.

Grafic VI 1.3. Structura padurii pe principalele specii în anul 2018.

Harta VI 1.2. Suprafața fondului forestier, pe județe la sfârșitul anului 2018

Suprafețe mai mari de fond forestier se înregistrează, în anul 2018, în județele: Suceava (438 mii hectare), Caraș–Severin (428 mii hectare), Hunedoara (318 mii hectare), Argeș (277 mii hectare), Vâlcea (272 mii hectare), Bacău (272 mii hectare), Harghita (264 mii hectare), Neamț (262 mii hectare) și Maramureș (260 mii hectare).

În anul 2019 suprafața pădurilor a crescut cu 9127 ha față de anul precedent. Față de anul precedent, în anul 2019, volumul de masă lemnoasă recoltată a scăzut cu 2,9%.

Tabel VI 1.2. Evoluția principalilor indicatori silvici în anul 2019 comparativ cu anul 2018

Denumirea indicatorilor	U. M.	2018	2019	Diferențe (±) 2019 față de 2018
Fondul forestier național (la sfârșitul anului) – total	ha	6583065	6592230	+9165
	ha	6418213	6427340	+9127
Din care: -Suprafața pădurilor				
Masă lemnoasă recoltată	mii m.c.	19461,5	18903,6	-557,9
Suprafața parcursă cu tăieri de regenerare a pădurilor – total	ha	181561	190610	+9049
	ha	3435	3518	+83
-tăieri rase				
Suprafața regenerată – total	ha	27043	24459	-2584

Fondul forestier național la 31 decembrie 2019 a înregistrat o creștere de 9165 ha. Această creștere se datorează în principal unor reamenajări de pășuni împădurite și introducerii în fondul forestier a terenurilor degradate și a terenurilor neîmpădurite, stabilite în condițiile legii¹. Suprafața pădurilor reprezintă 97,5% din fondul forestier național. Suprafața regenerată a scăzut cu 9,6% (-2584 ha).

Distribuția fondului forestier pe regiuni de dezvoltare indică o concentrare însemnată în CENTRU (19,3% din totalul fondului forestier) și NORD-EST (18,2%), urmate de regiunile de dezvoltare VEST (16,2%), NORD-VEST (15,2%), SUD-VEST-OLTENIA (12,3%), SUD-MUNTENIA (10,0%), SUD-EST (8,4%) și BUCUREȘTI-ILFOV (0,4%). Cel mai mare volum de masă lemnoasă s-a recoltat în regiunile de dezvoltare NORD-EST (26,8% din totalul volumului de masă lemnoasă recoltată), și CENTRU (23,4%), urmate în proporții mai mici de regiunile de dezvoltare NORD-VEST (13,6%), VEST (12,8%), SUD-MUNTENIA (9,0%), SUD-VEST OLTENIA (7,3%), SUD-EST (6,7%) și BUCUREȘTI-ILFOV (0,4%). Cele mai mari suprafețe pe care s-au realizat lucrări de regenerare a pădurilor s-au înregistrat în regiunea de dezvoltare NORD-EST (25,9 % din suprafața totală regenerată), urmată de regiunile de dezvoltare CENTRU (17,5%),

NORD-VEST (13,4%), SUD-EST (13,2%), VEST (11,7%), SUD-MUNTENIA (9,7%), SUD-VEST OLTENIA (8,1%) și BUCUREȘTI-ILFOV (0,5%).

Notă: datele pentru anul 2019 au fost preluate din cadrul comunicatului de presă nr. 139/29.05.2020, din partea INS București.

În județul Arad, suprafața totală de fond forestier, administrată de către:

Direcția Silvică Arad este de **117403 ha (2019)**, iar suprafața fondului forestier, administrată de către Ocoalele Silvice Private din județul Arad este:

O.S. Codrii Iancului loc. Hălmagiu, 16813 ha în 2015 , 12031 ha în 2016, 2017(fără date), 16777 ha în anul 2018, **16738 ha în anul 2019.**

O.S. Zărand loc.Târnova, 12.143 ha în 2015 ha, 12366 ha în 2016, 2017, 2018 (fără date),**2019 (nu s-au obținut date).**

O.S. Dumbrava loc. Beliu, 11.815,7 ha în 2014, 11805 ha în 2015, 12172,8 ha în 2016, 12172,8 ha în 2017, 12173 în anul 2018, **12173 ha în anul 2019.**

O.S.P. Codrii Zărandului loc.Sebiș, 19.458 ha în 2014, 23226 ha în 2015, 23840 ha în 2016, 23833 ha in 2017, 24264 ha în 2018, **24633 ha în anul 2019.**

O.S. Valea Mureșului, loc. Bârzava, 12.094 ha 2015, iar pentru anul 2017, 2018 (fără date), **10562,4 ha în anul 2019.**

O.S. Regal Săvârșin, loc. Săvârșin 7154 ha în 2015, 7154 ha în anul 2016, 7154 ha în anul 2017, 7155 ha în anul 2018, **7155 ha în anul 2019.**

O. S. Mocsoni Starcea loc. Bata, 6111 ha în 2015, 5987,6 ha in 2016, 2017, 9554 ha în anul 2018, **9598 ha în anul 2019.**

O.S. Nadas, loc. Nadas 5789,9 ha. **Pentru anul de referinta nu a furnizat informații.**

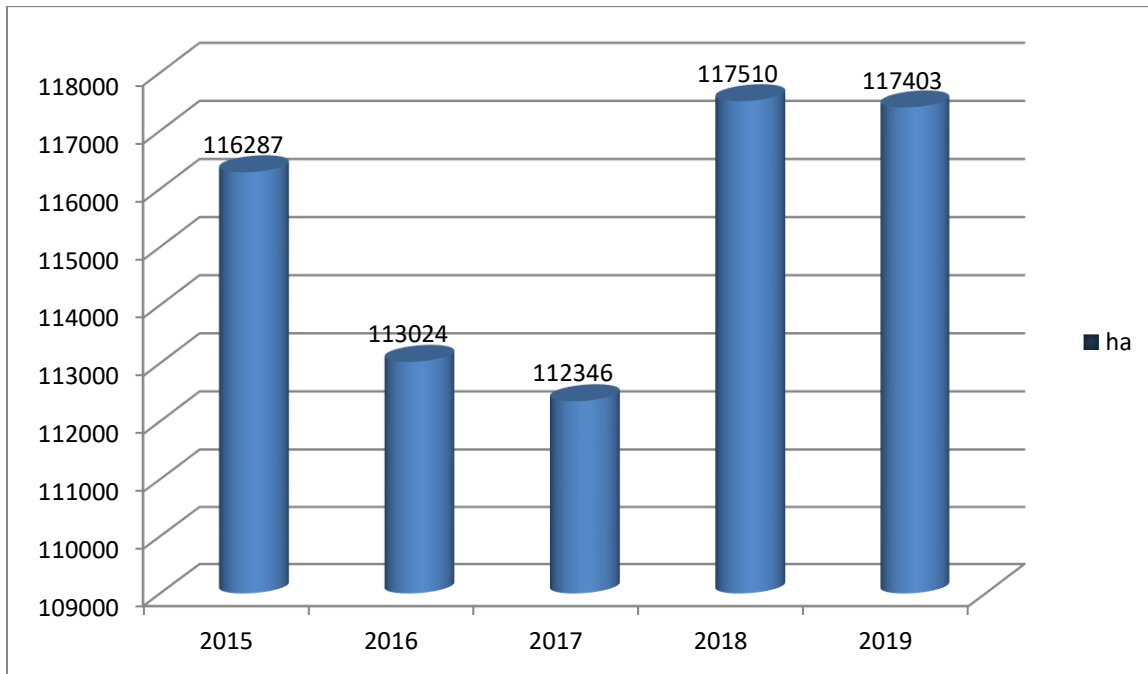
VI.1.1. Evoluția suprafeței fondului forestier

Fondul forestier cuprinde păduri și alte terenuri împădurite și este clasificat în funcție de tipul de pădure și de disponibilitatea de furnizare a lemnului; fondul forestier național cuprinde totalitatea pădurilor, a terenurilor destinate împăduririi, a terenurilor cu destinație forestieră și neproductivă, cuprinse în angajamentele silvice la 01.01.1990 sau incluse ulterior, în condițiile legii, indiferent de forma de proprietate; *sunt considerate păduri, în sensul Codului Silvic, și sunt incluse în fondul forestier național, terenurile cu o suprafață de cel puțin 0,25 ha, acoperite cu arbori; arborii trebuie să atingă o înălțime minimă de 5 m la maturitate în condiții normale de vegetație.*

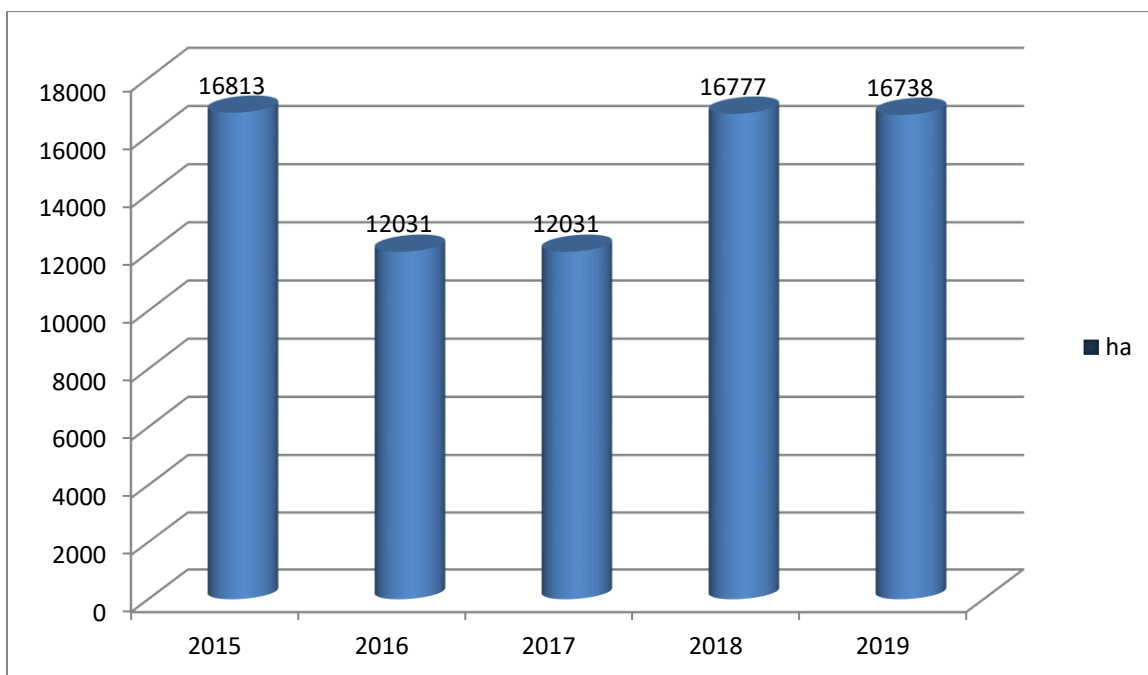
Tabel VI.1.1.1 Evoluția fondului forestier în județul Arad în perioada 2015 – 2019

Nr. crt	Fond forestier	2015 ha	2016 ha	2017 ha	2018 ha	2019 ha
1.	DS Arad	116287	113024	112346	117510	117403
2.	OS Codrii Iancului	16813	12031	12031	16777	16738
3.	OS Zărand	12143	12366	12366	-	-
4.	OS Dumbrava	11805	12172,8	12172,8	12173	12173
5.	OS Codrii Zărandului	23226	23840	23833	24264	24633
6.	OS Valea Mureșului	-	-	-	-	10562
7.	OS Regal Săvârșin	7154	7154	7154	7155	7155
8.	OS Privat Nadăș	-	-	-	-	-
9.	OS Mocsoni Starcea	6111	5987,6	5987,6	9554	9598

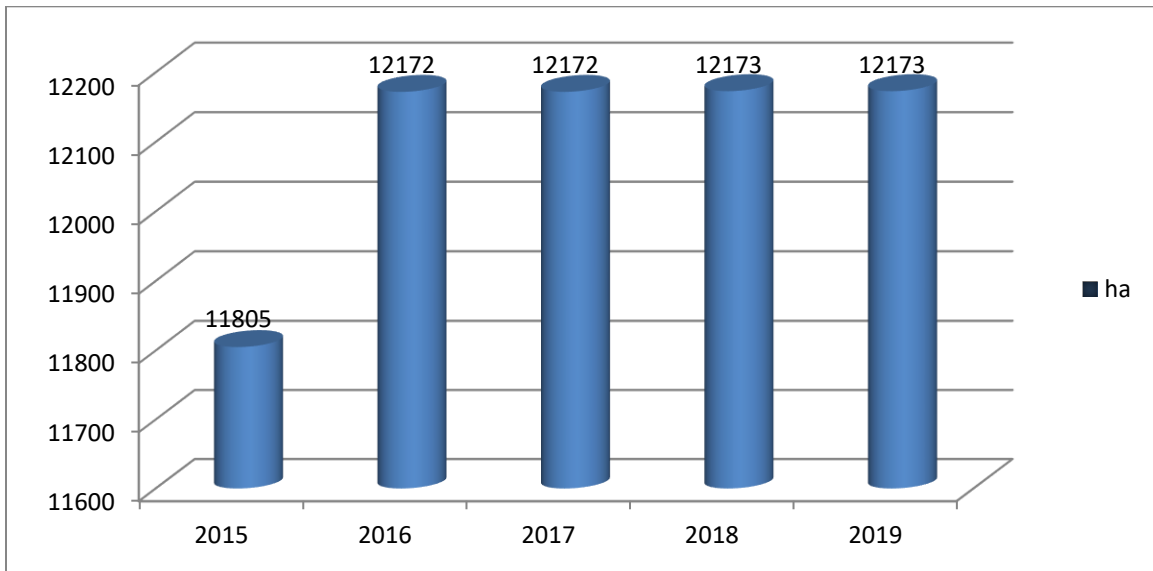
Grafic VI.1.1.1. Evoluția fondului forestier pe anii 2015-2019 D.S. Arad.

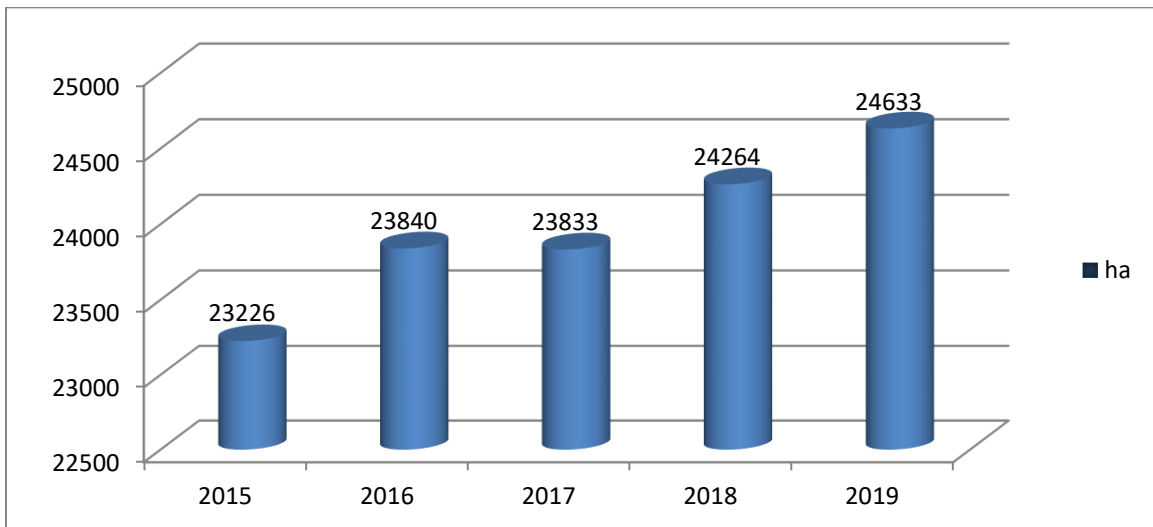
Grafic VI.1.1.2. Evoluția fondului forestier pe anii 2015-2019 O.S. Codrii Iancului

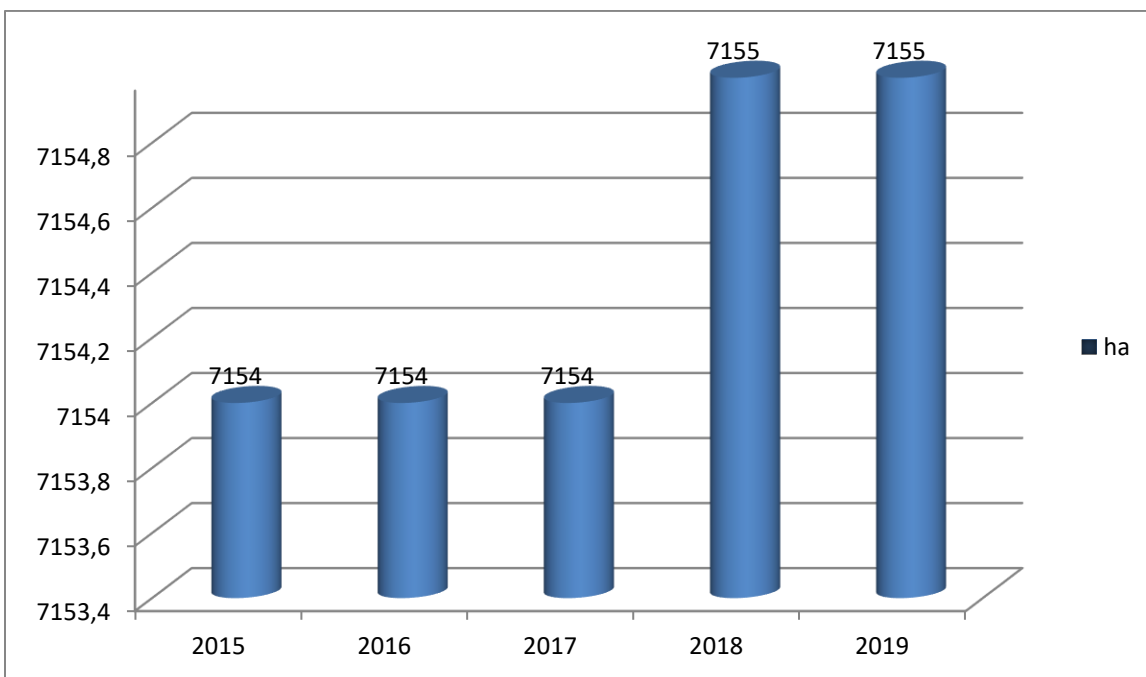
Grafic VI.1.1.3. Evoluția fondului forestier pe anii 2015-2019 O.S. Dumbrava Beliu

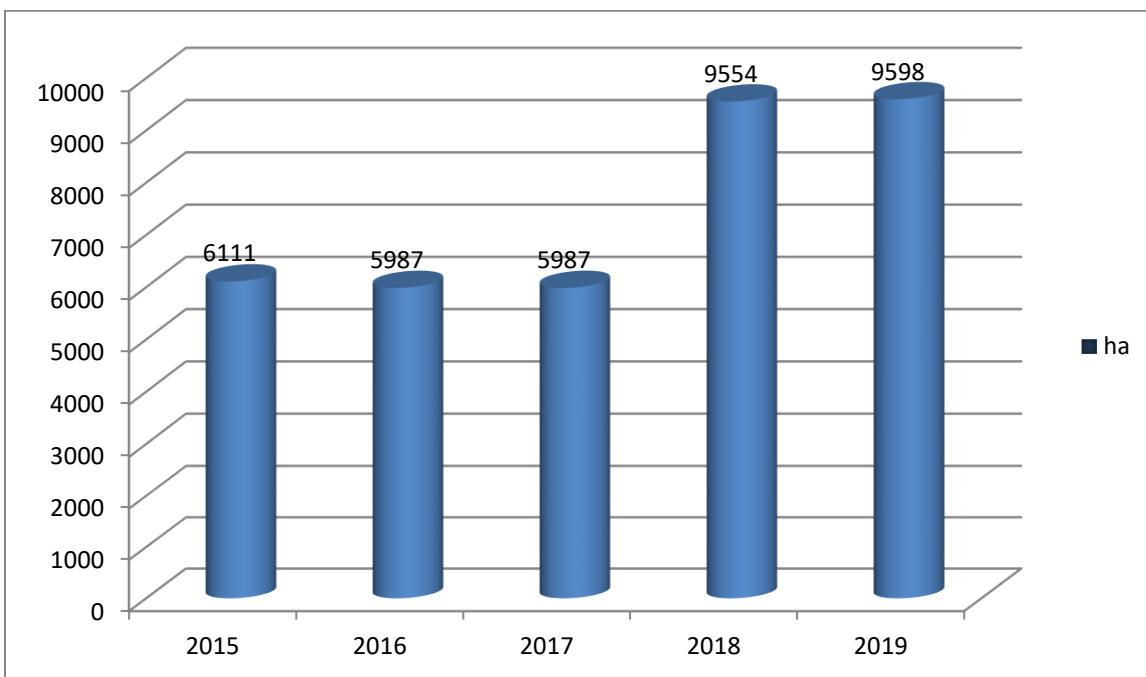
Grafic VI.1.1.4. Evoluția fondului forestier pe anii 2015-2019 O.S. Codrii Zarandului

Grafic VI.1.1.5. Evoluția fondului forestier pe anii 2015-2019 O.S. Regal Săvârșin

Grafic VI.1.1.6. Evoluția fondului forestier pe anii 2015-2019 O.S. Mocsoni Starcea

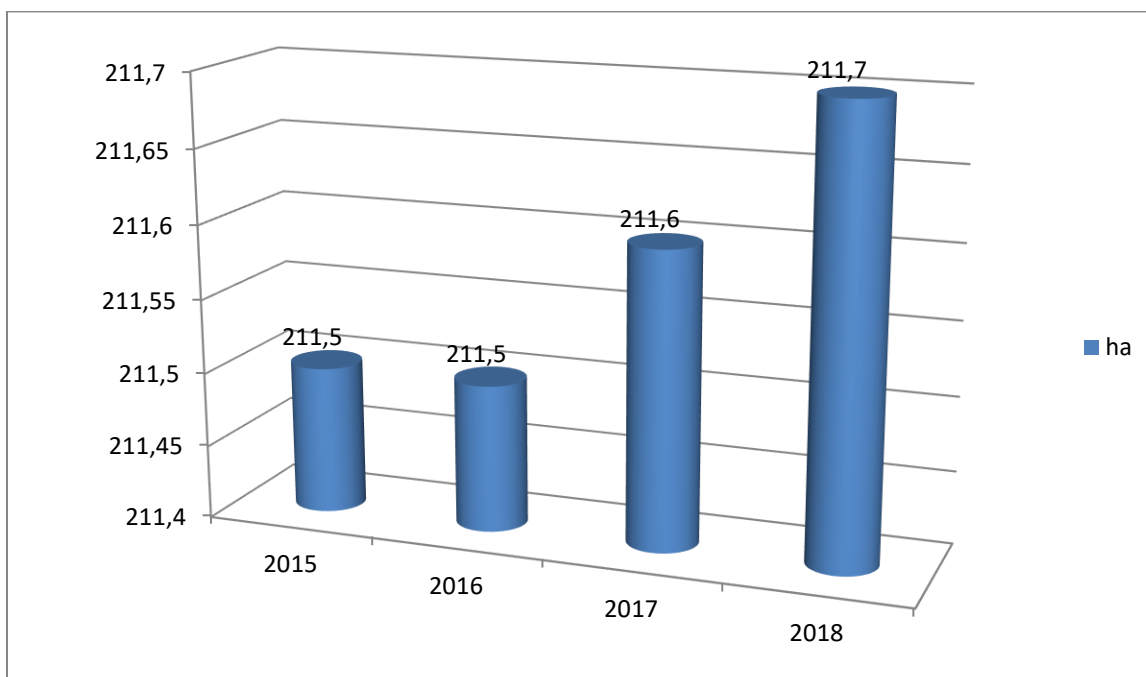
Notă: Pentru celelalte ocoale silvice nu se poate realiza o reprezentare grafică sau o interpretare a evoluției fondului forestier datorită lipsei datelor.

Tabel VI.1.1.2 Evoluția suprafeței ocupată cu păduri la nivelul jud. Arad

Nr.crt	Județ	Ani	Suprafață pădurii/mii ha
1.	Arad	2019	-
2.	Arad	2018	211,7
3.	Arad	2017	211,6
4.	Arad	2016	211,5
5.	Arad	2015	211,5

Nota: Datele au fost preluate din baza de date a Institutului Național de Statistică

Grafic VI.1.1.7. Evoluția suprafeței ocupată cu păduri la nivelul jud. Arad – mii ha-

VI.1.2. Distribuția pădurilor după principalele forme de relief

La nivelul județului Arad distribuția pădurilor după principalele forme de relief este următoarea:

- **câmpie**: 8504 ha (RPL OS Dumbrava RA), 55869 ha (Direcția Silvică Arad), 1674 ha (OS Codrii Iancului), 9804 ha (OS Codrii Zarandului), 4607 ha (OS valea Mureșului RA)

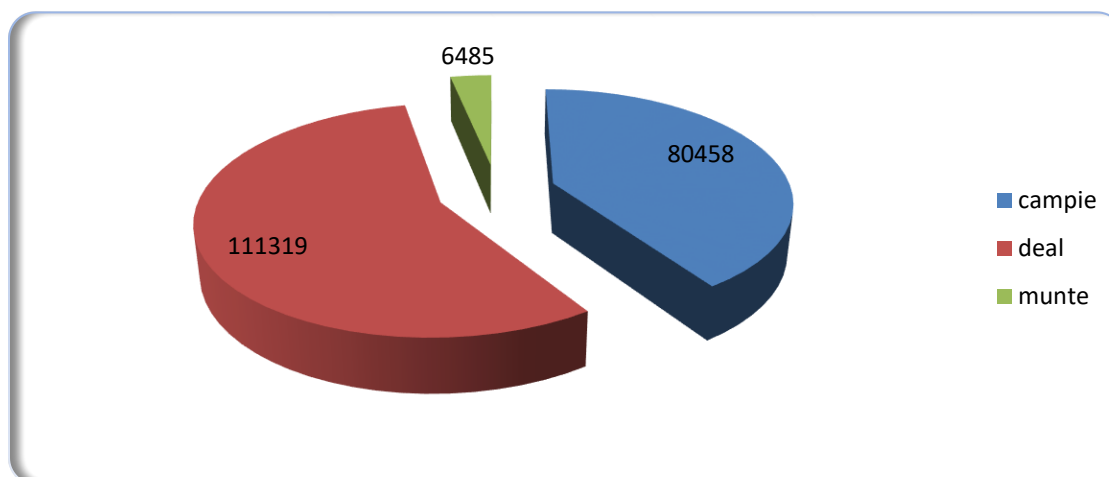
- **deal**: 7155 ha (OS Regal Săvârșin), 3596 ha (RPL OS Dumbrava RA), 58585 ha (Direcția Silvică Arad), 11716 ha (OS Codrii Iancului), 9598 ha (OS Mocsoni Stârcea), 14714 ha (OS Codrii Zarandului) , 5955 ha (OS valea Mureșului RA)

- **munte**: 2949 ha (Direcția Silvică Arad), 73 ha (RPL OS Dumbrava RA), 3348 ha (OS Codrii Iancului), 115 ha (OS Codrii Zarandului).

Tabel VI.1.2.1. Distribuția pădurilor după principalele forme de relief -ha-

Forma de relief	campie	deal	munte
ha	80458	111,319	6485

Grafic VI.1.2.1 Distribuția vegetației după principalele forme de relief la nivelul județului Arad
-hectare-

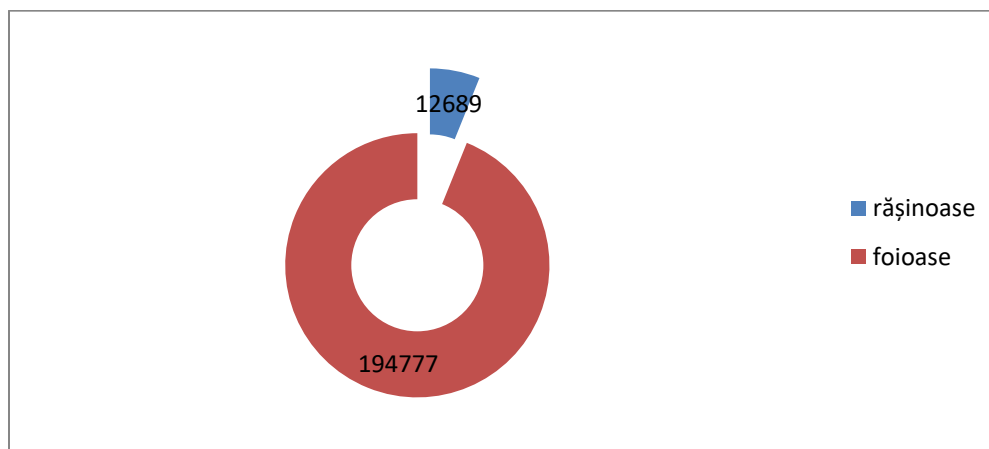
Notă: interpretările referitoare la distribuția vegetației forestiere în funcție de formele principale de relief s-a realizat în funcție de datele primite ca urmare a solicitărilor APM Arad.

Tabel VI.1.2.2, Suprafața fondului forestier pe categorii de folosință și specii, la sfârșitul anului 2018 pe județul Arad –hectare-

Județ	Total	Păduri	Din care:		Alte terenuri din fond forestier
			Rășinoase	Foioase	
ARAD	211734	207466	12689	194777	4268

Sursa: Institutul Național de Statistică

Grafic VI.1.2.2 Suprafața fondului forestier pe specii, la sfârșitul anului 2018 pe județul Arad –hectare-

VI. 1.3. Starea de sănătate a pădurilor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 46 Cod indicator AEM: SEBI 018
DENUMIRE	PĂDURI: lemn mort (uscat)
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă volumul de lemn mort, sub formă de copaci uscați sau doborâți, după tipul de pădure (m ³ /ha).

Starea de sănătate a pădurilor este evaluată prin sistemul de monitoring forestier. Principalii parametri evaluați pentru supravegherea stării de sănătate a pădurilor sunt:

-defolierea;

-decolorarea frunzișului coroanelor arborilor;

-vătămările fizice, datorate acțiunii diferiților factori biotici și abiotici asupra arborilor.

O altă măsură a calității habitatelor forestiere este dată de *cantitatea de lemn mort*.

Prezența lemnului mort în păduri era percepută ca element negativ pentru ecosistemele forestiere, indicând neglijență în managementul pădurilor. De asemenea, era considerată o potențială sursă de dăunători, în special insecte, sau ca o amenințare a unor perturbări abiotice, cum ar fi răspândirea incendiilor, vânturile puternice.

Masa lemnoasă uscată/moartă reprezenta un obstacol în activitățile silvice sau reîmpăduriri. Pentru vizitatori și muncitori, arborii uscați erau percepuți ca o amenințare pentru sănătatea publică și era necesar să fie îndepărtați imediat. Astfel, tăierile pentru igienizare deveniseră activități obișnuite nu numai în pădurile administrate, dar și în ariile protejate. În sistemele tradiționale de gestiune a pădurilor, întreaga masă lemnoasă uscată era îndepărtată din păduri. Această exploatare intensivă a pădurilor a dus la scăderea drastică a masei lemnoase uscate prezentă în păduri.

Percepția asupra arborilor uscați în ecosistemele de pădure s-a schimbat odată cu obținerea de informații științifice referitoare la rolul pozitiv al acestora în păduri: habitat important pentru multe specii de faună, cu rol important în ecosistem, rol pozitiv pentru biodiversitate, pentru circuitul nutrienților, pentru regenerarea naturală și alte procese.

Volumul mediu de lemn mort total (pe picior și căzut) este, la nivel european, de 10 m³/ha. Valorile estimate variază între 5 și 15 m³/ha în majoritatea țărilor. Pentru Statele Membre (UE27), valoarea medie este sub 9 m³/ha.

Ca urmare a solicitărilor următoarele ocoale silvice/direcții ne-au transmis date referitoare la starea de sănătate a pădurilor din cadrul județului Arad:

OS Zărandul

Conform raportărilor semestriale nu s-au semnalat atacuri de boli sau dăunători, prezența dăunătorilor majori (în special Lymantria) fiind semnalată foarte sporadic. Urmare a secetelor estivale din 2012, 2013 a început să apară o uscăre slabă la quercinee în special la gorun, totuși volumele semnalate sunt mici, în general se situează în jurul valorii medii de 1,5 mc/an/ha, volume care au fost extrase prin operațiuni de igienă.

De asemenea arboretele de pin (silvestru și negru) plantate la începutul anilor 70 sunt într-o stare de vegetație lancedă cu fenomene de uscăre frecvente, însă în aceste cazuri prin reamenajarea din anul 2014 s-au propus soluții tehnice de revenire la tipurile natural fundamentale de pădure în cele mai multe cazuri acestea fiind gorunete de deal. Astfel, din cele 484 ha de pinete până la sfârșitul anului 2023 se vor reface tipurile natural fundamentale de pădure de aprox 150 ha.

În 2015 nu s-au semnalat atacuri de boli s-au dăunători, prezența dăunătorilor majori (în special Lymantria) fiind semnalată foarte sporadic

Pentru anul 2016 nu s-au primit date.

Pentru anul 2017 nu s-au primit date.

Pentru anul 2018 nu s-au primit date.

Pentru anul 2019 nu s-au primit date.

OSP Codrii Zărandului

În anul 2016 s-au înregistrat fenomene de uscăre la rășinoase dar și doborâturi de vânt la aceleași specii. Motivul fiind instalarea acestor specii în afara arealului.

Pentru anul 2017 nu s-au primit date.

Pentru anul 2018 nu s-au înregistrat doborâturi de vânt în arboretele de foioase.

În anul 2019 s-au înregistrat fenomene de uscare la rășinoase dar și doborâturi de vânt la aceleași specii, motivul fiind instalarea acestor specii în afara arealului.

OS Regal Săvârșin

Pentru anul 2016 starea de sănătate a fondului forestier este bună cu o vitalitate normală.

Pentru anul 2017 starea de sănătate a fondului forestier este bună cu o vitalitate normală.

Pentru anul 2018 starea de sănătate a fondului forestier este bună cu o vitalitate normală.

Pentru anul 2019 starea de sănătate a fondului forestier este bună cu o vitalitate normală.

RPL OS Dumbrava RA Beliu

În anul 2016 s-au înregistrat suprafețe de păduri afectate de uscare pe 674 ha, iar suprafețele afectate de factori abiotici însumează 240 ha.

Starea de sănătate a fondului forestier este bună cu o vitalitate normală, pentru anul de referință 2017.

Suprafețe afectate de factori abiotici în 2018 au fost 1278 ha, iar suprafețe afectate de factori biotici sau fenomene de uscare nu au fost.

În anul 2019 suprafețe de păduri afectate de uscare au fost 211,3, suprafețe de păduri afectate de factori abiotici au fost 509,4 ha, iar suprafețe afectate de factori biotici nu au fost.

OS Valea Mureșului

Starea de sănătate a fondului forestier este bună nu s-au semnalat dăunători.

Pentru anul 2016 nu s-au primit date.

Pentru anul 2017 nu s-au primit date.

Pentru anul 2018 nu s-au primit date.

În anul 2019 starea de sănătate a pădurii este buna.

OS Codrii Iancului

Starea fitosanitară a pădurilor în 2015, se constată o uscare la speciile de rășinoase aflate sub arealul natural datorită secetei prelungite, în aceste zone întâlnindu-se și atacuri ușoare ale gândacilor de scoarță *Ips typographus* și *Lymantria monacha*.

-se constată o uscare la speciile de rășinoase aflate sub arealul natural datorită secetei prelungite, în aceste zone întâlnindu-se atacuri ușoare ale gândacilor de scoarță (*Ips typographus* și *Lymantria monacha*).

Pentru anul 2016 nu s-au primit date.

Pentru anul 2017 nu s-au primit date.

Starea fitosanitară a pădurilor administrate, pentru anul de referință 2018 este în general bună; s-a constatat o uscare la speciile de rășinoase aflate sub arealul natural, datorită secetei prelungite, în aceste zone întâlnindu-se ușoare atacuri de scoarță *Ips typographus* și *Lymatria monacha*.

În anul 2019 starea de sănătate a pădurilor este în general bună, nu s-au constatat atacuri și gradații ale insectelor și dăunătorilor pădurii. S-a constatat o uscare la speciile de rășinoase aflate sub arealul natural datorită doborâturilor de vânt, precum și a secetei prelungite în aceste zone întâlnindu-se atacuri ușoare ale gândacilor de scoarță (*Ips typographus* și *Lymantria monacha*).

OS Mocsoni Stârcea

Pentru anul 2016 nu s-au primit date.

Pentru anul 2017 nu s-au primit date.

Starea de sănătate a pădurilor este bună în anul 2018.

În anul 2019 starea de sănătate a pădurilor este bună, nu s-au constatat atacuri de dăunători.

Direcția Silvică Arad

Suprafețe de păduri afectate datorită factorilor biotici – 784 ha anul 2016.

În anul 2017 nu sunt înregistrate suprafețe afectate de factori biotici.

Suprafețe de păduri afectate datorită factorilor biotici – 3743 ha anul 2018

Suprafețe de păduri afectate datorită factorilor abiotici – 143 ha anul 2018

În anul 2019 suprafețe de păduri afectate de uscăre au fost 206 ha, suprafețe de păduri afectate datorită factorilor abiotici 7072 ha, și suprafețe de păduri afectate datorită factorilor biotici 7879 ha.

Notă: Nu s-a putut realiza o analiză completă pe perioada de 5 ani deoarece nu toate ocoalele private au transmis date.

Nu deținem date asupra cantității de lemn mort în fondul forestier al jud. Arad.

VI. 1.4. Suprafețe de păduri regenerare

Suprafața parcursă cu tăieri de regenerare reprezintă suprafața pe care s-au executat tăieri de masă lemnoasă, efectuate în cadrul tratamentelor silvice pentru trecerea pădurii de la o generație la alta, prin care se urmărește în principal asigurarea regenerării acestora pe cale naturală și realizarea unor structuri optime sub raport funcțional.

Regenerare naturală – procesul de instalare a unei noi generații de arbori, care se realizează natural din lăstari ori drajoni sau prin germinarea semințelor ajunse în mod natural pe sol.

Regenerare artificială reprezintă ansamblul de lucrări de plantare de puieți, butași și sade sau de însămânțare a unei suprafețe de teren cu scopul de a se crea noi arborete, atât pe terenuri forestiere de pe care a fost exploatat arboretul matur, cât și pe terenuri lipsite de vegetație forestieră.

Ca urmare a solicitărilor următoarele ocoale silvice ne-au transmis date referitoare la suprafețele de păduri regenerare din cadrul județului Arad:

OS Zărandul

În 2015 suprafața totală regenerată este de 81 ha din care 61 ha regenerări naturale și 20 ha regenerări artificiale. Pentru anul 2016, 2017, 2018,2019 nu s-au primit date.

OSP Codrii Zărandului

În anul 2015_a fost parcursă cu tăieri de regenerare o suprafață de 503 ha. În anul 2016 au fost regenerare 15 ha artificial și 115 ha regenerare naturală. Pentru 2017, nu s-au primit date.

În 2018 au fost regenerare 15 ha prin împăduriri și 113 ha prin regenerare naturală.

În anul 2019 au fost executate tăieri de regenerare pe 282,5 ha.

OS Regal Săvârșin

Suprafața regenerată în anul 2015 de 303,3 ha, iar în 2016 este de 20 ha (17 ha regenerare naturală și diferența regenerare artificial în primăvara anului 2016) . Pentru 2017 nu s-au primit date.

În 2018 suprafețele regenerare au fost de 62 ha, din care 54 ha regenerări naturale și 8 ha regenerări artificiale, conf. SILV 4/2018.

În anul 2019 suprafața regenerată a fost de 10 ha, din care 7 ha regenerări naturale și 3 ha regenerări artificiale, conf. Silv 4/2019.

RPL OS Dumbrava RA Beliu

Suprafața regenerată în 2015 de 74 ha, iar în 2016 este de 93 ha. Pentru anul 2017 este de 40 ha. Pentru anul 2018 s-au regenerat 47 ha.

În anul 2019 suprafețele de păduri regenerare au ocupat 41,6 ha.

OS Valea Mureșului

Totalul suprafeței regenerare artificiale în 2014 este de 27,7 ha, iar cea regenerată natural este de 80,9 ha. Pentru anul 2016, 2017, 2018, nu s-au primit date. Pentru anul 2019 regenerarea naturală a speciilor valoroase de fag, gorun, gârniță, etc este bună.

OS Codrii Iancului

În anul 2015 s-au regenerat 5,1 ha dintre care 4,0 ha regenerări naturale și 1,10 ha s-au regenerat artificial cu următoarele specii: Mo, Pa, Go, Br, Fr.

Pentru anul 2016, 2017 nu s-au primit date.

În 2018 s-au regenerat 38,30 ha, din care 34,40 ha regenerări naturale și 3,90 ha regenerări artificiale cu Mo, Pa, Go, Br, Fr.

În anul 2019 au fost regenerare 38,30 ha, din care 34,40 ha regenerări naturale și 3,9 ha au fost regenerare artificiale cu următoarele specii: Mo, La, Go, Str.

OS Mocsoni Starcea

Totalul suprafeței de pădure regenerată în 2015, a fost de 2 ha.

Pentru anul 2016, 2017 nu s-au primit date.

În 2018 s-au regenerat 14 ha, din care 6 ha regenerări naturale și 8 ha regenerări artificiale.

În anul 2019 au fost executate lucrări de regenerare naturală pe o suprafață de 9,64 ha.

Direcția Silvică Arad

Suprafețe de păduri regenerare sunt – 839 ha anul 2016, 541 ha în anul 2017. Suprafețele regenerare în anul 2018 au fost de 482 ha.

În anul 2019 suprafețele de păduri regenerare au fost de 516 ha.

Suprafețe de păduri regenerare, în intervalul 2015 - 2018

Nr. crt	Direcție Silvică sau Ocol Silvic Privat	Suprafețe de păduri regenerare (ha)				
		2015	2016	2017	2018	2019
1.	Direcția Silvică Arad	-	839	541	482	516
2.	Ocolul Silvic Privat „Dumbrava”	74	93	40	47	41,6
3.	Ocolul Silvic Privat „Zărandul”	81	-	-	-	-
4.	Ocolul Silvic Privat „Codrii Iancului”	5,1	912,1	-	38,30	38,30
5.	Ocolul Silvic Privat „Valea Mureșului”	-	-	-	-	-
6.	Ocolul Silvic Regal Săvârșin	303,3	-	-	62	10
7.	Ocolul Silvic „Codrii Zărandului”	503	-	-	128	282,5
8.	Ocolul Silvic „Nadăș”	-	-	-	-	-
9.	Ocolul Silvic Mocsoni Starcea	2	-	-	14	9,64

Notă: Nu s-a putut realiza o analiză completă pe perioada de 5 ani deoarece nu toate ocoalele silvice private au transmis date.

Distribuția suprafețelor regenerare, pe județe, în anul 2018

Figura 14. Distribuția suprafețelor regenerare, pe județe, în anul 2018

Sursa: Institutul Național de Statistică.

VI. 1.5. Zone cu deficit de vegetație forestieră și disponibilități de împădurire

În spiritul obiectivului privind extinderea suprafeței pădurilor – din strategia dezvoltării durabile a silviculturii românești - s-au intensificat acțiunile de identificare a terenurilor degradate pentru preluarea în fondul forestier și împădurirea acestora, în special în zonele cu deficit de vegetație forestieră.

Repartizarea pădurilor pe teritoriul României este neuniformă, suprafața acestora fiind deficitară în zona de câmpie. În zona de câmpie, cele mai despădurite unități fizico-geografice sunt:

- Câmpia Bărăganului (cu numai 3,5% grad de împădurire);
- Câmpia Olteniei (cu numai 5,3% grad de împădurire);
- Câmpia de Vest (cu numai 3,2% grad de împădurire);

- Câmpia Transilvaniei (cu numai 6,8% grad de împădurire);
- Câmpia Moldovei (cu numai 4,1% grad de împădurire).

Ca urmare a solicitărilor următoarele ocoale silvice ne-au transmis date referitoare la zonele cu deficit de vegetație din cadrul județului Arad:

Directia Silvică Arad

Nu s-au înregistrat zone cu deficit de vegetație forestieră

OS Zărandul

Nu s-au înregistrat zone cu deficit de vegetație forestieră

Pentru anul 2016 nu s-au primit date.

Pentru anul de referință nu sunt identificate zone cu deficit de vegetație forestieră.

Pentru anul 2019 nu s-au primit date.

OSP Codrii Zărandului

Nu s-au înregistrat zone cu deficit de vegetație forestieră

OS Regal Săvârșin

Nu s-au identificat zone cu deficit de vegetație forestieră.

OS Codrii Iancului

Nu s-au identificat zone cu deficit de vegetație forestieră.

OS Mocsoni Starcea

Nu se constată zone cu deficit de vegetație și disponibilități de împădurire.

OS Dumbrava Beliu

Nu s-au identificat zone cu deficit de vegetație forestieră.

Pentru anul 2019 nu s-au primit date referitoare la zone cu deficit de vegetație forestieră.

OS Valea Mureșului

Din datele furnizate rezultă că nu există suprafețe cu deficit de vegetație forestieră.

Se poate concluziona ca pe întreg județul nu sunt identificate zone cu deficit de vegetație forestieră.

VI.2 Amenințări și presiuni exercitate asupra pădurilor

Principalele amenințări care afectează pădurile sunt:

- defrișările (în exces, în scopuri industriale sau pentru obținerea de energie sau biocombustibili, dar mai ales cele ilegale; de asemenea, tăierile datorate conversiei pădurilor la terenuri agricole au rol important)
- fragmentarea ecosistemelor
- degradarea pădurilor, din cauza dăunătorilor sau bolilor sau a speciilor invazive
- schimbările climatice, inclusiv incendiile de pădure
- turismul negestionat.

În cursul anului 2017 luna septembrie au fost afectați datorită factorilor abiotici (furtună în cazul de față) suprafețele mari de fond forestier administrat de RNP- Romsilva, Directia Silvica Arad.

În suprafețele afectate de calamitate s-au produs rupturi și doborâturil de vânt, volumele rezultate din totalizarea actelor de punere în valoare întocmite fiind de 589859 mc, pădurile statului, respectiv 65611 mc, pădurile altor detinători pentru care statul este administrator.

VI.2.1.Suprafețe de pădure parcurse cu tăieri

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 45 Cod indicator AEM: SEBI 017
DENUMIRE	PĂDURI: fond forestier, creșterea și recoltarea masei lemnoase
DEFINIȚIE	Indicatorul prezintă evoluția fondului forestier, creșterea anuală netă și tăierile anuale, ca și rata de utilizare a pădurilor (fracția de tăieri anuale din creșterea anuală).

Acest capitol va scoate în evidență tăierile anuale din fondul forestier, respectiv suprafețele afectate de tăieri.

Masa lemnoasă recoltată – reprezintă volumul brut de masă lemnoasă pe picior, recoltat până la sfârșitul anului, destinat persoanelor juridice atestate și persoanelor fizice, conform reglementărilor legale.

Regia publică locală „Ocolul Silvic Valea Mureșului „ RA, suprafețe de pădure parcurse de tăieri în 2014:

- tăieri de regenerare în codru 210 ha
- tăieri de regenerare în crâng 7 ha
- tăieri de îngrijire 539 ha
- tăieri de igienă 393ha

Pentru 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 nu s-au furnizat informații actualizate cu privire la acest aspect.

Regia Publică Locală ” Ocolul silvic Zărandul ” R.A

Suprafețe de pădure parcurse de tăieri în 2014:

a) tăieri de regenerare total 484 ha din care:

- tăieri progresive 450 ha
- tăieri de regenerare în crîng 6 ha
- tăieri de substituiri 21 ha
- tăieri de conservare 7 ha

b) Tăieri de produse accidentale și de igienă 2942 ha

c) Tăieri de îngrijire 991 ha.

Suprafețe de pădure parcurse de tăieri în 2015:

a).tăieri de regenerare total 407 ha din care:

- tăieri progresive 367 ha
- tăieri de regenerare în crîng 20 ha
- tăieri de substituiri 2 ha
- tăieri de conservare 18 ha

b) Tăieri de produse accidentale și de igienă 444 ha

c) Tăieri de îngrijire 803 ha.

Au fost parcurse cu lucrări de întreținere 139 ha culturi tinere.

Pentru 2016, 2017, 2018,2019 nu s-a furnizat informații actualizate cu privire la acest aspect.

Ocolul Silvic Codrii Iancului, loc. Hălmațiu, suprafețe de pădure parcurse de tăieri în 2014:

- tăieri de regenerare a fost de 107 ha: din care 103 ha. în păduri de codru și 4 ha. în păduri de crâng

- tăieri de igienă – 1931 ha

- tăieri de îngrijire în păduri tinere – 662 ha

Suprafețe de pădure parcurse de tăieri în 2015:

- tăieri de regenerare a fost de 130 ha: din care 128 ha în păduri de codru și 2 ha în păduri de crâng

- tăieri de igienă – 1820 ha

- tăieri de îngrijire în păduri tinere – 580 ha

Suprafețe de pădure parcurse de tăieri în 2016: - 2179 ha

Nu s-a furnizat informații actualizate in 2017 cu privire la acest aspect.

Suprafața parcursă cu: - tăieri de regenerare în anul 2018 a fost de 107 ha, din care, 103 ha în păduri de codru și 4 ha în păduri de crâng;

- tăieri de igienă 1931 ha;

- tăieri de îngrijire în păduri tinere – 662 ha.

Suprafața parcursă cu tăieri de regenerare în anul 2019 a fost de 110 ha, din care 106 ha în păduri de codru și 4 ha în păduri de crâng.

- tăieri de igienă 401 ha;

- tăieri de îngrijire în păduri tinere – 88 ha.

Ocolul Silvic Codrii Zărandului, suprafețe de pădure parcurse de tăieri în 2015:

Suprafețe de pădure parcurse de tăieri 7731 ha în 2015 din care:

- tăieri de regenerare 503 ha

- tăieri de produse accidentale 1391 ha

- operațiuni de igienă și curățire a pădurilor 4924 ha

- tăieri de îngrijire în pădurile tinere (degajări, curățiri, rărituri) 913 ha

Suprafețe de pădure parcurse de tăieri 5056 ha în 2016 din care:

- tăieri de regenerare 557 ha

- tăieri de produse accidentale 592 ha

- operațiuni de igienă și curățire a pădurilor 3118 ha

- tăieri de îngrijire în pădurile tinere (degajări, curățiri, rărituri) 789 ha

Nu s-a furnizat informații actualizate în 2017, cu privire la acest aspect.

Suprafețele parcurse cu tăieri în 2018 sunt următoarele:

- tăieri regenerare: - 659 ha

- tăieri de produse accidentale: - 1342,6 ha

- operațiuni de igienă și curățiri: - 2866,3 ha

- tăieri de îngrijire al pădurilor tinere (degajări, curățiri, rărituri): - 832 ha.

În anul 2019 a fost parcursă o suprafață de 5466,4 ha din care:

- tăieri regenerare: - 282,5 ha

- tăieri de produse accidentale: - 2836,3 ha

- operațiuni de igienă și curățire a pădurilor: - 1890,8 ha

- tăieri de îngrijire al pădurilor tinere (degajări, curățiri, rărituri): - 456,8 ha

OS Regal Săvârșin, suprafețe de pădure parcurse de tăieri:

O suprafață de 693,50 ha, din care 139,20 ha cu tăieri de produse principale, 361,70 ha produse accidentale și 192,60 ha cu tăieri de produse secundare în 2014. În 2015 suprafețele parcurse cu tăieri însumează 1195,20 ha din care 96,8 ha au fost parcurse cu tăieri produse principale, 329,20 ha cu produse accidentale, 540,20 ha cu tăieri de produse secundare și 229 ha cu tăieri de igienă. În anul 2016 suprafețele parcurse cu tăieri însumează 1112,80 ha din care 61,60 ha au fost parcurse cu tăieri de produse principale, 34,70 ha parcurse cu tăieri de conservare, 591,20 ha cu produse accidentale, 275,90 ha cu tăieri de produse secundare și 149,40 ha cu tăieri de igienă.

Nu s-a furnizat informații actualizate în 2017 cu privire la acest aspect.

În 2018 suprafețele parcurse cu tăieri au fost de 1123,30 ha, din care: - 163,7 tăieri de regenerare, 96,8 ha tăieri de conservare, 121,9 ha produse accidentale, 191,9 tăieri produse secundare și 549 ha tăieri de igienă.

În anul 2019 suprafețele parcurse cu tăieri – 1174 ha, din care 188 ha au fost parcurse cu tăieri de regenerare, 66 ha cu tăieri de conservare, 25 ha cu produse accidentale, 179 ha cu tăieri de produse secundare și 716 ha cu tăieri de igienă.

RPL Ocolul Silvic Dumbrava R.A. Beliu, suprafețe din fond forestier parcurse cu tăieri 0 ha, tăieri ilegale 76,132 mc în 2014 și suprafețe din fond forestier parcurse cu tăieri 2340 ha, tăieri ilegale 87916 ha în 2015.

Suprafețele parcurse cu tăieri în anul 2016 au fost 1699 ha, iar tăieri ilegale pe o suprafață de 160,071 ha.

Nu s-a furnizat informații actualizate în 2017 cu privire la acest aspect.

Suprafețele parcurse cu tăieri în anul 2018 au fost 2068 ha, iar tăieri ilegale pe o suprafață de 44,175 ha.

În anul 2019 suprafețele parcurse cu tăieri au fost de 1245,7 ha.

OS Mocsoni Stârcea

Suprafețele parcurse cu tăieri în anul 2018 au fost: 86 ha produse principale, 1356 ha produse accidentale, 248 ha tăieri de igienă, 191 ha tăieri de îngrijire în păduri tinere.

Suprafețele parcurse cu tăieri în anul 2019 au fost: 216 ha produse principale, 763 ha produse accidentale, 985 ha tăieri de igienă, 157 ha tăieri de îngrijire în păduri tinere.

RNP - Direcția Silvică Arad

Suprafețe de păduri parcurse cu tăieri (C.1), în 2018

Schimbarea utilizării terenurilor (C.2), în 2018

Tabel VI.2.1.1

Suprafețele parcurse cu tăieri și cele scoase din fondul forestier

Nr. crt.	Direcție Silvică	Suprafețe de păduri parcurse cu tăieri (C1) [ha]	Suprafețe de teren scoase din fondul forestier pentru alte utilizări (C2) [ha]
1	(Ad. T)	29495	20
2	(Ad. 1)	25907	6
3	(Ad. 2)	3588	14

Sursa : Ocoale Silvice Arad

Suprafețe de păduri parcurse cu tăieri (C.1), + schimbarea utilizării terenurilor (C.2), în anul 2019

Tabel VI.2.1.2

Suprafețele parcurse cu tăieri și cele scoase din fondul forestier

Nr. crt.	Direcție Silvică	Suprafețe de păduri parcurse cu tăieri (C1) [ha]	Suprafețe de teren scoase din fondul forestier pentru alte utilizări (C2) [ha]
1	(Ad. T)	23576	2
2	(Ad. 1)	19608	1
3	(Ad. 2)	3968	1

Sursa : Ocoale Silvice Arad

Volumul de masă lemnoasă recoltată pe specii, în anul 2018

mii metri cubi – volum brut

Tabel VI.2.1.3

	Total	Rășinoase	Fag	Ștejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi
ARAD	925,1	45,7	369,8	330,5	134,5	44,6

Sursa: Institutul Național de Statistică.

VI.2.2. Schimbarea utilizării terenului

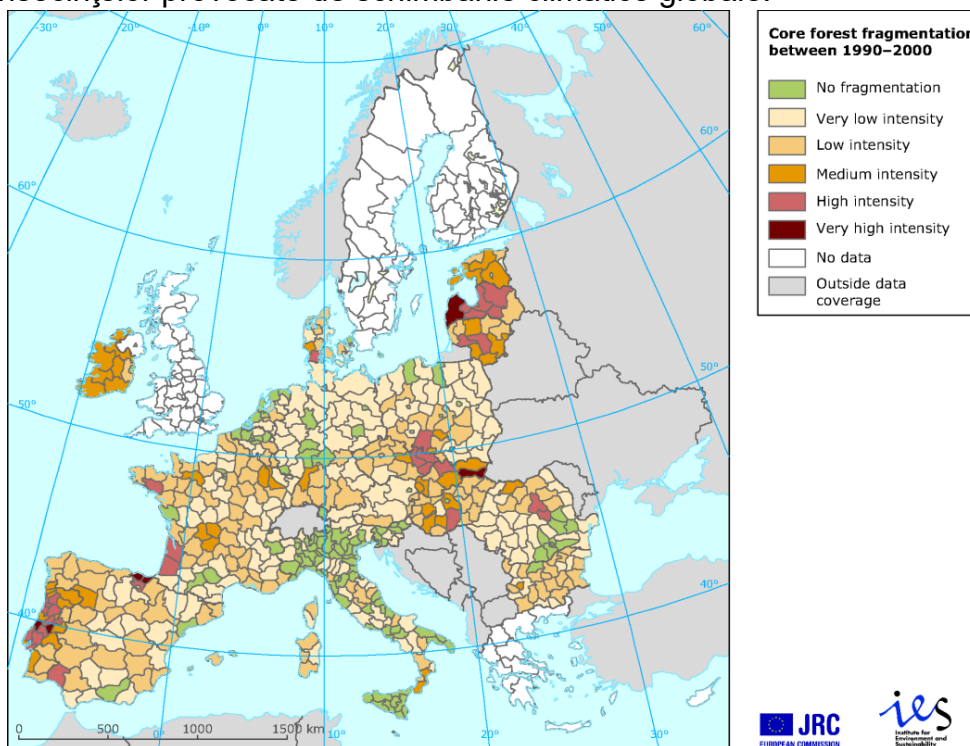
VI.2.2.1. Fragmentarea ecosistemelor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 44 Cod indicator AEM: SEBI 013
DENUMIRE	FRAGMENTAREA AREALELOR NATURALE ȘI SEMI-NATURALE
DEFINIȚIE	Indicatorul arată diferențe în media suprafețelor naturale și semi-naturale, bazându-se pe hărți de acoperire a terenului realizate prin interpretarea imaginilor satelitare. Se bazează pe o etodologie simplă, incluzând calculi matematice și analize GIS, având ca bază date Corine Land Cover (CLC).

Arealele naturale și semi-naturale sunt reprezentate de către categoriile selectate de acoperire a terenului: păduri, pășuni, mozaicuri agricole, areale semi-naturale, ape interne și zone umede. În România, soluția pentru remedierea efectelor produse de către fragmentarea arealelor naturale și semi-naturale, implicit a stării pădurilor, este punerea în aplicare a *Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României*, adoptată de Guvernul României la propunerea comunității academice, care prevede „creșterea suprafeței pădurilor cu cel puțin 200 000 ha prin împădurirea în principal de terenuri degradate și abandonate, până în anul 2013”, urmând ca procentul de împădurire

să ajungă în anul 2030 la 34% din suprafața țării, cu perspectiva să evolueze spre procentul optim de 45. Același obiectiv este prevăzut și în Codul silvic adoptat în anul 2008, prin care este lansat *Programul național de împădurire*, conceput ca un mijloc eficient și indispensabil pentru *reconstrucția ecologică a țării, inclusiv pentru dezvoltarea durabilă a spațiului rural*. Pentru îndeplinirea acestui Program s-a prevăzut „*împădurirea unor terenuri cu altă destinație decât cea silvică în suprafață de două milioane hectare, până în anul 2035*”, ceea ce înseamnă că urmează să se împădurească anual câte 75-80 mii hectare.

Este în afara oricărei îndoieli faptul că România nu va putea depăși starea de subîmpădurire, fără absorbția unor importante fonduri de la Uniunea Europeană și împrumuturi nerambursabile de la alte organisme internaționale, cu atât mai mult cu cât împădurirea României se poate dovedi un factor important pentru atenuarea consecințelor provocate de schimbările climatice globale.

Sursa: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/fragmentation-of-natural-and-semi/fragmentation-of-natural-and-semi>)

Notă: Agenția pentru Protecția Mediului Arad nu deține date referitoare la acest capitol

VI.3. Tendințe, prognoze și acțiuni privind gestionarea durabilă a pădurilor

Obiectiv general:

Dezvoltarea durabilă a sectorului forestier, în scopul creșterii calității vieții și asigurării necesităților prezente și viitoare ale societății, în context european.

Obiective specifice:

1. Dezvoltarea cadrului instituțional și de reglementare a activității din sectorul forestier;
2. Gestionarea durabilă și dezvoltarea resurselor forestiere;
3. Planificarea forestiera;
4. Valorificarea superioară a produselor forestiere;
5. Dezvoltarea dialogului intersectorial și a comunicării strategice în domeniul forestier ;
6. Dezvoltarea cercetării științifice și a învățământului forestier.

Strategia constă dintr-o serie de 18 acțiuni-cheie pe care Comisia își propune să le implementeze împreună cu statele membre. Acesta subliniază, de asemenea, măsuri suplimentare care pot fi luate de către statele membre, în funcție de condițiile și prioritățile lor specifice, cu sprijin din partea instrumentelor comunitare existente, deși implementarea poate presupune, de asemenea, acte juridice naționale. Exemplele includ (a) o evaluare a resurselor de lemn pentru producerea de energie, (b) dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru proprietarii de păduri, (c) elaborarea de ghiduri de bune practici în împadurire, la nivel național și (d) promovarea măsurilor Natura 2000 referitoare la habitate forestiere.

Sursa: Strategia Forestieră Națională 2013 - 2022

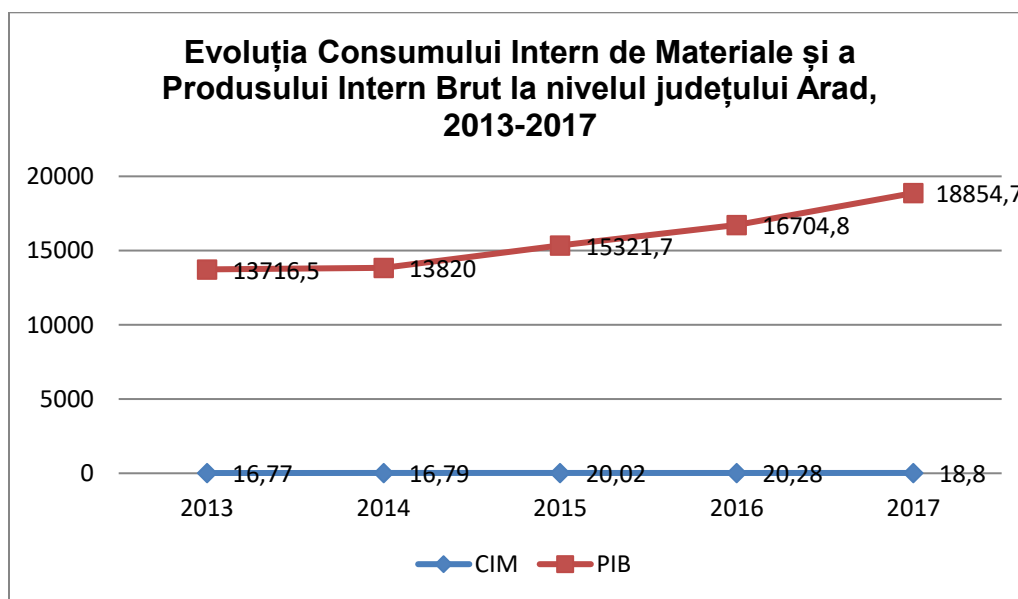
VII. RESURSELE MATERIALE ȘI DEȘEURILE

Economia județului se bazează pe exploatarea **resurselor naturale regenerabile** (resursele de apă de suprafață și subterană, resursele forestiere) și a **resurselor naturale neregenerabile** precum: rocile (sedimentare, metamorfice și magmatice), structurile petroliere, izvoarele termale și minerale.

Principalele forțe conducătoare ale consumului de resurse sunt: creșterea economică, dezvoltările tehnologice și modelele schimbătoare de producție și consum. Aproximativ o treime din resursele utilizate sunt transformate în deșeuri și emisii. Utilizarea resurselor este datorată în parte consumului crescut de bunuri și servicii.

Consumul intern de materiale are implicații asupra mediului datorită emisiilor de noxe și a subproduselor derivate din activitatea economică. Evoluția consumului intern de materiale corespunde ciclurilor de creștere economică, prin urmare este necesară și evaluarea evoluției Produsului Intern Brut. La nivelul județului Arad conform datelor prezentate în **graficul VII.1** referitor la, consumul intern de materiale exprimat în t/cap locuitor se observă o creștere a acestuia în fiecare an față de anul de referință 2013 până în anul 2016. Față de anul 2016 în anul 2017 observăm o scădere cu un procent de 1,48%. Față de CIM în cazul PIB exprimat în mil lei prețuri curente se observă o creștere a acestuia an de an.

Graficul VII.1

Sursa: Date de pe site-ul INS.

VII.1. Generarea și gestionarea deșeurilor: tendințe, impacturi și prognoze

VII.1.1. Generarea și gestionarea deșeurilor municipale

În conformitate cu prevederile Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020, “deșeurile municipale sunt reprezentate de totalitatea deșeurilor menajere și similare acestora generate în mediul urban și rural din gospodării, instituții, unități comerciale și de la operatori economici, deșeuri stradale colectate din spații publice, străzi, parcuri, spații verzi, la care se adaugă și deșeuri din construcții și demolări rezultate din amenajări interioare ale locuințelor colectate de operatorii de salubritate.”

Gestionarea deșeurilor municipale presupune colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea acestora, inclusiv supervizarea acestor operații și întreținerea ulterioară a amplasamentelor de eliminare. Gestionarea deșeurilor municipale este responsabilitatea municipalităților, care își pot realiza aceste atribuții fie direct (prin serviciile de specialitate din cadrul Consiliilor Locale), fie indirect (prin delegarea acestei responsabilități pe bază de contract, către firme specializate și autorizate pentru desfășurarea serviciilor de salubritate).

Până în anul 1998, depozitarea deșeurilor urbane din municipiul Arad s-a făcut pe un teren degradat situat în intravilanul orașului (str. Poetului). După umplerea acestui depozit nu s-au executat lucrări de acoperire cu pământ, ci din contră s-a început depozitarea deșeurilor pe un alt teren degradat din extravilanul orașului (str. Câmpul Liniștii) în apropierea Penitenciarului de Maximă Siguranță Arad, fără nici o amenajare specială.

După deschiderea depozitului conform, la depozitul de pe str. Câmpul Liniștii a fost sistată depozitarea, dar fără a fi efectuate lucrări de închidere. În anul 2007 APM Arad a emis Avizele de mediu la încetarea activității de depozitare a deșeurilor nr. 47/18.10.2007 și nr. 52/18.11.2007 pentru cele două depozite (Câmpul Liniștii și Poetului). Prin proiectul „**Sistem integrat de gestionare a deșeurilor - județul Arad**”, cele două depozite situate pe raza Municipiului Arad au fost închise, conform contractului nr. 132/03.11.2014 - *“Închidere depozite neconforme în Județul Arad - rest de executat, parte componentă a Sistemului de Management integrat al deșeurilor Solide în Județul Arad”*. A fost încheiat procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 19359/28.12.2015. S-au asigurat activitățile în faza de post-construcție, respective inspecțiile regulate pe parcursul perioadei de notificare a defectelor. **S-a încheiat procesul verbal de recepție finală nr. 15969/15.09.2017** privind lucrarea “Închidere depozite neconforme în jud Arad” - contract nr 132/2014; **Proces - verbal nr. 18353/16.10.2017** privind excluderea de la reparații a

rigolelor prefabricate din beton și lucrări conexe referite în procesul verbal de recepție finală nr 15969/15.09.2017 pentru lucrarea "Închidere depozite neconforme jud. Arad" - contract nr. 132/2014; **Proces verbal nr. 20169/09.11.2017** privind stingerea obiecțiilor referitoare în Procesul verbal de recepție finală nr. 15969/15.09.2017 pentru lucrarea "Închidere depozite neconforme în jud Arad" - contract nr 132/2014. Licitările de delegare a serviciilor de operare instalații, de colectare și transport organizate de ADI Deșeurii sunt în curs de desfășurare. Din cadrul licitației pentru delegarea serviciului public de salubritate (colectare și transport), s-a finalizat procedura pentru lotul 1 (contract de delegare a gestiunii serviciului de colectare și transport deșeurii Zona 1), și în data de 23.10.2017 s-a semnat contractul cu SC RETIM ECOLOGIC SERVICE SA. **Termenul de finalizare al proiectului conform actului adițional nr. 8 a fost prelungit până la data de 31.12.2018.** Memorandumul nr. 20/9876/M.B./29.05.2017 cu tema „Aprobarea soluțiilor temporare privind delegarea serviciilor de operare a infrastructurii pentru proiectele finanțate prin fonduri europene, în domeniul deșeurilor” stabilește prelungirea termenelor pentru proiectele nefuncționale, **până la data de 31.03.2019.** Județul Arad se află pe această listă.

În Municipiul Arad, a fost pus în funcțiune din noiembrie 2003 un depozit ecologic executat în conformitate cu normele europene și naționale din domeniu. Acest depozit a fost construit și finanțat de către firma austriacă SC ASA Servicii Ecologice SRL (de la 1.08.2017 devenită SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL).

Incinta de depozitare a deșeurilor, compusă din 15 sectoare (compartimente) are suprafață totală de 9,6383 ha și o capacitate totală de deșeurii solide urbane și industriale asimilabile, după stabilizarea depozitului, de 1.723.311,8 m³.

- Sectoarele 1-3 au fost puse în funcțiune în anul 2003 și închise în anul 2009.
- Sectorul 4 a fost pus în funcțiune în anul 2006.
- Sectoarele 5 și 6 au fost puse în funcțiune în anul 2007.
- Sectoarele 4 și 5 au fost închise în anul 2012.
- Sectorul 7 a fost pus în funcțiune în anul 2008.
- Sectoarele 6 și 7 au fost închise în anul 2017.
- Sectorul 8 a fost pus în funcțiune în anul 2012.
- Sectorul 9 a fost pus în funcțiune în anul 2014.
- Sectoarele 8 și 9 în curs de recultivare în anul 2019.
- Sectoarele 10, 11 și 12 au fost puse în funcțiune în anul 2016, 2017 și respectiv 2018.
- Sectorul 10 este în stabilizare în 2019.
- Sectoarele 11, 12 și 13 se află în exploatare în 2019.

Sectoarele 1-13 ocupă o suprafață de 85073 mp și un volum de 1573185,1 mc.

Sectoarele viitoare de depozitare a deșeurilor, respectiv 14 și 15, vor ocupa o suprafață de 11309 mp și vor avea un volum de cca 150126,7 mc.

Acoperirea corpului depozitului va fi executată în concordanță cu depozitarea deșeurilor. Deșeurile vor fi depozitate direct în corpul depozitului și acoperite continuu.

În cursul trimestrului III 2019 a fost atins și depășit gradul de umplere de 75% al depozitului.

Evoluția cantităților de deșeuri municipale generate în perioada 2014-2018, în județul Arad, este prezentată în **tabelul VII.1.1.1**. Se observă o fluctuație a cantității de **deșeuri municipale generate**, cu un maxim în 2016 când cantitatea este mai mare decât în anul de referință 2014, în ceilalți ani cantitățile generate fiind mai mici decât în anul 2014.

În ceea ce privește **totalul deșeurilor menajere și asimilabile colectate în amestec și selectiv** pentru aceeași perioadă se observă o creștere constantă a cantităților de deșeuri începând cu anul 2015, chiar dacă în perioada 2015-2016 cantitățile sunt mai mici decât în anul de referință 2014. Referitor la cantitatea de **deșeuri colectate selectiv** din deșeuri menajere și asimilabile se observă mici variații ale cantităților colectate, însă scăderea rămâne semnificativă raportat la anul 2014.

Deșeurile din servicii municipale colectate au o evoluție relativ constantă în perioada 2014-2016. Începând cu anul 2017 acestea au scăzut semnificativ față de anii precedenți. Această scădere se datorează faptului că s-au schimbat operatorii de salubritate pentru servicii municipale în municipiul Arad, principalul generator de deșeuri, iar în 2018 municipiul Arad a rămas timp de câteva luni fără operator de salubritate pe acest domeniu.

Cantitățile de deșeuri municipale colectate se mențin la un nivel relativ constant prezentând mici variații în perioada 2014-2016. Variația cea mai mare este dată de anul 2017, când acestea au atins cel mai mic nivel, iar în 2018, deși cantitățile au crescut, acestea au fost mai mici decât în anul de referință 2014.

Cantitățile de deșeuri generate și necolectate au avut două vârfuri, în 2015 și în 2018, cea mai redusă cantitate fiind în anul 2014.

Cantitățile din **deșeuri din construcții și demolări** se păstrează la un nivel relativ constant, având un maxim în 2016 și un minim în 2014.

Tabelul VII.1.1.1.

Evoluția cantităților de deșuri generate în perioada 2014-2018, în județul Arad

tone/an

Tipuri principale de deșuri municipale	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
1.Deșuri menajere și asimilabile colectate total (a+b), din care:	85185,487	81240,149	82824,09	91175,425	102072,584
% din Total deșuri municipale colectate	69,88	68,07	67,20	85,6	91,5
a. în amestec(total)- a.1+a.2	82658,002	80082,439	81564,47	89517,68	100773,2
a.1. de la populație	60612,07	57691,093	58337,01	62719,98	69485,04
a.2. de la agenți economici	22045,932	22391,346	23227,46	26797,7	31288,16
b.selectiv (total)	2527,485	1157,71	1259,62	1657,745	1299,384
b.1.hârtie-carton	1386,343	464,89	513,31	762,125	342,513
b.2.sticlă	0	0	17,91	56,26	61,406
b.3.plastic	1134,432	683,36	695,85	834,72	890,679
b.4.metale	0,41	9,46	32,55	4,64	4,786
b.5.lemn	0	0	0	0	0
b.6 biodegradabil	2,3	0	0	0	0
b.7 voluminoase	0	0	0	0	0
b.8 inerte	0	0	0	0	0
b.9.altele	4	0	0	0	0

2.Deșeuri din servicii municipale (total)	34997,333	33258,65	34291,68	10387,63	4473,14
% din Total deșeuri municipale colectate	28,71	27,87	27,82	9,75	4,01
a.deșeuri din grădini și parcuri	170,2	632,94	55,13	228,1	478,4
b.deșeuri din piețe	56	0	67,5	0	0
c.deșeuri stradale	34771,133	32625,71	34169,05	10159,53	3994,74
3.Deșeuri din construcții și demolări	1716,87	4847,42	6133,93	4953,22	5012,88
% din Total deșeuri municipale colectate	1,41	4,06	4,98	4,65	4,49
4.TOTAL deșeuri municipale colectate(1+2+3)	121899,69	119346,219	123249,7	106516,275	111558,604
5.TOTAL deșeuri generate și necolectate	720,802	1615,05	949,73	950,314	1581,618
6.TOTAL DEȘEURI MUNICIPALE GENERATE(4+5)	122620,492	120961,269	124199,43	107466,589	113140,222

Sursa: Ancheta statistică pentru anii 2014-2018, chestionarele GD-Mun introduse de operatorii economicii în aplicația Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM. Datele sunt validate de către ANPM.

Pentru populația, care nu este deservită de servicii de salubritate, cantitatea de deșeuri generată (și necolectată) s-a calculat luându-se în considerare: coeficienții de generare a deșeurilor (0,9 kg/loc/zi în mediu urban, respectiv 0,4 kg/loc/zi în mediu rural) și numărul populației care nu beneficiază de servicii de salubritate, atât în mediul urban cât și în mediul rural.

Indicatorul privind generarea deșeurilor municipale s-a calculat ca raportul dintre suma cantităților de deșeuri menajere colectate, cantitățile de DEEE provenite de la populație (flux specific), cantitatea de deșeuri din servicii municipale, cantitatea de deșeuri provenită de la colectori colectate de la populație (pe fluxuri de deșeuri: hârtie/carton, metale, plastic, sticlă, lemn,

biodegradabil, textile), deșeuri de baterii provenite de la populație și operatori economici generatori (exprimate în tone/an) și numărul total de locuitori din județ, înmulțit cu 1000. Evoluția indicatorului de generare deșeuri este prezentată în **tabelul VII.1.1.2 și graficul VII.2**. Începând cu anul 2015 acesta prezintă un trend ascendent.

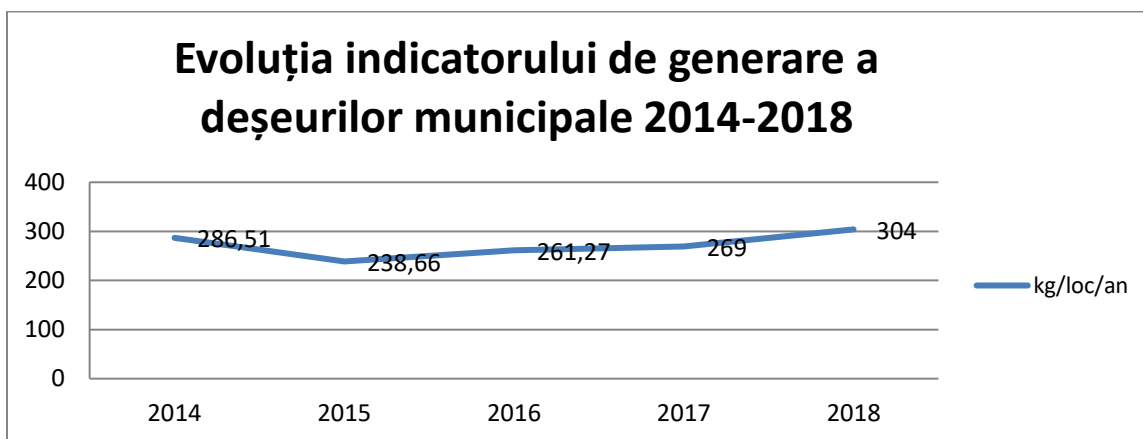
Tabelul VII.1.1.2

Evoluția indicatorului de generare a deșeurilor municipale 2014-2018

Anul	UM	2014	2015	2016	2017	2018
Populația	locuitori	427974	426459	424047	422029	419360
Cantitatea de deșeuri generată	tone/an	122620,492	120961,269	107466,58	103315,529	113140,222
Indicatorul de generare	kg/loc/an	286,51	238,66	261,27	269	304

Sursa: INS - Populația rezidentă jud. Arad, pentru anul 2018: 419360 locuitori din care în mediul urban 231238 și mediul rural 188122 din care deserviți de serviciile de salubritate în mediul urban 231238, iar în mediul rural 177289. Ancheta statistică pentru anul 2018, chestionarele GD-Mun introduse de operatorii economici în aplicația electronică Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM.

Graficul VII.2

Delegarea serviciului de salubritate, atât în mediul urban cât și în cel rural, s-a făcut în conformitate cu prevederile legale, astfel putem spune că în județul Arad, în anul 2018 au funcționat mai multe firme de salubritate, acestea fiind prezentate în **tabelul VII.1.1.3.**

Din luna mai 2018 a început implementarea Sistemului Integrat de Gestionarea Deșeurilor (SMID) în județul Arad. Astfel Zona 1 a fost preluată de SC RETIM ECOLOGIC SERVICE SA, acesta înlocuind vechii operatori de salubritate care desfășurau activitatea în localitățile respective (SC Polaris M Holding SRL, SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL, Consiliul Local Pâncota). Zona 1 cuprinde următoarele localități: mun. Arad, orașele Curtici, Nădlac, Pecica, Pâncota, Sântana, comunele Covăsînț, Dorobanți, Fântânele, Felnac (din 21.08.2019), Frumușeni, Iratoșu, Livada, Macea, Peregu Mare, Semlac, Șagu, Secusigiu (din 17.12.2018), Șofronea (din 02.10.2018) Șeitin, Șiria, Vinga, Vladimirescu, Zădăreni, Zimandu Nou.

SC Polaris M Holding SRL, a deservit Municipiul Arad în ceea ce privește deșeurile menajere și asimilabile în primele 4 luni ale anului 2018, iar 3 luni a efectuat și serviciul de colectare a deșeurilor stradale în municipiul Arad în baza unui contract încheiat cu Primăria Municipiului Arad.

SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL a asigurat servicii de colectare și transport pentru deșeurile de producție de la societăți din județul Arad. În urma parcurgerii procedurii de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii serviciului de salubritate, deșeurile menajere au fost colectate de aceasta din orașele Curtici și Nădlac și comunele Almaș, Bata, Birchiș, Buteni, Bârsa, Bârzava, Chisindia, Conop, Dorobanți, Felnac, Frumușeni, Fântânele, Hălmagiu, Hălmăgel, Iratoșu, Pleșcuța, Secusigiu, Semlac, Vârfurile, Vărădia de Mureș, Zădăreni, Șagu, Șeitin, Șofronea.

SC RER Ecologic Service Oradea SA a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru orașul Chișineu Criș și comuna Sinte Mare. Din 2013, deșeurile colectate au fost depozitate pe depozitul de deșuri solide nepericuloase al municipiului Oradea și din 2017 parțial și pe depozitul din municipiul Arad. În anul 2018 deșeurile au fost depozitate integral pe depozitul de deșuri solide nepericuloase al municipiului Oradea. De asemenea operatorul a efectuat timp de o lună din anul 2018 și serviciul de colectare a deșeurilor stradale în municipiul Arad.

Consiliul Local Pâncota a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru orașul Pâncota.

SC Selectiv Soc Colectare SRL a asigurat colectarea deșeurilor municipale, pentru comunele Socodor, Grăniceri și Pilu.

SC Servicii de Salubritate SRL a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru comunele: Bata și Conop în primele 6 luni ale anului și Bârzava, Covăsânt, Petriș, Ususău și Vladimirescu în primele 4 luni ale anului 2018.

SC ECO INEU-PHARE 2004 SA a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru orașul Ineu și comunele: Apateu, Craiva, Seleuș, Tauț, Târnova, Șilindia.

SC Termo Construct SA a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru orașul Sebiș.

SC ECO LIPOVA SRL a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru orașul Lipova și comunele Păuliș, Ghioroc și Zăbrani.

SC Consult Soc Centrum SRL a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru orașele Pecica și Sântana și comunele Livada, Macea, Peregu Mare și Zimandu Nou.

SC Paniprod H&R SRL a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru comunele: Archiș, Beliu, Bocsig, Brazii, Cermei, Cărand, Dezna, Dieci, Gurahonț, Hășmaș, Ignești, Moneasa, Șicula și Șiria.

Eufloreal - Eco SRL a asigurat colectarea deșeurilor municipale pentru comunele: Livada, Macea, Olari, Zerind, Zimandu Nou, Zărand, Șagu și Șimand.

Din cele de mai sus se poate observa că unele localități au avut 1 până la 3 operatori de salubritate în decursul întregului an.

Tabelul VII.1.1.3.

Operatorii de salubritate - date generale pentru anul 2018

Denumire operator de salubritate	Locuitori deserviți			
	Număr localități deservite		Număr locuitori deserviți	
	urban	rural	urban	rural
RETIM Ecologic Service SA	6	18	133668	47540
Polaris M Holding SRL	1	0	51157	0
FCC Environment România SRL	2	24	4793	39720

Eco Lipova SRL	1	3	9726	11925
Consiliul Local Pâncota	1	0	2313	0
Eco Ineu PHARE 2004 SA	1	6	8251	16519
RER Ecologic Service SA Oradea	1	1	7236	3528
Termo Construct SA	1	0	5523	0
Servicii de Salubritate SRL	0	7	0	8056
Paniprod H&R SRL	0	14	0	27325
Consult Soc Centrum SRL	2	4	8571	1615
Selectiv Soc Colectare SRL	0	3	0	6400
Eufloreal - Eco SRL	0	8	0	14661

Sursa: INS - Populația rezidentă jud. Arad, pentru anul 2018: 419360 locuitori din care în mediul urban 231238 și mediul rural 188122 din care deserviți de serviciile de salubritate în mediul urban 231238, iar în mediul rural 177289. Ancheta statistică pentru anul 2018, chestionarele GD-Mun introduse de operatorii economici în aplicația electronică Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM.

În anul 2018 în jur de 97,42% din populația rezidentă a fost deservită de serviciile de salubritate, la nivel județean, ponderea în mediul urban fiind de 100%, iar în mediul rural de 94,24%. Evoluția ponderii populației deservită de servicii de salubritate între anii 2014-2018, este prezentată în **tabelul VII.1.1.4**. În mediul urban populația deservită este 100%, iar în mediul rural procentul de populație deservită de serviciile de salubritate este relativ constant.

Cantitatea de **deșeuri colectate selectiv** din deșeuri menajere și asimilabile, în perioada 2014-2018, a scăzut semnificativ raportat la anul de referință 2014. Din anul 2015 acesta a scăzut la mai mult de jumătate, după care a urmat un trend ușor ascendent în perioada 2016-2017, iar în 2018 cantitățile au scăzut din nou semnificativ. În luna mai 2018 a început implementarea Sistemului Integrat de gestionare a deșeurilor. Zona 1 din județul Arad fiind și cea mai dezvoltată zonă din punct de vedere economic, a fost atribuită unui singur operator de salubritate, Retim Ecologic Service SA. Deasemenea stația de sortare a municipiului Arad a fost închisă în luna martie 2018. Schimbarea operatorilor de

salubritate și a modului de lucru al noului operator a avut mari deficiențe în colectarea deșeurilor, fapt ce se observă în cantitățile de deșeuri colectate selectiv.

Cantitatea de **deșeuri municipale reciclate** are un trend crescător raportat la anul de referință 2014. O creștere semnificativă se observă în perioada 2016-2018 cu un maxim în 2017. Începând cu anul 2013, cantitatea de deșeuri municipale reciclate a fost calculată, conform cu recomandările EUROSTAT, prin însumarea cantităților de deșeuri municipale reciclate pentru deșeuri menajere și asimilabile și din servicii municipale colectate de operatorii de salubritate (cantitățile de deșeuri raportate cu R2-R11), 50% din cantitatea de deșeuri generată și necolectată (se consideră că se realizează compostare în gospodăriile particulare) și deșeuri reciclabile provenite de la populație, colectate prin intermediul operatorilor economici autorizați, alții decât operatorii de salubritate (cantitățile de deșeuri raportate cu R2-R11).

Din anul 2007, în Municipiul Arad a funcționat o stație de sortare cu o capacitate de 9 t/h. Această stație, are capacitatea de a procesa, dacă este operată în 3 schimburi, o cantitate de deșeuri reciclabile, care ar asigura atingerea țintelor de reciclare/recuperare pentru toate categoriile de materiale fixate pentru anul 2018. Din nefericire, această stație a încetat activitatea în luna martie 2018 odată cu încetarea activității societății Polaris M Holding SRL, motiv pentru care au scăzut simțitor cantitățile de deșeuri reciclabile valorificate la nivelul județului Arad. De asemenea în Orașul Ineu începând cu anul 2010 a fost achiziționată o stație de sortare prin programul **PHARE CES 2004**. Prin proiectul **Sistemul Integrat al Deșeurilor** a fost prevăzută realizarea unei stații de sortare a deșeurilor la Mocrea, având o capacitate de 6100 t/an.

La finalul anul 2018, la nivelul județului **Arad nu existau stații de transfer în funcțiune**. Punerea în funcțiune a acestora s-a făcut în anul 2019. Prin proiectul **Sistemul Integrat al Deșeurilor** a fost prevăzută realizarea a 4 stații de transfer: o stație de transfer la Chișineu Criș, capacitate 7075 t/an, o stație de transfer la Ineu-Mocrea, capacitate 4875 t/an, o stație de transfer la Sebiș capacitate 8375 t/an, și o stație de transfer la Bârzava, capacitate 6250 t/an. Contractul nr. 140/14.11.2014 "Construcția stațiilor de transfer, stațiilor de compostare și a stației de sortare în județul Arad - rest de executat, parte componentă SMIDS județul Arad", a fost finalizat la data de 01.11.2015. A fost încheiat procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 19573/30.12.2015. A fost încheiat **procesul verbal de recepție finală nr. 15968/15.09.2017** privind lucrarea "Construire stații de transfer, compostare și sortare în Jud. Arad" - contract nr. 140/2014. Din cadrul licitațiilor pentru delegarea prin **concesiune a activităților de operare a stațiilor**, în data de 11.12.2017 s-a semnat contractul pentru Lotul 3 cu **SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL** și contractul pentru Lotul 2 cu **SC ACTIV SALUBRITATE SA**. S-au finalizat și s-au încheiat contractele de delegare prin concesiune a gestiunii **Serviciului de Salubritate** pentru întreg județul, astfel: pentru Zona 1, în data 24.10.2017 s-a încheiat Contractul cu SC RETIM ECOLOGIC SERVICE

SA; pentru Zona 2 și 5, în data 14.06.2018 s-a încheiat Contractul cu SC GRUP SALUBRIZARE URBANĂ SA SUCURSALA ARAD; iar pentru Zona 3 și 4, în data 20.06.2018 s-a încheiat Contractul cu SC ACTIV SALUBRITATE SA. Termenul de finalizare al proiectului conform actului adițional nr. 8 a fost prelungit **până la data de 31.12.2018**. Memorandumul nr. 20/9876/M.B./29.05.2017 cu tema „Aprobarea soluțiilor temporare privind delegarea serviciilor de operare a infrastructurii pentru proiectele finanțate prin fonduri europene, în domeniul deșeurilor” stabilește prelungirea termenelor pentru proiectele nefuncționale, până la data de 31.03.2019. Județul Arad se află pe această listă.

În Municipiul Arad, a fost pus în funcțiune din noiembrie 2003 **un depozit ecologic conform** executat în conformitate cu normele europene și naționale din domeniu. Acest depozit a fost construit și finanțat de către firma austriacă SC ASA Servicii Ecologice SRL (actual **SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL**).

Deșeurile biodegradabile municipale, reprezintă fracția biodegradabilă din deșeurile menajere și asimilabile colectate în amestec, precum și fracția biodegradabilă din deșeurile municipale colectate separat, inclusiv deșeuri din parcuri și grădini, piețe și deșeuri stradale. În această categorie sunt cuprinse:

- deșeuri biodegradabile rezultate în gospodării și unități de alimentație publică;
- deșeuri vegetale din parcuri și grădini;
- deșeuri biodegradabile din piețe;
- componenta biodegradabilă din deșeurile stradale;

Colectarea separată a deșeurilor biodegradabile, cu scopul obținerii compostului constituie un prim pas, util și eficient, pentru valorificarea și pentru reducerea cantității de deșeuri organice depozitate.

La data prezentei, există o platformă de compostare în localitatea Ineu, jud. Arad, realizată prin proiectul **PHARE CES 2004**. Odată cu punerea în funcțiune a platformelor de compostare realizate prin proiectul SMIDS la nivelul județului Arad, se va realiza și colectarea selectivă a deșeurilor biodegradabile.

Cantitatea de deșeuri biodegradabile din deșeuri municipale depozitate a scăzut în perioada 2014-2016, după care a urmat o creștere cu un maxim în 2018. Cantitățile depozitate în perioada 2014-2016 au fost/sunt depozitate pe depozitele neconforme și conforme în funcțiune, depozite care aveau/au cantitățile monitorizate prin cântărire sau estimare. Un factor decisiv al variației cantității de deșeuri depozitate o constituie prezența cântarului. Din cele 7 depozite urbane în funcțiune în perioada 2013-2016, singurul depozit care a deținut cântar încă din anul 2003, a fost depozitul conform

aparținând SC ASA Servicii Ecologice SRL (actual SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL), iar începând din luna septembrie a anului 2009, Primăria Orașului Ineu a achiziționat și pus în funcțiune un cântar pentru cântărirea deșeurilor depozitate până la sistarea activității de depozitare, respectiv a doua jumătate a anului 2012. Pentru celelalte depozite metoda de cântărire a fost cea estimată în funcție de capacitatea mijloacelor de transport și densitatea deșeurilor. Facem precizarea că în anul 2016 din cele două depozite aflate în funcțiune, unul conform și altul neconform aparținând SC ECO LIPOVA SRL, cu perioada de tranziție până în 2017, cel neconform nu deține cântar. Începând cu data de 16 iulie 2017, județul Arad deține un singur depozit conform aflat în funcțiune.

Evoluția cantității deșeurilor biodegradabile depozitate în perioada 2014-2018 este redată în **tabelul VII.1.1.4 și graficul VII.3**. Se observă o reducere a cantității depozitate până în anul 2016 urmat de o ușoară creștere în anul 2017. În anul 2018 creșterea a fost semnificativă. Raportat la obiectivele menționate în HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, obiectivul de 35% (respectiv 35522,55 t), din cantitatea totală, exprimată gravimetric, produsă în anul 1995 (101493 t) pentru perioada 2014-2018, este atins, până în anul 2017, cu toate că această cantitate a crescut în 2017, probabil și datorită faptului că cea mai mare cantitate de deșeuri biodegradabile municipale depozitate se depozitează pe depozitul conform care deține cântar, iar deșeurile municipale amestecate colectate de SC RER Ecologic Service SA Oradea se depozitează în județul Bihor. În anul 2018 această cantitate a fost semnificativ depășită, acest lucru fiind influențat de încetarea funcționării stației de sortare din municipiul Arad, dar și de lipsa unui sistem de colectare selectivă eficiente la nivel de județ.

Tabelul VII.1.1.4

Informații specifice privind deșeurile municipale, în perioada 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Gradul de conectare la serviciul de salubritate (%) - total	98,85	97,41	98,47	98,46	97,42
- Mediul Urban	100	100	100	100	100

- Mediul Rural	97,42	94,20	96,57	96,57	94,24
Cantitatea de deșeuri municipale colectate selectiv (tone)	2527,485	1157,71	1259,62	1657,745	979,785
Cantitatea de deșeuri municipale reciclate (tone) total	3115,01	3172,88	6428,37	9485,858	8696,269
Cantitatea de deșeuri biodegradabile din deșeuri municipale depozitate *	17375,3*	15494,68*	15462,35*	19864,79*	56139,75*
Numărul de depozite municipale conforme în operare	1	1	1	1	1
Numărul stațiilor de transfer și/sau sortare existente	0/2	0/2	0/2	0/2	4/3

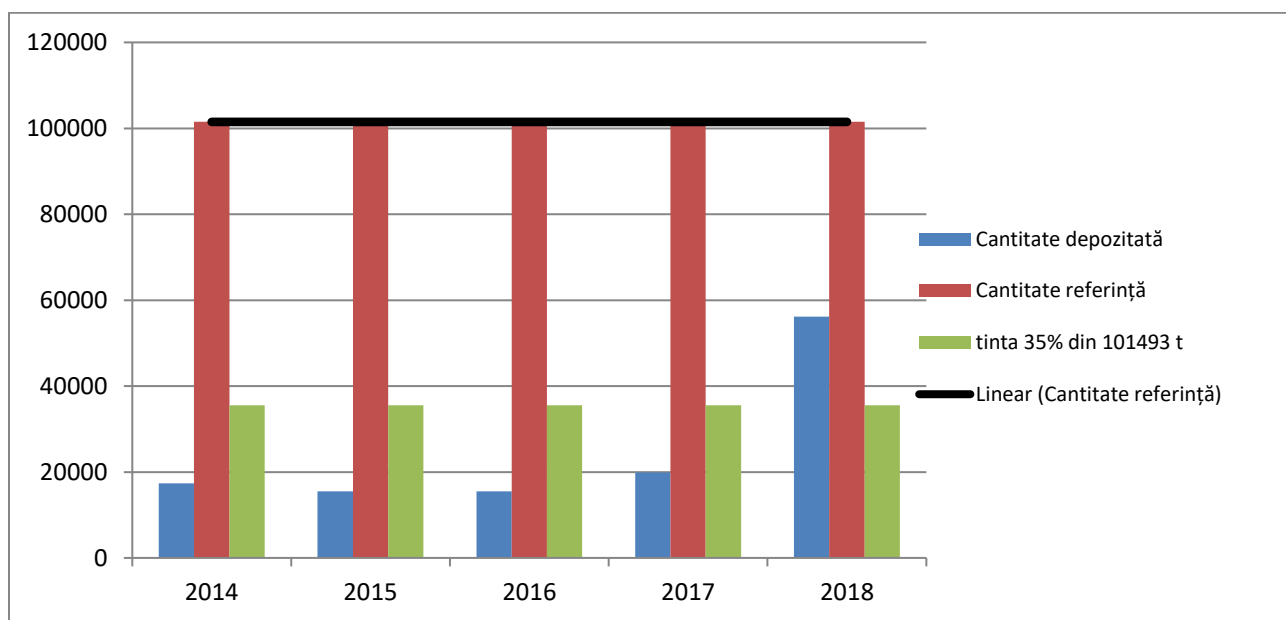
Sursa: INS - Populația rezidentă jud. Arad, pentru anul 2018: 419360 locuitori din care în mediul urban 231238 și mediul rural 188122 din care deserviți de serviciile de salubritate în mediul urban 231238, iar în mediul rural 177289. Ancheta statistică pentru anul 2018, chestionarele GD-Mun introduse de operatorii economici în aplicația electronică Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM.

**Cantitatea de deșeuri biodegradabile din deșeuri municipale depozitate, diferă de cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate, întrucât există operatori economici care nu depozitează pe raza județului Arad. De asemenea sunt depozitate în județul Arad, deșeuri biodegradabile din deșeuri municipale care sunt colectate de pe raza altor județe. Din*

cantitatea de deșeuri biodegradabile depozitate în anii 2014-2018 s-a scăzut cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate de pe raza județului Arad de către, SC RER Ecologic Service SA Oradea, care au fost depozitate pe depozitul de deșeuri nepericuloase aparținând SC ECO BIHOR SRL ORADEA.

Graficul VII.3

Evoluția cantității deșeurilor biodegradabile depozitate în perioada 2014-2018

Măsurile privind valorificarea deșeurilor ajută la reintegrarea în circuitul economic a materialelor conținute în deșeuri. Valorificarea deșeurilor trebuie să aibă prioritate față de eliminarea lor, în măsura în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic și economic și atunci când există o piață de desfacere pentru materialele obținute.

Tratarea și valorificarea deșeurilor municipale, în vederea reciclării sau eliminării se poate realiza prin mai multe metode, respectiv prin:

- **tratare mecano - biologică**: se aplică deșeurilor municipale colectate în amestec. Acest tip de tratare are rolul de reducere a componentei biodegradabile din aceste deșeuri și a volumului de deșeuri depozitate. În prezent, în județul Arad nu există stație de tratare mecano - biologică.

- **sortare**: este operațiunea care vizează separarea deșeurilor de diferite categorii aflate în amestec (carton, plastic, lemn, etc.) în vederea facilitării eliminării acestora prin procese specifice fiecărei categorii.

Societatea care a efectuat colectarea deșeurilor municipale din municipiul Arad, SC Polaris M Holding SRL, a pus în funcțiune în 16.10.2007 prima stație de sortare din județul Arad. Capacitatea stației este de 9 t/oră și este amplasată în zona CET FN.

Materialele reciclabile care s-au sortat sunt următoarele:

- deșeuri de plastic: - PET,
- HDPE - polietilenă de înaltă densitate,
- LPDE - polietilenă de joasă densitate;
- deșeuri de hârtie - hârtie de ziar, hârtie de birou, cărți;
- deșeuri de carton - deșeuri de ambalaje din carton;
- deșeuri de metale feroase,
- deșeuri de metale neferoase - doze de aluminiu.
- deșeuri de sticlă

Evoluția deșeurilor sortate din deșeurile menajere este ilustrată în **tabelul VII.1.1.5 și graficul VII.3**. Scăderea semnificativă evidențiată în anul 2018 se datorează faptului că stația de sortare a funcționat doar în primul trimestru al anului 2018, după care a fost închisă. Stația de sortare a fost predată Primăriei Municipiului Arad în luna aprilie 2018, iar prin HCL 322/11.06.2019 aceasta a fost atribuită prin gestiune directă către SC RECONS SA. Cu toate acestea, până la sfârșitul anului 2019, stația de sortare nu a fost pusă în funcțiune.

Tabelul VII.1.1.5

Deșeuri sortate pentru reciclare prin stația de sortare

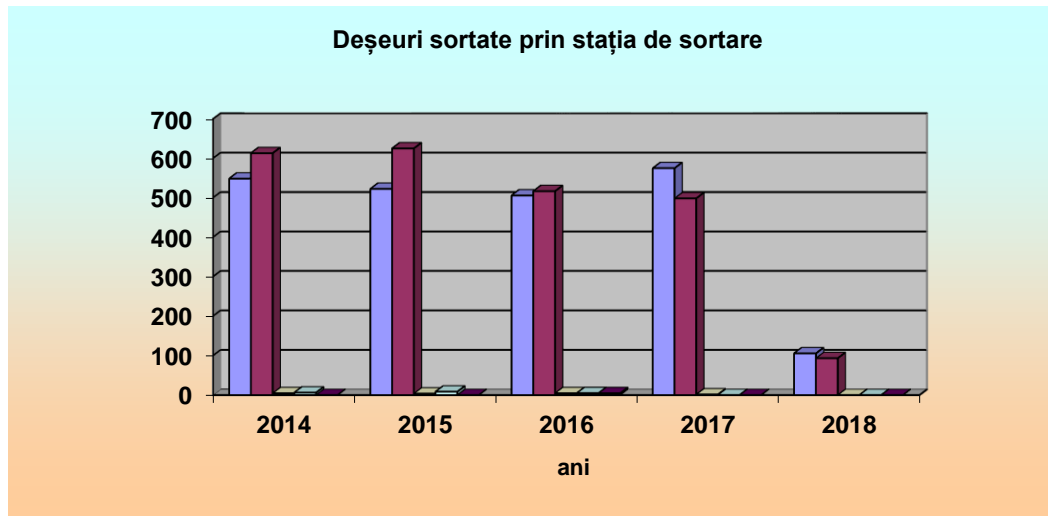
tone/an

Anul	Hârtie/ carton	Materiale plastice			Total plastice	Material neferos	Material feros	Sticlă	Total materiale reciclabile
		PET	Folie	HDPE					
2013	542,35	448,81	132,76	74,58	656,15	3,86	8,52	0	1210,88
2014	548,29	441,11	135,873	35,94	612,923	4,43	6,18	0	1171,823

2015	522,35	421,71	173,64	29,81	625,16	3,54	8,49	0	1159,54
2016	505,72	343,38	162,93	10,28	516,59	4,67	4,69	4,44	1036,11
2017	574,925	312,52	169,36	7,35	489,23	1,48	0	0	1065,635
2018	105,42	42,86	41,71	8,69	93,26	0	0	0	198,68

Sursa: datele furnizate lunar de către operatorul stației de sortare SC Polaris M Holding SRL

Graficul VII.3

VII.1.2. Generarea și gestionarea deșeurilor industriale

Conform prevederilor legale în vigoare producătorii și deținătorii de deșeuri au obligația valorificării deșeurilor generate din propria activitate cu respectarea ierarhiei deșeurilor respectiv: prevenirea, pregătirea pentru reutilizare, reciclarea, alte operațiuni de valorificare ca de exemplu valorificarea energetică, eliminarea. Gestionarea deșeurilor trebuie să se realizeze fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a dauna mediului. Eliminarea deșeurilor în condiții de siguranță, ca parte a ierarhiei intervine doar în cazul acelor deșeuri pentru care nu a existat o metodă de valorificare.

Cantitățile de deșuri de producție generate variază de la an la an, datorită variației activităților generatoare de deșuri, a re tehnologizării, a preocupării crescânde de a minimiza cantitatea de deșuri generată. Cantitățile de deșuri de producție generate anual sunt înregistrate și raportate de către operatorii economici, pe baza chestionarelor de anchetă statistică. De colectarea datelor și verificarea lor în aplicația electronică Statistica deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM se ocupă Agenția pentru Protecția Mediului Arad, iar de analiza și prelucrarea acestor date se ocupă Agenția Națională pentru Protecția Mediului.

În **tabelul VII.1.2.1** este prezentată evoluția cantităților de deșuri de producție periculoase și nepericuloase generate în județul Arad, observându-se o creștere a cantităților generate în anul 2018, față de anul referință 2014.

Tabelul VII.1.2.1.

Evoluția cantităților de deșuri industriale periculoase și nepericuloase generate

tone/an

Anul Județul	2014*	2015	2016*	2017	2018
Arad	173790,5545	794825,5494	477983,1653	252132,73	284808,5275

Sursa: Ancheta statistică privind gestionarea deșeurilor, chestionarele GD-PRODDDES introduse de operatorii economici în aplicația electronică Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM. Date validate de ANPM.

Principalele activități generatoare de deșuri periculoase din județ sunt: transporturile, service-urile (generatoare de deșuri de ulei uzat, baterii/acumulatori uzați etc.), activitățile agricole (pesticide expirate, ambalaje de pesticide, ulei uzat, baterii/acumulatori uzați, etc.), industria de automotive, prelucrarea lemnului (lacuri, vopsele) precum și acoperirile metalice - galvanizări (emulsii uzate de la mașini unelte, nămoluri cu metale grele).

Evoluția cantităților de deșuri industriale periculoase generate la nivelul județului Arad este redată în **tabelul VII.1.2.2**. În perioada 2014-2016 cantitățile de deșuri

periculoase raportate se mențin la un nivel relativ scăzut. În anul 2017 cantitatea raportată crește semnificativ, dar în 2018 scade față de anul 2017.

Tabelul VII.1.2.2.

Evoluția cantităților de deșuri industriale periculoase generate

tone/an

Anul Județul	2014*	2015	2016	2017	2018
Arad	3236,75115	2170,8594	3855, 297	16326,1184	15301,847

Sursa: Ancheta statistică privind gestionarea deșeurilor, chestionarele GD-PRODDDES introduse de operatorii economici în aplicația electronică Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM. Date validate de ANPM.

** date parțial validate/nevalidate de ANPM, în baza cărora nu se poate efectua o analiză pertinentă a datelor.*

Evoluția gestionării deșeurilor industriale nepericuloase pentru perioada 2014-2018 este redată în tabelul **VII.1.2.3**. Se observă un vârf al cantităților de deșuri nepericuloase generate în anul 2015, urmat de o scădere semnificativă în 2016 și apoi în perioada 2017-2018 cantitățile de deși au scăzut se mențin la un nivel asemănător. Raportat la anul de referință, acestea sunt toate semnificativ mai mari decât cele din anul 2014.

Tabelul VII.1.2.3.

Situația gestionării deșeurilor de producție nepericuloase, în perioada 2014-2018

tone/an

Activitatea economică	2014	2015	2016	2017	2018
Deșuri din explorare minieră și	27440	151791	279771	615	15471

alte tratamente ale mineralelor din cariere					
Deșeuri din agricultură, preparare și procesarea alimentelor	627,0764	163959,074	150947,3319	180343,23	202018,9653
Deșeuri din prelucrarea lemnului, plăcilor și a mobilei	13747,345	12090,316	11733,907	9795,42	10736,086
Deșeuri din industria textilă și a pielăriei	1931,679	1259,856	1616,045	656	1561,573
Deșeuri anorganice din procese termice	91658,95572	646,5562	1678,2555	319,90	229,051
Deșeuri din modelarea și tratamentele de suprafață ale metalelor și materialelor plastice	1472,04707	343421,582	1841,25932	9345,32	11936,417
Deșeuri din ambalaje	8013,67515	7927,3592	11036,7444	14724,20	15158,3412
Vehicule uzate, alte	13344,483	5123,3703	9250 ,272	12005,45	4861,7965

deșeuri din dezmembrări					
Alte activități	12318,54195	106435,5763	6253,05318	8002,10	7533,4505
Total	170553,8033	792654,69	471652,8753	235806,62	269506,6805

Sursa: Ancheta statistică privind gestionarea deșeurilor, chestionarele GD-PRODDDES introduse de operatorii economici în aplicația electronică Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM. Date validate de ANPM.

Evoluția gestionării deșeurilor industriale periculoase pentru perioada 2014-2018 este redată în **tabelul VII.1.2.4**. Se observă o creștere a cantităților de deșeuri industriale periculoase având un maxim în 2017 și un minim în 2015 raportat la anul de referință 2014.

Tabelul VII.1.2.4.

Situația gestionării deșeurilor industriale periculoase, în perioada 2014-2018

tone/an

Activitatea economică	2014	2015	2016	2017	2018
Deșeuri din prelucrarea lemnului, plăcilor și a mobilei	1,4	0	1,27	1	0
Deșeuri anorganice din procese termice	643,5049	1269,7782	1385,0506	13796,72	13021,733
Deșeuri din modelarea și tratamentele de suprafață ale metalelor și	217,212	90,616	367,484	432,15	530,876

materialelor plastice					
Deșeuri uleioase	900,9948	204,6645	322,4585	319,867	89,083
Deșeuri din ambalaje	118,8994	153,4514	211,4232	213,0345	246,3537
Vehicule uzate, alte deșeuri din dezmembrări	1,49	4,111	5,13	4,313	31,147
Alte activități	1353,25005	448,2383	1562,4807	1559,0339	1382,6543
Total	3236,75115	2170,8594	3855,297	16326,1184	15301,847

Sursa: Ancheta statistică privind gestionarea deșeurilor, chestionarele GD-PRODDDES introduse de operatorii economici în aplicația electronică Statistica Deșeurilor dezvoltată în cadrul proiectului SIM. Date validate de ANPM.

În municipiul Arad, a fost pus în funcțiune din noiembrie 2003 un depozit ecologic executat în conformitate cu Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor, adoptat de Consiliul Județean Arad în anul 2002 prin HCL nr. 73 și modificat în anul 2005, care a fost însușit de CJ Arad. Acest depozit a fost construit și finanțat de către firma austriacă SC ASA Servicii Ecologice SRL (actual FCC Environment Romania SRL). În anul 2007, SC ASA Servicii Ecologice SRL (actual FCC Environment Romania SRL) a obținut autorizația integrată de mediu nr. 27/16.07.2007 pentru depozitare deșeuri nepericuloase încadrate în **trei grupe : deșeuri municipale, deșeuri industriale și deșeuri din construcții**. Depozitul **se încadrează în clasa b - depozit de deșeuri nepericuloase**, conform clasificării din HG nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor (art. 4), autorizație care a expirat la data de 16.07.2017. SC ASA Servicii Ecologice SRL, actualmente FCC ENVIRONMENT ROMÂNIA SRL deține autorizația integrată de mediu nr. 2/26.02.2018 Revizuită în 01.03.2019. **Lista deșeurilor acceptate la depozitare în depozitul FCC ENVIRONMENT ROMÂNIA SRL Arad se regăsește în Anexa 1.**

În depozitele de deșeuri nepericuloase este permisă depozitarea deșeurilor municipale, deșeurilor nepericuloase de orice altă origine, care satisfac criteriile de acceptare a deșeurilor la depozitul pentru deșeuri nepericuloase stabilite potrivit anexei nr. 3 la HG 349/2005 și deșeurilor periculoase stabile, nereactive, cum sunt cele

solidificate, vitrificate, care la levigare au o comportare echivalentă cu a celor prevăzute la lit. b) și care satisfac criteriile relevante de acceptare stabilite potrivit anexei nr. 3; aceste deșeuri periculoase nu se depozitează în spații destinate deșeurilor biodegradabile nepericuloase.

Depozitul dispune de celule de depozitare cu sistem de drenare a levigatului, sistem de colectare și pompare a biogazului, depozit colectare levigat, stație de pre-epurare, drumuri de acces și platforme, cântar, hală deșeuri reciclabile, rampă spălare, clădire administrativă. În aprilie 2012, s-a achiziționat **stația de cogenerare** și începând cu anul 2013 s-a implementat în cadrul operării depozitului sistemul de cogenerare care constă în arderea biogazului din depozit într-un motor cu ardere internă care angrenează un generator electric și care produce energie electrică. Electricitatea generată este introdusă în rețeaua națională, iar energia termică reprezentând căldura generată de unitatea de cogenerare este utilizată pentru încălzirea clădirii administrative.

În anul 2019, depozitul a generat o cantitate de 21953 mc de levigat și a produs și furnizat stației de cogenerare 1209528 m³ de biogaz.

Spațiul aferent stației de cogenerare este închiriat de către SC RENEWABLE POWER SRL care deține autorizația de mediu nr. 9757/08.08.2012 Revizuită în 17.12.2015 și în 15.11.2016.

Conform HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, depozitele de deșeuri se clasifică în funcție de natura deșeurilor depozitate în: depozite pentru deșeuri periculoase, depozite pentru deșeuri nepericuloase și depozite pentru deșeuri inerte.

La nivelul județului Arad există mai mulți operatori economici care **utilizează deșeurile de ulei uzat** provenite din activitățile economice, ca și combustibil pentru obținerea de energie termice.

În județul Arad, funcționează o **instalație de sterilizare autorizată - LOGMED I tip LM200** cu o capacitate maximă 300 kg/h, prevăzută cu un tocător încorporat de deșeurilor periculoase înainte de sterilizare. Decontaminarea deșeurilor se realizează în mai multe etape. Întregul proces este controlat prin intermediul unui sistem de control autoprogramabil SIEMENS SPS, care monitorizează temperaturile și timpul necesar de sterilizare, sistemul fiind oprit automat când temperatura și durata nu ajung la cotele recomandate. La oprirea echipamentului, acesta execută o curățire și sterilizare cu abur a tuturor părților componente care au intrat în contact cu deșeurile, timp de o oră, proces care se desfășoară automat. În cazul în care există o concentrație mai mare de fluide în deșeuri, acestea se colectează în rezervorul intermediar, aflat sub mărunțitor, urmând a fi sterilizate.

Deșeurile medicale măcinate și sterilizate devin astfel deșeuri nepericuloase și pot fi acceptate la depozitare în depozitul de deșeuri municipale.

În județul Arad funcționează și trei **instalații de incinerare subproduse de origine animală și produse derivate, care nu sunt destinate consumului uman din categoriile 1, 2 și 3 conform Regulamentului CE nr. 1069/2009**, iar unul din cele trei incineratoare, incinerează și deșeuri periculoase.

VII.1.3. Fluxuri speciale de deșeuri

VII.1.3.1 Deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)

Dispozițiile OUG nr. 5/2015, se aplică echipamentelor electrice și electronice, denumite în continuare EEE, după cum urmează:

- până la data de 14 august 2018, pentru EEE incluse în categoriile prevăzute în anexa nr. 1, cu excepția celor prevăzute la art. 4;
- de la data de 15 august 2018, pentru toate EEE clasificate în categoriile prevăzute în anexa nr. 2, cu excepția celor prevăzute la art. 4 și 5.
- Anexa nr. 3 cuprinde lista EEE care fac parte din categoriile prevăzute în anexa nr. 1. Anexa nr. 4 cuprinde lista EEE care fac parte din categoriile prevăzute în anexa nr. 2, Obiectivele minime privind valorificarea sunt menționate în anexa nr. 9.

Raportat la nivelul județului Arad nu pot fi prezentate cantități de EEE puse pe piață, deoarece APM Arad nu dispune de astfel de informații. Raportările sunt făcute de producători care au sediul social într-un județ, dar EEE-urile pe care le pun pe piață sunt distribuite pe tot teritoriul național. La data de 30.04.2020 erau înregistrați sau în curs de înregistrare la ANPM În Registrul EEE un număr de 18 producători de EEE cu sediul social în județul Arad. Lista producătorilor de EEE poate fi consultată pe site-ul ANPM, la secțiunea Deșeuri de echipamente electrice și electronice.

Cantitățile de DEEE colectate de la populație la nivelul județului Arad de către operatorii economici autorizați în acest scop sunt menționate în **tabelul VII.1.3.1.1.**, observându-se o creștere semnificativă a cantității colectate în anul 2017, față de anul de referință 2013. Precizăm că valorile din tabel sunt extrase din baza de date la nivel național și sunt furnizate de ANPM pentru fiecare județ. Datele au rezultat ca urmare a prelucrării tuturor raportărilor (colectorii, tratatorii, organizații colective ale producătorilor) și nu reprezintă numai însumarea cantităților de deșeuri raportate ca fiind colectate individual într-un anumit județ.

Tabelul VII.1.3.1.1**Cantități de DEEE colectate de la populație la nivelul județului Arad în perioada 2011 -2015**

Tone

Județ Arad	Cantitate DEEE colectată				
	2013	2014 (date preliminare)	2015	2016	2017
	44.29	245.36	986.285	769.274	2265.219

Sursa: Date raportate de către ANPM către EUROSTAT.

La data de 31.12.2019 la nivelul județului Arad își desfășurau activitatea un număr de 12 colectori autorizați de DEEE din care unu deține două centre de colectare și unul de colectare și tratare. Operatorii economici autorizați pentru colectare și/sau tratarea DEEE în județul Arad sunt menționați în tabelul VII.1.3.1.2

Tabelul VII.1.3.1.2**Operatorii economici autorizați pentru colectare și/sau tratarea DEEE în județul Arad**

Nr. crt.	Denumire operator economic	Activitatea desfășurată
1	Remat MG SA	Colectare pentru 2 puncte de lucru, Colectare și tratare 1 punct de lucru
2	Dikdon Nutrition SRL	Colectare
3	Demeco SRL	Colectare
4	Metalcomp Internațional SRL	Colectare
5	Mag Company SRL	Colectare
6	Rematinvest SRL	Colectare
7	Grand Rin Servisauto SRL	Colectare

8	Hamburger Recycling Romania SRL	Colectare
9	SC Indeco Grup SRL	Colectare
10	SC Georgia Recycling WMC SRL	Colectare
11	SC Greenweee Internațional SA	Colectare
12	Sistem de colectare - SLC Timiș SRL	Colectare

Sursa: Raportări trimestriale privind operatorii economici autorizați pentru colectarea și tratarea DEEE autorizați de APM Arad

Referitor la distribuția pe județ a cantității de DEEE tratate, aceasta nu este reprezentativă, avându-se în vedere faptul că DEEE colectate la nivelul județului Arad pot fi tratate și în alt județ sau chiar în afara teritoriului național. De aceea referitor la obiectivele de reciclare/valorificare, țintele la nivel național și implicit la nivelul județului Arad au fost atinse conform **tabelului VII.1.3.1.3.**

Tabel VII.1.3.1.3

Țintele de reciclare/valorificare DEEE

An	2010	2011	2012	2013	2014
Țintele de valorificare/reciclare	84.7%	85.1%	84.3%	84.3%	84.3%

Sursa: Date furnizate de către ANPM.

VII.1.3.2. Deșuri de ambalaje

Produsele și mărfurile ambalate, fac parte integrantă din lumea în care trăim, dar odată cu creșterea standardelor de viață alături de creșterea demografică, volumul de deșuri de ambalaje generat este în permanentă creștere. Ambalajele, îndeplinesc o serie de funcții vitale în aprovizionarea produsului, de la producător la consumator, astfel că ambalajele nu ar exista fără produsele pe care le conțin și multe produse nu ar exista fără ambalajul care furnizează o modalitate de livrare.

APM Arad nu dispune de informații referitoare la cantitățile de ambalaje puse pe piață la nivel de județ, întrucât raportările sunt făcute de producători care au sediul social într-un județ, dar ambalajele pe care le pun pe piață sunt distribuite pe tot teritoriul național. În **tabelul VII.1.3.2.1 sunt redate cantitățile de ambalaje introduse pe piață, pe tipuri de material pentru perioada 2012-2016.**

Tabelul VII.1.3.2.1

Cantitățile de ambalaje introduse pe piață, pe tipuri de material pentru perioada 2012-2016

Tip	2012	2013	2014	2015	2016
materiale	tone	tone	tone	tone	tone
sticla	160259	149205	164521	194347	210027
plastic	298042	290279	336818	359036	348794
hârtie/carton	303108	311578	388017	441764	427434
metal	58333	54406	65666	66830	64006
lemn	239774	248660	289691	334573	299876
altele	41	11	24	11	31
TOTAL	1059557	1054139	1244737	1396561	1350168

Sursa: date furnizate de ANPM

Cantitățile de ambalaje colectate pentru perioada 2013-2017 la nivelul județului Arad sunt redate în **tabelul VII.1.3.2.2.** Din analiza tabelului se observă o creștere a cantității de deșeuri de ambalaje colectate de la an la an. Ca și defalcare pe tipuri de ambalaje colectate, se observă o creștere semnificativă, începând cu anul 2015 a cantității de ambalaje de lemn colectată.

Tabelul VII.1.3.2.2

**Cantitatea de ambalaje colectată pe tipuri de ambalaje la nivelul județului Arad
pentru perioada 2013-2017**

Tone/an

Tip de material	Cantitatea colectată				
	2013	2014	2015	2016	2017*
Sticlă	0	0	817,25	0	27,66
Plastic (total)	1848,564	2754,635	3045,317	3308,753	3583,987
Hârtie și carton	6027,479	9546,25	10292,253	11583,895	12616,62
Metal (total)	21,527	477,319	413,67	1114,49	2845,081
Lemn	338,78	916,426	3062,341	5807,152	9091,473
Altele	0	0	0	112,034	0
Total	8236,35	13694,63	17630,831	21926,324	28164,821

*Sursa: Bazele de date aferente anilor 2013-2017. Sesiunea de raportare aferentă anilor 2013-2017 a fost realizată în aplicația "Ambalaje" dezvoltată în cadrul proiectului SIM. *Pentru anul 2017 datele sunt nevalidate de către ANPM. Pentru anul 2018 datele sunt în curs de colectare și validare de către ANPM.*

Distribuția pe județe a cantităților de deșuri de ambalaje tratate nu este reprezentativă, ținând cont de faptul că deșeurile de ambalaje colectate la nivelul județului Arad pot ajunge la tratare în alt județ și/sau înafara teritoriului național. Totodată, operatorii economici care au predat responsabilitatea organizațiilor de transfer responsabilitate (OTR), nu au obligație de raportare, raportările fiind realizate de către OTR-uri. Cantitățile de deșuri de ambalaje raportate ca reciclate/valorificate într-un județ, nu sunt reprezentative deoarece aceste deșuri de ambalaje sunt generate și în alte județe în care nu există reciclatori de astfel de deșuri. De aceea avându-se în vedere considerentele expuse anterior în ceea ce privește obiectivele de reciclare/valorificare țintele pentru anii 2013-2016 au fost îndeplinite la nivel național și implicit la nivel județean

conform tabelelor **VII.1.3.2.3.** și **VII.1.3.2.4.** **Tabelul VII.1.3.2.5** cuprinde obiectivele de reciclare și valorificare îndeplinite la nivel național furnizate de către ANPM pentru anul 2016.

Din anul 2007 până în luna aprilie a anului 2018 în Municipiul Arad a funcționat o stație de sortare (operată de fostul operator de salubritate al Municipiului Arad - SC POLARIS M HOLDING SRL) cu o capacitate de 9 t/h. Această stație, are capacitatea de a procesa, dacă este operată în 3 schimburi, o cantitate de deșeuri reciclabile, care ar asigura atingerea țintelor de reciclare/recuperare pentru toate categoriile de materiale fixate pentru anul 2015. Deasemenea în Orașul Ineu începând cu anul 2010 mai există o stație de sortare realizată prin **PHARE CES 2004**. Prin proiectul Sistemul Integrat al Deșeurilor a fost prevăzută realizarea unei stații de sortare a deșeurilor la Mocrea, având o capacitate de 6100 t/an. Construcția stației a fost finalizată la data 01.11.2015. A fost încheiat procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 19573/30.12.2015. A fost încheiat procesul verbal de recepție finală nr. 15968/15.09.2017 privind lucrarea "Construire stații de transfer, compostare și sortare în Jud. Arad"- contract nr. 140/2014. Termenul de finalizare al proiectului conform actului aditional nr.8 a fost prelungit până la data de 31.12.2018. Memorandumul nr. 20/9876/M.B./29.05.2017 cu tema „Aprobarea soluțiilor temporare privind delegarea serviciilor de operare a infrastructurii pentru proiectele finanțate prin fonduri europene, în domeniul deșeurilor” stabilește prelungirea termenelor pentru proiectele nefuncționale, până la data de 31.03.2019. Județul Arad se află pe această listă. **Operarea stației complexe Ineu-Mocrea a fost realizată de către SC ACTIV - SALUBRITATE SA, care a deținut autorizația de mediu nr. 36/16.04.2019. Au fost stabilite obligațiile de mediu la încetarea activității prin adresa nr. 3379/12.03.2020.**

Lista operatorilor economici autorizați pentru colectarea și/sau reciclarea/valorificarea deșeurilor de ambalaje este redată în tabelul **VII.1.3.2.6.**

Tabelul VII.1.3.2.3.

Obiectivele de reciclare pentru anii 2012-2016

Tip de material	Cantitatea colectată (tone/procentual)									
	2012		2013		2014		2015		2016	
	tone	%	tone	%	tone	%	tone	%	tone	%
Sticlă	106192	66,26	73467	49,24	89103	54,16	79874	41,10	134646	64,10

Plastic (total)	152852	51,29	149940	51,65	149769	44,47	167554	46,70	162351	46,50
Hârtie și carton	211698	69,84	232580	74,65	323556	83,39	394300	89,30	395378	92,50
Metal (total)	32398	55,54	28732	52,81	42147	64,18	42845	64,10	39767	62,10
Lemn	98660	41,15	71902	28,92	77071	26,60	96203	28,80	82891	27,60
Altele	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
TOTAL	601800	56,80	556621	52,80	681646	54,76	780776	55,91	815033	60,37

Sursa: date furnizate de ANPM.

Tabelul VII.1.3.2.4.

Obiectivele de valorificare pentru anii 2012-2016

Tip de material	Cantitatea colectată (tone/procentual)									
	2012		2013		2014		2015		2012	
	tone	%	tone	%	tone	%	tone	%	tone	%
Sticlă	106192	66,26	73467	49,24	89103	54,16	79874	41,10	134646	64,10
Plastic (total)	154778	51,93	158218	54,51	155353	46,12	170595	47,50	173972	49,90
Hârtie și carton	212648	70,16	239745	76,95	325024	83,77	395861	89,60	398322	93,20
Metal (total)	32398	55,54	28732	52,81	42147	64,18	42845	64,10	39767	62,10
Lemn	102696	42,83	73886	29,71	90680	31,30	105520	31,50	94465	31,50
Altele	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	12	38,70
TOTAL	608712	57,47	574048	54,46	702307	56,42	794695	56,90	841184	62,30

Sursa: date furnizate de ANPM.

Tabelul VII.1.3.2.5.

Obiectivele de reciclare și valorificare pentru anul 2016 la nivel național

Material	% Reciclare	%Valorificare
Sticlă	64.10	64.10
Total Plastic	46.50	49.90
Hârtie și Carton	92.50	93.20
Total Metal	62.10	62.10
Lemn	26,60	31.50
Altele	0,00	38.70
Total general	60,37	62,30

Sursa: Date furnizate de ANPM.

Tabelul VII.1.3.2.6.

Lista operatorilor economici autorizați pentru colectarea și/sau reciclarea/valorificarea deșeurilor de ambalaje

Nr. crt.	Denumire operator economic	Activitatea desfășurată (colector/reciclator/valorificator energetic ambalaje)
1.	SC Allied Green Co SRL	Colector
2.	SC Alvi Serv SRL	Colector
3.	SC Ady Metal Nyk SRL	Colector
4.	SC Atirom Metal SRL	Colector
5.	SC Comard Palard SRL	Reciclator
6.	SC Construct Material Grup SRL	Colector
7.	SC Demeco SRL	Colector
8.	SC Dikdon Nutrition SRL	Colector

9.	SC Data Arplast SRL	Colector
10.	SC Eficient Serv SRL	Colector
11.	SC Greenweee Internațional SRL	Colector
12.	SC Glissando SRL	Colector ambalaje produse de protectia plantelor. Centru colectare "SCAPA"
13.	SC Geo-Cori-Alex 2008 SRL	Colector
14.	SC Indeco Grup SRL	Colector
15.	SC Karina Romprod SRL	Colector
16.	SC Maliflo Metalo SRL	Colector
17.	SC Mag Company SRL	Colector
18.	SC Metalcomp Internațional SRL	Colector
19.	SC MF Auto Metal SRL	Colector
20.	SC Magda Construct 2007 SRL	Colector
21.	SC Ogedey&Bayrak SRL	Colector
22.	SC Rematinvest SRL	Colector
23.	SC Remat MG SA	Colector
24.	SC Scrap Yard BTZ SRL	Colector
25.	SC Total Recover SRL	Colector
26.	SC Vrancart SA	Colector
27.	SC Wood Line Business 2012 SRL	Reciclator
28.	SC FCC Envioment România SRL	Colector
29.	SC Passenger SRL	Colector
30.	SC S.I.L. Plast SRL	Reciclator
31.	SC Vertigo Solutions SRL	Reciclator

32.	Bicski Tiberiu Romulus II	Colector
33.	SC New Real Pal SRL	Reciclator
34.	SC Azra Invest SRL	Colector
35.	SC Brela INT SRL	Colector
36.	SC Rgmetal Evolution SRL	Colector
37.	SC Alex Back Metal Colect SRL	Colector
38.	SC Reciclări Petri Plast 2018 SRL	Colector
39.	SC Europallet Logistic&Spedition SRL	Reciclator
40.	SC Ecoland Star MTZ SRL-D	Colector
41.	SC Fondarnez Com SRL	Reciclator
42.	SC Georgia Recycling WMC SRL	Colector
43.	SC Hamburger Recycling România SRL	Colector
44.	SC Petri&Ramo Company SRL	Colector
45.	SC I.R.I. Green Recycling SRL	Reciclator
46.	Țica Ambrosie II	Colector
47.	SC Bloomplast SRL	Reciclator
48.	SC Green Efficient SRL	Colector
49.	SC Nic Oil Recuperare SRL	Colector
50.	SC Various Things SRL	Colector
51.	SC Best Recycling Solution SRL	Colector
52.	SC Ep Ecologie Plastic SRL	Colector
53.	SC Bloomplast SRL	Reciclator
54.	SC Grand Rin Servisauto SRL	Colector

VII.1.3.3. Vehicule scoase din uz (VSU)

La nivelul județului Arad în anul 2019, au funcționat în conformitate cu legislația specifică în vigoare privind vehiculele scoase din uz, 26 operatori economici, din care unul a desfășurat doar activitatea de colectare, iar un operator economic a desfășurat doar activitatea de colectare la un punct de lucru, respectiv activitatea de colectare și tratare la alt punct de lucru din județul Arad.

Operatorii economici autorizați pentru colectarea și/sau tratarea VSU la nivelul anului 2019 sunt redați în **tabelul VII.1.3.3.1**

Tabel VII.1.3.3.1

Operatorii economici autorizați pentru colectarea și/sau tratarea VSU la nivelul anului 2019 în județul Arad

Nr crt.	Denumire agent economic	Activitatea desfășurată
1	SC Ady Metal Nyk SRL	Colectare și tratare
2	SC Arway West SRL	Colectare și tratare
3	SC Automobile Parts SRL	Colectare și tratare
4	SC Bacus SRL	Colectare și tratare
5	SC Dacsif Auto SRL	Colectare și tratare
6	SC Dez Auto AAS & NTZ SRL	Colectare și tratare
7	SC Dezmembrări Auto Beny SRL	Colectare și tratare
8	SC Dezmembrări Auto Parts SRL	Colectare și tratare
9	SC Euro Mobil Auto SRL	Colectare și tratare
10	SC Extreme Parts SRL	Colectare și tratare
11	SC Evw Holding SRL	Colectare și tratare

12	SC Henrikar Trading SRL	Colectare și tratare
13	SC Natan Dezmembrări SRL	Colectare și tratare
14	Maxcar Events SRL	Colectare și tratare
15	SC Metalcomp Internațional SRL	Colectare și tratare
16	Moholea Petre Sabin Întreprindere Individuală	Colectare și tratare
17	SC Piemont Auto Rom SRL	Colectare și tratare
18	SC Profesional Carriage SRL	Colectare și tratare
19	SC Rematinvest SRL	Colectare
20	SC Remat M.G. Arad SA	Colectare și tratare la punctul de lucru din Municipiul Arad Colectare la punctul de lucru din Frumușeni
21	Silinc Cătălin Marius „Auto Pinkstyle” Întreprindere Individuală	Colectare și tratare
22	SC Truck Auto Center SRL	Colectare și tratare
23	SC Vilas SRL	Colectare și tratare
24	SC Verbiță SRL	Colectare și tratare
25	SC Patsara Invest SRL	Colectare și tratare
26	SC Vastav Autovest SRL	Colectare și tratare

Cantitățile de VSU colectate la nivelul județului Arad, în perioada 2013-2017 sunt redată în tabelul **VII.1.3.3.2.** Raportat la anul de referință 2013, în anul 2017 numărul vehiculelor scoase din uz colectate a crescut.

Tabelul VII.1.3.3.2.

Situația cantității de VSU colectată în județul Arad, pentru perioada 2013 - 2017

bucăți/an

Anul	Vehicule colectate	Vehicule tratate/dezmembrate
2013	1690	1640*
2014	1770	1745*
2015	1601	1586*
2016	1557	1543*
2017	1843	1838*

Sursa: Sesiunea de raportare aferentă anilor 2013-2017. Sesiunea de raportare aferentă anilor 2014-2017 a fost realizată în aplicația „VSU” dezvoltată în cadrul proiectului SIM.

** La nivelul județului Arad, Rematinvest SRL deține autorizație de colectare, însă tratarea vehiculelor scoase din uz colectate se realizează în jud. Timiș, motiv pentru care numărul vehiculelor scoase din uz tratate/dezmembrate este mai mic decât cele colectate la nivel de județ.*

Deșeurile provenite de la tratarea vehiculelor scoase din uz conțin metale feroase, metale neferoase, materiale plastice, sticlă, cauciuc, materiale textile, hârtie, iar deșeurile de baterii/acumulatori, instalațiile de aer condiționat, ecranele LCD din echipamentele electronice, lichidele, filtrele de ulei au în componență și substanțe periculoase.

Referitor la obiectivele de reciclare/valorificare nu sunt relevante cifrele la nivel județean, întrucât așa cum am menționat mai sus VSU pot fi colectate în județul Arad, însă ele pot fi tratate de către un operator economic din alt județ (caz REMATINVEST SRL). Potrivit prevederilor Legii nr. 212/2015 privind modalitatea de gestionare a vehiculelor și a vehiculelor scoase din uz, cu modificările și completările ulterioare, operatorii economici autorizați să desfășoare activități de tratare a vehiculelor scoase din uz sunt obligați să asigure, pentru toate vehiculele scoase din uz preluate în vederea tratării, realizarea următoarelor obiective:

- a) reutilizarea și valorificarea a cel puțin 95% din masa medie pe vehicul și an
- b) reutilizarea și reciclarea a cel puțin 85% din masa medie pe vehicul și an

Conform datelor furnizate de către ANPM pentru anul 2015, țintele de reciclare/valorificare au fost îndeplinite la nivel național și implicit și la nivelul județului Arad, conform **tabelului VII.1.3.3.3** și **graficului VII.4**.

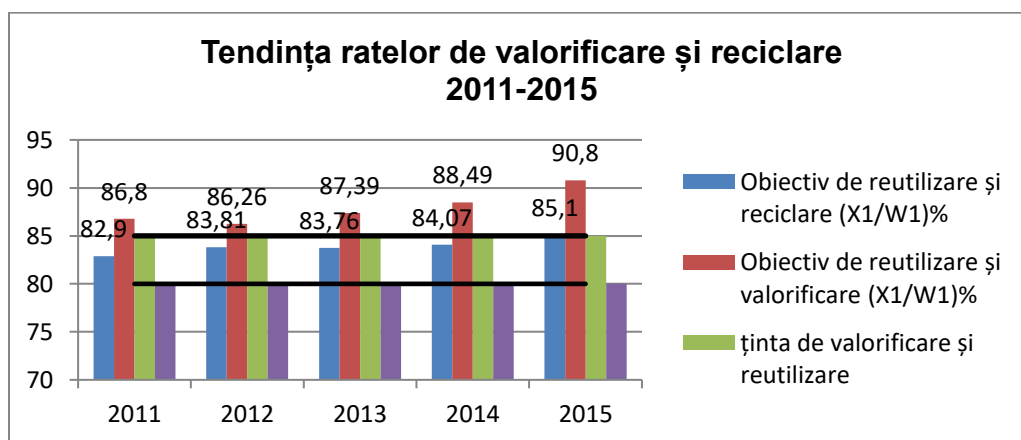
Tabelul VII.1.3.3.3

Țintele de reciclare/valorificare îndeplinite la nivel național și implicit și la nivelul județului Arad pentru perioada 2011-2015

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015
	Total	Total	Total	Total	Total
Obiectiv de reutilizare și reciclare (X1/W1)%	82,9	83,81	83,76	84,07	85,10
Obiectiv de reutilizare și valorificare (X2/W1)%	86,8	86,26	87,39	88,49	90,80

Sursa: Date furnizate de ANPM

Graficul VII.4

Referitor la programul Rabla facem precizarea că numărul vehiculelor scoase din uz colectate la nivelul județului Arad variază de la an la an și ca urmare a aplicării acestui program.

VII.1.4. Impacturi și presiuni privind deșeurile

În general, ca urmare a lipsei de amenajări și a exploatării deficitare, depozitele de deșeuri se numără printre obiectivele recunoscute ca generatoare de impact și risc pentru mediu și sănătatea publică. Depozitele neimpermeabilizate de deșeuri urbane sunt deseori sursa infestării apelor subterane cu nitrați și nitriți, dar și cu alte elemente poluante.

Principalele forme de impact și risc determinate de depozitele de deșeuri orășenești și industriale, în ordinea în care sunt percepute de populație, sunt:

- ❖ modificări de peisaj și disconfort vizual;
- ❖ poluarea aerului;
- ❖ poluarea apelor de suprafață;
- ❖ modificări ale fertilității solurilor și ale compoziției biocenozelor pe terenurile învecinate.

Poluarea aerului cu mirosuri neplăcute și cu suspensii antrenate de vânt este deosebit de evidentă în zona depozitelor orășenești actuale, în care nu se practică exploatarea pe celule și acoperirea cu materiale inerte.

Scurgerile de pe versanții depozitelor aflate în apropierea apelor de suprafață contribuie la poluarea acestora cu substanțe organice și suspensii.

Deșeurile, dar mai ales cele industriale, constituie surse de risc pentru sănătate datorită conținutului lor în substanțe toxice precum metale grele (plumb, cadmiu), pesticide, solvenți, uleiuri uzate. Problema cea mai dificilă o constituie materialele periculoase (inclusiv nămolurile toxice, produse petroliere, reziduuri de la vopsitorii, zguri metalurgice) care sunt depozitate în comun cu deșeuri solide orășenești. Această situație poate genera apariția unor amestecuri și combinații inflamabile, explozive sau corozive; pe de altă parte, prezența reziduurilor menajere ușor degradabile poate facilita descompunerea componentelor periculoase complexe și reduce poluarea mediului. Un aspect negativ este acela că multe materiale reciclabile și utile sunt depozitate împreună cu cele nereciclabile; fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, recuperarea lor este dificilă.

Prin implementarea legislației europene, cu privire la deșeuri, în anul 2002 s-au făcut primii pași în vederea rezolvării depozitării deșeurilor urbane cu respectarea unor norme stricte privind amplasarea și construcția depozitelor de deșeuri urbane. În acest sens, S.C. ASA Servicii Ecologice S.R.L. a dat în funcțiune în luna noiembrie 2003, prima celulă a depozitului ecologic proiectat și construit după ultimele cerințe europene. În anul 2007, S.C. ASA Servicii Ecologice S.R.L. a obținut autorizația integrată de mediu nr. 27/16.07.2007 pentru depozitare deșeuri nepericuloase încadrate în **trei grupe : deșeuri**

municipale, deșeuri industriale și deșeuri din construcții. Depozitul **se încadrează în clasa b - depozit de deșeuri nepericuloase**, conform clasificării din HG nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor (art. 4), autorizație care a expirat la data de 16.07.2017. S.C. ASA Servicii Ecologice S.R.L, actualmente FCC ENVIRONMENT ROMÂNIA S.R.L. depozit conform, în operare deține autorizația integrată de mediu nr. 2/26.02.2018 revizia 1 din 01.03.2019. **Lista deșeurilor acceptate la depozitare în depozitul FCC ENVIRONMENT ROMÂNIA SRL Arad se regăsește în Anexa 1 la autorizația integrată de mediu.**

Depozitul neconform de deșeuri de la Lipova a deținut autorizație de mediu, cu program de conformare nr. 10183/19.07.2013, revizuită la data de 29.10.2013, valabilă până la **02.03.2018 (60 zile de la data scadentă a ultimelor măsuri din programul de conformare).** SC Eco Lipova SRL a notificat APM Arad prin adresa nr. 1590/14.07.2017 cu privire la sistarea depozitării deșeurilor (**termenul limită de sistare/încetare a depozitării a fost 16 iulie 2017 conform HG 349/2005**). A fost sistată depozitarea deșeurilor. S-a încheiat nota de constatare nr. 264/21.07.2017 încheiată de GNM CJ Arad împreună cu APM Arad la SC Eco Lipova SRL pentru verificarea respectării obligațiilor de sistare a depozitarii deșeurilor. S-a solicitat obținerea acordului de mediu pentru proiectul de închidere a depozitului de deșeuri din Lipova, documentație înregistrată la APM Arad cu nr. 6449/09.05.2017. APM Arad a emis decizia etapei de încadrare nr. 8362/29.05.2018 privind proiectul "Închidere groapă de gunoi din localitatea Lipova, județul Arad", faza studiu de fezabilitate.

În anul 2007, au fost emise Avizele nr. 47/18.10.2007 și 52/18.11.2007 de închidere a celor două depozite neconforme de deșeuri municipale situate pe str. Câmpul Liniștii și respectiv Poetului și Avizul nr. 40/11.06.2007 pentru depozitul de la Curtici. Începând cu cea de-a doua parte a anului 2012 a fost sistată depozitarea și pe depozitele de deșeuri de la Ineu, Chișineu-Criș, Pâncota, Sebiș și Nădlac.

În iulie 2009 s-au închis și ecologizat 113 spații de depozitare din comunele județului Arad, inclusiv cele ale orașelor Sântana și Pecica.

Prin proiectul "**Sistem de management integrat al deșeurilor solide în județul Arad**" s-au închis depozitele neconforme de la Curtici, Pâncota, Pecica, Sântana, Ineu, Sebiș, Nădlac, Chișineu Criș, depozitul neconform Câmpul Liniștii din Municipiul Arad și depozitul neconform de pe str. Poetului din Municipiul Arad. În prezent contractul de lucrări nr. 132/03.11.2014 - „**Închidere depozite neconforme în Județul ARAD - rest de executat, parte componentă a „Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor Solide în Județul Arad**” este finalizat. A fost încheiat procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 19359/28.12.2015. S-au asigurat activitățile în faza de post-

construcție, respectiv inspecțiile regulate pe parcursul perioadei de notificare a defectelor. **S-a încheiat procesul verbal de recepție finală nr. 15969/15.09.2017** privind lucrarea “Închidere depozite neconforme în jud Arad”- contract nr 132/2014; **Proces-verbal nr. 18353/16.10.2017** privind excluderea de la reparații a rigolelor prefabricate din beton și lucrări conexe referite în procesul verbal de recepție finală nr. 15969/15.09.2017 pentru lucrarea “Închidere depozite neconforme jud. Arad” - contract nr 132/2014; **Proces verbal nr. 20169/09.11.2017** privind stingerea obiecțiilor referitoare în Procesul verbal de recepție finală nr. 15969/15.09.2017 pentru lucrarea “Închidere depozite neconforme în jud Arad” - contract nr 132/2014. Licitările de delegare a serviciului de colectare și transport au fost finalizate. Firmele câștigătoare pentru serviciul de colectare și transport: **SC RETIM ECOLOGIC SERVICE SA (Zona 1 - autorizație de mediu nr. 63/10.10.2018), SC GRUP SALUBRITATE URBANĂ SA (Zona 2 - autorizație de mediu nr. 44/07.05.2019 și Zona 5 - autorizație de mediu nr. 43/07.05.2019), SC ACTIV SALUBRITATE (Zona 3 - autorizație de mediu nr. 28/03.04.2019 și Zona 4 - autorizație de mediu nr. 29/03.04.2019).** **APM Arad a emis obligațiile de mediu la încetarea activităților serviciului public de salubritate a localităților care au fost desfășurate în județul Arad de către SC ACTIV SALUBRITATE - zona 3 Lot 2 (nr. 3657/18.03.2020) și zona 4 - Lot 3 (nr. 3658/18.03.2020). APM Arad a emis obligațiile de mediu la încetarea activităților serviciului public de salubritate a localităților care au fost desfășurate în județul Arad de către SC GRUP SALUBRITATE URBANĂ SA - zona 2 (nr. 8926/20.05.2019) și zona 5 - (nr. 8925/20.05.2019)**

Prin proiect stațiile de transfer aveau termen de realizare 2011. Ele sunt amplasate la Chișineu Criș (capacitate 7075 t/an), Sebiș (capacitate 8.375 t/an) Bârzava (capacitate 6.250 t/an) Mocrea-Ineu (capacitate 4875t/an) și sunt în prezent finalizate. Contractul de lucrări nr 140/14.11.2014 „**Construcția stațiilor de transfer, stațiilor de compostare și a stației de sortare în județul Arad - rest de executat, parte componentă a „Sistemului de management integrat al deșeurilor solide în județul Arad”**”, respectiv proiectarea și execuția stațiilor de transfer - la Sebiș, Chișineu Criș cu compactare, la Bârzava și Ineu - Mocrea fără compactare, respectiv a stațiilor de compostare la Arad și Ineu - Mocrea, a stației de sortare la Ineu - Mocrea, rest de executat a fost finalizat la data de 01.11.2015. A fost încheiat procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 19573/30.12.2015. A fost încheiat **procesul verbal de recepție finală nr. 15968/15.09.2017** privind lucrarea “Construire stații de transfer, compostare și sortare în Jud. Arad” - contract nr. 140/2014. **Licitările de delegare a serviciului de operare a stațiilor au fost finalizate.** Firmele câștigătoare pentru serviciul de operare a stațiilor sunt: **FCC Environment România SRL** (un contract pentru operarea stațiilor de transfer de la Bârzava (autorizație de mediu nr. 14/11.03.2019), Sebis (autorizație de mediu nr. 13/11.03.2019), Chișineu-Criș (autorizație de mediu nr.15/11.03.2019) și un alt contract

pentru stația de compostare de la Arad. Pentru *stația de compostare a fost emisă autorizația de mediu nr. 76/19.11.2018*) și **SC ACTIV-SALUBRITATE SA** (*pentru operare stație complexă Ineu-Mocrea - autorizație de mediu nr. 36/16.04.2019*). pentru operatorul **SC ACTIV - SALUBRITATE SA**, care a deținut autorizația de mediu nr. 36/16.04.2019, au fost stabilite obligațiile de mediu la încetarea activității prin adresa nr. 3379/12.03.2020.

Termenul de finalizare al proiectului conform actului adițional nr.8 a fost prelungit până la data de 31.12.2018. Memorandumul nr. 20/9876/M.B./29.05.2017 cu tema „Aprobarea soluțiilor temporare privind delegarea serviciilor de operare a infrastructurii pentru proiectele finanțate prin fonduri europene, în domeniul deșeurilor” stabilește prelungirea termenelor pentru proiectele nefuncționale, **până la data de 31.03.2019.** Județul Arad se află pe această listă.

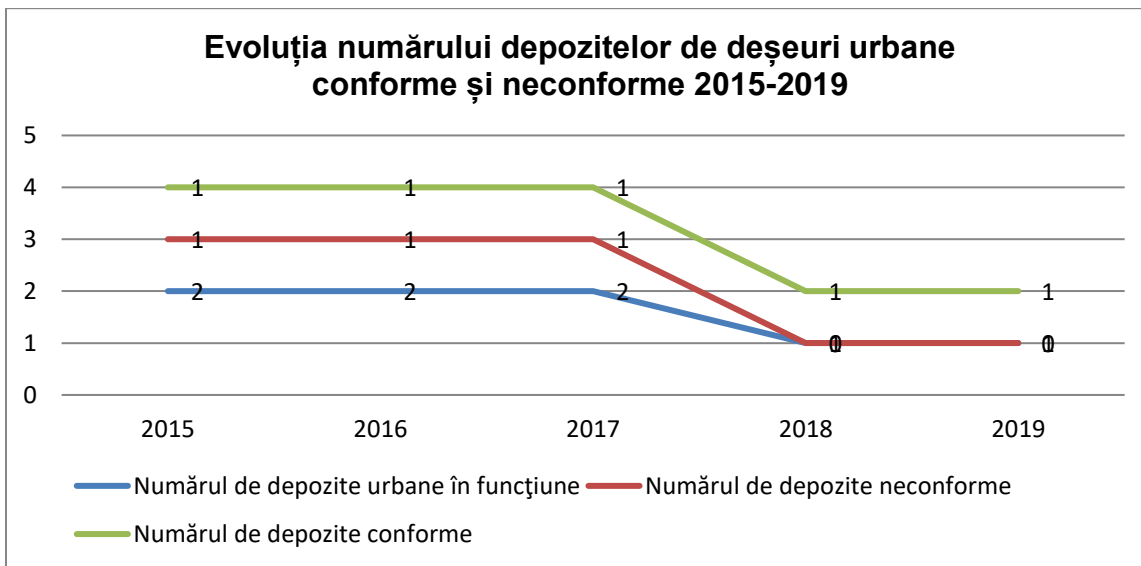
Situația depozitelor de deșuri conforme și situația depozitelor urbane neconforme în baza H.G 349/2005 este prezentată în **tabelele VII.1.4.1, VII.1.4.2 și graficul VII.** Numărul de depozite urbane în funcțiune în perioada 2015-2017, a fost de 2 (două). A existat un singur depozit neconform (depozitul neconform de la Lipova), ca urmare a sistării depozitării pe celelalte 5 depozite în a doua parte a anului 2012. Depozitul neconform de deșuri de la Lipova a sistat depozitarea la 16 iulie 2017 conform HG 349/2005. Numărul de depozite conforme a rămas constant la 1 (unul), respectiv cel pus în funcțiune în luna noiembrie a anului 2003 aparținând SC ASA Servicii Ecologice SRL (actual FCC). Începând cu a doua jumătate a anului 2017 la nivelul județului Arad depozitarea deșeurilor se realizează doar pe depozitul conform aparținând FCC Environment România SRL.

**Tabelul VII.1.4.1
Depozite de deșuri conforme și neconforme 2015-2019**

Depozite	Anul				
	2015	2016	2017	2018	2019
Numărul de depozite urbane în funcțiune	2	2	2*	1	1
Numărul de depozite neconforme	1	1	1*	0	0
Numărul de depozite conforme	1	1	1	1	1

* Depozitul neconform de deșuri de la Lipova a sistat depozitarea la 16 iulie 2017 conform HG 349/2005.

Graficul VII.5

Tabelul VII.1.4.2

Evoluția numărului depozitelor de deșuri neconforme 2015-2019

Denumirea depozitului	Anul închiderii, cf. HG 349	Situația funcționării (depozitare sistată/în funcțiune)	Alternativa pentru depozitare	Nr. aviz închidere
Depozit Câmpul Liniștii Arad	Nu a fost inclus în HG 349/2005	Depozitare sistată - închise prin proiectul SMIDS Arad	Depozitul SC ASA Servicii Ecologice SRL (FCC ENVIRONMENT ROMÂNIA S.R.L.)	47/18.10.2007
Depozit Poetului Arad	Nu a fost inclus în HG 349/2005			52/18.11.2007
Pecica	Nu a fost inclus în HG 349/2005			17/20.11.2006

Sîntana	Nu a fost inclus în HG 349/2005			18/01.02.2007
Curtici	2012			40/11.06.2007
Nădlac	2012	Sistată activitatea de depozitare din a doua parte a anului 2012 - închise prin proiectul SMIDS Arad		-
Sebiș	2014			-
Pîncota	2016			-
Ineu	2016			-
Chișineu Criș	2016		depozitul de deșeuri solide nepericuloase din mun. Oradea	-
Lipova	2017	Depozitare sistată la 16.07.2017	Depozitul SC ASA Servicii Ecologice SRL (FCC ENVIRONMENT ROMÂNIA S.R.L.)	S-a emis de către APM Arad Decizia etapei de încadrare nr 8362/29.05.2018

VII.1.5. Tendințe și prognoze privind generarea deșeurilor

Conform prevederilor **Planului Național de Gestionare a Deșeurilor**, atât proiecția socio-economică, cât și **proiecția de generare a deșeurilor municipale și a deșeurilor de ambalaje** sunt realizate la **nivel național pentru perioada 2015-2025**.

Proiecția generării deșeurilor municipale:

Pentru proiecția cantității de deșeuri municipale generate în perioada 2016-2025 sunt utilizate următoarele ipoteze:

- indicatorii de generare a deșeurilor menajere atât în mediul urban, cât și în mediul rural rămân la valorile din anul 2015 în primii doi ani de prognoză (2016, 2017), după care, începând cu anul 2018, înregistrează o scădere. Această scădere este estimată pe baza implementării măsurilor de prevenire a generării deșeurilor (ex. creșterea gradului de compostare individuală a biodeșeurilor în mediul rural, aplicarea de măsuri de prevenire a risipei de alimente, eficientizarea instrumentului economic referitor la ecotaxa pentru pungile de plastic și implementarea instrumentului economic plătește pentru cât arunci);
- în ceea ce privește gradul de conectare a populației la serviciul de salubritate, se asumă că acesta a fost în anul 2016 de 95% în mediul urban și 85% în mediul rural, iar în anul 2017 de 100% în mediul urban și 95% în mediul rural. Începând

cu anul 2018 întreaga populație a țării va fi deservită cu serviciu de salubritate. Evoluția gradului de conectare a populației la serviciu de salubritate este legată de implementarea proiectelor SMID care asigură colectarea separată a întregii cantități de deșeuri generate;

- deșeurile similare reprezintă 25% din deșeurile municipale pentru întreaga perioadă de planificare;
- deșeurile din parcuri și grădini, deșeurile din piețe și deșeurile stradale rămân constante, la valoarea estimată pentru anul 2015.

Pe parcursul perioadei de planificare se constată o scădere a cantității de deșeuri municipale generate (cantitatea de deșeuri municipale estimată pentru anul 2025 este cu circa 12% mai mică decât cea estimată pentru anul 2015).

Ca urmare a implementării măsurilor de prevenire a generării deșeurilor și pregătire pentru reutilizare, în prognoza de generare a deșeurilor a fost considerată o scădere a indicatorului de generare a deșeurilor menajere în mediul urban de la 0,66 kg/locuitor x zi în anul 2015 la 0,6 kg/locuitor x zi în anul 2025, iar în mediul rural de la 0,31 kg/locuitor x zi la 0,27 kg/locuitor x zi. Aceasta conduce la reducerea indicatorului de generare a deșeurilor municipale de la 228 kg/loc/an în 2017 la 204 kg/loc/an în 2025.

Proiecția compoziției deșeurilor municipale:

La realizarea proiecției privind compoziția deșeurilor municipale sunt luate în considerare următoarele ipoteze:

- ***deșeurile menajere și similare:***
 - în perioada 2015-2017 compoziția rămâne constantă, fiind egală cu valorile medii aferente perioadei 2010-2014;
 - în perioada 2018-2025:
 - procentul deșeurilor de plastic va prezenta o scădere până la 10% ca urmare a reducerii consumului de pungă de plastic și ambalaje de plastic, care treptat vor fi înlocuite cu ambalaje de sticlă și hârtie;
 - procentul deșeurilor de sticlă va prezenta o scădere până la 4,5% ca urmare a introducerii sistemului de depozit pentru ambalajele reutilizabile;
 - procentul de biodeșeuri va prezenta o scădere de până la 55% ca urmare a implementării măsurilor de prevenire a generării deșeurilor alimentare;
 - procentul de deșeuri de hârtie/carton va prezenta o creștere etapizată până la 13,5%;
 - procentul de deșeuri de metal va prezenta o creștere etapizată până la 3,5%;

- procentul de deșeuri de lemn va prezenta o creștere etapizată până la 2,7%;

- procentul de deșeuri textile se va menține la o valoare constantă de 1%

- **deșeurile din servicii publice (parcuri și grădini, piețe și stradale)** - în perioada de planificare compoziția rămâne constantă la valorile medii pentru perioada 2010-2014

Proiecția deșeurilor de ambalaje:

Pentru calculul proiecției pentru perioada 2016-2025 privind cantitatea de ambalaje introduse pe piață sunt utilizate următoarele ipoteze:

- în anul 2016 indicatorii privind introducerea pe piață a ambalajelor, pe tip de material prezintă o creștere față de anul 2015 egală cu creșterea medie pentru perioada 2013-2015;
- pentru perioada 2017-2025:
 - pentru sticlă indicatorul se menține în întreaga perioadă la aceeași valoare ca cea aferentă anului 2016 - se estimează o creștere a cantității de ambalaje de sticlă utilizate compensată însă de o creștere a ratei de reutilizare;
 - pentru plastic în anul 2017 indicatorul se menține la aceeași valoare ca în anul 2016. În 2018 se estimează o scădere a indicatorului ca urmare pe de o parte a scăderii utilizării ambalajelor de plastic pentru băuturi, în special bere (locul fiind preluat de ambalajele din sticlă), iar pe de altă parte ca efect al creșterii eficacității ecotaxei pentru pungile de cumpărături. Pentru 2019-2025 indicatorul rămâne la valoarea din anul 2018;
 - pentru hârtie și carton și metal indicatorii se mențin în întreaga perioadă la aceeași valoare cu cea aferentă anului 2016;
 - pentru lemn în anul 2017 indicatorul se menține la aceeași valoare ca în anul 2016. În 2018 se estimează o scădere a indicatorului ca urmare a creșterii gradului de reutilizare. Pentru 2019-2025 indicatorul rămâne la valoarea din anul 2018;
- pentru materiale compozite se asumă pentru perioada 2016-2025 o cantitate de ambalaje introdusă pe piață egală cu cea din anul 2015

Deșeurile de ambalaje se consideră ca fiind egale cu cantitatea de ambalaje introdusă pe piață în același an în acel stat membru. Astfel, estimarea cantității de deșeuri de ambalaje generate în perioada 2015-2025 se realizează pe baza indicatorilor prezentați mai sus (indicatori privind cantitatea introdusă pe piață pe tip de material și locuitor) și proiecția populației.

Indicatorul de generare deșeuri municipale/cap de locuitor, este determinat de raportul dintre cantitatea de deșeuri municipale generate și numărul total de locuitori.

La nivelul județului Arad, evoluția indicatorului de generare deșeuri este prezentată în **tabelul VII.1.1.2 și graficul VII.2**. Începând cu anul 2015 acesta prezintă un trend ascendent.

În anul 2018 în jur de 97,42% din populația rezidentă a fost deservită de serviciile de salubritate, la nivel județean, ponderea în mediul urban fiind de 100%, iar în mediul rural de 94,24%. Evoluția ponderii populației deservită de servicii de salubritate între anii 2014-2018, este prezentată în **tabelul VII.1.1.4**. În mediul urban populația deservită este 100%, iar în mediul rural procentul de populație deservită de serviciile de salubritate este relativ constant.

Cantitatea de **deșeuri colectate selectiv** din deșeuri menajere și asimilabile, în perioada 2014-2018, a scăzut semnificativ raportat la anul de referință 2014. Din anul 2015 acesta a scăzut la mai mult de jumătate, după care a urmat un trend ușor ascendent în perioada 2016-2017, iar în 2018 cantitățile au scăzut din nou semnificativ. În luna mai 2018 a început implementarea Sistemului Integrat de gestionare a deșeurilor. Zona 1 din județul Arad fiind și cea mai dezvoltată zonă din punct de vedere economic, a fost atribuită unui singur operator de salubritate, Retim Ecologic Service SA. Deasemenea stația de sortare a municipiului Arad a fost închisă în luna martie 2018. Schimbarea operatorilor de salubritate și a modului de lucru al noului operator a avut mari deficiențe în colectarea deșeurilor, fapt ce se observă în cantitățile de deșeuri colectate selectiv.

Cantitatea de **deșeuri municipale reciclate** are un trend crescător raportat la anul de referință 2014. O creștere semnificativă se observă în perioada 2016-2018 cu un maxim în 2017. Începând cu anul 2013, cantitatea de deșeuri municipale reciclate a fost calculată, conform cu recomandările EUROSTAT, prin însumarea cantităților de deșeuri municipale reciclate pentru deșeuri menajere și asimilabile și din servicii municipale colectate de operatorii de salubritate (cantitățile de deșeuri raportate cu R2-R11), 50% din cantitatea de deșeuri generată și necolectată (se consideră că se realizează compostare în gospodăriile particulare) și deșeuri reciclabile provenite de la populație, colectate prin intermediul operatorilor economici autorizați, alții decât operatorii de salubritate (cantitățile de deșeuri raportate cu R2-R11).

Din anul 2007, în Municipiul Arad a funcționat o stație de sortare cu o capacitate de 9 t/h. Această stație, are capacitatea de a procesa, dacă este operată în 3 schimburi, o cantitate de deșeuri reciclabile, care ar asigura atingerea țintelor de reciclare/recuperare pentru toate categoriile de materiale fixate pentru anul 2018. Din nefericire, această stație a încetat activitatea în luna martie 2018 odată cu încetarea activității societății Polaris M Holding SRL, motiv pentru care au scăzut simțitor cantitățile de deșeuri reciclabile valorificate la nivelul județului Arad. De asemenea în orașul Ineu

Începând cu anul 2010 a fost achiziționată o stație de sortare prin programul **PHARE CES 2004**.

Prin proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor solide în județul Arad” a fost prevăzută realizarea unei stații de sortare a deșeurilor la Ineu-Mocrea, având o capacitate de 6.100 t/an.

La finalul anul 2018, la nivelul județului Arad nu existau stații de transfer în funcțiune. Punerea în funcțiune a acestora s-a făcut în anul 2019.

Prin proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor solide în județul Arad” a fost prevăzută realizarea a 4 stații de transfer: o stație de transfer la Chișineu Criș, capacitate 7075 t/an, o stație de transfer la Ineu-Mocrea, capacitate 4875 t/an, o stație de transfer la Sebiș capacitate 8375 t/an, și o stație de transfer la Bârzava, capacitate 6250 t/an. Contractul nr. 140/14.11.2014 „**Construcția stațiilor de transfer, stațiilor de compostare și a stației de sortare în județul Arad - rest de executat, parte componentă a „Sistemului de management integrat al deșeurilor solide în județul Arad”**” a fost finalizat la data de 01.11.2015. A fost încheiat procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 19573/30.12.2015. A fost încheiat **procesul verbal de recepție finală nr. 15968/15.09.2017** privind lucrarea “Construire stații de transfer, compostare și sortare în Jud. Arad” - contract nr. 140/2014. Din cadrul licitațiilor pentru delegarea prin concesiune a activităților de operare a stațiilor, în data de 11.12.2017 s-a semnat contractul pentru Lotul 3 cu SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL și contractul pentru Lotul 2 cu SC ACTIV SALUBRITATE SA. S-au finalizat și s-au încheiat contractele de delegare prin concesiune a gestiunii Serviciului de Salubritate pentru întreg județul, astfel: pentru Zona 1, în data 24.10.2017 s-a încheiat Contractul cu RETIM ECOLOGIC SERVICE SA; pentru Zona 2 și 5, în data 14.06.2018 s-a încheiat Contractul cu GRUP SALUBRIZARE URBANĂ SA SUCURSALA ARAD; iar pentru Zona 3 și 4, în data 20.06.2018 s-a încheiat Contractul cu ACTIV SALUBRITATE SA.

Termenul de finalizare al proiectului conform actului adițional nr. 8 a fost prelungit până la data de 31.12.2018. Memorandumul nr. 20/9876/M.B./29.05.2017 cu tema „*Aprobarea soluțiilor temporare privind delegarea serviciilor de operare a infrastructurii pentru proiectele finanțate prin fonduri europene, în domeniul deșeurilor*” stabilește prelungirea termenelor pentru proiectele nefuncționale, **până la data de 31.03.2019.** Județul Arad se află pe această listă.

În Municipiul Arad, a fost pus în funcțiune din noiembrie 2003 **un depozit ecologic conform** executat în conformitate cu normele europene și naționale din domeniu. Acest depozit a fost construit și finanțat de către firma austriacă ASA Servicii Ecologice SRL (actual **FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL**).

Începând cu a doua jumătate a anului 2017 la nivelul județului Arad, depozitarea deșeurilor s-a realizat doar pe depozitul conform aparținând FCC Environment România SRL, întrucât depozitul neconform de deșeuri de la Lipova a sistat depozitarea la 16 iulie 2017 conform HG 349/2005.

Cantitatea de deșeuri biodegradabile din deșeuri municipale depozitate a scăzut în perioada 2014-2016, după care a urmat o creștere cu un maxim în 2018. Cantitățile depozitate în perioada 2014-2016 au fost/sunt depozitate pe depozitele neconforme și conforme în funcțiune, depozite care aveau/au cantitățile monitorizate prin cântărire sau estimare. Un factor decisiv al variației cantității de deșeuri depozitate o constituie prezența cântarului. Din cele 7 depozite urbane în funcțiune în perioada 2013-2016, singurul depozit care a deținut cântar încă din anul 2003, a fost depozitul conform aparținând ASA Servicii Ecologice SRL (actual SC FCC ENVIRONMENT ROMANIA SRL), iar începând din luna septembrie a anului 2009, Primăria Orașului Ineu a achiziționat și pus în funcțiune un cântar pentru cântărirea deșeurilor depozitate până la sistarea activității de depozitare, respectiv a doua jumătate a anului 2012. Pentru celelalte depozite metoda de cântărire a fost cea estimată în funcție de capacitatea mijloacelor de transport și densitatea deșeurilor. Facem precizarea că în anul 2016 din cele două depozite aflate în funcțiune, unul conform și altul neconform aparținând ECO LIPOVA SRL, cu perioada de tranziție până în 2017, cel neconform nu deține cântar. Începând cu data de 16 iulie 2017, județul Arad deține un singur depozit conform aflat în funcțiune.

Evoluția cantității deșeurilor biodegradabile depozitate în perioada 2014-2018 este redată în **tabelul VII.1.1.4 și graficul VII.3**. Se observă o reducere a cantității depozitate până în anul 2016 urmat de o ușoară creștere în anul 2017. În anul 2018 creșterea a fost semnificativă. Raportat la obiectivele menționate în HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, obiectivul de 35% (respectiv 35522,55 t), din cantitatea totală, exprimată gravimetric, produsă în anul 1995 (101493 t) pentru perioada 2014-2018, este atins, până în anul 2017, cu toate că această cantitate a crescut în 2017, probabil și datorită faptului că cea mai mare cantitate de deșeuri biodegradabile municipale depozitate se depozitează pe depozitul conform care deține cântar, iar deșeurile municipale amestecate colectate de RER Ecologic Service SA Oradea se depozitează în județul Bihor. În anul 2018 această cantitate a fost semnificativ depășită, acest lucru fiind influențat de încetarea funcționării stației de sortare din municipiul Arad, dar și de lipsa unui sistem de colectare selectivă eficientă la nivel de județ.

În **tabelul VII.1.2.1** este prezentată evoluția cantităților de deșeuri de producție periculoase și nepericuloase generate în județul Arad, observându-se o creștere a cantităților generate în anul 2018, față de anul referință 2014.

Evoluția cantităților de deșuri industriale periculoase generate la nivelul județului Arad este redată în **tabelul VII.1.2.2**. În perioada 2014-2016 cantitățile de deșuri periculoase raportate se mențin la un nivel relativ scăzut. În anul 2017 cantitatea raportată crește semnificativ, dar în 2018 scade față de anul 2017.

Evoluția gestionării deșeurilor industriale nepericuloase pentru perioada 2014-2018 este redată în **tabelul VII.1.2.3**. Se observă un vârf al cantităților de deșuri nepericuloase generate în anul 2015, urmat de o scădere semnificativă în 2016 și apoi în perioada 2017-2018 cantitățile deși au scăzut se mențin la un nivel asemănător. Raportat la anul de referință, acestea sunt toate semnificativ mai mari decât cele din anul 2014.

Evoluția gestionării deșeurilor industriale periculoase pentru perioada 2014-2018 este redată în **tabelul VII.1.2.4**. Se observă o creștere a cantităților de deșuri industriale periculoase având un maxim în 2017 și un minim în 2015 raportat la anul de referință 2014.

Cantitățile de DEEE colectate de la populație la nivelul județului Arad de către operatorii economici autorizați în acest scop sunt menționate în **tabelul VII.1.3.1.1.**, observându-se o creștere semnificativă a cantității colectate în anul 2017, față de anul de referință 2013. Precizăm că valorile din tabel sunt extrase din baza de date la nivel național și sunt furnizate de ANPM pentru fiecare județ. Datele au rezultat ca urmare a prelucrării tuturor raportărilor (colectorii, tratatorii, organizații colective ale producătorilor) și nu reprezintă numai însumarea cantităților de deșuri raportate ca fiind colectate individual într-un anumit județ.

Referitor la distribuția pe județ a cantității de DEEE tratate, aceasta nu este reprezentativă, avându-se în vedere faptul că DEEE colectate la nivelul județului Arad pot fi tratate și în alt județ sau chiar în afara teritoriului național. De aceea referitor la obiectivele de reciclare/valorificare, țintele la nivel național și implicit la nivelul județului Arad au fost atinse conform **tabelului VII.1.3.1.3**.

Cantitățile de ambalaje colectate pentru perioada 2013-2017 la nivelul județului Arad sunt redată în **tabelul VII.1.3.2.2**. Din analiza tabelului se observă o creștere a cantității de deșuri de ambalaje colectate de la an la an. Ca și defalcare pe tipuri de ambalaje colectate, se observă o creștere semnificativă, începând cu anul 2015 a cantității de ambalaje de lemn colectată.

Distribuția pe județe a cantităților de deșuri de ambalaje tratate nu este reprezentativă, ținând cont de faptul că deșeurile de ambalaje colectate la nivelul județului Arad pot ajunge la tratare în alt județ și/sau înafara teritoriului național. Totodată, operatorii economici care au predat responsabilitatea organizațiilor de transfer

responsabilitate (OTR), nu au obligație de raportare, raportările fiind realizate de către OTR-uri. Cantitățile de deșeuri de ambalaje raportate ca reciclate/valorificate într-un județ, nu sunt reprezentative deoarece aceste deșeuri de ambalaje sunt generate și în alte județe în care nu există reciclatori de astfel de deșeuri. De aceea, avându-se în vedere considerentele expuse anterior în ceea ce privește obiectivele de reciclare/valorificare, țintele pentru anii 2013-2016 au fost îndeplinite la nivel național, și implicit la nivel județean conform **tabelelor VII.1.3.2.3. și VII.1.3.2.4. Tabelul VII.1.3.2.5** cuprinde obiectivele de reciclare și valorificare îndeplinite la nivel național furnizate de către ANPM pentru anul 2016.

Cantitățile de vehicule scoase din uz colectate la nivelul județului Arad, în perioada 2013-2017 sunt redată în tabelul **VII.1.3.3.2**. Raportat la anul de referință 2013, în anul 2017 numărul vehiculelor scoase din uz colectate a crescut.

La nivelul județului Arad, Rematinvest SRL deține autorizație de colectare, însă tratarea vehiculelor scoase din uz colectate se realizează în jud. Timiș, motiv pentru care numărul vehiculelor scoase din uz tratate/dezmembrate este mai mic decât cele colectate la nivel de județ.

Deșeurile provenite de la tratarea vehiculelor scoase din uz conțin metale feroase, metale neferoase, materiale plastice, sticlă, cauciuc, materiale textile, hârtie, iar deșeurile de baterii/acumulatori, instalațiile de aer condiționat, ecranele LCD din echipamentele electronice, lichidele, filtrele de ulei au în componență și substanțe periculoase.

Referitor la obiectivele de reciclare/valorificare nu sunt relevante cifrele la nivel județean, întrucât așa cum am menționat mai sus VSU pot fi colectate în județul Arad, însă ele pot fi tratate de către un operator economic din alt județ (*caz REMATINVEST SRL*).

Conform datelor furnizate de către ANPM pentru anul 2015, țintele de reciclare/valorificare au fost îndeplinite la nivel național și implicit și la nivelul județului Arad, conform **tabelului VII.1.3.3.3 și graficului VII.4.**

VIII. MEDIUL, SĂNĂTATEA ȘI CALITATEA VIETII

VIII.1. Mediul urban și calitatea vieții: starea și consecințe

VIII.1.1. Calitatea aerului din aglomerările urbane și efectele asupra sănătății

VIII.1.1.1. Depășiri ale concentrației medii anuale de PM10, NO2, SO2 și O3 în anume aglomerări urbane

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 04 Cod indicator AEM: CSI 04
DENUMIRE	Depășirea valorilor limită privind calitatea aerului în zonele urbane
DEFINIȚIE	Indicatorul reprezintă procesul populației urbane potențial expusă la concentrații atmosferice (în $\mu\text{g}/\text{m}^3$) de dioxidul de sulf (SO_2), particule în suspensie (PM_{10}), dioxid de azot (NO_2) și ozon (O_3) ce depășesc valoarea limită stabilită pentru protecția sănătății umane.

Municipiul Arad conform Anexei nr. 2 al Legii 104/2011 privind calitatea aerului nu este considerat aglomerare urbană ci doar *zonă*, deoarece nu are peste 250 000 de locuitori.

Populația județului Arad, și în special a orașelor, este expusă în permanență și tot timpul anului la toate tipurile de poluanți, chiar dacă nu sunt depășite valorile limită sau nr. de zile stipulate în legea privind calitatea aerului înconjurător.

În perioada 2015-2019, nu s-au înregistrat depășiri ale:

- valorilor limită anuale stabilite pentru protecția sănătății umane la parametrii: NO_2 , PM_{10} și C_6H_6 ;

- valorilor limită orară și zilnică la parametrul SO₂, valorilor limită orare pentru parametrii NO₂ și O₃, valoarii limită pentru parametrul CO.

De asemenea s-au constatat tendințe de descreștere la valorile medii anuale ale parametrilor SO₂ și NO₂.

Pe parcursul intervalului studiat există depășiri ale valorilor limită zilnice la parametrul PM₁₀ și ale valorilor țintă la parametrul O₃, susținute și de schimbările parametrilor meteorologici și climatici.

În anul 2019 s-au înregistrat 45 de depășiri ale valorii țintă la parametrul O₃ și 36 de depășiri ale valorii limită zilnice la parametrul PM₁₀, la ambele stații din municipiul Arad (AR1 și AR2). În decursul existenței stațiilor de monitorizare nu s-au înregistrat depășiri ale pragurilor de alertă pentru SO₂, NO₂ și O₃.

Detalii referitoare la evoluția mai detaliată a parametrilor de mai sus se regăsesc în Capitolul Calitatea aerului.

Prin poluarea aerului se înțelege prezența în atmosfera a unor substanțe care în funcție de concentrație sau acțiune, produc modificări ale sănătății ,genereazăsau alterează mediul.

Atmosfera este poluată dacă substanțele prezente în aer exercită un efect nociv asupra omului sau a mediului. Particulele în suspensie au diferite acțiuni asupra organismului uman:

- Acțiunea toxică specifică este realizată de pulberi care pătrunse în organism provoacă intoxicații cu mecanism fizico-patologic, tablou clinic și aspect anatomo-patologic caracteristic indiferent de calea de pătrundere (plumb și compușii plumbului, cadmiului și mercurului).
- Acțiunea alergică este provocată de alergenii din atmosferă: aerosolii pot fi găsiți în orice mediu de viață și muncă, în locuință etc.
- Acțiunea fotodinamică este produsă de pulberi fotosensibilizante ca: antracenu, acridina, smoala, parafina
- Acțiunea cancerigenă se datorește inhalării unor pulberi anorganice (As, Cr, Ni, azbest) sau organice (hidrocarburi policiclice aromatice). De asemenea inhalarea de aerosoli radioactivi (produși de filiație ai radonului) au efect cancerigen.
- Acțiune infectantă- pulberile pot vehicula o serie de germeni patogeni ,rezultați fie din germenii eliminați de oameni, fie în condiții de producție unde rezultă din prelucrarea unor produse animale contaminate.
- Acțiunea iritantă poate fi produsă de orice suspensie din aer care produce fenomene de inflamație aseptică la nivelul aparatului respirator.Intensitatea fenomenelor iritative depinde de natura și concentrația pulberilor.

- Acțiunea fibrozantă (pneumoconiogenă) cuprinde fenomene patologice ce apar în urma expunerii la anumite categorii de pulberi. Pneumoconiozele reprezintă îmbolnăviri datorită inhalării pulberilor ca agent etiologic.

Gazele și vaporii iritanți pătrund în organism pe cale respiratorie, dar și pe cale cutanată și digestivă. Toxicele pot afecta toate țesuturile sau anumite organe. Se disting gaze cu acțiune asfixiantă care au efect toxic: hipoxia sau anoxia (exemplu oxidul de carbon), gaze cu acțiune narcotică și gaze cu acțiune sistemică, toxicitatea acestora se manifestă selectiv asupra unor organe sau sisteme.

Evaluând riscul pentru sănătatea umană, rezultă că poluarea produsă de procesele de combustie prezintă în primul rând riscul iritant (suspensii, SO₂, NO₂, aldehide) și cel cancerigen prin hidrocarburile policiclice aromatice. Riscul asfixiant prin CO₂ și CO este redus, CO₂ nu atinge niciodată concentrații toxice iar CO eliminat prin coș la anumită înălțime nu ajunge a fi inhalat.

Poluarea produsă de gazele de eșapament ale autovehiculelor prezintă riscul iritant (NO₂, aldehide) asfixiant, toxic specific (halogenurile de plumb) și cancerigen (hidrocarburi policiclice aromatice). Industriile contribuie la poluarea aerului cu o diversitate de produși poluanți eliminați sub formă de suspensii sau gaze, exemplu: industria siderurgică, metalurgia neferoasă (suspensii sub forma de oxizi metalici: Pb, Zn, Cd, și gaze toxice SO₂), industria de aluminiu (fluor), industria materialelor de construcții (fabrici de ciment), pulberi de azbest, industria chimică, de îngrășăminte.

Riscul pentru sănătatea umană produs de poluarea industrială este foarte variabil în funcție de profilul industrial și de procesul tehnologic. Numărul de persoane din populație expus la acest tip de poluare este mai mic decât în cazul poluării produse de arderea de combustibil, sau circulația autovehiculelor.

Acțiunea directă a poluării aerului asupra sănătății

Se disting: efecte acute (după expuneri de scurtă durată), efecte cronice (după expuneri de lungă durată) și efecte tardive.

Efectele acute reprezintă intoxicațiile acute sau modificări ale sănătății cu agravarea sau decompensarea unei boli preexistente.

Efectele cronice apar după expuneri de lungă durată care generează apariția fenomenelor patologice (exemplu: toxici cumulativi : Pb, Cd, Hg) care se depun în diferite organe și țesuturi cu apariția îmbolnăvirilor și a fenomenelor toxice.

Efectele tardive sunt cele în care latența cu care apar fenomenele patologice cuprinde decenii, având efect teratogen și mutagen.

Intoxicațiile acute apar accidental (avarii industriale, avarierea unor cisterne cu produse iritante) și sunt însoțite de leziuni ale globului anterior ocular, conjunctivită sau cheratoconjunctivită chimică și afectarea aparatului respirator: sindrom traheo-bronșic, bronșiolitic și bronho-pulmonar cu edem pulmonar toxic.

Creșterea semnificativă a mortalității și morbidității populației apare la concentrații ridicate dar mai reduse decât cele care produc intoxicațiile acute.

Agravarea bronșitei cronice se produce la creșterea nivelului de poluarea cu SO₂ și suspensii. Boala se manifestă clinic prin creșterea expectorației, apariția de infecție bronșică, accentuarea dispneei.

Efectele cronice de poluare iritativă produc bronșite cronice, emfizem pulmonar și astmul bronșic.

Populația infantilă reprezintă grupul cu vulnerabilitatea cea mai mare la agenții iritanți.

Influența asupra infecțiilor respiratorii acute a fost presupusă de la primele observații asupra efectelor poluării aerului asupra sănătății populației.

Poluanții iritanți cresc susceptibilitatea aparatului respirator la infecții bacteriene și virotice.

Poluanții atmosferici pot favoriza apariția infecțiilor respiratorii cronice ale copiilor și pot provoca hipereactivități bronșice, uneori pentru toată viața.

Copiii care au infecții respiratorii repetate și care prezintă simptome cronice: dispnee, tuse persistentă reprezintă, după 45 de ani, grupul cel mai sensibil la acțiunea factorilor provocatori exogeni ai bronșitei cronice.

Alte efecte asupra sănătății populației: se constată în urma poluării relativ ridicată și o influență asupra dezvoltării fizice și neuropsihice a copiilor, asupra proceselor de osificare și modificări hematologice datorită fenomenelor de hipoxie produse de tulburările respiratorii.

Poluații asfixiați (CO) produc hipoxia sau anoxia prin blocarea aportului, transportului sau utilizării oxigenului în procesele metabolice. CO este principala sursă de poluare a aerului prin procesele de combustie incompletă.

Efectele asupra organismului uman sunt determinate de capacitatea de a forma cu hemoglobina un complex: carboxihemoglobina : COHb, realizând o blocare a capacității de fixare a oxigenului de către sânge.

Efectele acute sunt legate de tulburări produse de hipoxie sau anoxie și depind de procentul de COHb format, apar : cefalee, dispnee, tahicardie, amețeli, grețuri, adinamie, tulburări senzoriale, pierderea cunoștinței, etc.

Efectele cronice apar la persoane expuse timp îndelungat la concentrații ridicate de CO caracterizate prin sindrome asteno-vegetative și efecte asupra aparatului cardiovascular; astfel se explică frecvența mare a aterosclerozei la fumători.

Efectele secundare sunt asupra embrionului și fătului: COHb străbate bariera fetoplacentară, crescând riscul malformațiilor congenitale și determină nașterea unor copii cu deficit ponderal important.

Poluanții toxici specifici sunt: plumbul, fluorul, mercurul, cadmiul. Aceștia se pot acumula în organismul uman precum și în mediu producând alterări patologice grave.

Plumbul este un poluant al mediului, provenind din industria de extragere și de prelucrare a plumbului, dar poate pătrunde în organismul uman odată cu alimentele sau cu apa. Expunerea profesională cu plumb este obiectul de studiu al medicinei muncii.

Pătruns în circulație plumbul se regăsește în cantități mici în plasmă, fixat de hematii. Plumbul se depozitează îndeosebi în oase, mai ales în oasele lungi.

Expunerea neprofesională la Pb duce doar în cazuri excepționale la intoxicație saturnină.

Absorbția crescută de plumb se poate manifesta prin: tulburări nervoase, cefalee, iritabilitate, insomnie, inapetență, greață, varsături, dureri abdominale, tulburări de tranzit intestinal.

Fluorul reprezintă un poluant cu mare stabilitate în mediu și capacitate de acumulare în organismul uman. Sursele de poluare sunt industriale: fabricile de aluminiu, de îngrășăminte fosfatice. Are efect iritant prin vapori și sistemic prin natura toxică a sa. Fluoroza produsă pe cale hidrică este mai frecventă .

Mercurul și Cadmiul sunt poluanți atmosferici de origine industrială, sursa intoxicațiilor este de origine hidrică, cadmiul se acumulează în organismul uman în cortexul renal și în oase. Încărcările excesive furnizează ateroscleroze (ATS) și hipertensiune (HTA) cu disfuncție renală și proteinurie.

Poluanții cancerigeni: hidrocarburi policiclice aromatice (benzo-a- piren) implicat în etiologia cancerului pulmonar. Se constată creșterea incidenței cancerului pulmonar odată cu procesul de industrializare și urbanizare, caracteristic țărilor dezvoltate și în mediul urban. Există diferențe între incidența bolii în mediul urban și mediul rural.

Un alt cancerigen organic este policlorura de vinil care poate duce la apariția unui angiosarcom hepatic.

Efectul cancerigen al azbestului determină pneumoconioza și apariția de plăci pleurale și peritoneale.

Poluanții alergizanți sunt responsabili de creșterea frecvenței bolilor alergice, în special respiratorii, exemplu: praful de casă este responsabil de boli alergice și chiar de apariția astmului bronșic.

VIII.1.2. Poluarea fonică și efectele asupra sănătății și calității vieții

VIII.1.2.1. Expunerea la poluarea sonoră a aglomerărilor urbane cu peste 250 000 locuitori.

APM Arad deține un Program de monitorizare a zgomotului conform căruia efectuează periodic (de două ori /lună), determinări de zgomot în 10 puncte de monitorizare care cuprinde: străzi de categoria II și a III-a, parc, piață și o zonă industrială din interiorul municipiului. Programul de monitorizare urmărește poluarea fonică produsă în municipiul Arad, precum și evoluția zgomotului în timp. Măsurătorile de zgomot efectuate de APM Arad pentru monitorizare în municipiul Arad, în anul 2019 sunt prezentate în Tabelul IX.1.2.1.1 și în graficul din Fig. IX.1.2.1.1.

Tabel IX.1.2.1.1.

Măsurări de zgomot în municipiul Arad, în anul 2019

Nr. crt.	Locul măsurătorii	Limite admisibile ale nivelului de zgomot	Leq dB	Max. dB	Min. dB
1.	Parc M. Eminescu	60	56.6	89.5	34.9
2.	Zona Primărie(cat. II)	70	69.5	91.2	36.0
3.	Zona UTA(cat. II)	70	68.7	91.1	37.9
4.	Zona Podgoria(cat. II)	70	70.2	97.9	45.7
5.	P-ța Mihai Viteazul	65	62.8	82.5	36.2
6.	Str. Coșbuc(cat. III)	65	66.6	98.7	39.5
7.	Str. Șaguna(cat. III)	65	69.4	103.5	39.1
8.	Str. Tenețchi (cat. III)	65	71.3	107.4	34.4
9.	UVA	65	58.3	82.0	36.1
10	Str. Banu Mărăcine(cat. III)	65	71.6	102.4	44.2

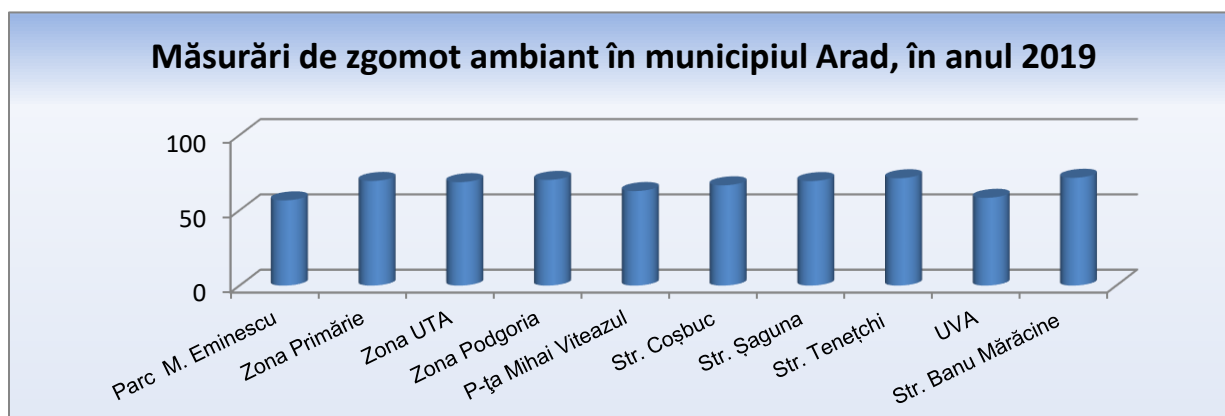

Fig. IX.1.2.1.1.

Determinari de zgomot în anul 2019

Din analiza tabelului IX.1.2.1.1. și figurii IX.1.2.1.1. se constată că, nivelul de zgomot este depășit în toate punctele de monitorizare cu excepția parcului și a zonei industriale, față de limitele admise de normativele în vigoare.

De asemenea APM Arad efectuează măsurări de zgomot la solicitarea agenților economici, a GNM CJ Arad și în cazul reclamațiilor.

În Tabelul IX.1.2.1.2. este prezentată situația măsurărilor de zgomot efectuate de APM Arad în cursul anului 2019.

Tabel IX.1.2.1.2.

Măsurări de zgomot, în anul 2019

Monitorizare

Tip măsurătoare zgomot	Număr măsurători	Maxima măsurată (dB)	Depășiri (%)
Parc	11	66.0	9.1
Piață	11	65.6	9.1
Str. Categoria II	33	72.9	48.5
Str. Categoria III	44	77.5	95.0
Incintă industrială	11	62.1	0

Clienți externi

Tip măsurătoare zgomot	Număr măsurători	Maxima măsurată (dB)	Depășiri (%)
Incinte industriale, spații cu activități asimilate activităților industriale (agenți economici) și	42	73.0	11.9

spații cu activități comerciale, restaurante			
Reclamații	0	0	0
Solicitări GNM CJ Arad	0	0	0

Sursa informațiilor: APM ARAD

Situația măsurătorilor de zgomot în județul Arad pentru anul 2019 sunt redată în tabelul IX.1.2.1.3.

Tabel IX.1.2.1.3.

Măsurători de zgomot în județul Arad

Județul Arad	Număr măsurători	Maxima măsurată (dB)	Depășiri (%)	Indicator utilizat	Determinări în urma sesizărilor (%)	Sesizări rezolvate (%)
	152	77.5	42.8	LAeq	0	100

Sursa informațiilor: APM ARAD

Efectele zgomotului asupra sănătății populației

Zgomotul determină asupra omului manifestări specifice (asupra analizatorului auditiv) și manifestări nespecifice (asupra întregului organism).

Acțiunea asupra urechii include: tulburări acute determinate de zgomotul foarte puternic și de scurtă durată: traumatisme ale timpanului, urechii medii și interne și se manifestă prin înfundarea sau perforarea timpanului, hemoragii otice, ducând până la surditate ; tulburările cronice apar în mediul industrial cu scăderea acuității auditive a populației din zone sau orașe foarte zgomotoase. În timp apare oboseala auditivă. Surditatea prin poluarea acustică (nu se întâlnește în mediul comunal) constă în leziuni degenerative atrofice la nivelul urechii interne, pot apărea și leziuni ale proiecției pe scoarță a nervului auditiv.

Acțiunea asupra întregului organism este mai complexă, pătrunderea zgomotului se realizează nu numai pe calea nervului auditiv ci și prin piele, mușchi, oase, articulații. La baza acestei acțiuni stă influența zgomotului asupra sistemului nervos central. Apar modificări ale sistemului hipotalamo-hipofizar. Răspunsul aparatului cardio-vascular constă în accelerarea pulsului și creșterea tensiunii arteriale. La nivelul aparatului respirator se manifestă prin creșterea frecvenței și amplitudinii respirației și a consumului de oxigen. Suferă și aparatul digestiv și sistemul endocrin; prioritar glandele: tiroida și glandele suprarenale. Pot apărea tulburări de somn, oboseală rapidă, scăderea atenției.

Influența îndelungată a zgomotului poate materializa tulburările funcționale descrise mai sus în boli constituite: nevroze, HTA, gastrite, ulcere gastrice și duodenale, colite, diabet zaharat și hipertiroidism.

Prevenirea și combaterea zgomotului se realizează prin: măsuri urbanistice (amplasarea zonelor industriale în afara zonelor de locuit), măsuri tehnice, administrative, educative (cultura sanitară a populației).

Sursă: Igienă, autori: Sergiu Mănescu, Gheorghe Tănăsescu, Sebastian Dumitrache, Manole Cucu; Editura Medicală București.

VIII.1.3. Calitatea apei potabile și efectele asupra sănătății

Apa este un element primordial al vieții și al desfășurării tuturor activităților, este o ramură naturală sensibilă la acțiunile noastre și la capriciile vremii.

În organism apa îndeplinește multiple funcții, de la dizolvarea și absorbția elementelor nutritive, la transportul și eliminarea produșilor nocivi și/sau rezultați din metabolism.

Apa potabilă trebuie să fie sanogenă și curată să fie lipsită de microorganisme, paraziți sau substanțe care prin număr și concentrație pot constitui un pericol pentru sănătate.

Sănătatea umană poate fi afectată prin lipsa accesului la apă potabilă, expunere la apă contaminată pentru scaldat precum și la o salubritate neadecvată.

Efectele apei poluate asupra stării de sănătate

În condițiile poluării, apa constituie un important factor de îmbolnăvire. Bolile prin Prin cantitatea mare și prin compoziția lor bogată în *germeni și substanțe chimice și radioactive, reziduurile solide* reprezintă unul din factorii de mediu cei mai nocivi. Ele pot polua solul, apa, aerul și alimentele cu care vin în contact. Pot veni în contact direct cu omul, producând îmbolnăvirea acestuia. Pericolul este datorat conținutului bogat de germeni patogeni.

Streptococul, stafilococii, bacilul tific, difteric, dizenteric, Koch pot persista în reziduuri douăzeci-treizeci de zile.

Virusurile pot rezista în reziduuri de la 10 – 120 de zile. Virusul febrei aftoase trăiește în reziduuri două-trei zile.

Germeii anaerobi pot supraviețui de la câțiva ani la câțiva zeci de ani.

Insectele și rozătoarele sunt vectori ai unor boli infecțioase și parazitare. Gândacii roșii și negri se dezvoltă în reziduurile menajere la fel ca și unele miriapode. Musca este cea mai importantă insectă care trăiește și se dezvoltă în reziduuri. Musca poate transmite germeni patogeni și paraziți intestinali determinând îmbolnăviri digestive.

Reziduurile joacă un rol important în adăpostirea rozătoarelor (șoareci) și șobolani. Ei se pot contamina de la reziduuri sau pot contamina reziduurile și transmit boli ca: tularemia, leptospirozele, etc.

Sub aspect estetic, răspândirea reziduurilor solide la întâmplare pe sol ridică probleme legate de aspectul inestetic și mirosul neplăcut care denotă lipsa civilizației și educație sanitară deficitară.

Toate aceste motive duc la importanța colectării, îndepărtării și neutralizării cu respectarea normelor de igienă și de salubritate a reziduurilor solide.

Monitorizarea apei distribuite, se face prin laboratorul DSP Arad (Tabel VIII.1.3.1.) conform Legii 458/2002, Republicată pentru monitorizarea de audit; monitorizarea de control fiind în competența producătorului și distribuitorului de apă.

Tabel VIII.1.3.1

Localitatea	Tipul sursei	Nr. probe recoltare în 2019	Nr. zile/2019 de monitorizare	Nr. zile/2019 în care s-a depășit CMA
Arad	Subterană	1016	365	0
Sântana	Subterană	76	365	0
Lipova	Subterană	78	365	0
Nădlac	Subterană	84	365	0
Pecica	Subterană	78	365	0
Ch-Criș	Subterană	104	365	0
Ineu	Subterană	108	365	0
Pâncota	Subterană	84	365	0
Sebiș	Subterană	104	365	0
Curtici	Subterană	84	365	0

În cursul anului 2019, nu au fost semnalate epidemii hidrice, pe raza județului Arad, care se alimentează cu apă în sistem centralizat și nici alte îmbolnăviri presupuse a fi transmise prin apa de băut. Nu au fost poluări accidentale ale surselor de apă potabilă.

În tabelele VIII.1.3.2.- VIII.1.3.3. sunt evidențiate, pentru localitățile urbane ale județului Arad, calitatea apei potabile și monitorizarea ei, relația dintre diferitele îmbolnăviri și procentul de apă necorespunzătoare, de asemenea este prezentată situația îmbolnăvirilor cu posibilă transmitere hidrică.

Tabel VIII.1.3.2
Recoltări și analiza probelor de apă, în anul 2019

Zona	Total probe recoltare 2019						Total analize 2019			
	Bacteriologice			Chimice			Analize bacteriologice		Analize chimice	
	Probe recolt.	Neco- resp.	% coresp	Probe recolt.	Neco- resp.	% coresp	Analize efect.	Neco- resp.	Analize efect.	Neco- resp.
Arad	508	0	100 %	508	0	100 %	1887	0	2898	0
Sântana	38	0	100 %	38	0	100 %	115	0	199	0
Lipova	39	0	100 %	39	0	100 %	120	0	197	0
Nădlac	42	2	4,76 %	42	0	100 %	135	2	220	0
Pecica	39	0	100 %	39	0	100 %	120	0	210	0
Ch-Criș	52	2	3,84 %	52	0	100 %	185	2	191	0
Ineu	54	2	3,7 %	54	2	3,7 %	195	3	347	2
Pâncota	42	0	100 %	42	0	100%	135	0	240	0
Sebiș	395	0	100 %	319	0	100%	120	0	257	0
Curtici	45	0	100 %	49	0	100 %	135	0	232	0

Sursa informațiilor: Direcția de Sănătate Publică a județului Arad.

Tabel VIII.1.3.3.
Situția îmbolnăvirilor cu posibilă transmisie hidrică, în anul 2019

Boli	Număr cazuri	Incidența cazurilor
BDA	1662	368,16
HVA	89	19,71
Enterita prin Rotavirus	66	14,62
Salmonelozе	18	3,99

❖ **Numărul cazurilor de îmbolnăviri prin encefalită și boala Lyme înregistrate în mediul urban în anul 2019:**

- 0 cazuri encefalită de căpușă
- 1 caz boala Lyme

❖ **Rata morbidității (în cab. Med. De fam.) la 100000 locuitori:**

DENUMIRE CAPITOL	Numar cazuri noi / Rata									
	2015		2016		2017		2018		2019	
	Numar	Rata	Numar	Rata	Numar	Rata	Numar	Rata	Numar	Rata
Tumori maligne	1.635	362,18	1.767	391,42	1.611	356,86	1.579	349,77	1.481	328,07
Tulburari mentale si de comportament	7.050	1.561,69	6.858	1.519,16	5.100	1.129,73	5.780	1.280,36	6.562	1.453,59
Diabet	1.648	365,06	1.280	283,54	1.203	266,48	1.286	284,87	2.394	530,31
Bolile aparatului circulator	24.194	5.359,37	18.764	4.156,53	12.332	2.731,74	13.557	3.003,10	13.414	2.971,42
Bolile aparatului respirator	142.213	31.502,50	130.333	28.870,89	97.266	21.546,01	113.622	25.169,13	119.101	26.382,82
Hipertensiune	7.212	1.597,58	5.107	1.131,28	3.195	707,74	3.380	748,73	2.969	657,68

❖ **Rata morbidității prin incidența bolilor neinfecțioase, corelată cu zilele în care s-au înregistrat temperaturi caniculare în anul 2019 : 0 cazuri de lipotimii.**

Sursa informațiilor: Direcția de Sănătate Publică a județului Arad.

VIII.1.4. Spații verzi și efectele asupra sănătății și calității vieții

VIII.1.4.1. Suprafața ocupată de spațiile verzi în aglomerările urbane

Spațiile verzi reprezintă o categorie funcțională în cadrul localităților sau aferentă acestora, al cărei specific este determinat, în primul rând, de vegetație în general amenajată, la care se asociază cadrul construit specific, cuprinzând dotări și echipări destinate activității cultural-educative, sportive sau recreative a populației.

Caracterizându-se prin suprafețe, amplasări, amenajări și folosințe diferite, spațiile verzi se grupează în două categorii distincte: spații verzi de folosință generală sau publice, (parcuri, grădini, scuaruri și fâșiile plantate, amenajările sportive publice, pădurile de agrement accesibile întregii populații) și spații verzi de folosință limitată (aferente locuințelor, dotărilor social-culturale, zonelor industriale, căilor de comunicație, zonelor de protecție sanitară, grădinilor botanice și zoologice, pădurile și plantațiile forestiere destinate ameliorării climatului).

Parcurile sunt destinate pentru odihnă, recreere și pentru manifestări culturale, sportive etc. Pentru a fi posibilă amenajarea acestora, trebuie respectate principiile ce stau la baza proiectării spațiilor verzi și, mai ales, principiul funcționalității și compatibilității.

Scuarurile (mici grădini publice aflate de obicei la o încrucișare de străzi sau în mijlocul unei piețe) reprezintă o categorie importantă de spații verzi cu acces nelimitat, intens frecventate sau traversate de vizitatori și trecători, sunt mai răspândite în cadrul orașului și răspund operativ nevoilor de odihnă și lectură de scurtă durată sau realizării unui efect decorativ deosebit.

Vegetația, element fundamental al mediului natural, constituie componenta principală a spațiilor verzi. Principalul scop al amenajării spațiilor verzi îl constituie ameliorarea stării mediului înconjurător și armonizarea peisajelor modificate sau amenajate cu cele naturale, astfel încât să fie create condiții ambientale optime desfășurării activităților sociale.

În tabelul VIII.1.4.1.1. și figurile VIII.1.4.1.1. și VIII.1.4.1.2. este prezentată o situație a spațiilor verzi și a zonelor de agrement la nivelul județului Arad.

Dezvoltarea orașului Arad în ultimii ani, s-a făcut fără a realiza noi spații verzi semnificative. Spațiile verzi din cuprinsul unităților de locuit, respectiv ansamblurile de blocuri și locuințe, sunt amenajate și întreținute de către asociațiile de locatari cu plantații de arbori, arbuști, flori și gazon. Aceste spații verzi amenajate îmbunătățesc microclimatul local prin umbră, absorbind zgomotul, praful și noxele.

Repartiția spațiilor verzi nu este echilibrată și uniformă pe întreaga suprafață a municipiului Arad.

Cauza lipsei de spații verzi din unele zone ale municipiului se datorează și teritoriului urban deosebit de aglomerat (construcții de locuințe, garaje, chioșcuri și alte construcții provizorii).

Tabel VIII.1.4.1.1.

Situția spațiilor verzi la nivelul județului Arad, în anii 2015 - 2019

<i>Municipiul/ oraș</i>	<i>Suprafața totală spații verzi (ha)</i>					<i>Zone de agrement(ha)</i>
	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2019</i>
<i>Municipiul Arad</i>	642,4	642,4	642,4	642,4	642,4	183.27
<i>Chișineu Criș</i>	48,27	48,3	48,3	48,27	48,27	2.90
<i>Curtici</i>	20,7	20,7	20,7	20,7	20,7	2.15
<i>Ineu</i>	52,7	64	65	63	63	4
<i>Lipova</i>	17,16	17,16	17,16	17,16	17,16	5.3
<i>Nădlac</i>	30,4	30,4	29,4	29,4	29,4	15
<i>Pecica</i>	54,2	72	59,79	59,79	59,79	8.99
<i>Pâncota</i>	92,7	92,1	92,1	92,1	92,1	4.0
<i>Sântana</i>	104,9	104,9	104,9	104,9	104,9	27.01
<i>Sebiș</i>	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	1.14

Sursa informațiilor: Anuarul Statistic al României , Primăriile orașelor din județul Arad

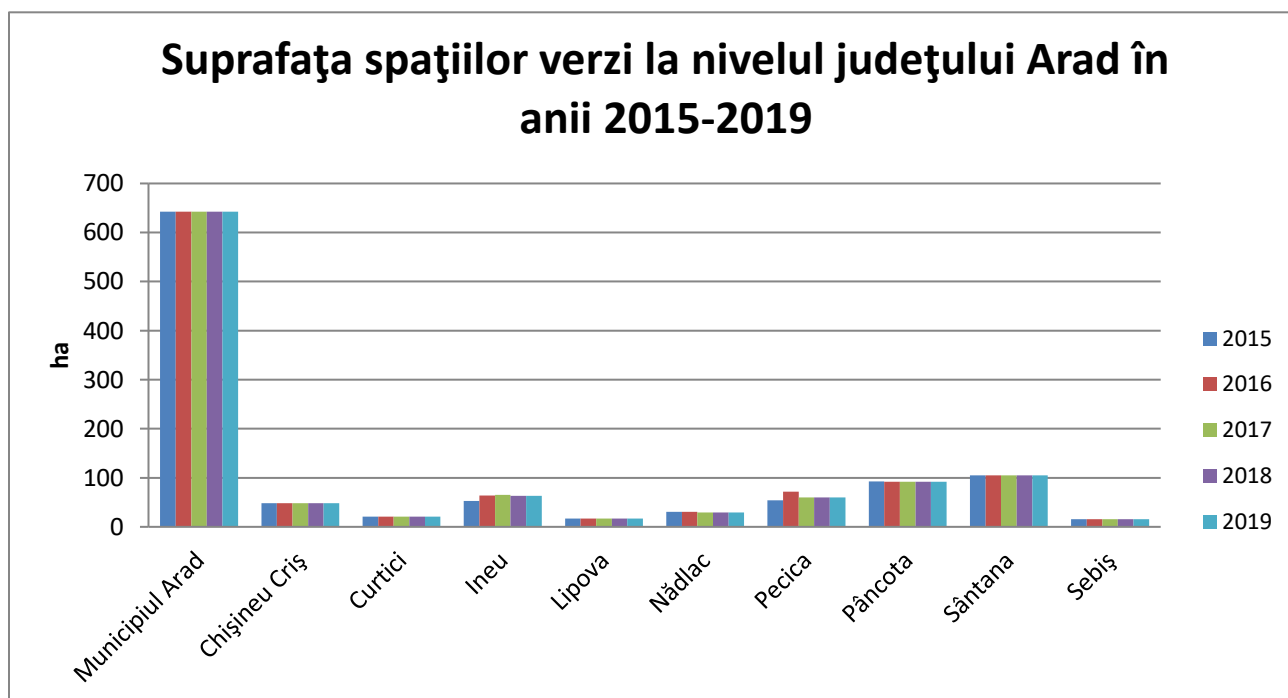

Fig. VIII.1.4.1.1.

Suprafața spațiilor verzi la nivelul județului Arad în anii 2015 - 2019

Indicatorul de dezvoltare durabilă, prezentat în tabelul VIII.1.4.1.2. și figura VIII.1.4.1.3., spații verzi în mediul urban, reprezintă raportul dintre suprafața spațiilor verzi și suprafața totală a mediului urban.

Tabel VIII.1.4.1.2.

Spații verzi în mediul urban la nivelul județului Arad, în anul 2019

Județul Arad	Suprafața spații verzi/ suprafața mediului urban (%)
Municipiul Arad	5.47
Chișineu Criș	0.41
Curtici	0.17
Ineu	0.55
Lipova	0.15

Nădlac	0.25
Pecica	0.51
Pâncota	0.79
Sebiș	0.90
Sântana	0.13

Sursa informațiilor: Anuarul Statistic al României , Primăriile orașelor din județul Arad

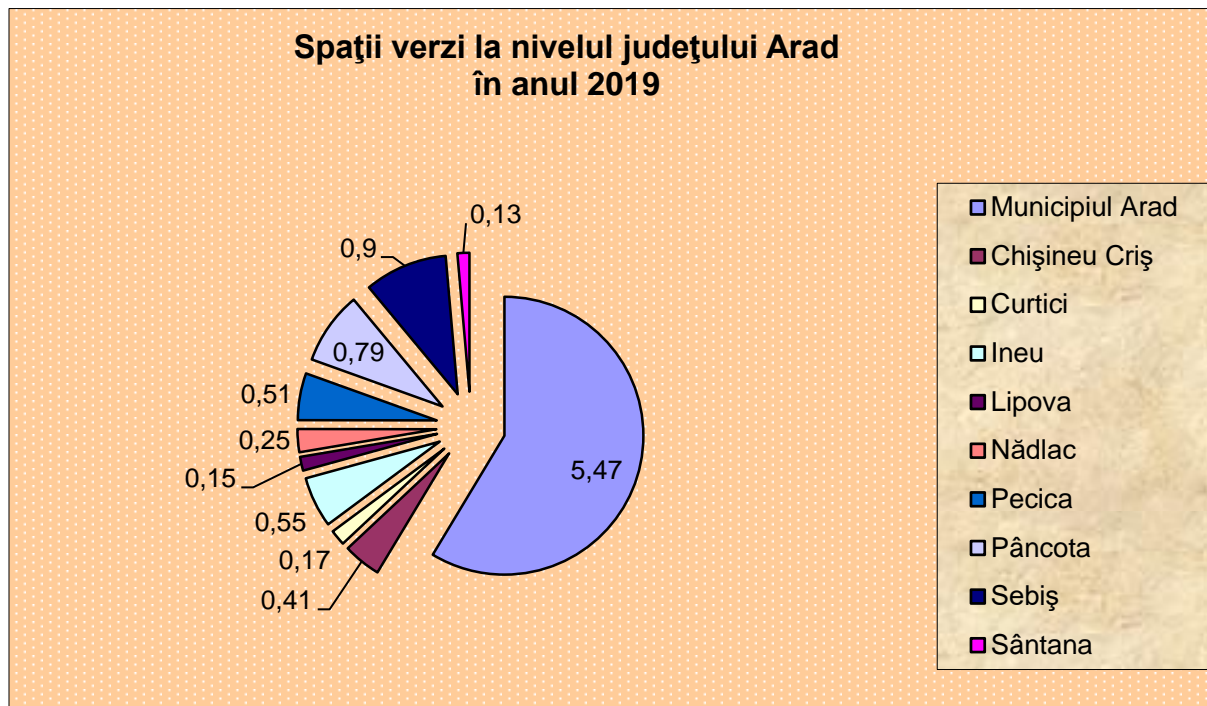

Fig. VIII.1.4.1.3.

Spațiile verzi la nivelul județului Arad în anul 2019

Din tabelul și graficul prezentat se constată că orașele cu cea mai mică suprafață a spațiilor verzi sunt Sântana și Pecica, iar cele mai multe spații verzi le are orașul Pâncota.

Fenomenul de degradare a spațiilor verzi

APM Arad nu deține date referitor la fenomenul de degradare a spațiilor verzi.

IX. RADIOACTIVITATEA MEDIULUI

IX. Monitorizarea radioactivității factorilor de mediu

IX.1.1. Radioactivitatea aerului

Aerosoli atmosferici – Arad

Procedura de determinare a radioactivității atmosferei, constă în aspirarea pe filtre a aerosolilor atmosferici. Au fost efectuate 2 aspirații zilnice timp de 5 ore fiecare. Pentru separarea contribuției radionuclizilor naturali la radioactivitatea unei probe, fiecare dintre acestea au fost măsurate de 3 ori (la 3 minute după prelevare, la 20 ore și la 5 zile).

Fig. IX.1.1.1 Variația medie lunară a activității beta globale a aerosolilor atmosferici în funcție de variația diurnă ($Bq\cdot m^{-3}$)

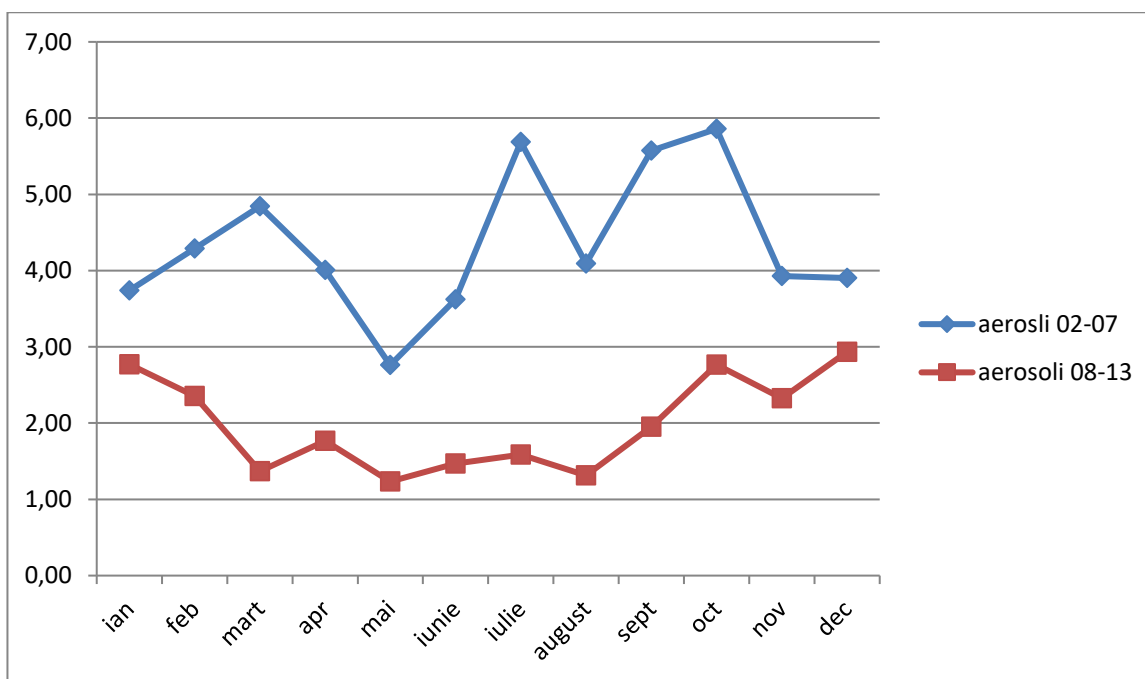
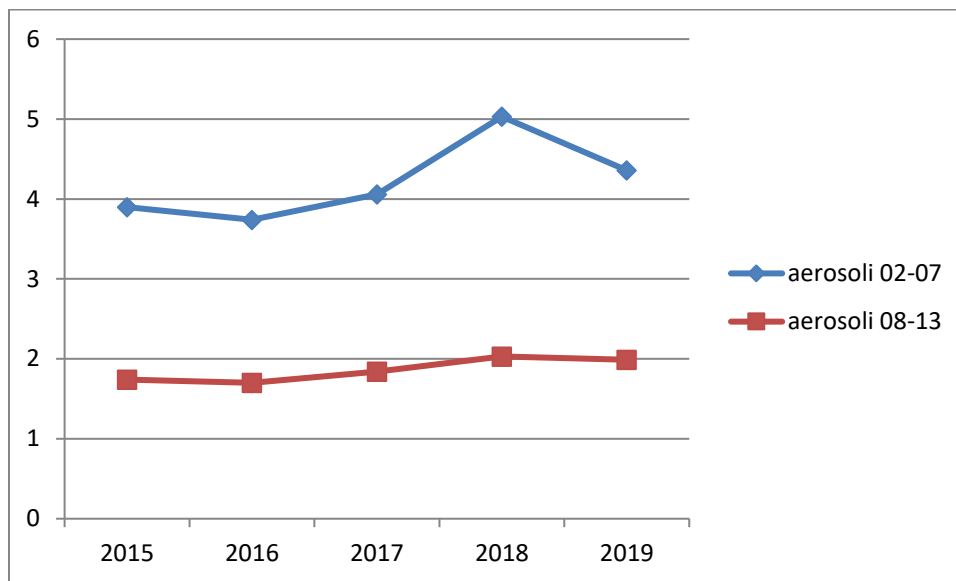

Fig. IX.1.1.2 Variația medie anuală ale activității specifice beta globale imediate a aerosolilor atmosferici($Bq\cdot m^{-3}$) in funcție de variația diurnă pe o perioadă de 5 ani.

Tab. IX.1.1.1 Concentrația descendenților gazelor radioactive Radon ($Rn-222$) și Toron ($Rn-220$)($Bq\cdot m^{-3}$)

Interval de aspiratie	$Rn-222, Bq/m^3$		$Rn-220, Bq/m^3$	
	Media anuală	Media anuală	Media anuală	Media anuală
02-07	11,78	55.44	0,45	2.31
08-13	5,33	22.87	0.19	1.24

Fig. IX.1.1.4 Variația activității specifice medii lunare a radonului din atmosferă în funcție de variația diurnă($Bq\cdot m^{-3}$).

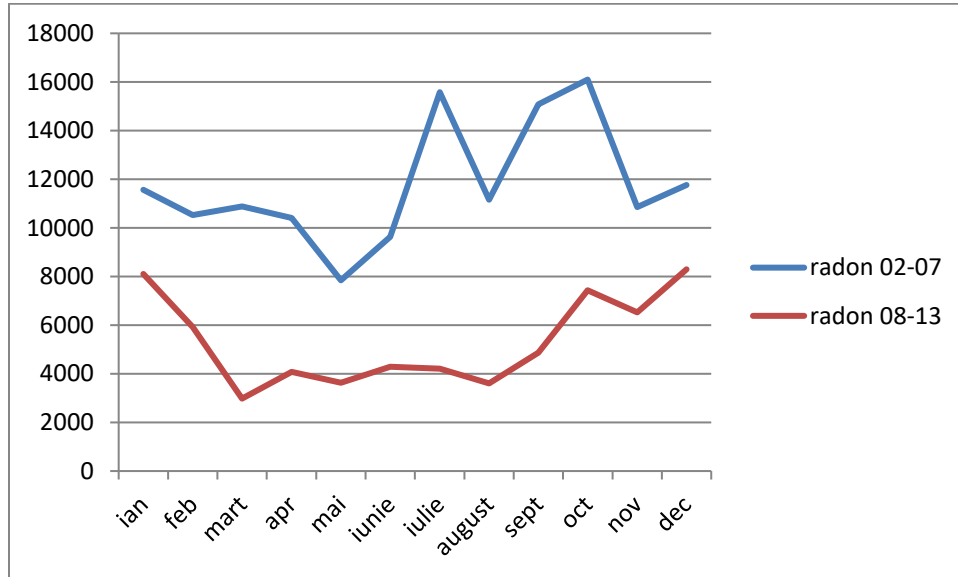

Fig. IX.1.1.5 Variația activității specifice medii lunare a toronului din atmosferă în funcție de variația diurnă(Bqm⁻³).

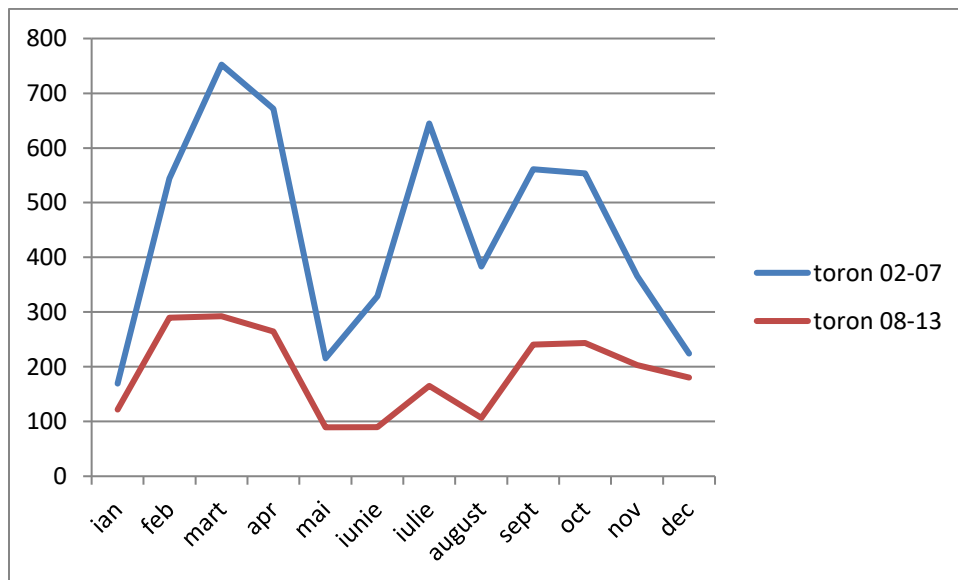
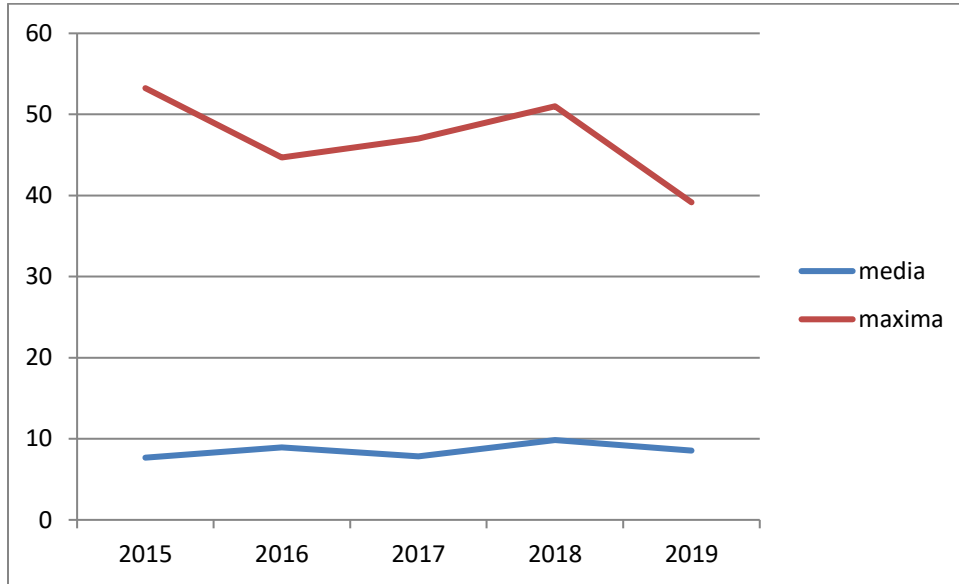
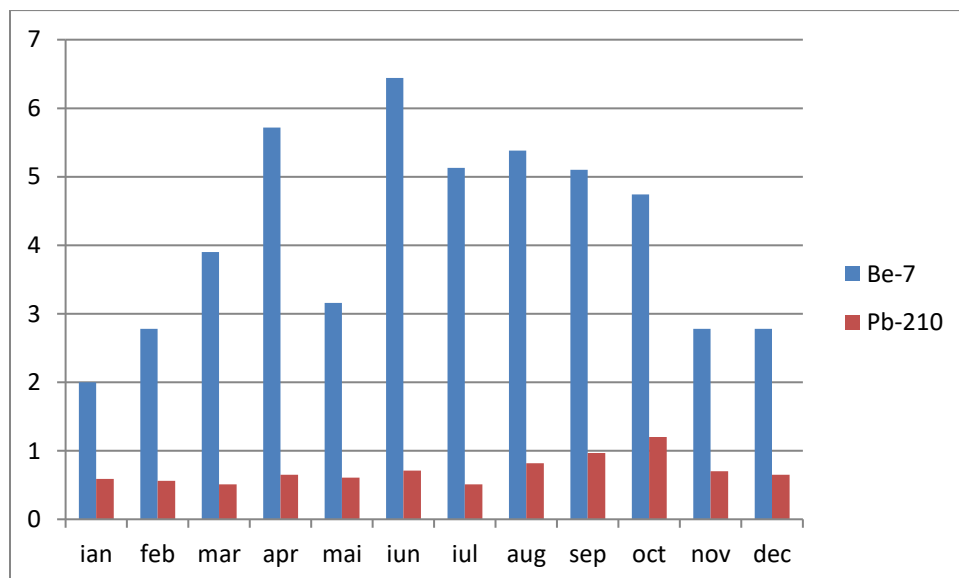

Fig. IX.1.1.6 Variația mediilor și maximelor anuale ale activității specifice a radonului din atmosferă în ultimii 5 ani(Bqm⁻³).

Filtrele cumulate lunar au fost supuse măsurătorilor gamma spectrometrice.. Radionuclidul natural ${}^7\text{Be}$, radionuclid cosmogenic, s-a găsit în concentrații cuprinse între 2.0 și 6.44 mBq m^{-3} , iar ${}^{210}\text{Pb}$, radionuclid teluric, s-a găsit într-o concentrație care a variat între 0,51 și 1,2 mBq m^{-3} . În probele de aerosoli nu au fost identificați radionuclizi artificiali.

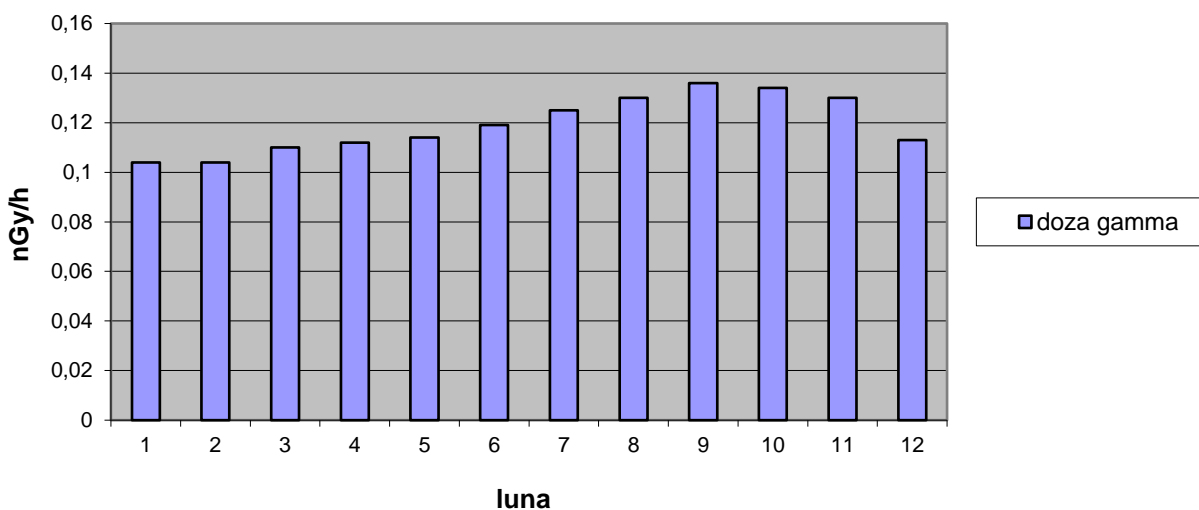
Fig. 10.2.1.1.7 Variațiile medii lunare ale concentrațiilor radionuclizilor naturali Be^7 și Pb^{210} în probele de aerosoli atmosferici (Bq m^{-3})

Debitele dozei gamma în aer – Arad

Media debitului dozei gamma înregistrate în 2018 a fost $0.118\mu\text{Sv}h^{-1}$. Valoarea maximă înregistrată a fost de $0.191\mu\text{Gy}h^{-1}$, iar valoarea minimă de $0.066\mu\text{Sv}h^{-1}$.

Fig IX.1.1.8 Variația lunară a debitului dozei gamma absorbite în aer($\mu\text{Gy}h^{-1}$)

Depuneri atmosferice

Probele au fost prelevate zilnic de pe o suprafață de 0.3 m^2 , durata de prelevare fiind de 24h. Depunerile atmosferice au fost măsurate în ziua colectării și după 5 zile, excluzându-se astfel contribuția radionuclizilor de scurtă durată.

Fig IX.1.1.9 Depuneri atmosferice, activități specifice beta globale ($\text{Bq}m^{-2}zi^{-1}$) - valori medii lunare (măsuratori imediate).

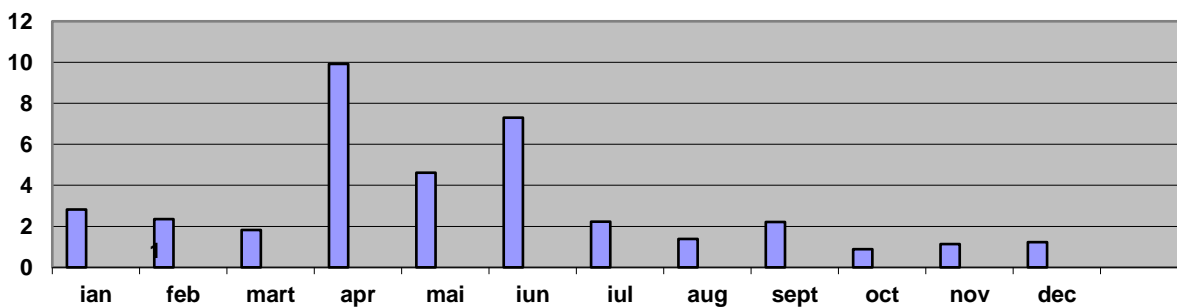
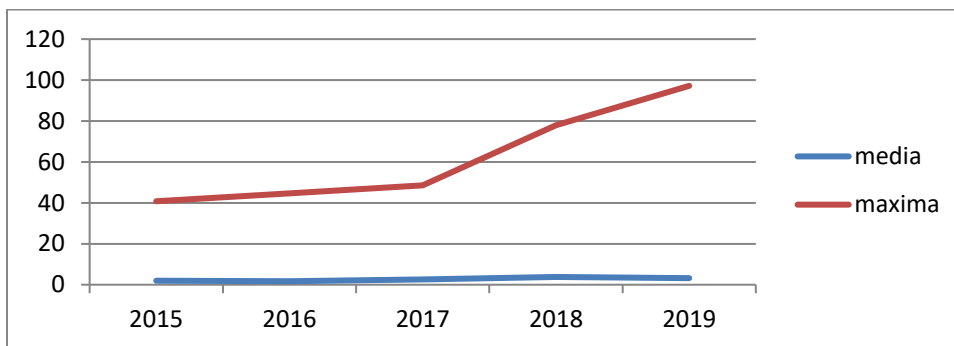
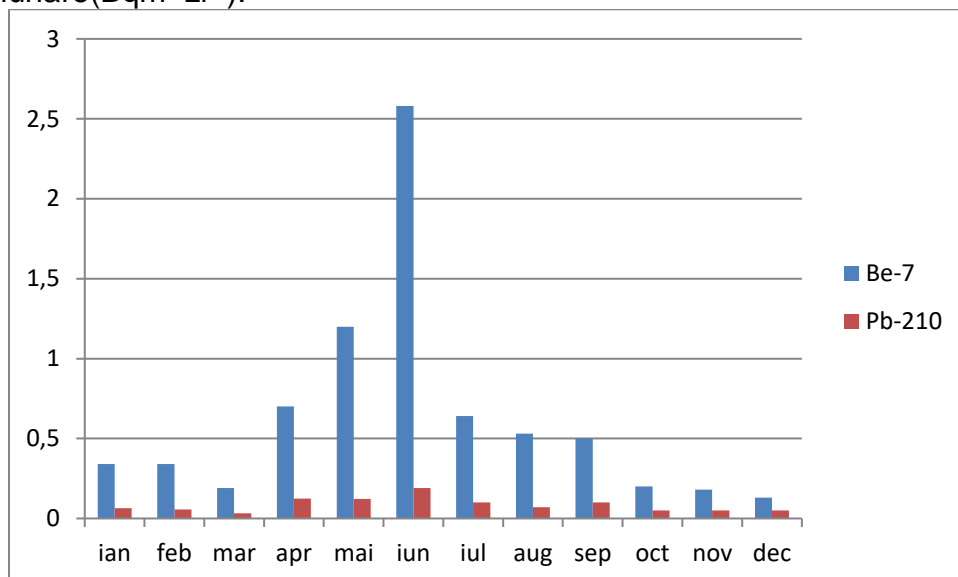

Fig IX.1.1.10 Variația mediilor și maximelor anuale ale activității specifice a depunerilor atmosferice în ultimii 5 ani ($Bq\cdot m^{-2}\cdot zi^{-1}$).

Probele de depuneri au fost cumulate lunar și supuse măsurătorilor gamma spectrometrice. Concentrația radionuclizilor artificiali a fost mai mică decât activitatea minim detectabilă. Concentrația de ^{137}Cs a fost sub limita de detecție de $0.003 Bq/m^2/zi$. Concentrația de 7Be a variat între $0.12 Bq\cdot m^{-2}\cdot zi^{-1}$ și $2.58 Bq\cdot m^{-2}\cdot zi^{-1}$ cu o medie de $0.63 Bq\cdot m^{-2}\cdot zi^{-1}$, iar cea de ^{210}Pb , între 0.03 și $0.19 Bq\cdot m^{-2}\cdot zi^{-1}$ cu o medie de $0.08 Bq\cdot m^{-2}\cdot zi^{-1}$.

Fig IX.1.1.12 Variațiile medii lunare ale izotopului natural Be^7 și Pb^{210} în probele de depuneri lunare ($Bq\cdot m^{-2}\cdot zi^{-1}$).

IX.1.2. Radioactivitatea apelor

Radioactivitatea beta globală a probelor de apă din Mureș (măsurători imediate) a variat între limita de detecție a aparaturii și $1436,6 \text{ Bqm}^{-3}$ cu o medie de $547,84 \text{ Bqm}^{-3}$.

Fig. IX.1.2.1 Apa de suprafață - râul Mureș, activități specifice beta globale (Bqm^{-3}) - valori medii lunare (măsurători imediate).

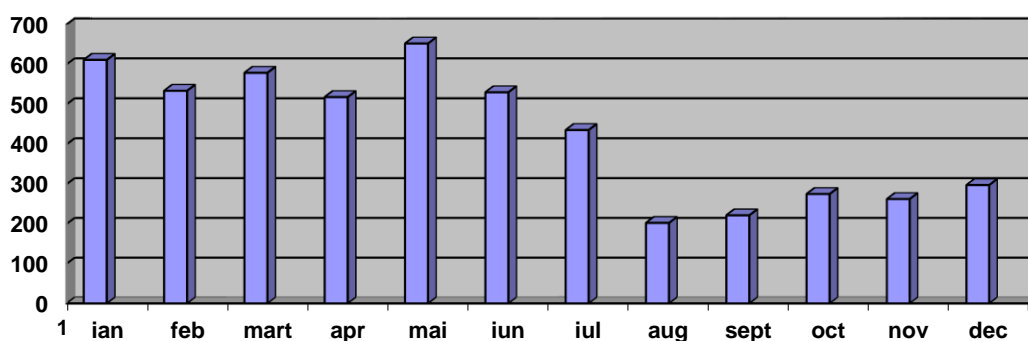
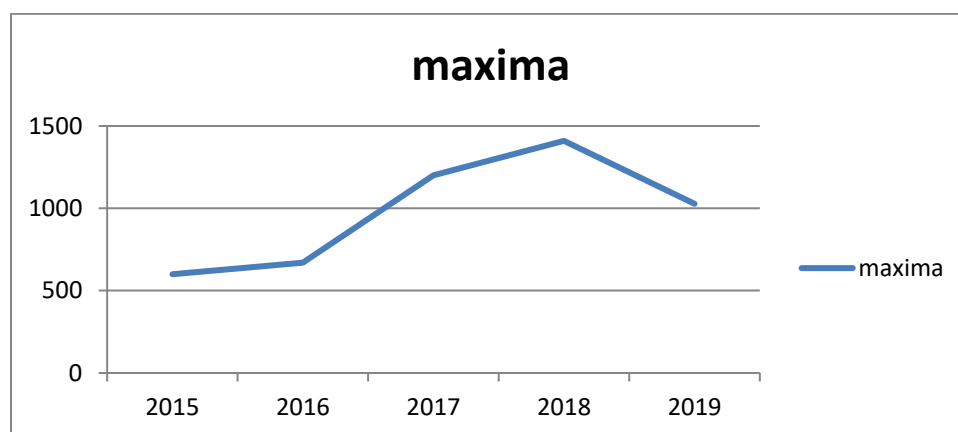

Fig. IX.1.2.2 Variația maximelor anuale ale activității beta globale a râului Mureș în ultimii 5 ani (Bql^{-1}).

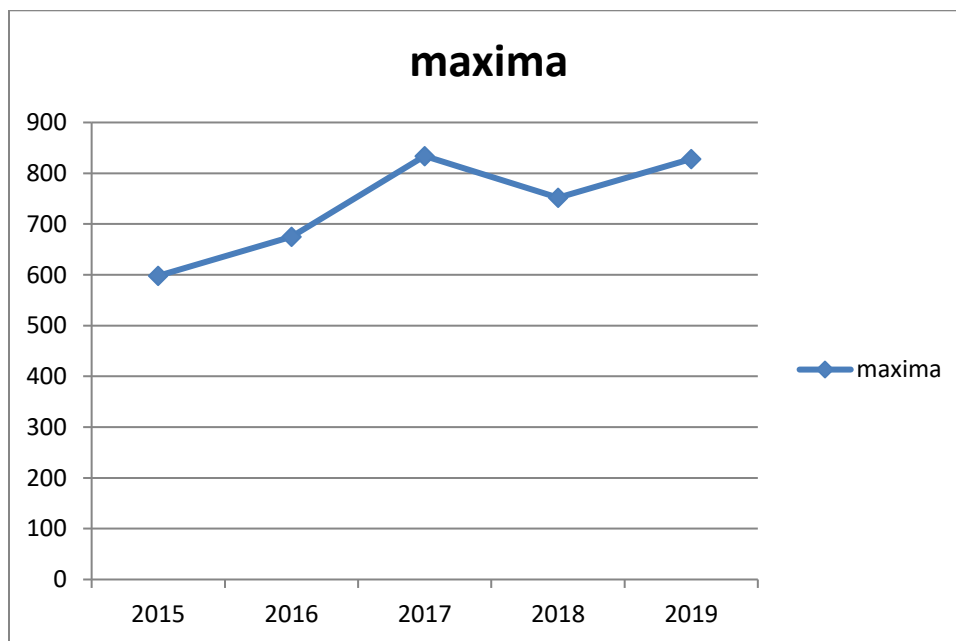

Concentrația ^{137}Cs în probele de apă a fost mai mică decât activitatea minim detectabilă. Concentrația de ^{40}K , radionuclid natural primordial, a variat între limita de detecție a aparaturii de măsurare și 142.7 Bq m^{-3} .

Sol necultivat – Arad

Valoarea medie anuală obținută în urma măsurărilor beta globale a fost de 516.8 Bq Kg^{-1} valoarea maximă înregistrată fiind 928.2 Bq Kg^{-1} . Singurul radionuclid artificial găsit în proba anuală de sol a fost ^{137}Cs a cărui activitate este de $8,76 \text{ Bq kg}^{-1}$.

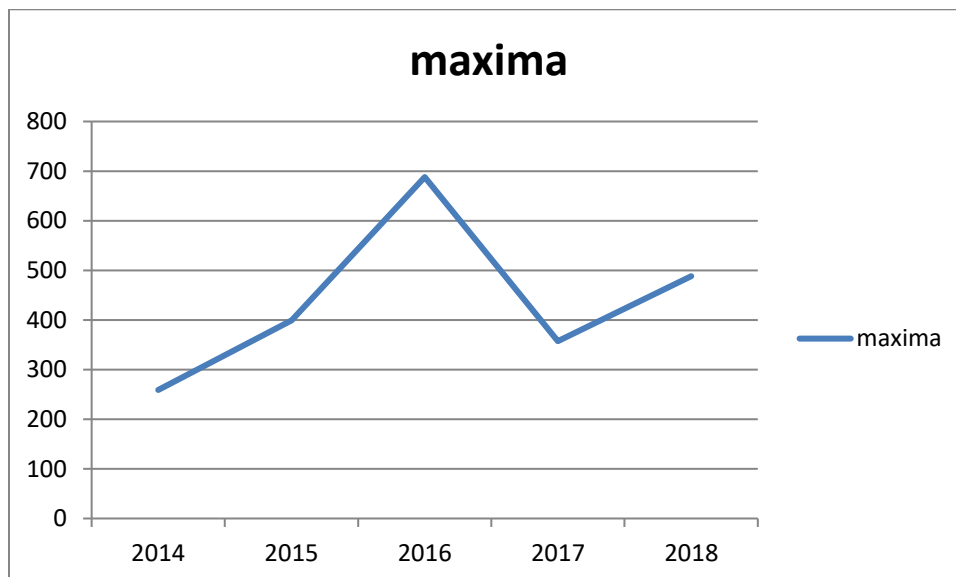
Fig. IX.1.2.3 Variația maximelor anuale ale activității beta globale a solului necultivat în ultimii 5 ani (Bq kg^{-1})

Vegetație spontană – Arad

Valoarea medie anuală obținută în urma măsurărilor beta globale ale activității beta globale a vegetației spontane a fost de 284.4 BqKg^{-1} , valoarea maximă înregistrată fiind de 424.2 BqKg^{-1} , rezultatele măsurărilor fiind raportate la masa verde. Nu au fost identificați radionuclizi artificiali.

Fig. IX.1.2.4 Variația maximelor anuale ale activității beta globale a vegetației necultivate în ultimii 5 ani (BqKg^{-1})

Programe de supraveghere a radioactivității mediului în zonele cu fondul natural modificat antropic cu impact radiologic

Programul special de monitorizare

În anul 2019, în cadrul Stației RA Arad, s-a derulat un program specific de monitorizare a radioactivității mediului, program care a cuprins:

- recoltări de probe de apă de suprafață din Bazinul Mureșului și a Crișului Alb.

- recoltări anuale de probe din zone cu radioactivitate naturală modificată din județul Arad:
 - ❖ recoltări anuale de probe de apă de suprafață;
 - ❖ recoltări anuale de probe de sol;
 - ❖ recoltări anuale de probe de vegetație.

Probele au fost recoltate, pregătite și măsurate beta global la Stația RA Arad, analizele gamma spectrometrice fiind efectuate la Stația Arad

Începînd cu anul 2011 laboratorul de radioactivitate desfășoară un program de monitorizare a zonelor cu potențial radioactiv ridicat din municipiul Arad și împrejurimi, și anume parcurile petroliere și zona industrială CET ARAD.

Probele de apă de suprafață, vegetație și sol, anuale, au fost recoltate, conform Programului specific de recoltare, pregătire și măsurare a probelor de mediu din zone cu radioactivitate naturală modificată din județul Arad, din următoarele puncte:

- Valea Mureșului
 - Bârzava
 - Milova - Galeria 1
 - Galeria 2
- Valea Crișului Alb
 - Rănușa - Galeria Valea Crețului
 - Galeria valea zelea Neagră
 - Zimbru - Galeria Valea Zimbruț
- Zona industrială
 - CET ARAD
 - Stația de epurare ARAD
- Parc petrolier
 - Turnu Parc 5
 - Bodrog Parc 2

În anul 2019 au fost măsurate gamma spectrometric 35 de probe de mediu din programul special, urmărindu-se concentrația a 1120 de izotopi radioactivi naturali și artificiali.

IX.1.3 Radioactivitatea solului

Motivul monitorizării din punct de vedere radioactiv a văii Mureșului o constituie existența haldelor de steril din zonă rămase în urma explorărilor uranifere precum și sondele petroliere și zona CET Arad. Probele de sol au fost recoltate din imediata vecinătate a haldelor de steril uranifer și din perimetrele adiacente obiectivelor industriale.

În anul 2012 a fost încheiat cu succes procesul de ecologizare al haldei de steril uranifer din comuna Bârzava. Reabilitarea haldei de steril a constat în copertarea ei cu un strat de cca. 1.5 m de pietriș, nisip și sol argilos în scopul împiedicării disipării contaminanților radioactivi naturali în mediu. În cursul anului 2013 s-a realizat plantarea de iarbă și abuști pe haldă și împrejmuirea acesteia cu un gard înalt de sârma. În scopul determinării impactului asupra mediului, s-au făcut măsurători ale debitului dozei gamma absorbite în aer în vecinătatea a haldei de steril și s-au prelevat probe de sol și vegetație din imediata vecinătate a acesteia. S-a constatat o revenire a nivelului debitului dozei gamma la fondul natural de radiații din zonă, media măsurătorilor efectuate pe haldă, indicând o valoare de 110 nSv⁻¹.

Măsurătorile gamma spectrometrice ale probelor de sol au evidențiat valori ale concentrațiilor radionuclizilor naturali mai ridicate decât mediile multianuale pe Terra indicate de raportul UNSCEAR 2000 în cazul izotopilor din seria ²²⁶Ra, situate între 54,3 BqKg⁻¹ în solul recoltat din grădina casei aflate în vecinătatea haldei și 63,7 BqKg⁻¹ chiar la baza haldei, concentrație rezultată în urma disipării materialului din haldă. În cazul izotopilor naturali din seria ²³²Th și ⁴⁰K valorile măsurate în probele de sol s-au înscris în valorile medii multianuale, respectiv 45,3 în cazul ²³²Th și 474,2 în cazul ⁴⁰K.

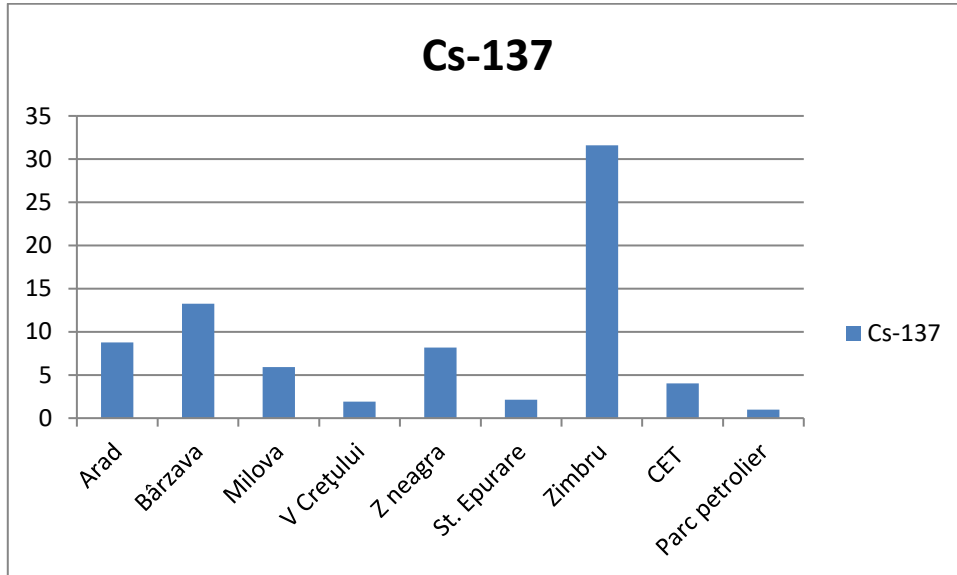
A fost identificat și radionuclidul artificial de origine cernobîliană ¹³⁷Cs a cărui concentrație s-a situat între 5,25 și 21,25 BqKg⁻¹.

În anul 2019 s-au făcut recoltări și pe valea Crișului Alb la Rănușa (Valea Crețului, Valea Fânuri și Valea Zimbului) și pe Valea Mureșului la Milova, zone cu potențial turistic însemnat.

În solul recoltat de la baza haldelor de la Rănușa și Milova concentrația ²³⁸U și ²²⁶Ra se situează în mediile multianuale pe Terra (.seria U-238 35 Bq/kg, seria Th-232 35 Bq/kg, seria K-40 500 Bq/kg) În probele recoltate din perimetrul bazinelor de la stația de epurare și din zona adiacentă haldei de cenușă de la CET Arad concentrațiile radionuclizilor naturali a fost în limite normale.

Valorile concentrațiilor radionuclizilor naturali din seria ²²⁶Ra a fost de 99,65 BqKg⁻¹ în probele recoltate din zona adiacentă haldei de cenușă de lângă CET ARAD, ușor mai ridicată decât mediile multianuale pe Terra(35 BqKg⁻¹). În ceea ce privește izotopii din seria ²³²Th, s-au măsurat concentrații care se încadrează în mediile multianuale pe Terra.

Fig. IX.1.3.1 Concentrația ¹³⁷Cs în probe de sol (BqKg⁻¹)

Radionuclidul de origine cerobâliană a fost găsit în marea majoritate a probelor de sol recoltate având concentrații cuprinse 1 BqKg^{-1} în solul recoltat din perimetrul Parcului petrolier ARAD și $31,6 \text{ BqKg}^{-1}$ în proba recoltată în localitatea Zimbru (fig. IX.1.3.1).

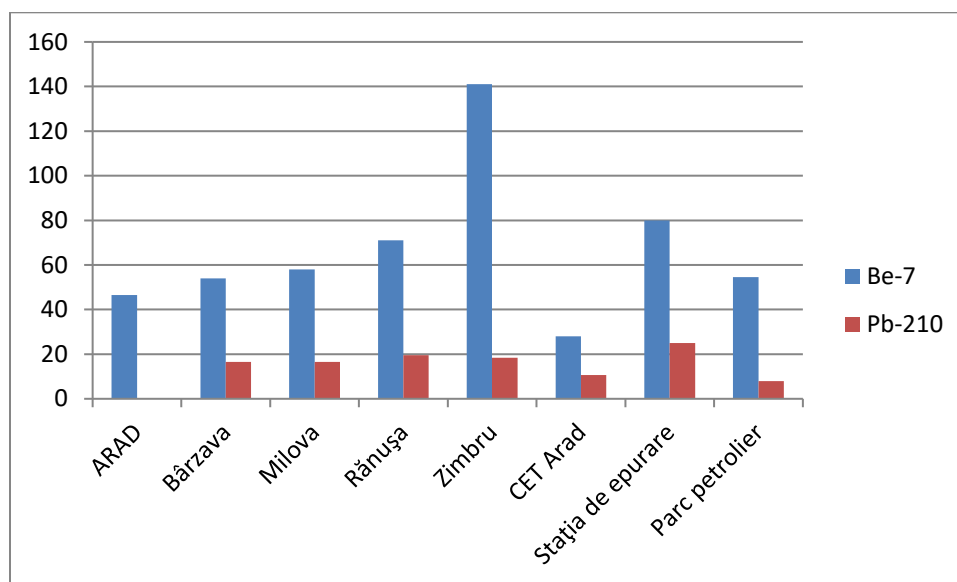
IX.1.4 Radioactivitatea vegetației

Locațiile și frecvența de colectare a vegetației a fost aceeași cu cea prezentată în capitolul anterior.

În ceea ce privește analiza gamma spectrometrică este important de menționat că probele de vegetație au fost recoltate din perimetrul adiacent haldelor de steril.

Prezența radionuclului natural ^{210}Pb cu concentrații cuprinse între limita de detecție a aparaturii și $26,1 \text{ BqKg}^{-1}$ în probele de vegetație se datorează resuspensiei prafului și depunerii lui în urma dezintegrării radonului atmosferic. Radionuclidul cosmogenic ^7Be adus din atmosferă de precipitații și depuneri uscate, și radionuclidul primordial ^{40}K au fost identificați în toate probele prelevate (fig. 9.3.3). Concentrații foarte mici ale descendenților din seria ^{226}Ra au fost identificate în unele probe. A fost identificat radionuclidul artificial ^{137}Cs în proba de la Milova, Gal.3, având concentrația de $0,78 \text{ BqKg}^{-1}$.

Fig. IX.1.4.1 Concentrația ^{210}Pb și ^7Be în probele de vegetație recoltate în județul Arad (Bq.Kg^{-1}).

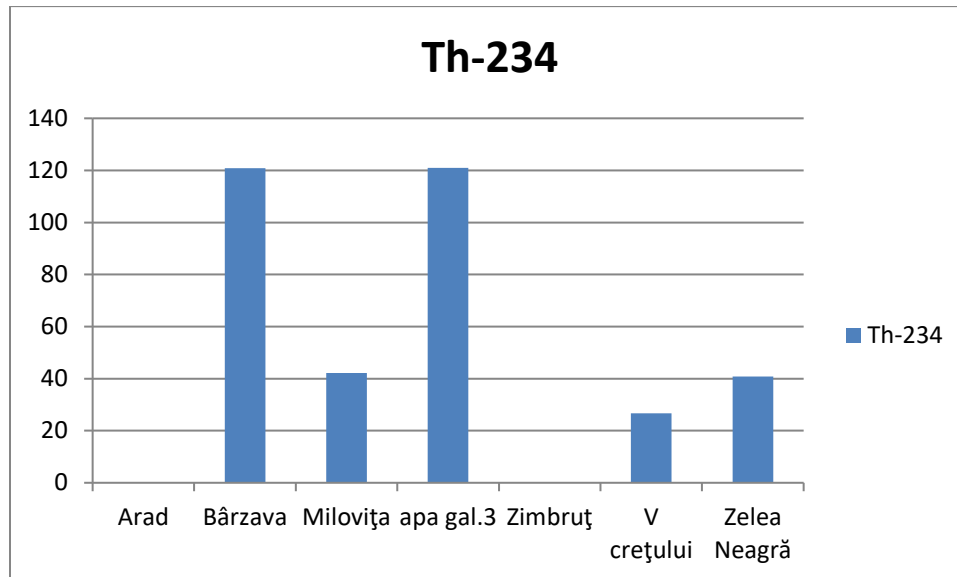
Concentrația descendenților de viață scurtă ai ^{232}Th s-a aflat sub limita de detecție a aparatului în toate probele de vegetație.

Radioactivitatea apei de suprafață în zonele cu fond radioactiv natural modificat

Au fost colectate ape de suprafață din zonele miniere de pe valea Mureșului (pârâurile Bârzava și Milovița, ape din galeriile miniere) și a Crișului Alb (pârâurile Valea Crețului, Zelea Neagra și Zimbuț).

În timp ce concentrația descendenților din seria ^{232}Th s-a situat sub limita de detecție, au fost identificate concentrații semnificative ale izotopului de viață scurtă al ^{238}U , (^{234}Th) (fig. 10.3.4.1). ^{40}K a fost identificat pârâul Bârzava având o concentrație de $164,5 \text{ Bq.m}^{-1}$. Absența ^{40}K în apele recoltate în zonele de munte se datorează cantității mici de reziduu recoltat din albia pârâurilor cauzată de absența turbulențelor și de albia pietrosă a apelor de suprafață.

Fig. IX.1.4.2 Concentrația ^{234}Th în apa din afluenții Mureșului și Crișului Alb (Bqm^{-3})

Nu au fost indentificați izotopi radioactivi artificiali în niciunul din afluenții Muresului si Crișului Alb, valorile măsurate situându-se sub limita de detecție a aparaturii.

După cum se observă din rezultate, existența haldelor de steril uranifer în zonă, nu afectează calitatea apei din punct de vedere radioactiv, concentrațiilor izotopilor primordialii fiind extrem de mici.

Radioactivitatea sedimentelor din albiile apelor de suprafață în zonele cu fond radioactiv natural modificat

Au fost colectate și măsurate sedimente din albiile apelor de suprafață menționate în capitolul anterior în scopul identificării izotopilor radioactivi și a evaluării impactului asupra mediului înconjurător.

Concentrațiile izotopilor din seria naturala a ^{226}Ra se situează între 19,8 și 55,5 BqKg^{-1} iar cele ale ^{40}K între limita de detecție și 724 BqKg^{-1} . Radionuclidul artificial ^{137}Cs a fost identificat în fiecare dintre probele analizate având concentrații cuprinse între limita de detecție a aparaturii și 3,39 BqKg^{-1} . Valorile determinate sunt apropiate de concentrațiile radionuclizilor determinați în probele de sol colectate din perimetrele respective.

Radioactivitatea apei din pânza freatică în zonele cu fond natural modificat

Au fost prelevate probe dintr-o fântâna aflate în localitatea Bârzava în apropierea haldei (casa cu nr. 280).

În apa recoltată din fântâna casei situată în apropierea haldei de steril uranifer din comuna concentrația izotopilor naturali se află aproape de limita de detecție a aparatului, în cazul ^{234}Th fiind de $26,8 \text{ Bqm}^{-3}$. Nu au fost identificați izotopi artificiali.

Concluzii:

În cursul anului 2019, pentru toate probele analizate în cadrul Programului standard, valorile activităților specifice beta globale determinate s-au situat în intervalul de variație al mediilor multianuale (pentru perioada 1994 – 2018) și nu au fost înregistrate depășiri ale limitelor de atenționare stabilite prin legislația în vigoare (Ordinul Ministrului MAPM nr. 1978/2010). Variațiile relativ mici ale activității probelor de la un an la altul sunt datorate în principal fluctuațiilor factorilor meteorologici cum sunt: direcția și intensitatea vântului, cantitatea de precipitații, umezeala atmosferică etc. De asemenea în urma măsurării gamma spectrometrice a probelor cumulate lunar din programul standard au fost obținute valori normale ale concentrațiilor izotopilor naturali, ce se situează în limitele intervalului de variație a mediilor multianuale.

În ceea ce privește programul special de recoltări din zonele cu radioactivitate naturală modificată antropic nu au fost identificate prin măsuratori gamma spectrometrice modificări semnificative ale concentrațiilor radioizotopilor naturali și artificiali (^{137}Cs) în probele de ape sol, vegetație și ape, raportate la valorile de referință (cele din probele recoltate la Stația RA ARAD, respectiv râul Mureș) sau la valorile medii multianuale pe Pământ.

X. CONSUMUL ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

X.1. Tendințe de consum

A. Indicatori specifici – nu este cazul

B. Alte date și informații specifice

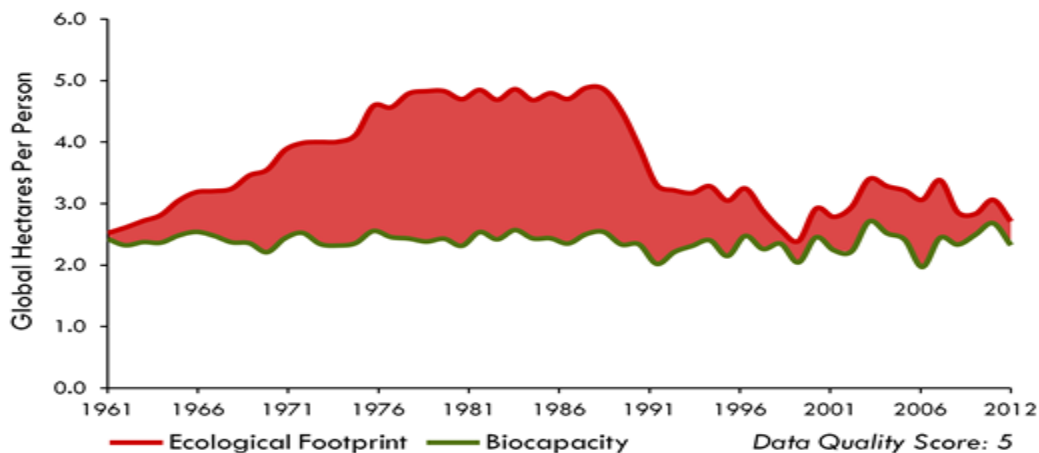
În cadrul acestei secțiuni se vor prezenta următoarele date și informații:

- evoluția amprentei ecologice și a biocapacității pe cap de locuitor, la nivel național, pentru minim cinci ani.

Amprenta ecologică măsoară presiunea pe care omenirea o exercită asupra biosferei, în funcție de suprafața productivă (teren și luciu de apă) a planetei necesară pentru furnizarea resurselor naturale pe care le consumă și pentru neutralizarea deșeurilor pe care le generează locuitorii planetei. Amprenta ecologică a unei țări include suprafața de terenuri cultivate, pășuni, păduri și ariile piscicole necesare pentru producția de fibre, materie lemnoasă și alimente destinate consumului și suprafețele ocupate pentru neutralizarea deșeurilor generate.

Biocapacitatea reprezintă suma totală a ariilor productive. Diferența dintre amprenta ecologică și biocapacitate arată dacă o țară este debitor sau creditor ecologic.

Figura nr. X.1 Amprenta ecologică și Biocapacitatea
pe persoană pentru România

Acest grafic urmărește amprenta pe persoană ecologică și biocapacitate în România din anul 1961. Ambele sunt măsurate în hectare la nivel mondial. Biocapacității pe persoană variază în fiecare an, cu managementul ecosistemelor, practicile agricole (cum ar fi utilizarea îngrășămintelor și irigare), degradarea ecosistemelor, vreme, și mărimea populației. În timp ce cele mai multe date de intrare pentru conturile provin din amprenta surse statistice ale ONU, calitatea rezultatelor variază în funcție de țară. Calitatea evaluării este marcat pe o scală 1-6, și este prevăzută pentru România, în colțul din dreapta jos al graficului.

X.1.1 Alimente și băuturi

A. Indicatori specifici – *nu este cazul*

B. Alte date și informații specifice

În cadrul acestei secțiuni se prezintă următoarele date și informații:

- Consumul mediu anual pe locuitor al principalelor produse alimentare și băuturi

a. consumul (disponibilul de consum) mediu anual de produse alimentare (în unități fizice) pe cap de locuitor, la nivel național, pentru minim ultimii cinci ani; consumul reprezintă cantitatea dintr-un produs sau grupă de produse agroalimentare (primare sau prelucrate) consumată anual de un locuitor, indiferent de sursa de aprovizionare (comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, restaurante, cantine, producția proprie etc.), precum și de locul unde se consumă (gospodării individuale, restaurante, cantine, cofetării, gospodării instituționale etc.);

Datele privind consumul mediu anual pe locuitor, la principalele alimente și băuturi, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

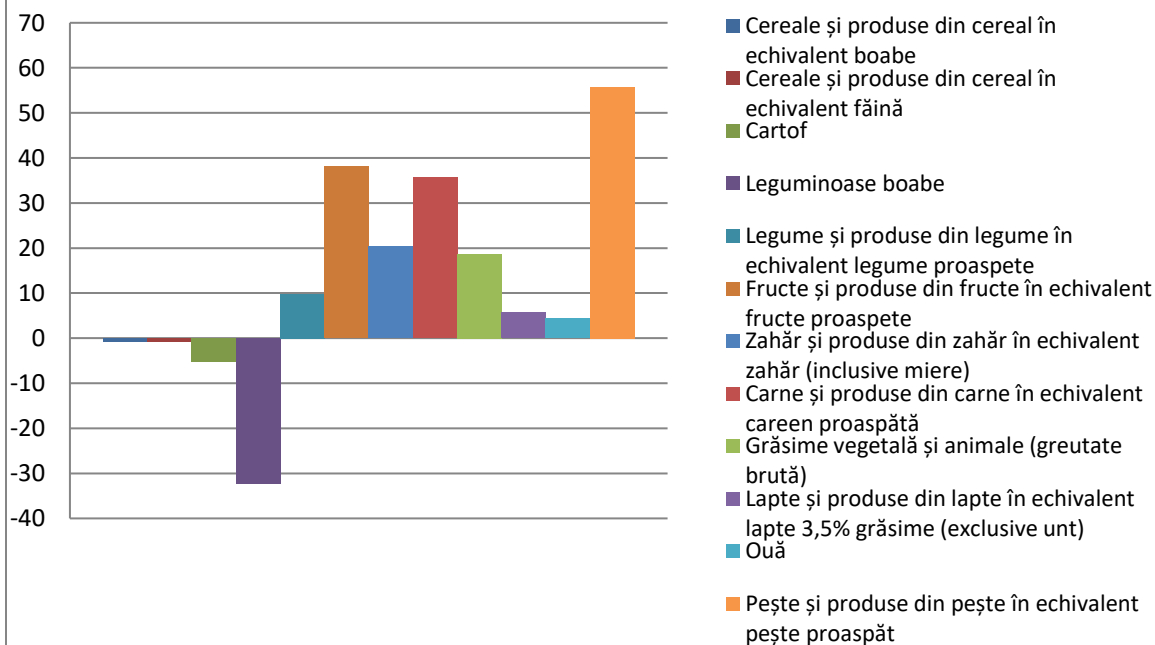
Tabel X.1.1.1.

Consumul mediu anul pe locuitor, la principalele produse alimentare la nivel național

Principale produse alimentare și băuturi	Unităță de măsură	Evoluția consumului mediu%	Ani				
			2014	2015	2016	2017	2018
a. Produse alimentare							
Cereale și produse din cereale în echivalent boabe	kg	-0,82	207.1	211.2	<u>208,4</u>	208.2	205,4
Cereale și produse din cereale în echivalent făină	kg	-0,83	156.5	159.8	<u>157,6</u>	157.3	155,2
Cartof	kg	-5,25	100.8	98.3	<u>95,5</u>	96.6	95,5
Leguminoase boabe	kg	-32,2	3.1	3.2	2.1	2.4	4,1
Legume și produse din legume în echivalent legume proaspete	kg	9,8	158	158.5	<u>155,9</u>	162.1	173,5
Fructe și produse din fructe în echivalent fructe proaspete	kg	38,15	80.2	87.8	96	96.1	110,8

Zahăr și produse din zahăr în echivalent zahăr (inclusive miere)	kg	20,37	21.1	25.6	25.5	25.7	25,4
Carne și produse din carne în echivalent carne proaspătă	kg	35,6	54.4	57.8	63.4	65.5	73,8
Grăsimi vegetală și animale (greutate brută)	kg	18,7	18.1	20.3	21.5	21,5	21,5
Lapte și produse din lapte în echivalent lapte 3,5% grăsime (exclusive unt)	kg	5,64	244.5	251.5	250.7	253.7	258,3
Ouă	Buc.	4,45	247	246	262	262	236
Pește și produse din pește în echivalent pește proaspăt	kg	55,8	4.3	4.9	5.5	5.9	6,7

Figura XI.1.1.1 Evoluția consumului mediu anual pe locuitor în principalele produse alimentare

- ❖ Consumul mediu anual de produse alimentare pe cap de locuitor, la nivel național, a scăzut la cereale și produse din cereale în echivalent boabe, cereale și produse din cereale în echivalent făină, cartof și leguminoase boabe
- ❖ Consumul mediu anual de produse alimentare pe cap de locuitor, la nivel național, a crescut la legume și produse din legume în echivalent legume proaspete, fructe și produse din fructe în echivalent fructe proaspete, zahăr și produse din zahăr în echivalent zahăr (inclusive miere), carne și produse din carne în echivalent carne proaspătă, grăsime vegetală și animale (greutate brută), lapte și produse din lapte în echivalent lapte 3,5% grăsime (exclusive unt), ouă, pește și produse din pește în echivalent pește proaspăt.

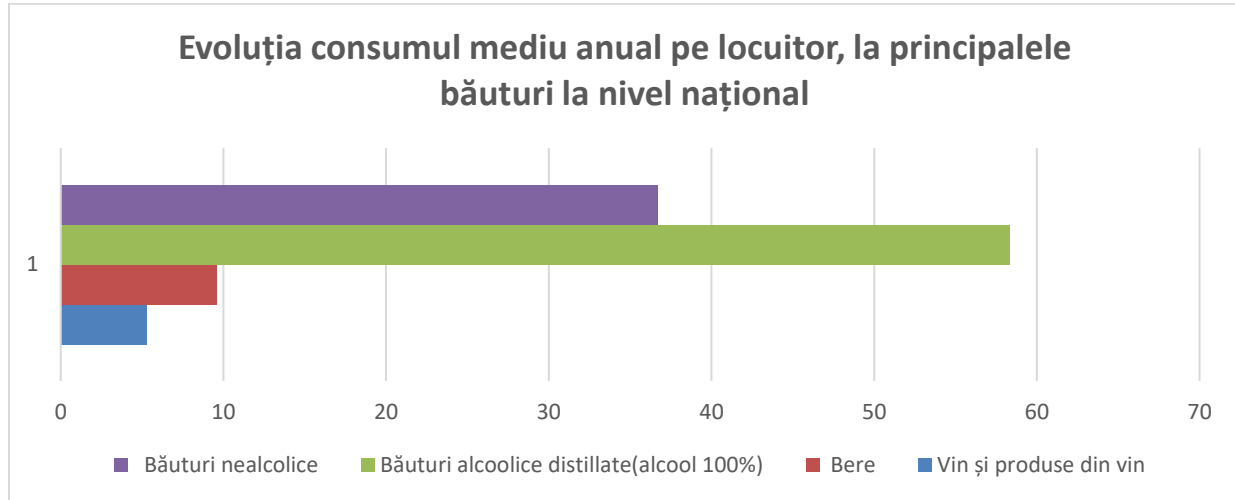
Sursa: Institut Național de Statistică, baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabilă în România, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anul 2019 nu au fost făcute publice)

b. consumul (disponibilul de consum) mediu anual de băuturi pe cap de locuitor, la nivel național, pentru minim ultimii cinci ani; consumul reprezintă cantitățile de băuturi alcoolice și nealcoolice, consumate anual de un locuitor, indiferent de sursa de aprovizionare (comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, restaurante, cantine, producția proprie etc.) și de locul unde se consumă (gospodării individuale, restaurante, cantine, cofetării, gospodării instituționale etc);

Tabel nr. X.1.1.2

Consumul mediu anual pe locuitor, la principalele băuturi la nivel național

Principale produse alimentare și băuturi	Unităță de măsură	Evoluția consumului mediu%	Ani				
			2014	2015	2016	2017	2018
b. Băuturi							
Vin și produse din vin	Litri	5,30	22.6	18.6	18	21,8	23,8
Bere	Litri	9,61	82.2	88.3	88.9	89,5	90,1
Băuturi alcoolice distilate(alcool 100%)	Litri alcool pur 100%	58,3	1.2	1.3	1.5	1,5	1,9
Băuturi nealcoolice	Litri	36,67	153.5	179.3	188.6	213,2	209,8

Consumul (disponibilul de consum) mediu anual de băuturi pe cap de locuitor, la nivel național a crescut la toate sortimentele.

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabilă în România, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm(datele pentru anul 2019 nu au fost făcute publice)

X.1.2. Locuințe

A. Indicatori specifici – nu este cazul

B. Alte date și informații specifice

În cadrul acestei secțiuni se prezintă următoarele date și informații:

- a. numărul mediu de persoane pe locuință rezultă din populația totală stabilă raportată la numărul total de locuințe, la nivel de județ și este reprezentată în graficul de mai jos:

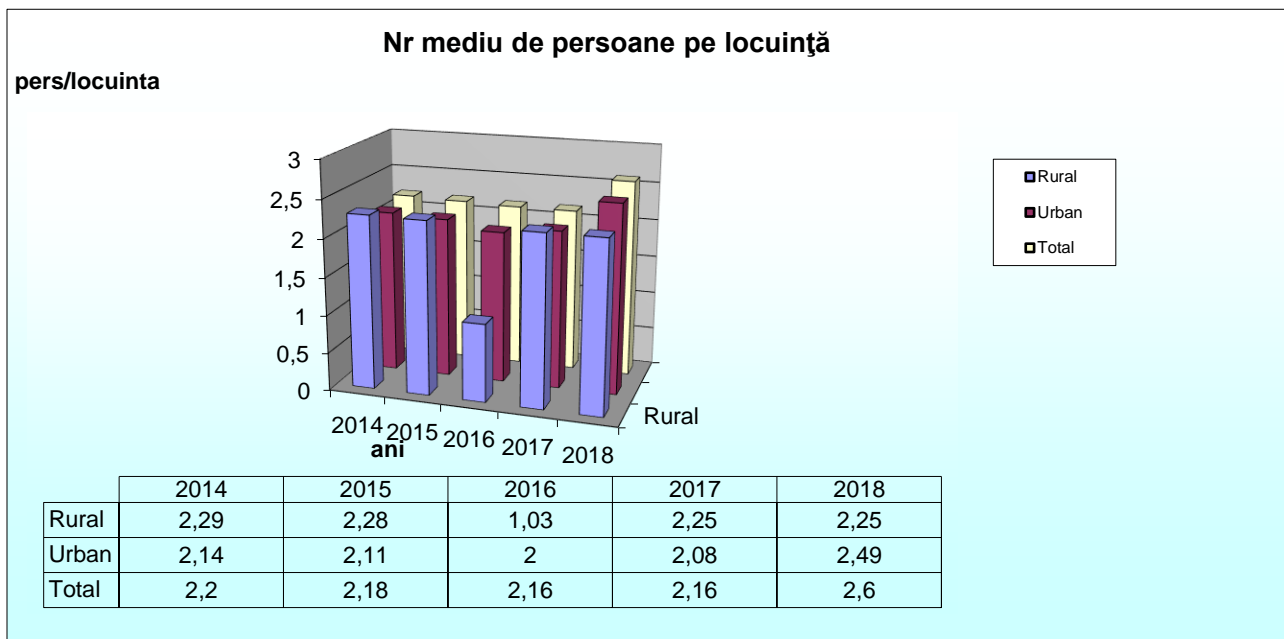

Fig. X.1.2.1.

Numărul mediu de persoane pe locuință

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabilă în România, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anul 2019 nu au fost făcute publice)

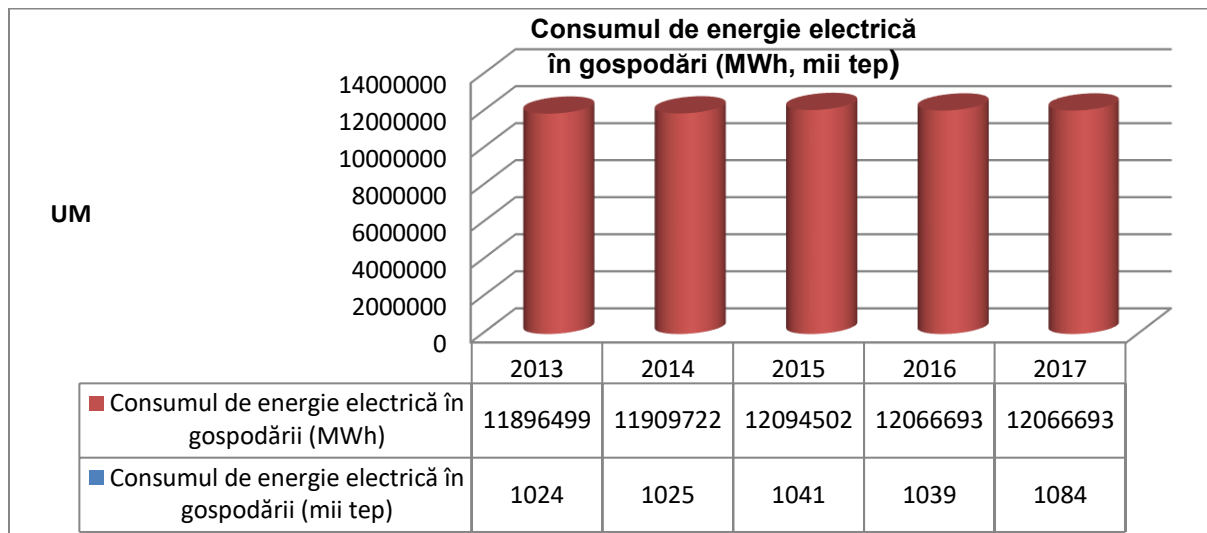
- b. consumul de energie electrică al populației, exprimat în mii tep, la nivel național, pentru minim ultimii cinci ani, este prezentat în tabelul/graficul de mai jos:

Tabel X.1.2.1
Consumul de energie electrică a populației, mii tep

Unit. de măsură	Evoluția – Consumul de energie electrică în gospodării	2013	2014	2015	2016	2017
Consumul de energie electrică în	0.28	1024	1025	1041	1039	1084

gospodării (mii tep)						
Consumul de energie electrică în gospodării (MWh)	0.25	11896499	11909722	12094502	12066693	12596669

Fig.X.1.2.2. Consumul de energie electrică a populației (MWh,mii tep)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabilă în România, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anii 2018/2019 nu au fost făcute publice)

c. cheltuieli medii de consum pe persoană

Cheltuielile de consum (exprimate în lei prețuri curente) sunt efectuate de populație pentru necesitățile de consum curent și intrate în consum (produse alimentare, mărfuri nealimentare, servicii) și contravaloarea consumului uman de produse agroalimentare din resursele proprii ale locuinței/gospodăriei, la nivelul regiunii Vest, pentru minim ultimii cinci

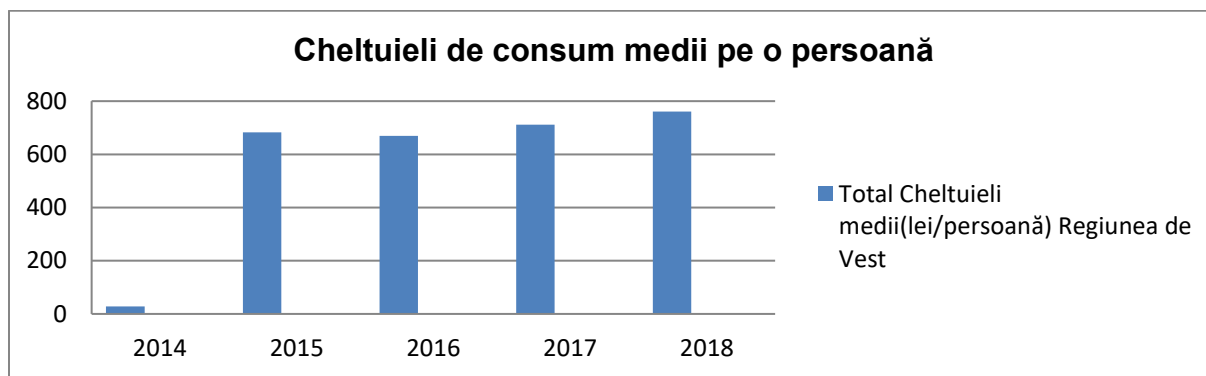
Cheltuielile medii pe consum ale populației pe regiunea de Vest, exprimate în lei, sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel X.1.2.2

Cheltuieli medii pe consum ale populației

	Evoluția %	2014	2015	2016	2017	2018	
Total Cheltuieli medii(lei/persoană) Regiunea de Vest		28,38	683,08	669,25	711,00	760,93	877,00

Fig. X.1.2.3 Cheltuieli medii pe consum ale populației

Cheltuielile de consum medii pe persoană –Lei (prețuri curente) în regiunea de Vest au crescut în perioada 2018 cu ,28,38% mai mult față de anul 2014.

Sursa: Institut Național de Statistică, baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabilă în România, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm(datele pentru anul 2019 nu au fost făcute publice)

X.1.3. Mobilitate

X.1.3.1 Transportul de pasageri

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 35 Cod indicator AEM: CSI 35
DENUMIRE	CEREREA DE TRANSPORT DE PASAGERI
DEFINIȚIE	Cerearea de transport de pasageri este definite ca suma pasageri – kilometru interni parcurși în fiecare an. Transportul

de pasageri include transportul cu autoturisme, autobuze și autocare și trenuri

Utilizarea transportului în comun :

- Volumul transportului public local de pasageri pe moduri de transport (transportul cu autobuze și microbuze, cu metroul, tramvaie și troleibuze), la nivel național , pentru minim ultimii cinci ani.

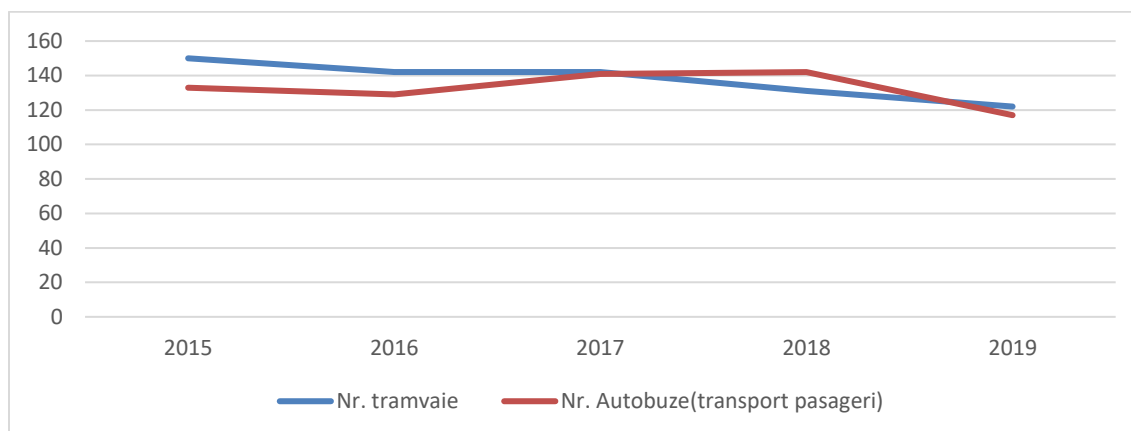
Transportul public local de pasageri cuprinde transportul, în interiorul zonei administrative-teritoriale, a unei localități, fără a depăși limitele acesteia.

Tabel nr.IX.1.3.1.1 Utilizarea transportului în comun (pasageri km/ tip transport) în jud. Arad

	Evoluția%	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. tramvaie	-18.6	150	142	142	131	122
Nr. Autobuze(transport pasageri)	-12	133	129	141	142	117
Nr. vehicule transport în comun	-16.25	283	271	283	273	237
Nr. pasageri tramvaie	74.96	14030	12854	12070	12056	24547
Nr. pasageri autobuze(transport pasageri)	-72.6	4206	4117	3695	3443	1152
Nr. pasageri care utilizează transport în comun	29.0	18236	16971	15765	15499	25699

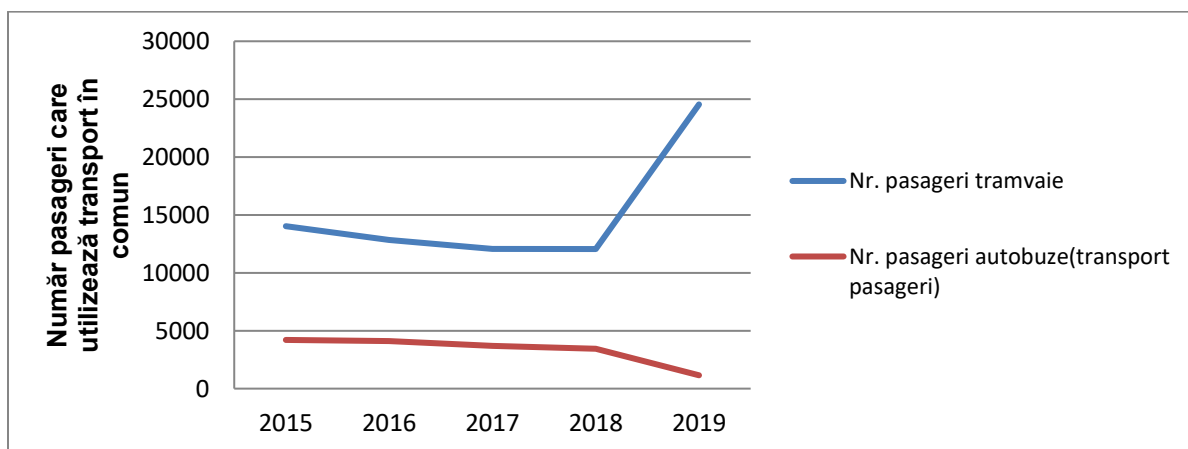
Fig. nr.IX.1.3.1.1 Utilizarea transportului în comun (pasageri km/ tip transport) în jud. Arad

Sursa informațiilor: INS

În perioada analizată 2015-2019, în județul Arad, numărul mijloacelor de transport a scăzut la tramvaie cu 18.6% și la autobuze cu 12%.

Fig. nr.IX.1.3.1.2 Număr pasageri care utilizează transport în comun în jud. Arad

În perioada analizată 2015-2019, în județul Arad, numărul pasagerilor care utilizează transportul în comun a crescut la tramvaie cu 74,96%.

Sursa informațiilor: INS

Modalitatea de prezentare de pasageri

- Volumul transportului de pasageri raportat la PIB

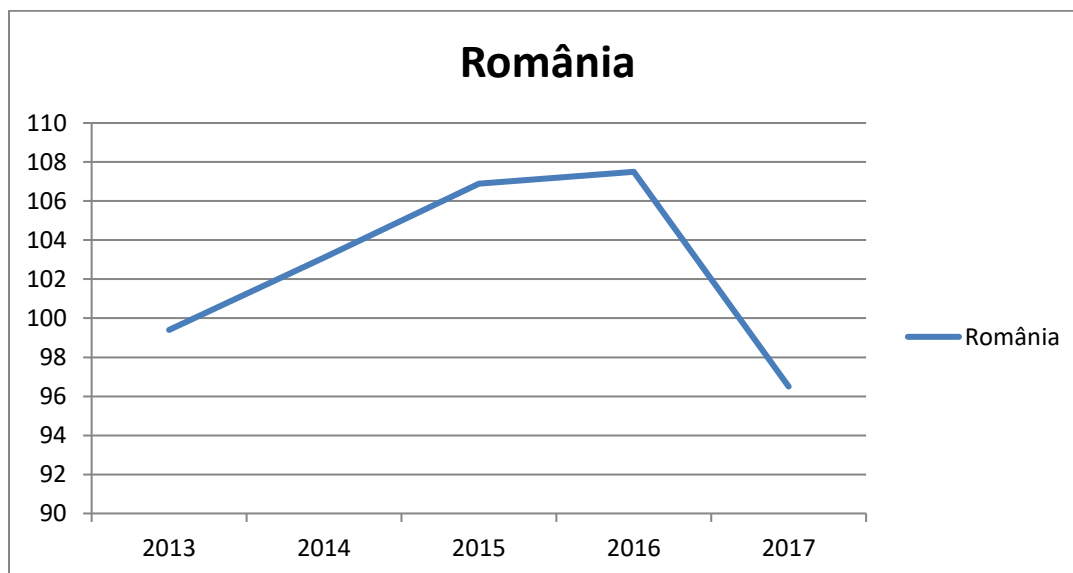
Tabel X.1.3.1.2
Volumul transportului de pasageri raportat la PIB

	2013	2014	2015	2016	2017
România	99,4	103,1	106,9	107,5	96,5

UM: index la valoarea din anul 2000. A valorii din anul current pentru pasageri-kilometri raportat la PIB, exprimat în Euro la rata de schimb a anului 2000.

Sursa: http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

Fig. nr.IX.1.3.1.3 Volumul transportului de pasageri raportat la PIB

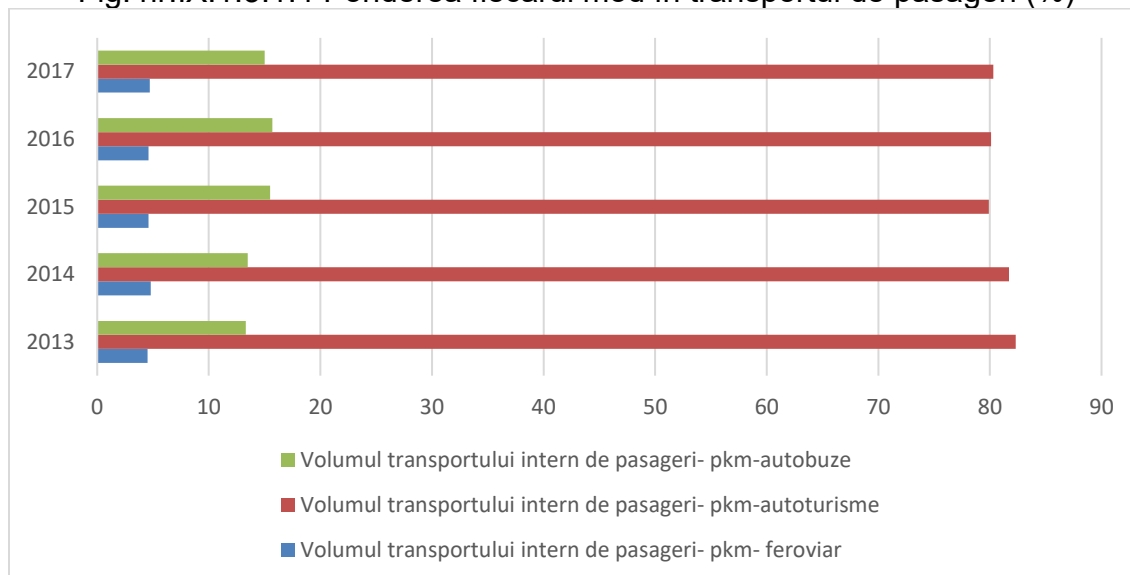
Volumul transportului de pasageri raportat la PIB în perioada 2013-2017 a scăzut cu 2.91%.

Sursa informațiilor: INS (datele pentru anii 2018/2019 nu au fost făcute publice)

Tabel X.1.3.1.3
Ponderea fiecărui mod în transport de pasageri(pkm)

Tip transport	2013	2014	2015	2016	2017
Volumul transportului intern de pasageri-pkm- feroviar	4.5	4.8	4.6	4,2	4.7
Volumul transportului intern de pasageri-pkm-autoturisme	82.3	81.7	79.9	80,1	80.3
Volumul transportului intern de pasageri-pkm-autobuze	13.3	13.5	15.5	15,7	15.0

Fig. nr.IX.1.3.1.4 Ponderea fiecărui mod în transportul de pasageri (%)

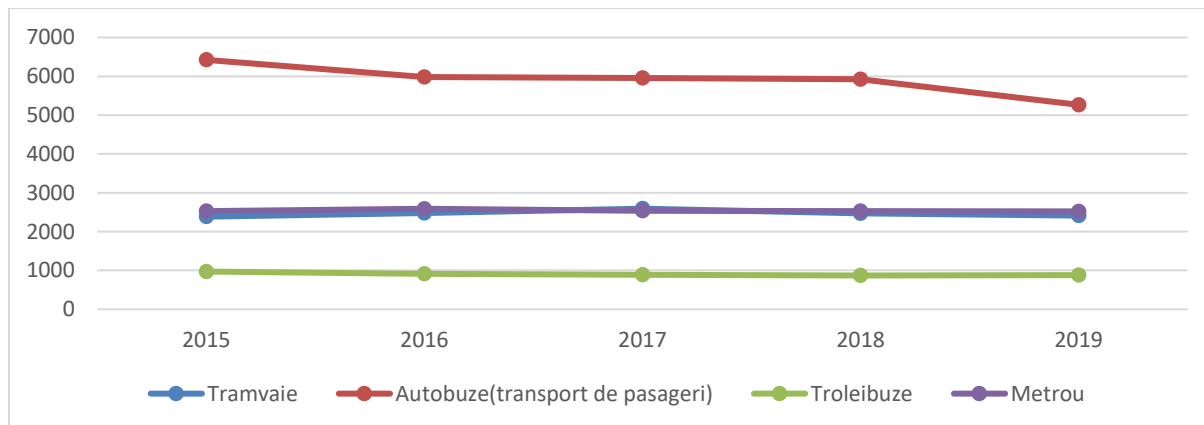
Sursa: http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anii 2018/2019 nu au fost făcute publice)

Tabel X.1.3.1.4

Utilizarea transportului în comun (pkm/tip transport) la nivel national

	Evoluția%	2015	2016	2017	2018	2019
Tramvaie	1.05	2385	2480	2590	2474	2410
Autobuze(transport de pasageri)	-18.00	6422	5979	5960	5919	5266
Troleibuze	-9.37	971	909	889	870	880
Metrou	-0,23	2526	2588	2534	2528	2520

Fig. nr.IX.1.3.1.5 Utilizarea transportului de pasageri

În perioada analizată 2015-2019 numărul mijloacelor de transport a scăzut la metriu cu 0.23% ,autobuze cu 18.00 %, și la troleibuze cu 9.37 %, iar la tramvaie a crescut cu 1.05%.

Sursa: http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

X.1.3.2 Transportul de mărfuri

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 36 Cod indicator AEM: CSI 36
DENUMIRE	CEREREA DE TRANSPORT DE MĂRFURI
DEFINIȚIE	Cererea de transport de marfă este definită ca suma de tone-kilometri interni parcurși în fiecare an. Potrivit celor mai recente metadate transportul intern include transportul rutier, feroviar și pe căi navigabile interioare: căile navigabile și de transport feroviar interioare se bazează pe mișcările de pe teritoriul național ("principiul teritorialității"), indiferent de naționalitatea vehiculului sau a navei, transportul rutier se bazează pe toate deplasările vehiculelor înregistrate în țara de raportare.

➤ Volumul transportului de mărfuri raportat la PIB:

- Volumul transportului intern de mărfuri rutier, feroviar și pe căi navigabile interioare (exprimat ca modificare procentuală față de anul de bază, din perioada analizată, a valorii din anul curent pentru tone-km) raportat la produsul intern brut (exprimat ca modificare procentuală față de anul de bază, din perioada analizată, a valorii din anul curent în euro prețuri constante la nivelul anului 2005), la nivel național, pentru minim ultimii cinci ani;

- produsul intern brut (exprimat ca modificare procentuală față de anul de bază, din perioada analizată, a valorii din anul curent în euro prețuri constante la nivelul anului 2005), la nivel național, pentru minim ultimii cinci ani.

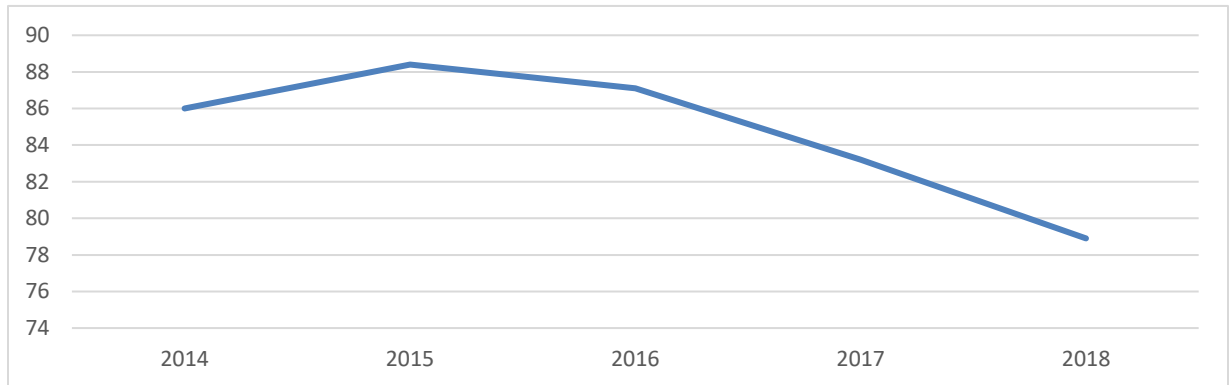
Tabel X.1.3.2.1.

Volumul transportului de mărfuri tone-km raportat la PIB(RS/PIB%)

Tip transport	Evoluția%	2014	2015	2016	2017	2018
Volumul transportului de mărfuri raportat la PIB –RS/PIB% (index la valoarea din anul 2010, a valorii din anul current pentru tone-kilometri raportat la PIB, exprimat în EURO la rata de schimb a anului 2010)	-8.25	86,0	88,4	87,1	83,2	78.9

Fig. X.1.3.2.1.

Volumul transportului de mărfuri tone-km raportat la PIB(RS/PIB%)

Datele din tabelul de mai sus sunt la nivel național, iar sursa de informații este pagina de internet indicat în ghidul de elaborare: Institut Național de Statistică, baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabilă în România, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anul 2019 nu au fost făcute publice)

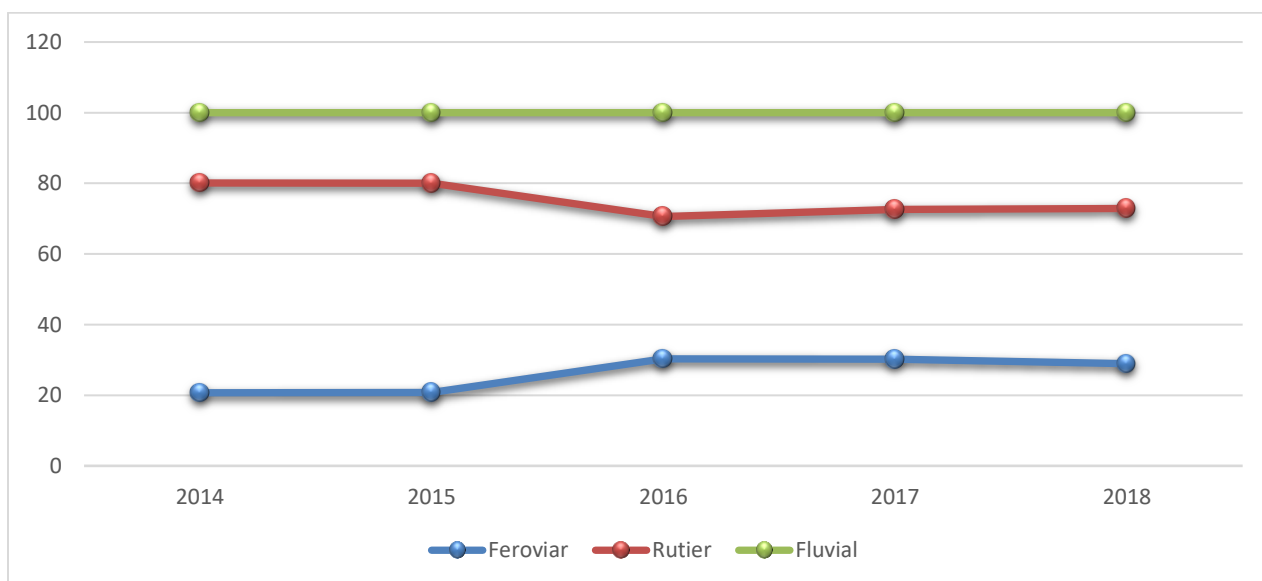
Ponderea fiecărui mod în transportul de marfă:

- Ponderea (în%) fiecărui mod de transport în totalul transportului intern de mărfuri (rutier, feroviar, căi navigabile interioare) la nivel national, pentru minim ultimii cinci ani.

Tabel X.1.3.2.2 Ponderea fiecărui mod de transport de mărfuri % (t-km%)

Mil.tone km/tip transport	ANI				
	2014	2015	2016	2017	2018
Feroviar	20.7	20.8	30.3	30.2	28.9
Rutier	59.4	59.2	40.3	42.4	44.0
Fluvial	19.9	20	29.4	27.4	27.1

Fig.I X.1.3.2.2 Ponderea fiecărui mod de transport de mărfuri % (t-km%)

Cererea de transport de mărfuri este mai mic la transportul rutier în anul 2018 de 25.92% față de anul 2014.

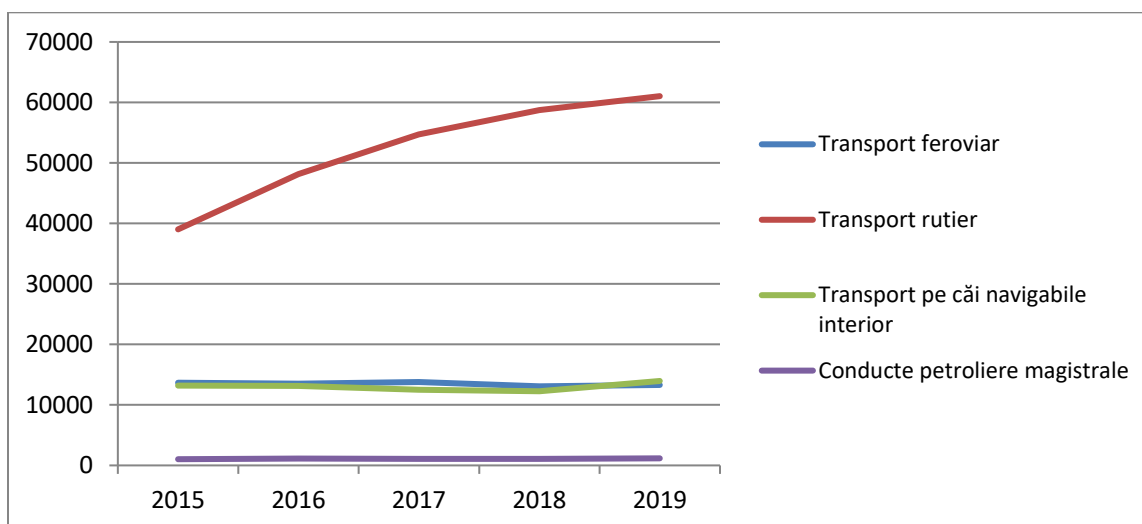
Sursa: http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anul 2019 nu au fost făcute publice)

➤ Parcurusul mărfurilor pe moduri de transport (milioane tone-km)

Tabel X.1.3.2.3 Parcurusul mărfurilor pe moduri de transport (milioane tone-km)

<i>(milioane tone-km)/tip transport</i>	<i>Evoluția%</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Transport feroviar	-2.64	13674	13535	13782	13076	13312
Transport rutier	56.42	39022	48175	54704	58761	61041
Transport pe căi navigabile interior	5.99	13168	13153	12517	12261	13957
Conducte petroliere magistrale	11.90	1029	1132	1087	1080	1168

Fig.I X.1.3.2.3 Parcurusul mărfurilor pe moduri de transport (milioane tone-km)

Cererea de transport de mărfuri este mai mare la toate tipurile de transport în anul 2019.

Sursa: http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm

X.2. Factori care influențează consumul

Principalii factori care influențează consumul sunt:

➤ influențe economice

Și în epoca modernă factorii economici au rol esențial, deoarece la nivel macroeconomic ei caracterizează capacitatea de cumpărare de care dispune societatea la un moment dat, constituind premisa formării comportamentului consumatorului. Ei afectează direct mărimea și evoluția consumului.

La nivel macroeconomic se manifestă prin dinamica și nivelul indicatorilor sintetici macroeconomici (produs național brut și net, produs intern brut și net, venit național etc.), evoluția principalelor domenii de activitate, exprimată prin indicatorii specifici ai producției industriale și agricole, ai transporturilor, ai telecomunicațiilor, ai construcțiilor, ai comerțului interior și exterior etc., modificarea veniturilor reale ale populației, credit, inflație, șomaj etc., exprimând în fapt dorința de cumpărare.

La nivel microeconomic, venitul consumatorului este factorul esențial care, prin mărime, formă, dinamică, distribuție în timp, destinație etc., constituie premisa materială a comportamentului consumatorului și principala restricție care se impune acestuia. În aceeași categorie putem include și factorii economici precum: averea personală exprimată mai ales prin gradul de înzestrare cu diferite bunuri, ca și gradul de utilizare a creditului de consum de către individ.

Se observă că nu toate bunurile și serviciile au aceeași sensibilitate la nivelul veniturilor.

De exemplu, când se reduc veniturile unei persoane, cheltuielile pentru produsele de folosință îndelungată și cele pentru activități cultural-distractive sunt cele mai afectate. Ca urmare, cele mai importante criterii în adoptarea deciziilor sunt funcționalitatea și prețul bunurilor și serviciilor.

➤ influențe demografice

Factorii demografici sunt reflectarea structurii populației și a proceselor care o afectează. La nivel macroeconomic, principalele variabile vizează: numărul populației și distribuția ei geografică, sporul natural, structura pe grupe de vârstă, ocupație, nivel educațional, număr de familii și gospodării, mărimea unei familii și a gospodăriei, mobilitatea populației, tipul de habitat (urban, rural).

La nivelul consumatorului, importante sunt variabile precum: etapa din ciclul de viață (vârsta), sexul, situația matrimonială, caracteristicile fizice, de rasă etc. Astfel, datorită mai ales normelor sociale, dar nu numai, femeile și bărbații cumpără tipuri de produse diferite și folosesc alte criterii în alegerea lor. Pe baza identificării diferențelor comportamentale între sexe, producătorii pot aborda în manieră specifică segmentul de piață.

De asemenea, vârsta este aceea care diferențiază deciziile de cumpărare, iar odată cu înaintarea în vârstă se produc modificări de care trebuie ținut seama, pentru că ele schimbă comportamentul consumatorului. Cunoașterea acestor variabile are mare însemnătate, deoarece dă posibilitate predicțiilor unor consecințe din punctul de vedere al marketingului, al unor tendințe ale variabilelor demografice, care vor modifica comportamentul consumatorului.

- tehnologia și inovația
- influențe sociale și culturale

În explicarea comportamentului consumatorului trebuie avută în vedere influența dedusă a *factorilor sociali*, deoarece ei sunt o componentă importantă a macromediului de marketing.

Specialiștii apreciază că un rol important au: familia, grupurile sociale, clasele sociale și statusul social.

1. Se susține că familia este variabila care exercită cea mai puternică influență asupra comportamentului consumatorului, deoarece ea influențează deciziile fiecărui membru al ei, iar influențele ei se resimt pe o lungă perioadă de timp, în general pe întregul ciclul de viață al individului.

Deciziile de cumpărare se pot lua de o singură persoană în mod automat, prin participarea mai multor membri sau a tuturor, unele fiind dominate de unul dintre soți, altele fiind de natură sincretică (contribuția soților fiind cam aceeași).

2. Grupurile sociale (referențiale) se prezintă sub forma grupului de referință și apartenență. Grupul de apartenență este tipul de structură socială în care indivizii au conștiința că aparțin prin obiective comune, simțământ de unitate și norme comune. Exemplul tipic este familia, apoi organizațiile profesionale, grupurile etnice, de prieteni, sportive etc., care evident se deosebesc prin mărime, obiective, durată de asociere, grad de coeziune. Pentru activitatea de marketing prezintă interes faptul că unele grupuri: sunt formale, iar altele sunt informale, ceea ce influențează comportamentul de consum și cumpărare.

De asemenea, este influențat comportamentul în mod direct de caracteristicile grupului de apartenență, nivelul de asociere, care își poate pune amprenta asupra stilului de viață, normele care guvernează grupul și care exercită o anumită presiune asupra individului, precum și interacțiunile din cadrul unui grup, în care statusul membrilor și rolul liderului de opinie se impun.

Grupurile de referință sunt grupările actuale sau imaginare care influențează evaluarea, aspirația și comportamentul individului, deoarece acesta consideră grupul ca punct de reper, ca standard în procesul de formare a opiniilor, atitudinilor, normelor. Influența exercitată provine: de la credibilitatea informației; de la supunerea la normele grupului, întărită prin recompensele acordate celor care le respectă; din nevoile indivizilor de a-și exprima propriile valori.

Poate fi exercitată astfel atracția, și acesta este un grup aspirațional, sau respingerea, și acesta este un grup disociativ.

O poziție și un rol privilegiat în grup le are liderul de opinie, care prin calitățile sale (profesionalism în domeniul de influență, apatie și dezinteres față de această poziție) transmite informații despre produs, ocupând un loc-cheie în difuzarea produselor.

Pentru activitatea de marketing, cunoașterea complexelor aspecte ale influenței grupului și liderului asupra comportamentului de cumpărare are mare importanță, mai ales în elaborarea programelor de marketing, pentru anumite grupe de produse și servicii.

3. Statusul social definește poziția individului în cadrul fiecărui grup din care face

parte (familie, club, organizație). Rolul constă în seria de activități care se așteaptă să le efectueze o persoană în raport cu cei din jur, iar statusul reflectă stima generală acordată acestuia de societate. În comportamentul consumatorului se reflectă atât rolul, cât și statusul său, oamenii aleg adesea produse prin care să-și evidențieze statusul. De aceea, în activitatea de marketing este interesant de știut potențialul produsului de a deveni un „status-simbol”, dar și faptul că acest simbol variază în cadrul diferitelor grupuri, clase sociale, ca și sub raport geografic, ceea ce trebuie reflectat mai ales în politica promoțională.

4. Clasele sociale înțelese ca „subdiviziuni relativ omogene și de durată într-o societate, care este ierarhic ordonată și ai cărei membri au aceleași valori, interese și comportamente” constituie o importantă variabilă exogenă. Denumite și grupuri socioeconomice, ele sunt grupuri de indivizi cu aceleași circumstanțe economice și sociale care se consideră că posedă același statut în societate. Aprecierea apartenenței unui individ la o clasă socială se bazează pe luarea în considerare simultan a mai multor caracteristici ale consumatorului: venitul, ocupația, nivelul de educație, în interacțiunea lor. Cercetările de marketing au demonstrat că ele se constituie pe baze multicriteriale și prezintă numeroase particularități în ceea ce privește modul de manifestare a cererii pentru diferite produse sau servicii, obiceiuri de cumpărare și consum, preferințe pentru variate forme promoționale și, în genere, reacții diferite. Cunoașterea particularităților pe

categoriilor sociale permite în activitatea de marketing segmentarea pieței, deosebit de utilă în elaborarea programelor de marketing.

Componentă a macromediului de marketing, *factorii culturali* exercită o extinsă și

profundă influență de natură exogenă asupra comportamentului de cumpărare și consum. Ca ansamblu de norme, valori materiale și morale, convingeri, atitudini și obiceiuri create în timp și pe care le posedă în comun membrii societății, cultura are un impact puternic asupra comportamentului individual, care în mare parte se învață în procesul de socializare a individului. Acesta își însușește treptat un set de valori, percepții, preferințe și comportamente specifice societății în care trăiește, dar care se modifică continuu. Elementele definitorii ale culturii sunt întărite de sistemele educaționale și juridice, dar și de instituțiile sociale. Cercetările de marketing trebuie să investigheze efectele numeroaselor mutații

socioculturale care influențează activ comportamentul indivizilor.

De asemenea, are mare importanță în activitățile de marketing influența subculturii, care reprezintă un grup cultural distinct, constituit pe criterii geografice, etnice, religioase, de vârstă.

În general, se disting patru grupe de subculturi care îl definesc pe individ și îi influențează comportamentul de consum.

- grupurile de naționalități, care trăiesc în comunități largi, cu gusturi și tradiții etnice specifice;
- grupuri religioase, cu preferințe și trebuințe proprii;
- grupuri rasiale, cu stiluri culturale și atitudini distincte;
- grupuri geografice, cu stiluri de viață caracteristice unor spații teritoriale.

Studierea lor atentă permite ca strategiile concurențiale să ia în considerare

particularitățile subculturilor, ceea ce poate contribui la mai buna satisfacere a consumatorilor cu produse și servicii, concomitent cu eficientizarea activității producătorilor.

Sursa informațiilor: internet.

X.3 Presiunile asupra mediului cauzate de consum

X.3.1 Emisii de gaze cu efect de seră din sectorul rezidențial

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 10 Cod indicator AEM: CSI 27
DENUMIRE	Tendința emisiilor de gaze cu efect de seră
DEFINIȚIE	Indicatorul reprezintă tendințele (totale și de pe sectoare) emisiile de gaze cu efect de seră în raport cu obligațiile statelor membre de a respecta obiectivele protocolului de la Kyoto

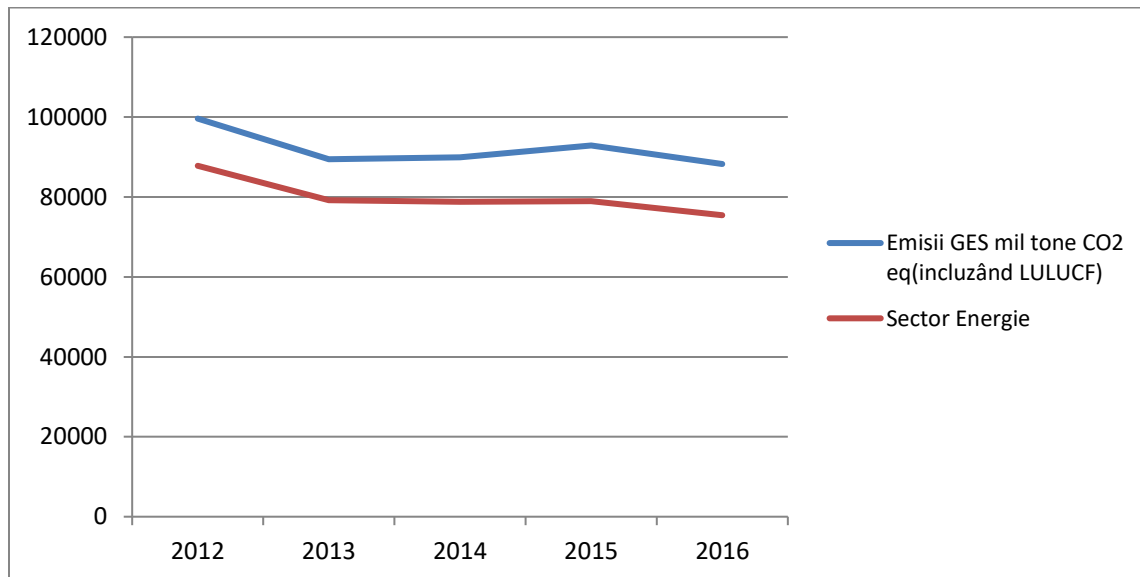
Modalitatea de prezentare a indicatorului :

- se va prezenta evoluția emisiilor de gaze cu efect de seră pe sectorul rezidențial și comercial (fără LULUCF și exprimate în tone CO₂ echivalent), înregistrate la nivel național, pentru minimultimii cinci ani.

Tabel nr.X.3.1 Emisii GES În sectorul Energie- Tone CO₂ echivalent

	2012	2013	2014	2015	2016
Emisii GES mil tone CO ₂ eq(incluzând LULUCF)	99615,4	89439,1	89886,4	92860,0	88250,0
Sector Energie	87802,8	79168,3	78761,8	78977,0	75431,7

Fig. nr.X.3.1 Emisii GES În sectorul Energie- Tone CO₂ echivalent

Sursa: http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anii 2017/2018/2019 nu au fost făcute publice)

Schimbările climatice reprezintă una dintre cele mai mari amenințări asupra mediului, societății și economiei. Așa cum punctează și Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice (IPCC, 2007), încălzirea sistemului climatic este fără echivoc.

Observațiile arată creșteri semnificative ale temperaturii medii globale, cât și creșterea temperaturii apei mărilor și oceanelor, coroborate cu topirea masivă a zăpezii și gheții și

creșterea nivelului mării. Este foarte probabil ca o mare parte a fenomenului încălzirii globale să fie asociat creșterii concentrației gazelor cu efect de seră în atmosferă datorată activității umane.

Pentru a minimiza efectul schimbărilor climatice, emisiile globale de gaze cu efect de seră trebuie să fie reduse în mod semnificativ, iar politicile necesare pentru a face acest lucru trebuie să fie puse în aplicare rapid și integral.

Principalele surse de gaze cu efect de seră induse de activitatea umană sunt:

- arderea combustibililor fosili pentru producerea de energie electrică și termică, în domeniile transporturi, industrie și în gospodării;
- utilizarea intensivă a agriculturii, modificările induse tipurilor de folosințe ale terenului, cum ar fi despăduririle;
- depozitarea deșeurilor;
- utilizarea de gaze industriale fluorurate.

Tendențele totale și sectoriale, a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivel național pot fi utilizate pentru a evalua progresul înregistrat în reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră în raport cu obligațiile Statelor Membre de a respecta obiectivele protocolului de la Kyoto. Emisiile sunt prezentate în funcție de tipul acestora și sunt analizate în funcție de potențiala lor contribuție la amplificarea fenomenului încălzirii globale

Efectul natural de seră are rolul de a regla temperatura medie a Pământului menținând condițiile optime de viață. Energia solară ajunge pe pământ sub forma radiațiilor cu lungime de undă scurte. Unele sunt reflectate de atmosferă și de suprafața terestră. Cea mai mare parte trece prin atmosferă și încălzește suprafața pământului care, la rândul său, emite radiație infraroșie, cu lungime de undă mare (căldura). Modificarea bilanțului radiativ, adică schimbarea echilibrului dintre radiația care intră și cea care iese din conturul alcătuit de Pământ și atmosfera sa, duce la creșterea temperaturii globale (modificare pozitivă) sau la scăderea sa (modificare negativă). Unele gaze din atmosferă absorb căldura și, reflectând-o înapoi către suprafața pământului, încălzesc atmosfera. Acestea sunt așa numitele gaze cu efect de seră (GES sau GHG – „greenhouse gases”) (ANPM, Raport privind starea mediului în România, 2011).

Definiții (conform UNFCCC - Convenția Cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice):

Emisii: eliberarea de gaze cu efect de seră și/ sau de precursori ai acestora în atmosferă pe o anumită zonă și perioadă de timp.

Gaze cu efect de seră: reprezintă acele componente gazoase ale atmosferei, atât naturale, cât și antropice, care absorb și re-emit radiații în infraroșu.

Eliminare: orice proces, activitate sau mecanism care elimină un gaz cu efect de seră, un aerosol sau un precursor al unui gaz cu efect de seră din atmosferă.

Sursă: orice proces sau activitate care eliberează un gaz cu efect de seră, un aerosol sau un precursor al unui gaz cu efect de seră în atmosferă.

Gaze: Gazele cu efect de seră prevăzute de Protocolul de la Kyoto sunt: CO₂, CH₄, N₂O, SF₆, HFC-uri și PFC-uri. Această listă nu include gazele cu efect de seră, care sunt, de asemenea, substanțe ce diminuează stratul de ozon și sunt controlate prin Protocolul de la Montreal.

Surse de emisii: se face referire la emisiile provenite din principalele surse antropice de gaze cu efect de seră, distribuite pe următoarele sectoare de emisii (conform nomenclurii IPCC): furnizarea și utilizarea energiei, transportul, industria, agricultura, deșeurile, etc. Nu se face referire la emisiile provenite din aviația internațională și transportul maritim, care nu sunt reglementate de Protocolul de la Kyoto. În general, aceste surse nu sunt luate în considerare în calcularea totalului emisiilor de gaze cu efect de seră raportate la nivel național și european.

Contextul politicilor relevante de mediu și ținte/obiective:

Se urmărește sprijinirea evaluării anuale a Comisiei Europene cu privire la procesul înregistrat în reducerea emisiilor în UE și Statelor Membre, în scopul îndeplinirii obiectivelor incluse în Protocolul de la Kyoto conform Mecanismului UE de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Obiectivul final al *Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC)* este de a stabiliza concentrațiile de gaze cu efect de seră (GES) „la un nivel care să prevină interferențele antropice periculoase (induse de om) cu sistemul climatic”.

Protocolul de la Kyoto, care succede Convenția -cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice este unul dintre cele mai importante instrumente juridice internaționale în lupta împotriva schimbărilor climatice. Acesta stabilește obiective obligatorii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru țările industrializate și pentru Comunitatea Europeană.

Inventarul anual al Comunității Europene privind gazele cu efect de seră și raportul de inventar, oficial depus la Secretariatul UNFCCC, este pregătit în numele Comisiei Europene (DG Mediu) de către Centrul Tematic European pentru Aer și Schimbări Climatice al Agenției Europene de Mediu (ETC/ACC), susținut de Centrul Comun de Cercetare și Eurostat.

Inventarul CE este elaborat conform Deciziei 280/2004/CE privind un mecanism de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de punere în aplicare a Protocolului de la Kyoto.

Scopul acestei decizii este de a:

- monitoriza toate emisiile antropice de GHG care intră sub incidența Protocolului de la Kyoto în statele membre
- evalua progresele înregistrate în vederea îndeplinirii angajamentelor de reducere a GES în temeiul UNFCCC și a Protocolului de la Kyoto
- pune în aplicare UNFCCC și Protocolul de la Kyoto în ceea ce privește programele naționale, inventarele de gaze cu efect de seră, sistemele naționale și registrele Comunității și ale statelor sale membre, precum și procedurile relevante prevăzute în Protocolul de la Kyoto
- asigure faptul că statele membre și Comunitatea comunică în timp util secretariatului UNFCCC informații complete, exacte, coerente, comparabile și transparente

Legea 24/1994 - România a ratificat Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice (UNFCCC) care creează cadrul general al acțiunilor interguvernamentale privind schimbările climatice. Unul dintre obiectivele principale ale UNFCCC îl reprezintă stabilizarea atmosferică prin păstrarea concentrațiilor gazelor cu efect de seră la un nivel care să prevină perturbarea sistemului climatic.

România a fost prima țară, cuprinsă în Anexa I a Convenției Cadru a Națiunilor Unite, care a ratificat prin *Legea nr. 3/2001* Protocolul de la Kyoto, obligându-se astfel la o reducere de 8% a gazelor cu efect de seră, în perioada 2008-2012, față de anul de bază considerat a fi 1989.

Strategia Națională privind Schimbările Climatice SNSC 2005-2007 - Guvernul României a adoptat, în iulie 2005, prin HG nr. 645/2005 prima SNSC. Aceasta a definit politicile României privind respectarea obligațiilor internaționale prevăzute de Convenția Cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice (UNFCCC) și de Protocolul de la Kyoto. Prin această strategie, România a făcut primii pași către implementarea unei acțiuni naționale, unitare, concentrate atât spre limitarea emisiilor gazelor cu efect de seră, cât și asupra posibilele efecte ale schimbărilor climatice. SNSC prezintă, de asemenea, beneficiile de mediu și economice pentru România privind participarea la implementarea mecanismelor flexibile stabilite prin Protocolul de la Kyoto și anume Implementarea în Comun (JI) și Comercializarea Internațională a Emisiilor (IET). SNSC 2005-2007 a fost elaborată sub responsabilitatea Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA) în strânsă colaborare cu alte ministere, prin intermediul Comisiei Naționale pentru Schimbări Climatice (CNSC).

Obiectivul general al SNSC 2005-2007 s-a concentrat pe două direcții:

1. Asigurarea îndeplinirii angajamentelor asumate de România în baza UNFCCC și a Protocolului de la Kyoto și, totodată, a obligațiilor privind schimbările climatice asumate prin integrarea în Uniunea Europeană.
2. Elaborarea și implementarea obiectivelor și activităților României privind adaptarea la impactul schimbărilor climatice, precum și asigurarea cadrului legal de utilizare a

mecanismelor flexibile prevăzute de Protocolul de la Kyoto, pentru creșterea competitivității economiei românești.

Planul național de acțiune pentru schimbări climatice (PNASC) - prin acesta s-au stabilit prioritățile de acțiune necesare pentru implementarea strategiei, la toate nivelurile. Acesta a fost aprobat prin HG nr. 1877/2005, pentru a îndeplini obiectivele prevăzute în Strategia națională a României privind Schimbările Climatice

Directiva 2003/87/CE - privind stabilirea unei scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră transpusă în legislația românească prin HG nr. 780/2006, permite agenților economici din sectoarele ce intră sub incidența Directivei să participe la bursa de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră, oferind ocazia ca problematica privind schimbările climatice să poată fi privită și sub aspect economic. Pentru implementarea H.G. nr. 780/2006 privind stabilirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, a fost elaborat *Planul Național de Alocare (Național Allocation Plan, NAP)* prin care Guvernul României stabilește și atribuie numărul de certificate de emisii de gaze cu efect de seră pe care intenționează să le aloce la nivel național.

Strategia națională a României privind schimbările climatice, 2013-2020 - implementarea acesteia se află în responsabilitatea Guvernului României, sub coordonarea Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor și a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern 529/2013. Realizarea obiectivelor incluse în strategie va conduce la conservarea pe termen lung a bunăstării sociale, fiind create oportunități pentru generarea unor noi locuri de muncă în sectoare specifice.

Gazele cu efect de seră, care fac obiectul Protocolului de la Kyoto, cuprinse în Anexa A a Legii nr. 3/2001, sunt: dioxid de carbon (CO₂) , metan (CH₄), oxid azotos (N₂O), hidrofluorcarburi (HFCs), perfluorcarburi (PFCs), hexafluorură de sulf (SF₆). Conform prevederilor acestei legi se realizează o evaluare anuală a emisiilor de gaze cu efect de seră.

La nivelul Agenției pentru Protecția Mediului Arad nu sunt date relevante privind acest subcapitol; sursa datelor prezentate este Ghidul de elaborare SOER al raportului anual privind starea factorilor de mediu și sunt la nivel național.

X.3.2. Consumul de energie pe locuitor

COD INDICATOR	Cod indicator România: RO 27 Cod indicator AEM: CSI 27
DENUMIRE	Consumul final de energie de tip de sector de activitate
DEFINIȚIE	Cantitățile de energie furnizate consumatorului final în cele mai diverse scopuri energetice

Modalitatea de prezentare a indicatorului:

- se va prezenta evoluția consumului final de energie(exprimat în tep) raportat la numărul total de locuitori, la nivel national, pentru ultimi cinci ani.

Tabel X.3.2.1 Consumul de energie pe locuitor

<i>Consumul de energie pe locuitor, tep/locuitor</i>	<i>Evoluția%</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
	7,89	1,583	1,584	1,607	1,606	1,705

Evoluția consumului final de energie a crescut în perioada 2013-2017 cu 7,89%.

Sursa informațiilor: Institutul Național de Statistică – Anuar Statistic al României
http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm(datele pentru anii 2018/2019 nu au fost făcute publice)

X.3.3 Utilizarea materialelor

În cadrul acestei secțiuni se vor prezenta următoarele date și informații:

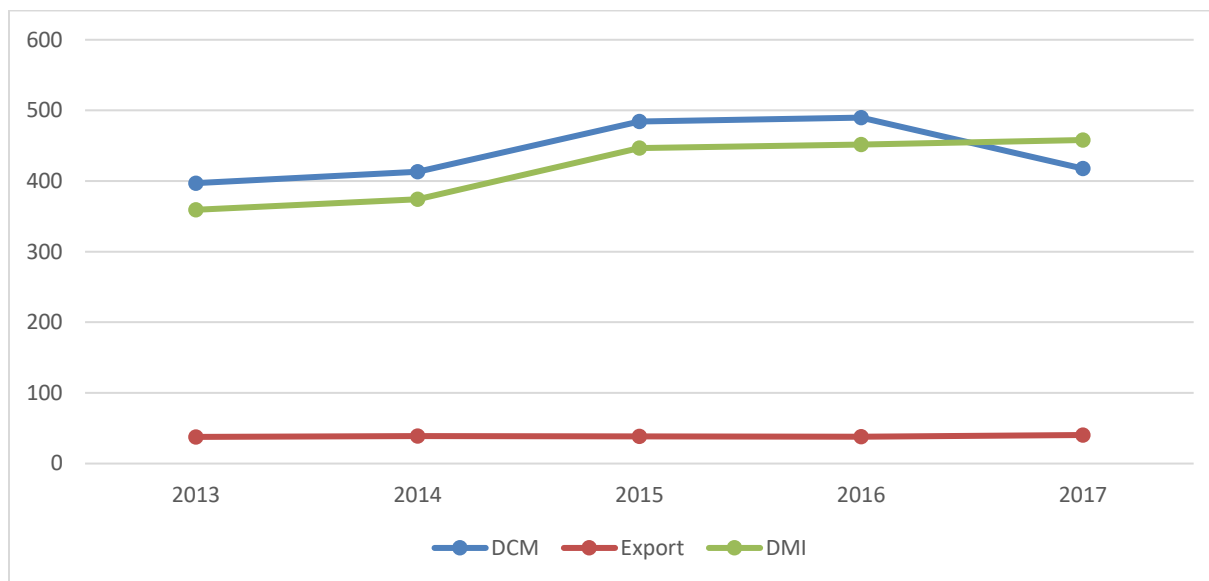
- Consumul intern de materiale cDMC (Domestic Material Consumption components, exprimat în tone), la nivel național, pentru minim ultimii cinci ani; DMC cuprinde cantitatea totală de materiale utilizate direct în economie (extracția internă utilizată plus importurile, minus exporturile).

Tabel X.3.3.1 Consumul intern de materiale - DCM (mil tone)

	Evoluția%	2013	2014	2015	2016	2017
DCM	5.18	397,06	413,14	484,27	489,8	417,63
Export	7.07	37,76	39,10	38,42	38,18	40,43
DMI	27.48	359,30	374,04	446,86	451,6	458,07

DCM cuprinde cantitatea totală de material utilizate direct în economie (Extracția internă utilizată plus importurile, minus exporturile)

Fig. X.3.3.1 Consumul intern de materiale - DCM (mil tone)

Consumul intern de material – DCM (mil tone) – cantitatea totală de material utilizate direct în economie, a crescut aproape la toate categoriile.

Sursa de informații:

Institutul Național de Statistică, baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabilă în România, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm (datele pentru anii 2018/2019 nu au fost făcute publice)

X. 4 Prognoze, politici și măsuri privind consumul și mediul

Date și informații referitoare la prognoza, politicile și măsurile privind consumul și mediul, Agenția pentru Protecția Mediului Arad nu deține.